

92

N° 45.

collected
1/15

Digitized by the Internet Archive
in 2014

Quantum
est Quod
scimus
MORITURUS ERAS
MATR. MED. 1720
SEP 10 20

Quantum
est Quod
scimus
DANIEL LUDWIG ARCTA

MORITURUS ERAS
MATR. MED. 1720
SEP 10 20

DANIEL LUDWIG ARCTA

*Cum moriturus eras, mater, Medicina, Salutis
Non letho eripuit Te, Ludovice, tuo.
Cum Vita aufugit, defuncta est munere demum,
Et dedit egregius, ne morerere, libris.*

*Joh. Henr. Hess, Lith.
Smalcaldicæ Rector.*

DANIELIS LUDOVICI
PHARMACIA

AMST. E. L. E. D. A. M. 17
Apud JOANNEM WOLTERS A. 1722

N: S. L. uij. 1707:

DANIELIS LUDOVICI

Medici Ducal. Saxo-Gothan.

DE

PHARMACIA

Moderno Seculo

applicanda;

DISSERTATIONES III.

Editio Secunda.

Cum augmento & Indice locupletissimo.

AMSTELÆDAMI,
Apud JOANNEM WOLTERS,
1688.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PHARMACY

PHARMACY
MEDICAL SCHOOL

PHARMACY
MEDICAL SCHOOL

PHARMACY
MEDICAL SCHOOL

PHARMACY
MEDICAL SCHOOL

PHARMACY
MEDICAL SCHOOL

P R Æ F A T I O

Ad

L E C T O R E M.

 Imul ac paulo contentius & ex conducto quasi Praxin medicam adoriremur ; præsertim iis tum in locis ; ubi Pharmacopolorum apparatu plerunque , Chirurgorum adminiculo perfrequentè , frequentius autem adhuc sufficientibus Clinicorum impensis [pro curialium consueto cum complemento requisitis,] fere penitus destituebamur ; atque adeo sæpissime, [quo in exemplum quædam referamus,] nec continue Febricitantibus ; Pleuriticis , Apoplecticis , Puerperis in suppressionibus , &c. [etiam plethora præsentè , & morbi tempore adhuc commodo] venam secare ; nec Colicis , Dysentericis , Apoplecticis , Nephriticis &c. Clysteres præscribere poteramus : nec ob externos illos defectus facultas suppeditabat , ut clientes nostros in languoribus querelisque suis , Extus quidem , tot totiesque (pro latagentium quorundam more) variatis Topicis hinc inde perungeremus , aut involveremus : intus vero tot

P R Æ F A T I O

Remediorum generibus ac Formulis (etiam ad minoris momenti symptomata præter realem tamen necessitatem directis) quotidie tractaremus; aut ne nihil non egisse videremur, disposita saltem circa lectulum phalange minus morigeros obvallaremus: id est, quo [compendio methodiceque loquamur,] postquam hic non dabatur locus ut longas in præviis præparantibus, & (pro primarum viarum saburra) subsequis internis vel externis Laxativis aut Purgantibus, (pro disponendo scilicet subjecto) moras secundam consuetudinem magis, quam specialem affectus exigentiam neciteremus: Aut post has vel illas venæsectiones; & inter unum alterumve Appropriatum, tot insuper exoterica ac (genuinarum indicationum respectu) revera supervacanea, sæpeque magis noxia, Julebos, Emulsiones, Condita, Mixturas, consimilesque Trageas, Morsulos, &c. seu liberalioris alterationis, seu corroborationis aliarumque intentionum, (at directe hautquam tum necessariorum,) gratia, in aciem aut pro Colophone tandem produceremus: Vel demum in urgentiorum indicationum complementum diffusos in Solaria quoque Lunaria Bezoardica, Gemmea, aut in Analectica Margaritis Gallia, Alchermes, præ-

cio.

Ad LECTOREM.

ciosioribusve oleis præter rem turgentia, sumtus faceremus : Breviter, postquam sic quamplurima, quæ vel nonnullarum singularitas extulit, vel Practicæ passim è Gallorum, Hispanorum, Italarum recentis collatisque sententiis natæ,) nobis Germanis imitanda imperant, insuper habere cogere, ex adverso vero magnum illud oportet, necessitas nos ad necessaria tantum atque paucissima quædam, præsentiora parabilioraque compelleret, identidemque juberet, ut (siquidem officio pariter atque expectationi miserorum satisfacere vellemus,) non solum cito, tuto ac jucunde, verum etiam parvo compendio sequere curarem : Atque viam hanc (quam ab initio tot externæ difficultates ingratis muniebant) incedentibus, & quæ necessitas (licet ob tot omissionis peccata trepidantes) docuerat, in regulas vertentibus, res nihilominus ex sententia, (divina benedictione) cederet, paucisque aliquot specificis, ac consimilibus affectus Mechanice quasi, debitoque tempore oppositis remediis, (etiam simplicissimis) idem efficeremus, quod alibi per multas circumventiones, aut varias pharmacorum accumulationes, (sæpe minus feliciter) quærebatur : Observavimus tum, & satis intelleximus, quamplurima in actio-

P R Æ F A T I O

nibus nostris (varia quidem de causa vario-
 que prætextu,) communiter imperari vel
 adhiberi, quæ tamen in rei veritate, plane
 sint frustranea vel superflua ; quoque na-
 tura tantum toleret, dum postmodum egre-
 gie contulisse creduntur, (ceu in permul-
 tis Venæsectionibus, Purgationibus, Al-
 terationibusque videmus,) quæque cura-
 tionis felicitatem aut celeritatem potius
 protelent ; aut saltem instar Adiaphoro-
 rum semet habeant ; non noceant omiſſa,
 non juvent adhibita. Hæc tamen omnia
 cum nihilominus multis impensis, majori-
 busque palati sanitatisve sæpe (si ita loqui
 licet,) Vexationibus redimi passim cer-
 neremus ; commode vero lustrari vel con-
 centrari posse, imo magno decumbentium
 emolumento debere viderentur : Conje-
 cimus tunc temporis observationes & cogi-
 tata nostra in chartas ; edituri fortasse ; ceu
 juvenes solemus. At cum eodem tem-
 pore Hermontii, (Desidum nunquam satis
 laudati flagelli vel suscitabuli) lectio incre-
 besceret : Glauberus porro in prioribus
 suis de quibusdam similiter haut inconve-
 nienter moneret ; ac postmodum Zwelfe-
 rianæ animadversiones locupletissimæ in
 publico sequerentur ; abjecimus curam
 istam : donec paucis ab hinc annis nos
 non

Ad LECTOREM.

non nemo denuo ad operis, (tanquam ex alio capite, aliumque in finem sua transigentis,) revisionem excitaret. Unde horis successivis reassumimus laborem, & cum recentioribus scriptis amplius eadem opera conferendo, hoc quod inde (pro parte quidem Pharmaceutica) natum est, divulgari nunc passi sumus: idque eo tandem lubentius, quod post laudati modo (& licet suppressis secretis ejus destituamur, in plerisque tamen consiliis suis practicis, sub accuratiore affectuum pensitatione nihilominus imitabilis) Helmontii, F. Sylvii, Knöfelii, aliorumque versatiorum monita, ad compendiosiores curationes, aut magis fundatam Praxin (quamvis diversimode pro locorum aut intentionum ratione) ducentia, nihilominus videamus, diffusissimos illos in curationibus processus, antiquarias sine probabili ratione traditiones, & ambages sæpe plus quam gladiatorias adhuc dum hinc inde, non sine multa decumbentium maceratione observari: Dum interim Empiricus forte superveniens, simplici specifico vel drastico, (cui hodieque Emetica & Opiata timidiusculis adeo exosa sunt,) affectum diu methodiceque sed incassum tractatum tollit: aut eundem alius Medicus, qui agendi modum,

P R Æ F A T I O

adhibendi tempus, &c. in remediis confi-
 deratius attendit, & naturam morborum
 curatricem, tunc tantum ubi deficit, juvat;
 neutiquam vero accumulatis indies phar-
 macis in lucta sua turbat, vel impedit, pau-
 cissimis, & sæpe vulgatissimis percurat;
 atque hinc Artis ignavis vel Tyronibus non
 nisi secretissimis sua perficere haut infre-
 quenter creditur: quod proculdubio an-
 fam postmodo dedit, ut isti (morbo hodie
 frequentissimo,) tunc demum se consumma-
 tos fore credant, si hujus vel illius famige-
 ratoris Practici, (præsertim suæ domi di-
 dentis) Spiritus, Tincturas, Pulveres,
 Pilulas, &c. formularum descriptiones,
 sub speciali singularitatum expectatione
 collegerint, & empiricæ tantum, negle-
 cta consummatori Theoria, curatiorique
 methodo postmodum præscripserint. Sus-
 cepti laboris nos non pœnitebit, si vel ho-
 rum saltem aliqui perniciosam istam persua-
 sionem inde exuant; & vel incidenter
 comprehendant morbos etiam simplicissi-
 mis ac vulgaribus, æque feliciter curari,
 dummodo cum judicio, secundum subjecti
 naturam atque conditionem adhibeantur.
 De quibus alibi, (quasi altera tractationis
 hujus parte,) in observationibus forte no-
 stris, si tempus & valetudo suppeditabit,
diffu-

Ad LECTOREM.

diffufius dicemus. De cætero, quæ in libello de volatilitate Salis Tartari, ante triennium publicato, in interlinearibus fortaffè nonnullibi obfcuriora vifa funt, difsertatio hæc hinc inde fimiliter dilucidabit. Quæ vero de Taxis & privata Difpenfatione, (materia equidem odiofiffima) ingenue tamen, & in nullius præjudicium hic propofuimus, obnixè rogamus, ne unquam à quoquam finiftre accipiantur. Nemini fuum invidemus commodum : nemini opinionem noftram obtrudimus. Nemo tamen nobis ex adverfo exprobrabit, fi Medici Medicis majus nonnullibi emolumentum ægrotifque levamen, (tanquam proximius nobis obftrictis,) hac tempeftate voverimus. Et bene fit omnibus, qui forfitan confiliis hifce non indigent; optime autem, qui fingula dextre interpretabuntur. Nec enim cum ullo temere fuper hac re unquam litigabimus, bonas horas melius locare gnari, & fufficientium refponfionum, (fub fingularum pagellarum inter fe, & cum instituto hic noftro collatione,) probe memores. Si quæ vero concifius dicta, vel invicem minus contexta videbuntur, attendere talia (fperamus,) definet, quicquid vix binas sæpe lineas citra interruptionem; (pro con-

ditionis nostræ ratione,) exaratas benevole intelliget. Quod aliena quædam, sive ad singulas Classes directè profecto non pertinentia, in lustrationis decursu hinc inde inseruerimus, similiter ne Lectorem offendat, obnixè rogamus; cum ob materiæ, laborum, processuumve convenientiam, vel ob polychrestas talium vires aliter fere fieri non poterit. Principio totam materiæ medicæ considerationem per tria illa, vulgo sic dicta regna institueramus. Cum autem in Purgantium, censu cunctorum simultanea relatio, sub pagellarum harum recensione nuper bene succederet, in reliquis titulis idem, quamvis minori successu, tentantes, semel institutam tractationem de novo revocare per temporis brevitatem noluimus. Si quædam prætermissa fuerint, uti non dubitamus, materiæ vastitas procul dubio excusabit, quod de singulis ex instituto dicturi, quorundam obliti simus. De cætero qui mediocriter tantum (cei incipientem quoque Practicum decet) usitatoria Dispensatoria Pharmacopœias, Chymias, Tyrocinia, Basilicas, Armamentaria, Antidotaria, &c. hæcenus edita percurrerit; Taxas usitationes paulum lustrarit; Manuali præterea exer-

Ad LECTOREM.

exercitiq; singula vel potiora saltem, Vulcano experientiæque successive subjecerit, atque sic præter confusam notitiam, etiam Odorem, Saporem, Colorem, Pondus atque Molem, realem insuper (non accidentarium aut putatitium è libellis vel traditionibus,) effectum cujuslibet sibi Indies magis magisque familiarem reddiderit, defectus istos prompte supplebit, & simulententiam nostram non solum in complicatioribus haut difficulter assequetur, verum etiam in nonnullis forsitan, pro tractuum ac circumstantiarum ratione comprobabit. Nec enim opinio tenus, se diutina experientia (hic locorum alias liberiori,) forte fatis (in tantum) confirmati, quicquid horum est, scripsimus. Gaudemusque hinc apprime quod in recentioribus quoque verfatissimorum quorundam Virorum libellis haud pauca, (ceu in eandem observationem in Chemicis Anatomicis atque Mathematicis plures incidere posse, novum nunc non est,) similiter relata reperiantur: siquidem alias nocentius nil existimamus, quam ex unica tumultuaria vel accidentaria annotatione, citra repititu necessarias animadversiones & circumstantiarum pensitationes quidpiam (à particulari quasi ad universale

P R Æ F A T I O

versale) concludere : cum uni sæpe nullo-
que id negotio succedere solet , quod alte-
ri nullatenus ; aut non nisi post complures
repetitiones. Sed hæc de instituti nostri ra-
tione hæctenus sufficiant.

INTRODUCTIO.

Quod per multa Pharmaceutices instituta medendique consuetudines, suis equidem de causis pedetentim superioribus seculis invec̄tæ, moderno nunc Germaniæque nostræ quamplurimis, præsertim interioribus tractibus amplius haud admodum convenient, adeo quidem in propatulo est; ut quotidiana Practicorum, (eas vel ingratiis interdum observantium, aut subductiori medendi ratione nonnullibi declinantium,) exempla, totiesque hætenus desuper quæsitæ interpolationes diffusius adducere, plane sit supervacaneum.

Quod autem nec istæ immutationes sub diversis pharmacopœiarum, dispensatoriorum, &c. item constitutionum taxarumve titulis ac variationibus hinc inde usque dum propositæ, requisitis illis (præsertim nos, clientesque nostros intimius concernentibus,) adeo satisfaciant, aut tot desideria sufficienter undiquaque levent, similiter profecto diffiteri nequimus: & in proclivi, ni odiosissimum (adeoque præter institutum nostrum) foret, id per specialiorum quorundam re-
censionem & collationem ostendere.

Breviter proinde solum & generaliiori quasi in reliquida pertractatione, (de cætero ingenue ac citra cuiuspiam vellicationem) impræsentiarum perquiremus numne insuper alia quoque accessoria, cautelæ vel compendia dentur, quorum (ad prædicta exercitatissimorum Virorum consilia) accessu & observatione, totum hoc negotium cum traditionibus consuetudinibusque suis, hodierno rerum statui, quamplurimum districtum exigentiæ, ac specialioribus proximius subterversantium conditionibus ac commodis forsitan adhuc aliquanto magis atque penitius applicari, seu ita (quoad ejus fieri posset,) informari queat; ut (si compendio singula conjunctim eloqui voluerimus) *deinceps non solis saltem urbium emporiorumque affluentius, aut con-*

Introductio.

finiorum maritimorumque commoditatibus, vel aularum tantum opulentis, ditiorumve crumenis passive respondeat; sed minorum quoque gentium oppidis, interioribus (pauciorumque hinc commerciorum reddituumque) tractibus, & gregariorum facultatibus (suo quodvis in genere) quadret. Ne porro adhuc dum tot antiquiorum placita, modos ac media, (nostratibus nunc oppido inconvenientiora,) quasi prae-supponere, aut tenebrarum superioris aevi reliquias, & qua amplius tunc, (è simplici quorundam assensu, vel invalescente postmodum componendi cacoëthe, ni miave Chymicorum laborum extensione) nata sunt, præter ullam necessitatem adhuc dum hinc inde retinere videatur; aut ex adverso Exterorum nunc consuetudines & topica adserta, in mediam quoque Germaniam indifferentem, (quamvis more morbove multis hodieque sat frequenti,) simul introducat; vel correctiones (compluribus equidem necessarias,) ultra modum tamen, & ad minutissima quoque, non sine frustranea laborum sumptuumque multiplicatione, & sæpe gratiarum perditione, tantopere extendat; sicque vel accidentario in causa sit, ut per tot tadiosorum, cariorum, ingratorum, languidiorum, in summa, tot supervacancorum coacervationem, his vel illis de causis institutam decumbentium (alias satis afflictorum,) fortuna vel palatum amplius præter rem affligantur; ipsave curationes (magno Medicorum opprobrio & agrotorum damno,) haud raro hinc protrahantur. Ne denique passivis quorumlibet empiricorum abusibus indifferentem adeo pateat: vel exotericorum privatos solum redditus nequicquam augeat, aut præconceptis istorum opinionibus nimium favere vel inniti deprehendatur. Sed (sub salubri nonnullibique laudabiliter cæpta permutatione,) recentiorum potius observationibus, cultiori methode contractiorique Medicationi in posterum aliquanto intimius respondeat: sobria præterea, nec luxuriantis Chymia, Polychrestorum & euporistorum sufficientia, nostratium denique constitutioni, specialioribusque eorum (pro territoriorum ratione) requisitis, ac teneriorum suspiriis, miserorum necessitatibus, professionisque nostræ gratiosissimis pro-

Introductio.

promissis proximius, & ita adaptetur, ut quod rei caput atque summa est, seculi moderni, & immediate magis hic implicitarum personarum (curantium aut curandarum) majorem aliquanto, quam alienigenarum hic consuetudinum vel persuasionum rationem habitam fuisse, indices magis magisque compareat.

Magna equidem ea sunt postulata : nec adeo absurdi sumus, ut vota unquam perfecte consummari posse credamus ; tantum abest ut accessoriis hisce cogitationibus vel observationibus simpliciter sic & insolidum responsura putemus : qui probe gnari sumus desultoriæ vulgarium, vel terrenis nimis adhærentium animarum variationis seu circumcursitationis, & quomodo communiter partim eant, qua (vel cum dispendio bursæ sanitatisve) itur : partim vero salvatorem sibi unde unde quærant, qui pro concepta opinione seu citius, seu jucundius, minutiorive precio curet, aut se curare posse strenue tantum mentiatur. Nec infrunitam ; & à nobismetipsis sæpe per publicatos nostro idiomate libellos Practicos atque Chimicos, (egregio caritatis zelo) fomentatam licentiam, unquam (etiam ubi maxime cavetur,) insolidum cessaturam speramus. Sufficiet nobis, dum ad exhauriendum tot requisitorum ambitum typus hic noster plenarie vix sufficiet, *si aliqua saltem è residuis incommoda hinc nonnullibi amplius impediuntur vel detruncantur ; & Medicis & grotisque tantum aliquot emolumentorum quæstorum manipuli ulterius accrescant : vel si tertius quispiam (uti dies diem docet, & qua nostro nunc quadrant, sequiori forsitan seculo haut adeo convenient,) instituta cujuslibet (publico benevolentis) cogitationum collatione, perfectius aut accommodatius quidpiam, pro temporum ac tractuum ratione, deinceps eruat : aut tandem si modo (ab una quidem parte) Incipientes solum aliqui. (in vasta tot remediorum confluge, hyperbolicaque complurium commendatione, circa potiorum aut contra-*
ctiori

Introductio.

Etiori praxi aptiorum delectum per frequenter hasitantes,) modum hinc qualitercunque saltem in venerint, qui per Euporista Polychresta debite securius ve incedere, vulgatissimas Secretorum jactitationes aut venturas contemnere, aut Myrothecium quoddam privatum, parvo constans, & compendiosum ac sufficientissimum tantisper ordinare, aliisque prater ea Eupraxias adminiculis actiones suas sapius notatis districtum ac clientum circumstantiis aut desideriis paulo penitius applicare queant: sique demum (& ab altera parte) secus sentientes, & vulgaribus medicandi modis consuetudinibusque nimium fere adhuc dum nonnullibi dantes, inde quavis ratione videant, eam nondum esse, aut unquam fuisse rerum ac traditionum Pharmaceuticarum perfectionem, aut absolutam quasi necessitatem, ut (licet istis haecenus autoritas pene authentica, cum ficta temporis praescriptione, nonnullibi, praesertim ab alterius ordinis aut professionis hominibus fuerit, attributa) immutari tamen inibi quidpiam, vel interpolari, detrahi, aut speciosiorum quoque) quaedam penitus omitti nequeant, neve debeant.

Proinde, (quo opinionem nostram aut postulata; experientia diutina haud destituta, pro qualicunque potiorum adhuc desideriorum complemento quasi, tantisper prosequamur:) si primo è vasta illa officinalium, per avorum aliquot decursus congestorum, aut hoc ipso seculo, (variationis correctionisve causa Pharmacopolis amplius propositorum, & adhuc dum inde finitorum sylvae, tantum pauca quaedam, at in quavis classe potiora efficacioraque, quousque licet gratiora, & vernacula, aliasve parabiliora simplicia, Simplicibusque propinquiora polychresta seligerentur: secundo, si (inter haec) Composita, qua revera certos in affectus aut circumstantias necessaria videbuntur,) ut numero haud adeo magna sunt, ita serio deinceps secundum compendiosiores nunc, & naturae artique magis conformes modos atque processus, citra consue-
tas

Introductio.

tas ambages & vanas sumptuum profusiones prepararentur: ac tertio, cuncta hæc tolerabiliori, quam hæctenus passive factam est, Taxa seu precio venundarentur: sique quarto æmum ista medicaminum, (proprie dictorum, & pro curationis decursu revera requisitorum) Preparatio ac Diffensatio, oculatis ipsius medici manibus ac præsentanea pertractationi (ni forsitan vulgaribus prægnantiores ab utraque parte rationes alicubi obstant,) insolidum relinqueretur: atque adeo in paucis tantum hisce quædam immutatio, (publico, tam proficua quam necessaria,) pro cujuslibet territorii ratione institueretur: (aque ac tota nunc die Theoretica nostra, imo ipsa specialis Methodi medendi præcepta sub novis indies experimentis & observationibus,) interpolationi necdum finita similiter subijcimus; & Politica (Pharmaceuticis illis sane longe consummatiores, antiquiores, sanctioresque) constitutiones temporis publicæque salutis, superioribus annis immane quantum cesserunt, ampliusque cedunt:) Omnino tum putamus, quod paucis hisce li, transactis, (simul tamen quæ Medicum Christiano-Policum decent, & ab aliis suscipi, præsertim de fugienda morositate, negligentia, avaritia, & jactantia, in fine claudicante, traduntur, observatis;) Totum hoc negotium cum difficultatibus suis, (adhuc dum per quasvis constitutiones passim inemendabilibus,) insigne plane sensurum sit levamen: quodque per isthoc medicandi genus quamplurimis; (hujuscemodi accommodationis per quam indigentibus) tractibus, plerisque similiter ac potioribus Temporum nunc; ac Clinicorum requisitis admodum hinc satisfieri queat. Nam, (quo potiora saltem expendenda proponamus,) principio agrotantibus (in notoria hodie Rei pecuniariæ angustia ac tantum non omnium hinc plusquam quotidianis querelis,) complures excessiva supervacuaque expensa reduci sic, seu compendiseri, eademque simul ratione permulti Procrastinatores aut Medicorum aversatores, qui vel sola sumptuum communiter impendendorum, aut angustiorum facultatum

Introductio.

causa, quidvis inde patiuntur, aut de tonsoris, pharmacopola, vetularumve consilio experiuntur prius, quam Medicum (re non raro demum desperata) adeant haud infrequenter magis alluci ac devinciri possent. Eximerentur porro miseri tot ac tantorum Amystidum, Embammatum, Cucullorumque turgentissimorum aliorumque (praeter ullam necessitatem) ingratorum concursu plusquam creditorio, è nimia praescriptionum antiquiorum observantia hodieque nonnullibi frequenti: quemadmodum & frustra illa Maceratione, quae per curationem, (vulgatioribusque formulis ac modis, ad renitentiores quoque erraticos, complicatioresque saepe nunc affectus, secundum Practicorum decreta tractis,) nequicquam attentatam, passim adhuc dum observatur, & decumbentibus tot nauseas, aversiones, plactus, aut plane conditionata (de non gravando) postulata exprimit; vel admodum insuper causa est ut Medicos modo penitus negligant, modo re demum desperata vocent, aut tumultuarie alternent; vel in quavis Ciniflonum, Chemicastroorum Aráclionumve consilia venaliave pharmaca, imo nonnunquam in remedia plane prohibita praecipitentur. Praecaverentur sic permulti, saepe sumesti Pharmacopoliorum errores, per confusionem, permutationem, aut insufficientem, inversam vel alias negligentiore remedium preparationem, &c. non solum aegrotorum sanitatem, sed Medici quoque sanam ut plurimum simul haud persunctorie affingentes. Praecideretur admodum occasio qua Empirici, (alias minus plerisque in locis coerciti,) imprimis autem polipragmones Pharmacopola, divulgatis & arreptis per vulgarem receptissimum elegantioribus aut praesentioribus specificis, polychrestis, eorumque formulis vel adhibendi modis, (quasi patientiorem adhuc fenestram nacti) eo clatius ac imprudentius, per estimationis nostrae stragem, ad plebejorum plausus nummorumque capturas magis magisque impastorum grassari possent, Pharmaceutici apparatus Possessores, Provisores, aut (quiqui tandem) Dispensatores, tot supervacaneis expensis atque laboribus, (quos tedium tandem, negligencia

Introductio.

ria atque confusio, imo nonnunquam damnum non unum sectatur,) admodum sic eximerentur. Ipsi tandem Medici magnam antiquæ autoritatis ac libertatis partem hinc recuperarent: ac amplius adeo Dispensatoriorum arbitrio formulisque inibi authenticatis, (sæpe non sine multis curationis incommodis) alligarentur; sed ad singularia quoque seu selectiora quadam (ex alio capite petita, nec exotericorum præjudiciis vel abusu indifferentem exponenda,) campo hic longe liberiori excurrere possent. Præterea patentissimam nanciscerentur viam ulterius in comptiorem Methodum, convenientioresque remediorum modos inquirendi Propriis non alienis hæctenus oculis viderent; & idque securius quam alienis manibus transigerent, quod caput rei intimiorisque Practices, & (in præparatione sua) indicibili sæpe accessoriorum proportioni vel tractationi (non sine dubiis indoctorum aberrationibus) expositum est. Præterea haut adeo sic (vulgari exprobratione) luerent, tanquam acceptum aut paratum, quod cum vix oculos aliquod inde habuere,) Pharmacopolia absumerunt, aut peccarunt, Medicis itidem tum insortibus. Nec opus foret per multis, doctissimis quoque, (quod non sine cordolio scribimus,) ut dum sostra hodie quasi ulla vel parcissima, stipendia vero raro (quo antiqua autoritatis tantum quandam quasi umbram tueantur,) sufficientia sunt; de privatis interdum quotis cum iis, qui olim pro Servis, nunc pro dextra habentur, indecenter transigerent; aut (contra propriæ conscientie testimonium,) è maledicta illa Uromantia lucellum quarere, vel quo nihil non egisse, videantur, adhuc inconvenientiora nonnullibi tractare, de misso sanguine quidpiam prædicere, aut supervacaneis visitationibus semet, & agrotos aggravare cogerentur, ni forte Dos, paterna hæreditas, aut exoterica rei familiaris ratio professionis sustentationem levet, &c. Quæ tertia dissertatione fusius expendemus.

Sunt equidem nonnulla, quæ nobis quæsitoque hic nostro compendio opponi queant: sed istis seu Exemplis, seu minoris momenti inconvenientiis, in speciali
nunc

Introductio.

nunc singulorum Postulatorum pertractatione convenientius respondebimus. De cetero, quantum ea Medicos quidem concernunt, is qui gratiosi saltem titulum expendit, sic in omnibus prompte se gerit geretque semper, ne dissentientes quandocunque tandem inveniant, de quo in uno forsitan alterove commate, qua magno numero vulgaris in consuetudinibus merito taxavimus, jure & citra calumniam conqueri possint. Persequamur itaque institutum nostrum, & quid circa singula hactenus observaverimus aut opinemur, ingenue, proponemus. Hauriat inde suo vase quilibet, quantum placuerit, aut ex usu conditioni Districtuique suo fore putarit: nam ut Theologi (sed alio in sensu) loquuntur.

Consilia saltem sunt, non Præcepta.

DISSERTATIO I.

De Remediorum Selectu, selectorum sufficiente Preparatione, ac Myrothecii contractioris constitutione.

PAulò ante notavimus, quod Materia Medica, Pharmacopoliis, (per inventas consuetudines, ac toties variata Dispensatoria) hodieque injuncta seu proposita, indefinitis ferè supervacaneis, (ut compendiosè loquamur,) exundet: exuberantia quoque illa, citra ullum reale commodum, quamplurima incommoda Comparantibus scilicet superfluos labores & expensas, Medicis in delectu penè confusionem, Ægrotis, (ceu in quos faba tandem cuditur,) quo expensæ redeant, mercimoniamque (qualia qualia) denuo distrahantur, damnum non unum in bursa vel sanitate, præter ullam necessitatem creet. Advertimus præterea illam superfluitatem non solum in antiquiori congerie, è Græcorum Arabumque commendationibus, subsequorum credulitate, vel negotiositate, Mercatorum relationibus, Magnatum affluentis, &c. natâ; Verum etiam in plerisque recentioribus permutationibus, substitutionibus, correctionibus, abbreviationibus, & aliis, (excessivis sæpe circa hæc) curiositatibus undiquaque inveniri. Notavimus similiter, quod ejuscemodi cumulus, ceu laudabiliter alicubi decurtari cœptus est, ita penitus adhuc præcidi, sique verum fateri voluerimus, duo tria vel plura adhuc (in instructiori sc. Pharmacopolio) Millia illa, ad Centenarium fortè vel unicum,

aut ad singulorum duodecimam vigesimamve partem commodè reduci possint ; ac jure merito [tanto subterversantium emolumento] debeant.

Dum autem isti Contractioni studemus, & qui per paucissima quidem, at selectiora Euporista, (circumspectè solùm exhibita,) curabile quodvis facillimè, & æquè feliciter ac per passivam (in Pharmacopoliis aut formulis) remediorum conflugem, profusosque alios pro more modos aut abstrusissima nonnullorum Secreta, curari queat ostendimus; neutiquam hinc Polychrestorum empirico penitus abusui patrociamur. Nec dum tot, (in eadem Appropriatorum vel Symbolizantium classe) Decades, tantum pro theoreticis nonnullis (in Museo natis) compositionum legibus conquistatas, aut intra latitiarum Formularum, sesquipedaliumve quorundam Receptarum complementum imperatas expungimus; unicum saltem aliquod (simplex aut compositum,) in quovis genere statuminatum seu canonizatum volumus: una quasi fidelia omnes parietes dealbaturi: Qui pro notabiliorum (in affectibus ac individuis) circumstantiarum ratione, variatione quadam medicamentorum opus esse oppido scimus: eam ipsam tamen in potioribus aliquot, (citra catalogum à tergo quoque scriptum) nihilominus (quantum quidem hæc rerum naturalium obscuritas permittit,) largiterque inveniri, experientia diuturna confirmati scimus. Nam qui præterea, ad neglectas quoque vel indicibiles istorum circumstantias, in Museo se ad superstitionem usque extendit; videat, ne cum ad executionem ratiociniorum veniendum, & imprimis absentibus, minus notis, delicatis aut tenerioribus Medicina facienda est, tota speculationum strues in Praxi collabatur; vel ne quidem in Myriade medicaminum

num respondentem sufficientiam inveniatur.

Sic porro, dum parabiliorum notiorumque tantum Syllogen hic sistimus, Arcana versatiorum neutiquam hinc præcipitanter elevamus; qui hujusmodi (incipientium saltem aut hæsitantium causa) Selectis, alia quoque ipsimet, pro re nata domi nonnunquam substituimus; & adhuc commodiora ab aliis, pro consuetudinis, experientiæ, vel locorum ratione, secundum intentiones nostras, pari libertate nunc aut olim surrogata suspiciemus. Schema saltem hic proponitur, cui securè quidem aliquis tantisper acquiescere, hinc inde tamen nihilominus quidpiam, pro re nata, detrahare vel immutare poterit. Quanquam profecto Secretorum fat & super habeat, quisquis vulgatiore quoque experientia confirmata, (prudenter tantum & circumspectè,) *privatim exhibet*. Et detecta tandem ista Eleusina sacra, plerunque postmodum idem, aut æque notum, sæpè deterius aut infidum, (cum divulgatione famam atque fidem perdens,) vel levem saltem Processus variationem, (sub fundamentali nihilominus convenientia) ostendunt.

De cætero singula, quæ nostræ nunc considerationis sunt, bonâ fide perpendemus: non per conjecturas, verùm certâ circa quævis experientia: liberè tamen in Republ. liberâ; sed ingenuè & citra cujuspian traductionem. Atque hinc nec Autorum nomen libellosque speciatim allegabimus: ne sicubi horum quidpiam, (uti homines sumus,) minus proposito nostro commodum, vel ex adverso præ aliis aptius visum fuerit, hic (more nunc per frequenti,) laudare alios quo similiter laudemur; illic verò contentiones & laureolam vel è mustaceo quærere videamur: ab utroque profecto alienissimi. Qui parum in autorum lectione versatus

fuerit, sententiam nostram & quo (cum veniæ tamen honorisque perpetua præfatione,) collimemus, haud difficulter assequetur.

Ut itaque propositum nobis lustrum, à generatioribus ad specialia ritè pergentes, persequamur: cui bono primùm tot *Exotica*? quorum æquipollentia (ni validiora sæpe,) passim nobis præ foribus nascuntur: viribus integris facilique precio ubivis habenda; artis insuper beneficio, (sicubi heterogenei quid inibi, vel vis dispersa reperitur,) diversimodè depuranda, exaltanda, concentrauda. Tot porro peregrini hujus generis, nominatenus saltem nota, in rei verò veritate, quamvis orbe probe perlustrato; adhuc dum incerta, profapiam mentita, suspecta, mangoniis diversimodè, nec raro situ sentinaque corrupta, &c. quibus tamen sumtus atque sanitas, imprimis ditiorum, (ita volentium,) aut per nonnullorum ostentationem, indies [nec impune semper] exponuntur.

Sunt equidem aliquot, v. g. *Purgantia* quædam (ratione soli mitiora, vel respectu molis commo-diora;) *Aromatica* nonnulla, (nunc alias vulgatissima, & quasi culinaria,) aliqua insuper (re effectuque) *singularia*, quæ suum (in contractiori quoque praxi) locum merito, sed citra consuetum hæctenus dilapidationem, tuentur. Et qui nuper in universum omnibus domestica sua substituere conati sunt, ingenii potius acumen aut conjecturas, quam seriam experientiam practicam ostenderunt.

Quæ verò præterea seu superioribus seculis exteriorum exemplum, aut meliorum defectus, seu sequioribus hisce nimia quorundam curiositas, credulitas, peregrinatis studium, Chimix neglectus, &c. superinduxit, & incircumciso quoque selectu adhuc dum servat; næ longè convenientius regionibus

bus autoribusque suis, aut Doctorum museis relinquenterentur, quam publicis statim aut imposterum destinarentur usibus.

Sic in *Vernaculorum* hodieque (per quotidianos experimentorum accessus) infinito cumulo, cui bono tot sub uno genere *symbolizantia*? cum pauca vel inter aliquot imbellia unicui alterumve generosius sufficeret: Tot hac tempestate ferè *exoleta*, quamvis viribus quibusdam haut adèò destinata: tot planè (in sua classe,) *inefficacia*, vel modernarum nonnunquam (in diversis affectibus) circumstantiarum respectu nimis imbecillia: tot odore, sapore, môleve præter rem *abominabilia*: tot jactata *specificæ, & plane singularia*; notissimis tamen, cum ad examen ventum est, cedentia; tot curiosorum vel præjudiciis occupatorum *minutiæ*: ejusdem simplicis tres, quatuor, quinque species supervacaneæ; vel colore tantum figurave extus, intus parum aut nihil differentes: ejusdem simplicis singulæ partes, (folia, flores, semina, radices, &c.) sub specie ac spe parilis effectus, qui tamen sæpe diversissimus est, aut penitus contrarius: tot exsiccata, quorum vires recentibus tantum constant, &c.

Et quo utriusque generis Præparata, (vulgò speciosius quam veriùs sic dicta, & pridem ab aliis ex parte satis traducta) similiter excutiamus: cui bono adhuc dum hinc inde servantur, & à scientibus etiam, saltem consuetudinis complendæ causa nonnunquam imperantur tot *potæ, nutrita, usta, tosta, cocta, macerata*? quæ mitissima innoxiaque vulgus quoque novit; quæ per se & nil passa, satis efficatia deprehenduntur; per istas autem vexationes vires magnam partem exuunt; aut si quidpiam fuerit reliqui, (uti quibusdam denegari nequit,) usitatoribus tamen hodie, gratioribus præsentioribus-

busque merito cedunt : quæ re *per infusiones* exhausta potiori parte, *solum debilitantur*, aut simplici saltem *pulverisatione*, vel *mucilaginis cujusdam agglutinatione superficie tenus*, aut nil minus quam corriguntur : quæ *per Insolationes* frustra debilitantur, vel *per insuccationes* accessoriis (ex tempore plerumque commodius adjiciendis,) nequicquam obruuntur, &c.

Ostracoderma, Marina, aliaque his affinia, [communissimè Præcipitantia, id est, absorbendo vel invertendo diversimode, quasi mechanice conferentia] *Præparata*, equidem sunt præstantissima; & quicquid superioribus annis nimium Chimici jactitarint, cunctis horum [plumosis etiam, squammeis, butyraceis, aliisque solubioribus] Magisteriis evidenter in suo genere præpollent : sane complurium morborum causas paulò penitius exigentibus, & diversam istorum solubilitatem, solutorumque diversos similiter sapes attendentibus, sub accuratiori methodo, privataque præsertim dispensatione, forte quartam indicationem partem compendiosè explent : non tamen protinus numerosa illa officinarum serie. Sufficiunt perpauca quædam, & omissis preciosioribus, parabiliora : sive solitaria dentur ; sive Cinnabarinis, Antimonialibus, Martialibus, Opiatis, &c. exaltata. Prodigas cum aquis destillatis lævigationes (nam quod de marmore sensim accedit, parum & innoxium est,) alii notarunt. Cui verò subtilior pulverisatio non satisfacit, Elutriatio, [Metallicorum instar cum aqua simplici instituta,] teneriores particulas, quas alii è conchis radendo quærunt, facilius præstabit. *Calcinationes* horum, ut & lapidosorum duriorumque fossilium, (ut plurimum destructoriæ;) Terrarum præterea ac Mineralium quorundam vulgares seu deprædatorix

torix *Lotiones* alias pridem hinc, sed hodie dum (citra constantem sequiorem observantiam) sunt expunctæ. Et quamvis talium Infusio non inconsultum hodie (pro Extractorum sic exsiccatone & pulverisatione) sit inventum : cum tamen in aliis molem, in aliis colorem cum sapore mutet, & accessoria alicubi facilius superaddantur, alicubi interponantur, contractior apparatus istis pariter in tantum carere poterit. Nec ipsæ (cum affinibus suis) *Gemmæ* cur huc tantis impensis trahantur, videmus : non quidem ob porphyrii accessum, aut (evitabile sane) æris inter tundendum consortium ; vel ob adulterium falsationesque ; aut insolubilitatem, (è chemicis observationibus ad stomachi liquationem tractam,) sed quia parabilioribus, e. g. Coralliis, Conchis, Terra Sigillata, Succino, Cervinis, Martialibus, Opiatis, &c. idem quod cariora illa spondent, securius efficitur.

In *Compositis* eadem, ni major ferè deprehenditur exundantia perinultis adhuc dum inconvenientis hinc inde complicata : seu ea spectamus, quæ simplicibus accedunt propius, & iis vel resolutis vel exaltatis parantur : seu alterum istorum genus, revera *Compositis*, (i. e. invicem commixtis) ac sæpè *Decompositis* constans. *E prius numero*, quidni deinceps undiquaque deleantur omnia principia, quæ è prædictis supervacaneis, æquivalentibus, incertis, imbellibus, &c. quamvis legitimo alias processu, inconsideratè tamen, (saltem ne vasculorum & variationum finis sit,) numerosissimeque conflunt aut proponuntur ? Et quidni eoque magis facessant hinc, quæ (numerosius adhuc,) ob solam peculiaris cujusdam subtilitatis, gratiæ vel efficacix persuasionem, è simplicibus alias haut inutilibus, præpostere nihilominus, tædiosissime, sumtuosissime,

me, citra debitam principiorum æstimationem, aut præviã singulorum experientiam, vel necessitatem quandam, seu pridem inter notorios Chemicorum nonnullorum excessus ficta sunt, seu hodieque nonnullibi finguntur? Effectu postmodum naturæ prædestinationique simplicis reluclante, vel in eundem scopum cum vulgatissimis quibusque tandem, (ceu manifestissima habemus in Antimonialibus, Mercurialibus, Solaribus, &c. exempla,) recidente, aut præter rem care satis, inter tot euporista) redimendo; nec tanto, nec novo

Sic porro in altero fœcundiorique (manifestius sc.) *compositorum seu commixtorum genere*, cui bono tanta eorum series, quæ licet genuinis compositionis legibus conformia videantur, redundant tamen æquipollentium simpliciorum familiariorumque respectu? Ceu pura puta simplicia, vilia quoque nil passa, vel mediocriter saltem ad sanioris Chimix ductum præparata, indefinitis, (utut pompofis) hujus generis compositis longissime præstare, & in ejuscemodi mixturis, ut plurimum unicum saltem aut duo, perceptæ operationis fundamentum sustinere, ideoque solitarie quoque data idem sæpenu-mero efficere, reliqua vero pro forma saltem superaddi, passively cernimus. Cui bono tot compositiones *actu & in promptu continuo servantur*, quæ longe consultius, & magno sumptuum, laborum vasculorumque compendio, secundum diversam circumstantiarum rationem ex tempore confierent? Cui bono tot *ejusdem planè speciei, consistentiæ, intentionis & effectus* remedia, titulo saltem, vel auctoris nomine, aut parum per solum variato ingredientium ordine vel pondere, aut vili quodam supervacaneoque accessorio inter se differentia? Quo scilicet tot Apoplectis, tot Sticticis, &c. in eadem officina
pro-

prostantibus, ea instructior videntur. Cui bono hodieque reponuntur aut proponuntur tot *ingratissimæ Miscellæ*? Sapore odoreque confusaneo & nauseabundo imprimis autem abominabili mole (præter omnem necessitatem) alias languentem stomachum amplius molestantes, & in lucta sua naturam perturbantes. Sunt equidem in selectioribus quoque Tincturæ, Spiritus, Salia, &c. adversi quid olentia vel sapientia: Verum exiguas horum doses facile commendat in super domesticum vehiculum: in quo profecto libentius assumuntur guttæ quædam, quam ignoti liquaminis (desides sæpe) cyathi. Et si decoctis vel infusis omnino nonnunquam opus est, (uti pro certis interdum circumstantiis in pectoralibus & vulnerariis dilutiora hæc contractioribus dosibus commodiora deprehenduntur,) sic quoque ita se gerit exercitatus, & non solum nominis adscriptitiique effectus, sed etiam odoris, saporis, ponderis, colorisque suorum simplicium probe gnarus Medicus; ne per inconsideratam minus convenientium confarcinationem, remedium ipsa ægritudine molestius proveniat. Qui vero adhuc dum alicubi, seu simplicitate, seu misochimicorum aut Galenismum quasi quemdam data opera affectantium persuasione ducti, miscellas quales quales lubentius, quam comptiorem quandam medicinam, (venenum chemicum veriti) sumunt, iis, donec frugibus repertis glandes fastidire incipiant, hæc & sequentia tantisper scripta nolumus. Nam summam, omnia hinc merito delenda, aliterve complenda putamus, quæ vel nulla vel exigua ingredientium proportione, genuinorumve componendi præceptorum ratione habita, cælum terræ, frigida calidis, humentia siccis, stringentia aperientibus, atque purgantibus, aperitiva obstruentibus,

incerta vel imbellia (specifici sæpe vel raritatis titulo) probatis & præsentaneis, culinaria medicamentosis, fera drasticaque (pari vel liberaliori nunquam pondere) debilibus atque benignis, preciosa vilissimis, durabilia horariis, & brevi fatiscen-
tibus, vel corruptionem suam sentientibus, amarissima prædulcibus, sapores & odores nequicquam vitiantia gustui olfactuique gratis, &c. citra solidam quandam (licet alicubi fictam) rationem, & citra necessitatem aliquam, (sæpenumero non sine, tacita vel manifesta quoque repugnantia) invicem commixta hodieque per frequenter ostendunt: sive per manus hæcenus tradita, & ob utentium consuetudinem tantum non quasi naturalisata fuerint: sive passim adhuc dum immutationis, correctionis, variationisve titulo è recentioribus analectis superaddita vel substituta.

Atque quo generatim sic hucusque recensita magis illustrentur, *singulas potiorum Remediorum formulas* similiter, annexa breviter (retentionis hic vel manumissionis causa,) una alterave simul è propriis observationibus) nota persequemur.

Quod itaque inter sicca, principio *Feculas* concernit; eas equidem haut exiget apparatus contractior. Non quod in universum omnes simpliciter sint effœtæ: (nam acriorum radicum suæ, superstites quasdam vires experienti monstrant:) sed quia aliquæ quidem justo sunt curiosiores; plerarumque vero loco præsentiora, (sique diffusam istarum molem spectes,) commodiora dantur Succedanea: & si præcise quidpiam hujus fortis vegetabilium requireretur, simplex mitiorum Pulvis efficacior, acriorum vero (necessario prius hinc parum alternandorum,) parabilior est.

Ita nec *Magisteria vegetabilium non resinosa* nec-

cessitas quædam hic requirit. Simplicibus sane suis ut plurimum inferiora, mole nihilominus diffusissima, nec si cum Alumine præcipitata fuerint, (ceu alibi notavimus) terræ ejus adeo expertia deprehenduntur. *Resinosorum* autem, è fixioribus (Purgantibus vel etiam Alterantibus convenientioribus) simpliciter saltem paratorum unum alterumve sufficiet. Nam qui pro *majori Magisterii copia* Spiritui vini sal vel oleum Tartari addiderit, magnam partem aut totum disperdet, etiam cum Acidis instituta postmodum præcipitatione. Modus exhibendi notus: & in sicciori forma competentibus equidem prius probe dilatanda sunt: in ardenti vero spiritu (instar Essentiæ) rite dissoluta dataque *Purgantia, fere duplo plus operantur.* Ex *Aromaticis autem consimilibusque volatilibus*, (plerumque parce satis, nec citra gummea subtiliorisve partis elutriationem) collecta ejuscemodi Magisteria resinosa, quidni curiosioribus (spirituosa talium vel sulphurea parte, siquidem omnino opus fuerit, contenti,) hinc remitemus?

Et cui bono cuncta *Animatorum Marinorumque Magisteria? Vulgaria* sane, per oleum Tartari præcipitata, quamvis non quidem in Acidis, in urinosis tamen Spiritibus quadantenus iterum sint solubilia; & quamvis seu ob solventis ac præcipitantis combinationem, (ut in Metallicis nonnullis,) seu ob singularem, nec vulgaribus solutionibus comparandam stomachi liquationem, nativæ virtutis quidpiam exerant, & præcipue quæsitam inibi diaphorin vel diuresin aliquantulum adhuc moliantur: nihilominus suorum simplicium vires maximam partem neutiquam attingunt, tantum abest, ut alia parabilia polychresta superent. *Nitrosa* Animatorum nonnullorum (*per abstractionem*) speciosiora,

& in se bona sunt; Diaphoretica ut plurimum, vel etiam (pro subjecti ratione) Diuretica: levissima tamen & ingentis molis: ut contractiores, æquipollentes vel prævalentes doses infra, in originalibus suis, aliisque præsentioribus quivis facile inveniat, (ni forte pro infantibus unum, ad granulares doses, vel in emulsionum similes Liqueores fervare placuerit,) *Secretiora tandem* pleraque licet per diversa menstrua modosque *varie splendeant, promptiusve liquecant*; crudorum tamen suorum simplicium invertendi vel absorbendi vim nullatenus attingunt: quod autem in sui generis alteratione, adstrictione, deterfione, vel resolutione, (per accessoriorum combinationem ita disposita vel fortificata) præstant; id forsitan consultius Tincturarum vel Essentiarum forma habebitur; citra tantam pulverum multiplicationem; quandoquidem alias compluribus sapor præter necessitatem adversior, & vix declinabilis (vel in futuro tandem) hinc exurgit: e.g. Magisteriis plumosis vitriolatis, ingrate stipticus; Solutionibus cum spiritu æruginis simplici vel sulphurato, semivenerius. Ut taceamus per vulgatissimos Processus ut plurimum Soluto præcipitatoque simplici, Contraria plane naturæ ac prædestinationi ejus inconsiderate affricari: v.g. Diaphoretico adstringentes particulas, stringendo roborantibus aperientes. &c.

Cui bono tandem *tot Mineralium ac Metallicorum magisteria*; imprimis autem tot ac tantæ eorum *Variationes*? Licet enim usitatorum menstruorum subactionibus minus in suo genere subjecta videantur; & varias solum, sæpeque mirandas mutationes inde subeant, quo permultorum præsentaneus, cum exigua simul jucundaque dosi, oboritur effectus: Is ipse tamen paulo hic versatioribus etiam in paucis-

ciffimis, ad summum forſitan quinque vel ſex hujus generis Pulveribus, affinibusque præcipitatis, Crocis, calcibus, &c. (ſimpliciſſime tantum præparatis,) reperitur largiter: nec opus eſt, ut ejuſcemodi producta, eorumque æque ac tot Florum Sublimatorumque variationes, ut plurimum ab antiquiorum Monachorum aliorumve Deſtillatorum orco tacite revocata, vel parum ſaltem, (inter fruſtraneas sæpe numero ambages, interpolata, aliove ſolum nomine, titulo coloreque (maximam partem adſcitiſſimo,) veſtitæ, vel exotericis tantum circumſtantiis differentes, intus vero penitus concidentibus, tot laboribus atque impenſis ſic coacerventur, aut (inſtructiori ſc. inde) Pharmacopolio, non ſine maxima noſtrorum, præſertim Tyronum, (alias nil niſi ſecreta hodie conquiritur,) confuſione, ſtatim obtrudantur.

Cui bono tanta *Salium vegetabilium fixorum* ſeries, etiam Adſtringentium, Refrigerantium, Aromaticorum, aliorumque (profecto hic ineptiorum) proventu nonnullibi aucta. Productionis modum, (ex eſſentialibus,) equidem in ſuo precio, donec ignis natura clarius detegatur, tantisper relinquitur: & multa inter ſe non ſolum copia, coagulo, figuratiōe, verum etiam effectu quadantenus hinc differunt. Requiſita tamen Alcalium adaptatio vel prædeſtinatio nihilominus ultra duo diaphoretica & diuretica, (præſertim in ea Nitri, eo varie facileque diſponendi parabilitate) vix ac ne vix quidem requirit. Ceu alias laborum minus prodigi ſolitarie cuidam *Catholico*, è ſymbolizantibus aliquot aperitivis ac ſudoriferis junctim confecto, æque feliciter acquieſcunt. Porro vero, qui hocce remedii genus (ſecundum enchiriſes, aliis hæcenus ſufficienter traditas, paratum, *ſimpliciter ſic*, & *ſitra re-*

petitas fusiones, (revera deprædatorias,) asservare voluerit, haud inconsulte forsitan (ob varios indicationum scopos,) fecerit. Nec tamen, qui ad liquabilitatem eo magis impediendam, sulphuris pulverisati v. g. cochlearia aliquot flagrantibus herbis inspergit potius, quam super sal jam confectum comburit, haud protinus *Diaphoreticam talium vim*, (ceu alibi quoque monuimus,) *pervertet*: quamvis sal oppido hinc aliquantum ligatum vel alteratum adeoque (loco lixivialis saporis) potius amarescens, admixtosque salis Armoniaci flores (secus ac purum Alkali facit,) perferens exeat. Qui denique specialius, in certas circumstantias, Alkali suum *per sensibilia additamenta* determinare intendet, per nos equidem. (v.g.) aliquod, magis Diaphoreticum, *Nitri spiritu vel* (profecto hic innocenti) *Aqua forti*, promore saturare poterit. Nec tamen *nitrosum hoc coagulum* indicationibus, pure lixiviosum sal potius exigentibus, semper convenit: nec ex adverso cum nonnullis, (*Regenerationes Nitri* tradentibus,) communis Nitri loco simpliciter æstimari potest; aliud vel solis vasis stanneis, (si diversus operandi in medicinâ modus deforet,) testantibus, *inter exhalandum enormiter hinc (ab usuali vero Nitro neutiquam) denigratis*. Nihilominus faciliior præsentiorque est hujuscemodi ligatio seu saturatio, quam quæ (*Oxysalis diaphoretici* cujusdam exemplo) cum Aceto destillato confit. Uti si (pro diuresi quoque) similem, *salis alicujus & Aceti destillati combinationem* quis quærit, solus terræ foliatæ liquor, (alias polychrestus,) instar omnium largiter satisfacit. Saturatio vero cum Salis spiritu, nonnullis eodem fine instituta, inter tot acceptiora Diuretica profecto nil singulare, & salinam tolum massam promit, quovis culinario (ceu etiam de spiritus salis

salis Ammoniaci, cum sale Tartari destillati residuo alibi notavimus,) acriorem. *Alcali* denique quoddam, seorsim (alterationis ac roborationis causa) per *Vitrioli spiritum*, sed copiose, (ne tantum Tartari Vitriolati simile quid exeat,) *affusum acidulatum*, in contractiori hoc apparatu vel solum Nitrum vitriolatum nostrum supplebit: aut extemporanea quasi nonnullorum nec inefficax *Mixtura alterans*, quæ sale quodam diaphoretico, v.g. absinthii, cardui benedicti &c. in Aqua destillata soluto, & spiritus Vitrioli s. q. exasperato constat.

Nec *Essentialia* porro *vegetabilium salia* (superioribus annis fatis hyperbolice deprædicata,) ulla requirit necessitas. *Nitriformibus* sane, non quidem, (si rite, quamvis tædiosius, ex uno pluribusve symbolizantibus simplicibus parentur, inelegantibus, tot nihilominus sudorifera & detergentia parabiliora æquipollent. *E Tartareis* autem *Acida ista crystallina*, sponte in condensatoribus sui generis succis concreta, nulla specialis observatio supra communium crystallorum Tartari contubernium usquedum magnopere extulit. Nec in *Bolaribus* vel *Arenosis* sedimentis, uti, talia in inspissatis quorundam diaphoreticorum, vulnerariorum diureticorumve succis vel decoctis, nonnunquam etiam per accidens, (ob neglectas pro nitriformium conquisitione enchirises,) subside à quidpiam tantopere Bezoarticum vel Diureticum (uti nos quidem aliqua tentavimus) invenire potuimus.

E volatiliis vero vegetab. salium censu suffecerit intentioni nostræ vel unicum ac parabilius, sed congrue (inter tot hæctenus processus, parum vel nil, aut inversum potius quidpiam, post varios labores tandem relinquentes,) paratum: idque forsitan commodissime *liquida seu spiritus* (uti vocant,) con-

consistentia. Nam solitaria quidem modo pro magna sui parte disparent, modo in seipsis saltem liquescent, & ægrè utrinque dispensantur: per Salis autem vel Vitrioli spiritum qualitercunque ligata, (licet insigni deobstruendi ac detergendi facultate sic quoque polleant,) à nativa tamen & nonnunquam expetita hic simplicitate, ad *Ammoniaca-*
lem quasi naturam & saturationem, (ceu quoque in Diss. de Volat. falis Tart. notavimus,) vertuntur; nec adhærens empyreuma insolidum ita deponunt.

Inter *Volatilia regni animalis Salia*, cum specificas (quamvis nonnullis adhuc præsuppositas (vires Vulcanus oppide præcidat vel alteret, nobis similiter latisfacient forsitan duo saltem, & præterpropter. Eaque pariter *liquidâ potius*, tanquam aservatu ac dispensatu commodiori consistentiâ; *in proprio scilicet spiritu sive liquore*, cum aliquota spiritûs vini parte, super cineres vel alcali quoddam pro more, rectificato) dissoluta: missis sic tot tædiosis, nec parum disperdentibus (pro rectificatione) *sublimationibus*, supervacaneisve *prius Fixatorum* (per superadditum postmodo sal Tartari,) *resuscitationibus*; imo (ni certis planè de causis compositum aut mage portatile quidpiam hinc expetatur,) ipsis *Fixationibus*, diversimode pridem per Acetarum vegetabilia tum mineralia institutis.

Fixa Animatorum salia partim mediocris saltem è plerisque, non sine tædio, (ni mangonium accedat,) proventus; partim exiguus (si inter tot præsentiora euporista specifici quid quæritur,) effectus eo magis à selectu nostro secludit.

Nec in *Marinorum ac Mineralium quorundam Cremore calciformi*, (qui scilicet ex ustulatis & aqua simplici postmodum perfusis simplicibus, æquè ac
olim

olim è calce vivâ communi, nonnullis de super colligitur) peculiare quidpiam invenimus, quod huc conferri mereatur. Certè, quoad ipsas, (vulgò ita dictas,) *Solutiones*, diffusior quoque Praxis haud ultra duas hac tempestate exigit : licet omnis istarum series plane conformi nobis simplicibusque menstruo parata fuerit : quo reliquos vulgatioresque processus eorumque variationes, per immerentium *torturas & calcinationes*, aut *menstrua penitus adversa* procuratas, pridemque satis traductas, eò confidentius tandem hinc expungemus. Quod autem his nonnulli superioribus annis *Solutiones marinarum & ostracodermorum cum Aceto destillato* factas tanquam corrosivas, (ob abusum noxas) annumerarint, constat quidem : eo ipso tamen suasmet & aliorum, eodem interveniente præparatas *Tincturas*, (hactenus innocentes,) & ex parte ipsamet solubilia per spiritum æruginis *Magisteria* eidem notæ immerenter involverunt.

Elæosacchara, ut portatilia nec magnatum Myrotheciis interdum incommoda sint ; nostræ tamen intentioni & reposituræ, (ni forsitan quasi pro superpondio unicum aliquod Diaromaticum compositum placuerit) parum quadrant. Molem sanè tantum, (aliis pulveribus adjecta) nequicquam augment : limpidis vehiculis soluta, liberatum & ut plurimum instar telæ supernatans oleum postliminio ostendunt : per se incommodè dispensantur ; si quibusdam remediorum formulis adjicienda fuerint, haud difficulter tunc confiunt recentia : & sanè oleum destillatum quodvis parili facilitate permultis compositis competentibus vel ex tempore miscetur ; aut eodem loculo, qui penetrantiores aut corrosivos liquores servat, securè custoditur.

De specierum ac Pulverum officinalium inconcinna
pro-

profusissimaque (preciosorum cum vilissimis, durabiliorum cum fatiscentibus, &c.) compositione, aliorum quoque querelas, & quæ supra de nimietate ipsa (per substituta hodieque magis adhuc crescente,) adduximus, hic non repetemus. Fallimur autem, an (uti experientia confirmati non fallimur;) totum hoc octo vel decem ad summum formulis, pro dispensationis scilicet facilitate, aut ætatis vel affectuum (eas omninò præcipitationis vel inversionis causa exigentium, vel aliàs admittentium) ratione, securissimè transigitur; paucissima solummodo, semet inter se ferentia, durabilia, & quoad ejus fieri poterit, mole saporeque (tanquam potissimis vulgaris aversationis causis,) grata, proportionaliter miscendo; etiam citra præviarum extractionum *insuccationes*, aut *Pinguium (emulsoforum vel contusorum)* accessus, *saccharive*, (intus data opera corrumpendi) condituras. Reliquum non sine magno sumptuum, laborum, pyxidum & nausææ compendio, tota die, simplicissimis saltem, (præsertim vulgo dictis) Præparatis, aut extemporaneis, (dum opus est,) compositionibus; vel (siquidem tum perinde fuerit, quod tamen in quamplurimis morbis non semper est,) Liquidis æquivalentibus, convenientioribus aut gratioribus expeditur.

Sic è magna *Rotularum ac Tabularum (usualium aut denuo varie propositarum)* serie, vix ultra *Arteriacas* forte quasdam, (variationis causa, comptior contractiorque praxis quidquam exigit; Indies parili felicitate, (siquæ quotidianas sacchari corruptelas earumque fructus spectamus,) majori securitate accisis genuinorum remediorum dosibus pueros fallens delicatulosque demulcens. Accedit in *Purgantibus & Antelminticis* drasticoꝝ inæqualis interdum permixtio; Mercurii dulcis in certis quandoque

que circumstantiis suspecta masticatio; numerus horum plerunque magnus, majusve pondus, adversus sapor, aliæque difficilioris ingestionis causæ. Circa Aromaticas vero alias notum est, quod vulgaris quibusque ni superiores, certe pares, curiosioribus autem, (Extracta talium simplicium, ut plurimum effœta superaddentibus,) neutiquam inferiores, quandoocunque lubet, (extemporanea solum ac perfunctoria olei simplicis vel compositi, super simplices aromatariorum *Manus Christi* illitione) habeantur: siquidem omnino res alia ratione compendiosiorique modo transigi nequeat.

Confectiones communes & Candisatæ, Conservæ recentiorum siccæ, (simplicis sui pulvere plerunque debiliores, *Martii panes, Panthaleon*, & antiquariæ *Saponeæ, Confecturæque* reliquæ, Bellaria sunt, hujus nec loci, nec selectus. Et væ hæcticis tabidisque, quando tandem ad ejuscemodi Refectiva, sesamo atque papavere sparsa, pineis, pistaciis & amygdalis, quoquo etiam modo comminutis, turgentia, vel ipsis ranarum, testudinum, cancrorumque carnibus facta damnantur. Arentes hinc fauces (quamvis difficulter interdum,) lenitas vidimus; curatum neminem; quin potius intensiores inde depascentes febres, dejectum magis appetitum, festinatosque fluxus colliquativos.

Tragæ grossæ, etiam nunc *operosiores*, similiter ex eorum numero sunt, quæ pro Forma tantum aut superpondii loco, ne nihil non egisse videamur, præscribuntur; vel (si quis omnino ciborum & aromatum saccharatorum miscellæ magis, quam evidentiori debitoque tempore dato remedio confidat,) facili tunc negotio, *ad recentiore imitationem*, (at missis ambagibus supervacuisque sumptibus,) quandoocunque libet, confiunt. Ita quoque *Moschar-*
dina,

dina, vel eorum Analoga; si palliativum topici mali masticatorium, inter tot euporista simplicia, delicatulus quispiam expetat. *Cosmeticos Moschati vel medicati Saponis globulos*, præter passivè nunc venales, quænam Aula non novit? & quinam Medicus non novit commodiora salubrioraque sæpe succedanea? Eiusdem sortis, & (inter tantum Balsamorum, aliorumque convenientiorum odoriferorum congeriem) exoleta præterea fere sunt *Poma ambræ. Candelas pro fumo* institoribus hodie; & speciosiores contra subitanea, *Anfall-Hertzen* / etiam conchiliis corallisque conspersas,) medicinalibus relinquamus. Uti quoque reliquorum *Siefac Trochiscorum*, (nisi *sublinguales in Peste* forsitan excipiuntur,) pagmenta, jam pridem ab exercitatoribus inter supervacanea, (quo nec *Pastus pro suffumigiis*, licet inter comburendum aliquanto renitentiores, exemerimus,) relata sunt.

Et cui bono etiamnum tot *Pilularum Purgantium massæ*, (tum secundum consuetas formulas, tum secundum superinductas interpolationes, correctiones, & surrogationes) passim asservantur, aut per inaneis inter se commistiones, accessoriorumve supervacaneorum adjectiones imperantur, vel multiplicantur? dum duo præter propter *Massæ*, è vegetioribus (in suo genere) minorisque molis aliquot ingredientibus, simplicissime (debita tamen resinorum dilatatione) compositæ, totum hoc negotium expediunt: & in rei veritate plerorumque *Chiragogorum seu Dirigentium, Corrigentium, &c.* additiones, (quo scilicet *Cephalicæ, Stomachicæ, Arthriticæ, Lucis, Phlegmagogæ, Cholagogæ, Melanagogæ, Catholicæ, Panchymagogæ &c.* exeant,) infirmo talo persuasionibusque nonnullis maximam partem innituntur; nequicquam nihilominus hinc

hinc aucto non solum Massarum, sed etiam ipsarum Pilularum in quavis dosi numero; ut è frustra-
nea mole 20. sæpe vel 30. majusculæ quoque for-
mentur; cum ægre tamen hodie vix novem aut un-
decim etiam mediocres, deglutiantur. *E Laxativis*
pariter per tot variationes, additiones, inventiones,
æmulationes, &c. ad nauseam usque multiplicatis,
vel unica forsan simplicissimaque compositio, in
omne quod inde quæritur, suffecerit: ceu infra de
purgantibus diffusius ostendemus. *Alterantes, Mar-*
tiales, Hysterica, Anodyna, &c. quando certis de
caussis exiguntur, nec res per (eiusdem generis) Li-
quores, pulveres &c. transigi poterit, alias facillime
vel ex tempore, pro circumstantiarum ratione, ci-
tra vanam talium asservationem efformantur.

Cui porro bono tot *Electuaria*? cum nostrates in
plerisque tractibus, ni propter consuetudinem
*Theriaca*le quoddam excipias, reliquas hujus gene-
ris, (ut plurimum, vel mole saltem ingratas) Mis-
cellas, *vulgares ac correctiores*, tanquam mandu-
cum horreant: cum *Lenientium*, pulpis saccharo-
que turgentium incommoda (in permultis affecti-
bus, in effectus tarditate vel frustratione, &c.) alias
notoria sint; tutioribusque & acceptioribus idem
nunc obtineatur: *Elective vero purgans, seu Bolus*,
quandocunque libet, loco tot horribilium aut tan-
tum supervacuorum magmatum habeatur simulta-
nea saltem gratioris cujusdam Cathartici, & conser-
væ, (rosarum) aut domesticæ sapæ inter se mixtu-
ra. Qua ratione quoque *Alterans* aliquod, *Hepati-*
cum, Stomachicum, &c. siquidem præ Tincturis aliis-
que commodioribus remediis, omnino delicatulus
sc. quispiam voluerit,) nunquam non conseque-
mur. Ut proin totam hanc congeriem, (præter ali-
quod *Alexipharmacum*) non immerito rem suam si-
bi habere jubeamus.

Ita

Ita nec ullo *Loch* sano insanove, nec alia *Eclegmatum antiquorum vel recentiorum* specie, (seorsim reposita,) selectus noster indiget. Quippe, ceu lentæ moderatæque Arteriacorum deglutitiones ad vaporum excretoriorum orificia laryngisque confinia demulcenda, humectanda vel extergenda, adeoque ad tussim varieformiter hinc oriundam aliave defluxionum incommoda lenienda equidem sunt admodum proficua; (sive de cætero quidpiam inde profundius descendat, sive non;) ita Linctus quoque hunc in finem præsentanei, jucundi facilesque, quodocunque opus fuerit, prompte confiunt, perfunctoria solum Extractorum, Essentiarum, Tincturarum, inter se & cum *Sacchari* (seorsim ac simplicissime, complures tamen in usus) *Sirupisati* mixtura; sine vel cum competentibus etiam acceptioribusque pulveribus.

Cui bono tot *Conservæ*, & (effoeta, vel si muriam propriam reddas, maximam partem ingratiore hinc) *Condita*, negotiosioribus mulierculis aptiora? Efficax Medicina horum paucissimis, & vel soli forte *Rosarum* (quarumlibet) *conservæ*, pro vehiculo vel additamentorum incorporatione, secure acquiescit.

Nec si rem paulo acuratius expendimus, ullo *Siruporum*, *Rob*, *Mivarum*, *Mellium medicatorum*, *Oxysaccharorum*, *Oxymelitim* &c. *usualium*, *vulgarium* aut (pro majori virium conservatione vel speciositate) *Correctiorum* tantopere indiget: cum tot non dicimus æquipollentia, sed præsentiora commodioraque passim nunc extent, semet parabilitate simul & contractioris dosis gratia nemini non commendantia: cum porro, (siquidem alicubi sirupale remedium omnino requiritur,) prompta seu extemporanea competentium Extractorum, Essentia-

tiarum Tincturarumque dulcoratione vel dilata-
 tione (per adjectum Saccharum seorsim ad sirupi
 formam simplicissime coctum, aut mel prius vel
 pro lubitu ad odoris qualemcunque obliterationem
 recoctum, vel passularum essentiam &c.) ejusce-
 modi consistentia, quodocunque libet, obtineatur:
 quæ denique (numero forte tria vel quatuor,) sub
 alia fere forma, *condensatiora scilicet colorem, liqui-
 diora vero,* (sub concepta fermentatione) *saporem
 aliquantum* mutant, adeoque *sirupalem in specie consi-
 stentiam* hinc requirere videntur etiam citra hujus-
 cemodi lenocinia nihilo deteriora sint, nec conser-
 vatoria talium enchirisi penitus destituantur, uti
 nec æquivalentibus suis succedaneis; tanquam alias
 selectui huic nostro haut absolute necessaria.

Sic, quamvis *Extracta* quædam, è simplicibus
 aliquot polychrestis, extractioni revera subjectis, ac
 parum inter adæquati Menstrui divaporationem
 vel abstractionem (oppido plerisque quidpiam sub-
 trahentem,) deperdentibus in vaporoso balneo
 confecta, locum sibi merito hic vendicent, *præser-
 tim* (quæ liquida forma danda sunt, idque alias fe-
 runt, etiamsi vel semiresinosa & cum vini spiritu
 extracta fuerint) circa exhalationis finem, (pro fa-
 ciliiori diluitione, impediendove situ, exsiccatione,
 vel condensatione nimia,) plus vel minus, secun-
 dum recentiorum inventum *Saccharata*: (plus sci-
 licet Arteriaca, confortantia odorata quædam mu-
 cilaginosiora, aliave de causa situm facilius, citra
 hujuscemodi condituram concipientia, &c.) Cui
 bono tamen hinc *reliquorum cokors, è residuis symbo-
 lizantibus, æquipollentibus aut debilioribus nonnun-
 quam vel in effætis,* saltem pro more, & ne catalogo
 vel repositoriis desint,) licet *legitimo cæteroquin
 processu* congesta? Et quidni magis hinc expungan-
 tur,

tur, quæ majori adhuc numero è simplicibus extractioni plane non subjectis, viresve suas inibi disperdentibus adhuc dum nonnullibi proponuntur? quæve numerosius adhuc, propter inconvenientiorem procedendi modum effæta, languidiora, aliena vel inversa deprehenduntur: quæ scilicet nimis Clarificationibus, aut longioribus Digestionibus debilitamus potius, quam exaltamus; aut concepta (tunc, vel inter protractiorem evaporationem) incompetenti fermentatione, enormiter hinc alterari, vel penitus perverti sinimus: quæ nimis repetitisque Menstrui affusionibus (dum unica simultanea infusio in octuplo vel decuplo liquoris sufficit) obruimus, & hinc præter rem modo notatis incommodis exponimus: quæ ex aquarum extreme destillatarum reliquiis admodum jam infractis colligimus; vel vulgatissimo modo è magna Seplasiarum trulla, (igne violento) profecta toleramus: quæ diversimodo menstruorum reatui inconsideratius, hodieque nonnunquam subjicimus: ut dum resinosa Aquosis, & vice versa aquosum saltem requirentia Ardentibus liquoribus infusa, tantum debilitantur, alterantur, aut incassum tentantur: dum Aqua simplici (in suo genere sufficientissima,) neglecta, Destillatis officinalibus vel Sero destillato precium solummodo, & labores nequicquam intenduntur: dum vini seu (graveolens) secum vini spiritus simpliciter & præcise exigitur, aut interdum præter necessitatem alcolifatur; satisfaciende (parabiliori alicubi) frumentaceo quovis aut hydromelino, etiam pro quamplurimis extractionibus, non vel haut adeo rectificato: dum Succorum expressorum Magmate, (extempore sæpe proportionalius adjiciendo) quæsitum sic Extractum potius obruitur; caseosa Seri parte pervertitur; aut Vino innoxio qui-

quidem, at in plerisque supervacuo Tartaro aggravatur: dum Aceti simplicis vel (etiam operosius) Destillati rodentibus particulis teneriora quamplurima, (ut istas vegetiora quædam tolerant,) pene corrumpuntur; aut incassum (ni singularis inde expectetur determinatio,) prioris Tartareo sedimento combinantur: dum singularissimis hodieque Liquoribus, (quando curiosorum quisvis sibi nunc peculiare Alcahest, aut secretum aliquod, insipidum vel universale menstruum parat aut fingit,) vexantur magis quam extrahuntur expectatione plerumque inferius quidpiam postmodum relinquenda, &c.

Atque utinam, qui tot sincerationibus nil nisi apertam veritatem profitentur, quique tot obtestationibus alios (proximi saltem æque cogitantes) invitant, vel tot exprobrationibus æternarumque pœnarum comminationibus huc compellunt, tandem cum ad rem & setiam expectorationem ventum est, scapham scapham dicerent; nec nisi ænigmata Sibyllarum foliis obscuriora loquerentur, secreta secretis servanda, nec perlas porcis projiciendas prætendentes. Quasi vero quivis nostrum, pro ejuscemodi Eleusinorum evolutione, semet pomeriis suis per aliquot annorum lustra includere queat! nihilo hinc feliciori Republica, sub parili, (postquam *Adeptus* aliquid fuerit adeptus,) silentio plusquam Pythagoreo. Negare non possumus, plures equidem hoc seculo apparuisse *Elias*, promissis graves veræ *universalis Medicinæ Menstruique* possessores fidelesque doctores; qui non unum solum, sed aliquot etiam in numerato quasi habebant promittebantque *universalia, Alcahestina, Mercurios Philosophicos, Salia mirabilia* & quid non? Verum postquam (infeliciores forsan nos) permulta circa *Roris*

quoque ac pluviarum æquinoctialium salinam substantiam, circa Nitri, Bismuthi, Antimonii Saturnique minerales, &c. varie tentaveramus, atque hanc etiam Junonem amplecti volebamus, plerumque nubes erat.

Et fanè, quod Alcahestinum liquorem attinet, qui parellela Authoris recentioris loca, paulo accuratius (in ea quidem obscuritate) consideraverit: *quid scilicet sit Sal circulatus major, Ignis Gehennæ, corrosivum Soli lactique Perlarum debitum; quod citra diminutionem sui, quodvis fere corpus in sal aut liquorem suo simplici æquiponderantem, & in primum Ens, vegetabilia certe admodum & ipsos Carbones in liquores Diaphanos, sine omni residentia destillabiles solvat, quod à sole suo Compari subjugetur.* (æque ac Mercurius virgo omnia excepto suo compari, consumere in alio Tractatu dicitur :) *quod cujuslibet simplicis figuram, item quantitatem adepti solaris vel lunaris luminis ostendat; quod agat (in morbis æque ac in chemicis solutionibus,) absque reactione patientis; quod difficillimæ sit præparationis, solisque Duplatis, Adeptis ac specialiter à Deo doctis detur; quod denique qui eo pertingere nequeat, saltem sal Tartari volatile reddere, eoque solutiones suas v.g. Lunæ, Mercurii, Unicornu, oculorum Cancri, &c. tantisper perficere jubeatur, &c.* qui, inquam hæc inter se & cum experimentis circa Mercurium, Ludum, Carbones, Elixir proprietatis, &c. ab autore factis contulerit, forsitan circa Mercurium quoque, secundum complurium nunc conjecturas, ex una alterave phrasi, (aliis tamen eadem facilitate applicanda,) desumptas, huic operi adhibendum non immerito hodieque aliquandiu hæsitabit, aut saltem circa tam difficilem procedendi modum: ni *superstes adhuc generosissimus Filius* facem quandam hic caligantibus accenderit; aut recentiora so-

lertioris cujusdam promissa, è terra Mercuriali simili-
live principio expectantes saturarint. Interea vitio
 forsan nobis non vertetur, si priusquam hæc propa-
 lentur, aut *Mercurii vivi Liquorem*, per duo tubula-
 ta vasa successive destillatum reiteratis denuo expe-
 rimentis recens ac diversimode subjecerimus, as-
 sensum de eo, (alias non rejiculo) tamdiu suspen-
 damus: cum ante duo præterpropter lustra alios
 tum in usus, sed eodem modo, (ceu in Chirurgia
 cujusdam Parva alibique describitur) destillatus,
 æque ac *alius cum Jovis Amalgamate collectus*, nuper
 prædictorum subjectorum præparationibus se-
 cundum præscriptum adhibitus expectationem fe-
 fellerit. Multo minus autem arcani tanti titu-
 lum sustinent *Spiritus Vitrioli Philosophicus*, à quo-
 dam inconsideratus huc tractus; aut *Cliffiformis*
 è *Nitro cum Jovis Amalgamate (tædiose detonan-*
do) destillatus Liquor; *Æruginisve crystallisatæ*
Spiritus, aliive Aciduli (quamvis in suo genere sat
 efficaces spectabilesque) *Liquores*. Nec ab altera
 parte *salis Tartari Nitriæ fixi*, vel (affinis qui-
 dem laboriosioris tamen & aliis usibus consul-
 tius aptandi) *salis Terræ concrematæ deliquium*,
 ut ad quorundam, (non indifferenter omnium)
 Extractionum facilitationem vel exaltationem
 quidpiam conferat, hic tamen operæ precium
 facit: uti nec *Sal mirabile*, inter nonnullas fu-
 siones (evaporantibus aut scoriis additamento-
 rum semet implicantibus acidis salium particulis,)
 quadantenus ad alcalinam quasi naturam tran-
 siens vel inclinans: nec recentius adhuc *sal vola-*
tile urinæ, spiritu Vitrioli vel Salis fixatum; quamvis
 sulphurea nonnulla secum (sed parce satis) evehat
 aliave singulariter solvat; egregium de cætero, no-

bisque diu jam usuale Aperiens ; Nec demum *sal volatile* vel *spiritus Fuliginis*, è concentrato per extremum frigus potissimo liquore, facilioribusve modis collectus. Donec itaque felicior dies nos aut feliciores alios hunc Sophiæ laborem clarius docuerit, apparatusi nostro tantisper ad extractiones potiores sufficient *candidissimi istius Chimiatri* duo illa parabilia, *Aqua simplex & Spiritus ardens*; facilioribus vegetabilibus octupla, levioribus nimiumque intumentibus floribus herbisve nonnullis decupla, ad summum duodecupla proportione (secundum cujuslibet naturam) una saltem vice, citra accurtatas illas repetitiones affusa : æque ac reliquas Tincturas & Essentias sat adhucdum efficaces habemus, similiter *vulgatiores saltem spiritus atque Liquores* adhibentes, citra *Minerarum Cælestiumve Apospagmatum* tædiosos, quamvis in particulari de cætero curiosioribus non aspernandos latices.

Porro vero, quod in lustro nostro *Fructuum succos* attinet, cui bono tot præter rem *cariores & exotici*, satis ægre nonnunquam vel non sine supervacaneis aut discordantibus additamentis conservandi? dum in parabilioribus nostratibus eadem plerunque gratia, idemque effectus reperitur. Cui pariter bono in horum quoque *numero aliqualis adhuc excessus?* cum istorum nonnulli sapore, colore viribusque concordantes, (magno vasculorum ac dispensationis compendio,) invicem mixti sic assevari, & cum paucis insuper aliquot, comparatu facilioribus, præsertim venaculis acceptioribus præsentioribusque sufficienter præstare possint, quod non solum in reliquis, verum aliis præterea remedium generibus operose vel sumptuose quæritur.

Ita si *Acidi quidem* ad tertiæ vel quartæ partis remanentiam evaporant, (uti hac consistentia, acore in nonnullis æquabili persistente, in aliis vero intensiori, per diu sine omni vel exigua solum sacchari conditura durant;) si porro *subacidi, vinosi ac congeneres*, partim (post aliqualem in aquosioribus exhalationem,) addita octava præterpropter sacchari parte, in Fermentata haut injucunda per spontaneam effervescentiam rediguntur, partim vero (dum unus forsitan aut ad summum duo primitivi saporis speciem aliquammodo istac ratione exuunt,) paulo liberaliori sacchari portione, (post moderatam concentrationem) condiuntur; profecto compendiosè sufficienterque, (sub longe breviori jucundiorique dosi & faciliori adhuc edulcoratione) habemus inde, quod longa *Siruporum, Rob, Mivarum, &c.* hujus profapiæ series (cum tanta sacchari dispersione) promittit. In contractiori quin etiam nec externi semper commoditatibus undiquaque instructo Apparatu, præ usualibus diffusioribusque *fructuum Vinis*, istac ratione dispensatu & asservatu sunt commodiores: præ *Succorum condituris*, (aliquibus per Nitrum crudum aut spirituum acidiorum associationem institutis,) in compluribus affectibus (accessoria illa vix aut non ferentibus,) convenientiores: sique Refectivum quoddam ex ejuscemodi vegetabilibus, tanquam hoc in genere naturæ nostræ propioribus quæritur, (ceu per frequenter in teneriorum languoribus opus est, nec totum semper potui saltem instillatis aliquot Clissi, spiritus salis, aliarumve polychrestarum Aciditatum guttis insolidum, quorundam more transigitur;) compendiosa, brevis diffusisque Julepis longe salubrior inde Mixtura, (talium vicaria) nullo non tempore

conficitur; aut siquidem omnino longius harum potionum genus exigeretur, facillime per competentes liquores extenditur. *Aperientibus autem herbarum succis, cum tertia vel quarta spiritui ardentis communis, proprii, vel analogi parte digestis, & aliquibus Essentificatorum nomine* propositis, (dum parum à fixioribus sui simplicis particulis hoc in processu fortificantur, Aquis præterea spirituosioribus haud adeo præsentiores, certè ingratiore sunt,) in selectu nostro facilè carebimus; uti quoque confimilium *aperientium & resolventium Fermentatis*, prædictis aquis ut plurimum ad versioribus, minusque vegetis.

Quidni vero magis adhuc expungamus *Tincturas, Essentias, Quintessentias, Arcana &c. purè tantum nominalia*, & pridem ab aliis ea de causa satis traducta, nec dum tamen passim neglecta? tot *Tincturarum & Essentiarum variationes*, primitivis sæpe numero deteriores aut nihilo validiores, saltem externi quidpiam aut vanam in se coincidentium Menstruorum variationem afferentes: tot inter se æquivalentes, & citra necessitatem, (dum una potiorque in sua forte classe sufficeret,) numerose multiplicatas; vel data opera *Compositas*, quibus simplex quædam ni superior, par tamen existit: aut è *debilioribus simplicibus paratas*, integra postmodum cochlearia pro dosi, (præter talium morem,) complentes: tot *Essentias atque Mixturas, ex ingredientibus semet invicem destruentibus, inviscantibus, filtro vel magmati residuo magnam partem adhærentibus, inæqualiter semet amplexantibus aut inconvenienter supernatantibus &c.* hodièque nonnullibi conditas: tot *Florum congenerumque languidiorum vegetabilium Tincturas, (simplices atque compositas,)*

in rei veritate parum hinc præter colorationem afferentes, effectum assumpto spiritu vel mineralium phlegmati acidulo potissimum debentes : tot *Tincturas adventitium tantummodo ruborem*, sub dissolutione vel digestionem accidentario obortum, aut per accessoria supervacanea, ante necessitatem aut specialem intentionem conciliatum adhuc dum ostentantes : item *adhuc Operosiores*, prævias Metallicorum (levi tamen fusione sæpius ad pristinum statum denuo redeuntium) sublimationes aut florificationes, vel singularissima laboriosissimaque Menstrua præsupponentes ; plerunque tamen inde nihilo singulariores, cariores saltem vulgatoribusque rarius præsentiores aut copiosiores : tot *Tincturas*, perdita per superfluas abstractiones parte simplicis volatili, aut subsidente non exigua soluti portione, necessario *languidiores*, vel ob supervacue præmissas innocentium Mineralium ac Marinorum Ustulationes, (etiamsi externi quid præter consuetas observationes calcinatis sic accresceret, totum nihilominus pervertentes,) aut propter inconveniens, imo destinationi simplicis sæpenumero penitus contrarium Menstruum adhibitum, *plane perversas, evanidas vel ad minimum meritò suspectas* : tot *Elixiria*, sub ambizioso (etiam ad Purgantia nonnullibi extenso) vocabulo postmodum nil nisi Vini spiritum ostendentia, proletarie saltem speciebus quibusdam, interdum minus considerate conglomeratis, (tantum ut *Elixir Cephalicum, Ophthalmicum, Pneumonicum, &c. calidum atque frigidum* habeatur) superfusum; eumque vel simplicem, vel per accessorios liquores compositum, aut acidis mineralium spiritibus (certè potissimis tunc perceptæ efficacix causis, exasperatum.

Quinimò quispiam, (frustraneorum laborum at-

que sumptuum minus prodigus) forsitan haud impertinenter huc retulerit *istas quoque Tincturas, parcellissimas & operosissimas*, quæ absorptis aliquot guttulis, è fixioribus corporibus post tædiofissima cohobia tandem super alembicum vel retortæ rostrum evectis constant, & insumptum laborem sæpenu-mero vix ac ne vix quidem, (in ea parabiliorum paritate, effectum compensant. Item speciosas aliquorum *Essentias aut Quintessentias, olei destillati parte una, & spiritus ardentis alcalisati partibus duabus vel tribus*, (desubito semet eleganter amplexantibus & absorbentibus) constantes, tanquam sub olei ratione, (licet vel spiritus proprius fuerit,) potissimum agentes, & solutâ per vehiculum istorum copulâ, facilè destructiles. Olea similiter subtiliora, *infusis metallorum convenientiorum solutionibus ipsisve Metallis* (ceu inibi qualitercunque solvi quædam pridem constitit,) *alterata*, iisdem titulis, at majoribus promissis proposita; revera tamen parum ultra simile inalteratum oleum agentia. Magisque adhuc *Oleosum illud, quod infracto (per fortissimos aut concentratos spiritus minerales, aut solutiones metallicas) vini spiritui*, eique vel simplici vel Aromatibus quibusdam oleosis prius saturato supernatat; utrobique parca satis quantitate, & parca pariter, si metallici quid accesserit ejus participatione; oleo Vini (cujus potissimæ partes sunt,) aliunde tolerabilius habendo, vel aliis Aromaticis destillatis, (si placuerit,) alterando. Et si quæ præterea sunt, *curiosioribus, quam nostræ nunc intentioni aptiora; non quidem in suo genere contemnenda, nec nova tamen (uti quibusdam habentur,) nec nimis extendenda; parabiliora sanè Æquivalentia ubique invenientia.*

Interea nobis hic admodum suffecerint *paucissima quædam hujus sortis*, è potioribus aliquot & pol-
len-

lentioribus, (ne pro forma tantum guttulæ nonnullæ sumantur, sed parvæ dosi notabilis efficacia subsit,) iisque specificis, ejuscemodi separationi revera subiectis, ac competentem (ubi opus) Menstrui (suo simplici correspondentis,) abstractionem ferentibus ritè præparata; *simplicia potissimum, aut tandem è symbolizantibus.* (at eidem menstruo parentibus,) *nonnullis Composita* : sive postmodum Tincturæ sive Essentiæ (apparentes tantum aut reales,) vocentur. Quo referri quoque poterit *Extractorum unum alterumve, per proprios aut analogos spiritus ardentés, aliosve liquores adæquatos Dilutum seu quasi exaltatum* : ulteriori de cætero talium alteratione vel conditura (cum saporis aut odoris gratia sæpe numero hinc parum pervertatur, nec indifferenter omnibus conveniat) negotiosorum circa hæc lubentiæ vel subterversantium iudicio selectuique relicta; sive solum Salis proprii particulâ, aut Olei insuper proprii (vel dum non omne simplex id æqualiter efficaciterque fundit,) Analogi tantillo, (post dissolutionem ac digestionem demum, ne magma ti vel filtro inviscetur superaddito) instituat. Referimus huc quoque *liquidorum inter se convenientium unam alteramve Mixturam*; (dum ista extemporaneam conjunctionem, ob debitæ unionis, consistentiæ colorisve jacturam non ferunt,) secundum artis ac naturæ leges confectam atque selectam. De quibus omnibus inferius in specie commodius dicemus.

Porro vero nunc, cui bono tot *Infusorum ac Decoctorum species, Antiquiores aut* (ingredientium naturæ, numeri ordinisve respectu) *Correctiores, vel novæ denuo hinc inde superadditæ?* cum nostrates in plerisque tractibus talia valdoperè plerunque avertentur, & si necessitas diffusum hoc remedii genus

in nonnullis affectibus nonnunquam exigit, simplicissima ac pergrata vix tunc admittant; atque ea, quodocunque libet aut opus est, è selectiori quodam præsentiorique simplici, aut aliquot concordantibus confociatis facillime vel domi confiant; reliquum autem tot acceptioribus contractioribusque remediorum formis nunquam non transigatur. *Potus Hippocratici hodie profecto sunt parum medici: & Hydromel quodvis etiam diversimode Purgans* promptè suppleat, aut (uti consuetudo fert) imitantur gratiora hujus ævi Composita.

Sic, cui bono longissima *Aquarum destillatarum series*, tantum non ex omnibus ferè vegetabilibus animalibusque, (quo scilicet officina dicatur instructior,) hodieque coagmentata? tot naturâ suâ, vel ob inconsideratiorem destillandi modum *imbecilliores; quibus fontana secure substituitur*, aut unica quædam, alterave paulo vegetior. *Imbecilliores* tantum dicimus; quia revera è quamplurimis vegetabilibus, rationi sensuique cuidam solitario, (fixiorem talium naturam æstimanti,) ad destillationem penitus ineptis judicatis, elevari (inter illam ignis præsertim intensioris actionem) de Subjecti disgregati particulis aliquid, quotidiana observatio monstrat, indeque non solum sedimentum inibi tractu temporis concrevens; verum etiam odor & sapor aliquis, proprius aut saltem herbaceus, vel alias anonymus, unâ cum qualicunque nativarum quarundam proprietatum manifestatione: ceu passim in permultis inodoris fereque insipidi, acerbis, oleosis, epicerasticis, vulnerariis, &c. cernimus; & hinc vulgaris quoque Emulsio (è seminibus fructibusque usitatis parata,) per Alembicum simpliciter destillata, (uti Aulæ nostræ *Aquæ Alterantis* titulo pridem usualis est,) non solum odorem atque sa-

porem

porem emulsionis cujusdam haut injucundum: (cum aliqua vi epicerafticâ,) præfe fert; verum etiam poft menfes aliquot manifeflum rancorem induit, ut amygdalas vel femina frigida majora rancida te guftaffe diceres. Nec proinde tamen propter efficaciam, præfentioribus aliis commodius compenfandæ) tantillum, in univèrfum omnes iftæ publicis ufibus protinus erant deftinandæ: multo minus adhuc tot manifefario effoetæ, aut jam olim nullitatis convictæ. Ita cui bono tot *equipollentes*, è fingulis fymbolizantium fimplicium, imo floribus sæpè colore tantum inter te differentibus, operosè deftillatæ? cum unica parabilior aut felectior fufficeret. Cui bono *tot ingratiſſimæ*, faporisquæ vel odoris nonnunquam planè nauſeabundi, in Mixturis &c. gratiam & appetitum præter omnem neceſſitatem, (in eo jucundiorum aquarum aliorumve liquorum polychreftorum proventu) enormiter pervertentes? Cui bono pertædioſiſſimum *Mariæ Balneum ſolummodo & præciſè deftillatæ*, vel interdum fruſtra faltem fatigatæ, quæ per intenſiorem Veſicæ [refrigerio ſuo circa ſtanneum Alembicum inſtructæ) actionem, levatis copioſioribus ſubjecti particulis vegetiores exeunt? Et minutæ ſunt, (quotidiana experientia facile ſubvertendæ,) *dum refrigerantes*, *ophthalmicæ*, *Conſimileſque aquæ*, ab ejuſcemodi deſtillandi modo compendioſiſſimo excluduntur; aut domeſtico tantum Simplicis ſui latice conſtantibus, ob aquæ ſcilicet additionem minus præſtantes creduntur. Cui bono *ex herbarum florumve ſuccis*, laborioſe prius expreſſis collectæ? dum nihilo deteriores ex integris iſtis vegetabilibus habentur, & quamplurima ſeipſis longè debiliores ſuccos fundant, in magmate reſiduo evidentius; quod ſuum eſt, ſer-

vantia, sæpe plurimum inter contundendum disperdientia; ceu in Splenicis, item Odoriferis nonnullis, Arteriis &c. manifestum est. Nec indigemus hic *Liquoribus* magnis olim promissis, at tardè satis & exigua quantitate *per Balneum Roris galeatum* conquiritis : essentialia compedentium simplicium faciliori extractione vel destillatione quoque comparantes. Et cum parili protractione *Liquores* (aquei vet̄ ardentis,) etiam *per Vesicæ forme illud instrumentum*, (ceū antiquius plane *stanneum*, seu recentius nunc *æneum*,) in roris Balneo ab inspissandis Extractis repetantur, aut e recentibus simplicibus destillantur; nonnulla porrò Extracta inibi tum inter (moram istam) haut parum alterentur; è Subjectis autem ejuscemodi destillationi (*pro residuo aliis usibus aptando*) commissis, alia quidem subtracta volatiliori parte nil aut per parum de cætero retineant internis necessitatibus notabiliter proficuum, alia vero in residuo potiorem efficaciam reservantes, aquas parvi momenti suppedient. aut alias exiguo precio recentia potius simplicia ad extractiones comparentur; cum denique Spiritus ardentis hic locorum parvo plerumque veneant, & citra quandam impensarum jacturam, compenditactis laboribus divaporari saltem possint, hinc diu non adhibuimus *Stanneum illud (fundì plani) instrumentum*; in diffusiores Apparatus alias haut incommodum. Amplius autem cui bono *Aquæ*, care satis at præter realem quandam necessitatem, *cum vino destillatæ?* cum longe parabiliores, & nihominus (neglectis tantum minutiis aliquot,) ejusdem roboris & effectus prompte habeantur, (præsertim in locis à vinetis remotioribus,) adjecta saltem sexta, octava vel decima Spiritus ardentis parte; *pro assumendi scilicet vini proportione*. Cui bono

tot passim in eodem genere compositæ? Instructiori scilicet sic Pharmacopolio, si aliquot numero *Hystericas, Apoplecticas, Epilepticas, Cordiales &c. hujus vel illius inventoris ostendere queat*; dum vel simplex quædam rite destillata, vel adjectis extempore Tincturis aut essentiis competentibus alterata, plures istarum æquat aut præcellit; vel unica quædam consideratius Composita, similiterque si opus fuerit exaltata, sufficit; imo magno sumptuum, laborum quæsitæque gratiæ compendio, promptius certiusque è simplicibus Odoriferorum & Aromaticorum Aquis, separatim prius & vel per accidens quasi. (v.g. inter oleorum destillationem primitus) collectis, ac postmodum inter se proportionaliter confusis, pro lubitu, ceu aliud agendo (in permultis generibus) haberi potest. Cui bono adhuc dum tot *inconsideratissime per superiorum temporum tenebras Compositæ*, à recentioribus satis traductæ ac correctæ, nihilominus officinis alicubi prætenso manifestario, (sed ab uno duobusve saltem ingredientibus, inter tot supervacanea proficiscente,) quodam effectu occultiorisve conspirationis valore, hodieque à nonnullis injunctæ? tantum ut consuetudini vel persuasionibus satisfiat, & labores, impensæ, vitra ac precium (per tot fixissima Marina, Mineralia Metallicaque, nuper denuo satis ab aliis traducta additamenta, & tot indifferenter destillatarum excessus,) nequicquam augeantur. Nobis hic ex incondito horum omnium, *tricenarium sæpe excedente numero, decem forte aut duodecim sufficient*; & reliquum vel polychresta mineralium nonnullorum Phlegmata subacida, Chymico sub manibus quasi per accidens nascentia,) item supranotati gratio- rum fructuum Succi, Infusa, potulenta domestica, imo nonnunquam Aqua simplex, (etiam non de-

stillata) pro re nata, & Mixturarum, vehiculorum &c. ratione, jucundius aut æque secure supplebunt.

Sic inter *Ardentes vegetabilium Spiritus* (*fermentatitios & abstractitios*;) cui bono tot *æquivalentes vel symbolizantes*? cum unicus forsan, acceptior, præsentior aut parabilior instar omnium foret: tot *supervacanei*, respectu certorum, (quibus promiscue vel inconsideratius destinantur,) affectuum, nil minus quam igneos hosce liquores admittentium: tot præter rem *debiliores & specifici perparum* (æque ac si guttulas aliquot olei saltem spiritui vini instillasset,) *præ seferentes*; seu propter simplicis naturam, ejuscemodi operationi non subjectam; seu ob præparantis incuriam, *abstrahendo tantum*, (cum intimior nonnullorum per fermentationem reclusio requiratur,) sibi quidpiam hinc conquirere conantis: tot (ex adverso) *justo curiosiores*, (per operosam sæpeque simul in aliquibus disperforiam) *Fermentationem* collecti; dum ipsum simplex spiritum ardentem quemvis, vel semel inde debiteque abstractum sufficientissime volatilitate sua saturat: aut *negotiosissime eo usque rectificati*, ut gutta hinc decidua inter terram atque vitrum quasi dispereat; cum bona pars proficui adhuc laticis, imo *propriis nonnunquam olei particula* (residuo in Phiola supernatans,) sic subtrahatur; atque alias Alcolifati hac ratione spiritus, ad internos usus liquore denuo diluente indigeant. Sane supputatione probe facta, contractior apparatus vix ultra tres quatuorve requirit, eosque plerunque saltem à Simplicibus volatilitate potissimum pollutibus,) *Abstractitios*; ab Odoratis vero compactioribus potius Fermentatitios; qui, obiter notando, eleganter & compendiose tum parantur, *adjecto ad herbas floresve recentes subduplo vel subquadruplo, ad Aromatica sicca vero*

*ana sacchari vel mellis etiam, cum aliquantillo fecum cerevisiæ recentis, &c. per acta præterpropter intra tri-
duum vel quatrimum fermentatione, sufficientem
quantitatem destillando, & supra recentium herbarum
&c. aliquod manipulos, si libet, rectificando. Cui ve-
ro bono tot Acidi lignorum ac congenerum nostratium
& exoticorum ingrati spiritus? Cum Vulcanus spe-
cificas istorum vires oppido alteret, & nobis vel u-
nus è duriori, etiam vernaculo ligno destillatus suffi-
ciat, aut nullus: multominus autem operæ precium
inveniamus in horum aliquo, cum Oleo saleque pro-
prio prius (secundum nonnullos) digesto. De Spiri-
tibus volatilibus, seu salis volatilis vegetabilis & ani-
malis liquoribus supra diximus; quodque talium
præterpropter tres summatim aut quatuor præsen-
tiores ac parabiliores merito servantur, dimissis re-
liquis, quæsitæ variationis & curiositatis quam spe-
cificarum proprietatum plerumque plenioribus.*

Ita jure merito quoque delemus hinc è fœcun-
dissima *Volatilium spirituum Mineralium classe*, tot
frustraneis tædiosissimisque torturis ægrè tandem,
inter faciliores versatorum enchirises expressos;
tot incompetentibus, remorantibus, aut totum
nonnunquam pervertentibus additamentis præter
rem sollicitatos; tot è subjectis guttulas saltem ali-
quot, (inter æquipollentium exuberantiam,) stil-
lantibus è pumice quasi conquisitos: tot inter se
quam proximè (per sulphureosalinæ, vel tartareo-
nitrosæ volatilitatis participationem) convenien-
tes aut penitus, (si minutias quasdam demimus,)
æquipollentes, seorsim tamen reposito, vel specia-
lissimè minus versatis commendatos, aut alias ex-
cedente hyperbole præter reale meritum protru-
sos: tot *Metallici nomen* (ob talium qualemcunque
additionem, aut florum una levatorum, at inibi
ple-

plerumque insolubilium , speciem) præ se ferentes , revera tamen postmodum nil aut parum hinc , si digerendo, abstrahendo, confundendo &c. tentantur , ostendentes. Quemadmodum etiam ex *Acidorum fixiorum* excessivo (per tot processuum variationes , quæ sitaque compendia vel attentatas exaltationes ,) numero , libellos passim & inde persuasorum repositoria liberaliter interdum complente , non sine ratione tantisper hoc negligimus primò *Metallicos*, (vulgo *similiter habitos*,) è factitiis Vitriolis communi saltem more destillatos, & pridem ab aliis satis notatos , metallici parum palato vel stomacho fumentium exhibentes : imò *speciosiores quoque complures hujus nominis*, per ambiguas enchirises & diverticula hoc sine conquisitos , in rei tamen veritate , cum ad examen ventum est , & effectus metallicus, qua talis, inde speratur, facilioribus ac saturatoribus istorum tincturis vel essentiis longe cedentes : magis autem adhuc, supprimentium, absorbentium aut prevertentium additamentorum *vitio debiliores illos*, (& præter intentionem ac consimilium rationem,) *parum de expetitis salinorum particulis vebentes, aut justo parciores, tædiosiores*, (nihilò tamen hinc vulgatoribus præstantiores,) *vel plane tertio cuidam incompetenti contrariove latici inconsideratius complicatos spiritus*: item (& ex adverso) nimis aquosiorum particularum subtractionibus variè per abstractiones usitatas, in gelu, super Calaminarem &c. institutis, (ad internos usus præter omnem necessitatem) *adeo concentratos*, ut sub difficili hinc dispensatione , sæpe ne vitra quidem ferant , & fumentibus ad minimum suspecti, corrosiviq; (*nonnunquam non sine Medici nota*) videantur: aut per supervacaneas rectificationes vel evaporationes *pene-trantiori subtiliorique parte passive*, sed ut plurimum

nequic-

nequicquam (cum sulphureus Odor, totiens data opera quæsitus, alias sponte cesset,) *orbatos*: tot in super *Compositos*, extemporanea usualium mixtura (ceu in Aqua Regia, Spiritu Nitri composito &c. videmus,) facile supplendos: tot *in eundem effectum*, (si titulum tantum & promissa demimus, & supervacaneas enchirises, additiones aut præjudicia seponimus,) apertè *recidentes*; tot *dictu quidem singulariores secretioresque*, nihilo tamen vulgatoribus, (sub accurata saltem methodo morborumque pensitatione exhibitis) præstantiores: *Ardelionum & Laborantium* (uti semetvocant,) *venales*; raro mangoniorum expertes, vel *probi satis ac sufficientes*; & si quid amplius hujus census est. Delectui nostro è prioribus fortè *tres vel quatuor*, è posterioribus etiam Vulgatores illi è *Vitriolo Nitro Saleque usitati*, (tantum cum judicio, citra diverticula, protelationes & incompetentia additamenta, manibus oculatis ritè parati considerateque dati,) abundè adhucdum satisfaciunt, satisfaciuntque deinceps, quibuscunque propter operarum aliorumque requisitorum defectum, Ignis Veneris similiumve liquorum, operosissimas Vulcani continuationes requirerentium potestas nondum data est. Uti nec pro selectiorum nostrorum comparatione tantopere exiguntur specialiores illi, *per fastigiata & sibimet invicem accommodata receptacula surgentes Furni, aut retortiformia desuper operculata, vasa* adeo pronuper commendata, *Retortæve triostres*, aut per *infernum tubum solle sollicitandæ*, consimilive (curiosioribus experimentis, quam simplici huic labori aptior) apparatus: Sanè *directus iste Furnus*, (cum affinis) plerunque corpulentiores impuriioresque spiritus acidos fundit, subtiliores dissipat, aliisque inconvenientiis, (ratione continuandi ignis,

ignis, separandorum florum &c.) subjectus est, ut pro nostra quidem intentione tot impensis erigi vix mereatur. *Vasa operculata*, satis dextrè quoque conformata, præterquam quod ferrea difficiliora comparatu nec omnibus materiis apta sint, terrea verò vix ignem repetitò ferant, utraque plurimum de volatilibus particulis, etiam eliso nobis haud raro circumfluo plumbo, transmittunt, imbecillioresque hinc liquores relinquunt. Et qui vulgarem quoque retortam, paulò circumspectius perforatam & circumcirca lutatam, receptaculis proportionaliter, usibusque suis pro colligendis volatilitatibus, ritè adaptaverit, variè tubulatis rostratisque reliquis in tantum haud difficulter carebit: Acidis autem & vulgò hinc tædiosiores spiritus nihilominus per antiquiores quoque modos, (saltem inter viles aliquot enchirises, præcipuè subductam proportionalis ponderis Materiæ situationisque vasorum observationem, vehiculi, ubi deficit, competentis associationem, &c.) sufficienti sibi quantitate per otium quasi nulloque penè negotio parabit aut reparabit: Præsertim cum oculatioribus nunc Practicis ea hodie copia in medicationes amplius non absumantur, ac superioribus quidem lustris vel adhuc dum nonnullibi inconsideratius factum est, *limitato talium effectu tandem in abusum indifferenter converso, indeque haud uno Hypochondriacis, Pulmoniacis, Hystericis, Arthriticis, &c. conciliato per istiusmodi acores malo.*

Sed in recensione nostra pergamus: meritoque hinc similiter expungimus *Liquores* illos mixtos, ad internos externosque usus *confusis aquis, succis, solutionibus, pulveribusque constantes*; magnam partem inconsultiùs compositos, & si genuinis artis legibus quidam in certos effectus respondeant, commo-

modiùs, (citra vitrorum multiplicationem, aut facilem nonnullorum corruptelam,) ex tempore certiorique proportione, per debitam competentium mixturam conquirendos ac dispensandos.

Lixivia medicata, eorumque causâ servati scorsim *Cineres*, huc etiam non pertinent: cum matresfamilias quoque, è polychrestis nonnullis euporistis, (tot supervacanea & huic fini ineptiora ingredientia meritò omittentes,) domi talia passim parent; aut solutis ejus generis (in proportionali quantitate) salibus nunquam non habeantur: ceu alias quidam Alcalia elixiviata non sicca penitus, sed liquida potius consistentia, post debitam evaporationem servant; siquidem in residuo acriorique liquore, qui post istorum coagulum aut qualemcunque crystallisationem, ut plurimum tandem effunditur, peculiare quid sperandum foret. *Deliquia fixorum salium sub astris & dio urvido quærere*, ferè sublimius, in Cella verò (ni lentissima coagulorum quasi Vitriolicorum quorundam resolutio requiratur,) equidem innocuum, attamen profecto supervacaneum est; Alkali quovis quancumque libet, in exigua calidæ frigidæve proportione solubili.

Cui bono tot in universum *Olea destillata*? Cum pauci nostratium hypochondriacorum affectus hujuscemodi sulphurea, ceu diligentiores proculdubio observabunt, ferant, aut inde (citra alia incommoda, in isto remediorum, naturæ particularum morbificarum magis respondentium proventu,) tantopere leventur. Cui bono tot *invicem intimè convenientia*? quorum unicum præsentius aut parabilius sufficeret: tot tædiosissimè satisque sumptuosè *per guttas q̄s. collecta*? dum æquipollens drachmas vel uncias largitur: tot natura sua *ingraviora*,
vel

vel (per nimiam quodlibet è quolibet conquirentium curiositatem) *empyreumate præter rem aggravata* aliisve, sæpenumero parum quadrantibus accessoriis, (quo tandem oleum è corpore nil minus interdum quam tale quid stillante, vel ingratis habeatur & proftet,) scienter combinata & multiplicata? dum jucundiora, paratu faciliora genuinaque æquivalentia præsto sunt. Ecceur ingenuum *salis spiritum pro paulo majori aromaticorum resinosorumque* (nihilò de cætero hinc, secus ac quidam proderunt, deteriorum) *Oleorum copia obtinenda disperdamus?* cum superpondium vix ac ne vix quidem labores compenset; spiritus ipse (largiter sanè simplicibus ad empyreuma impediendum superfundendus,) ægerrimè ad eandem gratiam vel puritatem, (etiam quæsitis per prunas compendiis,) redeat; & una magna Aromaticarum aquarum quantitas frustra sic pessum eat. Cum Aceto acerrimo Aluminisve crudi diluto, (si quis forsàn eandem destillationem minoribus impensis tentare voluerit,) non procedit. Ita porro supervacua sunt pleraque omnia *Olea composita* (ni majoris fortè copix causa, quispiam simplicia intimè concordantia receperit,) & inanes istæ *Balsamorum destillatorum variationes*, inconsiderata ingredientium confarinatione, proportione parandique ratione plerunque insuper contaminatæ; dum simplex aliquod selectius idem ut plurimum præstat, aut si quidem composito præcisè opus est, extemporanea proportionalique competentium mixtura consultius, compendiosius certiusque confit. Supervacua est plerorumque destillatorum *Rectificatio*; cum *Graveolentium* quidem prior subtiliorque pars, (quibusdam ob salis volatilis combinationem aliisve de causis) plerunque æque graveolens inde prodeat,

sive per Veficam, sive per Retortam super Cineres, Colcothar, Sal commune &c. vel cum ipso salis spiritu, qui tamen frustra sic disperit seu pervertitur & sæpenumero inter ebulliendum olei sibimet supernatantis particulam haut exiguam per retortæ rostrum propellit, rectificatumque sic denuo inficit,) res tentetur : *Crassiorum* vero (hinc requisita) *clarificatio*, nonnullorum temperatam lenientemque vim præter rem exasperet, & in compluribus, facili quadam enchirisi, sub prima quoque destillatione obtineri, si volupe fuerit, queat? ceu alibi *de cera, pinguedinibus, butyro, sapone &c.* notavimus, quod si horum v. g. libra una vel una semis retortæ indatur, hujusque venter penitus usque ad collum cineribus desuper repleatur, subtilissimum per arenam prima statim vice transeat Oleum, &c.

Balsamorum externorum ista series & variatio, uti exactiorem praxin nil juvat, ita nec selectus nostri partem constituit. Sufficiet vel unicum compositum; cujus scilicet preciosiora ingredientia, Moschus vel Ambra, (ob disperditionem adhærentium particularum,) haud adeo admittunt mixturam extemporaneam, quæ in reliquis, siquidem expetenti necessaria fuerint, non est difficilis: *Colorem* unde unde petitem oculos tantum pascere alias constat: nec *Extracti Salisque proprii tantillum* nonnullibi adjectum efficaciam qualitercunque adhibitorum tantopere intendit. Cui vero bono *Nucistæ oleum prius extrahitur?* cum nec per se ingratum spiret, nec oleorum aliorumque odoramentorum fragrantiam obscuret. *Saponiformes* aliquorum (ex oleo, sale spirituque invicem digestis) *massæ* superioris quoque seculi inventiones, nec inter parabilia succedanea nobis hic ullatenus necessaria sunt.

Atque ut in *reliquorum Topicorum* recensione lustrum

strum nostrum tandem finiamus : dum ex *Oleorum officinalium* diffusissima serie oppido, & quidem numero paucissima sufficiunt, quæ natura ex oleosioribus subjectis sponte quasi fundit; quæque (si per se adhibita id, quod ex hujus generis remedii destinatione sperari potest non attingunt,) competentium & inibi solubilium subjectorum infusione vel decoctione, aut oleorum destillatione aliquali instillatione postmodum haud difficulter exaltantur : cui bono tantus reliquorum numerus, tot æquipollentibus, tot, ob vegetabilium (sulphurei parum, aut violentiori Vulcano reservatum possidentium) naturam, parum inde medicaris, & expresso quovis vix efficacioribus, tot ipsi affectuum conditioni manifesto repugnantibus, tot, aliis euphoristis non pinguibus aperte cedentibus constans? *Digestiva sane, sarcotica, glutinantia,* (exceptis, cautelisque suis nihilominus subjectis *Balsamicis, resinosis, Mellitis vel etiam Mineralium aliquo convenienter alteratis,*) item *proprie detergentia, adstringentia,* (sylvis tamen remediorum dispensatoriisque nonnullis inferta,) ipsa sanioris methodi lex vetat, & experientia, (si traditionibus magis, quam præsentiorum tutiorumque acervo fidas,) postmodum rejicit; *Vulgatis emollientibus & anodynis* olivum sæpe solum paria facit, expressa quædam alia palmam præripiunt; præter domesticas pinguedines, cataplasmata aliosque dolori sedando vel tumoribus emolliendis aptiores modos. *Infrigidantia, sic dicta,* quot affectus tolerant, aut siquidem ex usu esse videantur, quotus è vulgo tum sibi non parabit? versatiori interim seu medico seu chirurgo reliquum, indirecte agentibus (*liquoribus sale volatili prægnantioribus, pulveribus farinaceis, &c.*) securius expediente. *Resolventia, discutientia carminativa-*
que

que longe efficaciora, & ejusmodi liquaminibus acceptiora, eodem fere precio, compendiosè, citra tantam olivi in singula profusionem habentur per paulo ante notatam oleorum destillatorum instillationem. Et quis temere nunc *Alexipharmacis compositis externis*, utut admodum deprædicatis infolidum confidat? aut exoticis plantis vel etiam insectis, ni vili prostent, vernacula nostra non substituat? Tota horum tantum non omnium Topicorum *in cucurbitis &c. confectio* penè videtur curiosior; cum plurima, pro olivi calefacta more gratiam sic quoque perdant, aut faciliori additamento eam consequantur, certè matrum familias simplicissimas præparaciones haud adeò superent.

Unguenta licet ob consistentiæ modum de competentibus additamentis equidem plus quam olea ferant, adeoque scopo corpulentius remedium exigenti magis sic interserviant; cui bono tamen tantus eorum numerus? cum è *tot emollientibus, anodynis &c.* vel unicum, aut simplex nonnunquam pinguedo (solitaria aut domi frigendò per convenientes herbas alterata) sufficiat; & pariter unum forte *refrigerans & siccans minerale. Sarcotica & glutinantiæ* pleraque vulgaria (nec balsamica,) sanior nunc chirurgia rejicit; quemadmodum & *detergentia pingua. Discutientia nervinaque* vulgatis oleis spiritibusque ut plurimum cedunt, præterquam quod à sensibilibus solventibus, *vesicatoriis, fonticulis, ptyalismo, &c.* in permultis affectibus evidenter superentur; quinimo mala quædam (generosioribus internis solis longe feliciter cedentia) sæpenumero exasperent, contracturas, flacciditates, exulcerationes &c. concitent. Reliquorum loco vel *unicum quoddam polychrestum*, & additamentorum debitorum quasi *basis* esse poterit. Plurima ex tempore com-

commodius miscentur; multa nil minus quam ejuscemodi consistentia aut formam admittunt; plura adhuc inconsideratissime sunt composita; nec operosiores correctionem, multò minus (cum aliis omnibus,) adeo curiosam recentiores præparationem merentur. *Oculis præ Unguinum ea strue*, alterius generis Topica convenientiora, nonnunquam insuper securiora; *Potabilia* muliercularum & fere circumforaneorum sunt, &c. quæ in speciali recensione commodius notabimus.

Emplastra tandem & Cerotasi hinc inde pensitamus, vix ultra sex forsitan in chirurgicos aliosque usus in rei veritate requiruntur, è revera intimius miscibilibus legitime composita. Cui bono enim vulgatissimæ (satisque hæctenus taxatæ) innocentium ingredientium perversiones, ustulationes, superficiariæ inviscationes, massæ (per præscribentium excessus) gypseæ vel unguentariæ potius, huc trahantur? Cui bono tot æquivalentia si minutias saltem aliquot, traditiones titulosve deminus, (seu compositionis, seu effectus respectu) *intime convenientia*? tot, præter omnem necessitatem (emplastro aliud emplastrum, unguentum, gummi, pulverem &c. superaddendo,) in officinarum aut quotidianos usus, *innovata vel multiplicata*? *tot operculi magis*, quam sufficientis remedii locum (ceu vulgus quoque citra hujuscemodi emplastrationes sibi met diversimode succurrere novit,) *complementia*? *tot exoleta hodie* vel modernorum euporistis longe posteriora: *tot digestiva, maturantia*, &c. unico saltem selectiori repræsentanda, vel vilissimo cui-dam pulti aut cataplasinati cedentia: *tot particularia pro Interaneorum robore*, citra penetrantiorum accessum, aut realem convenientiam, sæpenumero pro forma tantum, & citra memorabile quoddam

dam commodum, multo tamen cum tædio gestata, secundum Practicorum traditiones tantum (*ad uncias interdum aliquot dum drachma sufficiunt*) præscripta, grumescentia, semet corrugantia; litu competenti spirituosive liquoribus nullatenus conferenda &c.

Atque hæc in genere quasi, *de usitatoribus servarique consuetis officinarum Formulis. Extemporaneas reliquas Emulsiones, Fomenta, Cataplasmata, Clysters, &c.* è præcedentium consideratione quivis haut difficulter judicabit, & nos quævis suo loco similiter expendemus.

Convertamur itaque nunc ad *specialissimum singularum Simplicium & compositorum*, officinis aut olim imperatorum aut hæctenus ulterius, majoris complementi vel correctionis causa, diversi formiter oblatorum censum; ea tamen, (quoad ejus fieri per instituti nostri rationem poterit,) moderatione, ut *minus etiam contractiori medicationum generi hodiernum adsueti* habent inde, quod variis affectuum diversitatibus & circumstantiis oppido sufficiat; nec rigidiores forsitan queri possint, nos rem pharmaceuticam pervertisse potius quam accidisse, vel Empiricis curationibus, per aliquot polychrestorum abusum fores aperuisse, vel tandem incipientes, minus versatos, nimis vero credulos *ad Universalium* præcipitia temere sic deduxisse.

Sane, quo multorum hoc diverticulum aut offensiones lapidem statim ab initio removeamus, equidem credimus dari posse *Arcanum aliquod, insigne totius corroborativum vel mundificativum, complurium morborum solamen*: nec vires tot Secretis, quasi Alchestrinis, maturis ac immaturis Electris, Pannaceis, Azoth, Phalagiis, Arboribus vitæ, Mercuriis philosophorum, quintessentiis Veneris, Auro portabili

tabili &c. modeste assignatas simpliciter hic & præcipitanter elevamus; si talia rite præparata & circumspècte, suo quodvis in genere data fuerint. Dum autem prius quidem ultra modum extenditur, & plane Catholicum, (inter tot tamen præmatura magnatum, per haut ignota hypochondriorum, renum, pectoris, artuum &c. vitia abreptorum funera,) dicitur an fingitur? reliquis vero similiter nimium plerumque tribuitur, præsertim ab alterius Professionis hominibus, in arrepto quodam generosiori ac polychresto remedio præcipitanter exultantibus, vel existimationis alicujus culmen numerorumve potius aucupium inibi constituentibus; dum magis porro proficua ex his, ut plurimum data opera obscurantur, vel cum *Elie artista* adventu demum expectantur; dum ulterior talium Inquisitio tyroni tædiosa & præter rem sumptuosa est; alia vero partim nihilo magis Catholica sunt, quam Ptisana, omnibus olim morbis indifferenter apta; & si persuasiones hyperbolenque demas, haut adeo notabiliter vel directe juvant; partim ad summum, commendatissimum quodque (detracta saltem percuriosiore inquisitionem singularitatis larva,) instar nudi tantum Diaphoretici, Aperientis aut Figentis agit, cui paria sæpe in domesticorum vulgatorumque serie, nullo negotio (saltem sub circumspècta methodo) invenias: proinde tantum abest, ut eam, per hujuscemodi quasi Catholica ad morborum interitus grassandi viam cuiquam hic commendemus, certè paulo licentiosius tandem ingredienti manifesto deferentem, aut in præcipitia ducentem; ut potius hoc ipso Euporistorum per varias classes selectu ostendere voluerimus Alia aliis, (quo securius & cum ipsa natura incedamus,) omnino deberi: sique *istius Censuræ quidpiam aliquis adeptus*

adeptus foret, nihilominus illud ipsum tum consideratissima exhibitione, tum quam plurimis etiam *Intercalaribus & Interfœniis*, reliquis totius Comœdiæ actibus & circumstantiis (quo istius generis Arcana profecto pertingere nequeunt,) rite satisficientibus indigere.

Et quo *specialius nonnulla* secundum aliqualem experientiam nostram consideremus: Quod ad normam & præscriptum *Unicornu Mineralis* (toties anagrammaticè hieroglyphicèque descripti,) olim paraveramus, egregium profecto & efficax erat præsertim in primæ ac secundæ coctionis, easque proxime sectantibus vitiiis remedium; (nam ulterius & ad *Testamenti Hadrianei* executionem progredi nunquam ausi fuimus:) cum autem superioribus annis nos tandem destitueret, (vix aut ægerime nunc, ob tædiosissimos parandi labores repetendum;) & ad antiquum hinc rediremus, in considerata parabiliorum *Vitriolorum, Martialium, Corallinorum, Opiatorum &c.* exhibitione denuo nihilo nos infeliciores, ceu antea quoque observavimus. Qui autem hoc in genere *Arcanum Vitrioli*, tanquam pro compendiosiori supplemento parare voluerit, & ad literam tantum procedendo *commune saltem Vitrioli Sal & Oleum condensatius* invicem combinare tentabit, loco proficui nec ingrati medicaminis profecto horrible secretum (præmonitus) nanciscetur.

De *Alcabeſtino liquore* medicos etiam in usus haut uni saltem commendato, paulo ante diximus; meritoque donec ipsa *Clavis* aptius manifestetur, producta ejus, variaque circumcirca (per spiritum Mercurii, Veneris, Roris &c.) Tentamina tantisper præterimus.

Mercurius post præviam (communem, aut super

imperfectiora metalla tædiofus institutam) *purificationem, solitarie, vel etiam cum Solis Antimoniive parte, inter lentam continuamque digestionem* (securius & consultius, quam per spirituum nitrosorum abstractiones) *Præcipitatus* seu qualitercunque fixatus, (sive sublimi transmutatorum nomine *Azoth*, sive modestiori titulo nominetur,) bonum est remedium diaphoreticum, (nam apage adhuc empiricorum quorundam Vomitorium,) resolvens, mundificans; nec tamen protinus universale, vel bene ponderatæ considerationis (si aliquanto plus exhibiti incommoda declinare velis,) expers: sane permultos affectus (experientia quotidiana teste,) re attingit quidem; multos empiricus datus pervertit: de cætero nimium quantum à vero recentioris *Mercurio Diaphoretico seu Auro Horizontali* differt.

Panaceæ (ut *Famosum sub seculi initium* è Mercurii minera aliove coagulo, Argento rubro rudi, alterve conquisitam prætereamus,) quot hæctenus saltem propositæ, fictæ, & per Emisarios quoque vicatim hinc inde venundatæ sunt? Saniores & commendatiores si paulo penitus perquirimus, nihilominus ut plurimum nil nisi *Mercuriale vel Antimoniale* quidpiam, (alias nec ignotum nec singulare) continent, eoque ipso pro sapiam istorum benenoscentibus, quousque pertingere possint, monstrant. Speciosa illa, quæ etiam *Mercurii fixati titulo* in Pharmacopœis reperitur, & *ex Argento vivo, sulphure ac sale ammoniaco aliquoties sublimatis, &c.* confit, Cinnabarinæ naturæ est, atque adeo effectus (in nervorum affectibus alias non contemnendus,) nativa vel antimoniali Cinnabari facile suppletur. Quæ nuper varie describebatur, è *minerali (primi entis Auri, ut ajebant, saturatissimo) diversimode parata*, Sulphur aliquod Antimoniale,

al-

alcali tartar eo vel nitroso, spiritibusve falsis volatilibus sociatum, atque hinc (pro talium more,) sub largiori dosi, Emeticum quoque erat; alias mundificans haud rejiculum æque ac alia sunt puriora mitificata hujus mineralis Sulphura, Tincturæ selectiores Regulique, cum Metallicis etiam fixati, &c. circumspicte solum exhibita: non tamen hinc protinus pro Catholicis venditanda, vel per omnes à capite ad calcem affectus hyperbolice ducenda videntur. Ita quoque haut ita pridem *Panaceam Solarem in pilulari forma* accepimus, manifeste opiatam & tantillo forsan Cinnabaris nativæ vel Mercurii per se fixati Antimonialisve sulphuris (quæ exigua plane quantitas discernere non permittebat,) sociatam; effectu cum *Regiis Pharmacopœjæ regię Pilulis* suo modo coincidentem.

Circa Rorem, pluviasque Martias aut cum tonitru delapsas, circa sal Terræ profundioris, aut Cœmeteriorum, & circa ipsius Aeris collectanea, specioso Aviculæ hermeti æ titulo allecti totque recentiorum contestationibus persuasi, forsitan haut adeo pauca tentavimus. Et sane *Roris pluviarumque illarum pars spirituosior*, per notorium destillandi modum minoribus primo guttis prodiens, tenerioribus subjectis non adeo incommodum attemperans præstat; (ceu perfunctorie tinctam superioribus annis pro *Auro potabili* venditam alicubi scimus, & adhuc dum ad Extractions inde, uti putant, secretiores ab aliquibus adhibetur.) *Putrefacti* (in doliolis pro more) hujus generis latices, aliquando striati Spiritus vestigia (sed ut plurimum cum ingratorum sulphureo odore) ostenderunt: (ut nupera *fluvialium Aquarum concepta; inter navigationes Americanas spirituositas, & Acetum cujusdam ex Rhodano* credi quadantenus possit.) Residuum post Exhalationes *Magma*

verno tempore sponte fermentare, ac plus vice simplici oras vitri tum supergredi cœpit. *Sulphurea* (inde nonnunquam secedens) substantia Argentum extus adoritur stabili auriformique tinctura. *Sal* ibidem plerumque cubicum subamaricans, rarius stiriolis quasi nitrosis concretum, bonum est aperiens, detergens, & viscerum hinc inferioris ventris (in sano sensu,) roborans, &c. Totum tamen hoc Chronicos nobis (fortassis infeliciores,) ne utquam restituit, vix aliquos incertis circumstantiis specialiter lævavit, aut in acutis præstitit, quod certius è parabiliore experimentis non habeatur. Nec amplius quidpiam in *Terræ quasi Virginæ salina substantia*, (quendam sublimius quidpiam haut impræmeditato inibi quærentem, in cassum superioribus lustris occupante,) uti nec in decantatissimo illo *Terræ Sumine*, seu exigua illa Oleositate, in Medicina quidam, (quo per nos integra sit aliorum aurifera instillatio,) hæcenus invenimus. Et licet *sub Dio quoque* in competentibus nonnullis Magneticis (ceu vocant) Subjectis, præsertim per calcinationes aliosve modos prius debite dispositis, quidpiam concreverit, aut potius in nonnullis (dum copiam cum exiguo temporis spatio, aliisque in conclusio similiter contingentibus conferimus) excreverit, & è quibusdam, interno usui aptioribus elutriatum, aliave ratione sub *Salis amaricantis nitriformis specie* sequestratum; medicis intentionibus diversimode adaptatum fuerit; nihilominus nec inde quidem majora operæ pretia hodieque facere potuimus: ut ejuscemodi *Mercuriorum & Phalajarum* promissa tantum non catholica cogitantibus; facetus quispiam pro Phalaja forsan haut immerito Eulalala dixisse videatur. Fallimur autem an huc quoque referri posset *Talciformis cujusdam Panacea?*

Ut & *Perlata pro Hypochondriacis Materia*; si forte præter Præparata (eluentibus aut spiritus salinosuperfundentibus haut obscura,) & præter Mineralis regulini quidpiam (in crucibulo restitans,) rorido quodam, quovis etiam modo (ceu Parallela nonnullibi suadere videntur,) saturetur.

Electrum minerale immaturum (Cui *Glauram* & *Metallum masculum* aliqui synonyma facere voluerunt,) si conjecturaliter rariorem illam Lunarem mineram, sub *Argentis rudis rubri* titulo metallurgis propositam connotat, ut *Lili vel consimile quoddam secretum inde ad vitam seu longam seu sanam* certo habeatur, proculdubio feliciorum hodieque cum menstruo manum, & ulteriorem (inter ea qualiumque Possessorum fata,) experientiam exigit: in qua deinceps pariter, recentiorum nunc ductu, (post simpliciorum olim nec rejiculan tunc adhibitionem) exercebimur; haut tamen ignorantes, quod superioribus lustris cum non infimæ fortis quidam *secretissimum illud* haut perfunctorie inibi quæsisissent, concepta spes tandem decollarit. Sin autem parili sub conjectura quispiam *Mercurii splendentem saturateque tinctam Mineram* intelligeret, asseverare possumus, eam simpliciter elutriando solum præparatam, nilque amplius passam, effectu (qui tamen similiter uti polychrestus equidem, ita saltem particularis est,) longe præcessisse tum Sulphur ejus solitarium, per Alcalia (licet ægerrime via humida siccave) citra destructionem extractum, tum ipsam Panaceam cinnabarinam, sub *Præcipitati Daphoretici* nomine Pharmacopœis propositam, & per (in speciem) sejuncta iterumque combinata principia, secundum præscripti processus imitationem aliquando confectam. Quod vero

vicina nobis quædam Vitrioli Minera (ligno fossili

fulphureo intermixta,) pro Tincturæ cujusdam (procul dubio clififormiter paratæ) commendatione, hoc titulo empiricorum nonnemini proponitur, id quidem forte parum est Paracelsicum.

Ipsam *Aurum potabile consimiliaque Solaria*, secretiori quoque & amicroi menstruo catholicos in usus constructa, quantum hæcenus in gravioribus, inveteratis malignisve morbis præ aliis singulariter præstiterint, quotidiana loquitur observatio, & nemini non paulo circa hæc curiosiorum constat: nec asserere veremur experientia sat confirmati, quod omne juvamen atque solatium, è *Solaribus* (ob nominis splendorem & precium) varie quæsitum, largiter & cum superpondio in longe parabilioribus *Martialibus*, *Antimonialibus*, *Cinnabarinis*, *Corallinis*, *Cervinis*, *Tartareis*, aliisque vegetabilibus *Analepticis*, *Alexipharmacis* & *Opiatis*, (quodvis horum considerate saltem exhibendo) inveniatur; nihilque aliud hinc habemus amplius, quam ut habitiorum reconvalescentia, dimissis securioribus tot seculorum experimentis, magis tantum sit dubia, carior semper; ut istius in superiori Germania, cujus febris continua lapide Bezoar pro 60. florenis hausto curabatur, quæ totidem nummis alibi pellitur. Non elevamus hic simpliciter Auratorum efficaciam, qui hujuscemodi liquores, (cum *Spiritu Microcosmico*, *Salis Tartari*, *Roris*, *Mannæ Crystallifatæ*, *minerarumque Saturni*, experiendi causa successive confectos,) item *Solares cum Mercurio vel Antimonio*, aut utroque satis fixatos pulveres, varie nec incassum tentavimus; (sæpe tamen Menstrui bonitate, vel accessorii Mercurii vel Antimonii energia magis favente, quam Auri accidentis aut adhærentis tantillo.) Tantum, si vel maxime solius Auri tantopere reclusi iste foret effe-

effectus, assignatam tamen *Catholicam potentiam* hic removemus; ostentatoriosque abusus reliquos, per suppositam necessitatem ac præcellentiam introductos, (dum nihilominus idem securiusque par parabilia passim præstatur,) notamus: si forte hæc quoque Auri sacra fames fisti queat. Reliqua suo capite diffusius expendemus.

Circa secretum *Veneris ignem*, (a *protractioris destillationis cobobii*que *Spiritu Vitrioli* longe differente,) quænam hodieque non superest obscuritas? Autor qui *lapidi Buttleriano Driff* suum substituit, *pauperibus quoque communicabile*, nec tantum arcanum esse innuit. *Recentior autem*, qui *obscuritati horum Lumen accendere instituit*, æque difficilem nec vulgi crumenis occupatorumque Practicorum temporibus parem procedendi modum profert. Tentavimus aliquando circa *Driff*, (secundum qualescunque conjecturas) nonnulla cum Ammoniocalibus &c. ac mediocre quidem aliquid, nil tamen absoluti, sive lingeretur tantum, sive penitus deglutiretur, inde habuimus. Quod autem *posterioris Ignis veneri* explanationem attinet: quamvis *Spiritum è Sale Martii* (uti nominatur,) *purgante*, (è capite mortuo florum salis armoniaci Martialium extracto) paratum, Vitriolum Veneris adstringentissimum dare pridem per alia experimenta probe sciremus; tentare tamen circa Hæmatitem quoque quidpiam statim tunc complacuit; at (uti profecto aliter fieri nequibat,) Spiritum hinc à prædicto parum aut nil differentem, de cætero Spiritum Salis communi plane geminum, (loco duplati saturatique illius;) & Vitriolum inde, dulcore suo scilicet, fere fauces intercludens nacti sumus, & nil amplius; licet processus rationem haut perfunctorie sectaremur: donec tædio ducti spem cum liquo-

re abjiceremus, felicioribus inventionem reliquentes.

Et si fors fortuna nobis (ut aliis alicubi,) *Transmutatorum* sisteret, (ceu *Lapidem illum* particularibus haut paucis convicti facile credimus, & particularum Plumbi vel Mercurii aliam hinc solariibusque similem dispositionem, complicationem, aut figurationem, coloris, liquabilitatis, ductilitatis, &c. confectariorum autorum facilius adhuc concipimus;) obnixè cum rogaemus, ut etiam in morbis hæcenus revera incurabilibus edito specimine, (magno inde decumbentium, præcipuè integrarum familiarum hinc tantum non exhaustarum solatio,) publice convinceret non solum de Catholica cunctorum affectuum medicina tantisper dubitantes, verum etiam moderatiores eos, qui Metallis saltem non verò homini datum esse in medelam hoc, (quicquid est,) naturæ superlativum genus, apertè fassi sunt.

Tamdiu proinde sepositis aut in pretio suo, quod singula in rei veritate mereri possunt, impræsentiarum relicta *Catholicis illis*, donec alia quidem manifestius explicentur, alia verò liberalioribus (quam credi nonnunquam queunt,) promissis, inter simpliciorum aut terrestriorum Animarum, (mortem peccati salarium, Morbos autem mortis lictores sic elusurarum) expectationes *plusquam Chineses*, semet exolvant; institutum nostrum & *Particularium* tantummodo potiorum & præsentiorum euporistorum simpliciorumque selectum persequamur: præsertim cum his ipsis sublimiora quoque Arcana, si cui tale quid contigit aut contingeret, omnino circumscribi, & probe, pro variis affectuum requisitis ac circumstantiis modificari, (siquidem operæ pretia citra empiricas extensiones facere voluerimus.)

rimus) debeant : & quo Tyronibus denuo hinc quoque constet , etiam *Vulgatioribus* , *citra Secretorum* *muffitationes singulariorumque Venaturas* , & que ac *citra Dispensatoriarum* *superabundantias Morbos parili felicitate curari* ; *Simplicibusque* (*tanquam nil passis aut disperdentibus* ,) *vel simplicioribus saltem* , *certiores ut plurimum esse effectus* , *præ commendatissimis sæpe Compositis* , ac *Decompositis* , plerumque per *Basis* *accessoria Mole tantum & Precio* , (*pro forma solum & citra necessitatem quandam*) *excrefcentibus* . *Versatus* (& ceu ab initio quoque notavimus , non nominis saltem adscriptitiique effectus , verum etiam saporis , ponderis , molis , odoris , coloris aliarumque sui *Simplicis* conditionum satis gnarus) *Practicus* , siquidem *simpliciora* quo vult , omnino non pertingunt , *Compositum* aliquod (*sed utinam simplicissimæ naturæ semper conformius* ,) alias haut difficulter attexit : & nos talia hinc inde , ubi ex usu visum fuerit , inseremus . *Quæ vero circa potiorum usualium Præparaciones nuper aut jampridem Solertiores Viri eleganter monuerunt* , operose non repetemus : cum *Libelli* sint in omnium ferè manibus ; & ista hic quasi præsupponantur . Ita nec *Selectus* nostri rationem diffusis ambagibus deducemus : quandoquidem *caussas* rite perpendentibus , & *communi observationi* conferentibus , etiam verbum satis est , nec nostra conditio excrefens fert volumen . De cætero ceu supra condiximus , de *commodioribus Substitutis* , de *Territoriorum differentiis* & *ortis* inde *necessitatibus* , de *prioratu Inventionis* , (*cum fortuna multa prius aut multisimul ostenderit* ,) &c. cum nemine nunc aut unquam postmodum litigabimus : sit sua cuique per nos *liberrima applicatio* , uti nobis *liber hic census* .

Atque quo singulas Materiæ Medicæ classes per
tria illa notoria Regna distinctius tandem ordine-
 que quodam perlustremus, primus cedat *Purganti-*
bus locus; adeo quidem per nullius non liberalita-
 tem aut observantiã antiquis novellisque re-
 fertus, ut dubium pene reddat census nostri initium.
 Nam qui (exutis tantum præjudiciis quibusdam, in
Vegetabil primo Regno. complurium manifestarium
 Languorem, aut ex adverso supervacancam Vio-
 lentiam, multorum insuper è novo orbe vel mu-
 sæo, item tot interpolatorum, aut vix grano vel gra-
 ni parte inter se differentium vanitatem, & appen-
 sarum deprædicationum frustrationes perfunctorie
 saltem advertit; qui corrigentium, Dirigentium, a-
 liorumque superioris seculi accessoriorum hic (mo-
 lem plerumque potius quam effectum intenden-
 tium) excessivas amplificationes, variationesque
 frustraneas; qui consimilium Curialium, (ab ipsis
 tamen eorum Autoribus passive neglectorum) ex-
 tensiones nimias, vel è sola simplicissimaque (tan-
 tum circumspecta) crudorum aut mediocriter so-
 lummodo Depuratorum vel coercitorum exhibi-
 tione didicit; qui aliqualem quidem in nonnullis
 Diversitatem circa vitiosorum humorum colli-
 quandi modum, colliquatorumque colorem, ac redi-
 nem, ac consistentiam, at adeo specificam singulo-
 rum ad certos humores determinationem nec dum
 (cum paulo curiosioribus) observavit: quique idem
 sæpe simplex diversis humoribus per Alcalium,
 Tartareorum, Vitriolatorum, Nitrosorum simi-
 liumque detergentium aut stimulantium additio-
 nem accommodare, tot insuper Composita, (dif-
 fuse prodigeque reposita,) extemporaneis mixturis
 & imitamentis, (evidenti compendio parilique suc-
 cessu,) æquare vel superare novit: qui porro *Mi-*

neralium (ab una quidem parte) rite præparatorum & exhibitorum nonnullorum insignem præstantiam & securitatem; ab altera vero nimiam nihilominus talium multiplicationem, aut penitus alienorum, suspectorum, præter rem vehementiorum aut (ob enchiridis aliorumque requisitorum variabilitatem) infidorum numerositatem & exorbitantias perpendit: qui denique paulo attentius in propria vel aliorum Praxi advertit, quantopere non quidem in omnibus, (uti solitariorum laxativorum & Saponariorum commendatores hætenus voluerunt,) sed tantum in compluribus Affectibus, multo securius faciliusque solis Aperitivis, Diureticis, Diaphoreticis, Anodynis aliisque Specificis, (vel empiricorum exemplo) cedentibus, Ægroti Purgantibus diversimode vexentur, detineantur, imo magis adhuc interdum lædantur, saltem ob consueti medicandi moris ac ordinis observantiam: Is oppido nobiscum haud difficulter fatebitur, maximam Catharticæ phalangis partem, & longe plura, quam hætenus factum est, esse delenda; forsitan etiam in hoc ipso nostro selectu; dum seorsim sentientium aut de commodioribus substitutis cogitantium causa, vel pro forma quædam hic retinuimus.

PURGANTIA.

SIt itaque primo, (donec post famosam superiorum annorum *Mechoacannam* & *guttam Cambodiam* sequiori seculo convenientius forsan offeratur,) polythrilleton nunc *Falapum*; à quorundam nuper *Matulista* sane nondum expunctum: acresatis, ceu tractantes varie, in errhinis quoque experiuntur: Hypochondriacis tamen nostris

ut plurimum haud inconueniens ; nec mole nec sapore adeo aduersum : dignum de cætero, quod plurimis incommodioribus ingratoribusque catharticis pridem substituissemus. Inde *Pulvis* in suo genere polychrestus, & diversimode per competentia additamenta applicabilis : ceu alias notum est, & fusius hoc infra persequemur. Nec *Magisterium* (quamvis æquivalentium respectu paulo sumptuosius,) vel eorum causa, quæ ob *exoterica quædam Scammoniatum auersantur*, hinc penitus excludemus, si modo decenter dilatatum delicatoribus forte detur. *Mucaginosum autem Extractum*, (resinæ quasi parergon) languidum est ; uti & ipsius *radicis infusum in Cerevisia Vinisque* ; nî fortissima fuerint aut mediocribus Alkali aliquod in paulo majori pondere adjiciatur : ceu alii quoque pridem, sed usque dum incassum fere monuerunt.

Sit porro *Aloë*, inter sui generis amaricantia peculiarem stimulum huc conferens : extra abusus, (aliis sufficienter notatos,) & quod in dispositis nimia continuatione hæmorrhoides tandem, (quicquid etiam *prætensæ correctiones* promittant,) haut raro concitet, de cætero innocens : *Socoterina* vel etiam *Epatica selectior*, à quisquiliis & Resinositate sua, præcipuo tenesmi illius hæmorrhoidalis autore,) *Aqua solum simplici*, (quid enim è destillatis, vel Sero aut Aceto, imo ipso quoque Rore hic expectemus?) simplicissime (infundendo vel coquendo,) sed tamen sollicitè tequestrata, & in Vaporoso Balneo denuo ad pilularem consistentiam exhalata ; in ejuscemodi laxativas & electivè purgantes Massas (cum antiquorum *Hieras* nemo temere nunc lingat) sufficientissima ; carius curiosiusque *per ardentem spiritum Extracta* indeque resinofiori, manifestè præsentior atque securior ; *Insuccate cui-*
vis

vis, ut ut famosissimæ, violata, rosata, Fragata. &c. par, imo (cum respective vel in effectu saltē parum sit, quod de succorum magmate singulis accedat dosibus,) suo modo in actione sua ut liberior ita superior; & ejus generis Essentiis vegetabilibus, si quidem omnino conjungere placuerit, facile postmodum subigenda: præterea in Liquorem quoque vulgatis Dilutis & Elixiriis Aloëticis, (laxandi quidem causa) longe pollentiorē fereque acceptiorē, cum Salis Essentialis vel saltē Alkali Tartarē aliquota parte ceu infra plenius hoc persequemur,) promptè redigenda.

Accedat Sena, non titulo tenus Alexandrina solum, sed bonæ notæ quævis, recentior, non exesa nec deside Coluthea falsata; suspicione torminum (directe vel per accidens consequentium,) adjecta Alkali cujusdam, vel etiam Tartari puri particula: facilè eximenda; illo potius in Infusis, hoc in Decoctis, (quamvis hodie minus usitatis, aut saltē domesticis;) utrisque de cætero merito, (accuratio- rumque hodie exemplo,) saltē simplicissimis; cum in rei veritate Nodulus aque ac palatum tot appropriantibus radicibus, floribus, foliis, seminibus, nequicquam tantum aggravetur: Pulvis vero foliorum per se mole saporeque perquam sit adversus. Extractum simplex num aliorum mediocrium loco huc referri, & non quidem in pilulares massas, (ubi molem atque numerum cum sui consimilibus admodum auget,) sed Mollioribus liquidisque nonnunquam formulis, (sub triplo vel sub quadruplo ad Folia Saccharo conditum) servari mereatur, pro contractiori quidem selectu hic non determinabimus: cum alias notorie debilius sit; & pueros longe securius, æque vero jucunde, citra ejusmodi saccharata nunquam non purgemus. Libera sit cuivis optio.

Concludat vero tandem selectum hunc vegetabilem, (si propter Efulina aliaque Mangonia cum rigidioribus quibusdam haud adeo veremur,) *Scammonium*; ob Magisterii copiam atque alias polychrestas destinationes haud adedè rejiculum. Sive jam *Pulvis inde Polychrestus* vulgo sic dictus) placeat, Santali vel tantum Erratici Papaveris tinctura coloratus, compluribusque formulis mixtu præ Magisterio aptior, mucagineam tamen & ferè rodentio rem Scammonii partem una retinens: sive *commune Magisterium*, æquè profecto validum ac stimulan, si modo ardenti spiritu vel aliis additamentis non conglobantibus probe dilatetur. Reliquæ varieformiter institutæ *Præparaciones* partim heterogenea, (haud sane pauca, præsertim in viliori massa,) præter rem relinquunt: uti cum v. g. *Mucaginosi Gummeisque* vulgato more tantum incrustatur; vel *Succorum* adstringentium aut acidorum, Citri, Rosarum, Cydoniorum magmate &c. inviscatur; aut *Sulphure* (ceu Alutarii loquuntur,) *perfumatur*; vel exigua hinc differentia *spiritus Sulphuris aut Vitrioli guttis aliquot conspergitur*: Partim Resinosam substantiam, parce hoc modo mediisque attactam frustra disperdunt: uti cum v. g. *acidulis Mineralium aut Vegetabilium liquoribus ac succis* extrahitur; vel (recentioris cujusdam commendatione) contusum *Aqua frigida quasi emulgetur*, & liquor sublacteus (relicta sub fœcum specie magna Resinæ parte,) denuo coagulatur: partim denique supervacaneas, expensas, ambages & additiunculas usitatis aut in se utilibus formulis superaddunt: v. g. dum *Magisterium è Diagridio* paratur; vel exhaustis *Aromatum spissamentis* oneratur, &c.

Atque hæc quidem sub accuratiori & ab exoteri-

cis suppositis liberiori Praxi, inter dispositionem similiter liberam, quibusvis expectationibus modisque sufficienter satisfacere, & quod è tota Vegetabilium Cathartorum serie in rei veritate sperari potest, oppido præstare queunt. Si tamen omnino quispiam diffusiores horum Materiam diffusiores in usus & variationes exigeret, accedat per nos, quasi pro superpondio sequentium unum alterumve: v. g. Qui Antiquitatis consuetudini Melanagogique promissis nimium attribuunt, addere fortassis possent Paracelsi nonnullorum Dauram, seu (quasi Antimoniatum illum) *Helleborum nigrum verum*, Stiriaci titulo communiter venalem; (dum tamen remissior iste *Ferulaceus* integris è Vicinia faccis ad Emporia nonnulla defertur, nec *hortensis noster* invenitur deterior:) sive jam *Radice* ipsam à foetore emortuali prius, (sed non tam exhauriente *Dispensatoriorum Maceratione, quam Recentiorum humida divaporatione,*) qualitercunque liberatam, aut *Folia* quoque, (utraque vero sub debita proportione ac circumspectione) associare placeat: sive potius præferatur *Extractum e Radice*, aut speciosius mitiusve è *Foliis saltem confectum*; *Aqua tantum simplicis*, (parum prius Alkali tartareo vel nitroso exaltata,) æque sub cauta præcisaque potius (cum aliis) dosi securum, ac si laboriosioribus, (aliorum abusu forsitan deterritis aut teneriorum formulis in specie destinantibus,) ulterius cum *spiritu Vini fuerit Depuratum* seu mitificatum, vel cum *solo Ardente spiritu, aliisque ambagibus paratum*. Interea nihilominus ingenuè fatemur, quod licet hætenus per diu de Helleborinis hisce nil aut rarissime quidpiam adhibuerimus vel aliis associaverimus, nihilo tamen hinc fuerimus infeliciores.

Ita qui rusticorum Mucum aliter liquari, vel
Pur-

Purgantia quædam (neglecta fortasse Magisteriorum debita dilatazione,) sufficienter acui posse diffidit, supra positis addere forsan posset extremæ aduersitatis *Colocyntbidem*, pro *Extracto*, etiam odorantibus gravi; vulgaribus tamen & operosioribus *Trochiscis* pro Pilularibus Massis, (siquidem Pulveres & Electuaria sic condita, imò quoque Spiritum aureum quorundam comptior hodie praxis non admittit,) in suo genere commodiori; de cætero *Aqua saltem simplici* (ceu ipsa Fructus natura huc tendit,) fat commode, (præsertim si Alkali Tartarei tantillo prius alterata fuerit,) conficiendo; etiam *citra subsequam repetitamque Spiritus vini extractionem*. Sed circa talia cuiuslibet liber sit labor. Nos nec horum nec subsequorum insuper, (utut cuique suus constet effectus,) necessitatem quandam aut urgentiorem (cur huc trahi debeant,) causam invenimus.

Mechoacanna quidem, ut potiora primum lustremus, insipida quidem est, sed tamen Pulveris moles diffusissima, effectus interim contractiori Jalapio in substantia vix par, certe non superior; *Infusum solitarium* debile; *Extractum simplex* (quovis modo hætenus paratum) debilius; adjecto ad facilitationem extractionis sale Tartari vel Nitro fixo, vix à coriariorum foetore vindicandum: *Compositum* alterius est profapiæ: *Resinositasque seorsim servanda* præ Magisterio Jalapii longe parciore.

Pulvis Hermodactyli, alias pridem autoribus suspecti vel rejecti, (ceu superioribus annis simpliciorum rusticum *Colchici recentis radice* satis vexatum & purgatum vidimus,) iisdem inconvenientiis subiectus deprehenditur. Sane *Articulorum Theriacam*, seu intus dando seu extus quoque applicando, nemo hic inveniet, nec aliud eupraxias subsidium sin-

gulare : etiamſi vel *per ſe*, (licet farinacea radicis ſubſtantia hujus generis operationi minus ſubjecta videatur,) vel in *Formula quoque Compoſita cum aliis extrahatur*. *Turbith* adhucdum penè dubium, nec adeo ſpeciale vel (iis etiam, qui puerulis & Aceto Bezoartico nihilominus ingeſſere fatentibus) mite eſt, ut (ſive *in ſubſtantia ſive Extractum ejus reſine ſum ſpectemus*,) parabilius præſentiusque *Jalapium* aut *Refina ejus*, (inter alia) ſubſtitui nequeat.

Nec ſingulare quidpiam, quod præ acceptioribus famoſus ille, (& jam olim *Alexipharmacis* aliisque alienis *Compoſitionibus* exclusus,) *Agaricus* præſtet, hodie dum obſervamus. Torquentur interim ſine cauſa miſeri, horrendi ſaporis *Infuſis Decoctisque*, & indefinito quaſi *Pilularum hinc* numero, dum (quovis etiam modo) *Trochiſcatus aut Raſus ſaltem*, (cum vel ſine uſitatis ſatellitibus) iſtarum maſſis ingeritur, aut *Extractum* hoc ſine fingitur, ampliffimæ molis; ſive *ſimplex* (filtratura quoque tædioſè damnoſèque ſecretum) fuerit, ſive *Compoſitum*, extemporaneæ potius, (ſiquidem adeo requireretur,) mixturæ.

Ipfum *Rhabarbarum* ſit *Anima hepatis*, & quicquid inſuper *Antiquitatis* commendatio, vel ſequiorum ſeculorum (æquivalentia media modosque minus perquirentium) aſſenſus eſſe jufferit. Qui obſtructiones aperire, *Dyſenterias* ſiſtere, bilem expellere, ac ventrem deſuper roborare, venena diſſipare &c. alia ratione nequit, niſi vel *ſolitarium crudum*, aut non ſine litigiis *roſtum vel decoctum* dederit; aut nullis non *Electuariis*, *Speciebus*, *Pulveribus*, *Trochiſcis*, imò ipſo *Scorpionum oleo* & ſupervacaneo ejus nominis *Emplaſtro* impertinentiſſimè admiſcuerit; habeat ſibi (ſeu mari ſeu terra) *Orientalis* (quamvis & *Monachorum noſtrum* mul-

tis requisitis satisfaciatur,) Radicem, equidem in suo genere sat efficacem & benignam; at redimentibus plerumque præter rem carissimam, bibentibus adversissimam: ut inde loco Pulveris *Concisam solum* (minuta tamen sic ut plurimum efficacia,) cum & sine Tartaro superioribus annis nonnullibi propinarint. *Infusum* pariter nauseabundum, *Decoctum* isto insuper pene debilius, *Extractum* notorie languidum est, inque Pilulis molem ac numerum, in potitionibus nauseam auget. Nec *Tinctura*, vulgato more cum Alkali sub triplo vel sub quadruplo & aquæ cujusdam hepaticæ spirituosioris sextuplo præterpropter confectæ, (solitariæ, vel per *Aloeticam aut Antimoniilem alcalinam Tincturam*, quarta præterpropter parte exaltatæ,) speciosæ quidem, tanta tamen hinc observatur pollementia; parem sanè è *Nostrati quoque* nonnunquam paravimus, & in parabilioribus aliis Hepaticis invenimus; qui de cætero purgandi causâ hæctenus per diu Rhabarbari ne unciam quidem (continuis circa talia observationibus indies confirmatiores) absumimus, praxi similiter nihilo inde feliciori.

Sic qui *Tethymallinorum Extractorum* commendatione, vel superiorum annorum consuetudine adhuc ducitur, præter supraposita exigere fortè posset *Guttam Cambodiam*, tanquam tædiosissimis *Esulinis* nostratibus longè tractabiliorem ac suo modo mitiorem, de cætero sat vegetam innoxiamque, sive aliquorum more *per se* detur, paucis tantum *Olei destillati vel spiritus Acidi* guttis (in specie, ob causas paulo post dicendas) consultius, quam per operosioris *Gummi de Peru rosati*, aliasque (totum haud raro per accessiorum nimietatem perdetes) *Præparaciones* aliquantillum alterata; sive potius *Magisterium* inde placuerit, (*Commune aut per San-*

*Santalum Erraticum*ve *Papaver Tinctum*,) aut potior adhuc *Pulvis*, ad modum Pulveris polychresti scammoniati extractus, & utraque Gummi guttæ parte, resinosa scilicet & gummea constans; cum alias (ob inæqualem forsân in Indiis collectionem, exsiccationem vel tractationem,) Magisterii perparum inde nonnunquam proveniat, & altera non resinosa portio earundem virium deprehendatur, ipsumque Gummi guttæ paucioribus ut plurimum heterogeneis (quo Colophonix-formem illam subsidentem in dissolutione particulam, paulo tamen copiosiori vini spiritu postmodum resolubilem retulerunt,) sit permixtum. Verum enim vero, qui ab altera parte in nostratium purgationibus seri factis, & æque feliciter per Jalapium quoque, & ejus ac Scammonii Magisterium subduci, Asciticosque tumores, qui vel hisce constanter non cedunt, nec isti perfecte cedere, imo ejuscemodi affectus Purgantibus plerumque frustra sollicitari novit; is proculdubio etiam hæc Tithymallina Indis suis secure relinquet.

Quod autem sequiorum conflugem attinet, profecto paulo gratiosior, magis providus conscientiosiorve quivis nobiscum fatebitur, in tanto tutiorum proventu. Medicum hac tempestate vix amplius decere violentissima illa, semivirulenta, viscerum tonum frustra tandem pervertentia, crudioribus sæpe mineralibus nequiora: v. gr. *Euphorbium*, etiam *Extractione vel acidorum succorum aut spirituum illitione quadantenus coercitum*; cum malignitatem (nisi corrosivorum abstractione aliisve modis quasi invertatur,) vix aut raro exuat; *Errhinis*, (*si Drachma semis in libra semis Aquæ s. coquatur*, & de colatura, acri tamen, quidpiam illinatur vel attrahatur,) ut & chirurgorum insper-

fioni.

tionibus (in corruptelis offium) aptius tum, si diffu-
 sioribus apparatus omnino ingerendum foret. *E-*
laterium, aliquibus quidem excusatum, at acre sa-
 tis ac virosum; etiam dum *correctum* aut (curiosius
 adhuc denuo) *Extractum* datur. *Esula*, *transplanta-*
ta quoque vel subtus nonnullis effossa; *cruda*, vel
 per inviscationes, subtiliorum partium sequestra-
 tiones, aut acidorum instillationes vulgo *Correcta*;
 excoctiori sane tractabiliorique, siquidem omnino
 quis Tithymallina vellet, Gutta Cambodia; ceu
 paulò ante notavimus, *Lathyridis ac Ricini vulga-*
ris semina, *Granatilli*, *Mezerei grana*, *cortices ac folia*,
 similiter (uti dicunt) *Correcta*. Et è *Compositorum* se-
 rie, (horum foetus aut consanguineæ) *Pilulæ de Eu-*
phorbio, *de Mezereo*, *Fætida majores*, *Hydroticæ*, aliæ-
 que mortis Catapultæ, antiquioribus etiam dispen-
 satoriis suspectæ, nihilominus adhuc dum religiose
 compluribus insertæ vel servatæ, ab uno demum
 alterove cordationum haut ita pridem sero expun-
 ctæ. Quo *Rustica* illa pertinent præsidia: *Succus no-*
stratis Iridis & *Bryonia*, *corticum Ebuli atque Sambu-*
ci, & *expressum Arillarum Oleum*, *Frangula cortex*,
Nicotiana infusum vel decoctum; ac si quid amplius
 duris messorum iliis labrisve natum est.

Sic porro, cui bono tot *Effæta*, præter rem *In-*
grata, vel jam pridem in paulo circumspæctorum
 praxi revera *Exoleta*, amplius tamen adhuc cum
 permultis (antiquitatis traditionibus Dispensatorio-
 rumque formulis iusto severius inhærentibus, & e-
 legantiora recentiorum inventa, monita atque
 compendia hodieque negligentibus,) retineamus
 in tanto præsentiorum, gratiorum commodiorum-
 que proventu?

Effæta desidiaque merito dicimus *Myrobalano-*
rum quinque ista genera; supervacanea profecto hoc

in genere, eaque nostratium affluentia) prunella; cum satellitio suo, *Extractis scilicet, Conditis Brodiisque*, ex hyperbolica Arabum commendatione natis. Sane quam ejuscemodi & Rhabarbarata quoque purgantia plerisque Dysentericis profint, experti procul dubio nuper fuerunt, qui conjecturalibus autorum opinionibus, mutuo (citra oblatam experientiam) exscriptis nimium sunt confisi. Porro vero pertinent huc ostentatorii fere *Senæ Folliculi*, mucosum *Carthami Psyllique semen*, *Epithymum*, *Cuscuta*, *Polypodium*, etiam quernum atque speciale nonnullorum *Vernum*; *Fumaria*, &c. pridem à purgantium contubernio exclusa.

Inter *Exoleta* & neglecti hodie usus, jure (utut passim adhuc dum repositoria onerent,) referimus *Soldanellam*, diu alias permultis suspectam: *Gummi* (quatenus huc spectant,) *Sarcocollam*, *Opopanax* & *Sagapenum*: & è vulgatissimis *Compositis tot tantasque numerosissimarum Pilularum, ingratorum Pulverum ac Specierum, adversissimorum Electuario-rum, supervacuorumque Syruporum Formulas*, ut plurimum nulla proportione constantes, aut extemporanea competentium mixtura longe commodius supplendas; per recentiorum animadversiones satis quidem excussas, nihilominus tamen aliquibus tralatitiam tot seculorum experientiam vel consuetudinem prætendentibus, adhuc dum complacentes. Quasi vero *Colocynthis* aut *Scammonium* (potissimi scilicet procuratæ per talia purgationis autores,) seorsim aut conjunctim, cum aut sine quadam (ut plurimum minus proportionatâ) *Turbith*, *Aloës*, *Agarici* aliorumque accessoriorum particula, dari nequivissent, nisi tot *Pilularum v. g. Arthriticarum, Benedictæ laxativæ, vel antiquariarum Stomachalium, de Turbith, de Opopanax*

nace, Sagapeno, Sarcocolla, de Agarico, de octo rebus, de Lazuli, (tanquam parum huic contribuente,) de quinque generibus Myrobalanorum, de Colocynthide, &c. ipsis autoribus parum circumspiciendoribus exolæ Massæ extitissent, vel non dicimus solum in Dispensatoriis in perpetuam rei gestæ memoriam, sed etiam in Pharmacopoliis (unius, intra decennium forte dosin exigentis causa,) hodieque passim prostarent. Aut quasi Diagridium vel simile Scammoniale quidpiam, solitarium aut Turbith, Agarici, Senæ, Hellebori, Rhabarbari, imo (si volupe fuerit aut fecerit,) Colocynthidis quoque tantillo sociatum, commodius, eodemque successu exhiberi nequeat, nisi sub ingratiſſimorum Pulverum *Diasenæ, Solutivi Magistralis, de Tribus &c.* vel (eiusdem ferè proportionis atque jucunditatis) *Specierum Benedicti laxativi, Diacarthami, Diaphœniconis, Indi, Eleſtoph, è succo Rosarum, &c.* forma: vel non nisi sub *Electuariorum* (nostratibus alias exosorum) è modo dictis Speciebus seorsim confectorum, aut amplius adhuc (inconsideratori compositione) sub *Diasenæ, Diacarthami, Indi, Hamech, de Psyllio & Dissebesten* titulo venalium consistentia; aniliumve *Holipparum* aut *Trochiscorum de Violis specie, &c.* quæ bonam partem alii quoque, vanitatem & inconvenientiam talium nobiscum agnoscentes, collectaneis suis Pharmaceuticis merito exesse iusserunt; & ordinis potissimum gratia hic referuntur. Ita porro *Sirupus Rosarum solutivus helleboratus*, & (panacea illa plus quam Antimonialis,) *Oxymel helleboratum*, inter tot longe compendiosiora vel accuratius composita, jure nunc passim negliguntur. *Sirupus de Rhabarbaro* (siquidem omnino requireretur) extemporaneæ tum (per dissolutum Extractum) imitationis foret: necquid in *Domestico, seu*
de

de Spina Cervina, deside & nauseabundo singulariter quæramus, assequimur.

Ingrata tandem, ut seorsim nominemus, haud opus est: siquidem in ante recensitis paucissima invenias, quæ comptiori Praxi respondeant. Et pertinent huc reliqui quoque *Pulveres*, ad drachmam *sapenumero excurrentes*, levore suo totas pene fauces *opplentes aut horribili saporum miscella stomachum ipsum prius, quam vel granum inde acceperit, subvertentes*; ut in recentioribus etiam Dispensatoriis fuerint nominatissimi: *Diatartari scilicet solutivus, Caryocostinus, Arthiiticus, aliive Phlegmagogi, Melanagogi, Cholagogi, Hydragogi*, seu sub principium feculi hujus à satagentibus prodi, seu postmodum hætenus tum *iisdem nominibus, tum insuper Diasenæ grossæ concisæ, Solutivi de tribus, Solutivi magistralis, Panchymagogi, Catholici, &c.* titulis superadditi; inde forsitan haud adeo commodiores, correctiores, aut proin inventis olim formulis consultius substituenti, quod pondera saltem usualium cathartorum inter se invicem parumper interdum mutarint, aut semetipsis sæpe ingratiore, (haud adeo interdum competenti proportione) accerferint v.g. Bryoniam, Ebulum, Agaricum, Asarum, Gratiolam, Soldanellam, Elaterium, Rhabarbarum, Turbith, Senam ipsamve Colocynthidem. Pertinet huc passiva illa *numerositas*, aut (pro ea declinanda) sclopetorum globulos interdum exæquans *magnitudo Pilularum officinalium pene omnium*, tum supra recensitarum, tum usitatorum insuper sive magis Scammoniatae fuerint, ut *Arabica, Aurea incomptioresque Aggregativa majores, de Fumaria* (vulgatarum legum respectu alias incorrectissimæ,) *sine quibus, scilicet esse possemus, ob nullam pene proportionem: sive magis Colocynthinae existant: ut*

Lucis inconsideratissima, aliæque propter tot accessiorum plerunque supervacaneorum copiam aut levitatem, (ceu per Agarici, Rhabarbari, Senæ aliorumque Vegetabilium alterantium, Aromaticorum, succorum inspissatorum gummatumque associationem aliter profecto fieri nequit, incassum excrescentes. Nec eadem de causa *Recentiorum complurium substituta* requisitum hoc undiquaque declinant; adeo tot superfluis & ad effectum nil vel parum (si proportionem spectamus,) conferentibus passim exuberant : uti *formulas Magistrales, Catholicas, Panchymagogas, Cholagogas, Melanagogas, Hydragogas, &c.* perfunctorie saltem inspicienti liquet. Pertinent huc, (si plerorumque nostratium desideria fateri, & pueros tenerioresque alios, parabilioribus quoque & æque obnubendis decipere voluerimus,) totum fere *Morsulorum, Rotularumque cum ipsis Confectionibus solutivis genus* : nam tunc vulgares Dispensatoriorum formulas, (alias hodie maximam partem vilescientes, vel ipsis autoribus suspectas, ut plurimum tantum Diagridiatas) spectamus, quæ quæso, *Diacarthamum, Eleosoph, e Succo Rosarum, Diaphanicum, Diaturbith, Anisum Zingiberque laxativum* masticantibus, singulariter percipitur jucunditas? seu vero recentiores modos præferre voluerimus, nec in *Morsulis de Rhabarbaro, de Mechocanna compositis, Confectione & Rotulis primis adversus lumbricos (simul Mercurialibus), Pane Martio purgante, &c.* ea reperitur gratia, quæ refractarios detineat pueros, ut integram dosin semper deglutiant : quo inæqualem sæpe *drasticorum* Magisteriorum mixturam taceamus. Pertinent huc *unciales fere Electuvariorum officinalium Boli*, præsertim qui ingratoribus alias ingredientibus constant : ut (præter supra notata minus nunc usitata,) etiam

etiam adhuc tritiora de *Phyllio*, *Diaprunum solutum*, *Diaſebeſten* &c. pure ſcammoniata; vel inſuper tantillo tantum *Turbith*, *Hermodaëtyli*, *Senæ* vel *Rhabarbari* (ut plurimum neglecta proportione) ſociata, *Caryocoſtinum* ſc. *Diaphænicum utrumque*, *Benedictum laxativum*; imprimis autem *Diabelzemar* illud, & *Hierajucundiffimæ*, *Compoſita*, *Pachii*, *Logadii*, & ſi quid aliud claudunt vulgares iſtæ *Gratiarum pyxides*. Nec ſi fateri voluerimus, in quam plurimis hætenus eorum *Variationibus aut Subſtitutis*, equidem circa confectionis & dilutionis rationem comptioribus, eam ſemper invenimus jucunditatem, quæ v.g. *Electuarium commune*, *Panchymagogum*, *Magiſtrale*, *Hydragogum quodlibet*, item *Phlegmagoga aliorum*, &c. (ingredientia tantum variantia, vel adverſioribus aut ſupervacaneis additamentis alterantibus vel catharticis, *Aſaro* ſc. *Ebulo*, *Soldanella*, *Rhamno*, *Gratiola*, *Helleboro*, *Rhabarbaro*, *Agarico* &c. amplificantia,) contractiori huic aliive ſelectui inferenda ſuadeat. Pertinent huc *Sirupus de Rhabarbaro*, *de tribus Laxativus*, *de Carthamo*, *Rofarum compoſitus*, ac reliqui *Officinales*, ad uncias aliquot pro ſufficienti doſi excurrentes; majorique liquorum copia diluendi, nec in parciore (cum aliis) quantitate adeo accepti. Ceu nec ob eandem ingredientium adverſitatem recentiores quoque talium *Correptiones atque Formulas*, (*Magiſtrales*. *Hydragogas*, *de Tribus*, *de Rhabarbaro* &c.) inter tot catharticoꝝ compendia quiſpiam ſic exegerit: ut ejuſcemodi dulcorum fermentationes, indeque in hypochondriacis noſtris oborientes nauſeas, tormina, hystericarumque alia incommoda prætereamus. Pertinent huc tandem *Apozemata illa longa*, *Hydromel purgans commune* & *Tartariſitum*, *Claretum laxativum*, *Decoctum Epithymi*, *Senæ officinale*,

Infusa seri lactis, dissolutorum Electuariorum & Extractorum, (quâ formâ quoque antiquum Panchymagogum præscripserunt,) haustus, aliæque nil nisi Pharmacopolium sapientes amyctides : sique denuo, (probe subducta, & cum nauseabundo minusque adsueto nostratum stomacho collata ratione) fateri voluerimus, pertinent huc etiam recentiores, in isto hoc genere, modi *Seri lactis Laxativi*, aliorumque *Infusorum*, *Decoctorum*, & ingratoribus catharticus adhuc dum alicubi constantium *Claretorum*, *Hydromelitum*, item *Aquarum laxativarum*, nec durabilium, nec cuivis (utut purgantia cum aqua simplici nonnullis sine noxa demus,) sic locorum congruarum, certè vel ob diffusorem dosin minus semet commendantium.

Qui Curiosi sunt, in reliquis hujus fortis simplicibus aliisque inventis, per nos exercentur; syllogi nostræ, & publicis statim usibus adeo accommoda necdum (inter superiorem requisitorum callationem) invenimus. Atque huc merito forte referimus, inter *Simpliciora* quidem, neglectam hodieque *Malulistam*, *Curcas*, sive *Ricini Americani majoris fructuum membranulas*, sub exiguo pondere plus quam Antimoniales; *Nambu Guacu*, aliosque exterorum *Nucleos catharticos*, à peregrinantibus invecos, *Emulsionem insuper* & *Extractum arillarum Ebuli atque Sambuci* & è *concis* electuarium; *Infusum* & *Extractum interioris Sambuci medullæ*; *Rob baccarum Rhamni pictorium*, & *Sirupum inde Vulgari substitutum*; *Sirupum Bryoniæ* è superstitute feculæ succo; *Hippolapathum*, *Rapistrum*, desidem *Iridis imo ipsius alicubi Mechoacannæ Feculam*; nec præsentioris operationis *Rhabbarbari consimiliumque Magisteria*, è lixiviosis per acida, præsertim aluminosa præcipitata; (supervacuos circa *Scammonii*, *Gummi Gutte*,

Esu-

*Efulæ, Hellebori &c. correctionem labores; Sirupum radicum & foliorum Hellebori cum Aqua propria ingratorum, dum Extractum satisfacit; Sirupum & Conservam florum Persicorum; item Gummi Guttae qualitercunque, nec citra multam diminutionem Albificatum: & (ni ad ingratorum classem potius referenda videtur) Gratiolam, alias in suo quidem genere haut penitus contemnendam, proinde tamen huc operosius cum Extracto suo non conquiendam, &c. Inter magis vero Composita Aquas destillatas Purgatrices, plerumque desides aut viroso Hellebori, Colocynthis ac consimilium odore nauseam tantum, cum qualicunque stomachi perturbatione concitantes: Odoramenta nonnullorum purgantia, è particulari temporariaque teneriorum quorundam averfatione excogitata: (ceu draffica quævis in hypocaustis exhalando, alii passim nullam hinc commotionem sentiunt:) Tartarum vitriolatum (inæqualiter & quidni extempore potius per pulverem Polychrestum) Scammoniatum: Sirupum herbæ Mercurialis simplicem desidem, & compositum: Infusa & Essentias purgantium cum Nitro, per illa ipsa cathartica prius combusto seu alcalisato, dum vulgare Nitrum fixum sufficeret,) extracta vel exaltata; ipsumque tandem *Diacydonium pellucidum quodvis*, toties (dum negotiosioribus mulierculis ejuscemodi Gelatinæ simplices superioribus annis complacerent,) quæsitum & interpolatum; inter successivam exiccationem dosin quidem haut raro, delicatiores vero vix adeo fallens: & si quæ insuper sunt alia artis (hic quoque nonnunquam aliquantillum fere inter prætensiones quasdam luxuriantis) inventa, vel alias adhuc dubia, suspecta, ulterioris experientiæ indiga, usitatoribus; fidis & æque jucundis longe cedentia.*

Prodigorum est, ceu alii quoque nobiscum notarunt, etiam Vegetabilium Cathartorum complura Auro, Perlis, lapide Bezoar, Moscho, Ambra, Gallia moschata &c. frustra onerare, vel confectio- ni Alchermes involvere; quo scilicet *Catharticum Cæsareum*, *Regium aut Peruvianum liquidum preciosum* exeat; aut potius cariores fætentioresve hinc sint Affellationes: Vel vesperi postmodum ad reliquarum præcipitationes *Margaritarum aut lapidis Bezoar pulverem* exhibere; cum (siquidem omnino nonnunquam opus foret,) Corallia, Mater perlarum, aut Oculi cancri tum sufficerent: Vel *Oleo cinnamomi*, aliisque carioribus aut acrioribus prædicta purgantia excessive interdum imbibere; cum fervor tantum & siticulositas una cum precio incensum inde intendatur; & Pulveres præcipue in majorem hinc molem (recens sumentibus) frustra exurgant.

Qui tandem specialem *Supervacaneorum classem* præter hætenus aliis quidem sub titulis recensita, forsân hic desiderat, saltem iis omnibus superaddat tot inanes fere remediorum, alias in rei veritate fati commodorum, sufficientium & experientia constantium, *Compositionum ac Formularum Variationes aut Interpolationes*, singularitatis solum gratia, & ne compositionum finis sit, invecetas aut superadjectas: v.g. *Trochiscorum Albandal Extractum*, quasi è cruda colocynthide parari nequivisset: *Extractum Agarici (prius incassum) trochiscati*: tot *Phlegmagoga, Cholagoga, Melanagoga*, ab initio currentis seculi usque ad paulo oculatiores aliquot adhinc annos proposita, plerumque parum Chimica, & si opus foret, extemporaneæ potius commistionis, ceu esse quoque potuisset *Syrupus pantagogus M. & usualis Dispensatorii Extractum Holagogum*, (ejusdem cum vulgari Panchymagogo farinæ,) & *Catho-*

tholicum, (si paucitatem ingredientium excipias,) utroque deterius, *Electuarium Diabelzemar &c.* ante jam recensita. Nec in *recentioribus Substitutis* hinc inde defunt, quæ propter nudam solum ordinis ponderisque ingredientium variationem, supervacuorum improportionatorum, ingratorum aliisve de caussis inconvenientiorum additionem aut complicationem huc non possint non referri: *sive Pulverum, sive pilularum aut Electuariorum, Symplicium reliquarumve Formularum*, (meliorationis causa à diversis hætenus diversimode subordinatarum) *classes*, paulo ante satis forte iustratas, evolvimus. Atque huc similiter pertinent *Digestiva illa Alcalina, Tartarea, Tartareo Vitriolata, &c.* plane *improportionaliter* Catharticis passim adhuc dum adjecta: sive id in excessu fiat; quo Pulverum Bolorumque moles frustra intenditur, ac sapor æque ac in Potionibus vitiatur, Pilularum numerus incassum multiplicatur, & in specie per nimium Alcalium accessum eo magis ad colloquationem disponitur, imo Aloes purgatrix vis interdum aliquatenus per nimietatem eorum infringitur: sive in defectu: quo sæpe numero talium vix granum unum vel duo dosim ingredi cernimus: Et annectere hic fortasse possemus ea ipsa *Digestiva*, multis horumque indifferenter ante Purgantium assumptionem usitata; cum plerisque (nec enim omnibus dicimus,) pro forma tantum & in consuetudinis complementum, (non sine majoris nausæ ad subsequens mane pharmacum concitatione,) nihilo hinc feliciori catharsi exhibeantur; renitentiorque nonnullorum alvus sæpe numero ne sic quidem, aut per eccoprotica vel ipsas Pilulas aloeticas laxativas, (*alias hunc in finem præcedente vespere percommodas*,) tantopere facilitetur, multoque tum

felicius per *Infusa laxativa*, (*simplicissima quoque & imbecilliora hic credita*,) *quasita purgatio expediat*ur.

Atque his breviter sic, (tanquam in caussa minus dubia) excussis & tantisper hinc semotis, restat ut residua, *qua in usitatori haectenus Dispensatorio, & diversis diversorum additamentis, correctionibus vel immutationibus convenientiora, speciosiora, famigerantiora, & adhuc dum usitatoria* videntur, similiter expendamus; num scilicet ea tandem huc proin accersi, & quænam ex iis servari conveniat? num Accessoria istorum, quæ selectum nostrum excedunt, aliis commodioribus parabilioribusque queant æque commode suppleri? numne demum ex his ipsis nostris, Formulæ remediorumque modi istis in præstantia, jucunditate aliisque eupraxiæ requisitis pares, aut in diversis circumstantiis nonnunquam superiores condi possint? ceu profecto posse, quotidiana constat experientia.

Nam qui simplicissime tantum, (v. g.) *pulveris Ialapii partes quatuor cum Magisterii Scammonii vel Ialapii parte una, ac Olei Nucistæ expressi*, vel ipsius nucistæ pauxillo rite miscuerit: aut in febrilibus præfertim dispositionibus vel pro facile mobilibus, (si quidem Alcalinum vel Tartareum aliquod adjicere omnino placeat,) *Ialapii pulverisati partes duas, Antimonii Diaphoretici non edulcati partem unam: aut Tartari purissimi, Ialapii pulverisati ana partes duas, cum Magisterii Scammonii parte una: &c.* (uti pro lubitu vel extempore variabiles sunt Formulæ.) Is scrupulari saltem vel semidrachmæ dosi (sub circumspecta tantum exhibitione) in morbis ejusmodi cathartica revera postulantibus aut admittentibus, amarum, acre, salsum, acidum viscosumve (& quid non?) longe compendiosius, ju-

jucundiusque, certo sane, secure & æque feliciter expurgabit una harum vel altera saltem formula, quam si famosissimos selectioresque (*Diatartari, Phlegmagogos, Cholagogos & Panchymagogos*) omnes, è familiarioribus hæcenus Dispensatoriis in utriusque bilis, seri, pituitæque internecionem, & palati (ceu supra notavimus) vexationem accerferet; aut *Recentiorum hic substitutos aliterve variatos*, at maximam partem (ob accessoriorum plerumque supervacaneorum molem saporemve adversum,) ingratiore (supra recensitos) Pulveres superadderet; aut si ex istis aliqui speciosiores elegantioresque deprehenduntur, (uti sane sunt *Laxativus vegetabilis, Species Diajalapii, Cerberus triiceps, consimilisque Catharticus Antimoniatus*, aliique publicis usibus haut inconsiderate propositi,) horum tamen normam, proportionem & præscriptum insolidum citra necessitatem quandam, aut specialio rem effectum sectaretur; vel denique (passivo licet more,) adjectis hic ingratiorebus istis Tartaro Vitriolato, Vitriolo Martis, sale Martis purgante, Nitro Vitriolato, &c. novos quidem, at rarius & ad Diuresin sæpe præsentiores, ingratioresemper, cõderet.

Ita qui pro tenerioribus & hypochondriacis, v.g. *Jalapii pulverati & pulveris polychresti vel Magisterii scammonii ana cum Aloes depurata diluto in Massam* debite & hinc in Pilulas redegerit; aut aliam in diffusiori apparatu, forte pro robustioribus, aut secus sentientibus, v.g. è Pulveris Jalappæ, Magisterii ejusdem aut Scammonii, Extracti Hellebori nigri & Colocynthidis ana, simplicissime composuerit, aut Extracto Hellebori Aloen depuratam (sed cum aliquali molis amplificatione) substituerit, aliosve æque simplices ex his modos sectatus

fuerit, sufficienter & cum superpondio habebit in Vegetabilium quidem classe, non solum quod præ aliis elegantiores istæ] Pharmacopœjæ recentissimæ *Formulae, Extractum scilicet Panchymagogum pro pilulis, & Pilulae Magistrales Panchymagogæ* præstant; verum etiam, quod in reliquis (correctionis, variationisque causa, a diversis diversimode superadditis effectisve) *Extractis tot Catholicis, Panchymagogisque aliis, tot Polychrestis, Cholagogis, Phlegmagogis, Hydragogis & (nimio sæpe præsupposito) plane Hydroticis, Diasenæ, Melanagogis &c. (neglectiori plerumque proportione, nimis vero additamentis in cassum constantibus;)* quod insuper in paulo negotiosiorum *Pilularibus Massis Peruvianis scilicet, Rosatis, Polychrestis, Benedictis, Panchymagogis &c.* passim quæritur: quod denique tota (incondita certe) famosiorum hæctenus *Pilularum Officinalium (sine quibus, Arabicarum, Aurearum, Aggregativarum, Cochiarum, Lucis, Indarum &c.)* series promisit; aut ejusdem sortis, (scammonioque tantum vel colocynthide rem suam transigentibus) *Extractis Pilularum de Fumaria, sine quibus, Aurearum, Arthriticarum ac congenerum item antiquiori Extracto Panchymagogo, (satis profecto improportionato,)* aliisque hujus sæculi Compositis (seorsim tædiosè, sumptuosè at supervacuè imperatis, cum simplicia oppido certius compendiosiusque permiscerentur,) jam pridem adscriptum est. Nec si fateri voverimus, similiter opus adeo habebit, ut Detergentia Vitriolata vel Martialia rem & massas sæpè, præsertim Magisteria resinosa sub paulo minori animadversione infringentia, indifferenter & undiquaque quasi superaddat. De Mercurialibus paulo post seorsim agemus.

Porro vero Morfulos si quis omnino esse vellet, quam-

quamvis inter recentissima Substituta, Confectio Diacitri soluta solutive perquam sit elegans, & Confectione Anisi Anisoque solutivo composito ejusdem Pharmacopœjæ, delicatioribus Anisata plerunque averfantibus, longe acceptior; æque tamen felix, accepta & facilior inveniretur Compositio, saltem è solitario, (sed rite æqualiterque subactio) Scammonii vel Falappæ Magisterio, ad normam proportionemque dicti Diacitri parata: velea, quæ ad Morfulorum Diatartari quorundam imitationem ex ana pulveris Falapii & Acidi Tartari, cum quarta vel tertia præter propter Magisterii Scammonii parte nullo negotio confit, oleoso corticum Citri succo desuper, si libet, postmodum conspergenda. Quo non solum vulgaribus antiquiorum Dispensatoriorum Tabulis atque Confectionibus supra jam notatis, sed etiam paulo ante dictis aliisque alicubi diversimode superadditis, imo sub gratiosioris Medici autoritate ac competentiorum insinuatione toto hoc medicandi genere, sine eupraxias detrimento quodam, facile caruerimus.

Sic si nostratum quispiam mordicus forsan Electuarium aut Bolum præter spem expeteret, numquid facilius, quam suprapositorum Pulverum compositorum dosis, vel Falapium solitarium aut Magisteriorum purgantium vel Pulveris Polychresti parte acuatam, (sique placuerit, etiam aromaticis acidulisve additamentis conditum) item Resina Falappæ vel Scammonii, Nucistæ parte vel Amygdalarum una alterave subacta, conservæ rosarum aliive domestico quoque condito, vel matrumfamilias pulpis permiscetur? æque ac gregarii cum suo Rob Sambucino vel cerasorum solent. Ut proinde nec vulgarium Dispensatoriorum Electuariis (præter reliqua alio sub nomine supra satis excussa,) adhuc quidem

alicubi nominatioribus aut in suo genere aliquantum acceptioribus, *Rosato*, scilicet, (*ipsique gemino*) *de succo Rosarum*, *de Citro*, *Diacarthamo*, *Diacydoniis*, *Passulisve laxativis humidis ac siccis*, (etiam pro Pueris nonnunquam *Elula conditis*,) item *Extracto de Citro ac Diacarthamo*, &c. (maximam partem aut insolidum *Scammoniatis*,) ullatenus indigeamus : nec etiam opus sit, ut recentiora diversorum *Substituta* tantum in frustraneam laborum ac vasculorum multiplicationem adsciscamus; siue jucundiora quidem, at æquè tantum scammoniatata vel *Jalapina* (extemporaneæque proinde imitationis interdum & suo modo) fuerint, ut *Rob Ribium Cydoniorum ac Cerasorum purgans*, *Diacydonium pellucidum*, &c. delicatiorum palatum ne sic quidem subterfugientia, & ni spiritus ardens ad *Resinarum* solutionem adhibendus probe sit reëtificatus, inde quoque adversiora : siue per aperte ingratorum & nonnunquam supervacaneorum (*Hellebori*, *Asari*, *Ebuli*, *Bryoniæ*, *Soldanelle*, *Rhabarbari*, *Agarici*, &c.) accessum, alias selectui nostro incommodiora videantur : ut *Electuarium Rosatum purgans*, *Passulatum*, *Pulpa Tamarindorum purgans*, *Passulæ purgantès siccæ*, *Zibebæ* & *Prunæ purgantia*, &c. superius jam relata.

Si denique *Potulenta* quis velit, elegans habetur *Liquor* è *Magisterio Jalapii* vel *Scammonii* (aut utriusque ana,) simpliciter saltem in spiritus *Vini* (mediocriter reëtificati) duodecuplo præterpropter dissoluto : hujus drachma una ad duas, usus tempore per *Essentiam Liquiritiæ* vel *Papaveris Erratici* saccharatam, saccharumvè satis spisse sirupisatum aut tantum pulverisatum prius parumper edulcata, largiter secure tamen (præsertim in difficulter mobilibus) præstat, quod longe diffusius in

Elixirio Panchymagogo officinarum vulgari vel correctiori, in Clareto Laxativo, & Hydragogo ac consimilibus recentiorum spirituosioribus Aquis medicatis, in spiritu Aureo Colocynthino, Elixirio proprietatis purgante, (cum noster etiam liquor Essentia Absinthii vel Aloës facillimè alterari posset,) inque aliis hujus generis ingratoribus aut diffusioribus, & corpus inde magis calefacientibus Dilutis hinc inde quæritur. *Magisterium Guttae Chambodæ,* (quod pro assuetis notanter addimus,) similiter quidem, at difficilius & in spissiore consistentiâ solvitur. *De Scammonii Emulsione* supra diximus; si forte nihilominus alicui singulas sic doses (v. g. grana decem vel duodecim recipiendo,) cum Aquis gratioribus & odoriferis frigide parare placeat. Verum qui lactescentibus ejuscemodi, sed jejunis fere ingratoribus liquoribus ducitur, etiam *Resinæ Jalapii vel Scammonii singulas doses, cum duabus tribusve excorticatis Amygdalis & aquæ Rosarum vel Acaciæ pauxillo in breves sapidasque Emulsiones* ex tempore redigere, imo alborem Essentia florum Papaveris Erratici obtundere poterit. Sique porro *Jalapii solitarii vel quarta Magisteriorum parte acuatî dosin, Essentiæ Ribium, Cerasorum, vel Berberum saccharatæ duabus vel tribus drachmis* cum ana Aquæ Rosarum vel Acaciæ recenter permiscuerit, (ut Extractum Senæ saccharatum, etiam diversimode pro tenerimis forte diluendum huc non trahamus,) nihilo infelicius, certe jucundius clientes suos purgabit, quam si *Electuarium Rosatum, de succo Rosarum, Diacarthamum, de Psyllio, de Citro Extractumve de Citro ac Diacarthami, aliave Officinalia,* commodiora hic credita, in amylistide dilueret: aut his Recentiora illa, *Extractum Panchymagogum ad potiones, Hydragogumve, vel etiam Electua-*

rium rosatum purgans, Passulatum, aut pulpam Tamarindorum purgantem, &c. paulo ante recensita substitueret, imo elegantiora ipsa, seorsim operosius parata, *Rob Ribium aut Cerasorum, &c.* hoc fine adhiberet. Et cum vel sola quoque *Sena ad drachmas aliquot, cum scrupulo vel semidrachma Nitri fixi antimoniatu, & aromatatum vel radicum alterantium acceptiorum tantillo,* (Vino solitario, vel aqua simplici aut destillata jucundiori) infraëto, *Cerevisiæ,* vel ipsi (si tantopere placeat) *Hydromeliti* proportionaliter infusa, duriores (nec rusticis sæpe cathartici mobiles) alvos, aut ubi alias evacuatione per *Epicrasin* opus est, sufficienter, parilique (certè præ sesquipedalibus conglomeratorum semetque invicem suffocantium, alterantium ac purgantium faccis majori) gratia laxet: proinde nec *Vina Hippocratica (calidiora) vel Hydromel purgans commune, Tartarifatumve quodvis,* nec (his quidem aquæ minus adfuetis in regionibus) *Aquas purgantes,* (facile tamen, etiam omissa *Manna* imitabiles, seorsim tantopere exigemus. *Hellebori nigri* (per divaporationem correcti,) aliorumque interdum additionem, hic data opera præterimus.

Atque hæc satis forsan esse poterunt de summario Catharticorum Vegetabilium validiorum censu & oppositione inter se invicem. Hoc saltem notanter, Incipientium causa addimus, quod in generalibus illis *Dosium eorum Designationibus* omnino se circumspèctè gerere, nec eas indifferenter undique sectari debeant: alias (quod alterius sui Territorii Practici manu ductione vel observatione destitutis haud infrequenter accidit,) facile ab initio, (& donec quid indigenarum ventres valeant quid terre recusent, experientia consequantur,) aut modum in talibus excedent; aut inter justam quidem

quidem meticulositatem, non tamen citra tædio-
sam sumentis frustrationem, deficient. Siquidem
in rei veritate certi Tractus, uti (propter rerum non
naturalium variationem) diversis sibi que specialio-
ribus aut frequentioribus affectibus subjiciuntur,
ita quoque peculiarem, ad certas remediorum mo-
dificationes, indigenarum dispositionem offerunt.
Atque hinc v. g. passive & ut plurimum in hac no-
stra Thuringia vicinaque Misnia, & superiori ferè
Saxonia sufficienter purgantur ea dosi, quæ Infe-
rioris & versùs Balthicum, item Franconiæ incolas
parum saltem & sæpe vix commovet. Ita Pilulæ
Aloëticæ laxativæ Tractibus atque personis cere-
visia potius utentibus plerunque convenientiores
præsentesque observamus, quam vicinorum di-
strictuum puris quasi œnoporis. Similiaque alii
aliis in Germaniæ nostræ territoriis passim depre-
hendunt: æquè ac exteris calidiorum regionum in-
digentis Venæsectiones suæ; (sub debita modera-
tione,) ex usu, vel nonnunquam necessariæ esse po-
terunt, quæ tamen nostrates maximam partem in
plerisque (quibus revulsionis, minorationis attem-
perationisve gratia communiter opponuntur) affe-
ctibus, (etiam febrilibus continuisque, incassum
vexant; in malignis ut plurimum præsentis periculo
exponunt; nî validior natura hujuscemodi exces-
sus, (juvissè postea creditos,) tolerando superet.
Atque parilis est Purgantium etiam mediocrium,
(quæ minorationis, cruditatumve reliquiarum sub-
ducendarum causa, in continuis præcipue, ab ini-
tio vel in morbi decursu, à permultis indifferenter
& quasi methodice exhibentur,) item tot Clysteri-
ficationum aliarumque ambagium, (ab exterorum
consuetudinibus transumptarum) ratio: ceu in
Præfatione quoque notavimus, & qui Naturam
etiam

etiam hic simplicissime sectatur, & (documento ex ejuscemodi evacuationum symptomaticarum quidem incommoditate, criticarum vero, naturæ, non nobis relictarum proprietate sumto,) per paucissima quædam appropriata, *diaphoretica & præcipitantia*, procedit; obstinatioremque alvum vel externis domesticis aut internis modestissimis refert; qui porro vegetabilium cathartorum in Intermitterentibus plerisque passivam desidiam, consimilesque vulgatiorem methodum notorie eludentes circumstantias paulo diligentius advertit, prompte nobiscum fatebitur. Sed de his alibi fusius.

Laxativa.

Sequuntur nunc *Laxantia* in specie communiter sic dicta; quæ libera inter se, & cum ante propositis mediocribus quibusdam Catharticis facta collatione, similiter recensebimus. Siquidem in rei veritate *tertiatæ tantum vel subquadruplæ, imo minutiores adhuc horum doses* suo tempore & cum judicio adhibitæ, idem præstant, quod specialibus illis diffusissimisque Eccoproticis simplicibus, aut (mediocrium accessui, quod suum est, plerumque debentibus) compositis vulgo tribuitur.

Et qui proinde *Aloen selectam, supra dicto modo tantum cum aqua simplici Extractam seu depuratam*, inque Vaporoso Balneo coagulata, cum Elixirio proprietatis, (non aut parum saltem acidulato,) vel potius cum Essentia Absinthii aut utriusque ana, subegerit, & quatuor præter propter ex uno grano pilulas formarit, ob singularem, (& in nostratis quoque foliorum succo, Epidermida quasi vel-

vellicante observabilem) stimulandi vim, in duabus, quinque, septem, novemve minutissimis ejusmodi catapotis, appositissime brevi ante cœnam vel etiam decubitus tempore sumptis,) & mane simul Tincturis Essentiisve appropriatis Aperientibus vel Martialibus, Hystericis, Cephalicis, &c. continuatis,) sic profecto inveniet, quod longæ recentiorum variationum ac substitutorum feriei, quibusvis scilicet (diversorum Authorum vel locorum) *Angelicis, Tartareis, Polychrestis, Proprietatis, Aloephanginis correctis, Spleneticis, Antihypochondriacis, Stomachicis, Hystericis, de Eupatorio, de Ammoniaco, de Rhabbaro, & consimilibus Aloeticis Massis,* (cum Gummeis, Chalybeatis, Vitriolatis, Armoniacalibus, imo debilioribus quoque & numerum tantum hinc ac magnitudinem, vix adeo effectum intendentibus Succis Extractisque varie consociatis aut aggravatis) passim tribuitur: & quod alii, (quo æque minutæ paucioresve prodoxi Pilulæ proveniant,) in *Aloë rosata & violata Scammoniatis aut Jalapinis acuata, vel in Aloephanginis per trochiscos Albandal exstimulatis, aliisque Helleborum insuper, Asarum, Agaricum &c.* (& si huc referre licet,) etiam *Scille vel Aronis particulam* sub extractione Aloës recipientibus, aut ex *Aloe, Cardui benedicti Absynthiique Extractis eorundemque Sale alicubi Famigeratioribus hic suppositis* quæritur. Si quidem mediocres etiam naturas simplicissimæ hæc pilulæ, (præsertim inter continuationem & assuetudinem,) citra alterius stimuli accessum sufficienter movent; sique duriores vel alios quoque, alia de causa, paulo sensibilius laxare, & primarum viarum saburram evertere voluerimus, datis trihorio præter propter post cœnam, quatuor, quinque vel septem *Pilularum purgantium suprapositarum*

aut.

aut consimilium granis, idem æque feliciter salubriterque obtinetur, absque totidem Massarum multiplicatione. *Ut utroque hoc, in chronicis præsertim perquam conducibili modo*, sub Pilulari forma contentus multo minus adhuc indigeat ullis antiquiorum dispensatoriorum *Aloephanginis, arocostinis tædiose peregrinis, item de Succino*, (etiam superioribus annis alicubi interpolatis;) *de Aloë rosata* quasi extemporaneis; effœtis *Aggregativis* & (pura Hieræ simplicis innovatione) *Affaireth*; imo (cæteris paribus, & ni particulam Aloës purgantem ac condientem accessoriis consimilibus, data opera & vel extempore tunc associare placet,) ipsis *Pestilentialibus vulgaribus*, & quæ alicubi nunc iisdem ingredientibus cum *Mithridatio* compinguntur. Reliquæ alias hac tempestate exoletæ sunt, aut apertè supervacaneæ: ut *de Hierâ simplicî, & cum Agarico, de Aloe lota*, (& aliquantum *colocynthinæ*) *de Hierâ composita*: item *Masticinæ officinarum*, indeque vix differentes *de Aloe & Mastiche*; *de Rhabbarbo & Eupatorio* vulgares, similiter parum distantes; & neglectæ nunc imperiales. Quo jucundissimas, Pharmacopœis tamen hodieque insertas *Hieras* referamus. *Simplicem & cum Agarico dictam, &c.* quæ valent ut vocabula & nummi; hicque ordinis servandi causa tantum nominantur. Sane si quis omnino *Dilutum Aloeticum*, variationis aut certarum circumstantiarum causa expeteret, solvat saltem paulo ante positarum Minutarum Pilularum massam cum suboctuplo Salis Tartari communis aut Essentialis, vel etiam nitri fixi, in sextuplo Aquæ spirituosioris v. g. Absinthii vel alterius competentis; (Aloe cum subduplo vel subquadruplo Alcalium in suff. quant. Spiritus Vini digesta, amarorem in filtrato Liqueore insigniter statim, tractu temporis fere penitus, at

vim

vim catharticam notabiliter simul deponit;) & habebit insuper largiter, quod non solum in vulgari illo, lippisque ac tonsoribus noto *Elixirio proprietatis* cum spiritu Vini solum confecto, verum etiam in speciosioribus supraque jam notatis reliquis *Elixiriis laxativis*, ad imitationem Proprietatis compositis, confimilibusque liquoribus & *antiquario Hieræ Infuso* quæritur.

Ita si porro quispiam (longissimorum abominabiliumque Apozematum loco) simplicissimum saltem, nec tot alterantibus nequicquam obrutum *Infusum Senæ*, supradicto parilive modo paratum, in aliis subjecti vel affectus conditionibus convenienter adhibuerit; si pauca quædam *v. g. quatuor, sex vel octo Pulveris nostri laxativi vel Falapii grana* solitaria vel Tartari puri aut deputati scrupulo præterpropter, aliisve (siquidem placeant) salinis detergentibus pro lubitu sociata; si forte pro superpondio, & loco tot effœtorum ejusdemque fere generis Siruporum uncialiumque (inter vulgatissima matrumfamilias Eccoprotica aliaque sollicitantia) *Electuariorum, Extracti Senæ*, (dum forte complacuerit.) *dilutum, aut aliquot Falapii grana cum Rosacea vel Florum Acaciæ aqua & gratioribus acidulorum Fructuum Essentiis sub semunciali* præterpropter pondere dederit: accedentibus & interdum solitarie satisfaciuntibus Absterfivis illis Tartareis, Antimonialibus, Martialibus &c. certe parili facilitate debiliores per Epicrasin, obstructionsque etiam contumacioris alvi sufficienter laxabit. Ut proin nec *Cassie quovis modo extractis indigeat Floribus*, alias jampridem non uno nomine suspectis, corruptu plerunque facilibus, per se nauseabundæ molis, pro involucro vero domesticis *satisfaciuntibus: Nec Tamarindis*, sapore quidem non mole, (nam per se æque

æque segnes sunt,) æceptioribus; parabiliori simul alio vehiculo acidulato, vel vini saltem (utpote cujus imitamento potissimum agere videtur,) Tartaro; ut eo magis supervacue *Tartarus inde elegans* quidem, seorsim colligatur; parabilioribus denique tot vernaculis (ad solutiones Martiales, Coralliorum &c.) acidis succis. Imò nec *Mannam* (si referre huc pro more licet,) tantopere hic exiget; seu *simplicem*, seu *curiosius Tartarifatam*. Non dicemus, forte tantum bilescendo, potissimum purgare, æque ac dulcium pene fructuum pulpæ: ignaros saltem copia assumendæ terret; & licet vel Originis causa etiam in Chemicis laboribus haut sit inconspicua, Spiritus tamen (etiam repetenda destillatione colligendus, & in suo genere commendabilis,) Melleum (longe parabiliorem) hic parum superat; internis usibus, plerisque in affectibus, Tartari spiritu est posterior; nec in *Sale quasi essentiali saccharino*, stiriis nitriformibus in sirupiformi Mannæ dissolutione tractu temporis concrefcente, nobisque per accidens aliquando (ceu aliud agentibus) oblato, seu digerendo seu in parilem sane spiritum destillando, singulare quidpiam, (concentrati hic salis macrocosmici persuasione ducti,) hæctenus invenire potuimus.

Sique sufficientiæ suprapositorum intuitu, primitiva hæc merito tantisper dimittuntur; magis adhuc cadent *earum Producta*, quæque prætererea componendi variandique studium vel nuda antiquitatis observatio dispensatoriis & hinc officinis intulit, v. g. inconcinna profecto *Decocta illa*, *Aperitivum Majus ac (nomen mentitum) minus*; *Epithymi Fumariæ*, *Capillorum veneris*, & *Senæ cum Folliculis*; *Decoctum Majale quorundam*; *Infusa usitati Dispensatorii duo*, (quorum alterum tamen decoctum est)

cum Sero Lactis, &c. hætenus ex præscripto officinalia : item supra jam notatum *Hydromel simplex* (vere tale,) & in rei veritate tantopere non *Tartarisatum*. Quasi vero Senæ, Rhabarbari, Agarici &c. virtus commodius (extemporanea quoque pulveratorum, vel Extractorum mixtura vel imitatione) communicari nobis nequiret, nisi per diffusissima hæc (inellita quoque) vehicula; aut citra (multæ quidem molis, efficacix vero, ni laboriose corrigas, ut plurimum exiguæ) Sirupos: *de Cichorio sc. cum Rhabarbaro*, *Diafer eos*, (ejus supervacanea interpolatione;) *de Tribus*, *de Pomis*; aut citra exolescentes nunc *de Polypodio*, *de Carthamo*, *de Epithymo*, *de Fumaria*, & qui *Rosatus solutivus sine Hellebero* inscribebatur &c. Aut denique citra nauseabundam Electuariorum (per Mannæ, diversarumque pulparum accessum nequicquam incrementum) consistentiam; *in Diacatholico scilicet*, *Lenitivo Florentz. de Manna & Diacassia cum Manna*, *in Cassia extracta del. cataque illa Triphera*, &c. jam magisque vilescitibus: ipsum de *Tamarindis* commendatissimum, tandem Sennatum quid est. Nec porro, (tot compendiorum acceptiora vel extemporanea, pro lubitu facillime præbentium respectu,) opus esse videmus, ut hætenus *Officinalia adeo operosè corrigantur*; aut speciosioribus quidem, at nihilominus ingratiore vel ignaviora, (*Myrobalanos*, *Agaricum*, *Rhabarbarum* &c. sæpenumero cum adversioribus quoque alterantibus multiplicata) *adsciscitibus amplificentur*: v.g. *in recentiori Diacassia cum Manna & Cassia laxativa prima & secunda*, *Pulpa prunorum Seroque lactis purgante*, *aqua laxativa secunda*, *Extracto Magistrali lenitivo*, item in alterius census *sirupo Dysenterico laxativo* (hujuscemodi tamen mediis raro veri juvamenti quidpiam, plerum-

rumque plus noxæ conferentibus; *Confectione Paf-
sulata M. aliisque formulis*, pristinis illis jam ab ini-
tio seculi adhuc dum à diversis diversimode, pro
more superadditis, & impofterum procul dubio, ob
leves sæpe circumstantias superaddendis. *De Tere-
binthina integra, vel quavis ratione à subtiliori parte
liberata*, utroque modo laxante, & extempore huc
pariter applicanda, suo loco dicemus: ut in erim
nec *Cathartico Terebinthinato*, nec *Bolis inde laxati-
vis purgantibusque Pilulisve hoc fine Terebinthinatis*
(inter simplicissimas ejus extimulationes,) præcise
tantopere indigeamus. Multo minus autem mu-
liercularum *ex Acacia Floribus aut Sirupo, Diapruno
simplici & aque deside Laxativo, Conserva Rosarum
cum Manna, vel Melle ac Sirupo Violarum aut Rosa-
rum solutivo*, (etiam variis in Muchero compen-
diis quæsitis nihilominus) plerumque nominali,
nec adeo innoxio, præsertim in febrientibus atque
lactentibus, inter tot his colicisque longe tutiora
abstergentia, alterantia ac subducentia.

Et sane quod in specie *Infantes* attinet, equidem
fallendis iis hodieque diversiformia Saccharina
sunt proposita: sed ne de diffusa plerorumque dosi,
(sæpe vix una vice complete ingerenda, neque de
multorum adversitate adhuc dum, (inter varias ob-
nuptiones) nihilominus satis perceptibili dicamus;
dulcor saltem ille sacharinus in præternaturalem
amarorem vel acorem lactentibus (præsertim fe-
brientibus aut torminosis) prona inclinatione a-
biens, quantarum turbarum autor sit, convulsiones
consensuales) non opinantibus & causas longe al-
tius petentibus,) hinc inter curationes, etiam sub
ejuscemodi alterantibus passive abortæ, tota die te-
stantur. Cum autem adultiores quidem, Pulvere
laxativo supraposito utroque, (à grano uno ad duo
præter

præter propter dato,) fat commode fœcureque nobis evacuentur : Minutioribus vero, præter illa nupernorum Euporista (oleum scilicet Amygdalinum, Anisi Ireosve florentinæ pulverem, ac reliqua muliercularum Externa, imo præter sola plerumque sufficientissima Præcipitantia diaphoretica,) *Pulvere simpl. cissimo, e cœru cervi Philopsohice calcinati paribus tribus & Jalapii parte una parato,* & ad granum unum, duo, (trimestribus sæpe tria) exhibito, probe satisfiat; imo si quis in hac primorum mensium inanimadvertentia amarificantium adhibitionem haut adeo attendat, *etiam dimidia vel unica pilula Aloëtica in materno lacte soluta* longe salubrius tantisper succurratur; cum ab lactatos denique ac [mage tum quidem refractarios] minorenes, tenerrimos quoque, supradictis [sub varia persuasione occultationeque perfacili,] feliciter hæctenus (*citra tantum Morfulorum, Confectionum Conditorumque apparatus*) nihilominus fefellerimus; non videmus, cur hoc sine tot istius generis, tenellis compluries mage noxia, vel in accrescente ætate nauseam nihilominus præter rem concitantia, utrinque supradictorum intuitu tantisper supervacanea (quo totiens innovatas *Passulas, Zibebas ac Prunella laxativa, tot Rhabarbaratas Turbetinasque adversus lumbricos Tabellas & Rotulas, Species ac Pulveres, Syrupum Magistralem pro infantibus, de Cichorio cum Rhabarbaro, Rosarum solutivum, aliosque referimus,*) contractiori huic apparatusi seorsim inferi debeant. Quod autem subducto calculo major sic pusionibus (ad consistentis ætatis proportionem,) Dosis ingeri videatur, is qui ventriculum lacte pappisque continue fere plenum cogitat, haut demirabitur.

Pregnantes autem quod concernit, principio certum est, plerunque supervacue Purgantibus pas-
sim

sim tentari, quod longe compendiosius securiusque solis Præcipitantibus, Anodynis, Hystericis aliisque specificis temperatoribus, sub paulo circumspectiori methodo tantisper transigi poterat. Quod porro & ab altera parte, dum omnino laxativum quid necessarium esse videtur, negotium (ob particulares teneriorum observationes,) ut plurimum nimis intendatur: siquidem imprægnatas, ingravidationem ex ignorantia abjurantes, vel alias à versatis quoque Medicis pro cachecticis, hystericis aut hydropicis per drastica sat valide sæpiusque, at nihilominus impune tractatas, nullibi non inveniatis. Atque hinc ut delicatiores pro cruditatum subtractione aperta que servanda alvo, (etiam tuberculis illis hæmorrhoidalibus circa gestationis finem non obstantibus,) *Pilulas supradictas Aloëticas*, imo necessitate sic tandem jubente, *Sennata quoque Infusa*, inter alia Eccoprotica huc quadrantia) sat commode ferunt; ita nec v. g. *Falapinis solis*, aut *Tartaro vel Scammonio quoque sociatis*, robustiores (dum omnino opus fuerit) læduntur. Ut proin nec hac de causa *Rhabarbarata*, *Diacydoniata*, *Rosata*, &c. (per Sacchari, Mannæ Cassiæque dulcorem tormina hysterica plerunque magis concitantia,) item *Myrobalani* aut *Mechoacanna* cum congeneribus tantopere exigantur. Ac quæ hæctenus diximus, etiam de Puerperis intelligenda veniunt; factuque de cætero optimum, ut missa hic vulgatorum legum observantia, totum utrobique per *Appropriata sua* tantum transigatur.

Purgantia Externa.

INter Externa tandem, quantum primò ad *Clysters*; qui Remediorum revera conferentium, non

non ob consuetudinem saltem conferre creditorum) effectum paulo curiosius attendit, facile nobis condonet, si dixerimus, in affectuum reapse curabilium medelam vix ultra *Emollientes & Anodynos*, (pro diuturnis scilicet alvi obstructionibus, immaniorique dolore nonnunquam sic placando,) alios requiri; atque hos ipsos facillime sufficientissimeque nunquam non parari posse saltem è domesticorum miscella, vel insuper (siquidem Acumen quoddam alicubi exigatur,) incocto vel intermisto suprapositorum catharticoꝝ competentium aliquo; citra *Cassiam Officinarum extractam, citra Diacatholicum, Mel Mercuriale Hieramve simplicem, ac citra recentiore Cassiam pro clysteribus, citra Electuarium pro iisdem, aut Pulpam Prunorum purgantem, Sirupos Mercurialis, &c.* seorsim reposita. Eodemque extemporaneo quasi, modo *Acriores* quoque confieri possent, citra omnem & veterinariam tere *Logadii Pacchiique, aut usitatiorē hactenus Compositam Nicol. Hieram, citra Electuarium Benedictum Laxativum, Oleum Diacolocynthidos, & consimilia*: siquidem omnino quispiam in vehementioribus affectibus operæ precia se talibus (vulgo hinc passim, ob subsequos etiam accidentarios eventus alias exosis,) promereri crederet: licet nos quidem tandiu vix ac ne vix quidem reale iuramentum inde plerumque observaverimus; imo Lenientes quoque, in capitis &c. morbis, (saltem alvi admonendæ aliarumve speciosiorum indicationum causa infusos,) novos tumultus, sopores aut convulsiones plus vice simplici concitasse viderimus.

Suppositoria quænam materfamilias diversimode non conficit? è lardo, sapone, candelæ frusto, adipe, ficu, & potissimum triviali melle; quod

etiam, dum opus, vel *Ialappa pulvere* sufficienter acuitur: ceu nec quæ ex Alumine formantur, in certis circumstantis fallunt: ut *Species pro iis ac Pulveres varie Colocynthinos, Aloëticos, Helleboratos vel etiam Antimoniatos* asservare sit plane supervacuum: æque ac semirustica illa de *Arthanita & Agrippa &c. Off. Urquina, cum recentioribus etiam Substitutis*, & eleganter quidem è feminibus nonnullis, (fere rarioribus) atque arillis *expressis Oleis*. Cum Alvus simpliciori sæpe ratione (per Cataplasmata emollientia, Calidæve vaporem molliri, vel solo Sambucino expresso sollicitari posset:) delicatulique tot internorum modis hodie haut difficulter fallantur.

Odores (supra quoque tacti,) indirecte tantum interdum aliquos, præ mollitie ad adsumptum olim graviusve spirans medicamentum (vel visa pyxide) nauseantes movent: nos potentissimorum quoque cathartorum extractiones in hypocausto tamdiu exhalantes, (nec duri tamen,) haud quidquam unquam inde sensimus. *Infusorum in venas* certior adhuc expectatur experientia: & quis nobiscum (etiam sat nauseantibus,) bis pharmacum per os, quam semel ista via suscipere nollet? Ita quoque *Tabacinus clyster* inter experimenta curiosa locum mereri quidem poterit; in praxi hujuscemodi suffumigium profecto foret hic semifordidum, aut petulantioribus pro deridiculo.

Vomitoria.

Vomitoria proprie dicta, qui nunc in Vegetabilium cohorte quærit, Antimonialium præstantiam & securitatem data opera ignorare velle

vi-

videtur : siquidem & (aliquot tantum dierum aut septimanarum) pusionibus suffocativi quid patientibus innoxie dantur, minusque hinc, proculdubio ob paulo ante dictam causam, præ adultis commoventur : (quamvis timidiusculis aut certis in circumstantiis, etiam *Iris florentina pulverata*, & paulo liberalius, ad grana tria, quatuor, exhibita officium hic quoque suo modo faciat.) Qui porro duro nonnunquam nodo Mercurialem quendam, rite paratum cuneum considerate applicat, utroque sic contentus, ne *Asarum quidem* (in substantia infusoque fumentes profecto satis exercens,) exiget, aut supervacuum sæpeque turbans tantum, parum autem promovens (ni Antimonio stimuletur,) *Extractum*, quovis etiam modo paratum : *Decoctum* alias deses, *Diasarum* (inter vana accessoria) antiquarium jam est: *Elleborus albus* virulentus; *Correctio ejus* maximam partem superficiaria, vixque mitius *Extractum simplex*, æque ac confuse quorundam *Compositum*, & quod ejusdem sortis, *Extracti specifici Emetici* nomine venit, (simul *Eiulinum*, improporionaliterque *vitriolatum*;) nec præsentius quidpiam in *recentiori Elixirio Emetico vegetabili secundo*, (utroque helleboro constante,) invenimus, aut in solitariis completisque (vel in speciem interdum postmodo exitiosis, (*Extracti Hellebori nigri* dosibus. *Esula*, & utroque *Ricino* interiora frustra exuruntur; adeoque neque istorum producta, *Species scilicet Diaesula*, indeque (cum *Theriaca* adjecta constructum) *Catharticum vita*, *Elixiremeticum vegetabile primum*, *Sirupus purgans vegetabilis recentioris inventionis consimiliaque Tithymallina germina*, *Extracta atque Mixturæ*, superiorum intuitu huc referri merentur. Eademque de causa *Oxymel de Peto simplex & compositum*, (superioribus quidem

Iustris tum non adeo rejiculum) nunc in exquisitiori Mineralium excolitione contractiorique remedium apparatus supervacaneum; *Decoctum Infusumque Tabaci* semirusticum est, æque ac externi hinc *capitis ventrisque Litus*, & medicastrarum *Oleum arillarum Sambuci, &c.* ejus sane turbulentiæ, quæ in Antimonio rite præparato atque dato vel non invenitur, vel citius securiusque terminatur, *Reliqua* notorius languor ac perfrequens expectationis frustratio alias hodie fere penitus, (nisi quod aliqui talium consarcinatione ingenium ostentent,) expunxit: ut v. g. *Raphani* (cujus integra radix incassum estur,) *succum atque semen, Atriplicis semen & radicem, Melonum, Cucumerum antiquarii-que Cyclaminis radicem, Ebuli ac Sambuci* plerumque nausæ tantum, (etiam in acetariis) creatrices *Gemmas, Flores*, (quibus vinitores nequam alicubi Muscatellinum saporem, at mane non sine crapulina malitiose conciliant,) & rusticorum *Cortices; Juglandis item cortices, & diffusa molis Iulos*, quæque insuper in Sylvis medicamentorum hinc inde, vel ex aliis tantum recitando proponuntur. *Lenia illa, (laxantia saltem, aggravantia, vel conatum natura facilitantia,)* alias in vulgus nota, infrequentioris nunc usus, ac revera parvi (ni paucos aliquot forte casus excipias,) momenti sunt.

Atque hæc de vegetabilibus Catharticis. Quæ ex *Animali Regno* vulgo huc trahuntur: *Rasura unguium, Saponis in jusculo frustum, ova formicarum Barbique piscis*, (quæ tamen copiosissime impune nihilominus ingeri sæpe vidimus,) *Stercora diversorum animalium, aut proprii sympathetica (vanaque) tractatio, &c.* fordida sunt, aut temulentorum vexationibus, medicastrarum vel superstitiosorum negotiationibus, quam comptæ Medicorum praxi aptiora.

Cathartica Mineralia.

E Mineralium vero profapia cum quamplurium effectus revera præsentaneus, parabilitas suo modo major, & dosis plerumque acceptior existat, merito hinc aliqua, (tanquam tamdiu boni viri Remedia, donec Universalia vel Alcahestina pandantur,) pro apparatus nostri complemento seligenda, seu vegetabilibus (dum evertendo malo haud raro imparia deprehenduntur,) associanda veniunt: similiter tamen ex usitatioribus tantum & experientia hætenus sufficienter probatis. Ut enim frustra nea institutoque nostro contraria hic quoque foret Pharmacorum ejusdem naturæ & effectus accumulatio; qua tamen hodieque libros & Myrothecia hinc, (inter inanes eodemque tandemque recedentes Variationes, ac Novorum vel quasi modorum, Menstruorum, Extractionum, Destillationum, Volatilisationum, Correctionum inventiones,) referta cernimus: ita nec adhuc dum minus probata, infida, præter rem vehementiora crudiorave minus versatorum abusui temere hic exponemus; aut exscriptis citra præviam tentationem, vel in museo passive natis, coram Vulcano expirantibus processibus (quæ paulo exercitior vel è sola lectione dijudicat,) tyrones lactabimus; nimisve demum laboribus atque expensis (in speciosas quidem, at supervacaneas tot ambages, pro melioratione scilicet remedii excogitatas) necessariis, in praxi alias sat operosa nequicquam onerabimus.

Sit itaque primo, quod è progenie sua quidpiam contribuat, *Antimonium*; etiam Exteris, post diuturnam condemnationem, haut ita pridem:

demum publice adoptatum : *selectius si datur* ; sed nec minus striatum minusque rubens , (nisi quod nonnunquam in Cinnabaris copia aliquantum deficere videatur ,) officio suo dceat , *Emeticaque* , primo dat (ceu notum nunc ,) præsentissima , iustificentissima ; passim tamen (ut invenientium ac colligentium genius forte tulit ,) non sine luxuriante adhucdum excessu . *Vehementiora crudioraque* , & *quæ ob circumstantias quasdam incertioris dosis sunt , aut alias præter rem operosiora* , (dum compendiosa enchirisis satisfacit ,) intentio nostra hic non admittit , & è securioribus parabilioribusque vel unicum aut duo sufficient.

Cum proinde *Crudum* aquosos nec satis acidulos Liquores , (incoquendo vel infundendo ,) parum hunc in finem alteret ; *in Substantia* libellis quidem suspectum , ab aliquo tamen hisce diebus ad grana duo vel tria cum aliis Epilepticis præcipitantibus non ut Emeticum , sed ut specificum antepilepticum commendatum sit ; *Vitrum vero commune seu intensius seu remissius* (pro additamentorum vel Enchirisis ratione) *rubens* , profecto tædiolum , & si quis extemporaneum *Puniceum* aut quoque (mitius creditum) *Succineum* è superfluo forte Mercurio Vitæ paratu facile , excipiat ; cuncta tamen per se admodum turbulenta existant : cum *Flores vulgares ex Antimonio* , aut curiolius è *Minera* vel (carius saltem) è prævio *Regulo* diversis compendiis ac (fastigiatis quoque vel folle sollicitandis) furnis , varie variisque oloribus (*albi , flavi , etiam eum Ammoniaco sale , rubrique* tandem) conquisiti , adhuc tædiofiores ; & si quis accidentarios , (sub Croci vel Clissi detonatione prævenientes , neglectaque rejicula quædam Retorta facile retinendos) offerat , in totum tamen nullatenus mitiores deprehen-

dan-

dantur : cum *Mercurius vita communis albus*, aut per violentiorem ignem disjecta *Cinnabari luteus* in substantia æque vehemens, per accedentem *Santalinum nostrisque similiter communicabilem*) colorem nihilo hinc mitior, Diaphoreticis autem usibus (magno Bezoartici mineralis compendio) præsertim luteus ille aptior; selectorum insuper nostrorum Præparationi ex parte inconvenientior; *Regulus denique in Globulos deglutiendos fusus* Empiricorum fere, inæqualis insuper operationis & fastidiosus sit: ex adverso vero cum *Crocus Metallorum, tantum Vulgaris* (citra superstitionem in hujus vel illius Autoris aut *Terræ sanctæ* inquisitionem,) cum solo Nitro absque Sale communi, imo (cum sulphurearum particularum sat hic pro deflagratione reperiatur,) sine Tartaro quoque in neglectiori crucibulo, vel pro salvando cliffiformi spiritu in Retorta perforata confectus, (dimissa insuper Alkali absinthiaci, Nitri scorsim prius fixati vel Arcani duplicati, aliorumque curiosius huc requisitorum perditione) admodum existat parabilis; Florum insuper & Vitri vices in potioribus Extractionibus, aliisque chemicis laboribus sat commode suppleat; cum porro per (appropriatum hic fere) Nitrum aliquanto pene sit cicuratio, Ophthalmicis aliisque chirurgicis Topicis haut inutilis; & nitrum fixum præterea, quasi gratis suppeditet; forsitan proinde non immerito Hepar illud ante dictis in tantum præferimus, & syllogi nostræ inserimus, pro unius alteriusve hinc euporisti quasi fundamento. Nec enim in substantia, (æque sat violentum,) hodie circumspectior quisquam dederit: siquidem nec *tenerior ejus Pulvis*, (è Croco post detonationem statim cocto, per acida

præcipitatus,) *nec crudiora prioraque post præcipitationem Antimonii Sulphura* adeo sunt sedentaria; sed si subiecta quædam competentia decenter imbuuntur ejus seu teneriori, & instar Aloës (sub exigua quantitate nihilominus semet exerente) substantia, seu (quod de integri Viri infusis quis crederet) aliqua tantum irradiatione & peculiari hinc particularum adsumpti Liquoris aut Pulveris dispositione; remedia hinc pro everrendo stomacho sufficientissima, securiora tamen & sat, ceu decet, mirificata, passim prodiisse hæcenus, nemo nunc nescit.

Atque ut è talium indefinita fere congerie scopo nostro convenientiora quædam producamus: si (quoad siccam quidem formam,) Tartari emetici Absinthiaci imitamento quispiam, (ceu alibi quoque circa elegans istud remediique genus notavimus,) *Crocum hunc metallorum pro more edulcatum, cum ana Tartari depurati vel purioris in decuplo vel duodecuplo Aqua simplicis calida per triduum in loco calido infuderit, sæpius agitarit totum, & postmodum (ad Tartari quasi dissolutionem) coquendo calide filtrarit, filtratumque liquorem ad dimidium exhalarit, intra 24. horas crystallos haut inelegantes colliget, à grano uno ad tria quatuorve, durissimis alicubi ad quinque vel sex felicissime securissimeque expredientes, quod ex aliis omnibus (varie paratis aut correctis) Pulveribus emeticis antiquioribus aut recentioribus sperari poterit. Nam (quo secundum propositum nostrum ea inter se & cum Tartaro hoc conferamus,) tædiosum illud *Vitrum cum Aceto destillato vel spiritu Sulphuris correctum*, (in se ut plurimum hinc humidiusculum,) item *Regulinum, & Mercurius vita Regulinus vel cum Sale communi tritu* (Hydropicis plerumque per traditiones saltem tan-*

tantopere commendatus,) aut Aceto destillato imprægnatus, Flores porro cum Sale similiter triti, aut diuturniori digestionem aliquantum mitificati, Pulvis è spiritu Salis, (Vitro vel Croco Metallorum probe saturato) per Aquam simplicem præcipitatus, & parum à Mercurio vitæ sic differens, item consimilis ex Aqua Regis (Antimonio vel Regulo ejus imprægnata) parili ratione pessundatus, &c. passim & in plerisque longe vehementiora observantur. Præter omnem vero necessitatem operosiora carioraque, nec tamen mitiora sunt Antimonium crudum Aceto proprio (parvissimo illo) rubificatum, Vitrum (ob Auri aliquantillum) Solare, Pulvis e Butyro Antimonii per Nitrum in Aqua calida (quantum hæc ferre poterit,) solutum, (alias haut ineleganter) præcipitatus, & qui negotiosius adhuc ex Electricis quibusdam Mixturis instar solitarii Antimonii cum Sublimato destillatis, ad modum Mercurii Vitæ petitur. In Laxativo Minerali, seu Mercurio vitæ, vel etiam Vitro Antimonii cum Nitro aliquantisper (pro aliquali cicuratione) liquato, vel uti loquuntur (quamvis ægre invicem accendantur,) detonato, lapsus exercitatus etiam est perfacilis, ut post leviculam sæpe moram intensioremve fusionem deses hinc exeat, cum incertiori diffusiorique dosi; æque ac in (respectivo hic ingratorum) quovis Tartaro Vitriolato emetico. Cum denique supradictus Tartarus in se sat efficax sufficiensque, nec in tantilla dosi ullatenus sit adversior, aut siquidem necesse omnino fuerit, extempore domesticis quoque pulpis, confervis, passulis &c. includi vel occultari queat, non videmus cur amplius insuper Electuaria Antimonialia, Antifebrilia &c. plerumque satis adhuc crudia & violenta, vel Pilulæ Trochiscique Diamargariti Vomitorii cum consimilibus variationibus exigantur.

tur; aut Mercurius Vitæ simplex vel cum sale levigatus, aut Laxativum illud minerale *in Confectiones Anisatas vel Citratas consimilesve Rotulas* seorsim (sæpe non sine inæqualis mixturæ suspicione,) fallendi causa redigi debeat. Ita quoque si placuerit, mediocris Tartari istius dosis, granis sex vel octo Jalapii pulverisve nostri Laxativi facilimo negotio quodocunque quidem libuerit, permiscetur: ut nec *Pulveres Emeticos vel Antimoniatos catharticos* (è vegetabilibus purgantibus &c. abstergentibus insuper compositos) actu atque separatim proflare opus sit.

Multo minus autem in manifesta ea Antimoniatorum longe acceptiorum sufficientia Medicus paulo gratiosior deinceps ulterius requiret abominabilem illam *Gillam Veneream, Vitriolum album commune vel depuratum, Vitriolum vomitivo purgans, factitium, Regeneratum aut benedictum Vomitorium Mannam, Sal Vitrioli Vulgatius*. ut enim *ultimum* (post debitas calcinationes aut irradiationes stiriformiter plerumque nec injucundo sapore collectum,) haut raro tamen post diuturniorem asservationem (ceu nobis aliquando post octennium demum accidit,) semivitriolescens, laboriosorum Arcanis aliisque Visitationibus Interiorum Terræ &c. lubentissime linquimus: ita quod *Vulgare Sal*, ita dictum attinet, non videmus, cur miserorum Palatum atque stomachum Vitriolicis illis (quamvis equidem innoxiiis, efficacibus planeque parabilibus) amplius nequicquam adeo vexemus, præsertim cum sumentium plerosque haut minus quam Antimoniatum quoddam exerceant. Excessive *Vitrioli Martis factitii, Lunaris crudioris* (forte tunc imago Venerei,) & in eo nauseabundi dulcoris excessu adhuc adversiores *Saturninis*

coaguli Doses curiosiorum particularibus Observationibus, hautquaquam vero quotidianæ decentiorique Praxi debentur. Nec cur *Æris Squamma vel Croco*, è *Vitriolo pure venereo* consimilive ratione conquisito &c. naturæ perquam adversis ac semistrangulatoriis, ventres turbemus; aut interdum inanes tantum nauseas cieamus, (cum quoad cachexias quidem Martialia longe commodiora sint,) necessitatem aliquam hucusque deprehendimus. Atque hæc de siccis.

Liquida quod concernit, cum ex Antimonio sub ea quoque consistentia existere quidpiam similiter varios in usus conveniat; exhaustenus autem usitatoribus permulta ob incertas & inæquales evaporationes aut abstractions, incertiusve Menstrui alteriusve liquoris aut sacchari pondus, &c. incertas hinc infidasque Doses reddant; alia nimis sint violenta, vel è contra languidiora aut præter rem ingrata; è curatioribus proin, sistamus hic *Oxy-saccharum* simplicissimum at tutissimum, etiam infantibus; si v. g. trimestri grana duo præterpropter, anniculo grana septem, octo &c. uti adultis (hic locorum) ad drachmas duas, tres vel unciam semis quoque detur: siquidem Drachma ejus uni Croci metallorum grano respondet; adeoque Scrupuli octo ejus (tanquam præ Vitro Floribusque hic commodioris,) infunduntur per triduum in Aceti communis (nec destillati, utpote nimium figentis) unciis decem, in loco calido, sæpius agitatus liquor, (qui de Croco revera quidpiam dissolutum vehit,) filtratur, eique ana sacchari albi additur, vitro clauso in calida detinendo sponte solvitur, & si libet, Essentiæ Papaveris erratici drachma tingitur. Ita *Oxy-saccharis reliquis* Angelicam, Zedoariam &c. frustra adsummentibus, longe erit jucundius; *cocturam vel*

exhalationem pro consistentia requirentibus, in Dosi certius; *Sirupis emeticis è Laxativo minerali, vel floribus Antimonii cum vino & aromaticis Essentiis operosius confectis*, nihilominus & ad minimum par & parabilius. Nec considerate id exhibens, vulgatissima nunc sed crudiori pene illa *Aqua Benedicta, tædiOSO Terræ sanctæ Liquore, Infuso emetico cum spiritu Vini* (at plures in casus hic calidiori,) facta, vel cum in Vino Melicratove etiam, si opus foret, dari queat) *Vino vitæ, Hippocratico emetico* consimilibusque supervacuis variationibus amplius indigebit: multo minus *Vino vindemiæ* tempore, quo simul deferbeant, *sulphure Antimonii crudiori hunc in finem alicubi medicato, Annulis nummisve vitreis, aut Calice intus ita incrustrato &c. curiositatibus*, difficillime in præcisas doses præsertim pro tenerioribus) determinandis. Cujus generis etiam sunt *Essentiæ è Floribus cum Acido Tartari*, vel carius similiter *e Floribus aut Laxativo minerali cum Essentia!i sale Tartari* (aliis usibus convenientiore) confectæ: crudioresque *e crudo, detonato vel florificato Antimonio per diversos processus liquoresque propositæ Tincturæ*; nonnunquam tamen etiam nauteæ tantum cujusdam, (æque ac mediocria quoque Antimonii Sulphura interdum solent,) creatrices, nec nisi sub excedente Dosi vere Vomitivæ.

Qui vero præterea, forsan ob peculiare persuasiones, *Aceta destillata*, propter Saturni contagium potius, quam Thapsiæ vel Asari accessum) vomitoria; *Sapphirinam* quidem spectantium oculis at palato sumentium infestissimam *Gillam (e Vitriolo Veneris factitio)* liquidam, *decoctum squammæ aris cum Tartaro &c.* penitus abominabilia huc insuper accerseret, data opera sat alias afflictos amplius.

plius affligere velle, non immerito censebitur.

Atque hæc de Antimonio, ciendis vomitibus accommodato. Num autem hinc progressus ad *sola Inferiora*, (quasi medium inter duo extrema), certo perpetuoque detur, jam pridem anxie quæsitum est : & acquiesceremus etiam sua vegetius, (non solum, ceu quidam asseruerunt, Aloëtice vel Rhabarbariformiter tantum) expediendi : cum secessus Mineralia hæc vel per accidens nonnunquam subsecuti, profecto longe præsentius quid conferre videantur præ Vegetabilium sollicitationibus. Et sane Antimonialia paulo frequentius diversimodeque tractantibus, etiam fortuito interdum offeruntur, quæ modi cujusdam, sub certa ingredientium proportione legitimaque Dosi huc tendentis spem faciant. Ita *puriora Sulphura* tenerioribus, post levem prius nauseam, alvum interdum satis laxant. Idem *circa crudiores vel Alcalium potius quam Acetosorum accessu constantes Tincturas* haud raro observatur : quemadmodum nonnunquam etiam in *tertiatis vel subquadruplis Emetico-rum mitiorum dosibus*; æque ac in *vomitibus*, seu stomachi renitentia seu studio (per odora acida, &c.) impedita subversione, *deorsum euntibus*. Diu est, cum confectum *Oxy Saccharum nostrum una præterpropter expressi oleosi illius corticum citri succi drachma condire insitueremus* : omnes hujus ac singulæ doses, donec nos vitrum destitueret, indifferenter quosvis per inferiora saltem, citra notabilem perturbationem, de cætero sufficienter expurgabat. Cum denuo id multotiesque tentavimus, effectu modo in Croco, modo in Aceto, (ceu alias quo acrius est, eo mitius reddit Oxy Saccharum,) modo demum in macerationis modo vel tempore incassum quæsito, spes

decollavit semper. Quemadmodum ea quoque, quæ magna commendatione hodie dum in hunc finem sunt proposita, haudquaquam præmissis æqualiter stare passim deprehendimus.

Quippe non solum notiora ista, v. g. *Mercurius vitæ cum sale nitroque tritus*, (& è particulari forsitan observatione eò extensus;) *in Regulam liquatus lenteque ac varie hinc digestus; vel Tartaro Vitriolato largiter sociatus; Crocus metallorum absinthiacus, etiam in Malvatico; Vitrum Antimonii acetosis aut vitriolicis sat impregnatum, Flores lente quasi, vel non sine dispendio, per detonationem aliquanto magis fixati, &c.* in libellos mutuo transcripti modi, experientibus claudicant, & vomitus plerumque simul, non sine multa perturbatione movent, *quavis cathartici, quoque vegetabilibus admonita.* Verum insuper etiam speciosiora vel secretiora ista nos passive desituunt, eò, quo propinans volebat, confertim eundo. Ceu v. g. sunt *Crocus metallorum spiritu Salis aliquoties (per divaporationes) saturatus, hinc in Butyrum per retortulam destillatus & aqua simplici præcipitatus, duorum triumve granorum Dosi: Mercurius vitæ cum ana vel amplius) Vitrioli Martis factitii subactus; Terra sancta quorundam, seu Calx Antimonii, ante vitrificationem vino infusa: Sulphur Antimonii prius & impurius, abstracto Aceto destillato (pulum enim sic tractatum ad fixa pene diaphoretica transit,) aliquanto coërcitum) vel Sale Tartari denuo pro parte dissolutum iterumque hinc præcipitatum; item Salinum coagulum, quod si Salis Tartari partibus quinque Butyri Antimonii octo partes instillantur, subito provenit & ad grana quinque vel sex, clotum vero, (sed mitigante parte sic subtrahæta) ad duo vel tria alias non incommode datur: Spiritus Vitrioli super Vitrum vel*

Cro-

Croco Metallorum, Vitro (cum difficulter alias pareat,) prius rite disposito è *Capite mortuo Butyri Antimonii perfectæ destillationis* &c. Taleque similiter ariolamur, quod dum hic revidimus, nobis obtulit quispiam, *Sal à Croco metallorum Absinthiaco* (aliquanto diutius liquato) elotum & coagulatum; cum ejuscemodi effectuum in ejus compari, Nitro fixo (è Croco vulgari sequestrato, etiam cum ipsis absorptis sulphureis particulis coagulato) nullatenus observemus.

In silentio proinde supplementum hic aliunde tantisper expectantes, aliam interea quercum excutiemus; sitque porro, qui comprobatoribus quidpiam huc contribuat. *Mercurius*: non protinus quidem tantum *Metallicus* ille tædiosus, & plerumque pigrior, sæpe saltem larvatus, & subtractione accessoriorum, (particulas corporis quasi diluentium) ad pristinum minerale rediens. : Diaphoreticis intentionibus (si legitimus, nec vulgari Mercurio adulteratus fuerit,) sublimioribusve forte cogitationibus aptior. Nec porro, (cum vel unica ad extrinsecarum sordium separationem sufficiat,) lotionibus toties diversimodisque liquoribus repetitis, at eo ipso inter continuatas concussiones, Mercurii tantum particulas (postliminio subsidentes) secum abripiantibus supervacue vexatus; aut eodem fine per *Corium* (cum absorpta metallica nihilominus magnam partem sic quoque secum revera trahat,) expressus; operosiusve adhuc ab aliis Metallicis (preciosioribus etiam, nec sine tædiosis sæpe repetitionibus,) pro majori depuratione vel exaltatione, data opera, prius abstractus: cum, si venalis (elotus) adhuc tamen suspectus videatur, quantum internis Practici usibus quotannis sufficit, successive quasi gratis habeatur è *Butyri Antimonialis vel Amalgamatis*

matis Jovialis (pro Sudorifero maximo,) *destillatione*, *Mercurii dulcis* (applicato cucurbitulæ capitulo,) *Sublimatione*, aut *simplicissima tandem sublimati per Martem*, (ulterius tractabilem,) *reductione &c.* Ex horum proin aliquo, cum *Mercurius* alias infidus ille Servus, & in Vomitoriis præcipue, (ceu hætenus proposita sunt,) plerumque nequam, in Specificis è contra per competentia coagula vel accessoria profecto plane singularis, ad Salivationes facile, sed caute tamen applicabilis, ad alvum demique laxandam (inter tot longe vehementiores vomitoriasque formulas,) attentionis & delectus (per experientiam directi) omnino indigus sit; cum porro *Corollatus secretior*, hydropis, phthisis podagræque victor, ob Alcahestinæ lagenulæ defectum nobis nedum quidem vere comparuerit; *vulgares verò totiesque variati ejusmodi* (tandem tamen omnes in Nitrum recedentes) istius promissa neququam exolvant: tantisper itaque nunc huic (usitatorum & experientiæ satis sic constantium) Syllogi adjiciamus saltem polychrestum illum hætenusque (citra abusus) præ aliis minus verendum *Mercurium dulcem*, ex anaticis scilicet Sublimati vivique partibus semel tantum, (nisi quod jam ascenderit, sub ipso sublimationis actu compendiosè bacillo ferreo denuo detrudere placeat,) sublimatum, calidaque postmodum elotum. *Qui venale sublimatum* probum (aut per olei Tartari guttulam subsequa flavedine, non vero nigrore, prius ab Arsenicali contagio pro recepto more distinctum) hic adhibuerit, producto suo non diffidat. Sin autem omnino cum nonnullis laboriosior esse voluerit, loco venalis (ad Butyri tamen Antimonialis Jovialisque destillationem etiam profecto sufficientissimi,) domi tantillum quod hic requiritur,

ritur, per nos paret : sive jam speciosior recentiorum modus , per solas Salis communis ac (parum tamen huc reapse contribuentis) Vitrioli particulas , citra frustraneas sublimationis repetitiones arripserit ; sive vulgatiore saltem , Nitrum aut Nitrosa insuper adsciscens ; siquidem quod è Nitro hic suspectum habemus , ab initio sublimationis pro more avolat.

Atque sic quidem paratus *dulcis ille Mercurius* , circumspicteque præsertim (ne reses inconvenientias quasdam excitet) Vegetabilibus Mineralibusve competentibus exstimulatus , non solum aliorum quorundam cathartorum Mineralium (operosiorum aut vehementiorum) vicem sat commode suo modo supplet , verum etiam facile prompteque præstat, quod paulo fere diligentiores *in toties repetita* (non sine laborum ac vitrorum jacturis) *Sublimato illo dulci* , *notorie hinc enervato* quæsiverunt ; aut adjecta (exaltationis vel appropriationis gratia) *nobiliorum Metallorum particula à Solari Lunarique* (similiter purgatorii hic parum contribuyente) corpore intenderunt hic alii. Nec opus insuper habemus , ut (inter blanda quidem purgantia in libellis relata, in rei vero veritate vomitus sat validos aliasve in corpore turbas & incommoda passivencia illa,) *Arcanum Corallinum quodvis* , *Flores Mercurii Argenteos* , sique his alia quoque parium promissorum *Præcipitata* adjungere licet , *Mercurium laxativum in Pharmacopœis dictum* , à præcipitato tamen Vitriolico nihil differentem ;) *Præcipitatum per se* (minori ignis vigore continuationeque) quadantenus *fixatum* , vel per operosas *spiritus Vini* , *Vitrioli* , *Acetive destillati abstractiones nominetenus plerumque correctum* ; aut consimilium vix promississtantium quodpiam ullatenus isti adsociemus.

Nam

Nam (uti alias notum,) si Jalappæ solitariae vel Scammonio exasperatae, aut (Mercurii in Pulveribus ac Tabulis masticationem non immerito nonnunquam declinantibus,) supra positarum similibumve Pilularum mediocri dosi (æquabiliter & vel extempore saltem) permisceatur; abunde hinc proveniet, quod non solum è paulo ante notatis Mercurialibus *catharticis* (infidis tamen & vehementioribus) *preparationibus, vel è tot Mercuriatis Pilulis, Pulveribus, aliisque compositis* hæctenus alibi expectatum est; verum etiam, quod insuper (interficiendorum & rejiciendorum vermium intuitu,) in numerosa illa, maximam vero partem ingratorum *Morsulorum, Rotulorum, Pulverumque contra lumbricos serie, in speciebus Diamercurii ac consimilibus* jam pridem hodieque propositis; diversimode hic quæritur. Quippe cum alias *Mercurius crudus & per se*, in hunc finem suo modo tutus quidem, at paulo languidior sumentibusque profecto formidabilis, *Decoctum ejus* (ni particulas Mercuriales quaqua etiam ratione satis absorptas simul afferat) pariter penè defes, *Mixtura denique cum duplo præter propter Sacchari Canariensis trituro parata*, (in liquidis vehiculis admodum instabilis, si tamen nihilominus placuerit) extemporanea tunc fit.

Imo, si tandem Casus aliqui tanquam reservati, vel renitentissimi quidam duriorum naturarum affectus obtigerint, qui Mercuriale vomitorium revera & in specie (citra fictam interdum in quartanariis, pforicis &c. quibusdam necessitatem) omnino requirant, nec longe sedatioribus minoribusque Antimoniatis, vel absque ullis evacuantibus solis Invertentibus, ac Resolventibus, Specificis, etiam Mercurialibus, item ipsis aliquando Anodynis &c. res transigi posse putetur, cur ad evitandam

dam laborum remediorumque (vix semel hic locorum in usum necessario venientium) multiplicationem, parabilis *Turbith illius* (è *Sublimato in aqua calida soluto per oleum Tartari præcipitati*, & post edulcorationem lento calore ad internos usus aliquandiu digesti) Dosis, adeoque pro duro nodo cuneum paulo duriores reformidemus? cum alias *Præcipitatum quoddam* in usus chirurgicos (*Mercurio sublimato dulci superiori crudiorique, ad Extra proinde nonnullis dicto*, tamdiu nonnunquam haut sufficiente, requiri possit; & *Turbith hoc*, præsertim si (dum ad manum forte fuerit,) cum *Liquore silicum* præcipitetur, (exoriente quidem hinc majori copia,) eum in finem perquam sit commodum; quod autem internam adhibitionem attinet, inter istum præcipitationis actum satis æque subactum; etiam citra *spiritus Vini simplicis vel camphorati divaporationes, aut spiritus Mellis aliorumve acidorum abstractiones*: quo profecto non solum *crudioribus sæpe præcipitatis*, diversis sub coloribus (*per Solutionem Ammoniæ, Urinam vel Aquam salitam, aut difficilius tamen per simplicem copiosorem*) *subsidentibus*, verum etiam *Sublimatis emeticis paulo ante notatis* securius deprehenditur; *Præcipitatis abstractiis*, post olei *Sulphuris scilicet aut Virrioli, vel spiritus Nitri Aquæve fortis abstractiones*, (etiam pro intensiori rubore si *Sulphuris deflagratio displiceat, nonnullis repetitas*) restitantes, in parabilitate sua par aut nihilo inferius; *Præcipitato denique ex Aqua forti cum Oleo Tartari collecto* quadantenus efficacius. Imo si quis moderatiores vomitus Mercuriali consortio stipatos aut ex parte sollicitatos omnino voluerit, dimidia præterpropter Tartari emetici vel Mercurii vitæ dosis proportionali Mercurii dulcis quantitati,

(Sul-

(Sulphuris aurati jam pridem ipsi permixti exemplo,) pro robustioribus addi poterit; quo *Panacea istius purgantis* è Mercurii Vitæ (forte potius dulcis,) & vivi sublimatione nonnullibi quæsitæ, aliorumque (alterius sæpe mineralis profapiæ, tædiofiorisve præparationis) promissa vel effectus, in isthoc genere haut difficulter habebuntur. Num autem in reliquis Emeticis, v.g. in totiens (plerumque tamen frustraneis circumstantiis) variato vel sub aliis titulis producto *Auro Vitæ, in Italorum quorundam Lapide Philosophico (etiam chalybeato,) vel Hercule &c.* adjectum Auri tantillum in rei veritate tantopere conferat, talia cum simplicissimis, (in tempore tantum & cum iudicio datis) conferendo, nedum quidem pervidere potuimus. Et licet *Præcipitatus Solaris (simul Antimoniatus,)* profecto non inefficax nec contemnendum, quorundam quoque, si credimus, *Febrifugum, Antivenereum, Cachecticum &c.* sit: revera nihilominus ne dicamus Mercurio (solitario, vel cum Antimonio tantum) decenter fixato, faciliorive modo præparato, sed etiam parabilioribus eundem scopum in affectibus vere curabilibus, æque feliciter obtinuimus: ceu in compluribus aliis quoque morbis fit, quibus fama speciosum quidpiam (saltem quia secretius, preciosius operosiusve videtur, (sub inimitabilis quasi effectus testimonio passim opponit; quos tamen alius, tantum sub accuratiori methodo & agendorum pensitatione, euporistis suis nullo fere negotio certiusve tollit.

Ipsam *Aurum fulminans* (recens etiam, nec adeo subito repercussum vel nimio opere edulcatum,) in chronicorum pedissequo Tympanitide (pariter ac reliqua plerunque purgantia,) nil; in Hypochondriacorum torminibus, siquidem evacuantibus potius, quam

quam Præcipitantibus Anodynis res tum exigenda credatur, parum profecto (quod vel sola Jalappa cum Tartaro non transigat,) successum paulo attentius notantibus præstat: ut in Ardentibus, ad Diarrhœam tacite inclinantibus, inconsideratius (inter tot commodiora,) ad ciendos sudores datum, alvum præter intentionem fatis, imo (ceu quidam hinc questi sunt,) funeste pene moverit.

Ita nec *Inargentatas* assellationes selectus noster exigit. *Catharticum enim argenteum*, uti si è purissima, & (vel natura aut per repetitas sæpius cupellationes) à contagio Venereo sufficienter liberata Luna paratum fuerit, admodum deses est: sic è tritiori, quamvis in speciem puriori massa confectum, præter rodentem saporem, ac (hactenus quidem innoxiam) vehementiorem tamen operationem, etiam pilulari forma datum, parum sane præstat in Ascite confirmato, alias si per purgantia curabilis fuerit, submissionis indicium statim ab initio vilioribus quoque ac mitioribus ostendenti. *Mercurio consociati hi Crystalli Lunares* justo vehementiores; *Vitriola* (per oleum vitrioli, desuper instillato *Ammoniaci spiritu*, per spiritus Nitrosos consimilesve, plerunque nimis venerizantes modos confectæ,) paulo ante jam notata; *Liquor inde cum Tartaro coctus*, aliaque ventris incommoda, privatæ potius curiositatis vel experientiæ quam publicæ dispensationis sunt. Quo referamus etiam *Lapidis calaminaris Magisterium*. Turbatorios è Venere vel ejus *Vitriolo Crocos* supra attigimus. Quæ vero è *Marte vel Martis Vitriolo* (genuino, nec mage venereo) præcipitantur aut subsident *Magisteria*, quamvis inter purgantia vel *Florum titulo* referantur, nil hic (etiam diffusiori sub dosi) agunt. *Sal Martis purgans*, è capite mortuo *Florum Antimonialium Martialium*

lium extractum, Acuens tantum est in communi dofi; ingratumque simul saporem cathartico accessu suo affricat. *Nec Lapis Armenus vel potior Lazuli*, (alias quidem in se innocens; adeoque pridem supervacue *lotus vel ustulatus*,) expectationem nostram, secundum promissa tantopere hodiernum hic saturavit; ut inter cathartica (nam specificam corroborantem vim Lunarem in sequentibus expendemus,) huc referri, vel in *Vitriolicum* quid eo sine redigi debeat.

De cætero profecto ventrem turbandi multæ, pluresque forsân sequiori seculo prodituræ sunt artes. Sed enim qui paucissimorum sufficientiam, ac rariorem (quam communiter credimus,) necessitatem intimius novit; eaque tum, cum opus demum fuerit, circumspicte administrat; nec denique specialissimæ isti appropriationi, (è collectiorum humorum diversa liquatione, indeque diverso colore, consistentia &c. deductæ,) nimium ceu supra jam notavimus, adhæret; in selectis his olim quoque non solum ubertatem, sed etiam superabundantiam inveniet.

Diaphoretica.

ATque sic è Purgantium (hactenus notiorum) cœno emersi, divertamur ad *Diaphoretica* quoquo modo sic dicta; amoliamurque primum hinc *Venerea*, plerisque Germaniæ nostræ districtibus alias, per Dei gratiam, in specificas destinationes tantopere neutiquam necessaria; vel si maledictum contagium alicubi exegerit; in minori quoque numero, quod inde quidem obtineri potest, expedientia. Nam uti superioribus annis sola quædam crudiora,

diora, vel inordinatius aut inconsideratius fere opposita Mercurialia vel Antimonialia malum non semper extirpare constanter quiverunt; ita nec vegetabilia huc ab exteris tracta, (cuncta quoque vel conjunctim,) paulo magis inveteratam virulentiam semper extinguere posse fideliter, passivæ circa talia versatorum confessiones etiamnum testantur.

Imprimis autem cum *China* quidem, hic & ad alios morbos (ob accidentarium plerunque effectum, & è Bardana quoque vel Pentaphyllo, Scabiosa Miliive Ambrosiaco Decocto similiter habendum,) ad hyperbolen usque olim commendatissima, in Lue nihilominus profecto parum possit. Cum *Sassafras* similiter in ea nil fere valeat; de cætero pro *Catarrhalibus quidem Turbuturis atque Infusis* haud adeo ineptum, saltem tamen Antimonialibus, si vegetabilia deforent, hac etiam in parte posterius; *Extractum* inter vegetiora æquipollentia remissius; *Oleum* (quasi fæniculatum) tædiosum, utrumque supervacaneum sit; nec in *spiritu (abstractio ardente, vel per Retortam, utrinque ad Coraliorum, solutiones nonnullis seorsim expetito,)* ultra consimiles parabilioreque peculiare quid inveniatur. Cum *Ebeni Decoctum*, post deprædicatorem Judæum una cum ipso arculario *Ligno*, necdum satis exploratum; nec quod de ingratoriori illâ *Saponaria, de Junipero Buxo imo ipso Fraxino &c.* alius ut plurimum ex alio retulit, continuatori experientia satis adhuc statuminata deprehendantur: (licet perquam conveniens foret, si dum nonnulli major aliquando datur occasio, tela superioribus annis à curiosioribus chimiæque deditis laudabiliter cœpta, magis magisque pertexeretur, non solum circa penitiorem Vernaculorum Vegetabi-

bilium, quæ omnino dabuntur, explorationem & adoptionem; verum etiam circa selectiorum Mineralium, ceu Antimoniata quoque concinniora, considerate suo tempore adhibita plurimum similiter hic contulisse observavimus, circumspectam accommodationem;) Cum denique nunc pene ridiculum fit, venereorum istorum syllogen aliorum quoque morborum causa, seu nonnullorum (superiori seculo ad catharros etiam, ad cachexias ipsasque putatitias forte phthises talia præcipitanter extendentium) exemplo, in eo hodiè vernaculorum gratiorum certiorumque proventu requisivisse: Ponamus proin, (quod sub primordiis quoque, cum Topicis &c. in tantum satis sic sufficiebat,) *Guajacum* cum *Cortice suo* fortuito intermixto; (cur enim scrupulosius seorsim asservetur? pro *Decocto*, tanquam magis perluente, at quot evanidis ut plurimum cautionibus circumscripto? *Simplex* plerunque optimum, aut paucis tantum competentibus vegetabilibus sociatum: ceu ex tempore quoque *Tincturæ* vel *Essentiæ* Pulveresque chimici alterantes aut diaphoretici singulis dosibus pro re nata misceri queunt. Quo nec *Sarsa* (alibi forsitan prægnantioribus pullorum venereorum nidis tonsorumque persuasionebus dedicanda) hic indigebimus; multo minus autem (invalidioribus vel additamentis suum debentibus,) *Aquis destillatis Guajaci vel Sarsæ parillæ*, nonnullibi etiam composita; aut *hujus insuper*, vel (mage quidem polychresto, cum spiritu tamen vini præter necessitatem sumptuosiori, cum aqua simplici verò longe parciori ac tædiosiori,) *Extracto Guajaci simplici*, uti nec *Composito liquido*, (ob *Sassafras*, *Rhodini* &c. accessum,) *Essentia Lignorum hodie disto*, in temperaturarum frigidiorum cachexiis haud quidem evanido,

nido, at nostratium præsertim Vulnerariorum Essentiis, spiritu Tartari, selectiori Antimonii Tinctura &c. nihilo hinc superiori. *Sal Guajaci fixum vulgare* parcum aut *ex Extracto* paulo copiosius, (sed exigua præviorum laborum impensarumque compensatione,) paratum, inter tot Alcalia diaphoretica parabiliora, (cum specifica vis illic utrobique admodum desideretur, selectus noster vel necessitas quædam singularis alias non requirit. Sic nec *spiritus ejus retortalis simplex*, (mage supervacaneo *Composito, quem Lignorum vocant,*) præstat in Lue, quod per se Lignum solet; in alios autem tum internos (hodieque fere controverso *Heraclicæ,*) tum externos chemicos usus profecto satisfacit, seu (si omnino quis tale quid ad corallia sua &c. exigeret,) æquipollet domesticorum quispiam, *Corylinus scilicet aut Fraxineus, Juniperinus, vel* (sed mage scædens) *Buxeus; item qui è Juglandium viridibus putaminibus* haut inutiliter elicitur, &c. (Quod autem circa hujus sortis quendam miratur nuper quispiam, quod in abstractione à Solutis acris potius & salino-volatilis redeat, id omnibus hisce acidulis, etiam Mannæ Mellisque spiritibus, imo ipso quadantenus Aceto destillato commune est; dum acidæ ejuscemodi liquorum particule magnam partem eum soluto corpore remanentes, salis volatilis intermixtam & arreptam antehac in sui destillatione portiunculam sic forsitan dimitunt; æque ac in dicto Aceto destillato absorptas interdum sub Mineralium vel Marinorum solutione istius particulas, suscipiendo igne aptas, de novo interdum prodire contigit. Sed hæc in transitu.) *Oleum vero Guajaci,* vel in sola olei Tartari scætidii (si gratiora punctum hic ferre nequeant) sufficientia, nec hujus loci, nec (si forte destillanti tanti

tanquam parergon provenerit,) *rectificatione quadam* adeo indignum est. Mineralia huc pertinentia, & quod deest hic suppletia, suo loco inferius referemus.

Quod autem reliqua *Diaphoretica simpliciter, aut simul Alexipharmaca*, (nam ob convenientiam & complicationem invicem ea hic, ne Dissertatio frustra excrescat, seorsim non trademus,) attinet; antequam inde selectum instituamus, (cum præsens talium, præsertim hisce in regionibus efficacia, additæque, ne abusus neglectusve delectus noxam secum trahat, cautelæ aliunde notæ sint,) id tantum impræsentiarum incipientium causa addimus: ne ab una quidem parte, (per Bezoarticos consimilesve titulos, promissa ac indifferenter nunc nonnullibi præscribentium exempla seducti) *volatilioribus calidioribus atque fumosis Liquoribus atque Mixturis* inconsideratius nonnunquam abutantur: ceu talibus circa malignarum statum (speciosa quidem de causa,) demum vel denuo exhibitis, haud raro novas angustias ac dissolutiones virium funestas; in Variolis ac Morbillis, (non adeo malignis,) frustraneas ebullitiones, intentiores æstus & insurgentis naturæ confusiones; præcipue vero nimis Camphorata in eruditis, debiliore capite, tenerioribusve fœminis cephalalgias incompefcibiles atque deliria sæpe lethalia &c. (per circumspectam Temperatorum, simul præcipitantium vel etiam figentium adhibitionem haud difficulter evitanda,) plus vice simplici concitata vidimus. Ne porro & ab altera parte citra Malignarum plerarumque, Pleuritide quoque aliterve comitatarum principia, vel etiam (uti diversimode consulimur,) augmenta, complicatos interdum intensissimos fervores, cephalalgias, hæmorrhagias, (præsertim in plethoricis cho-

Cholericisque,) magis quam par est veriti, nimium à volatilibus præsertim salinis, (semet facilius resolventibus minoresque calores præ pure Sulphureis excitantibus) abstineant, & *fixioribus solum* (at rarissime tum sufficientibus,) semet expedire contentur; aut more hodieque non infrequenti, abusivis illis Venæsectionibus, imo Laxativis quoque vel Clysterisationibus commodiores cum viribus horas prius terentes, post festum demum Diaphoretica advocent. Ne demum in plerisque Malignis (ceu alibi quoque monuimus,) *solis Antimoniatis, etiam Bezoarticis simplicibus vel Metallisatis* nimium confidant: cum licet sudores largiter moveant, malignitatis tamen seminarium & fructus raro simul extinguant; imo (dum circa istarum principium alias vomitus vel nausæ frequentissime complicantur,) quasi ad ingenium redeundo turbas istas qualitercunque secudent, aut saltem non, (quod vel Mixtura simplex sola, aut cum Tincturæ anodynæ guttis aliquot sociata facile præstat,) compescant. Atque hæc proculdubio ex causis una est, cur Antimonium Diaphoreticum illegitimæ confectionis aut diuturnioris asservationis postmodum passive accusetur. De quo pluribus inferius.

Nos ad censum nostrum pergentes, (deinceps autem ob polychrestas nonnullorum vires, aut coincidentes præparaciones vel adhibiciones, alterius quoque classis remediorum mentionem necessario injicientes,) ponamus inter calidiora quidem primo *Camphoram*; purissimam illam & sine pari, sed afflictissimam simul resinam. Siquidem non solum olim nullis, fere non Pulveribus, Trochiscis, Electuariis & (eam plerumque respuentibus) Aquis similibusve liquoribus inconsideratius (brevi

post evanescens vel supernatans,) sæpissime citra manifestam sufficientemve rationem adjecta; verum etiam sequioribus annis usque dum (quamvis alias sat penetrans) amplius varieque, (saltem ut omnia ex omnibus habeantur,) torta est pro eliciendo *Oleo*, quod tamen notorie hinc vel plane non, aut parcissime, debilius, compositum aut in *Camphoram* naturalem postliminio rediens prodibat; efficacioribus interim simplicissimis integræ *Camphoræ Solutionibus*, sive cum *Oleo quodam*, non tam (deside hic) *Amygdalino*, quam competenti destillato (v.g. *Iuniperino Succineove*,) in anatica proportione institutis, & communiter *Olei Camphoræ* vel etiam *Elixiris hystericæ* nomine cuidam venientibus; sive potiori nobis hic & mage polychresta ratione, (quo *Camphoræ*, non *Oleorum*, alias insuper undiquaque haud quadrantium sit effectus,) cum *spiritu ardenti probe rectificato seu Alcalisato*; qui ultra subtripulum ejus facile absorbet: saturatior sic quam *Vulgaris Essentia Camphoræ*, (parum secundum proportionem recipiens;) compendiosior insuper nonnullorum *spiritu Matricali*, (qui *camphora* supervacue prius in *Amygdalino Oleo* soluta, & hinc operose super *Alembicum* per *superinfusum Vini spiritum* postliminio levata constat:) per se denique polychrestus est, & *Tincturas Succini atque Castorei*, (ut longe præsentius *Elixir* vel *Essentia Hystericæ* inde proveniat,) haud inconvenienter exaltat; *Aquis spirituosis hystericis* insuper, *spiritibus theriacalibus*, *Nervinis*, vel etiam *Simplici tantum*, ad externos in defluxionibus usus, (sub debita tamen cuiusvis proportione, ne nimis infracta tantum supernatet, consulto permiscetur. Reliquas cautelas alii traderunt, & præter jam dicta in *Diaphoreticis Tincturis Hystericorumque* classe ex parte repetemus.

Porro

Porro sunt Radices quedam, odorantibus aut (in substantia præsertim) gustantibus haud parum ad-versa, proindeque pulveribus, aliisque (graveo-lentiam illam citra temperamentum quoddam fervantibus) formulis minus aptæ; majoribus ta-men Antidotis, Tincturis Essentiisve compositis, &c. (ubi adversitatem suam admodum deponunt,) simpliciter hinc pro parte vix excludendæ. Nec enim tota eorum congeries intentioni nostræ quadrat: sed si v. g. *Angelicam nostratem* (cur enim in sola *Helvetica*, vel insuper etiam, quasi oleracea *Sylvestri* hæreamus?) aut ni leges nostras nimis ex-cedere videatur, præstantissimam, potius *Carlinam cum Enula* (alias polychresta) inde selegerimus, fa-cile profecto carebimus tum *Petasitide* (quamvis *Costo* hic nonnullis pari,) tum *Levistico*, vehemen-tiorique adhuc *Imperatoria*, *Olsintio*, *Valerianaque Pontica ac vulgari*, *hortensi*, & (nam instructio-res scilicet officinæ omnes hæc species osten-dunt,) *aquatica*; magisque adhuc istorum om-nium (alias inusitatis) *Foliis* ac separatim asser-vatis *Seminibus*. Possent enim forte quispiam necessi-tatis tempore, vel dum *Angelicæ* semen in copia non suppetit, ex aggregatis reliquis aliisque sym-bolizantibus *oleum Alexipharmacum compositum* de-stillare. Verum cum præter rem ingratus sit, & ejuscemodi pingua, tanquam præ spirituosus præ-ferim salinis cum affinibus, longe minus resolu-bilia, angustias & ardores præcordiales in Mali-gnis sæpe magis intendant; has denique aliasque necessitates (præter *Succineum*) vel *Ruta parabile ac polychrestum oleum* facile suppleat; præter rem istorum *Olea seorsim*, ut & *Balsamum Eleosac-charumque Angelica* inter tot acceptiora o-doramenta vel condimenta, hic requiren-

tur : quemadmodum etiam *Extracta*, *separatim ex Angelica, Carlina, Levistico, Petasitide, Valeriana &c.* parata & reposita ; certe (si Tincturis & Essentiis spirituosis conferas, vel ni ea ipsa volatilioribus ac penetrantioribus socias vel exaltes,) in operandi modo curative quadantenus languidiora. Sin autem aliquis (Electuariorum Theriacalium forte loco, vel aliis de causis aliasve in Formulas, imprimis præservatorias) Compositum ex istorum vel consimilium Radicibus solidioribus rite paratum) *Extractum* velit ; & (præsertim in solitarios usus,) subtilioribus at correspondentibus accessoriis ex Animali vel Minerali regno simplicissime combinarit vel exaltaverit ; contractior hujusmodi Antidotus apparatus paulo diffusiori haud erit inconveniens ; & non solum *Extracta illa simplicia quasi singula* in suo genere repræsentabit, verum etiam operosissima *quævis diversorum Authorum* (superioribus annis ut plurimum ingredientium volatilitatem dispergentium, aut fixiores partes parum vel non attingentium ; hodie vero idem peccatum adhucdum haud raro circa ingredientia peccantium, vel ordinem tantum aut pondus istorum variantium, notoriave quædam saltem declinantium, aut labores solum inter nimiam curiositatem multiplicantium) *Composita* largiter compensabit : tot puta superiorum lustrorum *Pestilentialia, Bezoartica, Regia, Imperatoria, (effective numerantibus) Aurea, &c.* Terras fixissimæque mineralia incassum adsciscentia : tot *Theriacalia*, ob compendiosiores valentiorum aliquot simplicium æquivalentes extractiones magis, quam ob Mellis medicati, (per repetitas spiritus Vini affusiones oppido exhauriendi) præsentiam culpabilia : tot insuper recentiorum *Extracta Antipestilentia*, ingredi-

dientium processusque respectu raro meliora; vel labores tantum (ob portatilem quidem, at diaphoreticis communiter minus aptam Pilularem formam) in *Theriaca Benedicta Cœlestique* multiplicantia. Quo etiam *Pilulas Antipestilentiales recentissimas*, exiguam sane Aloës proportionem, (si laxare debuerint,) adsciscentes referimus. *Aquæ Angelicæ, Levistici, Imperatoriæ, Valerianæ*, (etiam in ophthalmicis) *simplices*, (ut efficaciam quandam cum supervacua aduersitate seruent,) alias nullius hodie usus sunt. Nec comptior praxis in *abstractio Angelicæ spiritu* peculiare quid inveniet, quod, si Curativum quid quærimus, in Tincturis vel Essentiis Bezoarticis, vel ipsa potius Mixtura simplici; sin Præservativum, potius in Infusis, domi quoque seu necessitatis tempore, (si regionis, naturarum, & malignitatis circumstantiæ revera, citra perfrequens damnum tolerant aut exigant) paratis; sin demum puro tantum vehiculo pro abbreviatis hodie remediorum dosibus opus fuerit, in longe acceptioribus ac domesticis vel temperatioribus liquoribus aut aquis destillatis (tantum alterantibus gratioribus) non reperiatur: ut *Aquis vitæ destillatis*, plerunque præ Infusis debilioribus nullatenus hic indigeamus; uti nec aliis *Aquis Bezoarticis, Theriacalibus, Antidotibus, Stapedianis, de Bardana, spiritu Zedoariæ abstractio, Chilostragmate M. &c.* De Sale suprædictarum plantarum fixo (etiam seorsim nonnullibi pro complendis repositoriis, in nullos tamen vel rarissimos usus asservato,) conjunctim paulo post dicemus. *Conditum & Confectio Radicis Angelicæ*, inter tot acceptiora præservatoria cui bono? quemadmodum & *Conditum Enulæ*; quod Phonnascis matresfamilias per nos domi parent, aut in æquivalentem *Conservam* conscindant. Suffecerit

etiam diffusiori selectui,) si præter *Radicem*, (Tincturis & Electuariis Alexipharmacis aptandam,) extiterit hinc forsitan *Essentia*, non quidem cum Vini spiritu simpliciter, aut è prævio Extracto per spiritum consimilem ardentem parata; sed si complacuerit, potius è *Magmate*, quod tantum Aqua simplici (Nitri fixi ad Radicem sub octuplo acuata) in Vaporoso Balneo colligitur, *per sextuplum spiritus Vini rectificati sequestrata*; Extracto resinoso tractabilior, aquosis vehiculis mixtu facilior; ac sine turbulentia jucundior, Vino parum edulcato paucis guttis *Heleniten* præstans. *Magisterium cum Alumine præcipitatum*, æque ac consimilia, Enulam parum refert: *Aqua simplex spirituosior* ingrator est præter necessitatem; ceu quoque Compositis alexipharmacis ac pectoralibus in paulo majori quantitate addita Radix, eas admodum aduersas reddit. De cætero perpauca in hoc genere suprapositis contenti, nec *Seseli Æthiopicum* huc traheamus, nec *Cervariam* (etsi vel Maslach præberet;) nec amaradulcem (cum Extracto *Pimpinellam*, vel (cum *Minoris semine*) *Bardana radicem*, alias in sua destinatione haut adeo rejiculam, *Allium alliataque* (ceu *Essentias* inde & *Aquas* jam olim confecerunt,) rusticis aut Horatiano Pæani, *Victorialem* agyrtis relinquamus.

Nec è *Ruta*, (cujus *Oleum destillatum* promte in *Balsamum*, ut & *Oleum externum*, vel cum olivo tantum redigendum, paulo ante posuimus, quodque expresso oleoso recentium summitatum Succo durabilius est,) restat aliquid, quod è condigno huc referri mereatur: siquidem (alias aduersiori) *Herba exiccata* haud parum deperit; *Viridis* vero cum summitatibus (quantum *Aceta Bezoartica*, *Aquæ Hystericæ*, &c. exigunt,) nullibi non ha-

habetur; excussum hinc Semen, inter valentiora carminativa & alexipharmaca, parum in se est rutaceum; *Acetum* inatresfamilias passive parant; *Aqua simplex* per se ingratum sapit, sique exigetur, destillati olei parergon, *Extractum* penitus effœtum, *Syrupus* in aduersitate sua vix melior, multisque subjectis & affectibus ob sacchari accessum inconuenientior est.

Quod vero residua *Amaricantia* concernit, equidem pleraque omnia multum hic possunt; nobis autem nihilominus unicum hinc aut duo selectiora commode sufficient, præcipue & instar omnium, polychresta *Myrrha*, ad usus internos, (quo vulgaris dissolutio seu *Purificatio* sumpti fiat,) saltem selectior & mangonii (nonnunquam perceptibilis) expers. Nec *liquidam ejus Essentiam*, cum quarta parte Nitri fixi (vel alterius Alkali,) & spiritus cujusdam ardentis octuplo paratam, amatoris bonam partem, at citra notabilem efficaciam mutilationem sic deponentem, in paulo diffusiori apparatu (vel Hystericos in usus,) auersabimur: *Extracto* sane cum spiritu Vini facto, in diversas adhibitiones videtur commodior. *Oleum* autem, quod adhucdum saltem nidorosum, effœtum aut potius compositum per vulgatos processus prodiit, curiosiores per nos eliciant: inter tot Balsamica nobis hic non erit usui. *Cardui benedicti muliercularum pulvis* aduersissimus, & in paulo malignioribus nimis languidus, *Semen* in pulveribus & emulsionibus quasi evanitum, *spiritus abstractivus* pro vehiculo sæpe præter rem calidior, per se remissior & in plerisque insufficiens, *Oleum* vix comprehensibile; famosissimum *Scordium*, nec omnium locorum, nec si fateri voluerimus (extus in Chirurgicis *Myrrha* vel *Alliria* quoque satisfaci-

ante,) Carduibenedicto in plerisque adeo valentius, utriusque *Extractum* in hoc alexipharmacorum genere similiter remissius & nullius fere (sub gratiori quadam formula) dispensationis vel exhibitionis est. *Aquas* (quæ in seria hic medicatione vix ultra vehiculum sunt,) paulo post cum sui similibus conferemus, ut *unica forte* talium è parabilioribus hunc in finem, si placeat, proftet. Qui miseros amplius præter necessitatem affligere voluerit, *Cardui Scordiique Conservas atque Syrupos, etiam (e Scordio diversimode) Compositum, & quem de Centaurio minori* alicubi habent, exhibeat. *Nitrum in Succo vel decocto Scordii coagulatum*, parum hinc & aufert & intenditur. *Diascordii communis & Rosati* vires non elevamus; sed necessitatem saltem, cur inter tot temperatiora, (ipsum tot calidis pellentibusque nihilominus refertum) seorsim proftet: sane nec Theriaca (ni forte unicum Trochiscorum viperinorum granulum veremur,) nec Mithridatium cum aliis etiam spirituosioribus, (modo quodvis pro re nata & considerate detur,) gravidis obest. Et cum *Cardui, Scordii, Centaurii minoris, Angelica, Levistici, Ruta, Pimpinella, &c. Salia* in sufficienti copia haud undiquaque seorsim parari queant commode, nec necessitas quædam aut adeo specifica præcellentia singula efflagitat, sufficere credimus, si vel unicum è vulgatoribus v. g. *Millefolio vel alibi Absinthio aut Artemisia* solitarium, vel etiam è conjunctis horum ac consimilium aliquot paratum Diaphoreticum, quasi catholicum, in Alcalium vegetabilium genere extet: sive jam *pure lixiviosum* placeat; sive *mediocriter sulphuratum*, (addito Nitri & Florum Salis Ammoniaci singulorum subtriplo, ceu infra repetemus, facile in *Salis febrilis* formulam disponendum;) seu denique *cum*

spiritu Nitri vel Aqua forti communi crystallifatum, latis, (sed ex alio tunc capite, alioque agendi modo) Diaphoreticum; ceu de ejus adhibitione supra monuimus. Essentiale è Carduo solo, vel congeneribus amaricantibus sociato, non tam in succo aliquantum saltem evaporato subsidens, (inconspicuum ac semitartareum vel bolare,) quam in inspissato diutiusque reposito decocti magmate Nitriiformiter tandem concrefcens, curiosioribus feligendum relinquamus. Gentiana demum & solitaria, & (vetus experimentum tentantibus,) tantillo nucis Vomicae sociata nobis quoque in gregariis olim haud parum, certa æquivalens aut constantius: quidquam nunc carior illa China China præstitit. Verum cum acceptioribus certius & æquo feliciter rem transigere, vernaculisque porro (vel saltem Zedoaria,) idem quod Contrayerva efficere possimus: cum porro hujus & Corticis istius peregrini Extracto, vel Gentiana Extractum æquipol-leat; neque hoc tamen (cum Centaurii ac congenerum) comptiori praxi necessarium vel adeo competens sit: siquidem (ni fortuito oblatum Essentiæ cuidam Absinthiacæ compositæ associare placeat,) in aliis formulis horrendum sapit, Pilularis vero consistentia in sudoriferis hic locorum, (ut alibi Theriacam cœlestem ac consimilia ea forma facilius adsumant,) inusitatum quidpiam, nec volatilibus competentioribus adeo exaltandum videtur: hisce proin omnibus in separatos usus ac dispensationes facile caruerimus. Nam si omnino quispiam diffusissimos in apparatus Scordii, saltem Germanici (Cretico nequicquam postpositi) quidpiam, aut Gentianæ veræ radicem forte Tonso- rum causa, (inter tot Fonticulorum dilatoria & attractiva,) parergi instar reponere, vel insuper

exigua quidem gratia Electuario vel Tincturæ cui-
dam alexipharmacæ pro gregariis adjicere volue-
rit, nostra hic non refert.

Juniperi Baccæ, si forsan internis aut externis
compositionibus similiter adjiciendæ fuerint, nul-
libi non venales sunt; nec *Rob* hic locorum infre-
quens, si Melli communi pro Theriacali quodam
Electuario associandum videatur: de cætero inter
tot præservatoria Alexipharmaca & (si credimus)
Nephritica, comptior contractiorque praxis inibi
adeo præsentaneum vel excessivum quid non inve-
nit, siue in *Essentiam*, seu *simpliciore* effectusque
tantum mediocrem, cum *spiritu proprio aut Vino*
Malvat'co, *Juniperino hinc nuper dicto*,) seu mage
Compositam (injucundior, nephriticisque ple-
rumque calidior, per superadditum saturato spi-
ritui sal & oleum) redigatur; siue alio modo vel in
Bolus, muliercularum more detur. *Aqua simplex* a-
lias neglecti usus; *spiritus abstractitius* viciatim po-
tatoribus venalis, *Fermentatitius* (ubi scilicet Baccæ
in copia suppetunt,) præstantior quidem at delica-
tioribus ut plurimum adversus, ad Tincturas Alexi-
pharmacas in se quidem non inconueniens, sed o-
perosior, & plerumque simul debilior est, vegetiori
hic spiritu Vini Tartarifato, vel ab acceptiori quo-
dam vegetabili abstractitio minus phlegmatico.
Spiritum acidum, (si quis forte ad Corallina vel odon-
talgica tale quid è lignis vernaculis durioribus ve-
lit,) supra de Guajaco notavimus. Ut proin sele-
ctui nostro vix inde quidpiam, præter polychrestum
illud *Baccarum*, (nam ridiculum nunc *per descensum*
est,) *Oleum*, præsertim è non fermentatis destilla-
tum quadret.

Quod autem amplius residua vegetabilia attinet,
si pariter porro pro Compositis quibusdam, inter

Zedoariam, (tanquam vulgo alias usitatam, geminaque *Anthora* hætenus frequentatiorem;) inter *Dictamnium album*, (cretico hic vix cedentem, de cætero in Uterinis vel Pulegio facile supplendum;) & demum inter (parabilius adhuc) *Vincetoxicum* optio pro cuiusvis districtus aut consuetudinis ratione institueretur; & horum unicum saltem, (infra amplius attingendis) Antidotis, Tincturis vel Essentiis consimilibusve liquidis aut mollioris consistentiæ formulis, (cum & hæ radices in Pulveribus ingratiore sint,) adjiceretur; necessitas profecto non foret, cur ternæ ille separatim existant; aut in ea gratiorum vehiculorum copia, vel selectiorum tantum sufficientia, invalidior *Vincetoxici*, vel (in polychrestæ radicis perditionem) *Zedoariæ Aqua simplex*, (de spirituosa enim jam supra diximus;) aut *utriusque ac Dictamni albi Extractum*, (*Composito* quodam, ceu paulo antè monuimus, oppido satisfaciente,) seorsim exigantur: aut *Succisa* (Scabiosæ alias congener,) in radice, floribus & aqua; vel *Ulmariæ* (alias haut adeo rejiculæ) *Radix & Herba*, cum nauseabundi odoris *Floribus & Aqua* hætenus recensitis superaddatur.

Sane, quo ad *magis temperatiora* hinc descendamus; si vel solam Cervinorum, Margarum & Antimoniatorum, (ubi scilicet fixiora locum habent,) præsentem sub exigua quantitate vel mole effectum intuemur; ubi vero penetrantioribus calidiorum vegetabilium particulis res transigenda est, allatorum & paulo post addendorum energiam, (sufficientem varieque applicandam) experimur; Traditiones denique ac consuetudines, cum Qualitatibus (aliis potius classibus qualitercunque decretis,) tantisper suspendimus; nec *Doronici* (de cætero insontis ac in capitis affectibus mediocris

effectus) *radice* indigebimus ; nec *Uva versa*, quamvis signatura quoque nobilitata ; ni copia quandoque forsan facta Tincturas diaphoreticas ista colorare &c. placuerit : nam in inconcinniori *Pulvere Saxonico* proculdubio exiguæ illius, potiores Angelicæ sunt partes ; & *folia* inter topica Hyoscyamus (præter Solana, fabariam &c.) æquat. Imo nec famosissima *Scorzonera*, etiam nostras, (quis enim insuper ex *Hispania* cariosam sæpe, nunc peteret?) adeo necessaria hic deprehendetur : quamvis enim gustui grata, hic locorum parabilior, & alias bonum Hepaticum, imo *Galega* quoque (tantopere nonnullis in remissioris gradus Malignitatibus commendata, *Onobrichi* tamen nonnunquam nihilo infelicius nobis suppleta,) præsentior fit ; in exquisite tamen Malignis languidius & tantum instar accensorum semet gerit ; in Morsu viperæ, (obscuriori effectu,) pulverem Viperinum aliaque penetrantiora superaddenda vidimus : *Infusa* & *Decocta* hinc vulgo composita, in Ardentibus vel chronicis Hepaticis, (alias satis nauseante stomacho,) quis vere hic locorum bibit ? in *Infusis laxativis* mucilaginositate sua penitorem principium extractionem haut parum impedit ; in *Pulveribus* molem nequicquam auget ; nec *Extractum* (etiam ne mucaginefcat, probe clarificatum,) excessivarum præ aliis familiarioribus virium deprehenditur ; ni omnino quispiam *Saccharatum*, præ tot Alexipharmacis (varie è *Cyano* quoque, *Calendula* &c. *simplicioribus* conquisitis aut amplius compositis) Syrupis, in exuberantiores forsan apparatus velit ; liquoribus cordialibus (è fructuum gratioribus acidulis Essentiis &c.) super addendum.

Vulgatoris *Sambuci flores sicci*, (quibus vinitores nequam *Moschatellina* nonnullibi fingunt,) potius ad

ad Topica pertinent : nauseabundum *illorum & Gemmarum conditum* inter vulgi condimenta : *Rob* pro plebejorum sudationibus , aut aliorum remedium involucro nulli fere domui deest. *Tragea* in Dyfenteriiis non adeo malignis haut quidem rejicula , tot tamen æquivalentibus stipata est , ut tædiose pinfi , vel *Tinctura Actes* inter tot Hysterica inferi non requirat. *Spiritus è Baccis* ad specificas destinationes languidus ; è *Floribus* melior quidem ; per se tamen in ardentioribus inconvenientior , in malignis insufficientis , pro spirituosiorum *Tincturarum* vel *Mixturarum* vehiculo temperatoribus aut domesticis liquoribus profecto posterior ; de cætero per se , & imprimis in compositionibus plerisque paulo delicatiorum palato ingrator est ; æque ac *Aqua simplex* inde (potius matribusfamilias ad *Topica* ,) destillata. Si omnino hujus generis *temperatior* pro vehiculo , (siquidem per se , præsertim in paulo compactioribus subjectis insufficientes & invalidiores sunt ,) extare debeat , nec jucundiori *Alteranti* , vel *Vini* , *Cerevisiæ* , jusculorumve haultulo acquiescere quis posset , missis (non omnium districtuum) *Scorzoneræ* , *Scordii* vel *Galegæ* , remissiorique *Cardui Mariæ* , imò (aliis usibus commodius impendendi) *Cardui benedicti Aquis* , forsitan *Famariæ* destillatam , ceu nullibi fere non parabilem , inter selectus nostri accessoria reponeremus ; præsertim si pro meliori conservatione & qualicunque penetrantia cum tantillo vini , vel compendiosius cum aliquantilla spiritus Vini particula , (nec hic nec in mage refrigerantibus quidquam incommodante ,) parata fuerit.

Spirituosas & ad *Aquas vitæ* accedentes , *simplices atque compositas usitatiores* , in hac ipsa pertractatione fatis , (quoad necessitatem aut convenientiam

tiam,) expendimus. Nec iisdem de causis opus esse videmus, ut recentiores quoque *Correctiones aut Substituta, Elixir vel Aqua vitæ Antipestilentialis, Liqueor seu Essentia Alexipharmaca*, (appensum capitello Succinum, & immersa postmodum sulphurea parum adoriens,) cum consimilibus variationibus haud adeo sæpe jucundis, huc referantur. Sane *Infusa simplicissima quoque* cum ardenti communi, vel prius (à parabilioribus gratioribusque) abstractio spiritu rite parata, seu (dum Theriacales compositiones, repetito tamen satis extrahendæ, ob mellis accessum hodie quibusdam displicent, aut præter rem cariores existunt,) saltem pollentioribus aliquot vegetabilibus extractionique revera subjectis debite saturata, destillatas omnes manifesto antecelunt; & tamen nihilominus in paulo vehementiori Malignitate per se parum præstant, ni salinis volatilibus v. g. spiritu Tartari, Salis armoniaci, Salis Tartari, Cornu Cervi (qui tamen æque ac aliquorum hic Guajacinus ingratiore reddi Mixturas,) & consimilibus, (præ Oleis destillatis plerumque hic convenientioribus,) exaltentur, nec Opii proportionali quantitate, (ni expressa Pestilentium narcosis moderationem sua deat,) destituantur: alias si (excessivo quoque) pondere dentur, sanguinem præter rem tantum magis inflammant, nauseas & anxietates præcordiales vix adeo compescunt &c. utut *Spiritus Theriacalis solitarii vel camphorati, aut Bezoartici, Tincturæ Daphoreticæ &c.* titulis (ceu largi variique sunt æque ac ipsæ formulæ,) veniant.

Qui missa tantum non omnium simplicium huc spectantium coacervatione, (inoderno *Theriacali Spiritui* ad famigeratissimam illam *Tincturam Be-*

zoarticam communiter destinata) paucas saltem antepositas radices cum Myrrha, Croco & si libet aliquota pulveris Viperini parte proportionaliter miscuerit; ac pro totius v. g. uncias decem, Opii præterpropter drachmam unam (cum Castorei quoque, si placuerit particula,) adjecerit; miscellam hanc cum octuplo spiritus ardentis simplicis vel abstractitii (boni tamen nec adeo phlegmatici, decenter extraxerit; porro vulgatissimæ solum *Mixturæ illius simplicis*, à Tinctura Bezoartica operosiori, & nimis fere, (licet multum inter acidorum accessum postmodum secedat,) nonnullibi camphorata parum in fundamento proportionemque differentis imitatione, tantisper saltem inter se permiscuerit, paratæ istius Tincturæ, *spiritu Theriacali abstractio vulgari* oppido præsentioris) uncias forte decem; (duabus Essentiæ camphoræ drachmis prius exaltatas:) spiritus Tartari (tanquam diaphoresis potissimi hic authoris,) uncias octo; etiam non rectificatas; & demum spiritus Vitrioli subtilioris (parum sic præcipitantis, spiritu Martiali parabilioris & hic æquivalentis, præque Clisso malignarum nauseas magis una comprimētis,) uncias duas: compendiosè tum in percolamento hoc, & vel Essentia papaveris erratici aliquanto magis colorato Liquore sufficienter habebit, quod non solum antedicta *Mixtura s.* & (ad abusus usque nonnullis familiarior) *Tinctura Bezoartica* pollicentur; verum etiam quod in aliis istorum *Imitationibus, Variationibus aut substitutis* (invicem sæpenumero sèmet perimentia adsciscētibus,) item in *Essentia Antidotali alexipharmaca* (simul Viperina,) *preciosiori Viliorique, in Liquore alexipharmaco Emulsioniformi* (cum Myrrha tamen,) ac consimilibus operosioribus aut ingratoribus

passive quæritur. Imo nec *Elixir Pestilentielle istud usuale* (seu *vulgatius*, oleosis supernatantibus nimis obrutum, seu *recentiori correctione* sufficienter tantam saturatum,) adeo necessarium erit istius sufficientiæ intuitu, & quod competentium spirituosorum accessu amplius, (quando revera opus fuerit,) haut difficulter intendatur, vel plane una alterave Rutacei vel succinei olei gutta proportionaliter inficiatur quasi. Sit tamen hic quoque optio vel tallium additio cuivis per nos libera.

Tartari vero spiritu (tanquam per se polychresto, & potiori diversarum Mixturarum basi, quamvis graveolentiori, varie tamen obnubendo,) ne utiquam hic caruerimus: non quidem ardelionum isto *venali*, acido volatilioribusque particulis enormiter spoliato, sed genuino, acri, quasi urinoso, propriis manibus cum sollicita fugientis volatilitatis conservatione, (quæ vero non tam in refrigeriis, serpentinis aliisque diverticulis, quam in iusta insuper, passive tamen neglecta ipsius Tartari ad recipiens proportionem debitoque ab initio ignis regimine fundatur,) parato. In *Retortiformi, desuper operculato & circumfluo plumbo nequicquam munito vase, inque Retortis tubulatis vel inferius apertis*, nobis omni modo renitentibus, item *per cucurbitam* negotium (alembici respectu) instituentibus, potior nihilominus pars disperit; æque ac inter recipientis & retortæ commissuras *foraminulum vulgo*, (pro epistomio quasi) relinquentibus, quo scilicet incensarum sex, octo, imo duodecim librarum, (destillatorio inconsiderate inditarum) vehementiæ patefacerent exitum. *Cum Vitrioli crudi ana vel dimidio* nonnullis destillatus, (pauillo tantum olei simul profluente,) copiosior quidem nec ad aperiendum & solutiones quasdam inefficax, at acidulus tamen,

& in Diaphoresi paulo remiffior habetur. Cum *ana Aluminis crudi vel usti*, urinosiffimus faleque volatili copiosè intermixtus, alterius capitis est. De cætero pro *usitati illius* destillatione profecto sufficentiffimus adhucdum deprehenditur, *crudus saltem Tartarus*, selectior & crassior, sive albus sive rubeus fuerit; nec quandam inde noxam observavimus, sive *spiritus simpliciter sic*, (modo in tempore & cum circumspeditione, hujuscemodi volatilibus debita) detur, sive prius pro tenerioribus forsitan, sine vel cum adjecto *Vini spiritu*, *super puros cineres aut Salis proprii particulam*, (tanquam *Acidis Vitriolicisque subjectis* longe commodiorem) prius, sed revera supervacue nec citra immutationem quandam rectificetur; nec etiam in iis, quæ depuratio pro parte separat, (in bolari puta materia, arenulis, implicatis assularum frustis atque fecum particulis) adeo invenimus, quod serio noxæ cujusdam autor fiet: siquidem *feces siccæ* alias bonum ac penetrantiffimum dant spiritum; reliqua nil ultra tantillum aciduli innoxique phlegmatis conferre possunt. Nec denique tanta hujus, & è depurato prius Tartaro parati, circa graveolentiam est differentia, ut (licet aliquanto plus salis, at ex adverso minus olei suppeditet,) tædiosus labor præmitti mereatur. *Infractionem fætoris* per instillatos Acidus spiritus, alii jam pridem rejecerunt. Atque simplici hoc spiritu diversos in usus tantisper contentus, facile in super *spiritu Fuliginis* caruerit, sive *vulgaris* fuerit, Tartareo sanè longè post qualemcunque etiam rectificationem fætentior, sive (cum *frigus hic rarissime ad novo-zemblicam illam concentrationem* sufficiat, nec efficaciam hinc tantopere intendat,) cum *Alumine vel etiam spiritu Vitriolico*, (sublequa per Alcalia disturbance) speciosiori ratione

tione paratus; extus respectively parabiliori æquipollentique Armoniaci spiritu. Ceu nec *Oleo*, agonizantium (forsitan *Hystericarum* aut *rusticarum*) resuscitationi interius destinato hic locus aut usus est: exterius, si pro gregariis balsamicum (in contusionibus,) resolvens atque nervinum fætidum interponendum videatur, sufficientissimo *Tartari* (minus fætentis) *Oleo*, similiter parergo, facileque tum insuper in retorta cineribus repleta *rectificando*. De *spiritu salis Tartari* cum affinibus, (per se & in compositis, interea symbolum egregie huc conferentibus,) sequenti classe dicemus.

Aceta Diaphoretica vel Alexipharmaca officium in mediocrium Malignarum curationis actu facere, præprimis autem præservatorie in iis, (qui extra Hypochondriorum uterique peculiare repugnantias,) ferre queunt, haud parum posse certum est. Cum autem luctuosiori (quod Deus avertat,) tempore nunquam non è simplicibus quibusdam antedictis facillime parentur, sique placeat & ad manus sit, *succi citri parte* tum prompte quasi condiantur, *Rutaceum* insuper hic locorum passim familiarissime reponant matresfamilias; urgentiorem hinc necessitatem non videmus, qua medicatum sic *Acetum*, (ceu diversæ *Rhizotici*, *Bezoartici*, *The-riacalis*, *Mithridatici*, &c. formulæ, sæpe inconvenientiora ingredientia assumentes, hinc inde proponuntur,) semper & præcise in contractiori apparatu proficere; vel majoris durabilitatis causa loco *communis*, (mediocriter tantum pro empyreumatis declinatione) *Destillatum*, (cujus differentiam tum elevatarum particularum acidarum, tum subtractæ Tartaræ substantiæ respectu alibi notavimus, laboriosius recipi debeat.

De Oleorum Oleosorumque, præsertim *camphoratorum*

torum aut sulphuratorum effectu equidem contemnendo, aliquali tamen (in ferventioribus malignitatibus) inconvenientiæ complicato, similiter paulo ante diximus. Sin nihilominus ejuscemodi *Compositi quidpiam* certas in intentiones expetatur, ex tempore sane consultius, (istorum *Limicorum vel Alexipharmacorum loco* vel limitatione,) è Succineo, Juniperino, Rutaceove inter se, vel cum Camphora insuper aut Balsamo sulphuris mixtis, nullo negotio confiet. Atque sic quoque *Elaeosaccharum* aliquod Alexipharmacum; si omnino (sed supervacue) pro Præservatio vel Mixturarum Bezarticarum, (ut *Elixiris istius pestilentialis* speciem hinc induant,) additamento expeteretur. Nec *Balsamici litus* convenientius, quam usus demum tempore, sub una alterave ad summam formula, (missa tanto *simplicium ac varie compositorum* serie) facillime ac citra asservatorum deteriorationes, parabuntur.

Electuarium seu Bolus Diaphoreticum nostri, (proculdubio propter inveteratas Theriacæ Mithridatiique commendationes, & domesticum illud suum Rob Sambuceum ac Juniperinum,) adhuc equidem quadantenus admittunt; atque hinc ea antiquiorum vel recentiorum Antidotorum series hodieque passim proponitur aut invicem sibi substituitur. Sed forte consultius foret, si istorum, (haut satis sæpe adhucdum interdum exasciatorum) loco, compendifactis admodum sic laboribus, sumptibus ac vasculis, vel *unicum tantum*, debitos in usus & vel vulgi requirentis gratia, apparatui paulo fusiori insereretur; simplicissime at proportionaliter è paucis aliquot selectioribus Alexipharmacis, (vegetabilibus, animalibus atque fossilibus,) è Cordialibus porro quibusdam & aromaticis

ticis & demum ex Opii, sane ob insignem figendi & hinc attemperandi vim, in ejuscemodi formulis, (quibus quasi per accidens tantum simul Diaphoreticum sit,) non negligendi particula confectum: v. g. si (recentiorum quoque nunc imitatione quadam,) Radicum aliquot, (tanquam compactiorum minorisque proinde molis,) Gummatum, imo pulveris quoque (si libeat) Viperini sive colubri, (sed liberaliori, quam granulari in Theriaca dosi,) Sulphuris, Terræ sigillatæ selectioris, aut consimilium invicem proportionaliter mixtorum unciis duodecim præterpropter, adderentur Aromaticorum (croci, cinnamomi, caryophyllorum vel cardamomi) conjunctim unciaë duæ; Opii que tandem, etiam crudi selectioris drachmæ quinque, vel (negotiosus hic) Extracti spissi drachmæ tres, aut paulo amplius; ac totum hoc (citra Theriacalia vulgo complementa) exciperetur triplo Mellis communis solitarii, vel (si ad manum, vulgatissimum hic locorum, fuerit, (ana Mellis Juniperini suppleti: *Mixtura hæc* post aliqualem prius fermentationem, (vegetiorum vim in hoc remediorum genere manifeste temperantem, adeoque in Theriaca recenti olim haut inconsulto expectatam,) ac post subsequam sic adjecti Mellis essentificationem quandam, (sub quali quali quoque nomine tandem veniat aut dispensetur,) in Diaphoreticas expectationes exhibebit se sufficientissimam; si Viperæ adjectæ fuerint, nihilominus etiam tenerioribus & gravidis, (quoties extus, & intus completa quoque dosi incassum tentatis!) innoxiam; citra Opobalsami substituta, etiam penetrantiora, [v. g. dum Nucistæ expressum hic fere languet, & succineo ruta-ceo caryophyllaceoque aperte cedit,] sat tamen efficacem; *Theriac Diatesaron*, (alias in suo quidem ge-

genere haut adeo rejicula,) antiquario *Electuario Papæ*, *Electuario de ovo*, ob vitellum & nucem vomicam, (in aliis compositionibus minus tamen hic exagitatam) jam pridem suspecto, innoxio tamen & sat efficaci, item *Conserva Hederæ terrestris composita* (alias jam neglecta,) ac *consimilibus* singulorum olim, (ne eadem chorda oberrare viderentur,) *Compositionibus* invenietur in haut paucis circumstantiis superior; *Theriaca Romanâ*, & prælonga *Matth. Antidoto* profecto concinnior; *Theriaca* (uti vocatur) *communi*, & (tot editionum) *Orvietana*, etiam *selectiori*, dummodo peregrinas persuasiones exuimus,) reliquisque celebrioribus quoque hæctenus *Antidotis* (ut plurimum tamen, quasi sibimetipsis diffident, Theriacam in fine tandem arrogantibus, aut pondera parum saltem, vel ordinem ingredientium variantibus, aut indifferens accessorium superaddentibus) æquivalens, & interdum convenientior. Et cum olea suprædicta, siquidem certas forte ob circumstantias magis proficuum visum fuerit, tam ab initio confectiois, (ad drachmas duas præterpropter,) quam etiam usus tempore singulis dosibus proportionaliter admisceri queant; quemadmodum & Extractum quoddam Alexipharmacum aut anti-Dysentericum, competenti menstruo seorsim, (suos alias in usus) ante præparatum, vel Camphora quoque contrita, aut ejus potius Essentia, vel salis Armoniaci Flores ac consimilia volatilia : facile sic Electuarium illud, (hac ratione diversimode, pro indicationum ratione, determinandum vel intendendum,) præstabit aut supplebit non solum vulgare superioribus annis *Camphoratum quod de Croco dicitur*; verum etiam selectiores illas, sub *Theriacæ simplicis* & *Antidoti primæ ac secundæ anti-Dysentericæ* titulo propositas Formulas,

mulas, nostræ superiori de cætero (quoad componendi rationem,) fere geminas; nisi quod laboriosius quoddam vegetabilium alexipharmacorum & aromaticorum, (aquæ tamen simplici haut æqualiter parentium aut pro parte vires deperdentium,) Extractum forte præsupponant. Sic etiam Antimonialibus vel Jovialibus pro lubitu singulæ doses excitulari poterunt; quo facile nonnullorum *Theriaca Antimoniata chimica* proveniet. Imo tandem, licet (per manus quasi) tamdiu traditas alexipharmacas, (nec experientia in quamplurimis affectibus adeo destitutas,) *Theriaca Andr. Mithridatiique* vires neutiquam hic simpliciter elevemus, nec superiorum etiam annorum querelas de inconcinniori impropotionalique, (utut multis ex adverso excusata) compositione, de Exoticorum genuinorum defectu ac substitutorum insufficientia, de Alterantium superpondio & purgantium inconvenientia sedeat repetere, vel amplius adducere, seu Viperinorum (nobis præteritis annis jam notatam) in dosi paucitatem, seu siccatae Scillæ quasi nullitatem; Scinci cupedias: aut vanas illas (variis falsationibus adhucdum expositas) Expositiones, & (utinam Chemicis periculosioribus potius dicatas!) ingredientium inspectiones (liberalissima postmodum cœna ab ementibus pauperculis redimendas;) licet denique nec Opium nobis inibi negotium aut alienationem quandam faceffat, qui saluberrimum ejus concursum cum innocentia in his aliisque, (calidioribus præsertim aut volatilioribus) Diaphoreticis alexipharmacis copulatum, satis novimus; & talia, (Opii tantillo quasi condita,) etiam in malignarum illarum Cephalalgiarum principiis atque augmentis ad Diaphoresin, (nam in statu, contra vigilias atque deliria, Laudana solitaria equidem ple-

plerunque frustra, sæpenumero funesta sunt,) securissime magnoque cum juvamine exhiberi, tamdiu confirmati scimus; adeoque singularem necessitatem hic non invenimus, cur (præter alia insuper selectus nostri alexipharmaca) *Theriaca quoque sine opio* (quamvis citra id nihilominus sit diaphoretica) *vel consimile Electuarium* extare debeat. Id tantum impræsentiarum, sepositis tantisper modo recensitis aliisque, (quæ vulgaris Theriacæ ac Mithridatii exclusionem forsan hinc inferre poterant,) inconvenientiis, hic addimus: quod simplicissimum Electuarium, supradicto (qui cum *Theriaca nuper magis restricta & correctâ* fere coincidit,) modo paratum & per mensium aliquot aservationem in se ipso sponte quasi subactum, (quo Opii quoque vis somnifera, primis diebus ac septimanis etiam in pondere vix granulari quadantenus perceptibilis, evidenter supprimitur aut immutatur,) ad drachmam unam saltem datum sufficientissime nobis jampridem in diversis Malignarum speciebus præstiterit, quod *magnis istis Antidotis* pro alexiteria diaphoresi adscribitur, & quod è *Mithridatio atque Theriacâ*, (tum vulgari & ad literam, tum compendiosiori quoque ratione parata, in consimilium affectuum ac subjectorum collatione præstolabamur. Ut proinde vel ea de causa necessitatem non inveniamus, cur operosiora illa Electuaria seorsim hic extent. *Electuarium Nucum* patres familias in præservatorium sibi parent: *Conditum pro familia*, ejus saltem interpolatio est; & talia domi cum Rob sambucino, juniperino, &c. varie nulloque negotio usus tempore finguntur.

Extracta Antifebrilia, alias è vegetabilibus præcipue Amaricantibus interdum contulisse perceptis, varie curiosiusque proposita, Quartanis vix

aut rarissime promissis stant; in Tertianis ac Quotidianis plerunque præcipitantibus seu Absorbentibus insipidis, ac invertentibus salinis, (fixis aut volatilibus) cedunt; & si quis vel solam Absinthii Essentiam aut Extractum his interposuerit, sub paulo consideratori methodo nec hic *China China*, ut (per se totiens fidem in ea Gentianæ parabilitate fallens,) cum aliis insufficientioribus, ejusmodi Extractionibus deinceps superaddatur, opus habebit.

Quemadmodum nec (inter tot nunc acceptiores diaphoreticorum formulas) excogitatis olim *Morsulis*. Siquidem vegetabilia hic aut ingratum plerumque sapiunt, aut pondus habent diffusius; Animalia vero huic formæ apta, & imprimis Mineralia Antimoniata per se in domestico vehiculo jucundius fumuntur; aut si omnino quis expeteret, loco variarum, (in remissiores affectus hinc inde prostantium diaphoreticarum ac Bezoarticarum) Tabellarum, facile tunc formantur. Ceu usus quoque tempore *Trochisci sublinguales*; si simplicium (sufficientissimorum) loco, curiosiores tale quid singulariter eligerent, æqua facilitate è parabilioribus, (gustum magis ferientibus, nec odoriferas pretiosorum aut oleosorum particulas præpostere disperdentibus (vice *Trochiscorum Antipestilentia- lium viliorum aut pretiosorum quorumlibet*, (tunc efformandi. *Pulveres* in hoc genere vel duo sufficiunt; & quidem longe convenientius ex Animalibus aut Mineralibus quibusdam, efficacibus scilicet, (non suspectis aut pene nominalibus;) parabilioribus, (non præter rem & notabiliorem effectum caris illis Gemmeis, Bezoardinis &c.) insipidis denique ac contractioris, nec nimium (ceu vegetabilia pleraque ac Magisteria Animalia solent,)

lent,) diffluentis molis simplicissime parati. Sicque mediocribus quidem in affectibus ad expulsionem, resolutionem & inversionem admodum sufficiens; in intensiori vero malignitate volatilibus vegetioribusque præmissis consultius postmodum succenturiabuntur. Et si omnino vegetabile quoddam, aut de vegetabili participans istis adjiciendum videatur, præsertim pro gregariis; extempore id fiet convenientius: ceu pariter pro lubitu vel necessitatis ratione, singulis dosibus Antimonialia, Jovialia, Sulphurea, Cinnabarina, Colubrina, Opiata, &c. proportionaliter tunc associari queunt. Si itaque quis v. g. *Cornu Cervi Phil. calcinati partes duas, & Terra sigillata selectioris ac Unicornum illius fossilis*, si ad manum sit, (uti hic locorum concretum illud frequens & tolerabili precio parabile est,) singulorum partem unam inter se simplicissime miscuerit, & secundum dictas condiciones considerate suoque tempore dederit, aut tanquam basin insuper (dum opus,) ante notatis diversimode exaltarit; profecto longe concinnius, nec raro felicius assequetur, quod hucusque passim in tot ingratis vel inconsideratis compositis, (sub solitario usu raro intensiori malignitati sufficientibus) *Pulveribus Alexipharmacis, Pestilentialibus &c. inque pulvere Casaris rubeo ac griseo diffuse* quaesitum est. Imo nec usitatis nunc istis, (ceu alias præter rem carioribus aut minus apte conjugatis, prætiosa durabiliaque vilibus minusque durantibus nequicquam miscentibus, vel pura puta solum ponderis aut ordinis variatione constantibus, aut supervacuum accessorium forsitan adferentibus, maximam partem, si titulos & persuasiones demas, nihilo vegetioribus) seorsim indigebit: *Speciebus puta de Hyacintho, Liberantis, Confectionis cordialis*.

dialis, contra Pestem &c. Pulvere (alias non contemnendo,) *Pannonico rubro, consimilibusve camphoratis, inauratis, aliave ratione pretiosioribus, tot Bezoarticis majoribus minoribusque diversorum Authorum; & si qui recens nunc, plerumque tamen ex amaricantissimis, item è Nitro* (Malignis cum vomitu sæpissime vel cum diarrhœa complicatis ne utiquam, utut in Alexipharmacis quoque succis concreverit, commodo,) vel demum iisdem nostris ingredientibus, tantum carioribus associatis) constantes, amplius *sub Alexipharmacorum, Antipestientialium & Bezoarticorum nomine sunt propositi.* Nec demum opus habebit, *ut Pusiones & Infantes* usitatis ingratoribus turbet, aut peculiare istis compositiones, saccharo (lactentibus, præsertim febrientibus tam inconvenienti) plerumque fartas condat: cum pulvis *illa recens natis ad granum unum vel duo, proventioribus [usque dum anniculi fiant,] ad tria quatuorve datus,* lique opus Anodynorum vel Cinnabarinorum portiuncula exaltatus, in Caloribus vagis æque ac permanentibus, in Exanthematibus, Variolis Morbillisque non adeo malignis, in Convulsionibus, Terroribus, Torminibus ac clamorosis Inquietudinibus, revera se tota die sufficientem præstet. *I'a porro si diversorum Pulverum Antipleuriticorum etiam secretissimorum, ac Specierum Pleuriticarum loco, saltem ossium capitis Lucii pulveratorum partes dua cum Sanguinis Hirci* (rite tractati,) & sulphuris citrini singulorum parte una misceantur, absque *aliis Tribulorum, Carduorum, Florum aut Radicum Papaveris erratici, Dentis Apri, Talorum, &c.* additamentis, & absque omni Venæsectione, Pulvis hic bis vel ter, (sine, postmodum vel cum aliquantillo Opiatorum) datus expectationem hic locorum sufficienter complet: modo

do (si Pleuritis ferocior, & quasi maligna fuerit,) Mixtura simplex (elegans hic ruptorium seu resolvens) præmittatur, Expectorantia quædam (in majori nisu aut calore) liquida forma interponantur, & Invertentibus Cancrinis atque Corallinis pulveribus, (aliquantum, aut non Opiatis,) cura concludatur : æque ac in Febris continuis & plerisque malignis, citra Venæsectiones quaslibet, (rarissime certis nonnunquam subjectis aut circumstantiis hic in curatione debitas,) citra Laxationes, Clysterisationes, aliasque alteratorias aut roboratorias ceremonias, felicissime nihilominus absolvetur, si (cæteris quidem paribus, & cum prudenti concurrentium requisitorum arbitratione,) malum primo per Mixturam istam polychrestam, solitariam, aut (in Vomitu symptomatice) guttis aliquot Tincturæ Anodynæ fortificatam, vel etiam per spiritum Cornu Cervi ac consimiles volatiles infringatur; residuum una alterave Pulveris supra dicti, (qui tamen etiam in mitiorum nonnullorum initiis per se aut diversimode exaltatus sufficiet,) dosi subigatur; ac tandem circa statum Corallinis Cancrisve (cum & sine Cornu cervi phil. calcinato) quasi absorbeatur; interpositis pro circumstantiarum ratione, contra siticulositatem quidem vel solo spiritu Salis, Clysto, aut Rose minerali (in potu,) vel etiam ipso Nitro, (si vomitus ac diarrhœa absint :) in anxietatibus vero illis malignis, etiam circa statum nonnunquam repulstantibus, tertiata vel subquadrupla tantum, non completa (ne nimis commoveat,) repetita tamen si opus fuerit, Mixturæ s. aut spiritus volatilis, vel etiam Electuarii alexipharmaci dosi : in Nauſeis demum Diarrhœis excessivis, Vigiliis Inquietudinibusque nimis &c. Laudani (quovis

modo obnupti vel aliis associati) grano præterpropter, ante & post statum urgente necessitate, uti perquam proficuo, ita tutissimo; si modo Ungaricas exquisitas, opiata circa statum (inter ferventia deliria) vix commode vel impune, melius autem in declinatione demum, si necessarium fuerit, (ceu paulo ante quoque dictum est) admittentes excipimus. Quæ incipientium, clientes suos tanta pharmacorum proluvie nobiscum vexare nolentium causa ingenue referre voluimus. Tandem vero quod *Antifebriles (Intermittentium) Pulveres, Species febrifugas, & similes compositiones attinet*, uti olim pulveratis quibusdam vegetabilibus (plerumque remissioribus,) aut postmodum è Diaphoreticorum, Præcipitantium Alcaliumque improporcionata complicatione constant, ita promissis (ni vegeti cujusdam perfecta dosis sublit,) raro stant, aut ob (Amarorum vel confusi quid ingratiissime sapientium) molem difficillime assumuntur, stomachove, præsertim in nauseam soluto retinentur. Quartanæ sane potentio rem & ad spiritus Volatiles, imprimis opiato combinatos, (ceu laboriosiores ad Mercurialia fixa &c. solent,) extensam manum exigentes, talia parum reverentur. In Tertianis plerumque (post catharticum, præsertim Emeticum,) simplicissimus Concharum pulvis, (solitarius, aut cum nativa Cinnabari vel pulvere Anodyno,) item, (ceu quoque in Quotidianis) notoria illa Alcalia diaphoretica, simpliciter aut cum sulphure parata, sola (vel Salis Febrilis imitatione) tertia parte Nitri & tertia parte florum salis Antimoniaci (qui Alkali sulphuratum commode ferunt,) sociata, magis profecto satisfaciunt: Nec Arcani duplicati, Aluminis mitificati seu dulcificati, Olei caryophyllorum, atque aliorum ejus generis

neris Antifebrilium ulterius hic mentionem faciemus.

Diaphoretica Animalia.

POtius eo nunc deducti, ad *Animale Mineraleque regnum*, pariter in fecunditate sua hic nimio opere extensum convertamur, & quæ selectui nostro potissimum convenire videbuntur facta inter se collatione, (ubi tamen propter polychrestorum affinitatem alterius quoque classis remediorum consideratio coincidet,) è vastitate illa segregemus. Sit autem primus *Cervo*, tanquam Diaphoreticis (exotico pretiosissimoque quovis pollentioribus) exuperantissimo locus. Non quidem ut *sanguinolentas illas Typhas* cupediis subtrahamus; *exiccandas forsan*, (at cruore orgasmii tempore siccato parum sic validiores;) aut *vulgatiori more destillandas in Aquam*, (inter alia tamen præsentiora) languidiorem sane, si simplex, vel accessoriis suis, potiore effectus partem debentem, si *composita* fuerit. Nec porro ut *Immaturius ac mollicellum hinc decutiamus Cornu*, in vaporoso Balneo (liquidem in perflatili quoque loco etiam detracta cute suspensum intus brevi foetorem concipit,) exiccandum; cum *Pulvis inde* diffusa quidem mole admodum, efficacia vero cervina vulgatiora non superet; ceu alias Cornu ipsum (immaturiorum fere lignorum more) remissiorem spiritum, parciusque dat oleum. Quinimo nec *Sanguinem inde vel Corconquiremus*, sive pro *Aqua Cordis Cervi*, ejusdem cum Aqua Typharum composita sortis, & hinc nobis animi gratia *ex Hircino* olim eodem effectu destillata; sive pro utriusque spiritu, (si maturi Cornu spiritu conferas,) similiter dilutiori, & per

æquivalentem istum facile compensando : sive *de-
vique* pro *oleo fœtido* è Sanguine eo, quòd è Cornu
vel ipsa fuligine quasi per accidens habetur, aut (si-
quidem *humana* merito, forsàn hic reveremur,) è
vulgatioribus equinis ossibus, Hircino sanguine, &c.
(si operæ pretium foret,) elici potest, & in *varios
Liquores ac Mixturas Antipodagricas* nonnullis redi-
gitur, nihilo specialiori; seu post diversas rectifica-
tiones cum spiritu vini alcalisato in olidam *Essenti-
am*, seu superaddito sale proprio volatili in *Balsa-
mum illud Antipodagricum* vertatur: oleosis ejusmo-
di aliàs vix decimo Arthriticorum nostrorum (utut
fœtorem toleranter ferant,) quadrantibus; magisque
tum proficuis Salis Armoniaci, Calcis vivæ & uri-
nosis spiritibus. Porro vero *nec Cerebrum* curiosi-
tatibus hic vindicemus; quo *spiritus Cerebri humani
analogum*, (empyreumaticum, nec tanti momenti)
Liquorem, cum paucissimo Sale volatili oleoque
similiter in exigua quantitate simul prodeunte, (ut
per expressionem Animalium Cerebella plus ole-
osæ pinguedinis dent,) supervacue nanciscamur. Sic
nec *Os de Corde Cervi* (ob venatorias persuasiones,)
aut *Sordes è Canthis* tædiose corrademus: certe ha-
rum, (largiter etiam exhibitarum) vis non est, ut for-
didum & fere hircum olens remedii genus tot præ-
stantioribus parabilioribusque Alexipharmacis jure
præponatur: ceu nec Cartilago ista Cordialis Co-
rallia, oculos Cancris vel Cornu Cervi præparatum
superat, in multis circumstantiis ne quidem æquat.
Selectui proinde nostro sufficiet Cornu, si haberi
potest, *sponte (quasi complemento suo obtento,)* *deci-
duum*, in complures præparaciones, (ob majorem
soliditatem seu corpulentiam extimarum partium)
convenientius; aut si defuerit, saltem satis ma-
tuum seu induratum, sive de cætero paulo ante
vel

vel in orgasmo, aut exigua forte differentia brevi post cæsum fuerit, etiam post complures annos nihilo deterius, & *Cervini quoque Cranii* (quod alii alios in usus vel *Aqua Rosarum* identidem *mollificare*, vel etiam *philosophice calcinare solent*), vices revera satis complens, imo nec *Rhinocerotis* adeo commendato *Cornu* (ceu multoties & amplissima quoque dosi, tam *Crudum levigatum*, quam *excoctum*, aut in *spiritum destillatum* varientavimus ac *Cervinis* aliisque parabilioribus aut temperatoribus *Alexipharmacis* contulimus) in rei veritate posterius; quod etiam in diversis, selectioribus tamen, nec *Eboris* per *Aquam fortem* excavati aliterve ficti, vel consimilium mango-niorum temere accusandis *Unicornis* frustis plus vice simplici deprehendimus: seu *Cetacea* (uti videbantur,) fuerint, seu (uti offerentes adfirmare volebant,) è *Quadrupede*, adhucdum eruditis incerto, & ex *Æthiopia* secundum nupera promissa expectato. Ut proin missis his preciosioribus, nihilo tamen valentioribus, sæpe suspectis & confisos in præcipitia ducentibus, (etiam insuper *Rupicaprarum*, quæ tamen nondum hæctenus repetito experti sumus) cornibus, satis sit, si è *Cervino*, (parabili & sat in suo genere efficaci,) extet primo *Mollificatum illud*, quod vulgo *Philosophice calcinatum* dicunt: non quidem operosius in *peculiari vesica* vel simili apparatu, sed *vulgari solum cottione* (separata siquidem fluidis in morbis adeo forsitan placuerit, & *acidulis spiritibus condita*, non vero alutariorum more vix sine glutinis foetore *siccata Gelatina*.) paratum: simpliciter *Raspato*, (ceu ni per complures *aquæ Divaporationes friabilius* adeoque huic conforme reddatur, segniori (præsentius) longe (uti supra

diximus,) minoris molis gratiorisque coloris præ molliculorum ficcatorum pulvere : de cætero in debitis indicationibus, (tanquam temperatum, in exquisite vero Malignis, non tam primæ debellationi, quam reliquiarum extinctioni potius cum sui similibus dicatum,) sat efficax ; licet glutinosior & sanguinolentior substantia, cum aliquota (ipsi proportionaliter inhærentium) particularum salinarum, ac præcipue sulphurearum parte sic subtrahatur. Nam in compluribus hujus generis subjectis, quibus illæ aliquantum aut quoque penitus demptæ sunt, nihilominus adhuc datur & observatur actio, ad Diaphoresin, Diuresin &c. sat evidens, quæ tamen è Principiis illis, aut eorum absentia vel diminutione, (alia Ignis, alia Stomachi resolutione, vel remediorum inibi adaptatione,) simpliciter æstimari nequit. Atque hinc *Ustum quoque, vulgare illud*, similiter revera & in se, (non ob vehicula tantum, strangula, aut creditum quoddam *Sal fixum*,) diaphoreticum nemini non hodieque observatur, æque ac Conchæ (ipsissima sane complurium locorum Calx,) aliaque calcinata, & adhuc fixiora officium suum nihilominus faciunt. Nec tamen ea proin huc trahemus ; *Cornu Cervi ustum* in specie (si referret,) facile è destillati spiritus residuo, leviter denuo calcinato, citra supervacuas omnes cum *Aquis destillatis levigationes aut muliercularum Restinctiones* habituri. Potius itaque nobis sit modo dictus *spiritus*, (uti sal fluidum vocatur) super Alkali, aut saltem super cineres cum affusa præterpropter quarta spiritus Vini parte rectificatus : penetrantissimum (iis, qui residem graveolentiam, vehiculis tamen ex parte palliandam, necessitatis tempore speciali energia præ aliis compensari sciunt,) in plerisque malignis

Alexipharmacum, & (in Vertiginosis ac Soporosis affectibus,) *Cephalicum*, extus quoque; in resolubilitate sua salina caput pro multis minus, quam odorifera illa sulphurea replens; *Sicco*, (at nihilominus grave quiddam spirante) *Sale*, seu *simplici & solitario*, [sed vix coercibili,] seu per acidus spiritus [at in Armoniacale quiddam] *fixato*, cum nihilominus in vehiculis denuo solvi debent, dispensatu commodius. His si omnino quiddam, [dum *Oleum* foetentissimum, cum *Essentia* hinc nonnullis per affusum spiritus Vini rectificatissimi sextuplum præterproptèr parata, internis usibus haut necessarium ut,] superaddendum videretur, adjiceremus forte & saltem propter refractarios nonnunquam infantes, (Præparata, tanquam inter deglutendum sensibilia, æque ac Mixturas seu gravius seu suavius olentes, nullatenus interdum admittentes,) *Magisterium*, non tam vulgare, per *Alcali aliquod*, aut (carius tantum) per *spiritum Salis Ammoniaci* præcipitatum; quam *Abstractitium*, per *spiritum Nitri*, denuo eum post solutionem, (at caute, nec ad perfectam siccitatem,) abstrahendo paratum, & postmodum copiosa Aqua simplici, (ubi quod adhuc solvitur, seorsim diversimode promore, vel complacentia præcipitari potest,) edulcatum; priori valentius, at mole quidem in adultorum doses majus, adeoque siccis præsertim formulis ineptius, verum fallendis pueris commodum, in potu eorum pene insensibiliter diffuens: de cætero ad Diaphoresin præsentius eo, quod eleganter quidem è *Cornu Cervi Phil. calcinato* (per *spiritus Vitrioli quadruplum præterproptèr dissoluto*,) post mediocrem hujus abstractionem copiosa Aqua s. præcipitando conficitur, ad alterandum, & in fluidis affectibus ad subadstringendum, quam ad evi-

dentiores sudores directe ciendos aptius ; licet hoc ipso plures in usus convenientius existat *communis Cornu Cervi Vitriolato*, id est, Usto, ana spiritus Vitrioli (sed per retortam probe rectificati alias ponticus potius quam jucunde acidus sapor orietur,) imbibito & sponte siccato.

Atque Cervina hæc, solitaria vel fossilibus nonnullis (supradicto similive modo) sociata, aut Antimonialibus, Jovialibus &c. fortificata decenter adhibens, amplius nec (famosissimo quidem, at merito nunc paulo circumspectioribus non una de causa suspecto atque neglecto) *Lapide Bezoar* ulla tenus indigebit ; sive *Orientalis*, etiam genuini, (certius nunc in vetustioribus Magnatum arculis quærendi) deprædicationes cum effectu precioque contulerit : sive *Occidentalis* (proculdubio non ex una animantis specie) originem atque neglectum. Utriusque sane (licet vel è Panacis & Ambrosiæ Tartaro coagulati fuerint,) vires, siquidem alia præsentiora deforent, nobis saltem (ut aliorum experientias non adducamus,) *Cervinus*, *humanum Dulech*, *Aprugnus è Vesica*, & (Orientali ut ovum ovo, colore lamellisque similis) *Equinus è Ventriculo*, sufficienter æquarunt : ceu *Rupicaprarum quoque glomi* (parili concremento haut raro in *Vaccis Caprisque* reperibili) istis simile quidpiam movent : æque ac solo Bezoartici Pulveris vel Tincturæ nomine, creduli majusque quidpiam inde sibi polliciti, passim nunc saturantur. Ut proinde lapillis illis in exquisite malignis, etiam sub larga Dosi, (ni in tenerrimis criticis quasi naturæ motus coincidat,) revera claudicantibus, vitam atque sumptus frustra temereque exponi, magisque adhuc supervacue (ea eorum teneritudine) *Magisteris Tincturæque* consistentiam affricari, vel

vel (dum quovis vehiculo facile sumuntur aut subiguntur, singularia hinc *Electuaria Bezoardica preciosa* proponi, nemo non videat. *Viperas nostrates & Colubros utriusque sexus* jam olim *Essentiis Electuariisque nostris Theriacalibus, lococoticorum Trochiscorum,* (precium tunc potius, quam alias recentioribus nunc notatas malitias veriti) addidimus. Et sane *Bezoarticum illud animale simplex*, seu Pulvis è Carne, Corde, Epate spinisque (citra caudæ mutilationem) paratus, uti contra sui generis Venenum præservatorie, (nostra quidem, nec una tamen observatione,) plerumque parum nec adeo fidum, (contra *Natricum* morsus nil;) ita curatorie illic multum, nec minus in Venenis aliis quibusdam potest. Quid in Peste queat, Divina Clementia non sumus experti. Sed ut sufficientem tum in tot clinicorum millia copiam taceamus, jam pridem æque exercitatis in dubium vocatus est, qui hodie nonnullis de novo commendatur. In extreme Malignis, & quasi pestilentialibus, (cum Vibicibus &c.) nos (ad præsentiora fugere coactos) haut semel destituit: sic quoque in Intermittentibus, licet Antifebrilis nonnullis secreto habeatur. In inveterata Psoa & Leprosis dispositionibus parum hucusque juvit; sæpe cutaneos ardores potius intendisse visus, & certe selectiore Antimonii Coralliorumque Tinctura, Præcipitantium insipidorum Pulvere, Nitro &c. longe fuit posterior. Ne tamen penitus tantarum traditionum aut persuasionum Infecto, (quasi nec Cancer nec viliores Vermes exuvias deponerent,) apparatus noster destituatur, per nos in feliciorum forsitan hic usus, in majorum Compositionum complementum, fortuito ve demorsorum levamen sit, sufficietque *Pulvis ille simplex*, aut ad corruptionem

pediendam *Floribus Salis Armoniaci*, vel (si alios in fines placeat,) *Oleo quodam Destillato* potius, quam *Suffumigiis aut Nitro fixo*, (vix cum eo siccatas, ægre sane hinc pulverabiles conservante,) conditus. Curiosiores Liquidum hinc quidpiam insuper expectunt : & sane *Essentia* inde ad recentiores ductus, brevi nulloque negotio extrahitur quidem, sed pariter in quamplurimis requisitis debilior, ni per accessoria, aut (non sine gratiæ immutatione,) per *Sal volatile*, non tam (in ea hic locorum raritate) *proprium*, quam analogum sufficienter conditur; ut merito tantisper hic transeat : ceu quoque *Reliqua* potius *Exteris* in cupedias suas, (at, uti toties post frustraneam *Pulveris & Essentiarum* exhibitionem vidimus, *Pullis & Juribus* plusquam *Sybaraticis cæterisque Accessoriis* magis, quam *Viperinæ* communicationi effectum debentes,) negotiosiorumque præterea furnullis secure relinquimus : siquidem quæsitæ peregrinitatis plusculum plerisque subest : atque ut *Salia Theriacalia* (quanta vel qualia tandem hinc sint,) nunc exoleta videntur; *Salinæ* vero *Sulphuræque* particulæ, quæ ignis interventu è *Viperis* proveniunt, admodum à simplicis *Pulveris* temperie proprietatibusque permultis abeunt; ita posteriora quidem *Cervinis* nihilo valentius, saltem operosius parciusque *Alexipharmacum* præstant, sive *Sal volatile per se*, spiritus forma detur, sive prius in *Armoniacum* quidpiam per *spiritus acidus* figatur, aut adhuc operosius cum adjecto *Sale Tartari* *sublimando*, in *pristina forma* repetatur, vel denique *Acetosis* (in *Essentiali Sale Tartari hærentibus*) *particulis*, recentiori invento combinetur, atque sic remedium istud hypochondriacis nostris alias polychrestum, amplius tantum extimulet. Qui *Viperarum* (quarum equidem di-

midiam, & ultra, pro completa dosi vorare, si libet, cogimur,) mactatione delectatur, potius *Pinguedinem* sine adulteratione quovis modo colligat, & moderate super ignem frigendo à crassamentis, durabiliorem sic separet: remedium (ut Nervosarum partium puncturas atque synovias, Auditus difficultatem &c. taceamus,) saltem in Oculorum (etiam rubentium) Pustulis profundisque Vulneribus, (si bis vel ter guttula in die instilletur,) habebit revera singulare, & omnibus *Collyriis ac Stief de Plumbo, de Rosis, de Thure, Mixturis ex Antimonio crudo ejusve Croco, Infusis Veneris in Malvatico, &c.* superius; etiam citra alia quorundam olim (ut *Linnimentum* exiret,) accessoria. Nec hujus tamen (diversimode oborienti) defectui succedanea balsamica defunt: siquidem inter alia etiam Hepatis Mustelæ piscis Liquor, non tam tædiose in vitro suspendendo, quam simpliciter super lentum ignem in semetipso liquando proveniens, idem largiter præstat: ceu ex adverso, quæ de illinenda parturientium umbilico *Pinguedine, de Lingua vivis evulsa, aut Exuviis coctis* eidem imponendis, (& per accessorium forte calorem, vel imaginationis æque ac *in humani Corii Cingulo* concursum, interdum quidpiam per accidens quasi conferentibus,) passive creduntur, nobis quidem raro, etiam foetu bene situate, promissis steterunt. *Oleum viperinum simplex aut compositum* morsicationum causa regiones hæ nostræ haut adeo requirunt; uti nec propter neglectiores *Aranearum* ictus aut *Bufonum* conspurcationes *horum seorsim Olea*. Neglecta consimilium venenatorum in vita antipathia, infudimus olim conjunctim at successive quædam: præstitit aliquid, at vix amplius quidpiam, quod non præstaret triviale illud *Scorpionum* (vili passim yenalium)

Oleum

Oleum, saltem Simplex, (utpote *vulgari off. composito* nihilo remissius,) tantum *cum Olivo citra Amygdalini disperditionem* confectum : ut longe commo-
diora extrahentia, abstergentia, alexipharmaca non-pingua, præter chirurgica, taceamus. Quod autem amplius *Aranearum Oleum* concernit, tota die Febres, citra ejuscemodi Topicorum (magnam partem per accidens solum aut absoluta demum periodo juvantium,) applicationem à paulo versatioribus felicissime curantur : aut si quis omnino in diuturnioribus eo deturbetur, litus aut cataplasmata è vulgatissimis (ad residui miasmatis elicium communiter destinatis,) nunquam non habebit, citra ullam *Oleorum vel Emplastrorum antifebrilium* asservationem actualem. Quoad *Bufo-
ninum*, Therites fuerit aut profundus amator, qui nonnullorum commendatione Cosmeticum sibi hinc aut è similibus sordidis quæsi-
verit. (De *Zenxto* è *Rubeta*, adeo hodie, plerunque tamen per traditiones tantum commendato, nil habemus; & avertat amplius à nobis Deus istius experientiam. In extreme malignis ac pestilentialibus febribus, &c. Deo vocationique nostræ confisi, citra ejuscemodi periaperta æque securi fuimus.) Nec demum quod *Viperinum oleum* seorsim attinet, ei quamvis alicubi admodum commendato, nimium in reliquis venenis venenatisque morbis confidat quispiam : uti nec *Caravino*, *Scorpionam Magno* (incondito,) aliisve etiam *Hyperico Terebinthinaque* (inconsideratius) inviscatis, aut *nuper* (accuratiore quidem compositione) diversimode cum in finem *substitutis*. Præcordiorum hic inunctiones supervacuæ, sæpe noxiæ, dorsi per spinam confrictiones nostratibus inusitatioribus sunt; & si quis balnearium hoc remedium ad resolutiones

nes vel expulsiones expeteret, cum & sine Nitro oleove rutaceo, per simplicissimum Scorpionum, quodcumque lubet, habetur. *Coronam viperinam*, famosissimam illam cranii excreſcentiam, (extus monticulis, intus venarum subjacentium cavernosis vestigiis, æque ac Bufonius verus, conspicuam) plus una vice vidimus, credebantque possessores, uti Unicornu animalis apice Aquæ alicubi immersa, ita quoque injecto hoc extuberante Cranio (bullas tum ob exiccationem præviam æremque intromissum emittente,) Poculi haustum reddi Alexipharmacum. In Diariis, Erysipelate, &c. sponte subsequēbatur sudor; alias se eo componentibus non item: ceu utrumque quoque è *Bufonii* tum immersione tum rasuræ tantillo accidit: & vel ipsa raritas talia ab ulteriori experimento inter manifestam hyperbolen, excludit; uti nauseabunda & accessoriis (potius, quam Sanguini vel stomachali Sali) effectum qualemcunque debens compositio, *Alexipharmacum de Ciconia*: pariter huc non pertinet, quasi pingua prius seorsim, aut præsentiora vomitoria, & hinc Antidotalia dari nequeant; aut Ciconiæ caro, sanguis & ventriculus siccatus, ob escam accidentariam, majori jure huc trahi mereatur, quam alii serpentum hostes & manducones: inter quos & cochleas (delicias illas) ex interfectis commessantes plus vice simplici vidimus: de Cervis autem adhuc dum dubitamus; novissimo forte Lapide, (anguem deglutitum referente,) parili naturæ lusu in ventriculo concreto, quo non solum diversis in regionibus inter margas &c. sed in nobis quoque hujusmodi concrementorū accidentariæ configurationes inveniuntur, *Ciconiæ senioris deplumatae spiritus etiam rectificatus, siccatusque cruor,*
cer-

Cervina nobis hactenus profecto non æquavit.

Ex homine, ne Cannibales ullibi desint, multa similiter huc tracta sunt: asseverare tamen denuo possumus, quod post varia tædiose in *Sanguine recenti & siccato, in Ossibus*, (ficta tantum appropriatione Arthriticorum purgantibus adjectis,) imo in *sordidioribus quoque tentata, fabricata* quinetiam *Mumia tum vulgatiore, tum specialiori illa* (per macerationem in Salis spiritu ac frustulorum conspersionem cum Aloë, Myrrha, &c.) nihilo singularius aut præsentius inde habuerimus, quod similiter vel Cervina Hircinaque non suppeditent; sive *Aquæ simplicis è Cruore abstractæ* (debiliorisque,) sive *spiritus, Salis volatilis, olei, Balsamive* nomine veniant. *Mumiam exoticam* (teneriores revera offendentem,) alii jampridem exesse jusserunt: & tot habemus balsamica vulneraria, tot Essentias resolventes, præservantes, &c. ut *Tinctura istius*, (sane ni Alkali sub sextuplum præterpropter inter extrahendum adjiciatur, sat parca, nec simplices Myrrhæ Aloësque Essentias admodum excedente,) uti quoque *Oleo quorundam cocto externo*, quamvis in se haud inefficaci, commode carere possimus, æque ac *Pulvere vulgari contra casum ac speciebus Diamumie*, dum vel foli cancrorum oculi cum & sine Antimoniatis, sanguis hirci aliaque domestica, vel ex tempore (citra actualem etiam recentiorum formularum contra casum asservationem,) commiscibilia abunde satisfaciunt. Solus *urinæ spiritus* sive salis volatilis liquor, ut asservetur hic, præ aliis meretur: neque hunc tamen per *olidas fermentationes, tædiosas & protractissimas*, (donec magmatis copiam nanciscaris,) *exhalationes* aliasve ambages conquiremus, cum longe compendiosius in medicos usus (etsi Fuliginem quid acedat,) æquivalens & sufficien-

cientiffimus habeatur faltem è *Sale Armoniaco*; five cum *Sale Tartari* (extemporaneo fcil. nitrofoque) aqua fimplici vel fpiritu Vini diluto inftituatur deftillatio, five cum *Calce viva* folutione Ammoniaci decenter humectata, fortaffis pariter volatilitatis fuæ partem fuperaddente. Interea nihilominus fic longe faturatio præfentiorque liquor proveniet, quam fimplicis *fpir. vini à Sale Armoniaco abfttractione*, nonnullis commendata; oppidoque erit purior præ vulgatoribus libellorum modis, acidas Armoniaci particulas fimul ex parte propellentibus, aut (minuta ipfius fpiritus copia,) Florum potius haut parum fuppeditantibus: quo *Zinckum quoque & Calaminaris lapis* pertinet. Nec ejusmodi *Defillationis refiduum* plane rejiculum eft: fiquidem cum *calce viva* inftituta, in capite mortuo relinquit *Fixatum illud operofeque quæftum fal Ammoniacum*, etiam ad internos ufus hinc elutriandum, feu in *Liquorem quorundam Nephriticum*, (qui tamen in effectu faltem mediocris deprehenditur, de cætero vero nil eft aliud, quam calcis in fpiritu Salis folutio,) redigendum. Sin autem deftillationi *Sal Tartari* fuerit adhibitum, caput mortuum (faliffimum,) per fe quidem, (ceu alibi quoque breviter notavimus,) elutriando & coagulando *fal dat quafi culinarium, fed acerrimum*; & hoc retortæ inditum, non fpiritum acidum, (uti expectabamus,) fed poft *Urinofi* (inibi occultati,) *pauxillum, acidum* (at in ufus fuos haut inutile) *sublimatum*: & fi denuo hic reftitans caput mortuum (faporis non alcalini, verum fimiliter acidi, quali Nitrofi,) fpiritu Vini rectificato extrahatur, & liquori huic faliffimo inftilletur fpiritus Vitrioli, præcipitatur *Coagulum acidulum*, gratum & inftar Magifterii cujufdam plumofi fplendens; bonum aperiens, & *Sale nonnullorum Hypochondria-*

eo, (è florum Salis Armoniaci, cum Sale Tartari sublimatorum capite mortuo extracto,) neutiquam inferius. Sin demum supradictum spiritus Armoniaci (cum Sale Tartari parati) residuum spiritu Vitrioli perfundatur, & totum per retortam destilletur in arena, *spiritus cuius Armoniacali Acido* compar nec inlegans exit: quæ non quidem ad selectum nostrum, sed tantum parergas, tanquam unius laboris superpondia, & saporis toties in eodem subjecto mutati documenta, adduximus. Nec similiter præterire hic possumus, quod hodieque à compluribus subtilissimus ille, (& merito proin Armoniaci Urinoso adjiciendus) spiritus, qui in quorumlibet Florum Armoniacalium urinosorum sublimatione primo prodit, inconsiderate profecto (impacto a libellis *Phlegmatis fœtidi* nomine,) abjiciatur. Qui hunc *Urinæ vel salis Armoniaci spiritum Cervino è cornu vel corde parato*, per repetitam abstractionem sociare, & pro *secretiori Salis spiritu volatili* habere voluerit, eandem (graveolentio-rem hinc) Mixturam etiam extemporanea confusione nanciscetur. Qui vero ob salis Tartari accessum, pro *Tartareo* æstimat, tantillum quod hinc forsitan levare poterit, nimium extendere videtur. Qui denique Salis spiritu de novo figit, *subtilius tantum* nec proin inefficax, intentioni tamen nostræ nunc haud adeo necessarium *Armoniacum* *reproducit*: ceu pariter è debita spiritus illius urinosi & Vitrioli acidi mixtura, (sæpe in præcipitationibus nonnullis accidentaria,) post destillationem provenit *spiritus, decantatissimo illo Antepileptico è Vitriolo & urina prolecto*, nec (dum recentior fuerit) in certis circumstantiis contemnendo, quoad qualitates & effectum par; neuter tamen adhuc dum absolutus mali istius domitor deprehensus est.

est. Quæ tantum obiter hic attingimus : ut & quod *Tubuli illi uterini* (per spiritus Armoniaci simplicis evaporationes &c.) revera bene faciant ; sed hucusque vix tres invenimus , quæ ad ejusmodi Nascalia rite depuduerint : quod porro in Aurium affectibus loco instillationis (nonnullis consuetæ,) longe præsentior commodiorque nobis se stiterit *Vapor, qui spiritu isto & oleo Tartari,* (præsertim cum Aqua quadam cephalica odorifera parato,) subito per guttas aliquot confusis, in exiguo angusti colli vitro exurgit, & meatu auditorio excipitur : quod denique Hypochondriacis præsertim plethoricis, præsupposito Acido præternaturali oppositus, raro expectationem saturet.

Ebur quamvis huc communiter referatur, parvi tamen hic momenti vel effectus est : ceu quoque *Magisterium quodvis, etiam abstractitium, aut cum Vitrioli spiritu è spiritu Nitri præcipitatum* : Nec singulare quid *Philosophice quoque nuper nonnullibi calcinari ceptum,* in Hepaticis uterinisque præstat, quod Corallinis, Martialibus &c. non transigatur. Sic si Gelatinis intestina inviscare referret, *Eboracea* (dum dens philosophice calcinatur accidentaria,) profecto præsentiozem haberemus Cervinam : *Ustum* alia ossa testæque non solum æquant, sed magis superant : ut totum proinde, cum *Testudinis cujuslibet Scuto, ac Hircino* in suffumigiis sane Cervinis præsentioribus,) *Bovinoque* (donec ejus in Goa sc. germinantis radiculæ afferantur,) *corum Tornatorum* manufacturis relinquamus.

Hic vero potius inferemus *Concharum oblongarum* [*parvarum majorumve,*] *saltem Aqua simplici* (*citra Acetum accessum, aut nigredinis rasuram*) *elotarum Pulverem* ; *Calcinatis* olim (nec tamen penitus hinc invalidis,) præsentiozem, in Febribus

bus præsertim Tertianis, in ebullitionibus ac præfocatiobus præcordialibus, in morbis fluidis aliisque stomachi intestinorumque exotericis acoribus &c. (solitarie, vel inter Corallinorum, Cancrinorum, Martis aut Cinnabaris nat. accessum,) plus nobis tota die præstantem, quam alibi preciosissima quævis. *Cuilibet Matri perlarum aut Ostrearum (tædioso quoque nonnullis loco Magisterii subtiliter erasarum) testis*, alias par est: & *Blattæ Bisantinæ, Entali, Dentali, Favaginis, ipsius quoque Umbilici marini* (cui aliquando *cochlearum nostrarum*, in prædictos usus sat validarum Domunculas per signaturam æque feliciter substituimus) vices sufficienter supplet. *Magisterium autem seu vulgare seu plumosum*, (è conchis cochlearumque testis æque ac è Matre perlarum splendidissimum, & cuius Perlato simile,) supra relatam effectum, ne quidem attingit, nec in aliis destinationibus singulare quid præstat.

Ponamus proin amplius *Lucii [recentis] non quidem solas cum osse cruciformi Mandibulas, sed reliqua quoque capitis omnia, non cartilaginea ossa, intermixtis* (ubi dantur *Truttarum (vulgo dictis) Linguis, aliisque congenerum prædatorum dentatis officulis*, pro simplici saltem *Pulvere*; cujus vis ad materiæ acidæ vel acris in primis viis, circa ipsam pleuram &c. præsuppositæ inversionem, notoria, *Magisterio proprio sive præcipitato sive* (elegantiori *Diaphoreticoque) abstractio nitroso* longe hunc in finem præsentior est; & magis adhuc *Suis Leporisque Talis. Cervi Bovisque* (ad venerea quoque, sed ut plurimum minori successu tractis) *Priapis* commodior; *Pene quod ipse Leviathan nuper* (per nonnullorum curiositatem) *cum sartoria mucilaginosissimaque costa huc* cum qualicumque effectu contribuit, respective parabilior: ceu eadem de causa æger-

gerrime (ni frustra uſulentur,) pulverabilibus *Ver-*
ris aut Apri, item puſionum *Lupinis rarioribusque*
Caſtoris dentibus (quibusdam pariter in *Magiſterium*
reductis,) merito præfertur: ſive per ſe (ſecundum
 ſupradictas in Pleuritide cautiones,) ſive potius
 congeneribus nonnullis, etiam opiatifociatus de-
 tur. *Pavonum ſpecula & calamorum ſcriptoriorum in-*
teriora (Animæ nomine vulgo venientia) mulier-
 culis hic relinquamus.

Accedat potius (ne plane incruentus ſit noſter
 delectus) *Hircinus ſanguis*: non quidem *Lanionum*
ille, deſuſa (pro more) ſeroſitate oppido debilior ac
 friabilis, nec famoſus ſaltem pauloque olentior,
 ſed parcior, è *præciſo miſeri patrimonio ſtillans*, ſed è
 collo tantum quidem inter jugulandum collectus,
 at *cum ſalſo viſcidoque illo ſero, debite citra combuſtionem*
in Balneo vaporoso ſiccatus; æque ſic efficax,
 ſplendens renitensque, ac ſi Teſticularis fuerit:
 ſufficietque ſimiliter noſtros in uſus ſimpliciter ſo-
 lum (dum de *Deſtillatis* ſupra diximus.) *Pulverifa-*
tus. Qui ex *Anate, Anſere, &c.* quibusdam, (olim
 etiam in Antidotos) proponitur, tanquam infidus
 Culinis, *Ciconiæ* credulis curioſiſve cedat. *Colum-*
binus (ut cruores reliquos hic appendamus,) profe-
 cto ſugillatos oculos alias nil aut perparum juvat;
Aſininus non è laciniis tantum, ſed ad drachmam
 quoque datus, vix unum alterumve per Philtra for-
 te dementatum levaffe viſus eſt, alios vix notabili-
 ter. *Suillus, Agninus, Bovinus, &c.* inter tot ſtiptica,
 Hyſterica & (in aquis deſtillatis) reſectiva, *Lanio-*
nibus relinquatur: ipſe *Leporinus* (cum infantili ſuo
cerebro febrientique corde,) extus in eryſipelate *Hir-*
cino, Cervino, &c. nihilo eſt ſuperior, & ejusmodi
 lintheamina menſtruata alias nauſeabunda ſunt, in-
 ter tot paſſim commodiora euporiſta: intus vero
 in

in Dysenteria nuper nostra nil solide contulit, multumque fuit, si in uno alterove per horas aliquot (non sine subsequis angustis) secessus interdum suspenderet: Imaginem impressi timoris ipse, (qui in Taurino iracundiæ sigillum attulit,) alibi falsè risit.

Diaphoretica & Alexipharmaca Mineralia.

CONvertamur proinde ad *Mineralium classem*, præ reliquis hic pariter exuberatissimam, sive *Simplicia*, sive *Composita* (*antiquiora aut recentiora*), diversasque horum omnium *Variationes*, (ut plurimum eodem recedentes, aut supervacui saltem aliquid processui appendentes, vel tacite è vetustissimorum libellorum orco reproductas,) intuemur. At qui compendiarie Praxi nobiscum adsuevit, missis hujus generis coincidentibus, aut præter rem carioribus, tædiosioribus &c. haut difficulter paucis aliquot sequentibus, aut (in libero convenientiorum selectu,) consimilibus acquiescet.

Si enim primo quispiam è *Terrarum, Margarum confiniumque*, (huc usque dum tractorum) generibus, unicam saltem, non quidem præcisè tantum *Silesiacam Strigoniensem*, (quamvis præ reliquis hætenus merito usitatiorē,) sed & aliam quandam, (ceu variæ nunc in Germania observatæ sunt,) selectiorem, pinguem, imprimis *Rubram*, & non tam annulo quam continuata experientia sufficienter signatam, nec deprædatoria *lotione* exhaustam habuerit; causam non videmus, cur alias insuper è *Turcia vel* (si credimus) è *Lemno placentalis*, (sæpe suspectas,) aut *Bolum vel* è media non-

nun-

nunquam Germania Armenum, (dum alias tot epiceraſtica atque ſiſtentia Gummea, Opiata, Martialia, Corallina, &c. præ manibus ſunt,) vel denique è *Maltha minores* (cum S. Pauli,) aut *majores* (cum Eremitæ ſigno) *paſtillos S. Pauli Baculos*, & *Vipera vel vermiformes Maſſas* (raritatibus aptiores,) *Samiam ac reliquas Terrarum cinereo albo, flavente & colore variantium exoticas ſpecies* exigere neceſſum habeat: aut cur noſtrates quoque reſiduæ ex ordine *Marga*, sæpe nimium quantum limofæ, & (quod nec in Terra ſigillata nunc infrequens,) impurioreſ, vel nedum ſatis comprobatæ ſeorſim exiſtere debeant. *Galactites* & *Lac Luna* potius curioſiorum hic muſeis quadrant; quodque alibi pro nominis ratione præſtant, in Cryſtallo ſimilibuſque pariter invenitur. Sic eſt quidem aliquid *Terra Catechu*; nec eſſentia ojuſ (cum ardenti acidulove Menſtruo extracta,) inter ſiſtentia rejicula eſt: cum tamen hæcenus tot ei fere conformibuſ Martialibuſ vitriolaceiſque, tot Coralliniſ, Succineiſ, Opiatiſ, &c. idem æque feliciter aut certius obtinuerimus, inter Alexipharmaca vero nil queat, ecurr eo precio maſſam Metallici germiniſ vel atramentofæ analogiæ, Regioniſ naturam æſtimantibuſ, procul dubio haut adeo expertem è Japonia uſque redimamus? *Magiſterium Terra ſigillata* (per præcipitationem,) manifeſte deſeſ eſt; quemadmodum & famoſus ille *ſpiritus*, aliarum argillacearum vel bolarium terrarum extorto Liquore vix notabiliter præſtantior; ſane non iſ, cui ſoli in vere maligniſ, etiam ſub larga, (quam exigat) doſi temere confidas. Ita *Tinctura Terra ſigillata* (cum Salis ſpiritu ſolutæ, & poſt hujus evaporationem vel abſtractionem, ſpiritu Vini extracta,) tum originis tum coloris cauſa ſpecioſa quidem, aut pro

simplici adstrictorio Martialibus, æque ac ingratus *istius Liquor*, (cum Terra aliquoties spiritu Vitrioli imbibitur, & hinc denuo quasi delinquendo solvitur,) revera posterior, in Malignis autem alias (cum sui similibus stringentibus acidis) inconvenientior est; ac longe tunc securius res Alexipharmacis Opiato sociatis, ac Præparatis Præcipitantibus transigitur. Si quid hic superaddendum, potius (vulgare nunc passim) *Unicornu fossile* videretur: non quidem quoad massam illam solummodo, quæ *Cornu* refert, sed etiam quoad residuas partes, *dentes scilicet* per quam elegantes, *Mandibulas, Tibias &c.* experientia nobis æque, (si compacta nec per subterraneorum alienorum accessum erosa vel corrupta fuerint,) efficacia. Paratum hinc *Pulverem Polychrestum* supraposuimus, cum diversorum additamentorum variatione; inter quæcum vegetabilia solidiora & vegetiora (si quidem omnino pro gregariis placeat,) per extemporaneam mixturam haut difficulter esse queant, non videmus, cur tum superius relatos *Pulveres ac Species*, tum *Terram sigillatam, Bolum Armenum aut Cornu Cervi, scorsim per infusa vel decocta alexipharmaca insuccata*, syllogi huic associare debeamus: ceu quoad residua, *Ockra Alutariis, Creta* inter tot præcipitantia stomachica, domesticis usibus; *Smectis* in specie *Fullonibus Tripolitana* politoribus aptior est; nostrati forte *Bolo*, ceu alii *Rubricam* volunt, ob Martiale consortium tonforum cataplasmatibus relicta.

ETalco rubro extrahitur quidem per Aquam regiam pulvis mediocriter Diaphoreticus; sed istum inter tot æquivalentia, (etsi vel naturæ Solaris fuerit,) curiosioribus merito relinquimus. Uti colicorum aqualiculis *Ophiten* suum imbricatum; intus à nobis, cum vix ultra sui generis absorbentia quid posse

posse videatur, nondum satis tentatum, ut extus à circumforaneis ad mendacium usque deprædicetur. Ipsæ *Gemma Orientales*, & (nescio cur adeo neglectim habitæ) *Occidentales* huc vel alios in usum tractæ, (ut conjunctim omnes expediamus,) profecto aurifabrorum officinis aptiores existunt: non quod *levigatis sive præparatis*, in sufficiente quantitate datis vires aliquas, (et si stomacho perinde ac Porphyrio reniterentur,) præter rem denegemus; sed (uti quoque in generalibus monuimus,) quia parilis inversio, præcipitatio, resolutio, adstrictio, & si quis insuper alius est earum operandi modus, è longe parabilioribus Præparatis, aut siquidem illarum tincturæ seu colorationes (Mechanicæ fere testimonio) sunt quasi metallicæ è symbolizantibus Mineralibus abundantius, minores inter expensas habetur. Quod autem fere granulari tantum pondere in complurium doses assumantur, & ut plurimum minus durabilibus longeque solubilibus, (adeoque earum particulas intus quasi inviscantibus) Vegetabilibus obruantur, in Alexipharmacis ac Cordialibus illis *speciebus de Gemmis calidis ac frigidis, Eleætuarii contra pestem Liberantis, Confectionis cordialis, de Hyacintho famosioribus Cordialibus, temperatis &c. officinalibus, ut & in Pulveribus Pannonicis ac consimilibus variationibus* nemo non videt; & proia effectum maximam partem aliis potius ingredientibus adscribere posset. *Calcinationes cum Sulphure vel Nitro, Solutiones jam saturatas vel inverlas*) & *Magisteria vulgaria* alii jam pridem elevarunt; nec in *secretioribus* efficaciam curiositate majorem hætenus invenimus. In specie *sint Hyacinthus & Sapphirus* pestiferorum tumorum salutare interdum (dum Succinum alibi æquipollet,) circelli intus tamen *tum per se, tum in Solutionibus*

deliquatis aut Essentia formibus liquoribus, longe parabilia certioraque Animalia vel fossilia Diaphoretica temperata non superant. *Topazius, Amethystus &c.* (omnium fere centrum) *Rubinus*, alias per se hodie inusitatioribus sunt, eaque de causa Vulcani quoque minores hæctenus tentationes (præter labores forte *cum spiritu Æruginis &c.*) subierunt *Granatus* (cujas cujas,) *Carneolus* (aliquanti quidem in hæmorrhagiis aliisque fluoribus effectus,) & famosior adhuc *Smaragdus*, cum accidentaria sua (per urinofum, multa similiter sic exaltans Menstruum,) *Tinctura atque Sale* quod præstant, liberaliter sane vel in solis Corallinis ac Martialibus invenimus: nam pro Diaphorisi quantum in rei veritate valent?

Ponamus itaque in præsentiorum parabiliorumque sylloge ex (antehac adterto) Stimmi, primo *Antimonium illud Diaphoreticum*, alias vulgatissimum; simplicissime tantum cum Nitri (etiam absque Tartaro) illud sat subigentis triplo, *sed unica saltem ac simultanea* (eoque undiquaque validiori,) non trina (inæqualiori, ac tandem in candenti quoque crucibulo languidiori) detonatione cicuratum; citra alias ambages, diutius post deflagrationem *protractas calcinationes*, aut cum spiritu Vini *Circulationes &c.* apertoque Vase; ni potius pro *Clissi Florumque* conservatione retortam tubulatum, aut perfundiorie solum inferius perforatam provenienti hinc emolumento impendere lubeat. Atque ex ejuscemodi Massa, post edulcorationem, (ni particulam pro purgantium stimulo, aut ulteriores in curiosiorum quorundam Extractions servare placeat,) liberali aquæ quantitate, (ne crassior lixiviosiorque ejus dissolutio plusculum suffuretur) institutam, Pulverem nunquam non infontem tutissi-

tiffimumque, etiam post quadriennium habuimus : videnturque qui cum concitati postliminio Vomitus Anxietatisque præcordialis passim arcessunt, adeoque non nisi recentissimum, vel denuo candelæ factum volunt, inter elutriationem Flores superstantes nausæque autores, una eluisse, aut terna illa detonationis repetitione *particulas quasdam minus adhuc attactas* reliquisse, vel etiam inter elutriationem *Reguli* (nonnunquam simul provenienti) grana simul pistillo contrivisse, aut potius propter hyperbolicam commendationem, Antimonium hoc in *vehementioribus Malignitatibus*, alias vomitibus, aut nausæ saltem (levi occasione exasperandæ) complicatis indifferenter exhibuisse; ceu supra monuimus. De cætero in sua competentique destinatione sufficiens est, & idem, quod (ob Tartari accessum) *Tartarisatum*, aut cum Nitro Tartaroque *diversimode camentatum*, vel cum sextuplo quoque *salis Petra* supervacue, aut magis adhuc prodige cum *Corallis Perlisque calcinatum*, idem quod *Cerussa Antimonii* (e *Regulo*) pollicetur, aut subtilioribus (in speciem) *Floribus Antimonii fixis*, ac similibus (post repetitam in suo Nitro fixo, vel Tartareo Alkali coctionem,) Præcipitatis adscribitur, præstat. Præterea *Floribus vulgaribus*, *Mercurio vitæ Crocove Metallorum*, validioris ignis continuatione, vel fluente Nitro aliquanto magis *fixatis*, item *Nive quorundam* (post spiritus Vitrioli abstractionem a *Regulo* vel *Floribus*) *diaphoretica*, *Floribus purpureis* à fabulo sublimatis, *Præcipitato* (post abstractas *Aquas regias*) *reverberato*, quin etiam *seipso crudo*, cum *Cornu Cervi calcinato* partim certius, partim securius commodiusque est : imo à Bezoartico minerali hæc adeo quidem effectu distat, ut in defectu contractionisque apparatus isti secure tunc acquiesci possit.

Ponamus tamen nihilominus paulo diffusiorum Myrotheciorum, & vel subtilioris nitrositatis accedentis gratia, Bezoarticum illud, saltem simplex: sive jam *communis è Butyro modus* placeat, sive commodior ille, quo *spiritum Vitrioli Philosophicum spiritumque Nitri* (qui alias vulgari præparatione in Aquam Regiam, spiritui Nitri composito affinem abit,) compendiose servamus: dum scilicet à *Mercurio Vita communi* (è Butyro prius vulgato more sequestrato,) sextuplum boni spiritus Nitri per arenam ad siccitatem perfectam abstrahimus; pulvere residuo citra consuetam illuc cohobiam ulterioresve ignitiones, ac citra nimias grati & innocenti acoris elutriationes sat valido atque securo. Cum aliquando levem quendam Nitri spiritum sic adhibuissimus, Diaphoreticus quidem erat, at post finitum sudorum plerumque *Vomitus quidam*, sed citra notabilem commotionem, sequebatur; effectu in quamplurimis, ubi circa præcordia vel ventriculi orificia exoterici quidpiam exitum merebatur, percommodo. Qui autem hoc nolit, leviori suo spiritui, *Nitri crudi ad Mercurium Vita ana* addere, & hinc intensiori igne perfectam abstractionem instituire poterit. De cætero compendiosius adhuc *eum Crôco Metallorum* similiter procedit, si pariter boni spiritus Nitri sextuplum ad siccitatem inde abstrahatur. Pulvis hinc elegans, priori ponderosior, securissimus & eximie diaphoreticus est. Elegantiore autem adhuc habebit, *qui Sulphur Antimonii auratum aliudve quodvis*, (uti complurium laborum parergon est,) simili sextupli abstractione, (nam *Detonatio cum Nitri crudi triplo*, ni in retorta tubulata instituat, plurimum disperdit,) in albißimum pulverem fixarit. Quisquis ex his quatuor placuerit, (cum coincident,) sudores quidem,

ad scrupulum semis hic locorum per se vel cum Cervinis &c. datus, egregie movebit; Bezoartici tamen titulum in permultis malignioribus, petechialibus, ungaricis &c. haut semper tuebitur: ceu jam monuimus de Volatiliorum hic præcedentia, ad intimiorem Malignitatis, (cujus potius Productum quam Causam esse credimus *Vermiculos* in sanguine, hodie toties allegatos,) depulsionem. Nec enim, qui paulo accuratius *Solaris* quoque operationem observat, & cum simplici Bezoartico (positis iisdem circumstantiis,) confert, præsentio- rem adeo effectum ex Auri (plus minus, pro præparantium opinione dissoluti) imbelli granulo, istaque hinc coloratione (etiam *per Ignitionem nonnullis intensa*) deprehendet: æque ac si eodem sine *Antimonium quoque Diaphoreticum Solare* diversimode, & vel è Scoriis (post Solis depurationem desuper restantibus, nec semper à Veneris contagio immunibus,) quæsitum adhibuerit. *Lunare* quantum dicto simplici præstet, alii nunc etiam observarunt: sive *per vulgatiorem*, (tractu temporis ut plurimum venereum saporem induentem,) *modum*, aut *per subtiliores adhuc solutiones* confectum fuerit. Qui omnino tale vult, selectius aliquod Lunæ Magisterium, (si in diffusiori apparatu proficiat,) majori compendio & efficacia sensibiliore ex tempore Antimoniatis illis admisceat: aut utriusque loco, singulis Bezoartici vel etiam Antimonii diaphoretici dosibus, dimidium & ultra Cinnabaris nativæ adjiciat, elegantioribus laboribus *Electricis majoribus, detonandis, aut* (quamvis haut æquabiliter) *destillandis* præsentio- rem Pulverem nanciscetur. Atque simpliciori hac mixtura etiam *ioviale* quoddam, (cum *Saturninum* existere vix referat,) æque efficaciter confiet.

Venerem in libellis quidem at in experientia satis commodum nondum vidimus, in *Venerem* hanc alias minus proni. *Mercuriale* per adjectum Mercurium vitæ vitrificatum, aperte Antimoniale, nec semper hinc adeo fixatum est. *E Ferro*, tanquam intimiori Antimonii socio, convenientius hic quidpiam complicari videtur: Sique è Limaturæ Martis candefactæ, & Antimonii pulverisati ana, per continuas (Regulique concretionem sic præcaventes) agitationes, Scorias saltem quis conficiat, Massamque pulveratam cum triplo Nitri in crucibulo candenti successively detonet, remedium habebit sub scrupuli semis aut quindecim granorum pondere, non solum *Bezoarticum Martiale quodvis* (sive *Butyrum super Limaturam aut Crocum digestum*, sive operosiori, minori tamen quæsitæ Martis participatione, è *Regulo Martiali cum Sublimato destillatum fuerit*,) æquas, in Cachexiis, Ictero, Scabie &c. superans. Notabile simul *incrementum*, quod in hac denotatione ultra primitivum Martis & Antimonii pondus, elutriato pulveri, (procul dubio è Nitro in terrestritatem fixato,) accedit.

Atque his quidem *inter sicca* facile quis acquiesceret: addamus tamen in paulo diffusiores forsân apparatus, etiam *Sulphur Antimonii*, ceu parergæ ejus vel alias satis parabiles hujusmodi particulæ vocantur, licet in rei veritate ne purissimæ quidem à Regulino consortio immunes sint, & totum fere Antimonium per alcalia ita rubefieri seu sulphurari queat. Sit autem illud in internos usus oppido non *crudius istud*, quod femiemeticum, (inque ultiores fixationes aut chirurgicas destinationes aptius,) primo ex Hepatis vulgaris vel Scoriarum Reguli &c. solutionibus per Acida, aut saltem Urinam crudam pessundatur; sed *Ultimum* solummodo

do ac purius, post continuatam demum præcipitationem fidens : (ubi *Liquor hinc collectus* & evanescente sic fæctore exhalatus, si spiritus Vitrioli receptus fuerit, bonum *coagulum aperitivum, Tartaro Vitriolato conforme*; Sin autem Acetum simplex; massam in *Liquorem Arcano Tartari similem*, facile redigendam relinquit.) Vel etiam, quod e *vulgari Tinctura Antimonii, sive Hepatis communis aut scoriarum Regularum*, vel potius (cum inter talium detonationem multum purioris Sulphuris dispareat,) ex *Antimonii cum sale Tartari vel Nitro fixo liquati Extractione*, (per spiritum Vini rectificatum instituta,) sub Acidorum instillatione facile denuo sequestratur : parabilius sic præ parciore (nec tamen regulino consortio hinc exempto,) quod in boni remedii perditionem, e *Cinnabari Antimoniali postliminio repetitur*; securius præ crudiori, quod (dum Lixivia saponaria & Tartarea crudum Antimonium plerunque parcius adoriuntur,) cum ipsius *Calcis vivæ quadruplo* coquendo, copiose colligitur, at tractu temporis iterum griseum vestem induit; aut quod ex *Aqua regia vel spiritu Nitri composito* nonnullis circa frustula, ultiores in operationes provenit. De cætero, si præsertim unica adhuc Aceti destillati abstractione magis aliquanto figatur, sive qualiscunque (in tenerioribus semet exerens) nausea, præcordialisque commotio sic compescatur, & sub debita nonnunquam continuatione (cum judicio, ac citra empiricos modernarum Panacearum abusus) adhibeatur; in contumacioribus cachexiis &c. remedium non est condemnandum; *Panacea nonnullorum ex Antimonii Sulphure ac Regulo cum spiritu Vitrioli*, par; nuperæ cum *Nitro fixo è primo Ente Metallorum* diversimode quaesita, (modo appensam hyperbolen demimus,) plane

alias simile; five solitarie detur, five cum Præcipitan-
 tibus, Diaphoreticis, Cinnabarinis, &c. combina-
 tum. Præterea quoque *vulgaris* (ex Hepate scilicet
 non edulcato Scoriisve Reguli, vel Clissi capite
 mortuo comparatæ *Tincturæ* loco esse poterit; dum
 alius hæc in vinosis acidulisque vehiculis cum
 aliquali fæore semipræcipitatur; & inter *consimi-*
les, Alcalisato, vel sulphureo menstruo paratas,) quo
 ad *Liquida* simul nunc transeamus,) *quæ cum solo*
(quovis etiam) ardente spiritue Sulphure Antimoniali
quovis extrahitur, parcissima est, & parciior adhuc,
quæ in hoc consimilibusque Processibus, post tot tædio-
 sissima cohobia, sub paucis tantum, nec virtutis a-
 deo concentrationem aut reclusionem (uti in flori-
 bus Martis nigris contingit,) ostendentibus *guttu-*
lis super Retortulæ rostrum saturatori colore pellitur:
 dum porro, quæ pariter per *solum ardentem spiri-*
tum e communi Vitro Floribusque extrahi jubetur, ni
 tædiosissima prius ignis continuatione (cui quidam
 etiam *peculiares alicubi Furnos* condiderunt,) per-
 diu exerceatur, loco Lili cujusdam Liquorem pot-
 ius purgantem vel Emeticum, (etsi vel *Arcanum*
Tartari similiaquesalina adjiciantur,) præbet; *Sola-*
ria vero Vitra Scoriæque, ad eandem incidem tracta,
quemadmodum & spiritus e Corallinorum Saturnique
sale (aliquantillum nonnunquam ardens atque
 striatus,) communi substitutus, nil effective exces-
 sivum conferunt, (ceu omnes hæc inter digerendum
 eundem quoque, *quasi semi-Nicotianæ odorem* de se
 spargunt:) dum denique per Terebinthinæ *spiritum*
parata intus compluribus indicationibus minus,
 quam extus chirurgicis quibusdam intentionibus
 convenit: Quæque insuper superioribus annis
 (per majores quoque ambages,) quasi à Cælo ipsa-
 que *Salute aliisve Diis titulo tenuis missæ* prodierunt,
 coincidentes tantum sunt, & à triviali quadam,
 tam

tam in processu quam in effectu nil aut parum differunt: Et qui demum pro speciosiori acquirenda, Alcalium loco Antimonium cum Arcano duplicato fundunt, Hepar in fundo nihilo melius nanciscuntur, atque sic egregium Sal illud tantum disperdunt: Sane qui in insigni talium Variatione, urinosum sive lixiviosum *aliquod conjunctum* expetit, cum Volatile plerisque circumstantiis hic videatur convenientius, majora operæ pretia merebitur, si (donec *verum Lili* propaletur,) cum *spiritu Salis Tartari* extractionem, (ceu alii etiam cum *spiritu Tartari subtiliori solent*,) instituet: siquidem vel originis causa urinosiori salis Armoniaci spiritu, qui itidem super Sulphur Antimoniale digeri, vel etiam inde (aut à scoriis Regulinis Nitratis vel Hepate Antimonii non edulcato, levata simul purioris hinc sulphuris, sed exigua plane particula abstrahi potest, accommodatior videbitur. Sed hæc non hujus loci sunt.

Qui vero potius *Acidum quidpiam*, majoris fixationis gratiæ *Tincturæ suæ* complicatum cupit, elegantiore præsentioreque vix habebit, quam quæ cum *Aceto destillato* (sed forti,) aut cum *Æruginis spiritu* (*simplici vel sulphurato*,) e *Croco Metallorum aut Sulphure aurato* (*potius, quam e renitentiori Vitro simplici vel Mercuriali aut Antimonio diversimode fixato, vel inter Vitriolum laboriose cementato*, aut per repetitas extinctiones *in Aceto soluto*,) primum, & hinc cum spiritu ardenti denuo extracta fuerit. In humorum impuritatibus, cachexiis, scabie, &c. (nam ad morbos tantum non omnes extensio hyperbolica est,) ad guttas quindecim vel viginti data, partes suas satis, at insensibiliter fere, (æque ac prædictum Sulphur selectius, aut in robustioribus tertiæ vel subquadruplæ correctiorum

Emeticorum Antimonialium doses interdum solent,) agit : & aliarum cum *Acidis spiritibus e Regulo Floribusque* laboriosa prius subactione conquisitarum, aut è *Butyri Antimonialis capite mortuo* cum acetosis (coincidente fere ratione) paratarum, vel cum *Mellis, Mannæ, Guajacique spiritu*, aut (si unquam aliqua,) tædiosissime per *Aetum Antimonii proprium* imperatarum promissa vel expectationes sufficienter explet; efficacior *Liquore quasi composito*, qui nonnullis cum *spiritu Salis ex Antimonio Diaphoretico non edulcorato* (quia ex edulcato post cessantem effervescentiam parum retinet,) extrahitur; cicuratio & tractabilior ea, quæ ex *Antimonio crudo ejusve Regulo*, sed renitentiori, adeoque facilius quidem e *Croco Metallorum aut Sulphure aurato cum eodem spiritu salis*, (solutione Butyro Antimoniali conformi) primum, & hinc cum Ardente quodam confit, in vehiculis tamen sponte semet [instar Mercurii vitæ] præcipitans, pauloque diffusiori dosi vomitoria nausæve creatrix : quod ipsum etiam in *Consimili, quam aliqui e Butyri magmate, potioribus salinis particulis* (per repetitas spiritus Vini rectificatissimi abstractiones) prius orbato, conficiunt, haut raro contingit; necessitatemque hinc aliis imposuit, ut Magmati isto edulcato denuo *spiritum Vitrioli s. aut Philosophicum* affunderent, & post (protractiorem, vixque sine butyrosis stillis procedentem) abstractionem, ardenti demum menstruo eam supervacaneis ambagibus elicerent : si quidem Mercurius vitæ compendiosius hac ratione, quo vel liquida vel sicca forma *Panacea illa (e Butyro Antimonii dicta, superiorum autem quadam nihilo præsentior)* proveniret, tractari seu magis, (secundum aliorum formulas) figi potuisset.

set. Ita quæ ulterius *cum Tartaro* (diversimode digerendo coquendoque) *e Floribus aut Vitro*, imo *e Crudo quoque* (in vase ferreo, symbolum suum tum satis conferente,) item *ex Oleo saccharato aliisque tædiosioribus*, aut Antimonium minus (quam per ipsi appropriatum quasi Acetum) castigantibus modis proveniunt, nullatenus similiter supradictæ mitissimæ Tincturæ comparari queunt: ut *multas manifesto hic Emeticas aut menstruum potius*, (*solitarium & per accidens tinctum potissimumve effectus deprehensi autorem*) *sistentes*, prætereamus. Qui diffusiori Apparatu delectatur, aut *Sali Antimonii* (alias parcissimo, vel pariter per spirituum associationem composito & quasi Vitriolato,) æquipollens aliquod securius desiderat, *eam*, (utpote sub paulo concentratori consistentia in flocciformes massulas alias concrecentem,) *facile in Extracti consistentiam coagulabit*, & pro lubitu *ut olim Cornu Cervi usto*, ita convenientioribus adhuc *pulveribus & spissioribus Extractis*, etiam *Opiatis*, haud difficulter, (æque ac in liquida consistentia nos per ejusdem generis additamenta solemus,) associabit. Qui demum Aceti destillati robore vel *Æruginis spiritu* quandoque destituitur, laborumve compendia quærit, non tam *Vitro* (renitentiori & vehementiori,) *quam Sulphuri aurato consimili ve Antimoniali*, *Acetum saltem simplex* (Vini vel Mellis, tantum fortissimum) in duodecupla majorique proportione affundat, digerat & evaporatam massam spiritu Vini extrahat, &c. sub guttarum duodecim vel quindecim (non vero excessiva) dosi remedium superiori quidem aliquanto inferius, nec tamen rejiculum (citra nausææ concitationes) habebit; extus quoque proficuum. Atque hæc de potioribus Antimonialibus. *Cinnaba-*

rim Mercurio (cujus potissimum ligatura ac dispositione agere videtur,) reservabimus. *Regulus* vero, uti facile & feliciter quidem per *Detonationem* (cum brevi subitaque liquatione,) aut e Mercurio vitæ fuso, quam per solam fusionem cum *Alcalibus Tartareis Nitratisque* paratur; uti quoque *Martialis*, (ob qualemcunque participationem sic dictus, & nonnullis etiam pro *Vitriolo quodam*, (quod è simplici Regulo cum Vitrioli Sulphurisve spiritu non provenit,) destinatus, similiter haut difficulter confit, præsertim cum Nitri Tartarique accessu; citra repetitas deprædatorias fusiones, aut *stelliformium* (è superstantibus sulphureis scoriis) *liturarum affectationes*: ita pro nostris nunc intentionibus ac laboribus, (sive Emeticam sive Diaphoreticam Antimonii destinationem spectamus, ut reliquæ magis sulphurææ partis parilem præstantiam expendimus,) neutrum in specie ac seorsim adeo necessarium invenimus: ceu quoque singulariora, (præ Antimonio crudo, Mercurio vitæ, Croco Metallorum aliisque substitutis, aut Marte aliter magisque saturatis,) *Remedia* per totam usitatorum notiorumque classem profecto non præstat.

Sic nec in *Minera* separatim conquirenda negotiosiores hic erimus. Est quidem aliquid (cujus potissimum causa expetitur,) *Acetosus ejus Liquor*; nec complures *Mineras* quidpiam haud adeo sæpe rejiculum, in liquationibus suis perdere diffitemur: *Istud* saltem uti medicis usibus hætenus minus cognitum est, ita per detonationes aut destillationes nostras pariter nihilominus magnam partem dissipabitur, aut alias immutabitur; *Aceto vero proprio* intus quidem vel *Clissus Antimonialis*, *Ros vitrioli*, &c. extus autem parabilia adhuc *Menstrua* æquipollent: ut parcissimam hanc sine additamentis

tis (quo *Liquatio Antimonii crudi cum Alkali Tartareo* in retortula pertinet,) Aquam, è Pumice quasi petere, vel *crudum*, aut (minus speciosius) *ipsum Crocum Metallorum cum crusta panis*, (liquorem spiritui Vegetabilium acidulo parem conferentis) torrere pro *Aqua illa infida Antepileptica*, hic non sit opus.

Quod reliqua *ex Antimonio destillata*, (quo in iis conjunctim concludamus,) concernit; contractioris Praxis necessitatibus abunde profecto satisfacit *vulgare Butyrum* illud; *Extus* tot (tædiosiorum minusque polychrestorum) *Oleorum Saccharatorum aut Mellitorum*, (acidis spiritibus, ne fere simplex tantum sacchari vel Mellis spiritus exeat, necessario inter destillandum exasperatorum) loco æque commodum, & nonnunquam præsentius; (utut similiter ejus compages inter illinendum à humente carne dissolvatur, Antimonique particulæ inde sic præcipitemur:) *Internos vero in usus* plane polychrestum est: non quidem ut *immediate* cum nonnullis adhibeantur, (quamvis in vehiculis dilatantibus, adeoque subsæcuta præcipitatione nil nisi Mercurii vitæ tantillum, cum spiritus Vitrioli Philosophici particula inferentibus, in se sit innoxium;) aut pro supradictis Tincturis, *Spiritus Vini repetitis abstractionibus semiedulcetur*: sed quia tot quasi parerga, intus utilissima, (Cinnabarim scilicet, spiritum philosophicum, Mercurium (præter vivum purissimum,) Vitæ, (cum in vomitiones ea copia non absumatur, in Bezoarticum minerale, Vitrum Regulumve commode, redigendum,) una levique opera, sænore vero permagno fundit: adeoque (postquam vera Argenti vivi participatio satis hæctenus refutata est,) longe consultius *cum Mercurio sublimato, quam renitentioribus Mixturis salis-*

Salinis, fortificatove Salis spiritu vel aquis causticis destillatur; tantum è crudo Antimonio : (Mixture in retortula unum saltem alterumve cochlear simplicis aquæ, loco cellariæ reposituræ superfundendo.) Quo etiam *Butyriformibus Croci metallorum vel Sulphuris aurati solutionibus*, cum spiritu Salis (lentè desuper concentrato (institutis merito præponitur : *Rectificationis* de cætero haut adeo indigum, cum à subsidentibus nonnunquam *Argenti vivi granulis, aut disjectæ Cinnabaris aliisque*, (propter vehiculi ferentis defectum) *subsidentibus innoxisque particulis* seu decantatione, seu filtratione (per emporeticæ frustulum) facile separari queat. Ut autem modo dictus Liquor, (quem (incidenter hic tactum) vulgo *spiritum Vitrioli Philosophicum* vocamus, sat validus (citra consuetas & subtiliorem acorem revera subtrahentes *Evaporationes*) habeatur, sufficit pro perfecta totalique Præcipitatione, Aquæ simplicis frigidæ octuplum, aut (si Butyrum crassiusculum fuerit,) decuplum. Quod vero de Vitriolica volatilitate perparum, de Antimonii acetositate adhuc minus, de Nitrosa (si ad sublimatum recepta fuerit,) substantia quasi nil participet, adeoque ni penitus, eminenter saltem sit Salinus, solutionem cum eo factarum sapor ac notoria per spiritum Vitrioli præcipitatio, Acetosi porro ex Antimonio Liquoris parcitas, Vitriolicarum particularum deses gravitas, Nitrosarum in prima sublimati confectioe consueta subductio, &c. sufficienter procul dubio ostendunt.

Spiritus Tartari Antimoniatus (è solutione Florum cum Tartaro,) pro potissima sui parte saltem Tartareus, adeoque cum *Eo pariter, qui è Salino Antimonii coagulo*, (diversis menstruis collecto) destillatur, nec raro purum putum solummodo.

Men-

Menstruum postliminio reddit, laboriosiorum ac curiosiorum est. De *Clisso* convenientius titulo de Nitro dicemus. De cætero si quispiam non solum Antimonialibus hæctenus pro Diaphorisi (inter temperatiora) propositis, verum etiam supraudatis Fossilibus aliis & animalibus, (vegetabilibus quinetiam competentibus,) *Cinnabarim seu Antimonialem, seu* (potiorem nobis plerunque visam) *Nativam selectiorem* addiderit, *Mercuriale quoque quidpiam*, tutum, efficax atque parabile in istorum consortio habebit; ceu alias non quidem directe & per se Diaphoreticum, sed bonum saltem ac polychrestum hic exaltatorium, multorumque concurrentium symptomatum præsens est deleterium: ut æque feliciter, imo securius revera curabilia, (inter competentium accessum) percurari tantisper queant, citra vulgatorum Mercurialium, (plerunque saltem transcriptorum) remissas aut infidas experimentationes, vel Secretiorum operosiores perquisitiones.

Nam ut inter ista quidem oppido nonnulla inveniantur, quæ post diuturniorem *Assationem, aut spirituum Acidorum vel Acetosorum cohobia* quidpiam hic præstent, id tamen usitatorum aliorum Diaphoreticorum effectu haut adeo est superius, inque nonnullis processibus suspicioni fere (vel de futuro,) complicatum. Quot vero sunt insuper, quæ omnibus licet peractis, (ut faciles circa ea lapsus taceamus,) dum Diaphorisi destinantur, nausæas, angustationes aut saltem salivationes movent, vel pro exiguo levamine noxam non unam tacite imprimunt? Et qui nobiscum interdum *Aquillas illas, Astra, spiritus albos atque rubros, Olea dulcia & fragrantia, Salina denique coagula &c.* experientiæ subjecerit, plerunque præ Præcipitato quo-

quodam (modo dicta ratione fixato,) nihil singularius inibi inveniet; aut plane loco Mercurialis remedii, tantum *Vini spiritum spiritui Vitrioli philosophico sociatum, aut Boli vel Arenæ, Sacchari, Aceti, Armoniaci,* (unde etiam consuetus ejus odor,) vel *Salis communis* (concentratiorum interdum fumosiorumque hinc) *spiritum, solitarios aut diversimode mixtos, vel Martialibus potius aut Armoniacalibus particulis imbutos. Miraculosus e Smiride,* (diutius igniendus) curiosiorum, *Aqua* (quam supra de Menstruis attigimus,) & quidam etiam ex *Amalgamate Foviali in peculiari instrumento candefacto, vel cum arena* (symbolum suum probe contribuentem,) parant, haud adeo hujus loci est. Et *pura puta Antimonialia, quia Mercurium vitæ simplicem aut Vitrificatum vel Regulinum recipiunt, pro Mercurialibus nihilominus exposita,* data opera, (sed salva tamen recensita nunc vere Mercurialia confidentiorum experientis) præterimus.

Quod autem *Secretiora vel singulariora saltem* attinet, sane *qui lenta continuaque, sed perfecta fixatione, (etiam sine Sole vel Antimoniatis) paratur,* sub considerata nec abusiva exhibitione hic equidem per quam est proficuum, *Præcipitatoque quorundam Diaphoretico (per repetitas aquarum causticarum abstruções & ignitiones,)* præsentior; ceu jam ante in Universalium recensione notavimus. Verum ni laborum quandoque prodigos nobiscum in experimentationem alliciat, vel sola saltem tædiofissima illa fixatione, à contractiori Practici (alias fat agentis) apparatu excluditur: Ita tentavimus etiam cum Alcahestino substituto, *spiritu salis Tartari saturatissimo, circa Præcipitatum fixiorem,* ut & circa *sublimatum dulcem (diutius prius digestum)* hunc quoque in finem quidpiam; sed circa nova Mer-

Mercurialia haut undiquaque securi, curationis-
 que insufficientiam veriti, absolutas observatio-
 nes in iis non attigimus. Utinam vero *veri Diapho-*
retici clavem atque modum paulo planius manifestaf-
 fet, quisquis ob tantas commendationes tot in-
 quisitionum, sumptuum ac laborum, nequicquam
 à plerisque infumptorum Autor est. Nec enim lo-
 ca Parallela [*quod scilicet entelechiæ suæ scopum ac-*
quirat per ruborem Sulphuris ascendentis, cui Sulphur
Mercurii indissolubiliter nectatur : Quod Ignis Ve-
neris dulcis sit, Diaphoreticumque illud æque dulce ;
dulcoremque hunc suum partim ex isto igne, partim à
proprio suo extraverso Sulphure habeat : Quod equi-
dem Ignis Veneris non sit Vitrioli spiritus, utut recti-
ficatus ; sed sulphur Cupri volatile, forma olei viridis,
melle dulcius, in Cuprum irreductile planeque separa-
tum a Mercurio suo, qui tamen in album anonymum
Metallum redeat : Quod porro alibi, ni alio forte re-
spectu dicatur Sulphur Veneris separari saltem e fecè
seu capite mortuo Vitrioli Veneris, quod Venerem a-
ctualem in se habet ; idque per Ens peregrinum, fer-
mentale, naturæ tamen amicum bis terve sublimando ;
 & si quæ alia huc trahi possunt, rem (etiam medio-
 criter versatis & Venerem noscentibus) satis dilu-
 cidant, si vel maxime conquirendi illius Diapho-
 retici processus (circa indeterminatum Sulphuris Vene-
 rei & Aquæ Regiæ pondus, &c.) sufficienter foret
 declaratus. Quod sublimatione cum Armoniaco ejus-
 ve floribus, æque ac solutione cum Duplicato istius spi-
 ritu hoc fine frustra fuerimus, supra annotavimus ;
 illic sulphureas quidem, at metalli non expertes
 particulas (ceu è Minera quoque Cupri cum diver-
 sis spiritibus acidis habentur,) nacti ; hic vero tam
 dulce Vitriolum, quam Sal Martis purgans aut
 Flos Martis niger unquam est. Nec cum *Æruginis*
 spi-

spiritu, (utut *Mercurium pro coloratione vel qualicumque fixatione, à crudioris quoque Veneris Tutiaque tantillo* admodum alterari sciamus,) operæ pretia præ Aceto destillato fecimus, &c. Quid alii in *fugaci continuatissimaque destillationis spiritu Vitriolico*, quem contra potissimi Autoris verba alicubi hoc titulo proposuerunt, invenerint, ipsi scient, videturque *Aurum hoc Horizontale* nimium quantum adhuc sub Horizonte latere.

Cinnabaris autem quam diuturno (donec paucis ab hinc annis magis nunc increbresceret,) usu præstantissimum ac securissimum Mercuriale paulo ante laudavimus, non solum Diaphoretica, modo dicta notabiliter exaltat; ut v. gr. *simplex Bezoarticum minerale hujus debita proportione tinctum, sæpe pro Solari* æstimatum fuerit: nec *Epilepticis* tantum (etiam recens natis,) si unquam quidquam inter ejuscemodi Specifica, (in sufficienti tamen ubique dosi) benefacit; verum etiam *Histericarum* (ne *Opiatis* quidem placandarum) *Colicorumque* tormina, *Vertigines*, *Vagas Arthritides*, *Dentium* aliarumque *Nervosarum partium Dolores*, *Cutaneosque affectus complures* &c. (solitaria vel *Præcipitantibus aliisve specificis sociata*) evidenter lenit atque tollit; In *Phantasiæ* insuper vitiis, *Morbillis*, *Petechiis* &c. plurimum confert: præcipue *Nativa selectior*, aut à saxo adhærente per trituram & elutriationem separata; citra aliud Artificium: ut enim vix in *Stomacho*, (vel *pulsionum* observatione,) resolvitur, sed incomprehensibili fere nec dum determinato contactu, desubito sæpe (cum consimilibus aliis,) quod suum est agit; ita nec per nimiam curiositatem divelli vult: ceu neque *Sulphurea pars*, e selectiori quoque *Minera*, (cum e viliori, *saxea* potius *substantia*

tia sic solvi videatur,) per *Alcalia fudendo vel digerendo*, (difficiliter licet, & exigua plane quantitate,) extracta; neque ipsa Cinnabaris per principiorum suorum syndiacrisin in famosum illum *Præcipitatum Diaphoreticum* redacta, seipsam nil passam (uti superius quoque circa universalialia notavimus,) superat; *abstractione vero Acidorum*, alias non tam alteratur, quam pervertitur; æque ac *Materia, qua post consuetam Mercurii separationem ibi restat*; meritoque proinde quæ natura hic conjunxit, homo non separat, etiam curiosioribus ex *Alcalibus volatilifatis aut consimilibus menstruis*; Sini autem in ejuscemodi nonnullos usus, imo pretiosarum istarum *Panacearum, aut è Sole, Antimonio, Mercurioque fixatiorum Massarum* loco, cui-dam *Cinnabaris Antimonialis* quoque insuper placuerit; uti tanquam parergon destillati Butyri haut difficiliter, neque parva vulgo (nonnullis assignata) copia, sed ex Antimonii crudi Sublimati-que ana libra una, ad tres quatuorve uncias plerumque habetur; *citra Capitis mortui (extremo non perusti) repetitas cum novo sublimato destillationes, aliæque quasita hic Compendia*; modo *Ignis* saltem, (secus ac vulgares libelli habent,) non sit nimis intensus, sed sub modificatione quadam, (ne sensim concrefcere incipiens Cinnabaris disjiciatur, Butyroque cum Mercurii granulis accedat,) etiam *citra Suppressionem*, tantummodo continuus; ita aliis adhuc modis æque feliciter v.g. *Sulphur Antimonii cum Argento Vivo* debite (ceu in Cinnabari factitia) miscendo & sublimando; item per duo *saltem inversa Crucibula successive collectam re-ctificando*, parari vel depurari poterit.

Atque hæc de Mercurialibus: quibus si (præter supra positum Antimonium Martiale cachecticum,)

cum,) quis addiderit Joviale illud non inelegans, *Sudor feri Maximi nomine*, sed non sine multis ambagibus haut ita pridem descriptum; adeoque (his merito missis) saltem Amalgama ex ana Jovis Anglici & Argenti Vivi paratum, pulveratum, & cum ana Sublimati probe mixtum in retortula Igni arenæ mediocri, & indito in recipiens Aquæ s. (ad pondus omnium ingredientium) sub quadruplo, destillationi subjecerit; liquorem cum gummola quadam particula (statim & vix horæ spatio transeuntem,) residuo in Retorta affudexit; totumque calefactum probeque agitatum (citra tot rectificationes) simplicissime tantum per emporeticam duplicem madidam filtrarit; quod charta hic absorpsit, una alterave Aquæ simplicis unica postmodum transcolata quasi eluerit, novæ retortæ filtraturam hanc indiderit, adjecta pro singulis primitivorum Ingredientium (Argenti Vivi, se. Sublimati & Jovis,) libris, Nitri crudi unica semis; & omnem liquorem Spiritui Nitri composito conformem, ad extremam usque guttulam & totalem Nitri (*alias residuum denuo solventis*) exhaustionem per arenam, Igne in fine forti destillarit; Pulverem (edulcorandum) in fundo habebit ad grana octo vel decem, (non tantum tria vel quatuor) satis, nec tamen adeo hyperbolicè diaphoreticum; *Bezoartico Joviali*, quibusdam è *Solius Stanni atque sublimati butyro*, per aquam simplicem tantum præcipitato, longe convenientiorem; & (cum Antimoniatis diaphoreticis extempore pro lubitu misceri queat,) *Bezoartico in nerali Joviali cuiusvis* (ex Antimonii Stannique regulo, vel etiam è solo Stanno ac sublimato, per diversam Butyri destillationem & spiritus Nitri fixationem parato,) aliisque tædiosioribus adhuc operationibus parem; imo

fi (famoso nunc nonnullibi) *Antihæctico*, (per simplicem Reguli, cum Antimonio præparati, calcinationem cum triplo Nitri confecto,) titulum per indirectum acquisitum demimus, in reali diaphoreticaque sua destinatione superiorem; magisque adhuc dicti abusivi *Antihæctici succedaneo*, quod ex ana Antimonii ac Jovis, agitatione in scorias reducto, & cum Nitri triplo in candenti crucibulo detonato, potest colligi. Quod reliqua concernit, profecto si *Salæ genuina Calce*, vel (nonnullis) ex ipsa *Jovis minera per Acetum*, sed (ni frustra esse voluerimus,) fortissimum, aut *Nitrosi fortificatum*, vel etiam cum *Nitri Æruginisve spiritu* paratum experiemur; Diaphoresis inde Hystericarumque alleviatio intus haut tanta, *externa pro umbilico applicatio* inter præsentiora Galbaneta & Castorina,) supervacanea, *Magisterium e dictis solutionibus*, etiam *Vitrioli spiritu præcipitatum*, (splendidum quoque ac crySTALLIFORME,) æque ac cum *Nitro crudo* (ægrius quidem) *Detonatum*, nimium deses; & parumper saltem validius deprehendetur *Abstractitium per Nitri spiritum*. *Tinctura* nonnullis usitata, tantum Salis istius Jovialis solutio est. Nec in *spiritu*, sive e *Calcis Jovialis cum Tartaro costæ Magmate* destillato, (Tartareo,) sive per *Solutionis Nitrosæ detonationem* collecto, (cliffiformique) singulare quidem invenire potuimus: uti revera, nec in (superioribus annis) adeo decantato, & per Cygni plumas tantumque hieroglyphice descripto *Processu*; ubi *Jovis & Mercurii Vivi Amalgama cum Nitro* moleste, ac (ni sulphurei quid amplius accedat,) difficulter detonatur; Vaporum vix declinandorum noxas nec Floribus, (commodioribus quoque modis, si adeo in chirurgia necessarii forent, elevandis,) nec *Cliffiformi* [simul ta-

men,

men, ni rectificetur, semistiptico nec adeo miraculoso) *Liquore* compensantibus, &c.

Cæterum, uti hæctenus è Minerali regno sat numeroſe Propoſita, Indicationibus (temperatum quoddam Diaphoreticum exigentibus.) ſufficienter ſatiſfaciunt; atque hinc ne ſociennos quidem conſanguineosque ſuos, ſibi hic ſub efficaciam, gratiam vel parabilitatis ratione collatos, in contractiori ſylloge tantisper exigunt: ita longe minus adhuc videmus, eccur Precioſiora illa è *Sole* pro ſudatione vel confortatione varie petita, huc inſuper trahere debeamus. Non elevamus temere eorum, ſi bene præparata fuerint, efficaciam: ſaltem cum Cervinis, Tartareis, Antimoniatilibus, Cinnabarinis, Corallinis, Martialibus, Opiatis etiam & Analepticis parabilioribus, (ceu ſupra quoque notavimus) ſub judicioſa applicatione idem obtineri queat, ad quid perditio hæc? Si parca doſi miſcentur aliis, nihilo plus conferunt, quam forte Margaritarum atomus in Laudani perlati doſi; aut lapidis Bezoar granum in Alexiterio. Juſtas autem, & vel repetendas vel continuandas doſes quotæ paſſim facultates hiſce in Diſtriſtibus temporibusque ferant? aut ſi habitiorum vel ingratiis ferant, aut inflatis Acherontaque moventibus exigant, quoniam tandem ſpecialiori, id fit effectu? Sane in Malignis (dum plebeji penetrantioribus euporiſtis ſuis feliciter ſecuriusque paſſim curantur,) vitam meorum hiſ elocare nollem. *Aurum fulminans*, (ut potiora, ſeu Diaphoretica ſeu Cordialia reſicientia conjunctim perſequamur,) alvum in Continuis nonnunquam periculose, (ſive remiſſioris edulcorationis ſive Affectus eo tunc inclinantis cauſa) movens, quia exhibentis potius error eſt, hic non attingemus. Sed nec debite tra-

Etati

Etati propinatique tanta singulariorque est Diaphorifis : quemadmodum nec *(jusedem (per Acidos spiritus aut Sulphuris deflagrationem) magis cicurati : ut largam istius, æque ac Solis cum Cornu Cervi crudo vel usto stratificati, & (per salinas forte, residuas quoque, aut ipsius quoque Ignis hic forsitan particulas) friabilioris redditi, vel (post Menstruorum abstractionem, aut Mercurii divaporationem) cum Sulphure (vix citra hujus scorias) Purpurisati* requisitam dosin, precium largius, & eorum insuper de his ac reliquis fere omnibus Decreta taceamus, qui Solaria non adeo crasse pulverisata vel resoluta, sed tantum non *Irreductilia* volunt. Ejusdem vero diffusioris (in revera Solarem operationem) dosis est *Solis quoque Crocus, qui cum Nitro, Sale & Alumine coquendo &c. confit ; Aluminis præterea (ceualibi notavimus,) terrestrioris partis, (uti qui loco Olei Tartari per Silicum Liqueorem præcipitatur, Magmatis istorum,) haut experts. Qui Tinctura Antimonii repetito inceratur ; illius præ Auro longe potentiolem contractiolemque energiam scientibus, Antimoniali vitula arare facile credetur. De Bezoartico Solari diversimode quæsito, quemadmodum etiam de Antimonio diaphoretico Solari, (è scoriis post Aurum transfusum restitantibus, aliterve comparato,) paulo ante inter Antimonialia diximus. Et licet nuper parcum Solis pondus hic duplicatum, vel etiam triplicatum sit, nihilominus qui ejus generis Solaria Magisteria &c. etiam ultra drachmam semis exhibent, id quoque (quemadmodum & in Bezoartico Cervino aureo) nimis adhuc parum putabunt. Quamvis præterea Solis & Antimonii intimior in istius census remediis amplexatio, ea magis commendare possit; sæpius tamen experti scimus, quod Pulvere*

extempore è Bezoartico minerali vel Antimonio diaphoretico & Croco Solis bono, proportionaliter composito, nihilo propterea sint valentiora. Sic præcipitatus Solaris Regulinus (cum Regulo Antimonii confectus,) & imprimis famigeratior ille, ac Mercurio dulci solari, (diuturniori igne fixatiori) fere speciosior, qui ex Amalgamatis solaris spontanea præcipitatione provenit, egregia profecto sunt Medicina: sed & absque Sole, (ceu cujus ut plurimum octava tantum pars in dosi est,) si modo sufficienter fixata, & postmodum circumspicte exhibita fuerint, viros se sistunt Alterutrum horum, (præter parabilia, renitentioribus affectibus nihilominus sufficientia,) forsitan expetentibus. Solarium Incerationes per propria, Lunarisve aut aliarum Minerarum liquores tædiosissimos, quo unicornus aliquod Solare, vel consimile quid habeatur; Aureum vellus è Rore, (tale quidpiam per se quoque è Sulphure suo nonnunquam deponente,) aliaque Solis aliquantillo plerumque saltem condita, curiosis relinquamus: quemadmodum & toties repetitas ejus Volatilisationes, tandem paucas aliquot, nec adeo excessivas guttulas, vel solum Vini Oleum, spiritui suo jam ante complicatum postliminio reddentes. Pertinet huc parcissima illa sæpeque vix notabilis oleositas, quæ Spiritui Vini (pro majori proin quantitate prius Aromaticis oleosioribus nonnulli condito,) & per hujus generis Metallicas solutiones infracto, post digestiones supernatat. Item quod post reiteratas Salinorum spirituum abstractiones, instar Sublimati cujusdam sed perparci, rariusque Florum forma subsistentis, sed plerumque in oleosas guttulas semet solventis ascendit; sapore vegeto seu semistiptico adeoque dilatationem quandam hinc oppido exigente.

gentē. Reliqua abusive similiter sic dicta *Olea*, *Salia*, aut *Vitriola*, singulariora quoque, cum oculatioribus horum, & adscriptitiæ pollentiæ æstimatoribus prius transigant. *Gemina vita*, solutioni Solis cum salis spirita factæ affinis; Floribus Salis, (potioribus effectus autoribus,) præter modum turget: & quantum Solis in dosin afferat *Elixir*, per *Sacchari colliquamentum* speciose alias institutum, tentanti docet experientia. Cui bono vero reliqui præterea tot *Solis discontinuandi modi*, utut expediti vel etiam secreti: dum interim prædestinatione ejus, (tanquam pariter certis proprietatibus circumscripti simplicis,) vix aut non respondent? Quærimus in Auro temperatum quidpiam, Diaphoreticum, aut Corroborans mitigativum; (quavis etiam id fiat ratione, aut quovis Archei speculo.) At qui animo manuque, paulo liberiori hisce requisitis experientiæque confert *Tartarum vitriolatum solarem*, *Rubinum solarem cum nitro fixo*, aliisque eodem recidentibus salibus confectum; item *Liquores Solares per vehementiores Acores*, (resolutioni haut raro adhibitos,) stipticum aut vitriolicum quidpiam, sæpe non sine rosionis nota induentes; *Oleosas insuper extractions*, sat quidem (vel Aromaticæ virtutis causa,) Analepticas, at quamplurimis affectibus, resectivum temperatum exigentibus, neutiquam quadrantes, &c. Cuncta hæc multum profecto à supradictis nostris & naturæ quoque intentionibus abire haut difficulter deprehendet. Qui *Solares Tincturas etiam e Carbonibus*, *Antimonio*, aliisque sulphureis subjeclis alicubi per *Alcalina* quærent, rem nimis longe, & ab ovo ferre repetere videntur. Speciosiores sane, ceu alibi notavimus, pro fortunarum nostrarum tenuitate, plus vice simplici per *Mannam*, *Rorem*,

Spiritum Saturni, Microcosmicum, Salis Tartari, Olea subtiliora aromatica, &c. tentavimus, fateriq; cogimur, vires earum aut tantas non fuisse, uti passim excessivi talium commendatores, præsertim Monopolia hinc extruentes simplicioribus (auro nihil non tribuentibus,) persuadere conantur; aut in per multis à concentratorum vel integre servatorum Menstruorum beneficis particulis potius, quam à Solis soluti tantillo prodiisse. Quo ipso cautius mercari docti, aurique minus hinc prodigi, vilioribus adhuc, aut oculatæ manui (inter consimiles enchirises) merito suspectis, præter rem tædiosioribus, cum nostris vel adhuc simplicioribus in eundem scopum recidentibus, si multum est, æquivalentibus, aut magna quidem (subtilioris processus efficacisë respectu) promittentibus, circa congenera vero versatum, ac procedendi modum naturæque vires atque possibilitatem penitus noscentem, vix seducentibus, sumptus atque labores tantopere hæctenus impendere nolimus: supra laudatis parabilioribus nostris, & *crudi quoque auri subtilissima rasura*, (si hujus solitariæque tantus, non vero in Mixturis accessiorum potior foret effectus,) æquipollentibus, satis nunc contenti. Idemque nobiscum alii quoque forsitan, etiam per singulariorum, secretiorum, aut (ob parcitatem proventus, impensarum autem excessum) cariorum observantiam, & inter præmatturos incuratorum obitus, atque spem ad vitam magis sanam longioremve nequicquam extensam, procul dubio experientur; prompteque tandem, fatebuntur satius esse, si Medicus Pract. hoc ævo sibi e *Medicamentis aurum, quam ex Auro medicamenta paret.* Quisquis præterea (seu majoris efficacisë seu subtilioris præparationis causa,) nihilominus

nus diffusioribus his aut variegatis laboribus manum admoverit, observabit insuper, revera (primo) supervacaneam, & plane prodigalem esse *Solis*; (*imprimis repetitam,*) per *Antimonium fusionem*, *aliamve per Cineritium vexationem* (in nostras quidem destinationes) præviam: cum simplicibus illi, vel paulo vetustiores ac bonæ notæ Regionum auriferarum Ducati, nihilo deteriora vel invalidiora hoc in genere Medicamenta præbeant; tantillo *Lunæ* in plerisque solutionibus alias prius subsidente, aut si remaneat, aperte innoxio. Supervacuas deprehendet *plerasque, toties repetitas Calcis*, alias per competentes enchirises; solubilioris, *Calcinationes* (*communiores aut cum Mercurio*); *Sublimationes cum Ammoniaco sale*, vel quasi singularius esset, *cum Salis & Urina spiritu*, utrobique non sine multa *Solis* perditione, etiam inter elutriationem institutas, aliasque protelationes: cum qualitercunque quidem sic magis attenuata vel florificata *Solis* substantia, (quantum nos quidem inter competentiorum Menstruorum adhibitionem notare potuimus,) in genuino effectu vix præsentiores vel exaltiores, sed (ob variam *Auri* dispersionem,) cariores saltem *Tincturas* fundat; diversimodeque sic tentatum ac per vulgatiore haëtenus quidem processu circumactum *Aurum*, ut plurimum nihilo difficilius per usitatas reductiones redeat, quam simplicissimum quodque aut primitivum aliquod ejus *Præcipitatum*. Imo si *Irreductibilitas* horum tanti est, ceu *Solem* suo modo destrui posse vel modos dari, (*qui Saturnum Antimoniumque spernant, aut hujus saltem Tinctura postliminio resciantur,*) credimus; quærere nihilominus nobiscum posset simplicior aliquis, an *Aurata* ea tunc agant, ut *Aurata*? & quænam tandem (oculatiore hoc,

nec jaētantiis aut vulgi rumoribus tantum hodie dante seculo,) revera observetur inibi præeminentia? Sic *repetitas toties abstractiones cum subsequis suis dilutionibus ac Filtrationibus*, majoris depurationis aut subtilisationis causa institutis, plerumque similiter frustraneas esse, Solemque manifesto magis magisque, (subtractis semper Menstrui particulis solutum ferentibus,) secedere, quivis qui pretii gnarus est, aut saturatius hinc medicamentum expetit, facile advertet. Et si quæ amplius circa hæc laborum ac sumptuum minus prodigi, finitis curiositatibus suis annotabunt.

De *Bezoartico Lunari* superius inter Antimoniata diximus. Sique reliqua, plerumque tamen minus directe ad Diaphoreticorum titulum pertinentia, per Lectoris indulgentiam hic post Solaria considerare licebit; principio varias liquidorum siccorumque formulas earumque effectum diversimode experti, diffiteri profecto similiter nequimus, quod ubi Invertentia vel Absorbentia præparata, spiritus volatiles urinosi, Salia similia volatilia, Cinnabarina, Succinea, & cætera præsentiora Cephalica Opiataque desierint, plerumque frustra affuantur. Quod porro (quibusdam huc tractus aut substitutus) *Lapis Lazuli*, etiam *citra supervacuas Lotiones, semidestructorias Calcinationes, pictorias & Emplastrationes*, quantum è plerisque istorum sperari potest, haud infeliciter nonnunquam & in tantum suppleverit, sive in (innoxia de cætero) substantia; sive in genuinis, (nec exoterica tantum aut potissimum arripientibus) Extractionibus, Lunarium imitamento institutis, sed proin nec hunc protinus huc trahemus. Sane si omnino quispiam in diffusiori forsan apparatu Argentei quidpiam (tanquam præ solaribus minus pretiosum) exegerit;

vel

vel simplicissimo ſaltem *Luna ſina*, ex *Aqua fortè cum Muria præcipitato Magiſterio*, tanquam præ eo, quod cum *Alcalibus præcipitatur* (ni admodum edulcoretur,) longe acceptiori, ſubtiliori atque alios etiam in uſus ſingulariori, ſecure tantisper acquieſcet; ſeu per ſe ſeu cum *Antimonialibus &c.* dederit: nec adeo præſentioſorem inveniet *Tincturam quorundam ſiccam*, aliosque *conſimiles ſubſidentes Pulveres*. Ita ſi *Liquidum* quoque quidpiam, *Tinctura* nomine hæctenus veniens, omnino voluerit e *prædicto Magiſterio cum Salis Armoniaci vel etiam Salis Tartari ſpiritu*, (tanquam plerisque intentionibus præ aliis conformi,) *Liquorem ſimplici quidem procedendi modo* habeat, qui nihilominus operoſiori iſti, e *Nitroſis Luna Crystallis cum Ammoniacali & hinc Vini ſpiritu conquiſito*, ſique *viror ejus* diſplicet, pauxillo *ſpiritus iſtius Ammoniacalis facile in caruleum denuo vertendo*; item *volatilifationibus*, per *Armoniaci additionem* adhuc tædioſius (ac parva à *ſimplici ſublimato Lunari*, per *idem Sal levato*, differentia) inſtitutis, aliisque ſpecioſioribus minusve ſuſpectis *Proceſſibus*, (in ſuo genere & operandi modo,) ad minimum par erit; *Extractio-nibus* autem non ſolum inconfideratius *in Argentoculo vetuſtiori*, vel *Calce vulgari* (per *Venerem præcipitata*) quæſitis, verum etiam (non ſine fruſtranea variatione, laborum multiplicatione, reſiduæ *Veneris* ſuſpicionem, vel præſentiori concentratarum *Menſtrui particularum* effectu,) paſſim imperatis, magis probus, præſentior aut parabilior deprehendetur; utut vulgares vel curioſiores quoque, per *Urina (in ſpecie) ſpiritum (ſolitarium, aut ſpiritu Vini vel Acetoſis nuptum)*, per *Alcalia aut Acetoſa*, vel *Æruginosa*, ſui ſimile inibi plerumque amplexantia, &c. hodieque nonnullibi proponan-

tur; aut *Luna prius tot præviis*, (Venerem tamen infolidum raro sequestrantibus) *vexationibus, tædiosis per Sulphur aut Mercurium calcinationibus, Acetosis* (pro Lunar dicto Sulphure) *Menstruis, operosioribus exotericisque Crystallisationibus, aut exigui proventus sublimationibus Ammoniacalibus*, (qualicumque de causa vel prætextu) subjiciatur. Multo minus autem opus erit, ut præter hæc, (plane pro superpondio annexa,) ulterius adhuc *Florum* (inter *Nitrosorum Crystallorum detonationes, aliasve rationes*) comparandorum causa, vel pro *spiritu quodam quasi Lunari* (per dictam detonationem, aut solutionem, cum & sine Tartaro institutarum, destillationem, dum vulgaris *Vitrioli Lunaris spiritum* alii pridem meritoque taxarunt,) acquirendo, Argentum disperdamus, aut tædiosius è fecibus cum dispendio repetamus *Oleum e digestis cum Vini spiritu* (simplici vel aromatizzato,) *Solutionibus Lunaribus*, alias magis Vini genimen est: *Sal Lunæ vitriolica* ac plerunque semivenerea mixtura. Nec quid in *Tartaro vitriolato Lunari* seorsim quærat, videmus. Ejusmodi Metallica diversimode quidem discontinuari queunt; num autem modi isti Naturæ nostræ ipsiusque simplicis, semper convenient, alii experientia talia nobiscum conferentes, haut difficulter deprehendent. Atque hæc in transitu de Argento, crumenis hodie forsân consultius quam destillatoriiis includendo.

Sequitur in ordine *Sulphur*; bituminosorum primas; extra vulgares (in quibuslibet malignis, tabidis, obstructis, &c.) abusus, euporiston polychrestum; saltem *crudum selectius*; ceu id jam olim Floribus aliquando destituti, & antiquitatis exemplum, æque præterea facilem Arsenicalium, (si intermixta forent,) in sublimatione ascensum ex-

pendentes, secure dedimus: citra *Præparationem* istam Dispensatoriis in specie sic dictam, aliterve per *Extinctiones*, *Incerationes*, &c. (cui bono, dum pingue hinc; aut oleosum istud alias operosè quærimus?) institutam; citra curiosiorem cum *Salis spiritu*, (integrum sæpe Sulphur in-
 recipiens protrudente) *cocturam*; & citra quamlibet etiam *Sublimationem*, noxia (ceu monuimus) vix subtrahentem, totum potius quadantenus mutilantem; sive cum *Sale communi* (forsitan ob ea ipsa præsupposita Arsenicalia, superioribus annis nimium suspecto) perficiatur, sive tardius cum *Sabbulo*, aut *Colcothare*, vel adhuc protractiori frustra-
 neove labore, cum *Albificato saltem Vitriolo*, (exigua utrinque florum ascendentium acidulatione:) sive tædiosius *per se*; aut carius tantummodo cum *Coralliis*, inconsultiusve demum, nec sine empyreumatis contagio, cum *Gummatibus*, etiam *minuto horum pondere*: ceu id alii quoque, æquè ac frustra-
 neas *Sublimationum repetitiones* notarunt. *Diurnas Florum* (*per se vel cum Alcalibus*) *Digestiones* laboriosioribus; prælongas è Sulphuratis, (inter Aromatum oleorumque, plerumque composito graveolentiam quandam imprimendum, vel magis adhuc exiccantium, aliorumque supervacaneorum aut extemporaneorum consortium,) extractas
 Formulas, *species Diasulphuris*, *Pulveres Alexipharmacos* (Myrrha, Angelica, Nitro &c. indifferenter complicatos,) & *pectorales* libellis suis relinquamus; simplicissimâ quadam polychrestorum, & quousque licet gratiorum aliquot compositione, vel extemporaneâ tantum admittance satis hic contenti: ceu sanè (præter supra positum Pulverem Pleuriticum,) Bezoartico nostro, vel consimili cuidam acceptiori, (in febribus Catarrhalibus

epidemiis, Ungaricis nonnullis, aut magis Pestilentialibus;) quodcumque videtur, Sulphur seorsim levigatum haud difficulter additur; & idem forsitan in Pectoralibus observari posset, nisi frequentior fere talium usus praesens hic quidpiam, vel quasi pro additamentorum fundamento exigere videretur. Quo fine si quis *Sulphuris, radicis Ireos flor. & Aronis*, (cum vino vel aceto mitificati) ana permiscuerit, pulverem habebit non solum adultis, sed etiam infantibus adhuc dum sufficientissimum; & pro utrisque per Opiatorum, Antimoniatorum, Jovialium, aut Saturninorum (ut plurimum tamen hic claudicantium) particulam, amplius haut difficulter alterabilem.

Lac Sulphuris in bronchiorum infarctu crudo ac Florificato revera praestantius per diu experti sumus, (quamvis Magisterii ratio in specie repugnare posset;) & hinc cujuslibet complacentiae committimus, si placuerit, non (carius tantum) *é Floribus, sed e crudo* saltem, nec tædiosius parciusque *cum Alkali Tartareo Nitrosove*, sed longe copiosius, revera tamen innoxie, cum Calce viva percoquendo; aut solum (exoterici vel adversi quid nequicquam veritis) *Alcalibus illiquando*, & postmodum Urina, vel rejiculis quibusdam Acetositatibus, (ne Vinum frustra disperdatur,) praecipitando facile comparandum; sicque *Florum*, (ut occultationis causa, de cætero profecto frustra & citra exaltationem quandam,) per repetitas spirituum acidorum aliosve modos, extus *Albificatorum*, (quales etiam in præparatione spiritus Aëruginis sulphurati tandem ascendunt,) locum consultius tunc supplens.

Quod *Balsamicorum* indefinitam fere seriem, fætoribus plerumque complicatam attinet, internis usibus contractiorique apparatusi oppido satisfacit.

facit *Terebinthinatum*, sive *simplex* fuerit, sive (quo exosum pene nunc per ardelionum deturbationes & fallationes nomen obnubatur,) *aliquota olet Fœniculi vel Anisi parte* inter extrahendum alteratum: pure *Anisato vel Fœniculato Sulphuris Balsamo* sic parabilis, at æque nihilominus in suo genere efficacax: *Succineo & Jun perino* (nisi certas in circumstantias solitarium aut parili ratione alteratum quis velit,) acceptius, & in quibusdam intentionibus penetrantius: *Tincturis illis, quæ cum Ardendi spiritu è crudo sulphure, vel evaporati aut præcipitati Balsami colophonæ* vel residuo, (parca imprægnatione) coniunt, saturatius, & sub contractiori dosi præsentius: quorundam Vitæ Corallifato, Martiali, in speciem Antimoniato, Vitriolato, aliterve (per frustraneas variationes) quæsito *Balsamo*, (dum Menstruum ut plurimum additamenta parum aut vix attingit, vel adjecti spiritus acidi Vitriolici, &c. filtro absorbentur, aut postmodum subsident,) ad minimum æquipollens; facile pro lubitu *Camphorandum*. Sit autem è *Crudo* tantum, non ex *operosioribus Floribus, sub proportionali,* (non vulgo excedente,) *ad Solvens pondere*; per simplicem saltem in retortula *Dissolutionem* (quid enim aliud est?) paucas intra horas, vel etiam è *Sulphuris Hepate*, (ad illius tamen perfectam solutionem plus quam ana salis Tartari requirente,) simpliciter sic (citra notabilem alias adversitatem,) præparatum: siquidem cum *spiritu Vini è dicto Hepate extracta Tinctura* indicationibus haut paucis (propter Alkali magis liberatum minusve obtusum,) fere incommodior videtur, minusque saturata est; æque ac quæ cum *Armoniæ consimilive urinoso spiritu* super Alembicum levatur, pariter per multis intentionibus inconveniens; tut equi-

dem Lunam, inconstanter sane nec speciose rubificet; & si qui alii modi sunt, etiam Metallicis, (inter præcipitandum,) vel propriæ quoque Mineræ, (dum Sulphuri substituitur,) particulis supervacue combinati. Est aliquid *Oleosus ille Liquor*, qui (citra nimiam olentiam) per spiritus Therebinthinæ vel Olei cujusdam debita cohobia, non verò subitanam extremamque (inter intolerabiles factores,) destillationem exit, & concentrari quoque haut difficulter potest; nihilominus assumptæ oleositatis majores in actione partes sunt, & laboriosiorum saltem Myrotheciis loco vulgatis Balsami, quadrare videtur. Reliqui communes *cum Colcothare, Sale, Pumice, &c.* processus, partim Flores potius Liquoremve acido sulphureum, partim factentissimam Oleositatem fundunt, intus adversissimam, extus vel Externo quodam Sulphuris Balsamo in plerisque circumstantiis, (nam solitarius ob inviscationem in Litus, ut plurimum est incommodior,) facile supplendam. Pararetur autem hujusmodi *externum Balsamum* convenientissime forsitan cum *Hyoscyami vel Papaverino*, ubi suppetunt, aut saltem *Amygdalino oleo*, (dum alii Sambucinum ex arillis, alii Nucum, Rapistri, Rosatum, vel Cannabinum, inter supervacuas hujus vel illius Autoris inquisitiones præferunt;) *e Crudi, non florificati prius, nec etiam Alkali quodam* (extus nonnullibi inconvenientiore, *dissoluti Sulphuris* proportionali pondere; per simplicem tantum (sine Vino, opus oppido protrahente,) liquationem seu dissolutionem; citra lentam illam, parumque Sulphuris assumentem digestionem. *Camphora* pro lubitu postmodum facillime alterari poterit. Cur autem *cum Lini oleo viscidum illud*, (nec destillationem, seu solitarie, seu cum Colcotha-

cothare, inter tot tædia promeritum,) *Hepar* seorsim confici debeat, non videmus: dum *Diasulphuris Emplastrum* per aliud quoque hujus generis, Balsamum æque efficaciter, auctiori solum additamentorum pondere, (ne Unguentum pene, per *Vulgatioris descriptionis* observantiam Emplastri loco exeat,) conficitur; ceu *consimile e Sutoria* quoque *pice pulveratiquæ Sulphuris inspersione* Chirurgi quidam extempore, nee sine fructu parant. *Aqua calcis vivæ, sulphure* (ceu de Lacte hujus diximus) *saturata*, bonum quidem, attamen circumspectionis indigum est Topicum; ne in sui similes salinos humores incidens, æque ac *Oleum Tartaricum Amygdalino concussum &c.* malum potius augeat.

Spiritus, etiam genuinus & venali certior, quamvis in Præcipitationibus, Fixationibus, Vitriolificationibus, &c. ob externas quasdam conditiones vegetius se gerat, apparatus tamen nostro, (cum Vitriolicus, longe parabilior hujuscemodi postulatis nihilominus satisfaciatur,) incassum superaddetur; per tot tædia laboresque seu e *Campanis Patinisve refrigeratoriis, seu Aquæ mersis Crucibulis, aut Retortis tubulatis, vel* (diffusius alteriusque potius destinationis,) *e Perfumationibus aquæ simplicis, aut exotericis e spiritus Nitricohobis, aliisque suspectis, molestis, aut sæpe penitus; vel expectatam solum quantitatem fallentibus modis perquirendus. Ita nec modicum illud, (ni singulariter prius per instillatum spiritum inceretur,) è residuo capite mortuo Sal extrahi vel reponi meretur; Acido quodam Vitriolato parabiliore & abunde satisfaciante. Liquorem in Florum confectioe (sulphureum, & modo dictæ Aquæ simplicis, sulphure nonnullis perfumatæ parem,) Rori minerali adjicere possent, qui istorum sublimatione occupantur.*

Atque hæc de Sulphureorum selectu eadem opera & conjunctim. *Nitrosa* huc spectantia sub Diureticorum, *Aluminosa* sub stipticorum titulo considerabimus. Superfunt è (communiter huc relato) factitio *Ammoniaco*, quæ sicca consistentia hinc parantur : siquidem de spiritu paulo ante sub Urinosis egimus. Si quis autem inde reposuerit *Flores* tantum, eosque saltem simplices non quidem à *Sale communi*, aliisve *Additamentis*, equidem integrum pene Ammoniacum, aut quidpiam *vulgari Ammoniaco purificato* simile, refundentibus, vel precium solummodo (uti *Corallia*, nisi Tincturam è residuo quæras,) incassum intendentibus; sed (recentiori quoque monito) cum *Alcali quodam Tartareo vel Nitroso*, *similibusve* (acidam partem retinentibus) modis sublimatos & vere Urinosos: facile profecto caruerit tum *Martialibus*, tum ipsis quoque *Hæmatitinis*. Nam *Martiales*, ex iis *primi* quidem (perpauci,) alias ferro minus infecti, reliqui vero *flavi ac rubentes*, seu *Limaturæ seu Batituræ vel Stomomatis* (exigua circa ipsum laborem differentia,) particulis saturati, simplicibus ingratiore, & in Spleneticis inter tot præstantiora *Martialia* raro efficaciores aut penetrantiores, *Nigri* demum, excessive Stiptici, alterius destinationis sunt. *Hæmatitini* vero colore quidem ac sapore, haut vero in efficacia specialiores (toties promissa expertis) deprehenduntur. *Subtile illud Ammoniacum*, è *spiritus Urinosi & Acidi cujusdam fixi miscella*, (sæpe accidentario nec interdum circa finem, citra subtiliorem particularum dispersionem colligibile, superius attigimus : quemadmodum & *Capitis mortui*, post spiritus urinosi distillationem restitantis *Producta*, E *simplicium Florum*, cum *Sale Tartari* sublimatorum residuo, *Sal Neutrale* quoddam pro-

venit : E *Martiali vero vel Hæmatitino* jam pridem *Massam, quasi Vitriolicam*, (in deliquia pronam) separavimus; & cum è *Ferro* quidem, non tam vere purget, (utut *Salis Martis purgantis* titulo alicubi proponatur,) quam (seu per se, seu cum Sirupis aliisque saccharatis,) abstergeat tantum aut extimulet; Vitriolo Martis porro sapore effectuque revera sit posterior, proinde per Arenam ex ejusmodi liquamine, (ante perfectam sui exsiccationem) destillavimus *spiritum flaventem*, jucunde (niflorum adstringentissimorum, tandem ascendentium inconsiderata permixtione pervertatur,) acidum & congeneribus ex *Ammoniaco Acidis spiritibus, diversimode cum Charta, Farina, aliisque additamentis*, (vehiculum præbentibus, aut urinosâ sequestrantibus &c.) conquiritis, revera elegantiore; parergon præterea sublimatorum *Florum*, & nonnemini nuper aliquantillum forsitan Martialem : nihilominus cum *Salis communis spiritus*, præsertim propriis *Floribus saturatus*, pariter splendeat, idem post peractam destillationem oleat, idemque tum extus, tum intus, sub circumspecta adhibitione præstet, *Tincturæque Martiales* longe præsentiores saturatioresque sint; nec iste proinde statim ob præsuppositum aut inhærens Martis tantillum publicis usibus seorsim vendicandus videtur; pariter atque *Hæmatitinus*, è Sale ex capite mortuo (per aquam aut ardentem spiritum) extracto conquiritus : siquidem intus prædictis nihilo deprehenditur præsentior; extus ut in jucundis illis *Veneris solutionibus* jam olim (infeliciores forsân) nos fefellerit, supra notavimus. *Nitrum fixum Armoniacale, per utriusque detonationem*, curiosorum est : quæque amplius ex *Ammoniaco* supersunt, consultius *Pyrotechnicis opificumque laboribus remittuntur.*

Atque hæc quoque de potioribus Diaphoreticorum & Alexipharmacorum materiis, eorumque diversimodis Productis. Convertamur nunc ad Diureticorum, Lithontripticorum, affiniumque reliquorum aperientium seriem.

Diuretica, Lithontriptica, aliaque Aperientia & Detergentia.

Sint autem è *Vegetabilibus* quidem, similiter pro Sylloge intentioneque nostra tantum pauca quædam, temperatiora, absterfiva aut simul mitigativa: siquidem calidiora malum in præservatione, & accidentia in curatione frequentius augere, reliquorum vero pleraque, (præsertim cum ad Vesicam itur,) expectationem fallere, de cætero commodioribus sane vel præsentioribus ex Animalibus Mineralique regno cedere, oppido deprehendimus.

Primas proin (cum progenie sua) esto *Tartarus*; sique selectior & quasi per se crystallisatus fuerit, quid obstat, quo minus lotus saltem, (ceu diu secureque, etiam cum *Rubro splendidore* consuevimus,) detur? citra ullam hætenus (per nimiam quorundam fatagentium inveciam. *Depurationem* subtilissimam partem, (ceu *residua*, multorum dissolutionibus inserviens *Aqua* docet,) manifeste, vix autem Arenositates, (cum ipse *Tartarus* *Corallia* similiæque coquendo solvat, insolidum subtrahentem; aut si omnino quispiam feculenti quid, (volatili tamen sale refertissimum) vereatur, *semel tantum* considerateque *depuratus*; uti communiter *Acidi Tartari* nomine venit; citra vanas (adeo nivei)

Candoris, *cremoris ac Crystallorum* (seipsa indifferentium) affectationes, aut separatas repositiones. *Tinctura* huic è Santalo, vel potius è Papavere erratico, (seu in substantia admixto, seu spiritu Vini, à Tartaro postmodum abstrahendo extracto,) cum spiritus Vitrioli tantillo superinducta, oculos delectat, & hætenus sub *Pulveris Digestivi aut Hepatici rubri titulo* Tartarum jucundius, quam in novellis aliquot ejus nominis compositis occultavit; de se nil aut parum confert. Quemadmodum nec recentior *Acidi Tartari in remissiorum* istorum *Vegetabilium succis aut decoctis concretio*. Ita nec *Tartarus Aluminosus* seu saporem seu intentionem remedii spectes, tanti est; præstantior vero in Tartareos scopos *chalybeatus*; sed hic quoque extemporaneus est, per facilem *Vitrioli Martii factitii*, (etiam tantum pulverati, nec *prius in succis dissoluti*) admixtionem; missa incomptiori debiliorique infectione, quæ nonnullis *per aliqualem cocturam aut immersionem Martis fit*.

Porro licet multis dissolutionibus, præcipitationibus, &c. solus sæpe *Cinis clavellatus* sufficiat, ponamus tamen ex ejuscemodi profapia *Sal quoque Tartari*, tanquam destillati spiritus aliarumque nonnullarum operationum parergon, ac certis intentionibus præ aliis vegetabilium Alcalibus aptius. Cui regionis ratio suppeditat, *Sarmentitium* (aut *Lixivium inde spissius*;) per nos oppido substituere poterit; at uti in certas applicationes subtilius, ita in acredine requisita aliquanto remissius inveniet. Sufficiet nostræ quidem nunc destinationi *Sal illud tantum è spiritus (totaliter prolecti) capite mortuo, etiam ulterius non calcinato*, notorio more secretum, citra ulteriorem *cum Calce viva vel supra Martem* acuationem, curiosioribus laboribus

relictam; & citra figulorum tum primitivas, (polychrestum spiritum frustra disperdentes, tum *ulteriores ad Cæruleum usque Calcinationes*, teneriores & internis usibus præcipue nonnunquam expetitas particulas incassum disperdentes. Qui fixius tale quid ad certas solutiones, præcipitationes, &c. (præsertim sicca forma) defubito vult, *anatica saltem Nitri Tartarique detonatione* facile, (ceu passivum hodie est,) habet; verum, (ut alibi monuimus,) acidarum fixarum Nitri particularum haud expers, & subtilioribus proinde productis inconvenientius. Quodlibet horum aqua simplici calida prompte solvitur; aut post debitam exhalationem, spissioris lixivii forma, post filtraturam, servatur; ut profecto *Oleum tædioso per Deliquium*, (de cætero tamen innoxium,) frustra similiter conquiratur.

Tartari hinc Vitriolati empiricos superioribus annis (in Hypochondriacorum ebullitionibus, &c.) abusus alii sufficienter notarunt. Reponi tamen aliquid forsan in diffusiores apparatus inde posset: ceu diversarum solutionum (vitriolatarum vel Alcalinarum) præcipitationibus (nobis sæpe non advertentibus, & totum inconsiderate effundentibus,) sufficienti copia ceu parergon nascitur; *aut elegantior adhuc* habetur, si Tartaro Tartarificato in s. q. aquæ s. dissoluto, parili consuetoque modo Vitrioli spiritus instilletur, & totum hinc debite coaguletur; acore tamen Vitriolico in utrolibet aliquanto magis, quam vulgo (non sine subsequa adversitate) solet, exuberante, & Vitrioli spiritu hic (propria substantia aliterve) intaminato; alias noxas, si quæ revera, extra abusus (è libellosum commendatione natos,) observatæ fuerint, huic potius quam *impuritati Salis Tartari*, (quid enim

enim hic accederet, quam fecum ligneorumque frustulorum innoxium Alkali?) adscriberemus. In Vegetabilium cathartorum remissioribus *succis concretus* parum hinc validior; *Mineralibus autem aut Metallis particulis* per recentiores inventiones imbutus, partim nil minus quam istorum proprietatibus quadrat; (ceu supra de Lunari Solarique monuimus:) partim elegantioribus acceptioribusve Præparatis aperte cedit; præterquam quod etiam ex tempore nonnullis eodem effectu, certiorique ponderis participatione, (ut in Emeticis,) associari queat. *Tartarus Vitriolatus ex Essentia sale Tartari* (alias laboriosiori) hic preciosior, *Nitratus* Nitrum est, Alkali Tartarei tantillo extus quasi illitum; & facilius tum extemporanea utriusque mixtura, tum *in ultimo Nitri* (per Olei Tartari particulam depurati) *coagulo*; si opus foret, haberetur. Præstantior existit *Tartarisatus quorundam Tartarus*, è duabus saltem Salis & tribus (purioris aut semel depurati) Tartari partibus præparatus, sive per se detur, sive potius (alias facile humescens,) cum spiritu Vini solvendo in Tincturam diureticam & interdum semilaxativam (ad imitationem *Balsami Tartari* quorundam,) redigatur: (ceu alii *Nephritica titulo*, liquorem ex una Tartari & duabus calcis vivæ partibus excoctum, & post filtraturam inspissatum, similiter cum spiritu Vini extrahendo, non penitus rejiculam parant.) Atque hic *Tartari Tartarisati Liquor seu Tinctura*, à Balsamo Tartari rec. parum differens, si cui in paulo diffusiores apparatus placuerit, etiam loco cujuscunque *Tincturæ Tartari* esse poterit. Nam *Vulgata* quidem, sive è spiritus destillati capite mortuo cum nonnullis, sive è sale Tartari simplici, aut (cui bono?) ad cæruleum, &c. prius calcinato proliciatur, cum

cum spiritus ardens, & (alias sponte superflans,) divaporetur hinc aut abstrahatur, parum ab Oleo Tartari per deliquium differt. Reliquæ verò *subtiliores* visæ, salis perquam exiguum in dosi vehunt, aut largam dosin exigunt; sive (cum aliquibus) *spiritus Vini rectificatior simpliciter saltem super sal illud digeratur*, & aliquantum inde alteretur; sive compendiosius *spiritus Vini communis tantum isti superfundatur*, & cum statim in duas partes secedat, (subtiliori superstante, phlegmatica cum potissima salis quantitate subsidente,) ista prior per tritorium separetur, & vulgaris Tincturæ loco usurpetur. *Quæ e sale Tartari cum Silicibus liquato* confit, quamvis stabilior sit, supradictâ Tartarisata ob silicei tantillum, etsi vel auratum fuerit, revera præsentior non deprehenditur. *E crudo Tartaro cum spiritu Ammoniacali urinoso* prolecta præter rem carior & operosior est.

Si operæ precia mereri voluerimus ponamus *Arcanum illud*, seu (uti nonnullis vocare placuit) *Sal Essentiale Tartari*, ob facile deliquium in duplo præterpropter Aquæ cujusdam destillatæ vel spiritus ardentis simplicis aut appropriati, vel etiam Elixiris proprietatis (simpliciter sine acidis parati,) &c. dissolutum: efficax sic *sub Tinctura consistentiâ Spleneticum, Nephriticum, &c.* sive per se detur: sive aliis, Alcalinum consortium ferentibus combinetur: nam ut reliquas Tincturas acidulas Martiales, Corallinas, &c. exigua quantitate instillatum, post aliqualem amplexationem in colore quadantenus equidem exaltat, ita liberaliori paulo pondere complures earum disturbat aut invertit. Parabitur autem *longe compendiosius* unica saltem Aceti destillati affusione, ad perfectam usque Salis Tartari saturationem. (quod duo-

decuplo vel sedecuplo, pro istius robore & aciditate sit;) & unica similiter spiritus Vini rectificati abstractione; citra tot supervacuas (ceu alibi jam monuimus,) repetitiones. Imo rudimentum ejus in vulgatis, (Aceti destillati & Olei Tartari) præcipitationibus gratis quasi sæpe numero nanciscimur, & inconsideratiùs plerunque rejicimus. Nec inefficax medicamentum provenit, si *cum Aceto non destillato & sale Tartari* eodem modo procedatur, & Magma residuum (nam salis ficci consistentiam non assequitur,) spiritu Vini solvatur. *Abstractus in illa salis Tartari saturatione Liquore* (spiritui Mellis, Guajacino, vel consimilibus, in acrimonia suâ aciditati cuidam sociatâ conformis,) haut inconveniens *pro Opii aliisque vegetalibus ac Marinis &c. Menstruum* præbet, si protractiori tamen labore, per alembicum colligi placuerit. Ipsum verò Arcanum Tartari *Sali Viperino, Cornu Cervi, &c.* ulterius per nos associet, qui volet: extemporaneâ si opus foret, salis cujusdam volatilis urinosi, per acetosa pro more ligati mixturâ (cum eodem recidat,) idem assequi poterimus.

Supereft famosissimum *sal Tartari volatile*, sive (cum ægre sicca consistentia per se servetur,) *Spiritus Salis Tartari*: remedium licet generice cum sui similibus volatilitatibus conveniat, specialibus tamen, destinationibus neutiquam hic destitutum; bonum diureticum, diaphoreticum, atque resolvens, in paulo diffusiori apparatu haut contemnendum, præsertim cum dimissis ambagibus per diversa compendia possit colligi. Publicavimus de eo paucis ab hinc annis in peculiari libello nostras observationes, aliarum quasi sollicitatrices; & revidebimus proinde propediem totum, cum aliquali auctario, è versatissimorum viro-
rum

rum publicatis interea experientiis nato. Interim ne manca hic sit pertractatio, qui *Urinosum quid*, (ceu Alcalina natura eo potius, quam ad acidum quidpiam propendere videtur,) hinc expetit, primo quod ipsum Salis Tartari selectum attinet, convenientissime assumet huc è spiritus destillati capite mortuo, secundum paulo ante dictas limitationes segregatum; ulterioribus ad virorem vel cœruleum calcinationibus nequiquam exhaustum, si mora datur, mediocri calori (quo insigniter rarefieri deprehenditur,) per menses aliquot expositum, aut ubi suppeditat, id potius, quod mediocriter in figulino furno ollaque tecta *calcinatis Vini siccis fecibus*, (den *W. indrusen seu crassamento post spiritum ardentem à vini fecibus abstractum restitanti*) candidissimum, *urinossimum & jam quasi semivolatile largiter superstat*. Extemporaneum e *Nitri Tartarique detonatione*, propter adhærentem adhuc aciditatem quandam nitrosam, ejuscemodi laboribus incommodius videtur. Quod autem *modos ipsos* pro colligenda volatilitate ista concernit, sunt equidem plures in odore saporeque, (præsertim si mage phlegmatici seu diluti per rectificationem super alcali Tartareum concentrentur,) in effectu coincidentes: sed enim cum nostra hic intentio in specie ad parabilia quævis brevioresque processus, quousque licet, directa sit; ex adverso vero *cum Bolo* plerumque debilissimus, *in fastigiato superiorum annorum Fornace* per directa Receptacula, aut nullus aut invalidus; *cum Silicibus*, ut & *post subastrationes*, item *per Vini super Alcali Tartarei abstractiones* æque parvus, & in ultimo hoc processu spiritus Tartari communis haut expers, (ceu quoque è Tartaro Tartarifato similis colligitur,) proveniat; cum porro qui *per spiritus Vini Incerationes super Sal Tartari*

tari (vulgare vel Aceto destillato saturatum) institutas laboriosior; per Digestiones autem cum ipso spiritu Tartari (alias tædiosioris conquisitionis, & per se sat polychresto, justo preciosior; qui demum e Salis Tartari, Calcis viva & Salis Armoniaci mixtura nonnullis alicubi conquiritur, totus aut maximam partem Armoniacalis fit: non immerito proinde, (missis tantis per suspicionibus ex Accessorio hic natis,) laborum minus prodigus penetrantissimo validissimoque Liquori, qui ex anatica Salis Tartari & Aluminis seu crudi, seu potius Usti destillatione, vel per Arenam provenit; aut si pure Tartarea ingredientia desideraverit, isti acquiescet, qui ex Oleo Tartari nigro (alias accidentario,) cum Sale Tartari aliquandiu negligenterque quasi digesto, haut difficulter habetur. Parilis quidem in effectu, sed paulo graveolentior & neutralis aut nimium Tartareus est, ex anatico Tartari crudi Aluminisque pondere destillatus; nec adeo ab eo, nisi nonnunquam majori Salis volatilis copia differt, qui similiter per arenam e dictis ante fecibus vini siccatis (ous den Weindrusen) elicitor, & post rectificationem super Sal Tartari cum spiritus Vini parte, graveolentiam nonnihil exuit: ut uterque horum supradictis (pro cujuslibet lubentia & effectu,) surrogari queat.

Qui vero Solutionum, (hinc forte faciliorem,) respectu in Acidam (e vel cum Sale Tartari) volatilitatem potius inclinatur; licet Urinosi prædicti (præsertim concentratiores) spiritus, circa competentiâ vel prædisposita subjecta profecto haut sint desides; & à Sale pure lixivioso, (naturam ejus, & autoris adeo commendantis loca parallela considerantibus,) ad Acetositatem exigua sit consequentia; nihilominus dimisso fortasse Liquore, e Metallicis solu-

solutionibus (cum Aceto paratis, & in massam vitriolicam coagulatis,) ultimo extremeque tandem destillato, æque forsân speciosius occupari circa parabiliorém & accidentarium illum, qui in præparatione Arcani Tartari, (sive destillatum, sive commune Acetum receptum fuerit,) haut difficulter sub abstractionibus colligitur, & jam pridem Salis Tartari quidpiam secum abstulisse creditus est: quemadmodum alii quoque de Liquore, qui de Tartaro Vitriolato communi (mediocriter tantum citra extremam destillationem) abstrahitur, putarunt. Sic Alkali Tartareum cum certo Bolo destillantes aliquando, spiritum acidulum spurium accepimus. Sed de his aliisque, qui trahi huc possent, v.g. spiritu à Terra foliata validiore igne prodeunte, Liquore à Tartaro Vitriolato (è Terra foliata cum spiritu Vitrioli parato,) abstracto, &c. acetosis, hic non est dicendi locus.

Oleum Tartari nigrum intus gratiosiores jam pridem noluerunt; eoque multo minus, inter tot acceptiora, *Rectificationem* quovis etiam modo, promeretur; utut de cætero salis volatilis quidpiam, consimilium destillatorum more vehat. Extus cum spiritus sui parergon sit, pro lubitu repositum gregariis adhibeat, qui volet; potens, resolvens & balsamicum, etiam in contusionibus carnosarum nervosiorum partium &c. Nec rejiculum olim hinc paravimus *Emplastrum*, ad imitationem *Diasulphuris*: Verum de Tartareis satis forsân nunc actum est.

Sequatur *Terebinthina*, saltem nostras; *exotica cunjusvis* (nomen insuper nonnunquam mentitæ) loco, quosvis in usus, (missis solummodo minutiis) sufficientissima, intus quoque, si certi casus Diuresin cum laxatione alvi exigant: etiam absque *Lotine*

tionè aut curiosiori per pyxidem ligneam transcolatione, si per se (quamvis profecto sic ingrator,) in notoriis Vehiculis, Emulsionibus aut Mixturis extemporaneis omnino exhibenda foret : nam quæ *Cocta* communiter vocatur, ad occultationem sui, diversis in formulis aptior existit. Nec proin tamen opus est, ut cum frustranea spiritus jactura seorsim vulgo coquatur; siquidem quod post vulgarem spiritus destillationem in vesica remanet, non solum istius, verum etiam ulterius (in Topicis,) *venalis Colophonia*, *Resina sicca*, *maritimorum Zopisifsa*, imo (cum gratis sic habetur,) *communis Picis*, & (dum ipsi *resinosi Myrmeciorum grumi*, *der Walt-rauch*) / & si perperam Mastichi collati, aliquanti tamen nonnullis æstimantur, exoticorum aliquot Gummatum locum satis commode supplere potest; Internis usibus, (si placet vel opus esse reperitur,) tum per se, tum adjecto diuretico catharticove stimulo quodam extempore (sine tot *Pillularum*, *Cicerum*, *Marmelatarum*, *Electuariorumque Terebinthinatorum* asservatione, prompte destinandum. *Oleum autem flavum atque rubrum* inter tot resolventia & Balsamica, tanti non est, ut ulterius hinc destilletur; multo minus *Sylvanorum Abiegnum Templinumve*, ut seorsim reponantur; vel *resinosus istud è semimaturis Abietum conis* (in moleninis instar Olei lini) exprimatur. *Spiritus Terebinthina* nihilo debilior, at intus sumptu gratior per *Vesicam*, quam tædiosius (licet una alterave drachma pro Terebinthinae libra una copiosior) per *Cucurbitam* habetur; restitansque illic *Colophonia* exiguum in Spiritus pondere defectum facile compensat. *Ex immaturis Abietis conis* plane quidem similis destillatur, at parcius proventus operæ precium non præstat. *Aquam* in Spiritus

Terebinthinæ abstractione (*primò per Vesicam, aut omnem per cucurbitam*) una profluentem exhibeant Acetove destillato, (dum alii Terebinthinatum seorsim parant,) aliterve admisceant, qui acceptiora aptiorave remedia menstruave nolunt. *Tinctura Terebinthina* supervacua in nostro delectu Terebinthinatorum multiplicatio est.

De Juniperinis inter Diaphoretica paulo ante egimus. *Veronica* Extractum inter Pectoralia sequetur. Ubi vero *Baccarum Alkekengi*, etiam ritè siccatarum datur copia, (missa insipida quidem, sed languente *Aqua*, inconcinnisque inter tot Anodyna *Trochiscis*,) *Extractum liquidum*, sine saccharo quoque durabile, de cætero non inefficax & simul (pro Solanorum natura,) mitigativum, haut inconsulto hic adjiceretur: aut in defectu, vel si magis placuerit, polychrestum illud *Hedera terrestris* Extractum saccharatum, supervacanei *Sirupi Conservaque* vicem satis supplens: *Aquam enim simplicem aque ac spirituosam* adversus odor, aliàs hinc excludit; & si fateri voluerimus, nec reliquorum simplicium v.g. *Apii, Petroselini, Saxifragia, Asparagi, Fragaria, Ononidis, Parietaria, Linarie, Lithospermi, Genista, Raphani utriusque, Bardana, Pimpinella, Dauci, &c.* pro superioris seculi more *Destillata*, (utpote vel peradversæ vel languidiores, muliercularum medicationibus aut turgentioris receptissimi ampullis aptiores,) ullatenus huc referri merentur: nisi omnino quispiam pro paulo diffusiori apparatu forte *Fragorum aquam*, (non ut inter congeneres præsentiorum, sed tantum acceptiorum) velit; seu per se, seu durabilius cum exigua spiritus Vini particulâ, (nam gratissimus refrigeransque fructus pro *fermentatio spiritu* acquirendo frustra disperditur,) inde abstractam; quasi pro

pro aliorum remediorum, (sed domestici Lique-
res hic quoque satisfaciunt, ipsaque Aqua minus
in universum est durabilis,) Vehiculo. Sane si-
militer haut adeo multum est, quod ultra hoc,
etiam in plerisque (operosius quoque, & præ An-
tiquioribus consideratius interdum nunc, aut ob
Dauci, Cæparum, Porri, Raphani &c. accessum
sæpe minus jucunde) *compositis Aquis tot sc. Ne-
phriticis, Lithonripticis, contra Calculum, &c.* re-
perimus: nec ipsa famosior, e *Persicorum, ceraso-
rum &c. fructuum nucl. is*, (destillatum quidem al-
terantibus, Emulsioni tamen aptioribus,) diversi-
mode (*cum & sine acetosis*) præparata, eas tanto-
pere præcellit; nisi omnes hæ seu præsentioribus
specificis exaltentur, seu epicerasticis anodynisve
(in alio quoque vehiculo sufficientibus,) conso-
cientur. Præservatoriè quantum calculosam Dia-
thesin, (aliàs plerumque indelebilem) alterent,
miseri indies tandem nobiscum experiuntur: cali-
diores ejuscemodi Aquæ vel liquores dispositio-
nem istam potius intendunt; ejusque noxæ pariter
haut expertes sunt *vulgares Tinctura atque Essentia
liquida, seu spiritus Vini medicati Juniperini, Nephri-
tici &c. cum Infusorecentium Fragorum, in eodem
spiritu*, potatoribus profecto aptiori, quàm contra-
ctiori nostro delectui. Quanta quæso, copia non-
nunquam ingerimus sine notabili quadam altera-
tione, (si continue febricitantes, præsertim Variolis
Morbillisque laborantes excipimus,) Fraga? ut
Sirupus profectò, multoque magis *Essentia e succo
liquidior*, (concepta de facile fermentatione gra-
tiam aliàs perdens,) dum plures æque jucundi
durabilioreque dantur succi resectivi ac refrige-
rantes, sint frustranea; multo magis ipsa *Fraga
nonnullibi siccata.*

Porrò verò si quis Tartareis Nitrosive salibus, (simplicibus aut Vitriolatis,) Arcano duplicato &c. acquiescere nequeat, superaddat hic forte *Ononidis* non tam *Extractum* (bolari Tartaro affluentissimum, nec si è tenella planta fuerit, in nonnullis aliis affectibus aspernendum;) quam *Sal fixum simplex Sulphuratum, aut amplius pro lubitu Vitriolatum*: simulque forsitan comburi possent *Fabularum insuper stipites, Urtica, Genista, aliave*, pro districtuum ratione parabilia vel salis majorem copiam suppeditantia: quo *Sal quasi Catholicum* seu polychrestum exeat, nec operosius singula v. g. *Juniperinum insuper Sambucinum, Petroselinum, Hedera terrestris, Pimpinella, Tamarisci, aliorumque infrequentiorum, aut in salis proventu parviorum*, seorsim reponere, vel etiam diversimodè è talibus *Composita contra Calculum, Nephritica, Diuretica*, (sæpe è minus parabilibus aut nomine tenus solum variatis,) superaddere necessum sit; cum prædictum reliqua facile suppleat, & competentibus Mineralibus &c. haut difficulter amplius alteretur.

Atque hæc quidem è Vegetabilibus, suo quovis modo ac tempore, (præsertim inter præsentissimum Mineralium Animaliumque proventum, & debitum Anodynorum atque Epicrasticorum quorundam accessum) adhibendo, oppido sufficient: ut talium intuitu, neque delectus noster neque accuratior Praxis ullatenus è reliquis numerosissimis, (quamvis ex parte non semper contemnendis, ex parte tamen etiam nimis tantum speciosis, desideribus, adversis, ingratoribus, rariis &c.) ullatenus exigat sive *Saxifragiam albam*, (aliàs permultis districtibus infrequentiorum,) cum perlevi squammeoque Radicularum *Pulvere & Extracto*, vulgatori quovis neutiquam

validiore; five semilignosam, illam Agyrtarum Alpinam vel ingratiorem Pimpinella radicem, (siccatam, aut supervacue Extractam, Conditam vel Confectam) aut herbam insuper, semenve, ac radiosum inde Oleum: Non (adhuc magis) adverium (ac circumforaneos olentem) utrumlibet (siquidem & hic hæctenus frustra Cretissavimus,) Daucum, in semine Oleoque suo, (aliàs equidem haut invalidis:) Non exoticam pene Ruscum, aut aliàs infrequentiorrem Filipendulam. Quemadmodum nec quæ è Genista insuper seorsim proponuntur, nauseabundum semen Floresve sicci, vel conservati, aut dum Cap-pares adèdè vili vencent,) conditi. Non quæ pectorales quoque, aliove in usus supervacue passim ex Urtica majori minorique petuntur; Radix scilicet, & Romana semen. Nec Eryngii indigebit Radice, seu siccata, seu (pro enervatis potius, sed exiguo plerumque irritamento,) Conditâ. Non Lapsæ utriuslibet, (dum Folia extus ad muliercularum experimenta pertinent,) ingrato semine, vel majoris Radice, utut in diversis affectibus multis exoticis præstantiore: Non inter tot præsentiora crustacea, Lithospermo quovis, aut arillis Cynosbati, vel Mespilorum, decantata Spina alba, speciosioribusque (in aliis quoque requisitis vel signatura ducente,) Dactylorum officulis, Hedera baccis, Glandiumque, (quamvis inter domestica vulgo haut rejicula) farinâ.

Ita nec Apii radicem vel semen necessaria ulterius invenimus; inter congenera nostratia, cuius Seseli Ligustico, Massiliotico, Cretico, Oreoselino, Macedonico, Alexandrinoque Petroselino, Ammi vero (sed vano Cantharidum correctivo,) aliisque multo magis, supervacaneis, hircum olentibus, & frigidorum cœnis aptioribus, vel ab antiquorum consuetudine solùm pendentibus exoticis,

facile hîc conferri vel etiam nonnullibi præferri queat. *Succi Apri inspissati*, adèd superiori seculo commendati æquivalentia versatiores hodiè Chirurghi alias norunt. Nec denique seorsim sic servari merentur *Amygdalæ potatorum amaræ*, rari rancidive sæpe *Tribuli aquatici*, *Persicorum*, *Armeniacorum ac Cerasorum nuclei*; vel *Raphani præterea Violarum Martiarumque semen*, in non quidem adèd languidas, at vomitus interdum mage tunc proritantes *Emulsiones*: nam *Aquas* ex his supra attigimus: *Olea* verò ex id genus nucleis seorsim, vel Nephriticorum titulo conjunctim cum aliis *expressa*, profecto vel *Amygdalinum* usitatissimum intus, extus Hyoscyaminum, Papaverinum, Nucum, &c. æquat, aliquando superat.

Mensis cedant *Petroselinî folia atque radices*, *semen* hortulano, deses *Magisterium* negotiosioribus. Sic quoque *Sisarum Asparagique* (aliàs nonnullis suspectos) *turiones* linquamus delicatulis, *semen* vanis exoletisque compositionibus, *radicem* (inter tot æquipollentes) hortis; imbelles *Ciceres*, *Raphanum utrumque* & *Cynosbati fructum* Culinæ; *Conditum hinc* & *Rob Cynosbati* mulierculis satagentibus; quemadmodum & quæ è *Fabaceis* supersunt, *Aquam florum gynæceis*, *fructum ipsum* Pythagoricis, *farinam* hinc domesticis epithematibus; *Linariam* hæmorrhoidum turberculis, ut Taurum ea lucrentur, qui vulgatori hyoscyamo vel verbasco, &c. nequeunt; *Dipsacum* (aliàs quidem haud adèd rejiculum,) Pannifici, *Echinorum istorum vermiculos* iis, qui nauseabundis miseros incassum vexant. *Betula* ut speciali cuidam potûs vitio alicubi contulerit, tantum tamen & indifferens Nephriticum experientibus profecto non invenitur, ut *Gemma cum Corticibus* euporistis scabiosorum linimentis.

mentis atque balneis aptiores videantur : *Extractum earum* sapore quasi fatuum, effectu deses plus vice simplici reperimus, & magis adhuc *Succum destillatum* : *Crudus*, quamvis interaneas impuritates (qualiquali tandem attemperacione vel modificacione) segreget, & Corallia similiaque ostracoderma solvat, in hac tamen classe, ni Acidularum more potetur, languidior est, etiam è *superioribus ramis* (supposita majori alteratione) collectus; in Cerevisiam Magnatum quorundam cura nuper cum Maltha & Lupulo (pro more) coctus, sapidam quidem, sed in Nephritide haud adeo præservatricem reddit; ceu per se quoque Septentrionalibus (sponte facileque) Fermentatus, potui quam solidiori medicationi aptior est. *Nephritico ligno* quis inter effectum æquè ac colorem instabilem seu variabilem, sumptus hodiè præ tot parabilioribus impendat? aut in *volatico Musci clavati semine*, aliàs quidem extus bono desiccativo, & in pyrotechnicis, (Moschorum etiam observatione) sine fumo eleganter, (si ellychnio insuffletur) flammanete, nimium maceretur? *Cynosbati fungi in Extracto* præstant aliquid; sed hoc ipsum in selectis nostris largiter aut abundantius invenitur: in substantia domesticum potius frontale pro gregariis, cuius radici Rhodiæ par exhibent, *Aquas verò destillatas* accessione sui notabiliter validiores haut reddunt. Atque hæc de vegetabilibus simplicioribus. Pergamus nunc ad ejusdem generis remedia, quæ ex Animali (Diureticis, præsertim in insectis affluentissimo) Regno numerosissimè huc similiter relata sunt, paucis tamen nihilominus atque selectioribus apparatus nostrum sufficenter complebunt.

Sint primò *Cancrorum* polychrestis, (quamvis

nec *Chelis*, cum induratis suis *Tendinibus*, nec *ipsis Exuviis*, imò *ipsis Cochlearum testis ac tectoriis*, in defectu congener efficacia desit,) *Lapilli*; quivis, non religiosius è *vivis tantum* exempti; post simplicem solùm *Pulverisationem* solitariè, vel cum opiatorum aliquantillo dati, quovis eorum *Magisterio*, (seu ex *Aceti*, *Nitri*, *Salis*, aut *Vitrioli Philosophico spiritu* diversimode præcipitato, seu per *spiritus Nitri abstractionem* confecto, magisque sic diaphoretico,) ad absorbendum, invertendum & detergendum tum hic, tum in *Pleuritide*, febrilibus ebullitionibus, stomachi angustationibus, aliisque vicinis *Acoribus*, *Ardoribus*, &c. longè præsentiores. Idemque de *Solutionibus quoque cum Aceti*, vel *ipsis etiam Æruginis spiritu* hoc fine paratis, affirmare possumus: cum *oleo Tartari* (quamvis parciùs oculos illos aggrediente,) vel vulgatori modo cum *Salis spiritu confecta*, ob accessorii particulas adhærentes præstant quidem interdum aliquid: sed dum (ab una quidem parte,) *Tinctura Tartari Tartarifati*, *Arcanum Tartari* &c. evidentius operantur; aut *Alcali* quoddam *ipsis* facilè associari, vel prius volatilifatum feliciùs surrogari potest; dum (ab alterâ,) nec solitarius *Salis* vel etiam *Vitrioli Philosophicus spiritus* deses, de cætero sumptu jucundior, nec extemporaneæ mixturæ (post levem moram & subsidentiam) expers est, cur *Entia* præter rem multiplicemus? Adeoque nec *compositos illos Lithonripticos*, *Nephriticosque Liquores*, cum eodem *spiritu* (amarorem quendam hinc induente,) è *nullis non Animalium Marinorum & subterraneorum crustis atque testis*, passim conquisitos huc referemus. Multò minus autem vulgares cartilagineos (*spiritu Salis* haut adè seorsim obtemperantes,) aut duriore *semiluxares Carpcionum*, item

Percarum, Tincarum ac quorundam Alburnorum Lapidum; Ovorum (vel post ipsam pullitiam) Testas, & si quid aliud pro euporisto, vel in Pulveres lithontripicos, (simplicibus suis plerunque propter ingredientium inconvenientiam deteriores,) aut in prædictas salinas simplices aut compositas Solutiones tractum est. Quo pariter Manati Lapidem mercatoribus, Struthionis ova magnatum Raritatibus, & (ut reliqua Cancrina eadem opera expediamus,) ingratum è frixis Butyrum mulierculis, spiritum curiosioribus, integre combustorum Cinerem, ni amaricantibus Alexipharmacis exaltetur revera debiliorem, (uti Mixtura primo simplici, hinc invertentibus Bezoarticis demorsis longe majora operæ præcia fecimus,) exoletis experimentis relinquamus. Aqua vero Cancrorum analeptica, simplici vel cum sui similibus composita, quidni Decoctum aut Collisum (licet nec talia solidi sint momenti,) præferamus? in Ophthalmicis famosissima isti (alias diversimode à diversis proposita) destillata, jam olim parem deprehendimus solitariam Chelidoniæ Aquam; ut Galaturas, Pinguedinem serpentinam, Mustelinam &c. præsentiora taceamus: In vulnerariis siquidem omnino liquidum quid desideraretur, Oculorum in Vino Infusam oppido præsentius se sistit. Qui autem eos speciebus vegetabilibus, (affusam Aquam simplicem longe citius saturantibus,) pro Diuretico-decocto, imo alicubi Oleis thraumaticis infusis hodieque addunt, nescimus quâ sint excusabiles. Qui vero e Morfulis, Gammarorum caudis (similibusque deliciis, sanorum mensis aptioribus) fartis, in Phthisi hæcticaque tantum expectant solamen, vespillones sudificare vel le videntur: idque similiter circa suprædictas illas Aquas Antihecticas Antiphthificasque ni ex accessoriis

quædam (v. g. Ros, herbæ ac flores reſectivi &c.) aliquantillum refrigerium aut levamen afferant, indies verum eſſe experimur. *Sanguinem Hircinum* ſupra quidem alios in uſis poſuimus: at in hac, (quo communiter etiam refertur,) claſſe plerumque languet; ceu quoque *Leporis ſiccatus cruor*, & *e toto cum pelle pilisque Cinis*; *Lucii mandibula*, *Troglotides toſtus*, conſimiliaque alia, quæ in ſeri ex relationibus, vel accidentariis aut individualibus obſervationibus excogitarunt. *Urina hirci*, etiam *Embryonis* (rarior,) ſemel in Iſchuria conferre viſus eſt, poſtmodum nos aliquoties deſeruit; remedium alias ſordidum, æque ac *ſtercoris Columbini* ſolitarii vel cum *Fragis* in *Vini ſpiritu infuſum*. *Cicadas* non tentavimus: at cum *veſiculas*, qua in *calamis ſcriptoriis* reperiuntur, conciſas & cum aceti tantillo ſumptas, ſudore modo pleuritides ſpurias tollere plus vice ſimplici vidiflemus, num *Halecum Veſicula* ſimiliter pro diureſi quidpiam (ſecundum cujuſdam commendationem,) poſſent, aliquando ſed fruſtra experiebamur.

Ita *Lapides* non ſolum in *Apri Bovisque ſed hominis quoque Veſica* reperti, nil aut perperum, interdum expellunt: & quot ſcatulas *Excretorum Nephreticorum* denuo deglutitas, at ſine ulla mali emendatione, novimus? Sane qui *Ludum* hic quaerit, cum *Foſſili recentiorum* prius tranſigat; de cætero deprehendet, quod in tanta *Tartareorum* (ſimplicium aut acidulorum,) affluentia, huiusmodi ſordes, quamvis e *Matula* quoque ſupervacue tamen corradantur, aut per *Calcinationem* (*ſal complicatum* quadantenus ſaltem quaſi alcaliſantem, aut additamenta potius attingentem,) tententur, elixivientur, *ſaliſcentur*, aut in (vulgarem illam operoſioremque præter rem) *Tincturam* redigantur.

Cantarelli nobis quidem vernaculi, nec interdum (semper enim, ob sæpius hinc, at incassum quæsitum vomitum ac diuresin, non dixerimus,) desides sunt. Dum tamen inter tædiosam talium venaturam, *Scorpionum* sufficientem numerum hodie tolerabili precio passim haud difficulter comparamus, nec ob eorum *generationem*, (adeo sancte calidioribus nonnullis tractibus adhuc dum assertam,) *Ocy-ma verna cantare* hic locorum cogimur; posuimus proin superius eorum *infusum Oleum*, *saltem simplicissimum*; hic quoque extus, (intus enim cum *ustis etiam Scorpionibus* innoxium quidem, at potius veterinãriorum est,) fatis hæctenus proficuum; siue per se, siue pro circumstantiarum ratione *Terebinthinæ*, *Ceræ*, &c. penetrantioribus oleis, interdum permixtum aut obnuptum, ceu notum est, adhibeatur.

Asellos autem (modo simplicissime, nec vulgo destructorie potius) *Preparatos* cujuslibet hic delectui remittimus. Certum est nobis, quod arenosas in Vesica conglobationes interdum expulerint, tum per se tum aliis resolventibus sociati. Certum tamen & hoc est, quod in compacto siliceoque *Dulech* nil valeant; nil aut parum in propellendo renem *Calculo*, præsertim vehementiori *Ureterum* crispatura; quod porro singulares præcordiorum angustationes, sæpe cum deliquiis in tenerioribus cieant: ipse *Pulvis squammeus* quasi, & vel originis causa (inter tot acceptiora palliativa, dum nihilominus ipsa dispositio inemendabilis passively deprehenditur,) ingrator est. Paravimus aliquando è *Cantharidibus Magisterium*, cum *Nitri spiritu* & oleo *Tartari* &c. nec ad urinæ mucorisque sollicitationem adeo deses erat, *sub circumspecta inhibitione*: sed nec tale quidpiam (forte curiosius) se-

lectus noster exigit. Sufficiet hic, si ex iis, (*seu consueto seu simpliciori adhuc modo erectis,*) tanquam inter sui similia Insecta ac Vegetabilia vesicatoria revera præsentioribus, atque alias vili venientibus, *Emplastrum* habuerimus, saltem simplicissimum, v. g. ex ana Cantharidum pulveratorum, Cerae, & Olei, vel (ubi per accidens suppetit,) pinguedinis Leporinæ, cum paxillo Terebinthinæ: citra *Flammulam, Ammi, Gummata,* &c. ut in aliis per multis affectibus ad revellendum, evacuandum, &c. sufficientissimum, ita nobis præcipue in doloribus à colluvie serosa in corpore artubusque obortis usitatissimum, ob citam operationem Foniculis, quorundam more ad aliquod tempus hoc sine excitatis, tædiosissimisque Setaceis, & ob sensibilem evacuationem omnibus frictionibus cum Aquis catharrhalibus aut Nervinis spirituosis, Armoniacalibus, aut Oleis Linimentisque resolventibus longe passim præsentius; præsertim si pro necessitatis ratione successivus humorum fluor per dies aliquot sollicitetur, ejus exigua quantitate v. g. *quarta vel quinta parte Defensivo cuidam, vel Saturnino Emplastro* admixta, & (interdum cum *Emplastro de Hyoscyamo*, si pruriat locus, alternando) applicata. Ceu alii data opera, (hunc in finem, ut & ad tophorum resolutionem,) consimile ex Oxycroceo, Nervino, Medulla vitulina, Terra Vitrioli, & cantharidum particula componere *secundum Itali cujusdam præscriptum* consueverunt. Tutissimum de cætero quodvis horum, nec inter quotidianos usus atque continuationes, circa ductus urinarios noxam, hætenus quidem deprehendimus; de interno frigidorum hinc stimulo, & supervacuo (num *Caput, Ala atque Pedes* detruncari debeant, nec ne,) litigio securi, qui minus suspectis irritantibus

tibus & reſectivis idem uſque dum obtinere potuimus.

Superſunt *Lumbrici* tralatitia quidem commendatione famoſiſſimi, in ſe tamen abominabiles, in calculo pellendo proſecto haut magni momenti, pro diureſi in reliquis affectibus, Hydropē, Iſchuria, & (cui tantopere in ſpecie opponuntur,) Arthritide vaga, tot acceptioribus imo præſentioribus Diureticis atque Specificis revera poſteriores: ceu ſpiritus Salis Tartari, Calcis vivæ, Tincturæ Martis, Arcani Tartari, Cinnabarinorum, Opiatorum, ac Præcipitantium uſu æque felices progreſſus in vagabundo iſto dolore, (plerunque etiam citra purgantia, citra quævis Topica & inſeſſus, contracturarum ut plurimum autores,) fecimus; absque ſemiruſtico illo *expreſſo Succo, absque Præparatorum per levi pulvere*, levioriſque (tam in pondere, quam in effectu,) *Magiſterio* è Nitri ſpiritu cum oleo Tartari præcipitato: *Terreæ* circa ſcorbiculos eorum *sordes* ſordidæ, *ſpiritus per ſe inde deſtillatus*, phlegmaticus paucoque ſale Volatili conditus, (inter ſupradictos alioſque æquivalentes,) curioſiorum, *Abſtractitiis* ſpecifica vi parum imprægnatus, (ſiquè validior ſpirituoſitatis ſuæ ratione fuerit illitus ſæpe non ſine noxa,) *Lumbricorum denique Infuſione*, (*cum vel ſine Alkali particula*) alteratus, ſaturatior quidem, at (ſi Inſectorum iſtorum potiorem deſtinationem cernimus,) uterque minus iſti conveniens eſt: ut proinde ſolum *Oleum, idque ſimplex* tantum, (cum *compoſitum Officinarum* additione olei Rorismarini ſupervacanea extempore haberi queat,) hic ſuperſit, ſi diffuſiori forſan apparatusi aſſociare placeat: nam ab altera quoque parte unctuoſitas, emolliendi cauſa vulgo quæſita, permultis affectibus vel circumſtantiis.

haut convenit, & in vegetabilium etiam Infusis oleis, domesticisque pinguedinibus pariter habetur.

Bufones tandem, eorumque per tot abominabilia tædia (qualicunque quantitate,) conquirendum *Sal quodvis*, & alia horribilia Secreta, plerumque (si verum fateri voluerimus,) per traditiones tantum, absque privata repetitaque experientia, (saltem ne nescire videamur,) commendata, iis relinquamus hic, qui experimentationes forsan ultra modum extendunt.

Atque potius hinc ad securiorem fœcundissimamque *Mineralium* convertamur seriem, inde similiter colligendo, quæ parabilia præsentioraque simul fuerint. Unde non immerito forsitan *Nitro* primum tribuimus locum, saltem *nostrati*; *Barbarico Niliacove*, cum remissiori (in nostras hic intentiones,) parciori que *Murario ut & Regenerato*, (è spiritus ac Nitri fixi mixtura, nitriforme, sed longe acrius Sal reddente,) curiositatibus relicto. E nostro vero, si internos quidem in usus primo habuerimus *selectiores primoresve Stirias*, ab accidentario Sale communi sufficienter pro more secretas; non est, cur ulterius in nimis istis, ac Pyrotechnicis plerumque magis necessariis *Depurationibus*, per Lixivii saponarii oleivæ Tartari instillationes, aliterque (pro innoxie mucilaginis tantillo, aut superflua Salis Terræ, toties tamen quæsi parte) sequestranda institutis, tantopere occupemur: aut *pro repetitis coagulibus* operam & *Rosaceam* quoque, dum Aqua simplex pariter sufficeret, disperdamus; vel nihilo præsentiores *Flores* ex ollarum transudationibus, aliisve modis tædiose conquiramus; aut potiori Nitri substantia copulave inconsideratius disjecta, *cum Sulphure vel* (carius saltem) *cum Floribus*

ribus Sulphuris semialcalifemus, quo tonforum ille *Prunellæ*, (inflammata vel quasi excoriata sæpe magis exasperans) *Lapis* proveniat; cum haut dissimile quid etiam post Antimonii Diaphoretici confectionem, aut exultimo Nitri (per Lixivium prænotato modo depurati) *Coagulo* haberi possit. Multominus autem indigebimus *faccharo, vel etiam Solutionibus Corallorum, Perlarum, Saturnique Nitratibus*, siquidem præter inæqualem improporcionatamque utriuslibet participationem, longe certius compendiosiusque singula extempore, æque ac *Nitrum Martiale aperitivum* recentius, dum opus fuerit, miscentur. Qui vero occultationis causa voluerit, longe speciosius cum succis Cerasorum, Myrtillorum &c. *Nitrum* (in particulis suis circumcirca) *Tinctum* inveniet, quam si idem per Santali, Violarum, Rosarum, vel Papaveris erratici. Tincturam comparare conetur: nam Alterativi profecto parum ex his, ut & è Scordio Acetosa, &c. Nitro accedit. De cætero quod cum Metallicis quibusdam Sulphureis *in Terrestitatem* haut inefficacem figatur, & alii adverterunt, & in præcedente classe Antimonium Martiale Diaphoreticum exemplo fuit.

Nos autem porro hic è parabilioribus ponamus *Nitrum Fixum*; non quidem solum ac seorsim, quod post *simultaneam Antimonii Diaphoretici detonationem* colligitur, Nitro crudiori (ob deflagrationem haut undiquaque consummatam) aliquantum affinius, & Anodynii aliisve profecto excessivis titulis inconvenientius insignitum: nec etiam, quod per *Carbonum, Segmentorum &c. admixtionem* data opera paratur, & haut ita pridem (æque ac quod post Reguli Antimonii, Silicum, Calcis, Martisque cæmentationes vel deflagrationes provenit,

venit,) *pro Universali Solvente ipsoque Liquore Alcahest* nimis hyperbolice propositum est; sed tantum accidentarium illud, ac instar parergi, quasi gratis post *Croci Metallorum, Clissi sulphurati vel Antimoniatum ac consimilium* confectionem restitans, amaricans & granulatum; sulphuratis hinc Vegetabilium Salibus non solum conforme, verum etiam in effectu pro Diuresi ac Diaphorisi, (licet arreptas quoque Sulphuris vel Antimonii particulas, sub lenta evaporatione maximam partem deponat,) in permultis affectibus æquivalens ac simul parabilius: cui qui velit, paulo ante dictum Antimonii Diaphoretici Nitrum (minus) fixum, per nos associet, minori tamen pondere, quo magis alcalisatæ partes prævaleant.

Tandem (cum *Tartarus Nitratus* circumcirca tantum alcalisatus & extemporaneæ potius imitationis, sane ultimo Nitri per lixivium depurati coagulo nihilo valentior sit,) accedat polychrestum illud *Arcanum duplicatum*, id est Nitrum fixum, Vitrioli (cujus metallicam substantiam separarat seu præcipitaverat,) acetosis particulis sufficienter saturatum. Atque hinc si forte defuerit *Aquæ fortis caput mortuum*, (probe exustum, alias extractum Sal vitriolescit, vel residua pars Metallica nova Nitri fixi vel Salis Tartari solutione ulterius præcipitanda est,) è *simplici quoque Vitrioli Dissolutione* parari poterit; huic scilicet tantum Liquoris Nitri vere fixi seu alcalisati, (ceu gratis nonnunquam post Antimoniales quosdam labores habetur,) aut Salis Tartari cum Nitro parati instillando, (donec Metallica Vitrioli substantia perfecte separata seu præcipitata fuerit,) & coagulatum hinc Sal de novo pro more fundendo: quo idem provenit remedium; reuera de cætero (toties pridem ex-

per-

pertis) innoxium, at utrobique in multis affectibus, præsertim in omnibus Lymphæ (per vasa vel renes,) abundantis præsentaneum; ut *Marte* insuper, aut (*in Nitro cachectico chalybeato*) Vitriolato Martis, (inter tot hujus Tincturas, & Vitrioli seorsim dati præstantiam,) vel (carius adhuc) *Auro* supervacue alterari videatur. Antimonium colliquatum, alias tantum superstat & *in Hepar* quoddam redigitur.

Quantum autem nunc ad *Nitri destillationes*, & primo quidem (cum *Aqua ex ejus solitarii, vel cum Manna mixti diluto*, per Vesicam aut Balneum destillata nobis olim promissa parum servarit,) *Tonitruantes*; Medicus tot *Cliffiformium liquorum variationibus*, jam pridem (non tantum è Tartareorum, Sulphureorum, Salinorumque, miscella, verum etiam cum lapidum, Mineralium ac Metallorum, crudorum, vel prius solutorum aut amalgamatorum, vel adhuc in Mineris suis hærentium associatione) conquistis nequitiam indiget; siquidem plerorumque inter se (quoad effectum) exigua, potior vero in capite mortuo floribusve simul ascendentibus (ni solubiles & intus tuti fuerint,) est differentia; ac quantum hinc quotannis (nisi *Solutionibus*, nonnulla tamen simul præcipitantibus, *vel extractionibus* quibusdam seorsim adhibere placeat,) internos in usus consumitur, sufficiente quantitate tum in Salis Tartari nitrosi, tum (jucundiore simul sapore odoreque) in Croci Metallorum Antimonique Diaphoretici confectioe quasi gratis habetur; etiam per Retortam saltem, inferius perforatam, si tubulata, vel recentius (tirostre illud ingerentibus inferius patens) instrumentum defuerit, aut potius noluerimus.

Quod vero *communem Nitri spiritum* concer-

nit, profecto similiter potioribus usibus (loco Tantiilli *è solitario Nitro*, vix citra vasis rupturam curiosius collecti, vel *cliffiformiter Sulphurati* sicque heterogenei,) sufficiet, qui missa nunc *Arena*, *Argilla*, *Bolo aliisque* supprimentibus vel invertentibus, *cum Aluminis crudi duplo* præterpropter habeatur; Vulgari de cætero (dum innoxium saltem vehiculum hinc mutuo sumitur, & caput mortuum Aluminosissimum restat,) nihilo inferior. Est autem huic fini Retorta pro destillatione longe aptior Operculato illo, (haut parum etiam inter circumstantans plumbum eructante) recentioris cujusdam instrumento. *Fortissimus* vero iste, qui phlegmate vel ab initio vel per tædiosas *Rectificationes*, (utrobique non sine dispersione,) subtracto comparatur, quid Medicis hic usibus selectuique nostro, (nam de Metallicis nunc non loquimur,) speciatim conferat, non videmus; siquidem *Fumigantissimus* sic ægrius dispensatur, & nihilominus adsumentis diluendus est; uti jampridem etiam *cum spir. Vinæ communi vel abstractitio quodam*, (imposito hinc *Pleuritici vel Anticolici Liquoris titulo*,) consuevere: si tamen uterque spiritus rectificatior fuerit, quod post validissimas invicem excandescentium evaporationes surgit, residuo postmodum qualitercunque tandem reduniendum est; alias præter adversitatem stipticam, debilis in effectu Mixtura remanet.

Tinctura Spiritui Nitri per Vegetabilia eorumve Extracta conciliata, brevi plerumque disperit. Quæ vero ex *ejus (cum Alumine destillati) capite mortuo*, seu potius ex hujus (aluminoso) Sale hinc Extracto, & ulterius calcinato, pro Diaphorisi paratur, equidem potius Diuretica, de cætero æque cquæ (specialia propter promissa,) ex *Oliivo cum spiritu*

Spiritu Nitri digesto, &c. prolicitur, curiosioris intentionis est. Nec videmus, cur *prior volatiliorque Spiritus* seorsim hic servari debeat. Qui à *Croco Metallorum, Mercurio vitæ, Sulphure Antimonii, &c.* abstrahitur, ob volatilitatis istius dispersionem debilior tantum existit, & facilioribus quorundam Dissolutionibus consultius denuo insumitur: qui verò à Bezoartico minerali communi; *Spiritum illum Nitri compositum* gratis præbet, ut *cum Sale com.* seorsim destillari haut mereatur; quemadmodum nec *aliæ Aquæ Regiæ* (inter tot tædia ac pericula proliciendæ,) dum extemporanea Salis, Nitri vel Ammoniaci in spiritu Nitri vel Aqua forti dissolutione, *simile Chrisulcæ* pro lubitu nunquam non habeantur. *Gradatorias, Pugillatorias, & ipsum Gebennæ ignem,* ceu vocant, Metallurgicis negotiis, (nostra hic blandioribus securius perficientes,) relinquamus; quemadmodum Aurifabrorum persuasionibus *Depurationem usitatam Aquæ fortis;* quam à vulgari Nitri spiritu parum in effectu differre, pridem alii notarunt; & licet de subtiliori Vitrioli spiritu, aut toties quæsito ejus Sulphure quidpiam participaret,) hodieque tamen innoxiam, nec fixata per competentem ejus proportionem (loco spiritus Nitri,) Antimonialia, ulla tenus deteriora ostendit experientia: ceu alias solo Vitrioli vel Sulphuris spiritu nonnullis ad Diaphorisin tandem disponuntur. Atque hæc de Nitro: cujus nuperi *productionis vel accidentariæ collectionis* modi, uti haut paucos, (*per Cinerum cum Aceto proprio insuccationes, secum salinarum, Des Schloders cum Calce viva combinationes, fossas pro rejectaneis animatorum retrimentis, &c.*) tentavimus, partim parum procedunt, partim operæ, pretium profecto non rependunt.

Quod

Quod autem in ordine nunc *Sal culinare* (in speciebus suis) attinet, principio per factam in singulis experientiam liquido convincimur, revera severiorem atque frustraneum esse strictum istarum ad has vel illas formulas delectum; medicationique nostræ oppido intus & extus satisfacere, quod cuivis territorio parabilius existit, v. g. Interioribus hisce, (ceu dicitur,) *Fontanum vividius*, (sive de cætero siccum perstet, sive in deliquia vergat:) Confiniis autem alibi modo *Fossile* sive *Gemmeum*, (quorundam, non omnium respectu, aliquanto quidem subtilius, eorundem tamen Productorum;) modo *Marinum*, Emporiis maritimis frequentius; ut propter (graviorem quidem, at haut adeò hinc fontano vel gemmeo, sub proportionata dosi præsentiolem) *Spiritum*, aliave promissa, seorsim afferri, vel e *Muriis hictædiöse recoqui* profecto non mereatur. Ita similiter certum est, quod (*Destillationis* ceu frequentioris operationis respectu, (vulgaris illa, pro remissiori acridine quibusdam instituta *Purificatio* tantùm curiosior, & exotericorum Salium, (uti nonnunquam permiscentur invicem,) infida separatrix; per *Raphani succum* (ab Asthmaticis fortè petita,) Liquatio nimis simplex; propter (nescio quos) sylvestres spiritus exoticasque sordes instituta *Fusio*,) inter quotidianos innoxiosque culinæ usus,) planè supervacanea, & subtiliorum simul partium deprædatrix sit; æque ac vulgatissima ista *Decrepitatio*, sale denuo si granuletur, nihilominus crepante.

Quot autem ampliùs ex hisce speciebus, per alias insuper ambages, variationes aut multiplicationes passim prostant aut proponuntur Formulæ atque remedia? unde tamen, si solus saltem *salis Spiritus* seligeretur, (ut ejusdem originis, & sufficien-

cientiffimum in medicatione vel defectu, fuccedaneum *Spiritum Vitrioli philosophicum*, taceamus;) diffusior etiam apparatus haberet, cui hoc in genere satis acquiesceret : & quidem similiter missis circa eum reliquis curiositatibus, diverticulis, frustraneisque laboribus. Nam primò, quod destillandi Spiritûs istius *Addimenta* concernit, cur in defectu peccantes, tantillum ejus è *solitario sale* (rarò citra vasis rupturam) petamus? dum *Muria spontè* (à nonnullorum Speciebus) è *carbhis, vel ipsis Salinarum*, (ubi propiores fuerint,) *Metis stillans*, ad quartas præterpropter exhalata, (siquidem omninò per se destillatus placuerit,) Spiritum subtilem & perquam elegantem è retorta per Arenam fundit. Aut cur nosmetipsos in *destillati pondere*, *protractiori labore, intensiori ve nequicquam pretio* inconsideratius defraudantes, *Corallia vel Terram sigillatam*, (singularioris efficacix ìpe;) aut saltem pro investo more, *Bolum, Argillam, Arenam, Lateres* (etiam prius alicubi pro murix imbibitione cande-factos,) aliave aliis quoque damnata invertentia, obruentia vel salinarum particularum ascensum, ob vehiculi defectum remorantia, pro salis incorporatione addamus? dum per *Aluminis quidem caput mortuum*, præsertim udo aliquandiu expositum, longè compendiosior; per ipsum verò *Alumen* (in anaticâ vel dupla proportione adjectum,) propter vehiculi phlegmatici exuberantiam copiosior insuper, & medicationibus, æquè ac mage necessariis Solutionibus sufficientissimus, innoxius de cætero, & (Capitis mortui residui, seu integri, seu in Sal quoddam & Terram albissimam sequestrati, aluminosam adstrictionem noscentibus,) inculpatus provenit : adeo ut insuper (præcipuè in privatas remediorum dispensationes,) *Fastigiato illo,*

(caro

(caro satis, nec uno nomine expertis incommodo, impuriorem præterea Spiritum plerunque eructante) *Furno*, alio quæsito hunc in finem Apparatu neutiquam indigeamus.

Tinctura per *Papaveris erratici* essentiam consimiliave conciliare, solitario, quo dictis in dispensationibus aliquantum obnubatur, haud sane inconveniens est. At pro intentione quidem nostra necessitatem vel specialius emolumentum non videmus, cur *Spiritus* [*sulphurei*] *volatilis particula à recens destillato* seorsim denuo abstrahi, vel aliis operosioribus quoque modis comparati; item, cur ipse *Spiritus integer*, ad tollendam flavedinem aut subtrahendum evectæ, (at innoxix & parumper saltem adstringentis) terreitatis tantillum, repetita destillatione *Rectificari*, vel amplius, sæpe non sine subtiliorum partium perditione, *concentrari*, aut, exercitii potius curiositatisve causa, super recens Sal abstrahendo, non nihil *augmentari*, vel hermaphroditico capitis mortui aluminosi Sale (calcinato,) aut (convenientius) Tartaro depurato ulterius *alterari debeat*. Ad externos usus, si solitarius, vel parabilia adhuc solventia non sufficiunt, numquid facilius *sale proprio vel petrae*, ex tempore dissoluto acuatur? Et loco decantati illius [*cum Nitro*] *compositi*, gratuitos istos Liquores, qui à Bezoartico minerali communi, Sudorifero maximo Joviali, &c. abstrahuntur, (siquidem simplex proportionalis spiritus Salis Nitrique mixtura, ad interna nonnullis consueta, extus interdum haut satisfacit,) adhiberi posse, paulo ante monuimus. Violentas autem *e lapide calaminari aliisque solutionibus Repetitiones* (quasi *concentratas*,) *tædiosas Incerationes, &c.* quidni circa Metallurgica nimis occupatis, & *qualitercunque dulcem*, (cum per Alcalia injecta

jecta pervertatur, per laboriosas falis, ante destillationem, solutiones parum mitigetur, simplici porro Digestione nihilo infelicius, quam negotiosis pro *Aqua illa Temperata* cohobis, sub Spiritu Vini occultetur, per se denique sumptu haut fit ingratus,) curiosioribus ad certas nonnullibi Solutiones, (parabilioribus tamen vix adeo præsentiores,) hinc remittamus? *Spiritus Salis vitriolatus* quanti est? cum parum ab adjecto Vitriolo transeat; & alius forsan istius loco Spiritum Vitrioli Philosophicum, ceu loco stiptici e *Sale cum limatura Martis destillati Liquoris*, consultius selectiorem quandam Martis Tincturam, (dum gratioris istius Spiritus è Florum Ammoniaci Martialium residuo sale parati tanta tamen non est Martialitas,) in praxi sua adhiberet. *Spiritus Salis per Alkali Tartareum aut nitrosum communi modo seu mediocriter Fixatus*, supervacaneum hic præbet coagulum, sive sal ultra modum fixum, & acerrimo cuivis culinari compar; ut alibi cum ulterioribus horum productis notavimus.

Flores autem una surgentes commodissimè Spiritui prolecto pro ejus fortificatione adjiciuntur. Ut enim in suo genere *Spiritus salis coagulati* speciem haut rejiculam sistant, ejus tamen necessitatem in contractiori apparatu non videmus; & laborum minus prodigus forsan haut incongrue *ultimum & infimum Salis Ammoniaci*, (post sequestratos per sal Tartari Flores urinosos, *Sublimatum* ejuscemodi coagulis substitueret. Qui vero utrumvis horum amplius *Crystallizare* conantur, aut *Solaribus vel* (stringentissimis tunc) *Martialibus* saturant; qui *Spiritum ipsum* (exigua sane participatione, difficillique dispensatione,) *super depuratum Tartarum aut Saccharum*, vel (manifesta

sesta cum inversione) *super Silices*, aut (maxim^a istius dispersione, donec tandem aliqualis acor sentiat,ur,) *cum Alkali quodam vegetabili concentrare* laborant; vel post tædiosas Acetosorum Incerationes, operoseque repetendas Sublimationes, &c. tædiosa quædam *Coagula, Gemmas vitæ, &c.* quærunt; laudabili quidem exercitio, sumptuosæque sæpe experimentationi, haut vero contractiori firmatiorique Praxi symbolum, (uti nostram nunc intentionem concernit,) conferre videntur.

E Vitrio'o Spiritus, & alia vulgatiore communiter huic classi inferuntur: sed enim cum Salis culinarii &c. productis ut plurimum segniora reperiantur, paulo post inter Alterantia considerata, & relatu huc postmodum haut erunt difficilia.

Sal Anatron, Allembrot, ac cætera terrificæ Nomina, Metallurgis, *Vitri* (ceu vocant,) *cineres*, quoquo etiam modo hujuscemodi minutia comparantur, Lurconibus ne frustra manducent, relinquamus. Qui non solum istud Alcohol, sed curiosas quoque (*per augmentatum Alkali, aut per Salis, Vitrioli, Nitrive Spiritum.* Vitris, ex & cum Abiegno Pineoque ligno paratis instillatum,) comparatas *Solutiones atque Magisteria* nobiscum expertus est, talia haut exiget remedia.

Sic *Lapidem Nephriticum*, etiam selectiorem, plus vice simplici tentavimus; at frustra plerunque, vel circumstantiis effectus causam dubiam reddentibus: ut proin, si nihilominus habitioribus propriapto placeat, & integer quidpiam nonnullis præstet, inconsideratior tamen sit *Comminuti vel acidis Spiritibus corrosi* exhibitio. *Crystallum* alia postmodum in classe ponemus, unde revocari huc poterit, si cui temperatioribus Nephriticis interdum adjicienda placeat. Sed enim mediocres

diocres tantum ejus hic vires offendimus; magisque adhuc *Silicum*, & quæ in libellis inde passim proponuntur. Nam ut *per se*, & citra inutilem illam *Calcinationem*, (Dentificiis forsan, loco vexatissimi, & tandem etiam *in lacte extincti Pumicis*, aptiorem,) præcipitans quoddam seu invertens stomachale nonnunquam præstet; ut quoque *solutio ejus salis spiritu facta*, (acerba & ingrator,) *Liquoribus Nephriticis* per eundem spiritum ex omnium pretiosiorum etiam Lapidum lithontripticorum genere vulgo paratis revera æquipolleat: exiguus tamen hic, etiam *selectioris & vel Metallici quid spondentis* deprehenditur effectus, sive *in substantia* datur, sive *dicto aliove acido liquore solutus*, aut plane in *salinum coagulum* redactus. Siquidem quod decantatissimum nuper *Silicum ille Liquor, aut Tinctura*, (è Massa cum sale Tartari per fusionem proveniente,) pro more extracta, & ad colorationem equidem reale quid sic conferens, hoc in genere & certis circumstantiis præstant, inter Silicei tamen tantillum potius Salis Tartari est: indeque vulgaris etiam Tartari (quamvis accidentarii ruboris) Tinctura haut minus tunc efficax, ipse vero *Silicum Liquor Mechanicis* forsan aptior, levissimus autem pulvis, qui *Cremoris* titulo hinc elutriatur, & *Magisterium per spiritum Vitrioli*, (cum elegantis Tartari vitriolati proventu,) vel (è Solutionibus cum Spiritu Salis factis) *per Alcalia* præcipitatum, profecto deses deprehenditur. Atque hinc semiaffinem istis *Ludum recentiorum fossilem* hætenus per usitata illa *Acida* vel *Alcalina solventia* reiterato tentare nolimus; nihilo aliis silicum molliorumve adhuc Lapidum Solutionibus validius, dum Alcahestino reclusio deerat, inde superioribus annis obtinentes. Nec inter tantum euporistorum lithontripticorum

proventum (etiam accidentarium,) referemus huc *Lyncis, Iudaicum, aut Spongia*, (gutturosis apud infitiores venalis, & *Pila marina* plerunque tum præsentioris,) *Lapidem*, consimilesve *Massas*, etiam inconsideratius *Ustulatas*, vel in *Salia, Lique- res, aut Magisteria*, majoris adhuc (quæ tamen non est,) efficaciam vel singularitatis causa redactas. *Ceraunius* (rarus nec fidus semper,) in hydrope simul, ut & ictero nonnullis commendatus, item *Glossopetra*, similiter etiam inter *Stomachica, Antiepileptica & Hydropica* relatæ, (sive revera fossiles, sive *Canis, Carchariæ* dentes fuerint, curiosiorum Museis cedant. Et si omnino quid superaddendum, consultius fortasse foret è *Calce viva*, tractantium manus æque ac ingenia adhuc dum, (in eo tamen similiter exæstantium, nihilominus duplex illud recentiorum *Sal* haut possidentium numero,) exercente.

Effet autem forsitan, (si spiritui *Salis Tartari* affociare placeret,) ille fumosus & polychrestus *Spiritus* urinosus (nec adeo tamen ingratus;) quem quidem per nos alii modo *cum Armoniaco, Cornu Cervi, Tartaro &c. sub Antipodagrisci quoque titulo* quærant; *Compositum*, additamententisque potius vires suas debentem liquorem, (quem extemporanea insuper mixtura imiteris) nacti; modo vero per tædiosissimas *spiritus vini alcalisati incerationes* exercitatis quoque inter bifidos tubulos nihilominus sæpe semiphlegmaticum quid proferentes, aut *per peculiare Serpentina*, intus hamulis seu retinaculis quibusdam phlegmatis ascensum impediētes, aliterve colligant. Nos *Spiritum Salis* etiam venalem tantum, aut *Spiritum vitrioli philosophicum* (cum Aceto destillato non procedit,) anatico pondere *Calci vivæ recentissimæ* (in cucurbita

bita in Arena calida locata) superfundendas, per Alembicum de subito applicatum, subtilem & copiosum Spiritum magno sic laborum compendio nanciscimur; Capite mortuo (post elutriationem & massæ Salinæ cum vini spiritu extractionem,) *Liquorem istum Nephriticum* decantatum, (at effectu revera saltem mediocrem) quem alii data opera è *Spiritus Salis & Calcis viva seorsim facto congu- lo, vel Spiritus Salis Armoniaci cum Calce parati Capite mortuo* petunt, (si placuerit,) suppeditante. Sin vero nimia videatur Spiritus hujus infusio, exiguarum impensarum modum haut ita pridem aliud agendo invenimus: si scilicet Calcis vivæ recentissimæ contusæque ana, (vel etiam minus,) cum *Alumine* de subito misceatur, & per retortam aut cucurbitam aut in arena destilletur; quo spiritus sat penetrans & urinosus provenit; Aciditate aluminosa terream calcis partem interim adorientem vel amplexante. Quæ vero præterea è Viva Calce supersunt, Matresfamilias vel domi, quando necessum fuerit, parant; at profecto (ut alterius quidem classis euporistorum præstantiam ingenue hic fateamur,) quam plurimis Officinarum ac Fonsorum oleis Unguentisque refrigerantibus, resolventibus, item de Calce viva &c. Miscellis nihilominus præsentiora: ceu v. g. polychrestum & volatili falsedine (citra corpulentioris acredinis post exhalationem vestigia,) prægnantissimum est *Lixivium; sive per se, sive cum Oleo communi vel Anodyno quodam in Linimentum* concessum applicetur. Item *Cremor calcis viva*, ad dyscæulotica &c. nunquam non collectu facilis. Ita tecurius & efficacius usque dum non invenimus *Cauterium*, quam quod eadem prosapia e *Lixivio saponario* (citra opiatorum, Saturninorum, &c. actu-

ationem plerumque magis retardantium accessum) simplicissime confit, & à liquatione caute præservatur: siquidem *recens Fraxini cinis* non cuiusvis loci ac temporis; *Spiritus Vstrioli concentratus* tædiosior, & æque ac *Antimonii Butyrum* inæqualis interdum extensionis; magis autem adhuc *Mercurius sublimatus* turbulentus est, præsertim in Cachecticis: quemadmodum & Globuli in istius Solutione macerati: ut diversa hinc (sæpe promissis vix adeo stantia) *composita* data opera prætereamus: nam recensita hætenus nec directe hujus classis, nec præter dictum simplicissimum Cauterium, selectus nostri sunt.

Quo itaque residua *Compositi generis Diuretica ac Lithonriptica* similiter nunc perlustremus, & facta tantæ cocervationis collatione, unum hinc alterumve pro instituti nostri ratione seligamus; sane qui principio nobiscum advertit, quod (uti ab initio quoque ex parte monuimus,) in Nephritidem revera vel ex persuasione proni, commendatissimorum quoque continuatione nimia, malum potius accelerent vel intendant; aut propulso residue postmodum granulo, vesicæ calculum sibi nonnunquam procurent: quod porro Dulech hoc, ceu alias extra Sphæram activitatis medicamentorum admodum positum si quasi siliceum fuerit, Pharmaciæ non obtemperet, & arenosa saltem, præsertim hypochondriacorum conglomeratio incidentibus Salinis aliisve specificis interdum cedat: quod denique Renuin Calculus nequam diffusos apparatus & formularum variationes exigat; sed paucissimis appropriatis, eoque cum activitate quadam pertingentibus æque feliciter aut felicius, si per naturam potest, propellatur; quod in continua illa nausea vel complica-

tis plerunque vomitibus diffusæ potiones, magma-
tum boli, ingratoris molis saporisve pulveres
&c. hic perquam inconvenientes, Clysteres (utut
evacuando levare vel demulcere dicantur,) nisi in
rarissimis circumstantiis, de cætero revera super-
vacanei, Laxativa adhuc majores tunc turbatores,
Topica vero operosiora (dum externus calor & il-
linentis frictio potissimum hic peragit,) plane fru-
stranea sint; quod demum temperata & simul præ-
cipitantia Diuretica, anodynis (ni contumax
Ischuria attentionem quandam circa talia exigat;) &
antispasmodicis exaltata, præ aliis ut plurimum
præsentiora in ejusmodi turbis & ureterum cri-
spaturis reperiantur; salina vero, (acida vel pro
circumstantiarum ratione, alcalina,) consultius
tunc istis tantum succenturientur: qui inquam
hæc & similia pro comptiori compendiosiorique
praxi considerat, quantum primo quidem Pul-
veres, jampridem magno numero in Dispensatori-
is, (at plerunque sine Gratiis concinniorive
compositione) propositos, aut recens hinc inde
(sub nuda tantum variatione) super additos, con-
cernit; si supralaudatorum Oculorum Cancris v.
g. scrupulum unum vel drachmam semis, cum
pulveris Anodyni nostri granis octo præterpropter
semel aut bis dederis; vel (complacente forsan
oræ extemporanea dosi, actuali Compositi asser-
vatione,) sub parili proportionem reposuerit; in-
ter Spiritus Salis aut Tincturæ Tartarisati, vel
consimilium supra memoratorum debitum con-
sideratumque accessum, facile præstabit, quod
*Lithontribon, Ducis, Justinique Species, ac tot
antiqui recentisque contra Calculum Pulveres, etiam
Cantharidibus diversisque Cineribus, Nephritico
lapide &c. stipati curative pollicentur.* Ut Tar-
tarum,

tarum, Nitrum, Alcalia diuretica &c. per se vel cum Cancrinis, aut (infra ponendo, sed molem haut parum augente) Succino, varie pro lubitu miscenda, & extra paroxysmum, (inter alia euporista) nonnunquam (si è re esse videantur,) danda hic non repetamus.

Sic cum lapidiores è Diureticis pulveres, Essentia, Tinctura, Extracta, &c. Conservæ cuidam vel Rob domestico nunquam non (in competente tamen proportione ac conspiratione,) involvi (si quidem omnino bolari consistentia expeterentur,) queant; non deprehendimus, cur tot (ut plurimum inconsideratius composita) *Diuretica & Lithonriptica Electuaria*, (speciosioresque licet) *Marmelada* præstare debeant. Sane hoc remedii genus in universum hisce affectibus videtur inconvenientius. Nec *Sirupos* (olim inconsulto coacervatos, sæpeque è culinariis solummodo confectos,) v. g. *de Duabus*, & *de quinque Radicibus*, aut (parva hinc differentia *Acetosum compositum*, de *Raphano F. Oxymel compositum*, vel quod in specie (ob Raphanum forte, qui tamen ad uncias estur, & ob Asparagi Rusci que baccas,) *Diureticum* dicitur, aut *Oxysaccharum compositum* alias nunc vilescens, vel (pridem satis excussum) *Sirupum Nephroca-tharticum*, secundum usitata Dispensatoria requiret, aut operosiores talium *Correctiones*, vel *novas Sirupi Acetosi compositi*, & *Oxymellis compositi*, item *Siruporum Nephriticorum Formulas*, etiam cum *Aceto destillato* ex aliquot vegetabilium, (si recentia siccentur,) Manipulis, Raphano, ingratoribus capis, &c. aliterque paratas alternando superaddet, qui saccharum hic haut adeo conveniens, aut saltem supervacaneum esse, vel si omnino dulcor in quibusdam exigeretur, Saccharo seorsim Sirupifato

pisato Essentias, Extracta, Nitrum, Spiritus, similesque Liquores magis polychrestos & concentratos facillime dilui seu temperari posse, sub contractiori Praxi novit.

Et cum prædicta *Liquida*, (quodvis in suo genere & destinatione,) tam per se, quam sub competenti mixtura, tot (superioribus annis ut plurimum inconsideratius coagmentata, aut supervacue saltem usque dum multiplicata) *Elixiria Nephritica, liquores Nephriticos, Lithonripticos, contra Calculum, contra Arenulas, Essentias Nephriticas, Mixturas Diureticas, &c.* partim longe superent, partim evidenter æquent, non videmus, cur talia quoque seorsim reponi mereantur; præsertim cum horum quædam extemporaneæ imitationis sint; multa ob ingredientium parvitatem aut languorem, (ni assignata dosis admodum multiplicetur,) aperte debilia; alia propter graveolentium aut fumosorum accessum, nauseabunda & (præcipue, quibus tamen una commendantur, hypochondriacis) perquam adversa; alia ob fossilium, testaceorum, ostracodermorum &c. manifestam inversionem vel saturationem justo remissiora: ceu paulo ante quoque de Liquoribus istis acerbis, (*Nephriticorum titulo*), è fossilibus, vel animalium lapidibus aut testis cum spiritu salis diversimode paratis, atque gratis nonnunquam inter alios labores provenientibus notavimus? Et qui *Philosophorum Aroma* cum antiquioribus olim etiam in Sale culinario quærit; forsân *Aroph suum* similiter hinc expectaret: præsertim cum simplex istius Spiritus, in & extra paroxysmum, quam plurimis (secretioribus quoque) Compositionibus præstantior sit; & hinc occultationis causa Essentia Papaveris erratici, &c. coloratus, aliterve

medicatus, *Tincturarum singulariorum* titulo haut paucis dispensetur; æque ac alibi tantillo Salis Tartari infractus ac Torna Solis coloratus, &c. pro speciali *Tinctura Aperitiva* venisse, aliis autem è Nitri, Vitrioli, Salis, Tartari &c. consortio (ceu mixturæ variabiles sunt) destillata & colorata fuisse videbatur. Famosa nuper illa *Nephritica*, ex Antimonii, Sulphuris, Nitri ac Tartari consortio pro more parata, nec nova est nec supra positis Alcalinis Tartareis &c. evidenter superior : gratuito de cætero post consimiles istorum detonationes habenda. *Lixivia Diuretica*, *Tartarisata* &c. solutis tantum ejus generis Salibus, (quid enim aliud sunt?) quodcumque lubet, ex tempore confiunt, aut Matri familias ex euporistis æquipollentibus parantur. Quemadmodum & reliquæ Diureticorum Formulæ, variationis, emendationisve causa passim Pharmacopoliis propositæ, extemporaneæ potius mixturæ vel imitationis sunt. Atque hæc de tertia sensibilibus evacuantium Classe.

Aperientia ; Incidentia , Detergentia, Splenetica , Hepatica, Uterina, Pectoralia , &c.

Fortassis autem haut præter rem fecerimus, si Isti reliqua nunc Aperientia, Detergentia, Incidentia, &c. ob affinitatem materiæ, subjunxerimus : & primo quidem, (quando sic vocare licebit) *Hypochondriaca* & *Antiscorbutica*. Nam operæ pretia profecto mereretur, qui quod Affectum ipsum attinet, quævis ejus mala vel symptomata secundum loca sua affecta paulo penitius atque distin-

distinctius digereret; quo medicamenta singulis accuratius accommodarentur, nec generalissimo saltem vocabulo, ac cura plerumque vix dissimili quicquid incommodi à pube fere usque ad præcordia extenditur, vulgatissima consuetudine comprehenderemus; aut v. g. Spleni, (non quidem semper adeo, secundum nupera quorundam placita infanti,) indifferenter tamen imputarem, quod ut plurimum intestinum vicinum patitur; atque similiter sic de reliquis. Quod autem Remedia, si unquam alicubi, sane hic (pro nutricula sc. nostra) usque dum coacervata variegataque concernit, quisquis Mineralium Tincturarum, Vitriolorumque, aliterve præparatorum præstantiam, interpositorum Crustaceorum &c. Marinorum absorbentium seu invertentium Pulverum energiam, præterea Volatiliorum Liquorum, Amaricantium, Tartareorum &c. in quamplurimis circumstantiis longe majorem præcellentiam præ vulgatis (& olim hic profecto in abusum versis) Spiritibus acidis fixis vitriolicis, (simplicibus vel compositis, aut in Elixiria redactis) nobiscum observavit: qui porro tamen volatiles istos, præsertim arduos Spiritus magna nihilominus circumspèctione, præprimis in interaneorum exæstuantibus, debilitate capitis, &c. indigere; & simul plurimarum Traditionum de plerisque Digestivis vanitatem hodie, adeoque tot inconvenientissimorum Apozematum, Siruporum magistralium, Electuariorum &c. tædia, noxas aut insufficientiam expertus est, quique tandem in accuratiorem effectus Specificorum rationem ulterioraque experimenta amplius inquirat, is oppido, (quantum primo quidem ad *Vegetabilia*,) paucissima hujus generis in tanta eorum inter se convenientia, imbecillitate, adverte-

fitate &c.) præsertim pro contractiori sylloge requiret:

Ponamus tamen vel variationis gratia, & ne hæretici forte videamur, principio *Cochleariam*, & quidem (dum *Siccata*, cum omnibus suis affinibus *Spleneticis*, utut passim in medicos usus longo ordine repositis, evanida est) *recentem*; *Nasturtina* quidem & similia pro substitutis oppido ferentem; facile tamen, (dummodo eadem, quæ fugaci cuidam Flori impenderetur cura,) Germanis nostris passim excolendam; ut inde *Abstractitius* (*Fermentatio* cautioribus merito nunc neglecto) confiat *Spiritus* volatili herbæ sale probe satur; quo seu per se (cum supradicta tamen circumspeditione) datus competentibus Extractis (potius, quam ipsis Simplicibus, non sine multa ejus dispersione infusis) in *Essentiam antihypochondriacam* compendiose exaltatus, *vulgari Cochlearia Essentia* (*simplici*, vel è reliquis quoque Antiscorbuticis, & acidis, at invertentibus sic spiritibus pro more *Composita*) adfuetis longe erit commodior: *Liquore recentiori Hepatico ac spleneticò*, cum abstractiva olei Tartari Aqua &c. (dum spiritus salis Tartari quidpiam addi posset) effectu par, jucundior ac durabilior: *Sirupo quovis, sive simplici Ejus, sive composito* (*Antiscorbutico, Sceletyrbico*) *communi, vel* pro servanda volatilitatis parte,) *Sorrecto*, aut non nemini ulterius (unde & cur quæso?) *baccis Rubi Norwagici* medicato, hoc in genere præsentior: siquidem facilis est Alterantium (Extractorum vel Essentiarum vegetiorum,) ac Edulcorantium (modo innoxia hic forent,) additio: & terrestriorem hujusmodi plantarum spleneticarum partem, æque ac *Cochleariæ Extractum, & inspissatum Nasturtii aq. ac Becabungæ succum* alias

languere constat : ut proin alterutricus inconveni-
 entia (& tot extractorum vel Essentiarum portio-
 res suas vires adhuc servantium) respectu, nec Si-
 rupos Aperitivos *spleneticos hepaticosque* diversimo-
 de è prædictis volatilibus & fixioribus (sed ut
 plurimum ingratoribus) vegetabilibus, aliquali o-
 culorum cancri cum vino solutionibus &c. usque-
 dum, in ea seculi solertia superadditos hic requira-
 mus. Sique quis potiora Tartarea, Martialia, An-
 timonialia, Armoniacalia, Præcipitantia, aliaque
 paulo ante laudata debite interposuerit, profecto
 ne famosissimo quidem *Cochlearia Succo*, alias citra
 volatilibus substantiæ mutilationem (ceu nares re-
 siduumque magna probe testantur,) haut expri-
 mendo, & in se ingratori, (uti affinium quoque
 plantarum sunt omnes,) pro comptiori vel con-
 tractiori praxi adeo indigebit. Quemadmodum nec
 languentibus, aut (inter acceptiora domestica ve-
 hricula adversis *horum Aquis destillatis : sive Simplicibus*)
v.g. Nasturtii utriusque, Chelidonii minoris, Anagallis :
aquat. Vermicularis, &c. sive Compositis
hujus vel illius Antiscorbuticis, partim inconsiderate
 ex inconvenientioribus coagmentatis; partim è lu-
 pervacue prius expressis succis prolectis; aut opero-
 sius saltem è simplicibus seorsim primo destillatis,
 denuo confectis; *vel Raphani rustici* gravedine,
 aliisque sub destillatione ingratoribus, (quo etiam
Nasturtium aq. pertinet,) nequaquam aggravatis.
 Unde nec dicti *Nasturtii aqua* quasi semi factentem,
 aut debiliorem *Becabungæ Spiritum* huc referemus.
 Quoad ipsa vero simplicia, *Nasturtium utrumlibet,*
Chelidonium minus, & esculentum Dracunculum Ace-
 tariis; *Raphanum rusticum* inter condimenta; *semen*
sinapi (Eruca hoc in genere par, Thlaspi semine
vividius,) Mostardis, aut dum *oleum inde expressum*

inter æquivalentia vel penetrantiora passim est infrequentius,) rubefacientium domesticorum societati; *Trifolium fibrinum* hic locorum rarius, septentrionalioribus; *Becabungam* & (alias inusitatus *Sedum minus* fomentis forte;) *Conservam cochlearia recentem* quidem (si dum placuerit) extemporaneis, de cætero potius Exteris; *Semen ejus* (dum *Nasturcium* pro Trageis, si expeterentur, parabilius ac polentius est) hortulanis, *Oleum destillatum* aut inde cum Spiritu proprio (rectificatori) paratam *Essentiam*, vel etiam *Elæosaccharum* (nonnullis nativo, vel potius *Triticei germinis succo* tinctum,) curiosorum Myrotheciis, *Chamæ rubi Norwagicæ* succum (iis, qui omnia specifica coacervare solent, hic quoque in formulas suas tractum,) incolis istis secure relinquemus. Atque hæc de Cochlearia & ejus affinibus, salina præcipue volatilitate pollentioribus.

Quod autem residua concernit, certe, qui reales præscriptorum remediorum operationes hac tempestate paulo accuratius attendet, facile observabit, pleraque horum, quæ ad Lacteorum, Cholichorum, Pancreaticorum &c. conductuum referationes & deoppilationes per aliquot seculorum decursum operose commendantur, languere nunc, aut ob ingratiorem saporem molemve, vel nimis saccharatorum noxam comptiori contractiorive praxi esse inconvenientiora. Et licet primo semiculinaria hodie *Scorzonera* huic, quam superiori hydroticorum Classi aptior videri, & hinc (utpote haut ingrata,) non solum ipsius *Cichorii* (*tam hortensis, quam præsentioris Arvensis*) *Radici*, (alias ob parabilitatem quoque non aspernendæ,) inagisque adhuc *Foliis* supervacaneis, ac (quantum huc spectant, *Floribus*, verum insuper etiam reliquis

Intybacis, Endivia scilicet (tam vili passim *Lactuca*;) *Scoriolæ, Taraxacis ac Herbæ costæ* (quæ fimiliter *Radices, Folia vel Semen* officinali strui pro more conferunt,) surrogari præsertim pro infusis, posset: ea ipsa tamen (in mucilaginositate sua) hic quoque est remissior: Et si quispiam, pro diffusiori saltem apparatu, tantum *minorem* vulgatissimamque (dum *Hortensis* non datur copia) *Bellidem*, aut ubi suppeditat, ejus loco *Trifolii nobilis* (misso parco *flore*) *folia* selegerit, exiguo minutiarum neglectu procul dubio habebit, quod hoc quidem in genere (in aliorum præsentiorum *Essentiarum, Tincturarum, Spirituum &c.* proventu, non solum è paulo ante dictis, sed insuper etiam *ex Hepatica pratensi alba*, (alias adhuc fere rariori) è *Fontana*, (à *pulmonario Musco* parum differente,) nauseabunda pene *Matri sylva*, *Fragaria* aliisque pridem derisa *Graminis radice*, *Eupatorio* porro, seu *vulgari*; seu (quamvis commendatori) *Cannabino* sperari poterit. Non quidem ut per se addatur formulis; sed quo *Extractum* (aliquanto saccharatum,) inde confiat, inter paulo ante laudatorum *Liquorum* accessum, tum adversi *Cichorii ac Matri sylvæ*, tum quoque *Taraxaci Eupatoriique* *cujusvis Extracti*, item antiquariorum, empyreumate haut raro contaminatorum *Succorum Eupatorii, Endiviae &c. officinalium* locum facile supplens. Cumque porro talium *Acidulatio* per longe gratiores *Fructuum Essentias*, aut pro re nata, per *Spiritus minerales acidulos* sit perquam facilis, æque ac (si referret,) *Tartari* ipsius associatio; ne *Acetosæ* quidem hic, minusque adhuc *Acetosellæ* (infrequentioris) urgentem necessitatem cernimus: sive tædiosos hujus *Flosculos*, sive *utrique*, item *Hispanicæ quoque Folia*, vel *istius* (*Decoctis* olim adeo vindicatam (*Radicem*, semisti-

pticumve *Semen*, aut ipsum demum tartareum *Acetosa Extractum, simplex, vel* nonnullis *Compositum Tamarindinatum* (extemporaneæ si opus foret, imitationis,) aut effætum *Officinarum Succum* intuemur. Ita, cum prædictorum *Simplicium Aqua & simplices* propriæ energiæ plerumque parum saltem ostendant, adeoque potius vehiculum qualecunque præstent; idem vero tum in domesticis Liquoribus, tum (si nonnullibi haut adeo quadrent,) tantum in longe sapidiori *florum Acacacia* consimilive polychresta *Aqua*, (ut ipsam *Simplicem* crudam aut destillatam quibusdam usualem prætereamus,) inveniatur: quæ proin necessitas, *Endivia* insuper ac *Scariola, Taraxaci, Gramminisque Phlegmata, vel Agrimoni, Bellidis, Matrisylva, Eupatorii vulgaris aut Cannabini, Epatica fontana, Pratensis, ipsiusque nobilis Aquas* exigit? Sane (ni quis data opera forte, speciosiorum alterutra abundare velit.) nec *Cichoracea* e toto herbidiori (dum è *Floribus solis* destillata fere curiosior *Ophthalmica* è prævio frustraneoque istorum in vitro clauso, liquamine haut tanti momenti est. (nec *Acetosa* (dum *Acetofella* non ubivis locorum provenit seorsim opus habet. Multo minus autem (hodieque resitantibus ex antiquario isto medicandi genere) quibuscunque *Sirupis de Cichorio simplici, Vulgari, vel nuper* per Radicum infusionem saturatori, aut inconsultius adhuc superiori seculo *Composito, de Acetosa, de Acetofella, Byzantino simplici,* aut per vana additamenta *Composito,* (inconsideratorique hujus interpolatione constante (*Acetosa Diarhodon, Adianthino, de Endivia, &c.* liberalissime hic pridem coacervatis operosiusque hæctenus, dum non merentur, à solertioribus *correctis*: siquidem in rei veritate raro, hinc spectabilis quædam hac tempestate observatur cura-
ratio:

& numquid facilius edulcoratur, quam Extracta, Essentiæ, Tincturæ, Spiritus, consimilesque Mixture competentes! modo Saccharum (ceu supra jam notavimus, & accuratiores tum ejusmodi remedium, tum ipsarum Regionum, circa Saccharata excedentium observationes abunde testantur; lactibus non plus damni, quam palato delectationis afferret. Exhaustum, vel si liquorem post macerationem reddimus, in gratum *Cichorii Gonditum*, cum *Confectione* potatoribus hepaticis. *Florum ac Radicum*, quemadmodum *Agrimonia* quoque, & licet acceptioris *Acetosa vulgaris aut peltata* &c. *Conserve* (inter tot contractiora vel acceptiora mineralia ac vegetabilia vitriolica, aliave aperientia, negotiosiorum muliercularum repositoriis aptiora sunt, quam compendiosiori nunc Praxi. *Acetosa, Acetosellæ, Pampinorum* &c. *Tartarum* curiosiores seorsim parent; & qui in frigidans ac roborans Hepaticum alicubi putant, *Endivia, Cichorii & Acetosa Sal.* Nos nil tale inibi inveniunt, misso quoque *Eupatorii vulgaris ac Cannabini Alkali* vel soli Nitro Vitriolato secure acquiescere possumus.

De cætero paulo post in alia classe ponemus polychrestam *Scabiosam vulgarem*; item unam alteramve *Vulnerariis*, egregie simul in resolvendo & detergendo semet gerentibus: his si cui *Veronicam*, (herbidam tamen nimis, adeoque in dosi tum & per additamenta modificandam) superaddere placuerit; habebit hinc, præcipue sub *Extractorum* forma, quod illic quidem *Succisa insuper & lacea* hic vero *Chamadris quavis* (quamvis *Famina Veronicæ* haut inconsulto expertis substituatur,) *Tenacrium* alias rarius, & infida podagricis *Chamapitys* per se vel per supervacanea (superiorum respectu) *Extracta, Conserve* maximam partem adversas, lan-

languidioresque vel ingratiore*s Aquas* (unde nec *Veronica* (speciosam licet nec suo modo inefficacem huc adeo trahimus) vulgo pollicentur. Quibus si bonum aliquod *Proprietatis Elixir* paulo post diffusius excutiendum superaddimus, næ comode deinceps carebimus tum (quæ huc quoque refertur) *Aquilegia herba, Floribus & Aqua*; tum *Abrotoni summitatibus*, pro Gynecæis imberbique grege, (dum *aqua oleumque destill.* alias neglecti usus sunt,) ex hortis vicinis in fomenta aut *Oleum tunc infusum* litum, (plerumque tamen frustraneum,) facile conquirendis; item *utrovīs & totiens disputato Rhapontico & ejus Extracto* supervacaneo (dum Myrrha Galbanumque suppetit, *Bdellio*, odonticis ac suffitibus aptiori *Lacca & ingratis ejus, ac Diacurcuma dictis speciebus*: imo ipso, quamvis alias non contemnendo) *Agerato, cum succo illius* vulgariter condensato, *Extracto*, & (ob quinque herbæ drachmas inde sic vocato) *Syrupo*, inconcinnioribusque adhuc *Trochiscis*, ac eorum quid enim aliud fere sunt?) interpolationibus, v. g. *De Lacca, de Absinthio, de Rhabarbaro, de Aniso, de Croco*, similibusque supervacaneis *Pastillis*.

Centaurium minus, ubi per accidens oblatum est, Absinthiaco *Extracto* associare consuevimus. De cætero vero necessitatem non videmus, cur hoc quoque, (alias fere rarius,) seorsim requiratur; per se vel pro solitario *Extracto*; multo minus pro *aqua simplici*, per quam jucundo *Syrupo*, Saleque fixo. Imo nec commendatiori adhuc peradverso tamen *Chelidonio majori*, (excepta saltem ejus *aqua*, verno tempore citra alias ambages destillata, & Ophthalmicis præ compositissimis sæpe Liquoribus diffusiores in apparatus aptiori,) opus sic habemus, quo seu *inspissatus* vulgo (inter tot detergentia)

tia) *Succus*, seu *Extractum*, aut *Alcali* (quamvis inter congenera forte speciosius, dum tamen vel Arcanum duplicatum hic satisfacit,) inde confiat: minusque adhuc istius conformi, ac Indis hodieque usitatissima *Curcuma*, *Essentiave* eius cum sale quodam fixo, (ad imitationem Tincturæ seu sanguinis Rhabarbari) quandoque præparata.

Sique demum è residuis *Spleneticis* (solidi tamen quidpiam per se raro hic præstantibus,) vel superpondii loco e *Fumaria* (cuius *Epithymo* ac *Cuscuta* hoc in passu pari, ni superiori,) adjecerit quispiam supra notatum *Extractum*, aliis simul usibus, (ceu *Aqua simplex*, nulla ineptiori *Composita*, Cardubenedictinæ loco esse posset,) destinandam; adversam interea *Conservam*, *Syrupum simplicem*, *inspissatum Offic. Succum*, antiquariumque *Decoctum* exæquans aut superans: iniquius profecto cum paulo ante laudatis *Essentiis*, *Spiritibus*, *Tincturis* & vegetabilibus ac Mineralibus egerit, si ulterius hinc requisiverit, seu *Filicem* (jampridem variæ adversitatis accusatam,) *Marem*, pro frustraneo *Extracto*, vel tonsorem alicubi (ad perusta) *Mucilagines* aut agyrtarum, (interna venularum, J. C. experimentium signatura plebeculam fascinantium,) *Fœminam*: seu (undecunque, *Quernum* tamen) *Polypodium in Infusis & Extracto* nauseabundam: seu porro pro tantillo *Salis*, aut supervacuo *Extracto*, *Tamarisci Capparumve corticem*; dum consimilia vel *trita* passim, si opus foret, promeret; ipsi vero *Capparum Fructus*, (utut aliquibus ad formulas tracti,) per macerationem istam fere nil nisi condimentum, *Oleum* inde *vulgatius*, si quis deliniri adeo gestiât, parabilioribus resolventibus hautquaquam præsentius, certe *Hyoscyamino*, *verbascono*, &c. (ut *Fomenta* actu calida, & applicatos *Spiritus* ar-

den-

dentes taceamus,) longe posterius, *recentius Substitutum*, (salis & gummi Ammoniaci quoque particula sociatum,) accessoriorum potius (in leviculo talium effectu) productum; *Trochisci ac Pulveres diacapparum* ejusdem cum superioribus Hepaticis notæ aduersitatis sint. *Scolopendrium vulgare*, (Vero cum *Lonchitide*, alias rariori,) pro cerevisia alteranda institores sibi habeant: in medicationes evidentiores, cum *Aqua* (licet non aduersa,) *Extracto*que suo profecto speciale quid non infert; uti nec ipse *Fraxinus*; quo seu *Cortice*, *ejusve Extracto*, seu supervacaneè destillato *Ligni* (patrumfamilias, citra omnem collectionis superstitionem nihilominus *Vulnerarii*, ridicule vero in pocula pro Spleneticis tornati,) *Spiritu acido*, collectoque simul fæteni istius, aut parcissimo urentis (inter tot Irritantia ac Diuretica) *Seminis Oleo*, vel *Sale Fraxini Fumariæque fixo*, (dum æquivalentia copiosius, *Semen vero Fraxini*, incoercibile fere *Sal volatile* præbet,) citra Eupraxiæ detrimentum deinceps carere; vel *Lapulum* cerevisiæ coctoribus, aut anicularum facculis, *Turiones mentis*, *Aquam*, *Sirupum simplicem*, aut (cum fumaria,) *Compositum*, æque ac inconsideratum illum *Magistrale aperitivum Off.* & (inter tot commodiora,) *de Scolopendrio quemvis*, *etiam Correctum*, *aliosque Hepaticorum*, *Spleneticorum*, *Hypochondriacorum*, *Hydragogorum*, &c. titulos hætenus (haut raro è si simplicibus extractionem vel coctionem non admittentibus, aut è nauseabundis Irinis Sambucinis, Ebulinis, Absinthiacis, &c.) à diversis diversimode superadditos, supervacaneorum classi nunc relinquere nequeamus.

Sic *Aquæ* (superiori seculo plerumque inconsideratius) *Compositæ*, *Hepaticæ*, *Spleneticæ*, *calidæ*, *frigidæ*, (imò plane) *Hydropicæ*, &c. quantæ quan-

tæ sunt, in rei veritate intensiorique Affectu pene nil nisi nomina sunt teneriorum (ubi quædam gratiores extiterint) spei, ac mediocri saltem alterationi potius, quam restitutioni nata. Atque idem in recentioribus quoque, *Polychrestis Aperitivis &c.* observamus: siquidem Ingredientia pleraque, per se languidiores Aquas fundentia, Vegetiores sub sua coacervatione haut præbent: sique (pro more) Alia his tantum diluuntur, idem simplicissima quadam destillata, vel domestico quoque acceptiori vehiculo tunc præstiterimus. De *Antiscorbaticis* in specie paulo ante diximus: nec si *Cochlearia*, *Absinthii* que *Spiritus* suppetit, cur residui, v. g. *Centaurii minoris* (pro *fermentatio* plerumque rarioris, in *abstractio* debilioris;) incompetentium plane *Capparum*, consimilesque, nihilo singuliores *Spiritus* seorsim exigantur,prehendimus. *Essentias off. liquidas Cuscutæ, Fumariæ, Agrimonie, Chamedrios, Chamæpityos, Scolopendrii, Sentaurii minoris, &c. vulgares*, aut (aliorum more) è succulentiorum *Plantarum Succo expresso*, & cum quarta *Spiritus ardentis* (communis vel abstractitii cuiusdam) parte digesto paratas, *Spiritus Cochleariæ* *Extractis Competentibus* supradicto modo essentialicatus, *Essentia Absinthii* composita, *Extractum* aliquot aperitivum ex tempore dilutum, *Tincturæ* insuper minerales, &c. longe superant. *Infusa Antiscorbutica* patresfamilias septentrionaliores sibi domi parare norunt: *Reliqua* ut & *Decocta* hic passim in *Dispensatoriis* commendata, quotus hodie ad curæ (si sperari hinc, sine novis stomachi incommodis poterit,) complementum usque bibit? aut si emptorem inveniant, num quid facilius, (at utinam è paucis saltem aliquot convenientioribus solertiorum nunc monitu moreque) paratur? ne hodieque in tot

*Decoctis Aperitivis majoribus, minoribus, Fumariæ, &c. officinalibus, aut amplius quandoque superadditis Antihypochondriacis, Aperitivis, Hepaticis, Splenicis, Antiscorbuticis, &c. inveniatur supervacanea ingredientium coacervatio, ad extrahendum, (dum solidiora mucilaginosi obruuntur, macerationibus exhausta jam recipiuntur, &c.) inhabilitas, volatiliorum particularum dispersio, aut nauseabunda, (tantum non omnibus communis,) adversitas; præsertim si eleganti illo *Lactis caprini sero, Gallinaceorum* va jure mergantur.*

Ita quis hodie *Electuaria Aperitiva vel Confectiones Hepaticas, Splenicis, Antiscorbuticas, &c.* maximam partem è vegetabilibus mole saporeque per quam adversis, & saccharo onustis, in ejusmodi chronico malo citra nauseam, & frequentissimam expectationis frustrationem continuat? aut quis talia, (ceu in curæ declinatione, sub confortationis titulo, nonnullis pro complemento quasi sunt usualia,) dilutis vel cum Rosarum Conserva, acceptioribus Extractis, Essentiis, Tincturis &c. ex tempore saltem, (citra frustraneam horum repositionem vel multiplicationem, dummodo reale quidpiam hujusmodi mixtura superadderet,) non fingit? aut si omnino *Bolus* exigeretur, vel domestico Rob tum non subigit competentia? ubi sane saporis molisque respectu *Martialia & ostracoderma Præparata* longe commodiora invenientur. Proin nec *Pulveres nimium vegetabiles* ad selectum nostrum trahemus, utut *Hepaticarum, Splenicarum, Deoppilativarum &c. Specierum* nomine commendentur: quis enim Absinthiaca, Cichoracea, Ammoniacum &c. adversissima, salinisque nunquam magis adhuc nauseabunda reddita, vel alias mole tantum abominabilia, in ejus generis tracto-

tractoriis curationibus continuabit? sane ni hodie Infipidis illis ac parvæ molis, præsertim mineralibus &c. negotium ex parte committatur, exigua operæ pretia hoc in genere merebimur. Adeoque nec *Pilularum* forma, (dum alias ægrotantium plerique nil nisi Purgantes norunt,) huc tantopere quadrant: nisi forsân exiguæ quædam curativæ, è Marte consimilibusque concentratoribus interdum tenerioribus placuerint; missis tot *Digestivis Hypochondriacis, Epaticis, Spleneticis &c.* è vegetabilium genere diversimode compositis, nauseam solummodo inter curæ protelationes concitantibus, aut si laxativis acuatae fuerint, stimulo (ceu vel Aloëtica &c. hic per se sufficiunt,) tantum non totum debentibus. Sane famosum in isthoc genere *Ammoniacum*, in proportionali pondere molem saltem (inter alia tot Aperitiva liquantia) frustra auget; siue pro festucarum separatione nunc consultius *Pulveratum*, aut superiorum annorum more varie *Depuratum*, vel denique *Extractum*, (*in gummea vel resinosa sua substantia seorsim, aut utraque conjunctim*) addatur. *Essentia ejus liquida* cum spiritu Vini tartarifato confecta, alias ingrattissima, *Oleum*, etiam subtile primum, vix interni usus est. Ut totum consultius antiquariis, (commodioraque resolventia vel emollientia nescientibus) Tonso-ribus, Cerotis suis (cum Terebinthina illiquandum consultius relinquatur. *Podagrica de Chamepity; consimilesque* ab afflictis olim autoribus ad commiserationem usque excogitatae) *Pilulæ* solamen atque fidem jam pridem perdiderunt.

Ut itaque totum hoc *Aceto* tandem concludamus; abusus ejus noxæ aliunde notæ sunt. Qui vero hæctenus naturæ Vitriolicæ communiter fecere, præter medicos effectus, in Chymicis saltem ope-

operationes istius haud adeo attendisse videntur, à Vitriolicis longe alienas; unde his quoque Acetosæ solutiones præcipitantur, Acetum destillatum Spiritu Nitri acuatur, &c. ceu alibi notavimus. Quod autem ipsum in substantia attinet sufficit nobis, ubi *Vini* carius est, missa præcepti severitate, *Pomaceum* quoque, *Melleum*, aut alicubi *Saccharinum*, si *Cerevisiarium* (in destillatione præ aliis nimium ebulliens, & in cupyreuma magis pronum,) displicuerit; aut *Accidentarium* illud, quod post destillatos Spiritus fermentatitios provenit, ob impressum specierum saporem, ærique è Vesica contagium forsan non immerito rejecerimus; vel circa viliorum *Fructuum Succos, aceti naturam* per usitata vulgo Additamenta, suspensæve Vini (expressas prius, sponteque hinc incalentes) feces, aliosque modos, (quos omnes tamen *Citri, Berberum, Ribium, &c. acidiores Succis* hætenus aspènantur,) *induentes*, tædiose occupari noluerimus. Dat autem quodvis horum (per simplicem solutionem & Spiritus Vitrioli præcipationem,) Magisteria (si cui placuerint,) plumacea, æque splendentia, æque bona, ac si Destillatum foret adhibitum: quemadmodum ipsa quoque Antimonialia, Crocos, Vitra, &c. sæpe validius atoritur & dissolvit. De cætero tot inde *Officinarum Infusa simplicia*, v.g. *Rubi Idæi, Fragorum, Papaveris errat. Caryophyllatum, Rosatum, Violatum*, revera mensis potius, & *Liliorum convallium, Citratum Lavendulatum, Calendulatum*, (ut ridiculum pene *Passulatum Necumque* taceamus,) negotiosorum muliercularum repositoriis aptiora sunt. Loco *Aceti Zedoariæ, Scordii, & congenerum*, Alexipharmacum quoddam è simplicibus; (acido menstruo parentibus, nec illud invertentibus) compositum, in Diaphoretico-

ticorum classe, necessitatis præcipue tempore posuimus; & posset interea (Patrum familias alias) *Rutaceum* vices ejus sustinere: quo si Aqua Apoplectica anatico præterpropter pondere, cum paucis aliquot Essentiæ Castorei guttis ex tempore saltem permisceretur, amplius nec Aqua illa Apoplectica amara, nec Aceto Hysterico (ad extra) composito graveolenti seorsim indigebimus. Odoriferum quoddam Compositum, (equidem alias præfens in penetrantia sua resectivum,) diffusissimo tantum apparatus aliis suaveolentibus contenti, relinquamus. Cui bono vero *Sirupus Acetosus simplex* & *Oxymel simplex*, (nam *Compositorum* frustraneas variationes paulo ante expendimus,) seorsim exigitur, aut immutatur: cum totum ut exoletum nunc, ita extemporaneæ permixtionis sit; pariter ac *Oxysaccharum simplex*; succo Citri, Cydoniorum, Ribium, Berberum, &c. loco Granatorum, hic & alibi, si videatur, additu perfacili. Ceu alius, qui Magisteriorum confectioe forsan occupatur, his substitueret *Liquorem*, qui post Coralliorum (ex Aceto per Spiritum Vitrioli) præcipitationem remanet, & curiosis aliquoties denuo injecta Corallia vel Conchilia ex parte (per acetosas particulas) solvit, ex parte vero, (propter intermixtum Vitrioli Spiritum) in Magisteriforme quidpiam præcipitat, & ab aliquibus alias in *Sirupum* (*Vitriolati Rosati titulo*,) sed supervacue coquitur; cum per se & absque saccharo (sive è crudo sive destillato Aceto fuerit,) sat duret.

Atque ut ad *Acetum destillatum* nunc convertamur, quantum à crudo recedat, vel Antimonialium Vomitoriorum infusio, longe hinc remissior seu cicuratio, docet: ut proin alteratio ejus ac pene-

penetrantior acrimonia, quibuslibet simplicibus atque subjectis loco crudi indifferenter vix applicari, vel à tenerioribus vegetabilibus, (quo tamen in residuo commodi quidpiam, denuo cum fructu extrahendum remaneat,) ad ficitatem usque abstrahi posse videatur; licet equidem quorundam infusorum Tinctura inde sit durabilior. De cætero plerisque medico-Chymicis usibus oppido satisfacit *communi tantum more*, (at vero *copiose facileque* si tædiosæ cucurbitæ retortæve loco, Vesica cuprea cum vitreo Alembico & Recipiente magno recipiatur,) *destillatum*; vel pro renitentioribus quibusdam Subjectis affinis *Æruginis Spiritus*, tanquam aliqua præpollentium inibi particularum Acetosarum Concentratio. Ut proinde operosius *Radicalium*, aut supervacue *Terebinthinatum*, cum *Melle destillatum*, aut *super Sal commune vel Petræ rectificatum*, &c. extemporaneæ mixturæ & vel imitationis modos, antiquariis Simplicium vexationibus aut perversionibus; *Abstractitium à Sale Tartari*, (& multum hinc alteratum) nonnullis curiosorum Extractionibus; *Vomitorium* denique, seu simpliciter seu cum Thapsiâ quoque per plumbeum Alembicum destillatum, iis, qui Saturni Saccharum eodem effectu sub largiori dosi dari dubitant, aut commodiora Antimonialia negligunt, merito relinquamus: *Crysallos* specialiter ex Aceto Vini, post ejus moderatam per vitrea vasa destillationem in residuo liquamine residues, si separare libuerit, communi Acido Tartari non sine ratione forsân, permiscentes. Atque hæc de Aperitivis vulgo Splenicis atque Hepaticis dictis.

Antequam autem ad residuorum recensioem pergamus, interferamus tanquam polychrestum, si *Acidulatum commune*, vitriolica potius vi sua peragens,

gens, & aliquale simul fluidorum restrictivum huc referre licuerit,) *Elixir Proprietatis* : non quidem *Album* nuper divulgatum, abstractitium & exigui hic valoris, aut si aliud insuper secretiori adhuc modo ita effectum fuerit. Sane quamdiu clavis in obscuro est, Alcahestini genuini efficacia (pene miraculosa) votis saltem circumscribitur : nec in aliorum *Rorido*, *Terebinthinato*, vel cum *Aqua à Nitro & Manna conjunctim abstracta parato*, adhuc dum singularius quidpiam invenire potuimus : sufficietque proinde, (siquidem roborantem quandam vim simul intendimus,) quod (loco *Sulphurei*) cum æquivalentis *Spiritus Vitrioli* sufficiente, & semet mediocriter prodente quantitate, (tanquam hunc in finem præ *Æruginis simplici aut Sulphurato*, item *Salis communis*, & ipsi congenere *Salis Armoniaci acido*, vel *Vitrioli philosophico Spiritu* convenientiore,) conficitur ; eo, quod aliqui cum eodem *Vitrioli Spiritu*, sed *à Colotare prius abstracto*, *Elixiris Cephalici titulo* præparant, effectu nihilo inferius. Sin autem aperitivam destinationem magis quæsierimus, præ *Nitro fixo*, (nonnullis extractioni adjecto, at *Aloën & Crocum* admodum pervertente,) præsentio rem tunc se sistet *Terræ foliata liquor* : sive de cætero *Spiritu Vini simplici*, sive abstractio cuidam appropriato, (& ejusce modi additamenta ferente,) accessoria ista associentur ; aut ipsæ species conjunctim, vel recentiori more seorsim infundantur. *Purgans* ab initio notavimus ; & *Pectorale* postmodum expendemus. Ipsa *Tinctura Proprietatis* nil nisi supervacanea Alchermes perditio, & contractiorum dosium dilatatio est. Quemadmodum nec (in extemporanea quasi, nec adeo concinna vel auri-fera,) *Dispente aliisque Mixturis*, affinisque

quorundam *Liquoribus & Elixiriis aperitivis*, sic abusive dictis,) peculiare quidpiam invenitur.

Jam inter ea, quæ è *Stomachalium* serie huc suo modo referri poterunt, sit primo polychresta *Ari radix*; & quidem (cum etiam vetustior deglutientium fauces laceffere haut desinat,) necessario prius, uti vocant, *Preparata*, sive cum *Aceto s. (præ Vino,)* aliquantum bulliendo, sive dilutioris (sique placet, tincti) *Spiritus Vitrioli in dispersione* quasi adnubendo, *Fecula*, (eadem de causa sequestrata,) remissior quidem, non tamen penitus effœta; *Mixtura* è superstante primo ejus Liquore, (spirituosis & acidulis &c. alterato,) curiosorum, herbida recentis *Ari aqua simplex* exigui momenti, *Spirituosa* nonnullibi in stomachales & pectorales vius *Composita*, hinc quidem alteratior est; at inter tot æquivalentia, aliena potius ingredientium vitula arat: ut proin satis contenti esse possimus prædicto *Preparato*, quo (præter alias destinationes,) per simplicissimam tantum aliquot aromaticorum, &c. (in substantia, vel oleositate sua,) additionem, & vel extemporaneam saltem *Mixturam*, etiam *Stomachalis* hinc habeatur *Pulvis* vulgari *Tragea aromata*, (per ingredientia quædam minus accepta,) longe fit gratior.

Accedat *Absinthium*, & quidem præ abrotoniformi *Romano*, (*Aquam* ingratiorem, sed *Extractum* haud evanidum, Aloëticique ligni fere compar laboriosioribus præbente,) saltem *vulgatissimum*: ut primo inde confiat *Spiritus* (nostro tantum in talibus modo) *fermentatitius*: dum sc. sacchari non refinati vel etiam Mellis ana vel dimidium cum aliquali fecum *Cerevisiæ* rec. parte summitatibus selectioribus additur, & post finitum fere fermentationis fervorem spirituosior pars inde abstrahitur;

Aqua

Aqua simplici, etiam per vap. *Balneum* destillata, louge validior, *Spiritu abstractio* saturatior, empyreumatico quorundam per *retortam* aptior. Amplius fit hinc *Extractum*, saltem (dum Spiritus ardens inde multum subtrahit,) cum aqua simplici; associata quin etiam, (si forte præsto fuerint & libuerit, aliarum hujus generis herbarum amararum parte:) conficiendo postmodum inde cum octuplo prædicti Spiritus *Essentiam*, saltem simplicissimam; ni Salis proprii vel ejus loco tantum Nitri fixi modicum sub digestionem, aut post ejus filtrationem, *Olei destillati* (quando fermentationis parergon est, alias enim tædiose parare, vel adulteratum coëmere nollem,) guttas aliquot instillare placeat. Quæ harum ratione non solum *communi* Seplassiariorum cum Spiritu Vini diversimode conquistata, & nupera cujusdam *Alcahestina* longe acceptior, verum etiam *recentioribus formulis*, Sal proprium fixum copiosius præter remedii destinationem assumentibus, oleum vero destillatum in ea quantitate vix absorbentibus, sed residuo potius post filtraturam magmati inviscantibus, &c.) parabilior & ad minimum æquivalens existet: multo minus in ea hinc sufficientia, indigebimus, insuper tot inconsideratius olim è *vulgari Romanove paratis*, aut operose *substitutis Sirupis atque Conseruis* supervacue glycipicris; aut paulo ante notatis *Trochiscis de Absinthio*. *Sal essentiale* curiosiores seorsim sibi parent: nos *Fixo* facile contenti esse possumus; aut ubi sufficiens herbæ non datur copia, *Artemisia, Millefolii, &c.* æquipollentibus parabilioribusque *Salibus*, æque ac illud, si specialis intentio exigere videatur, *acidis nitrosi aut vitriolicis saturandis*: ut Nitrum (satis) fixum Antimoniatum,

(v. g. è Croco Metallorum aliisve modis, Sal Petræ magis quam in Antimonio Diaphoretico fit, concremantibus,) taceamus; siquidem laborum minus prodigis, & intimiorum istorum convenientiam noscentibus, idem in contractiori apparatu præstat. *Oleum externum* coquere passim mulierculæ norunt; sique Sacculis, Cataplasmatibus, &c. topicis actu calidis conferas, cum congeneribus hujus fortis *Oleositatibus*, (etiam pro majori virium conservatione vel communicatione *negotiosius paratis*,) profecto hic languet, ni Destillatis penetrantioribus excitetur: atque hinc satius crit, si (multo vasculorum & expensarum compendio) *Unicum* saltem, ex infuso forte quodam, & expressis ac destillatis aliquot parabilioribus simplicissime *Compositum* prostet; quod non solum *Mentha, Mastichini, Nardini, Moschelini*, incomptioris *de Piperibus, ac Compositi stomachalis offic.* verum etiam *recentiorum* (elegantiorum quidem, at plerunque præter rem operosiorum, diffusiorum, cariorum, si Resinæ stomachales inibi dissolvuntur, viscidiorum, ac minus penetrantium, &c. *Balsamorum & Oleorum stomachalium, Confusorum, Infusorum*, vel ex aliquot Seminibus ac Fructibus, (quorum Destillata tamen expressitio cuidam æqua facilitate permisceri poterant) conjunctim *Expressorum* locum sic sufficienter explebit.

Zingiber, missa (dolosa sæpe) differentia, saltem *usuale*; Vulgareque (tatis mordax, ut *Albo, Longo, Æthiopico, Capsico, aliisque Americantium Varietatibus* commode careamus,) *Piper* nullibi deitunt; & vulgi fere nunc habentur remedia; ut cultior praxis nec *Diatrion pipereon*, nec exoletas *Diazingiberis Species*, in ea æquivalentium, pollentiorum, vel etiam extemporanea mixtura facile produ-

ducendorum copia, temere hac tempestate imperet. *In Bengala Chinaque* (cum viciniore quoque Regiones possent,) *vel communi* (sæpius enervante) *modo Conditum Zingiber* ditiores, ceu animi gratia comedant: Medico vel Pulveris modicum in *Trageis Tincturis*que compositis satisfecerit, etiam *Extracti* loco. *Piperis* (de cætero haut adeo stomacho tantum circumscripti, sed ad *Vesicam* quoque semet extendentis,) *Oleum*, alicui refrigerans, (forsan ut *Indis* ipsum *Piper*) creditum, vel sola paritas hinc excludit. Reliqua ob variam inter se complicationem sequente classe iustrabimus.

Quod autem ex *Uterinis* huc spectantia concernit, qui fallacia plerorumque *Aperitivorum* promissa & tædiosissimas obstruatarum (ad talium continuationem tandem nauseantium,) referationes, sæpe ne *Tartareis* quidem, *Myrrhinis*, (loco ingratorum *Trochiscorum* comptioribus,) *Martialibus*, *Succineis*, *Crocatis*, *Sulphureis*, &c. utut passim commendatis, cedentes expertus est; facile *Cicer* jumentis, *Lupinum* hortis, *Cyclamen* (alias suspectum,) antiquitati, *Rubiam* haut adeo rejiculam *Tinctoris*, *Abrotonum* *fœminam* muliercularum fomentis remittet: nec ipsi, famosæ licet, *Artemisæ albæ rubræ*ve temere fidet, sive *fœminarum* (domi, nam cui deest?) parabile *Decoctum* proponas, sive exiguæ hic virtutis *Aquam*, aut operosissimum, at nequicquam adeo (cum exoleto nunc *Calamentino*,) dilaudatum *Offic. Sirupum*. *Extractum* profecto per se sat est languidum; & in *Elixiriis* *Essentiisque* *Uterinis*, quæ plerunque simul ingrediuntur, accessoriorum potiores sunt partes. *Sal fixum* quod *Absinthiaco* confimilive, in defectu queat substitui, paulo ante notavimus: in mensium vero promotione parum præstat. *Omnia*

hæc, quemadmodum & reliquæ hæctenus recensitæ radices ac herbæ aperitivæ, si circumstantias quasdam, aut naturam alias in procinctu stantem (ceu verno tempore, præcipue circa Majum, sponte fieri cernimus,) interdum levant, multum est: inveteratum fonticumque malum sola non pelunt. Ipsa semicathartica *Bryonia*, cum commendatissima sua, sæpe tamen (ni domi pares,) adulterina *Fecula* (mitigandæ adversitatis causa hinc secreta,) claudicat; ni accessoriis, Martialibus &c. nonnunquam fuscitetur: Ut, (missò quoque quorundam perquam ingrato, è superstite Succo, ejus *Sirupo*,) siquidem omnino medicos in usus, & pro Compositorum Infusorum (uti recentiorum *ad Menses suppressos Decoctorum* imitatione facile, modo simplicius, citra tot ingratorum coacervationem confiunt,) additamento, quidpiam è consimilibus seligendum foret, diffusiores tunc in Apparatus, & gregariorum usus, *Aristolochiæ radicem* aliquando forsitan poneremus; saltem (nam cur *Vera* decipiamur?) *Vulgarem*, *Rotundam*, *Longa* Chirurgorum variationibus, eleganti *Fumariæ istius bulbosæ Semine* ulterioribus curiosorum experimentis, *utriusque Aqua* solitarioque *Extracto*, (cum illa debilis, hoc autem ipsa radice cruda vel infusa sit inferius) inter supervacanea relicto. Vel si *Aristolochia* illa displicuerit, dum *Calcatrippa* quidem hæctenus promissis rarius stetit, *Aqua* vero inter Ophthalmicas frustra accumulatur, *Conserva* nescio cujus usus, *Extractum* decolor, & ni probe saccharetur, corruptu facile, nec (quavis etiam in destinatione.) tanti effectus est; *Antheræ* demum *alborum Liliorum* haut adeo, ac vulgo creditur, pellunt in substantia, & minus adhuc infusæ vel decoctæ: horum proin loco poni forsan pos-

possent, pro usualibus nonnunquam Nodulis compositis, (non tam suppressum quam minutum fluxum promoventibus,) in paulo amplioris, (sed vix nostræ nunc) sylloges superpondium, (mediocres hoc in genere) *Cheiri Flores; Semine*, (donec ulterioribus observationibus magis firmetur;) item *Aqua* hic languida, debiliori *Extracto*, *Essenti* que *simplici*, seu communi modo, seu cum Nitro alcalifato confecta, (dum pollentiores, aliorum autem Elixiriis & Essentiis uterinis compositis ad minimum æquivalentes Spiritus atque Tincturæ in selectu hoc nostro præsto sunt,) tantisper omittis. Et ne quis validiora ex hujuscemodi profapia expectet, ipsum polychrestum *Pulegium*, (quo è sequenti potius classe; huc referatur,) urente *Matricaria*, supervacue nonnullibi in *Aquam*, (*Oleum* & *Sirupum* insuper coacta) equidem gratus, & multis aliis Uterinis resolventibus aut nervosas partes demulcentibus præsentius, tantum tamen non est expulsivum, ut (nisi quis pro vehiculo, vel pro stomachali insuper aut nervino euporisto *Spirituosam* tunc potius quam *Simplicem* velit,) *Aquam* seorsim hinc reponi singularis quædam exigat necessitas. Nam quod Parturientes interdum juvat, dubio procul, (modum attendentibus,) non tam peculiari quadam expulsiva, quam Cor roborante ac nervosa deliniente vi, pariter ac cum *Aqua Cinamomi*, *Carfunculi*, *Balsamo Embryonum* aliisque fragrantioribus adhuc, (modo Hysterica dispositio absit,) tum temporis accidit: atque hinc *Pulegii* illa *Gravidis* etiam pro carminativo, *Cinamomi* pro confortante passim sine noxa datur *Oleum*, quod istam animi gratia destillantibus una provenit, pro vasculorum compendio, *Menthæ* vel consimili destillato haut

inconsulto adjecerimus; herbidiori *Conserva* effoetique *Extracto* interea dimissis. Sic *Sabina* quoque bonum quidem est in Chirurgia Topicum; nec in propulsione &c. nonnunquam, æque ac confimilia sulphurea graveolentia solent, aliquid posse negatur: revera tamen tam per se, quam cum ipso Heileboro aliisve (meretricularum potius) additamentis datæ, vel *Decoctæ* suspicio vel expectatio plerumque major est, quam effectus: & magis adhuc in *Extracto*, ingratoque *Oleo seu simplici*, seu quorundam (insuper aliquantum) *Crosato* ingratorique inde *Balsamo sulphurato*; dum alias vix decima obstructarum ejusmodi Oleosa, propter complicatam interiorum effervescentiam ferre potest. *Aquam destillatam* quota & quo successu bibit? (nec *Sal* undiquaque parabile, vel (una cum aliquorum *Uterino composito*) speciale quid hoc in genere præstat. Adeo totum hoc renitentissimum negotium alterius fere directionis est; pariter ac in Enixu, præ (inconsideratius efficta) *Dominarum Aqua*, aliisque permultis profusioribus Authorum *ad Partum mixturis*, (Liquidis atque Siccis,) modo Hystericâ tantum aliqua vulgatio, modo (pro subjectorum dispositione) prædictarum confortatarum Aquarum quædam, (cum vel sine probatori Specifico suscitante) plus præstat.

His itaque secundum Selectus nunc nostri rationem sepositis *Pectoralia* tandem, ad hanc classem pertinentia persequemur. Et cum supra posuerimus Enulam; item pro adfectorum lubitu Hederam terrestrem aliaque cum Essentiis Extractisque suis, accedat porro hic (e toto conciso,) *Scabiosa*, (cur enim *Radix, Herba, Floresque* seorsim ferventur) salem pro *Extracto*, præsertim aliquantum saccharato, *Sirupi Conservæque* locum facile sic

fic supplente. Si quid propter polychrestam vim aliqualem aduersitatem hic non adeo veremur, aut moderata proportione, (præter accessoriorum delinimenta) temperare voluerimus, accedat insuper *Veronica*, vel ejus loco, paulo acceptior *Chamedris fœmina* similiter pro *Extracto saccharato*; *Conserva*, *Sirapo*, & aliquorum olim superaddito *Rob* ejus omittis. *Aquam Veronicæ spirituosam*, (solitario *Spiritu* & *Aqua phlegmatica* commodiorem,) è planta ipsa potius, quam (tædiose prius) *expresso succo* destillatam, vel color insuper commendat: sed sapor præter rem est ingrator; paulo vero acceptior *Hyssopi spiritiosa*; ut siquidem omnino quædam, (nauseabunde dulci *Spiritu vini Anisato* penetrantior) huc referenda videatur, substitui forsitan tunc posset non solum prædictæ *Veronicæ*, verum etiam languidiori *Adiantbi* & *Scabiosæ*, per aduersæ *Marrubii* atque *Hederæ terrestris*, inusitator *Caprifolii*, & (minus alias parabili, quam æque colorantis) *Rorellæ*, (cujus adscriptam singularitatem, sub ea decussis sine fucis *Succi* raritate, nec in *Essentia liquida* nec in *Extracto* hætenus deprehendere potuimus,) similibusque Aquis: Sed enim *Infusum aliquod cum ardente Spiritu simplici*, vel (laboriosioribus aliunde prius) *abstracto*, è convenientibus nonnullis *simplicibus pavitum non tantum Simples istas*, verum *Compositas* quoque, sub *pectoratum*, *pneumonicarum*, *Asthmaticarum*, *Catarrhalium* &c. titulis hætenus (sæpe non siue inconsideratori mixtura vel minori adhuc gratiarum participatione, seorsim propositas, aut post immutationes aliquas usquedum hinc inde *superadditas* longe superat: præsertim si sub actu curatorio aliis insuper *Essentiis*, *Extractis*, vel *Liquoribus*, (quod etiam cum prædicta *Hyssopi*

confimilive Aqua, sub contractiori adhuc apparatu fieri posset,) amplius exaltetur. Nam Stomachales quoque vel Carminativas quasdam gratiores, parili ratione per incidentium & epicerafticorum accessum accommodatas, idem in proprie dicto Asthmate, (præcipue post Vomitorium præmissum) plerumque præstare, passim experientia docet. Ut tanta *Pectoralium destillatorum* congerie neutiquam hic indigeamus: imprimis cum longe frequentior Hypochondriaca illa præfocatio è diversissimo capite per Martialia sc. &c. Periodica vero Collectio, (quæ forte per alia vasa & glandularum commercium accidit, atque his quidem ad Asthmatis genus refertur, istis vero Phthiseos, vel successive ruptorum Apostematum suspicionem creat,) longe consultius accisa Opiatorum dosi curetur.

De Juniperi, Anisi, Fœniculi Oleis, aliisque *productis* modo superius egimus, modo paulo post dicemus. Et si cui *Aqua Hyssopi* prædicta placuerit, *Oleum* simul copiose profluens istis aut aliis, (tæpe per accidens provenientibus) pectoralibus &c. multo Dispensationis compendio fortassis adjiciet.

Sin autem amplius quidpiam è Vegetabilium sylloge, superaddendum videatur, paulo diffusiori apparatui forsân haut inconveniens foret Bulbus, qui sive *Panacratium sive Scylla* vocetur, Porro culinariisque *Cæpis*, ob Aroniformem quasi vim non solum superior, sed etiam, (ista passim averfantibus aut non ferentibus,) commodior erit, ut *Acetum è cruda* saltem, (ceu jam olim impune consuevimus,) citra Eburneum paganismi cultellum, & citra præviam (latis hodie traductam) *Præparationem* (quo *Trockificatio* quoque pertinet,) inde

inde confiat; si intra annum præter propter dispensari poterit, saltem cum *culinario seu usuali*, quod pro operationis modo semper hic *Destillato* observavimus commodius, & sub ista præparandi ratione præ *Officinali Aceto Scyllitico* acceptius. *Oxymel & Lock* (seu *simplex*, seu cum cæpis quoque nonnullibi *Compositum Asthmaticum*,) extemporanea dulcorantium & symbolizantium mixtura vel imitatione, (dum *Fecula* & cum *Lacticiniis* quoque paratum aliquibus *Extractum* alias inconvenientiora sunt,) pro lubitu hinc nunquam non fingi queunt. De cætero supra mentionem fecimus *Essentiæ*, quæ è *Nicot ana* non tam (nominali sæpe) *Indica*, quam triviali nunc *nostra* confit; *Extractum vulgare* cum *Nitri* fixi particula paratum, (utpote in *Topicis* quoque nonnunquam turbas vel nauseam ciens,) cum ardenti *Spiritu* denuo extrahendo, & ad sirupalem consistentiam inspissando: quo *Errhinis*, *Lavamentis*, aliisque externis usibus, loco *Infusi vel è semine Expressi*, (utrobique infidi febrifugi, & pro resolutione *Hyoscyamino* expresso haut adeo validioris,) *Oli*, *Balsamici* nonnullorum *Liquoris*, & (domi alias citra supervacuas additiones parabilis, nec omnibus adeo convenientis) *Unguenti* inserviat. Qui *Petinis* proin intus quoque hic adfuevere, sub debita dosi habebunt, quod *Sirupus* aut quodvis de *Peto Oxymel*, (dum *Aqua* alias ingrator, & rari usus, *Olium vero destillatum* curiosorum est,) communiter pollicentur. Sed *Pectorales* infarctus etiam citra turbulentio rem hanc herbam per circumspæctum prædictorum usum, alius æque feliciter curaverit.

Multo minus autem in ista sufficientia indigebit insuper sive *Hyssopi* seorsim siccatis *summitatibus*, aut *Conserva*; sive ingrato *Marrubio*, vel *Urti-*

calibus quibusvis vulgaris, aut Romana (ad Emul-
siones quoque nonnullis tracto) *Semine* : non an-
tiquario *Peucedano*; vel alias rariori, utut speciosio-
ri *Botry & Ambrosia cum Conservis suis* : non pere-
gre delatis *Veneris Capillis*, in *Conservam* etiam alicu-
cubi, & inconsideratius *Decoctum* propositis : dum
compar *Odianthum* vulgatius, nec inde tamen in
peccorales nephriticosque usus (inter tot præsen-
tiora) adeo necessarium, *Trichomanes* infrequentius,
Polytrichum demum non quidem in se adeo re-
jiculum, supersticiosarum tamen nunc fere vetu-
larum est. Nec porro è culinis petet, ob exole-
tum *Loch de Caulibus Brassicam*; aut dum vulgus
Sinapi cum melle lingit, affini inhærebit *Erysamo*,
pro quorundam (licet alicujus in suo genere effe-
ctus) *Sirupo*; uti nec textorii *Gossypii semini*, ob
supervacuas Antiquitatis compositiones; aut (sto-
maticis forsân aptiori) *Caprifolio*. Debile *Marrubii*,
Hissopi & Adianthi cujuslibet, item tot *Pectoralia*
Autorum, plerunque inconcinnius *Composita Ex-*
tracta similiter haut exiget; cum supradicta & inter
se, & Arteriacorum Sirupifatique Sacchari accessu
pro diversis, jucundis extemporaneisque Mixturis
ac Linctibus perquam sint sufficientia: ut nisi data
opera ollulas & entia Seplasiariorum multiplicare
voluerimus, nullus insuper *Sirupus*, sive de *Hyssopo*
fuerit simplex, aut aliis satis traductus *Compositus*,
sive de *Prassio* ejusdem sortis, de *Capillis Veneris sim-*
plex, aut pariter *Compositus*, de *Liquiritia*, &c. Offi-
cinis hætenus usuales, vel ulterius solertiorum
opera *correcti*, aut recens hinc inde, (*sub Pectoralis*
Hyssopi, Asthmatici, &c. titulis) superadditi, (sæpe
tamen perquam exhaustis Extractis constantes, &
ab Infuso quodam aut Aqua Pectorali edulcata pa-
rum hinc differentes) requirantur : Uti nec *Loch*
ali-

aliquod; five exoletum *de Præffio*; five (ob quatuor Pæoniæ drachmas simul antepilepticum,) *de Pæffulis*, tædiofiusve *Sanum & Expertum ufuale*, vel *re-cens* (cum *Diacodio quodam Aftmatico confimilibus-que operofioribus Mixturis*,) *ffubffitutum*.

Decoëta Pectoralia incidentia, &c. quamvis ob largiorem forte diftributionem equidem in hoc genere haut adeo nonnunquam ffint incommoda; nec ingrata per Simplicium acceptiorum & competentium delectum, epicerafficorumque accelfum parari queant; revera tamen hodie raro alias expetuntur, rarius admittuntur. Et ff emptorem forffan è gregariis invenerint, tam è prædictorum aliquibus, quam etiam è domesticis haut difficulter parabuntur; citra actualem *Specierum*, fructibus corruptionem brevi ffentientibus plerumque permixtarum affervationem. *Tincturam ff seu Infufum quoddam Pectorale*, cum *Spiritu Vini ff. vel abffra-ctitio* (v. g. Fœniculato forffan, aliove acceptiori,) non tam è *Confervis*, inconvenientioribusve *Speciebus*, quam ipsis paucisque aliquot compeffentioribus Simplicibus ffimpliciter infuffis, aut *Extractis* eorum proportionaliter difffolutis confectum, paulo ante compluribus *Aquis Compoffitis* merito prætulimus; five per ff, five novis *Effentiis*, *Extractis*, &c. amplius exaltatum & dulcoratum detur; *Vulgatiores* ffane aliorum, ut plurimum operofiores, ffæpe inconcinnius *compoffitas Effentias*, *Tincturas balsamicas*, (cum oleofi quoque quidpiam ippi ffacile combinari poffit,) ffimilesque *Mixturas*, ad minimum ffic exæquat & compendioffe exprimit: quemadmodum & *Elixiria quorundam Pectoralia*; nomine ad ffimplicem quandam *Tincturam* abufive tantum tracto, vel ff *Elixir proprietatis pectorale* audiat, (cum

simplex illud Elixir in pectoris affectibus vere talibus, plerunque haut adeo multum præstat, ipsique saltem species diffusioris dosis, aut à præcipitatione sæpe vix immunes superaddantur,) parum ultra accessoria (aliter etiam exhibenda,) conferente. *Olea destillata*, in quantum Thoracis morbis (citra per frequentes, ad majorem compactiorem vel exsiccationem ducentes abusus,) quadrant, partim supra jam attigimus, ut *Juniperinum*, &c. partim cum reliquis *Anisatis*, *Fœniculatis*, &c. sequente Classe perlustrabimus, quo unum alterumve, (è parabilioribus & notabiliori copia stillantibus,) hic haberi, vel insuper quoque, si omnino hoc in genere placuerit, *Elaosaccharum* aliquod extemporaneum parari queat. De cætero famosum id è *Benzoe*, etiam genuino modo, inter Florum sublimationem aliterve, citra nitorem vel prævalentia additamenta quæsitum,) majora operæ pretia, præ aliis euporistis non facit; ut nec ejus *Essentia*, sive negotiosius è *Floribus*, sive potius è *crudo Gummi solitario*, vel adjecta *Styracis parte dimidia*, cum rectificatissimo Vini Spiritu, citra notabiliorem, (ne *vulgaris Essentia* more turbetur,) abstractionem confiat: ut siquidem Benzoini quidpiam pulveribus &c. pectoralibus permiscendum foret, ipsam Asam (revera tamen Suffumigiis, Aulicarumque Liqueoribus aptiorem,) resinofiori *Magisterio*, simultaneave aliorum *Depuratione* tantisper dimissis, malle.

Proin ponamus potius, (quæ nunc superest,) *Iridem*, liberaliori *Illyricæ titulo* neglecto, *Florentinam*; ut Infusis, ita præcipue Pulveribus & quæ hinc rite confiunt, (dum *Extractum* effcetum est,) perquam convenientem: sive Epicerasticis gummofis ac confinis, rancorem tamen vulgari hodieque

malo, non sentientibus, loco *Specierum Diaireo* s. & *Usitatarum* (officinis dictarum;) sive *Bechicis*, (Aronatis scil. Sulphureis, Antimoniatis, &c.) quando & quomodocunque libet misceatur; aut potius in ordinaria quasi, (Dispensatoriis plerisque rariori hæctenus) formula seorsim in suos usus, (vice tot ingratarum, inconcinniusque compositarum, publice nihilominus hinc inde propositarum *specierum Diabyssopi, Diaprassii, Diathamaron, Dianisi, Diaireos Salomonis, Diatragacanthi calidi*, imo quoque *Diapenidii*;) actu asservetur. Ceu vel tantum pro Infantibus, *Pulvis* ex anatica radice Aronis præparatæ, Ireos fl. & Sulphuris crudi proportione constans, & istis ad grana aliquot, pro ætatis ratione datus, præcipue vero Opiatorum tantillo, Cinnabari nativa, &c. prius exaltatus, adultis insuper, (si placeat, & ex usu esse videatur,) saccharo oleove gratiori conditus, Antimoniove diaphoretico &c. sociatus, revera abundanter præstat, quod his quidem tot Dispensatoriorum *Pulveres atque Trageæ*, (nullo non pectorali constantes,) promittunt; quod *Catarrhales aliique speciosiores* præstant; & quod pro Pusionibus in tot *Pectoralibus ac contra Tussim Pulveribus*, Sesamo atque Papavere (varie contuso, vel in Pastas emulsioniformes prius redacto) conspersis quæritur: præsertim si in confluxu quasi Suffocativo, correctiora Emetica (pro re nata) præmittantur. Et hanc ipsam vim pro recens natis, etiam in Iride flor. pulverata observari, supra notavimus. *Cyprios vero Pulveres*, cum Musco, Amylo, aliisve, (corpus aut colorem subministrantibus,) Gynæcea sibi parent.

Quod autem numerosam *Morsulorum ac Rotularum Pectoralium* detergentium vel expectorantium

tium seriem, & usque dum institutam *Variationem* attinet; qui intentionem *Remedii* considerat, & talia delicatioribus Adultis potius, quam Pueris, (omnia defubito vel inordinate deglutientibus) convenire, Opiataque præterea, (post expeditum pro re nata vomitum,) ad matutinas angustatorum vel spumefactorum humorum expectorationes, (sub accisa nocturnaue adhibitione,) plus, quam longa *Asthmaticorum Apozemata, Lohob, Confectiones &c.* conferre nobiscum observavit: Item, quod Sulphureorum ac consimilium fixiorum energia, sub lenta deglutitione admodum impediatur: Is procul dubio nec *Dispensatoriorum Dianisi, Diabyssopi, Diaireos, Diapenidii, &c.* passim nunc vilescetes, *Rotulas, Confectionem communem pectoralem, Trochiscos Becchicos albos, (à Pectoralibus Off. si odoramenta demas, vix differentes,) de Benzoe, de Alipta moschata, &c. communes aut correctos vel immutatos, &c.* exiget; nec in recentioribus *Morsulis, Rotulis, ac Trochiscis pectoralibus*, consimilibusque (moschatis etiam & ambratis) cuilibet fere propriis variationibus seorsim quæret quidpiam; epiceraistica potius hujus generis formula, (ad humorum, convenientioribus remediis præparatorum expectorationem supra demulcente,) contentus; vel solis etiam *Rotulis Manus Cristi, oleo quodam vel Balsamo pectorali illitis*: præterquam quod omnino tale quid exigentibus, per extemporaneam in super Pulverum, Extractorum, &c. accommodatiorem gratificari possimus.

Alcalia e Nicotiana, Scabiosa, Veronica, Hedera terrestri, &c. Thoracis seorsim, vel cuidam etiam, (pro *pectoralis Sale,*) conjunctim (cum Arteriicis quoque) combustis facta, & (quasi necessario quod in toto, Aqua vel Extracto est, etiam in Sale fixo esse

esse debeat,) vulgari syllogi communiter associata, quantum huc quadrent, quantumque queant, nemo non videt: & si lixiviosum quid eo quidpiam conferret, idem in aliis incidentibus Alcalibus, aut solo Nitro fixo inveniri posset. Atque hæc de Vegetabilibus.

Quæ ex *Animaliregno*, (præter superius in Diureticorum & Diaphoreticorum classe è Cancrinis, Cervinis, &c. recensita,) referri insuper huc poterunt, pauca sunt, & exigui profecto momenti. Nam qui Decoctum *Splenis bovis*, (dum pauperculi vix *Vitulinum Suillumque* attingunt,) etiam *cum additamentis suis*, (potius interdum alterationem quandam afferentibus) confectum expertus est, nec *Mumia ejus* præterea, seu perfumando seu inspergendo paratam; nec *Extractum* diversimode, (saltem ob antiquiorum de usu partis placita,) conquisitum exigit: ipsum *Afininum*, si vivo quoque impune excindi posset, cum jumento molitori linquet. Sic *Anserculorum*, (aliis jam derisum) *Gallicaceum*, *Caprillum*, &c. *stercora* non solum sordida sunt, sed etiam, (si empiricas Cachecticorum & Ictericorum curationes observes,) parvi plerunque effectus. Batavorum sane militibus incurstantes in Java Indos superioribus annis merda depulisse laudi fuit; Medico gratioso non item. Et quo totam hanc sorditiem eadem opera eliminemus, *Pavonis stercus* curiosiores Epilepticis Vertiginosisque plus vice simplici, sed frustra dedisse vidimus. *Hirundinaceum* cum ipso emplastico *Nido* triviale Tonsorum, & cum *Canino* eorum est, qui libellorum præscripta sectando, commodiora resolventia, aperientia, expectorantia, &c. & loco *Lupini* (cum ipso *Intestino*) *stercoris*, acceptiora Anticologica negligunt. *Humanum*, ceu contra morsus com-

men-

mendatur, Calumniatorum ori, vel *Occidentalis Zibethi factoribus* (si *Martis stercus* illuc haut inconvenienter ducendum deforet;) *Aquam* inde & *Oleum* horribilibus Secretis; *Passerinum* & *Muscerdam*, etiam (pro mensibus obstructis,) *Majorum murium* vetularum medicationibus & laxativis, *Vaccinum* si vel ipsis Benjanorum officiosis manibus inter decidendum exceptum & hinc seu *tostum* seu (jucundius adhuc contra convulsiones) *expressum* fuerit, experimentis nimium extensis, calentibus Podagricis, & iis qui ex *omnium Florum aqua*, præ congeneribus refrigerantibus ac lenientibus peculiare quippiam nequicquam expectant; *Equinum denique ac Suillum* militaribus pleuriticorum, colicorum, aut hæmorrhagiis vexatorum haustibus & odoramentis, (utrovis tamen modo cruentationes per internas effervescentias continuantes vix aut non sistentibus,) imo totum hoc *Magna Ægyptiis* pro foco legendum siccandumque relinquamus, ad ea, quæ nostræ potius hic considerationis sunt, reversi.

Inter quæ *Loch de Pulmone Vulpis* quodvis etiam infarctus bronchiorum interdum quidem aliquantum juvat, sed etiam citra parenchymatis istius accessum: Tabidis magis officit: uti quoque ipsis *Vulpis* & *Erinacei Pulmonibus seorsim siccatis Mumialiterve conditis*, & in *Trageas* vel *Essentias* redactis horum neminem curatum vidimus. Et si referre huc licuerit internas *stomachi Gallinacei Pelliculas*, quoties etiam (pro adhærentis forte fermentalis substantiæ conservatione) non elotas largiter plane, ex *Urogallis quoque, Perdicibus, Attagenibus, &c.* at incassum, dedimus; ut talium dilaudatores dubio procul lenta solum illa lapillorum, (in *Urogallis* interdum quasi gemmeorum) colliquatione

tione ducti, citra specificæ differentiæ colliquantis humoris, & investientis insuper musculosæ carnis æstimationem, ea huc indifferenter traxisse videantur.

Fel quod attinet, equidem quid non solum in statu sanitatis ad chyli condituram, inversionem, &c. (jampridem aliis tradita,) revera præstet; vel quantum in præternaturali, Affectibus inde perperam aut hactenus non deductis contribuat; .verum etiam quid in Medicina specialis (& nescio qui secreta) hæc amarities queat, ulteriori indagine dignum credimus. *Satulorum* interim ob privatas commendationes, Epilepticis frustra datum plus vice simplici notavimus; aut si ab Infantum lacteo coagulo oriretur, pilula Aloëtica, aliove competente laxativo, vel emetico, (succedentibus specificis eo quadrantibus,) exhibito, idem obtinui-
mus. Multo minus inter tot æquivalentia præsentiorave, (pro Ophthalmicis, Acoristicis, Anterysipelaceis, Cosmeticis, &c.) *vulgatæ istius Species Liquidæ, Siccatae vel penitus Extractæ* seorsim requiruntur; aut dum omnino Biliosum deterisivum quis expeteret, missis saltem hic Præcedentiæ minutiis, curiosiori adeo delectu opus est, ut ubi *Lucii, Carpionis, Perdicum, Gallinarum, Aprorum, &c.* deest, *Fel è Bove quoque, Sue, Ove*, sedatior quispiam, plerosque in usus vel à vicino Lanione petere, aut specialioribus intentionibus, (ceu alicui præsupponuntur, alicubi vero suo modo sunt,) commodiora substituere nequeat.

Inter Uterina tandem (huc quoquo modo pertinentia aut tracta,) si suprascripta fœtus justa situatio, & obstetriciæ enchirises (iæpe tamen ab aliquibus in Museo nimis extensæ,) defuerint, profecto *Serpentum pinguedine* frustra vel totus venter inungitur,

gitur, *Lingua, vivæ* quoque evulsa Umbilico imponitur; *Exuvia coctæ*, (ni aliorum Cataplasmatum Uterinorum vegetabilium more caloris intercedentis ope naturam interdum sollicitent,) superilligantur, aut *cingulo ex humano corio*, (Arthriticorum sandaliis à quodam nequicquam adfuto,) abdomen totum qualitercunque stringitur: frustra *Martii Leporis oculus* vertici imponitur, aut antiquaria *Viri Urina*, non sine *Zelotypia* bibitur, vel ipsa à ventre nuper rapta (instar Equarum olim Hippomanis) *Secundina*. Liberalioribus sane (in interdictis Exercitiis,) eam haut parum præstare scimus; æque ac abstrusum illud *Juvenularum Zenith*, malitiosis etiam aut saltem minus competentibus intentionibus &c. adhibitum. At cum Pelliculas illas solas aut convenientius cum ipsa Placenta medicos in usus ad novos partus ciendos dolores infido plerunque successu, & adhuc mage frustranea expectatione in Epileptiis consensualibus hysteriis, &c. diu exhibuissemus, abjicimus nauseabundum hoc Magma, cum *Extractione sua & Compositis inde Pulveribus*, additamentis specificis (refectivis vel expulsivis,) quod interdum conferunt, potissimum debentibus. *Spiritus Secundinarum* ex alio potius capite, licet & id rarius sit, agere cernitur, vel Spiritus Cornu Cervi exemplo, nonnunquam ad promotionem Menstruorum, &c. cum sui similibus & Tartareo, haut adeo desidis: ut his aliisve parabilioribus quoque contentus obstetrices aut castratores neutiquam adeo sollicitaverit, quo illinc quidem Hominis ab homine devorandum primum Involucrum, hinc autem *Emissariorum equorum Patrimonium*, alias ad Menses & Hystericas suffocationes inhabile, nec adeo (ac nonnullis dicitur,) in Partu & ad Secundinas semper

per præsens habeat. Sane ipsum *Castoreum*, etiam recens ac genuinum, (quoties sane & qua copia, rebus quoque bene stantibus, nequaquam tamen sumptum?) si quid nonnunquam confert, id indirecte potius (aliorum quorundam graveolentium hystericorum more,) conferre quotidiana docet parturientium experientia: in Mensibus ciendis passive claudicat. Et si novum dolorem, sub justo foetus positu, suscitativum volumus, sit potius *Anguillæ* (cute messoribus relicta,) *Hepar cum felle* inter se calore mediocri ficcatum; non quidem in Genethliaci dispendium & Horoscopi ipsius præventionem; sed ut remedium cæteris paribus haut deses; præsertim si Aqua nostra Hysterica vel Cinamomi, aut Essentia Succini sola vel cum Castorina mixta interponatur. De reliquis in posterum.

Hic vero *Mineralia* cum affinibus, ad Hepaticorum, Splenicorum, Pectoralium, Stomachicorum & Uterinorum hoc quidem genus pertinentia persequemur; & sit primus polychresto *Martii* locus: qui cum duplici adhuc dum intentione (magis scil. astringendi vel magis aperiendi) detur, nec sola laxatarum Ventriculi fibrarum adstrictione, sed manifesta rodentium humorum imbibitione seu quasi Vitriolisatione, ac subsequio hinc orificiorum ductuumve, tam excretoriorum quam lactiferorum deterfione, &c. Hypochondriacos levet, & Obstructis (eidem malo consequenter implicatis) eadem proculdubio parilive, vel accidentaria etiam ratione conferat; quantum proin hanc extergendi aperiendive vim ac destinationem concernit inde revera suffecerit, primo *Sulphuratus Martis Crocus*, e limatura venere non infecta, vel prius magnesiata, cum (anatico tantum) sul-

sulphure deflagrando potius, quam *Magdaleonibus*
diffusus illiquando paratus; simpliciterque postmo-
 dum citra (aliis etiam notatas elutriationes) pulve-
 rifatus: *Limatura cruda* equidem præstantissima,
 at plerumque minus subtili minusve, ni Pilula-
 rem in formam (cum Aloëtica quadam massa &
 Tragacanthæ mucilage,) redigatur occultanda,
 in tantum tractabilior; de cætero si cum iudicio
 in præfocationibus istis præcordialibus, &c. sym-
 ptomatibus, (non tam à privativa ventriculi &
 consequentium partium debilitate, quam positiva
 humoralis causâ ortis,) & quidem non ad granula
 saltem aliquot, (ut in plerisque *Cachectis Pul-
 veribus*;) sed debito pondere, ad scrupulum unum
 vel duo hic locorum detur, in se plane innocens,
 nec nausætum, (quam vix sic in teneriorum cen-
 tesimo prima secundave die observaveris,) concitator;
 revera sat resolubilis, (cæu vel excrementa
 testantur;) rodentium & effervescentium humo-
 rum inversioni, præ saturato jam *factitio Martis*
Vitriolo (nonnullis substituto, convenientior; eo-
 que ut & præstantioribus Tincturis ipsis in reniten-
 tiori malo præstantior; uti revera quoque præ ple-
 risque omnibus hujus profapiæ Pulveribus ac Cro-
 cis deprehenditur; v. g. (dum purior etiam Martis
 Minera heterogeneis nihilominus perfrequenter
 intermixta, Terra vero rubra bolaris, circa mi-
 neras quasdam, elegans quidem aperiens, & quasi
 flos quidam ferri, nec tamen undiquaque obvia
 est,) *Alcohol illo*, certe pigro, *per Urinam Aquam*
salitam, aut *Acetum inspersum* corrosivo, vel etiam
 cum *Aqua simplici* post aliqualem effervescentiam
 tractu temporis collecto, aut *Aceti spirituumve*
Acidorum vaporibus elicito, vel è *Vitriolo Martis*
cum sale Tartari præcipitato, aut diversimode ex
Aqua

Aqua forti secedente, vel post hujus Spiritusve Sulphuris abstractionem (citra vehementem tamen calcinationem) remanente, *Cachectico*ve post *Nitri deflagrationem residente Croco*, item *Limatura cum Aceto* levigata, vel post acidulorum *Succorum Extractions seu Dissolutiones residua*; aliisque semi-exhaustis, semiinvertis, semistringentibus, tædiofioribus, &c. in parabilitate sane commoditateque sua palmam præripit: præsertim si pro adversi coloris infractione sub duplo præterpropter *Coraliorum, Oculorum Cancri, vel similium præcipitantium* (potius, quam saturatis jam *Magisteriis, diffusiorisque molis ac præter rem internas exæstuationes intendentibus Aromaticis lixiviosisque Salibus vulgari in Pulveribus Cachecticis* more, misceatur, & vel ultra octiduum continuetur, interpositis vesperi (si alvus fuerit sicciior, nec adeo descendat,) *Pilulis Aloëticis laxativis*; rarius præmissio vel subsequo electivo *Purgante*. Et cum insuper non solum in perpaucas pro dosi *Pilulas*, modo dicta ratione redigi, verum etiam *Conservæ vel Rob cuidam domestico* (quandocunque libet & ex tempore) haut difficulter queat involvi, certiori sic citra subsidentiam dosi: proin nec antiquiora ingratoraque illa (*Chalybeatum & de ferri scorïa*) *Electuaria*, nec quod è *Martis Vitriolo cum oleis aromaticis* alibi substitutum est, hic exigentur.

Ponamus tamen nihilominus, tanquam ex alio capite agens & bonum absterisivum, aliosque in usus *Martis illud Vitriolum factitium*; non quidem à certorum locorum *Metallurgis petitum*, (plerunque quidem tutum, interdum tamen non advertentibus Venerei vel alias exoterici quid inferens;) sed majori securitate domi confectum; non per laboriosam *Cæmentationem*, verum *Vitrioli sal-*

saltem, (Sulphureo parabiliorem) Spiritum; largam fatis copiam præbentem, dummodo (quamvis contra commune præceptum) non dilutus recipiatur, & solutio per septimanas aut quoque menses aliquot reponatur, non vero statim elutrietur. Polychrestum hoc Vitriolum seu per se certis in circumstantiis datum, seu potius competentibus v. g. Tartaro (pro Magisterio Chalybis Vitriolato,) Purgantibus, (ingratiōis Salis Martis purgantis Ammoniacalis loco) solitariove Saccharo Canario vel diversimode rubificato (*Sicca Tinctura* instar) permixtum, præ tantillo *Salis post* (semicausticam pene) *Martis in Nitri spiritu solutionem resistante*, aptius hic est; *Crocum Martis Saccharinum*, per spiritus Sulphuris illitionem surgentem effectu æquat; stipticum & sublimationibus aliisque destinationibus convenientius *coagulum (e solutione cum spiritu Salis factum)*, in quæsitâ intentione atque gratia longe antecellit: uti quoque collecta alios in usus (per *spiritum Mellis, aut repetitas Aceti destillati validioris affusiones*,) *Magmata*; si præter commodiores adaptationes & præsentio rem efficaciam, saltem parabilitatem spectamus.

Inter Liquida nunc, cum *Vina Chalybeata per simplicem Infusionem*, moras poscant; per *Extinctionem* vero parata, bonam partem perdant, & sæpius hinc corrumpantur, viribus simul utrobique latius præter rem dispersis; quod etiam *Solutionibus* accidit *cum Fumaria vel potius acetosa Succo*, (nonnullis per *Tamarindos exasperato*,) *cum succo vinosorum Pomorum, Berberum, Limonum & adhuc cariorum Granatorum, Musto, &c.* (quidni & Ananas Indorum?) institutis; non minima insuper soluti parte, (etiam dum ad *Extracti* consistentiam rediguntur,) denuo tandem subsidente: Cum porro *Liquor*
Mar-

Martis (per coctionem) *Tartarizatus* in operatione se-
gnis, *Nigricans* (*limaturam cum Aceto destillato levi-*
gando,) quasi pene su perficiarius, *Essentiarum* cum
vegetabilium Succis paratarum reiterata *Extractio*
horum, quam *Martis* particulis prægnantior sit; &
ea confimiliaque omnia vel unica quædam selecti-
or *Tinctura*, (uti vulgo dicitur,) vincat aut ad mi-
nimum in aliquibus æquet; *Vino* quinetiam (solita-
rie vel cum *Vegetabilium* concordantibus *Essen-*
tiis) diluta, *Calybeatum* quodvis, cum *Aqua* sim-
plici vero *Artificiales istas* (ceu creduntur,) *Acidulas*
similiter exprimat: non videmus, cur in talium
confectione vel repositione seorsim quis occupari
debeat. Quemadmodum nec opus est, ut pro in o-
stentationis tantum gratia, diversæ diversorum ali-
quot autorum *Tincturæ*, sæpissime (post dempta
accessoria exoterica, atque ambages plane frustra-
neas,) eodem recedentes, (uti hoc *Acetosis* *Extra-*
ctionibus frequentissimum est,) aut *Menstruis* na-
turæ haut adeo amicis confectæ, vel superficiariæ
saltem, remissiores, extraneis solventibus turgenti-
ores, de ferro parum participantes, &c. passim
vulgari more afferventur: ceu v. g. huc referri po-
test, quæ solo nec salinis prius exasperato *Vini spiri-*
tu è Calcinatis, Precipitatis, aut florum Armoniacal-
ium particulis Martialibus nimium elutriatis varie
& (ultima hæc) laboriose quæritur; dum *Armonia-*
calis vulgatori faciliorque processu confecta idem
præstet; & si quæ primarum viarum dolores ab hy-
pochondriaca acredine profectus interdum levet,
id peculiari sedativa vix, at potius irritantium hu-
morum subductione, attemperatione, inversione,
vel in aliud saporis genus commutatione contin-
gere videatur: nec alia procul dubio *Sulphuris Vitri-*
li anodynii Martialis, sive (sæpius hæcenus no-
tati) ex *Ammoniacalibus Martis floribus elutriati*

Pulvisculi sit ratio, sub effectu alias (ceu alii quoque observarunt,) rariori. Pertinet porro huc suspecta *Pumicosa*, superficialis è *dissoluto saltem Martis Vitriolo*, in fundo denuo concrefcente; curiosior ex *ipsa Martis Mineræ cum Proprio* (tædiolissimo parcellissimoque) *Liquore* extracta, &c. diversorum *Tincturæ* ac *Variationes*. Nec *Balsamum Martis oleis destillatis confectum*, Ferri destinationi Hypochondriorumque potioribus requisitis tantopere quadrat, Carminativis Nephriticisve (pro istiusmodi Oleorum natura) aptius. *Essentia cum Nitri spiritu ac Phlegmate Vitrioli bona est* & innocens quidem, aliquanto tamen (præter hujus classis requisitum) stringentior, ac (ceu reliquorum quoque *Martialium Nitratorum* pleraque solent,) nescio quâ vehementior; & ni Spiritus (per quasvis etiam enchirises) fuerit fortissimus, post adjectum Vitrioli phlegma albus saltem ferruginemque ingrate sapiens Liquor prodit. *Quæ cum Essentiali sale Tartari & Martis Vitriolo crudo, vel aliquantum albificato conficitur*, & pridem aliquibus in secreto habita est sive illiquatione sive simplici tantum mixtura prius uniantur utraque, bona tamen Martis pars in dissolutione postmodum secedit, & ni paulo auctius fuerit Vitrioli pondus, aut præcipitatum illud denuo solutum *Tincturæ* postliminio uniatur, effectus (sat quidem notabilis,) pro majori tamen parte à dissoluta Terra foliata Tartari dependere videbitur. Si memoratæ jam *Essentiæ Martis Tartarificatæ*, sive Solutioni cum Tartaro crudo (per simplicem coctionem) factæ & ad mellis consistentiam inspissatæ, *Acetum destillatum superfunditur*, Liquor desubito quasi provenit Martialis haut injucundus; relicto in fundo Tartaro, &c. Nihilominus duobus hisce *Martialium* modis adhuc *præsentiorem* obser-

observavimus, si Vitrioli Martis & Tartari depurati vel purioris (si loco hujus Saccharum recipitur, non procedit,) ana v. g. libra semis, in Aquæ f. libris sex coquatur, & inter agitationem sic lente exhalet ad Mellis consistentiam, quod coagulum spiritus Vini communis saltem libris sex extrahatur, & post filtraturam, (citra notabile sedimentum) abstrahatur hinc libra una, aut nil interdum: Efficax sic habetur *Essentia* (Papaveris errat. Extracto pro requirentium lubitu amplius tingenda,) in hypochondriacarum partium obstructionibus, effervescentiis, præfocationibus, cachexiis, &c. Ictærum, ni Ascitis consummati, concreti Calculi, aliorumve tantisper immedicabilium malorum confectarius fuerit, citra omnem consuetorum Purgantium (affectum plerumque in deterius præcipitantium) accessum, (ceu alibi superioribus annis monuimus,) passim, sub aliquot dierum continuatione secure curat sola, vel Antimonii Diaphoretici Martialis una alterave dosi tandem interdum superaddita; rarius, si alvus præter morem renitentissima fuerit, Aloëticis saltem Pilulis laxativis tunc, pro una alterave vice requisitis.

Spiritus Minera Martis in paritate sua inter curiosiora potius quam usualia locum meretur: simileque quidpiam acidulo sulphureum è supra dicta quoque *Terra Martiali bolari* provenit. De *Spiritu Vitrioli Martis factitii* cum affinis brevi post agemus. *Odor inibi sulphureus*, (qui deposito foliati Sulphuris exiguo omnibus ejuscemodi destillatis tandem alias decedit, equidem tamen inconsultius utut singularum dosium efficacia haut adeo inde exaltetur, abstrahendo vel divaporando pro more hinc secernitur, & *temperata porro ista Aciditas*, etiam in alterius venalis Vitrioli viridantis

Spiritu, (rite destillato) est observabilis; eodem interim effectu, at minoribus impensis aut laboribus. Nec adeo singulare quid, quod selectior quædam Tinctura largiter (pro Martiali quidem destinatione) non præstet, invenire potuimus in *abstractio Li-
quore*, qui postquam *Ferrum in Spiritu Salis solutum est*, & fætor cessavit, inde postliminio repetitur, moderataque sub destillatione per ultimas potissimum guttulas, (æque ac *Spiritus* adhuc speciosior, e *Sale capitis mortui Florum Ammoniacalium Martialium*, Aqua vel Spiritu Vini diluto collectus,) aliquantillum quasi martialescit; ni scil. validiori postmodum igne scandentibus utrobique Floribus adstringentissimo sapore inconsideratius inquinetur. *Volatilis ille Spiritus*, e *Tartari cum limatura Martis cocti spissamento*, parum profecto est Martialis. Et cur *Olei vinosi, digestis cum Spiritu Vini concentratioribus quibusdam Solutionibus nonnunquam supernatantis guttu'as*, in tanto parabiliorum proventu tædiosissime conquiramus? *Flores per Solutionum Nitro combinatorum detonationes, supradictas Salis Armoniaci Martialis eluatricationes, aliterve collectos*, & interdum abusive sic dictos vel commendatos, faciliorem limaturæ præparationem in quamplurimis præcellere, jam ante notavimus; Residua curiosorum experimentationi, quæ vero ex Marte Adstrictioni potius destinantur, suo inferius titulo relinquentes.

E Venere, (si vel Amorum suorum causa huc referenda fuerit,) vel etiam *cum Venere tantum Præparata*, quia pauca hodieque prodierunt, quæ comode citra nauseabundam illam, suffocativam similemque adversiorem qualitatem istis plerumque adhærentem, internis usibus specialiori effectu majorique præ aliis fructu aptari possint; & dum

verum Veneris Ignem seu Volatile dulcissimumque Sulphur subtiliori modo, (quam hæctenus quidem per Hamatitine sublimationis Spiritum duplicatum, item per proprium Mineræ Veneræ, vel separati hinc alicubi Salis acidofalinum Spiritum, ipsi Mineræ supersussum, & crocum sulphureum inde extrahentem, aut per simplicem tantilli, quod post rectificationem Spiritus Æruginis crystallisatæ restat, extractionem aliosque adversiores crudioresque rationes tentari potuit, aut per protractissimam Vitrioli Veneræ distillationem quæsitum est,) adhuc dum colligendum expectamus: suffecerit proinde nobis hic saltem Æruginis elegans ille Spiritus, præsertim e Crystallis (tanquam inter alia forsitan accessoria, præcipue concentratis Aceti destillati particulis affluentioribus,) destillatus; subtilissimus, & licet in Solutionibus oppido quidpiam, (quo ipso solubiles fiunt,) de se semper relinquat, adeoque tandem plane fatiscens Spiritum Mellis præ se ferre videatur, repetitis tamen illis in Chimia usibus diutius, (præ reliquis ejus speciebus) applicabilior. Nam qui ex ipsa Æruginis substantia, Aceto destillato prius humectata prolicitur, revera aliquanto est remissior citiusque enervatur; quemadmodum etiam quæ cum duplo præterpropter Sulphuris, (tandem cum aliqua Florum albicantium acidulorum parte) prodit; præsertim si una alterave vice à Marte (pro comparanda Tinctura) abstrahatur: qui ex Æruginis extractione Aceto solum simplici parata & ad mellaginem usque inspissata destillatur, adhuc debilior est, & vel post secundam adhibitionem fatiscit. Omnes hi, primus quoque, intus immediate diversimodeque dati, nobis quidem inter tot commodiora hypochondriisque convenientiora Specifica stomachica, pectoralia, cephalica, &c. singulare quidpiam

haut adeo præstiterunt : Sique omnino hujuscemodi prævalenter Acetosi quidpiam complacuerit, acceptior existit paulo ante notatus cum Sulphure. Et si vel Acetum scylliticum cum sui generis expectorantibus & edulcorantibus Essentiis, item Spiritum Salis Armoniaci urinosum, in pectoris infarctu haut postremum, aliave præsentiora considerate quis dederit, nec eo qui aliquibus nuper *cum Gummi Ammoniaco*, reliquis ingrator destillari consuevit, admodum indigebit. Ut pro in hoc Liquorum genus convenientius aliis Chimiæ laboribus ac resolutionibus destinari videatur; scilicet non tam Marinorum Animaliumve Magisteriis sive Solutionibus, vires sui Simplicis, (ceu alibi jam notavimus,) plerumque non attingentibus, æque jam saturatis, & interdum exoterici quid, (ut in Perlarum v. g. destinatione cernimus,) cum Venereæ stipticitatis vestigiis quibusdam, (præsertim si Spiritus haut adeo rectificatus fuerit,) sic induentibus: quam pro Tincturis Essentiisve nonnullis Mineralibus, e. gr. Martis, Saturni, &c. præ aliis revera hinc elegantioribus. Superstes *Caput mortuum* (ut uno tenore materiam hanc, licet Producta ejus ad Topicorum classem pertineant, absolvamus,) per se, si æruginis crystalli fuerint adhibiti, alias vero post fordium sequestrationem, aut Sulphuris combinati (ni prius partem quandam per ulteriorem sublimationem sequestrare placeat,) deflagrationem, parergôs *Pulverem* dat, qui per se vel post repetitam calcinationem, (pariter ac Terra Vitrioli dulcis,) cujusvis *Æris per diversimodas camentationes aliterve usti, Squamma utriuslibet, Calcis per extinctionem, similiumque sæpe saltem nominalium variationum, Crocorum* insuper varie præcipitatorum, aliorumque seorsim in frustraneas illas alternationes Chirur-

rurgicas, (intus enim *Squammas & turbulenta Præcipitata* temere quis hodie dederit?) excogitatorum *Pulverum*, imo *Florum quoque*, improprie quibusdam sic dictorum, (*proprie dictos enim per Solutionum detonationes, Armoniacalesve sublimationes* quis operose quærat aut huc saltem referat?) locum extus sufficienter complet: quemadmodum ipsa *Ærugo*, à heterogeniis liberata, vel pro circumstantiarum ratione parumper prius quasi calcinata tot variegatis *Æris in topica Solutionibus atque Coagulis*, præter rem sæpe vehementissimis, au ex tempore quasi, (siquidem opus foret,) per *Vitrioli aut Sallis fortiolem Spiritum* (convenientius, quam *Nitrosi Armoniacalibusque Menstruis*,) etiam sub *liquida Oleive forma* comparandis, imo simplici potius Vitrioli communis dissolutione tunc exprimendis, haut incongrue præfertur vel substituitur. Et cum simplicissimo cuidam Decocto mundificato vel consimilium Essentiarum (*Veronicæ, scabiosæ, &c.*) Diluto vis ejus facile combinari, aut æquivalens euporiston parili successu surrogari queat) nec *Aqua viridis diversis* (ac Sulphur aliaque inconvenientiora sibi nonnunquam adsciscitentibus, *Formulis* nimium inhærebimus; nec dum in solitario Vitriolo ejusve Sale, Lapide Medicamentoso, aliisq; (pro affectarum partium ratione) idem largiter sub Diluti forma vel ex tempore invenimus, *Sapphirinam Agyrtarum solutionem*, utut alias neutiquam rejiculam hic superaddemus; aut vehementioribus adhuc *Liquoribus atque Mixturis* miscrorum Oculos, Palatum, aut Crura temere vexabimus. Famofum illud *Unguentum Purpureum* præstans est, & fratre suo uterino, *Ægyptiaco*, plerumque præsentius; dum tamen jampridem supervacuas inibi ambages expenderemus, & dicto *Ægyptia-*

co non quidem *Magistraliter*) per Ammoniacum & Alumen plerumque inconvenientius exasperato, sed tantum simplicissimo, (puriori solum & interdum certas in circumstantias prius aliquantum super prunas calefacta Æruginē constante,) vulgarem Terram dulcem Vitrioli, cum Extracti Veronicæ particula (in Aceto vel etiam Rore minerali acido dissoluta) proportionaliter adjiceremus, idem citra operosiores & supra jam alios in usus adductum Æruginis Extractionem obtinuimus. Sique circumspectior Chirurgus Lavamenta insuper Myrrhata, Aloëtica, Theriacalia, &c. plagularum aut penetrantiorum Syphunculorum ope, item Aquam Calcis vivæ, Saccharum, Iridem, Euphorbium, aliaque non pingua, &c. pro partium ratione dextra adhibuerit, etiam *Apostolico Unguento* facile, facilius adhuc (dum ejusmodi Mixturis mundificantibus mitius temperatusque aliquod Emplastrum deficcans & defensivum consultius superimponitur,) *Emplastro ejusdem abusivi nominis*, & conformi (nunc vero exolescente) *Isidis* carebit. *Trafitivum viride* ut istorum locum interdum suppleat, alias tamen vulgi tantum, nec alicujus hic necessitatis est. Et quo lectoris pace eadem opera Metallī nostri Affines, Producta, vel Apospasmata percurramus, sane inter suprascriptum, aliosque exustæ Veneris, aut ejusdem fortis edulcati Colcotharis (accidentarios saltem) Pulveres, quis *Diphryges* amplius exigit? imo quis *Tutiam* insuper, etiam *per Species* supervacue distinctam, *ab Alexandria* usque petitam sc. ampliusque repetito igne *Calcinatam*? dum per se prompte levigatur, & alias sat ustulata est; dumque (si curiosam Mercurii fixati colorationem hic negligimus,) vulgatius *Nihili*, (misso *gryseo*, saltem) *Album*, totura vel cribro po-

potius *depuratum*, tanquam *Venereorum aliorumque Metallicorum Florum desiccantium* (operosissimorum) compendium aut vicarium, tam per se, quam *Lapidi Galaminari*, (paulo ante notatæ) *Veneris Calci*, vel *Terræ Vitrioli dulcificatæ*, *Mercurio dulci*, aliisque pro circumstantiarum ratione combinatum, in *Mixturis Liquoribusque extemporaneis* pariter, ac in unguento quodam *Saturnino*, (ista partim sub confectioe, partim usus tempore proportionaliter excipiente,) largiter intentiones istas complet: dum demum præter dictas *Mixturas*, (simplicius adhuc quam *Liquor Tutia vel Cerussa est in Armamentoriis*,) compositas, alia in super non pingua diluta & *Epithemata*, è *Solutione Camphoræ*, *Vitrioli*, *Lapidis Medicamentosi*, &c. vel *Aqua Calcis vivæ*, *Lacte inde Aureo*, *Decocto nigro*, (at citra supervacua *Tonforum* additamenta parato,) &c. constantia, ad desiccationes, attemperations, incarnationes, &c. æque feliciter, plerumque securius adhibentur, quam *Diapompholygos*, (cum suo *Uvæ versæ succo*,) & *de Tutia*, (cum duabus drachmis succi *Solani*,) aliaque hunc in finem servata vel proposita, etiam famosissima *Unguenta*. Sique *Liquorum e Cerussa, Nihilo, Matre perlarum* (*Margaritarum*, & *Umbilici marini* locum satis supplente,) vel *Lapide calaminari* & *particula Thuris atque Opii*, (cum vel sine *Camphora*,) paratorum, vel saltem *solius Rosacæ Aquæ*, *Vitrioli* cujusvis tantillo conditæ sufficientiam; ex adverso vero *Axungiæ*, *Unguenti Rosacei*, *Butyri Majalis* facilem rancorem, oculos, quos demulcere & siccare hic intendimus, magis (ceu alias corpulentiores ejusmodi pinguedines solent,) irritantem cogitamus, *Nihili quoque & alia Recentiorum ad Oculos Unguenta*, (ad *Deterfiones* sane con-

sultis accommodanda) merito hinc dimittemus. Atque hæc junctim de potiori Veneris sobole: nam quod *Vitriolum ejus* attinet, dum *Dulce Philosophicum* (inter Armoniacalis istius Menstrui in sufficientiam, secretiorisque defectumque) hodieque expectatur, reliqua *Factitia* nunc eadem opera in sequente Vitriolicorum recensione persequemur.

Et quo proin appareat, quæ ex iis, quæve expectatione referri huc queant; principio quod ipsum *Vitriolum* (tanquam ejuscemodi Productorum fundamentum) concernit, dictis *Factitiis* (ceu per cæmentationes aut solutiones domi præparata vocant,) equidem sua varie constat efficacia; nec *Destillata* eorum, si laboriosior quispiam circa talia exerceri voluerit ex eo vilipendimus, quod quandam de fixioribus participationem ratio haut adeo aperte assequatur, aut aliqui specialiorum destinationum respectu fere pigriora dixerint. Quinimo reliquæ eorum *Extractiones*, *Præcipitata*, &c. vires suas (secundum magis & minus,) nihilominus produnt. Saltim, dum (uti paulo ante quoque sub Martialium titulo notavimus) è *Venali* potiorum tritiorumque hætenus locorum *viridiori aut magis Cæruleo* (pro intentionis ratione,) idem sub parili procedendi modo, minoribus interim expensis atque laboribus, æque secure, (per destillationes quidem, imo alias etiam usitatiores operationes) prolicitur, & præter saporis, odoris colorisque (disputabile forte) suffragium, idem experientibus præstat, aut si quid (per singulares enchirises tædiosissimasque protractiones, incerationes, cohobia, &c.) supervenisse videatur, Tincturarum Essentiarumque longe saturatiorum vel concentratiorum, sæpenumero æque exaltatarum accessu, ad minimum semet compendiose suppleri sinit;

non

non invenimus, cur contractiori apparatusi studens, tempora evidentioribus utilitatibus aut negotiis hoc sine subtrahat : præsertim cum non sit idem, dum duo faciunt idem ; & (qui v. g. Mercurii saltem Mineram factitiæ Antimoniatae communique Cinnabari confert,) credere forsitan haut sine ratione posset, hic quoque longe aliam esse Naturæ in spontaneis quidem coagulationem, aut (per supervenientium operariorum diversas adaptationes) postmodum coagulandorum Dispositionem, quam, dum Sulphuris fumo destillatove Vitrioli Spiritui eliquata jam Metalla combinamus ; Vel etiam facta cum Spiritu Salis vel Aceto destillato Massa (non Vitriolica, sed tantum Vitrioliformi) non tam Vitriolicum quam Salis qualitercunque (ut in Hæmatitino vel Martiali Armoniacali) alteratum Spiritum, aut ex Acetosis solutionibus Liquorem Spiritui Mellis similibusque, (interdum cum phlogista particula,) conformem nanciscimur. Constat equidem, venalia è nominatoribus hodie scaptensulis locisve Vitriola quandam inter se differentiam, & interdum Exotérica quædam, nec tamen adeo hæcenus exitiosa, aut (varias etiam Extractions tentantibus) convincibiliter Arsenicalia, quin potius innoxia, parallela, imo interdum aliquam nobilitationis speciem præ se ferentia, complicata habere : & vidimus v. g. Aquam fortem quoque, communi saltem modo destillatam, constantem interdum ruborem retinuisse, aut ex eodem Argento plus Solaris magmatis reliquisse, aliasque (dum Enchirises coincidunt,) à Vitriolo proculdubio potius quàm à Nitro profectas observationes. Vidimus tamen etiam, fortuitas tantum fuisse oblationes istas, & (quod Artifcibus quibusdam similite

contingit,) cum Vitriolo (oculationibus etiam non distinguendo (tandem desisse. Ut proin, quemadmodum *Venale quidem aliquod* Selectus nostri intentioni hætenus satisfacit, ita tamen nec *Cyprio* tantum, *Romano*, aliisque nominalibus, interdum aut carioribus, vel ob Locorum (sæpe conjecturalem solum) rationem *Solaris plane Lunarise naturæ habitis* adhærebimus; cum insuper quod hinc seorsim vel superlative quæritur, modo dicta de causa haut semper certo compareat, nec adeo tunc excessivum sit, ut sumptuum atque laborum minus prodigus parabiliore sibi que *viciniori Speciei* acquiescere nequeat: ceu nostræ passim regiones fat bonum, intentionibus è Vitriolo directe hic quæsitis sufficiens, innoxiumque sub vulgatorum quidem & usitatorum productorum, methodice tantum exhibitorum parili effectu,) suppeditant; & ipsum *Minutulum illud, rem sffioris coloris, unctuosum*, compluribus pro rejiculo habitum, sane pluries expectationem nostram æque saturavit, ac selectius vel operose domi paratum quodvis. Qui vero (consuetos quidem in usus,) *Purificationis titulo* novam dissolutionem præmittunt, dum simplex intermixtorum heterogeneorum *Selectio* tunc sufficeret, Ochreæ substantiæ (inter cujus reclusionem proculdubio peculiaria illa apospagmata, etiam è vernaculo viliorique ad sensum Vitriolo, insensibiliter quasi, vel per cohibia aut continuati ignis instantiam interdum communicantur,) haut parum præter rem frustraneoque labore sic subtrahunt.

His itaque tantisper præmissis, seligamus nunc nobis hinc primo *Rorem illum Mineralem*, seu subtilioris acoris, sulphureique odoris Liquorem, qui è Vitriolo crudo (potius, quam lentius etiam

concidente,) per arenam ad ultimam usque guttulam destillando pollicitur; polychrestum & elegans attemperans, etsi vel tractu temporis (subfidentibus quasi foliolis rubentibus (sulphureus odor cessarit; sive de cætero per se, non solum complurium Aquarum ac dilutiorum istarum Tincturarum vegetabilium refrigerantium Juleporumque, verum etiam subtilioris *e Rore Majali destillati, item Mixturæ quorundam Alterantis* (Spiritu Vitrioli, per Salis Cardui vel Absinthii tantillum infraacto constantis,) loco detur; sive prius Essentia Bellidis, Hepaticæ, &c. proportionaliter saturatus vel alias permixtus adhibeatur. Ut dum recentioris & satis adhuc sulphurei haut adeo notabilior energia deprehenditur, aliorum quasi *Striatum*, per repetita cohobia (*Nono* tamen quorundam *Alembico*, ad literam posito & herbis quoque Craniovefarto convenientiora,) laboriosioribus secure hic relinquamus: quemadmodum & solam speciosioremq; *Sulphuream partem*, (infuso pro meliori sequestratione Spiritus Vini tantillo,) seorsim à collecta hujus Roris copia, correspondentibusque Liqueoribus, (v. g. in confectione Vitrioli Martis, Florum Sulphuris cum Colcothare, &c. provenientibus,) item à recens destillato Vitrioli Spiritu similibusque, sed exigua ubique quantitate,) abstractam, & nonnullis insuper cum Castorinis, Tartareis, &c. *in Antepilepticum* (hystericæ præcipue complicationi haut adeo incommodum,) *Elixir* redactam; item *Spiritum ardentem* (à Cephalicis pro lubitu abstractum,) *crudo Sulphure* (ceu *Viva solemus*,) per quamplurimas repetitiones sufficienter *perfumatum*, &c. parabilioribus, æque Volatilibus aut semet res solventibus, (Spiritu Cornu Cervi, Salis

Tartari, Armoniaci urinoso, Essentia Camphoræ, Succini, &c.) satis contenti.

Potius proin nobis sit Roris istius confectarius, *Spiritus acidus communis*; & quidem (cum Venalis ut plurimum dilutior, sæpe falsatus aut impurior, & hinc internis immediatis usibus, citra tædiosas rectificationes aut digestiones fere sit ineptior,) domi è Vitrioli supra restitantis & satis sic albificati, (nam ad *perfectam flavedinem vel rubedinem instituta calcinatio* profecto multum frustra disperdit; *crudum vero Vitriolum* destillationem incassum proteolat, aut vasa nonnunquam vel commissuras disjicit,) proportionali nec nimio pro more pondere, (quo Igni totum quasi pateat, Residuumque sat brunnum exeat,) destillatus. Ita inter leves aliquot (circa vasorum posituram, ignis modum, &c.) encnirises, etiam è vitreis lutatis Retortis, citra consuetas laborum protractiones & curiosa (Metallicam partem sequestrantia, prolectum vero Spiritum plerumque alterantia) *additamenta*, diei præterpropter spatio habebitur privatis Dispensationibus, ac potioribus internis compositionibus, in nostram nunc intentionem sufficientissimus; manifesto non calefaciens, quin potius (sive invertat, figat, aliave nondum satis circa primas vias comprehensa ratione agat,) attemperans, & simul aliqualiter restrictivus; minus profecto quam Salis Spiritus est, diureticus; de cætero sub hoc præparandi modo sat bonus atque purus; ut tantillum evectæ corpulentioris, aut forsitan rectificatione demum denuo Vitriolescentis substantiæ per experientiam haut veritis, citra communem quoque *Rectificationem*, aut quandam (violentioris destillationis-Emptitio, pontici quid subtrahentem) *Digestionem*, tuto (& vel eorum exemplo, qui

qui talia quidem imperant, tota die tamen Venalem saltem simpliciter adhibent, aut dispensari vident,) usurpari queat; sive per se, vel occultationis causa, (cum vires inde parum intendantur) *Vegetabilium Floribus aut Essentiis colorantibus tinctus*, aut *Spiritu quodam abstractio*, (post simplicem mixturam aut levem, sub repositura, digestionem potius, quam operosam aliquorum distillationem) *sociatus* detur. Qui *domi* tædiose vel sumptuose *facta Vitriola* parili ratione tractat, nil amplius hinc, nec *e Martiali* magis Hypochondriacum, *e Venereo* pollentius Esurinum acetosum, ex utriusque recentiorum quorundam miscella, sub *Hermaphroditici titulo* proposita, nil nisi opiniotenus singularius, ex ipso vere *Lunari* haut magis cephalicum, (acidis Vitriolicis alias non nisi consensuali ex Inferioribus malo quidpiam interdum conferentibus,) inveniet. Sique *protractiori distillatione vel cobobis vulgarioribus* pro speciosiori forsitan participatione occupari voluerit, (dum *dulce Veneris Vitriolum* adhuc expectamus, *Factitium autem usitatus* exercitatiores ab ejuscemodi laboribus alias fere, tanquam pigrius excluderunt,) eodem sane, (quamvis utique haut adeo æstimabili metallifatione) *Venale, magis Martiale vel (frequentius adhuc) Venereum* adhibebit, ceu supra jam notavimus. Interea merito gratulamur illis, qui (sub operarum & reliquarum commoditatum copia,) *Caput mortuum prolecto liquore inceratum amplius, quam vulgo solent*, per sex, octove dies continuato igne exercere poterunt; quo non quidem Ignem illum Veneris, (uti Autorem hoc aperte negare alibi monuimus,) sed efficaciorum saturationemque hinc Spiritum nanciscantur; etiam pro *Unicornu istius Mineralis* imitamento, (genuini

Arcani Vitrioli Chylsi Vitriolici, & consimilis Essentia, per tædiosas, nec semper succedentes prolecti *Liquoris crystallisationes* quæsitæ, consobriño,) sufficientem; licet illa *Veneris per Martem Vitriolisatio*, seu præsuppositum *Rebis* haut adeo stricte observetur; modo non *Vulgare*, (utut negotioie *purificatum*, siquidem nihilominus metallicis particulis adhuc infectum, indeque in Ophthalmicis, Ptarmicis, &c. Crudo cuicunque, etiam Albo Vitriolo æquivalens,) sed ultimum ceu communiter loquuntur, siue *Regeneratum sal* accedat: quod num *ex Aëre inter subastrationes* illas simpliciter sic ab his aliisque famelicis subjectis attrahatur; an vero (*ejusmodi coaguli copiam, proventum etiam in concluso, notabilem saporis ac configurationis diversitatem, facilem & diutinam salinarum particularum occultationem, pronam ceplurium Metallicorum, præcipue Martialium Venereorumque corporum, Pyritidum, consimiliumque fossilium, &c. nativi salis quidpiam habentium, aut salinis quovis modo tractatorum naturam, post sufficientem quoque calcinationem vel istorum expulsionem, denuo quasi salinescendi; item promptam Aquosæ principii huc accommodationem, &c. cogitantibus,*) potius inibi propinquiore è principio tantum *renascatur*, id quidem hic temere non determinaverimus. Insuper fane & extremæ calcinationis Colcothar, in museo pyxideque lignea satis conclusum siccumque, post paucos annos fat salinum visum est: & Limatura Martis cum sulphure supradictæ modo præparata, dataque opera prius elota, biennii tractu simili, late diffusa pyxide internam sui amplificationem cum aliquali Vitriolescentia, nobis plus vice simplici ostendit. Sed hæc in transitu. Qui autem (ut institutum nostrum persequamur,) modo

do laudatis commoditatibus destitutus est, aut tempora, sumptus atque labores operosissimo sæpeque infortunato eventui. elocare nequit aut veretur; versatissimorum tot Medicorum (sua æque feliciter sub accuratiori Methodo, citra hujus generis singularitates, transigentium) exemplo, secure nihilominus, (modo passivus olim in Spleneticis, Stomachicis, Hystericis, Pulmoniacis, Ungaticis Febribus, Idiopathicis Capitis affectibus, &c. abusus absit, & tot præstantissimi parabiliorefque Spiritus atque Liquores nunc interpolantur vel hyperbolicis promissis substituantur,) communi nostro Spiritui acquiescet; tanquam in *specifica sua*, nec adeo (citra supervacuam alterationem,) *delebili*, vel *saltem tantillo injecti Sacchari in Limonatum saporem jucunde convertenda aciditate*, haut ingrato; in competente sibi efficacia sat prompto vegetoque: ut ab una quidem parte, nec *immersa Ferri particula* (vitriolificante,) nec laboriosis *Acetis incerationibus*, *urinae combinationibus*, aliisque *infringentibus*, vel *compositum* potius præbentibus viis, nec ipsa *super Martem aut edulcatam Colcothar Abstractione*, (equidem cum remissione acore mage sulphureum fundente, nec denique toties *reiterandis* (ad copulandum Vini Spiritum) *Destillationibus*, (cum lentæ Digestiones Vitriolicum similiter qualitercunque occultent,) pro *Dulcoratione* illa, seu remissiori modificatave aciditate indigeat: nec insuper opus sit, ut *Vitriolum pure Martiale quodvis* (in ea Tincturarum Martialium prævalentia,) paulo *protractiori destillatione*, quo gustans majorem in fine gratiam concipiat; aut quælibet *Colcotaris communis Extractio*, (æque Vitriolica,) inter Aluminis ulti accessum validiori igne hunc in finem fatigetur.

Quem-

Quemadmodum nec ab altera parte, quæsitæque singularioris efficaciam causa seorsim hic requiritur super *Sal Gemmæ Essentificatus*, compositus Salinus, concentrator & hinc equidem, sicuti Jovis cum Sublimato Destillatum, sublimati cum sabulo rite paratus Spiritus &c. solent fumigans, eoque ipso insuper dispensatu fere difficilior; uti nec qui *super Sal proprium denuo aliquibus ægre abstrahitur*; aut ægrius adhuc *e Colcotare communi non edulcato*, sed Aqua s. prius, vel potius Vini Spiritu humectato, curatiusve aliquandiu extra Solares radios, (humidiori saltem in loco,) reposito repetitur, *Cephalici nuperorum alicubi titulo*. Verum ut in singulariora experimenta *Salis Ultimi sive Regenerati Spiritus* (diversimode destillabilis,) curiosiorum Myrotheciis suo modo quadret; Ita peculiare quidpiam, quod parabilioribus Essentiis Tincturisque non compensetur, in utroque deprehendere non potuimus. Sulphureus est prior iste: sed hoc cum omnibus hujus generis commune habet; ipseque Vitrioli Spiritus simplici saltem rectificationi per Retortam subjectus, Sulphur denuo olet admodum; brevi præterea disparet vel subsidet exigua ista quasi metallica sulphureitas in cunctis istis; nec (quod in adstrictoriis Martis similibusque concentratoribus Tincturis alias contingit,) tantum singulis dosibus contribuit; sique placuerit, paulo ante dicto modo laboriosioribus in pugno quasi habetur: ut profecto supervacue *Elixiria propriet. cephalica, &c.* quidam excedentibus promissis illinc concinnarint. Famosissimus usquedum *Spiritus Aperitivus P.* similiter in rei veritate peculiare nil præstat, si remissiori gradu vel continuatione Acidulus saltem Tartareique quid spirans, (communi *Dianæ dicto Liquori*, & languido, minus

nus tamen adverso *Spirit. Vitrioli cordiali cum Cornu Cervi usto*, item isti, qui è *Vitriolo crudo cum adjecto Sale Tart.* elicitur, hac in parte compar) destilletur; sive extrema potius ignis violentia, ab Acido communi, æque ac qui è Tartaro Vitriolato parili vehementia tandem pellitur, hoc in genere haut adeo multum differens: Mixtura sane Tartarifata, siquidem omnino opus foret, longe facilius & efficacius per proportionalem Spiritus Tartari Vitriolique confusionem, aut ipsam Vitrioli Tartarique rudi recentiorum destillationem habenda.

Oleum illud grave acerrimumque, vulgariter vel etiam per operosam *super fixiora corpora concentrationem, aut extremum interdum Frigus*, (Ignem quorundam frigidum,) productum selectui nostro vix aliqua imperat necessitas; vili sane passim venale, si Metallicis quibusdam solutionibus, fixationibus, vitriolisationibus, &c. quispiam experierit: in Dispensationes consuetas, licet vel optimum fuerit, incommodum, guttarum saltem numerum, non sine sumentium disputatione varians, & nihilominus in vehiculo diluendum: ceu commune sane à Spiritu communi vix aliter, quam externis tantum accidentibus differt; & hinc per repetitas (addito semper pro vehiculo, debito Aquæ simplicis pondere,) destillationes, in illum ipsum Spiritum prompte redigitur, æque ac Spiritus vulgaris per lentas in vase altiori evaporationes in rubens acerrimumque Oleum denuo redit. *Rubrum e Vitrioli (per Spiritum Salis Armoniaci perfecte præcipitata) Terra per se* nancisci non potuimus, (imo nec *Sulphuris* quidpiam, sed tantum Armoniacale aliquid foliorum instar collo vasis circumcirca adhærens,) Cum *Acetosis Additamentis* Compositum quasi parent, qui in contractiori sylloge *Tincturæ*

Eturæ Martis acquiescere nequeunt. Quod è *Vitrioli, Cremoris Tartari & Spiritus Salis mixtura* tandem stillat, Tartaro potissimum fere debet; ut extemporaneam imitationem taceamus, *Viridis Vitrioli Spiritus per descensum* jam pridem rejectus; qui cum *Sublimato* instar Butyri Antimonialis vel Jovialis destillatur, ulterioribus potius curiosorum exercitiis convenientior: vulgari more à *Vegetab. abstrahendo* quæsitus, frustra perverius nec tanti viroris, infundendo vero saltem tinctus, (ni forte plane drastica fuerint,) nihilo hinc præ simplici Vitrioli spiritu valentior est. *Lapillorum atramentosorum* *Dec Nieren in Argillis* alibi reperorum residuus (post confectum prius hinc Vitriolum,) *Liquor*, adeo nuper cuidam dilaudatus, sive *viridis* fervetur, sive aperto vase repositus, obscurior & *quasi rubens* evadat; tam dulce sapit ac Gillæ solent: *Compositus autem, dum scil. Spiritus Nitri superindestillatur Vitrioli Spiritus*, si secundum Autoris placitum rectificetur, magis Nitrosus prodit; faciliorque ejus loco foret Spiritus *Cornu Cervi & Vitriolici mixtura*, similiter qualitercunque viridescens, Antepileptico (ex Urina & Vitriolo destillato, vel etiam saltem confuso,) Spiritui suo modo conformis; eo qui olim *multis Spiritus Vini a Crudo Vitriolo cobiis parabatur*, & cum Theriacali mixtus eo nomine veniebat, hoc in genere præstantior: Sed hæc frustraneæ curiositatis aut variationis sunt.

Ponamus nobis potius, diversarum circumstantiarum causa, *spiritum Vitrioli*, (etsi non sine aliqua alteratione,) *Coagulatum* & portatilem. Non quidem cum *terra sigillata aliisve lutosis*, ponticum: nec cum *Cornu Cervi usto* similiter (ni Spiritus per retortam rectificatus fuerit,) adversum, nec in operando adeo præsentem? non cum *acetosæ vel absin-*

absinthii, (suas in destinationes consultius infumendis *alcalibus*, eo eminenter (ne solum Tartari Vitriolati vulgaris conforme quid exeat,) saturatis: nec quem alii è *vulgari vitrioli sale etiam depuratori* ponunt, adversissimum, ceu alibi jam monuimus: sed (dum speciale illud, in Capite mortuo extreme calcinato repullulans, per quam quidem conveniens, nec tamen cujuslibet Laboratorii est,) saltem simplici *Spiritus Vitrioli boni a dimidio (vel paulo minus) Nitricrudi abstractione* (cum simultaneo Aquæ fortis una colligendæ proventu,) confectum; polychrestum & (cum Nitrosi Spiritus hinc abeant, Vitriolici vero residuo quasi fixato copulentur) in se & citra abusus tutum, nec injucundum (nisi quibusdam in Pulveribus Purgantibus;) sive de cætero simpliciter sic dispensetur, sive operosiori cujusdam modo *recenti spiritus parte amplius*, (sed missis reliquis ambagibus, *saturetur*.

Anima Vitrioli, è cuticula hujusmodi solutionibus superstante, inter tot faciliores pureque Martiales Crocos aliaque Roborantia, supervacaneo tædio colligitur; aut quibusdam insuper (dum nonnullis e *vitrioli capite mortuo probe cæmentato Tinctura* per Salis & hinc Vini Spiritum extracta, alias utut Venerei contagii suspicio accedat, experientiam haut destituens satisfacit,) Spagirice extrahitur. *Colcotar* ipsum ut extreme calcinatum atque recentius chirurgicis chemicisque laboriosorum usus haut incommodum est; ita communis quoque, sat tamen brunni elutriata *terra*, (gratis loco *Veneris Ferrique usti*, vel in diversos Crocos conversi proveniens,) extus debite adhibentes haut destituit; & restitanti (post Spiritus Æruginis destillationem) purificato Capiti mortuo haut inconsulto suos in usus admisceri potest. Quod intus vero *Crocus e vitrio-*

vitriolo nativo, magis Martiali, diversimode præcipitatus vulgatis Purgandi promissis non slet, e *Factitio paratus* cruda quoque Limatura inaperiendo segnior fit, e *Venereo quovis*, aut recentiori *Veneris per spiritus vitriolicos solutione* proveniens, incomptus corporis turbator fit, (licet *Florum* etiam cognomen induerit,) paulo ante notavimus.

Anodynum ex hisce Præcipitatis dulcissimumque *Sulphur*, (dum ærosis vel atramentosis Mineris supervacuum, plane tamen communi simile, Excoctoribus nonnullibi copiose surgit,) etiam Prædecessores nostri per vulgares *cum Laminis ferreis, aut Acetosas coaguli Vitriolici Extractions*, confimilesque sulphureo metallicum quidpiam promittentes modos, hautquaquam comparuisse, ingenue fassi sunt; longe alia ratione illud conquiendum esse, recentiores quidam satis, sed inter obscuraciones suas pro more monuerunt. *Foliatum*, quod Vitriolici Sulphurei vulgatiores Spiritus sponte deponunt, sane perexiguum, & si (per operosiores etiam infractionses conquistum) tentes, in sua hac separatione haut ejus effectus est, quem Gas tale semisylvestre ante odorans sibi promitteret. Nec circa operosiolem quoque, (per *incerationes* protractiolemque destillationem conquistum) *Spiritum*, post *Armoniacalis Spiritus accessum*, & subsequam *cum Spiritu Vini edulcorationem*, operæ pretia mereri potuimus; ut felicioribus similia tædiosa (pro aliquali Sulphuris istius copia) tentamina relinquamus. Ille ipse *uriosus Armoniaci Spiritus à subtilioribus nonnullis Ockris abstractus*, tantum atomos quasi quasdam secum avehit: nec *Terra Vitrioli coquendo, fundendo, imo etiam destillando cum Sale Oleove Tartari* nobis hujus generis notabile quid dedit: æque ac *Ammoniacale*
potius

potius quidpiam e terra illa, per Spiritum istius Urinosum pessumdata surrexisse, paulo ante notavimus. Et ut per Salis Armoniaci Sublimationes sulphureo-metallicæ particulæ, exigua tamen in quantitate elevatæ, (sive eluendo, sive Vini Spiritum hinc pluries abstrahendo, vel cum eodem extrahendo separentur,) medicamentum dant, non quidem (inter tot parabilia) nostri selectus, alicujus tamen, pro Martialium natura, effectus: & ut Vitrioli Martis simplicis, vel super limaturam ferri pro more siccati, & hinc (sive simpliciter sive Aceto destillato) soluti Præcipitatus Crocus,) per se, aliorum Martialium respectu, etiam post rubificationem pigrior,) convenientibus tamen Menstruis extractus Tincturam præbet non contemnendam: ut denique è permultis Ferri Ærisque mineris per acidos quoque nonnullos Spiritus substantia semisulphurea ardensque, ceu alibi jam monuimus, extrahitur; ita in omnibus hisce nil vere soporiferi deprehenditur; licet quædam invertendo, detergendo, &c. levamentum quoddam certis in circumstantiis afferant. Vanam Vitrioli crudi vel albificati per similem cum sale armoniaco tentationem sublimatoriam alii jam perstrinxerunt: & ipsa Vitrioli Ochra simplici sublimationi per se subjecta, quantum det quantique momenti, publicatos ejusmodi processus nobiscum incassum tentantes fatebuntur. Speciosior sane (præ multis) Vitrioli Essentia anodina, ex Albificato siccissimoque Vitriolo cum alcolifatissimo Vini Spiritu, (alias brevi vitriolescit,) extracta, aliis quidem in circumstantiis haut adeo rejicula, ubi tamen sopiendum est, ni opiatis exaltetur, plane languet. Et qui proin reliquorum insuper modorum sive processuum tædia atque frustrationes, assignatæ efficaciam

hy-

hyperbolen, Laudanorum Mineralium (uti nos quidem circa non unum observare potuimus,) ostentationem potius quam realem effectum, ex adverso vero Vegetabilis planam certamque vim cogitat, *Pulvisculis, Liquoribus atque Mixturis* eum in finem hinc propositis, donec forte secretior præsentiorque Sulphuris hujus anodynæ præparatio pandatur, in contractiori Praxi secure carebit. Atque hæc de potioribus Vitriolicis.

De *Elixiris quorundam spleneticis, hepaticis, stomachicis, pectoralibus uterinis, calidis & quoque frigidis*, superius jam diximus; quodque si ad imitationem *Elixiris Sulphuris vel Proprietatis communis* confiant, Acidorum Spirituum vitula potissimum arent, simplices vero hujus nominis *Tincturæ*, (sæpe inconvenientissima nec vere extrahibilia. aut adversissima adsciscentes,) citra supervacuum hujusmodi Liquorum multiplicationem, paucis polychrestis vincantur, quædam ad minimum æquentur. De cætero qui istiusmodi (è Vegetabilibus) Elixiria nihilominus, & quidem loco Vitriolici, *cum salis vel vitrioli Philosophico Spiritu* paraverit, acceptiores acoris respectu plerumque minus grata inveniet: utut ex adverso Salis ille vel Vitrioli Ph. Spiritus in Pectoris, Splenis, imo Uteri affectibus, Vitriolicum haut adeo commode ferentibus, convenientior sit atque securior.

Quæ vero præterea ex *antimonio, nitro, sale &c.* huc pertinent, materiæ Medicæ parumper saltem gnarus facile huc referet: uti quoque quæ *esuccino* huc efficaciter spectant, e sequente classe.

Supereft *Borax*, quem licet è salinorum subjectorum combinatione, vel capitibus quibusdam mortuis in medicas, & magis adhuc aurifabrorum destinationes sufficientem diversimode habere possi-

possimus, haut incongrue tamen, uti vulgo venalis est, (sive è cremato Fossili, sive aliunde quoque fit,) selectui nostro tandem appendemus, tanquam positis potioribus requisitis, (uti nec reliqua commendatissima indifferenter agunt,) irritans haut postremum; etiam solitarie, præsertim in Secundinis exhibitum. Ut tot *ad Partum & ad Distorkiam Pulveribus, Speciebus Diaboracis &c. vetustioribus recentioribusque* seorsim non indigeamus; siquidem Succinum, Crocus, Cinamomum aliaque usualia pro adhibentis arbitrio vel persuasione facile superaddi, aut præ languidiori nobis hic quoque *Rupicapræ pila*, Glaciei Mariæ (si alicubi præsto fuerit, & fossile quidpiam, Anguillæ tamen hepate longe posterius omnino placuerit,) completior dosis exhiberi posset. Sed nobis modo dicta duo, (interposita nonnunquam Castorei Succinique Essentia, vel Aqua Hysterica Cinamomive cordiali,) intus abunde, licet simplicissime satisfecerunt, aut nihil satisfecit.

Resolventia, Carminantia, Roborantiaque particularia calida, cum affinibus.

SEd hæc de longa Aperitivorum, Incidentium, Detergentiumque serie sufficiant. Reliquæ, quæ alio ex capite Partibus & Affectibus hætenus recensitis similiter conferunt, aut conferre creduntur, *Resolventia, Carminativa, Roborantiaque cordialia, Cephalica, Stomackalia, Hysterica* (seu fragrantia seu fætentia,) cum residuis hujus temperiei Specificis cujuscunque Regni, deinceps nunc, at una eademque opera, (ne Polychrestorum subtilior di-

O

stinctio

stinctio majorem potius confusionem pariat,) expendemus ; ab *Aromaticis* inter Vegetabilia exorsi,

Sit itaque primum hic *Cinamomum* ; per se, si selectius fuerit, præ curiosiori *Magisterio* longe aptius, nam ad Aquæ destillationem, quod peridice saporem perdit, tum nihilo est inconvenientius. *Aqua* vero hac, sive *communi modo*, (cum Spiritus ardentis parte,) sive adjecta insuper *Rosacea*, (dum *Buglossata* quorundam herbida & extemporaneæ confusionis, *Cydoniata* vero pene frustraneæ profusionis est,) per Vesicam destillata, cætero mediocriter saltem, (quo calentes etiam impune recreare queat,) spirituosâ, nec consuetis filtrationibus exhausta idem compendiose, imo respectivè tutius aut jucundius, (sub facili *Dulcurandum* vel *Essentiarum* exultantium mixtura, assequentur, quod insuper tum *Tinctura*, seu *simplex* cum Vini Spiritu, seu *Cydoniata*, vel (*Elixix titulo*) *Santalinae* quoque, tam *Sirupus vulgaris aut correctior*, (cui *Extractum*, in terrestreitate tamen sua effœtum & lignosum, cum Vini magmate superadditur; nam qui *ex Aqua ipso Cinamomo saturâ* confit, speciosior est,) hoc in genere promittunt. Accedat autem isti & *Oleum*, si domi citra majores impensas cum emolumento destillari nequit, saltem per frequentium sophisticationum minus suspectum; pro aliorum conditura, & (si delicati expetant, facile tunc parabili) *Balsamo Eleosaccharo* omisso vel extemporaneo. *Sal Cinamomi*, uti & reliquorum *aromaticorum*, *caryophyllorum*, *nucistæ* &c. cum *al cuius composito*, (*cordiali* & *cephalico*,) in generaliori censu jam dimissimus, & nemo versatus exiget.

Sequantur potius *caryophylli cum oleo* suo, & *aqua* primo prodeunte, per adjectam Spiritus ardentis partem) aliquantum spirituosâ. *Extractum* enim,

ni olei tantillo animetur, est remissius; & loco simplicis *Balsami compositum quoddam* cordiale & cephalicum seu *apoplecticum*, cum aut sine pretiosis odoriferis (sc. pro captu auditorum,) consultius asservari videtur.

Sit porro *Moschata Nux*, (inconsiderate nonnullis aliquando *testa*,) cum *oleo expresso*, tanquam *stillatio* parabiliori, fragrantiori & *Balsami* sui locum facile supplente; ceu minus sumtuosis etiam carioris *Macis* (eccur aliquibus *aceto maceratæ*?) vice, ut in cibis ita etiam in plerisque compositorum formulis esse poterit. *Utriusque aqua* per ardentis quoque Spiritus adjectam partem spirituosior, aliarum Aromaticarum respectu remissior; *Oleum e Maci* simul care destillatum, (dum nobis hic Nucistæ satis fragrat,) tantisper supervacaneum; *Magma*, quod post utriusque destillationem residuæ in *Vesica aquæ supernat* unctuosum, exiguæ profecto (extus etiam) virtutis, & nihilo melius est frustra exhaustum per *Vini Spiritum* illud *Balsamorum corpus*. Nec in enervata *vulgari*, cariorique *Indorum Conditura*, si delicatorum delectamentum demas, invenimus, quod cruda nec ingrata *Nux* non præstet.

His si paulo diffusiores in apparatus superaddatur forte *Galanga*, præ *majori* saltem *Minor*, pro infusis aut destillatis quibusdam; siquidem *Extractum* aliquanto est debilius: si porro sequentium alterutrum, *cubebæ*, vel (nostra quidem optione, cum *oleum* earum alias tædiosius, *Species vero Diacubebæ* dubiæ fere compositionis, & vulgatarum effectus haut adeo notabilis sit,) potius *cardamomum*, solummodo *minus*, consimiles in usus; at *oleo* parcissimo dimisso, certe nec litigiosa pridem *Cassia*, (nisi copiosioris olei spes aliquem, sed inconstanter

invitaret,) seorsim opus foret, de cætero in substantia plerunque remissiori, & ostentatorie saltem iisdem formulis cum Cinamomo adjecta : nec relictorum in arbore *Antkophyllorum* tuberculis, quasi decussis caryophyllis adeo præsentioribus : non *Cypero seu longo*, seu inani pene differentia *rotundo*, factitiæ canitiei hodie conquistis : non utquedum dubio vel effæto, jam olim sane succedaneis suis dotato *Amomo ac Malabatro* : non Piperis fortassè falsatoribus aptioribus *Granis Paradisi* : nec ob superfluas nunc superiorum seculorum Compositiones, (inter tot jam olim substituta,) *Carpotalsamo ac Kylobalsamo*, (nudis pene hodie nominibus!) nec *Amaricarie vel (unde unde) Dulcescente* veterum *Costo*, seu nuperorum (totum orbem in Europam comportantium (*Canella alba* : imo nec ipso, præstante quidem, (sit genuinum vegetumque habetur,) nimia tamen inter tot parabilia itomachia & consequenter cephalica pretioso *Ligno Aloes, ejusve Essentia* vel concentratori *Extracto resinoso*: etiam ex albido quorundam leviorique Caudice sat bono? ut vel eo ipso suspicax animus ad succedanea (ex *Absinthio Caryophyllata, Mastiche, Ladano* similibusque petita) vergere discat ; aut si omnino vel Indorum æmulatione hoc lignum Calambac selectis nostris adjungat, tam prodige tamen temerèque in tot in competentes formulas, Epithemata, Cucuphas, *Aquas Diaxyaloès* aliasque ejus generis Compositas, etiam per Mar. Balneum, (cum parum per Vesicam, & solitarius Vini Spiritus inde abstractus adhuc minus alteretur,) destillari præceptas, item in tot inutiles hodie Pulv. Species atq; Trochiscos, haut profundendum esse cogitet.

Ex adverso si Laici nostri è tot similiter pomposis Pulverum ac Specierum, plerumque parum in
rei

rei veritate differentium titulis, nil nisi magnifici secretique sibi promittentes resciscerent, quod sub *Specierum Aromatici rosati, Caryophyllati, Diaxylaloes, Pleres archonticon, Dætificantis, Diagalangæ, Diazingiberis, Diacinamomi, Diambos, Diamargaritocalidi, de Gemmis calidi, Diamoschi dulcis, Diambræ, Trochiscorum Diaxylaloes, Trageæ Aromaticæ, Cephalicæ, Cordialis, &c.* inscriptionibus, sibi tandem tere nil nisi Cinamomum, Piper, Zingiber, Caryophylli Rosmarinum, Rosæ, &c. (aliquando cum rancescentium fructuum, effœtorum simplicium, aut pretiosorum quorundam aliquantillo, ex tempore consultius adjiciendo,) hæctenus fuerint ingesta, ad minimum Seplasia saltem nominibus ludere dicerent: Et nos unico alterive ad summum *Pulveri,* (citra inanes illas, ipsiq; præscribentibus sæpe non satis cognitæ Dispensatoriorum variationes,) seu *stomachali,* (v. g. ad imitationem simplicissimarum *Specierum Imperatoris sine Moscho, recentiorumve Specierum Imperatoris grossarum,*) seu insuper mage *Cephalico aut* (si pote,) *Cordiali,* è Vere miscilibus contractissimo, & ex tempore potissimum composito, (ampliusve similiter tum per odorifera pretiosiora aut usitatiora Præcipitantia exaltato) acquiescere possumus, ubi invec̄ta forsân consuetudo vel particulares interdum circumstantiæ exigent. Nam ejusmodi *Species ac Pulveres* etiam *usitatis Officinalibus* sub *Apoplecticorum Cephalicorum, Cordialium, Analepticorum, Stomachalium Dia-Tart. stomach. &c.* nomine, (cum operosioribus interdum Extractionibus, aut multis Ambre Moschiq; insumptionibus) superadditi, profecto passim à valetudinariis ægre assumuntur, ægrius (uti tamen necessarium est,) continuantur: permulti præsertim hypochondriaci, fumosa illa odorifera (caput

magis interdum opplentia & volatilibus Spiritibus urinosi longe posteriora) haud adeo commode ferunt; ceu nec in universum calida ista arcendæ Apoplexiæ causa tituloq; proposita, (frequentioribus) Plethoricis Biliosioribusve quadrant. *Siler, apium, cuminum, anisum, fœniculum, &c.* tenerioribus Remedii gratiam incassum perdunt; nec Cremor Tartari, magisque adhuc Tartarus Vitriolatus (speciali demum sub dispensatione consultius adjiciendi) in ejusmodi formulis adeo jucundi, aut indifferenter necessarii sunt: ceu has aliasque talium inconvenientias frequentatiores Practici nobiscum passive deprehendent. Ita tot istius sortis *Morsulis Imperatoriis, Regiis, Cephalicis antiquioribus aut recentioribus, pretiosis aut vilioribus, Pineolato viridi, Confectione post pastum, Placentis stomachalibus, &c.* tot *Rotulis Diambæ, Diaromatici rosati & Caryophyllati, Diamoschi, Diaxylaloes, Pleres Archonticon, Diagalanga, &c.* tot totiesque variegatis *Speciebus incisis, Trageis cephalicis & stomachalibus, pretiosis & vulgatiorebus, Trageis grossis* diversimode nec ineleganter sæpe confectis *cum & sine Tabulatis, &c.* (quæ cum multa sæpe Ambæ, Moschi, Galliæ & Alchermes, exoticorumque conditorum ac Nucleorum perditione, æque ac Aromaticorum Confectura; simplices, similiaque Bellaria delictiores revera pro forma tantum aut animi gratia, sæpe non sine subsequa noxa comedunt, solidior etiam, pauloque diffusior, (hinc nihilo infelicio) Praxis facile caruerit; aut omnino adluetis harum *Formula vel unica,* (etiam illis oleis extemporanea, vel si corpulentia aromatica magis placeat, secundum *recentioris Trageæ aromatica communis* modum informata) satisfecerit, aut nulla. Et si masticatorium vel lambile quoddam hic pariter exigetur, quidni loco

loco tot *Electuariorum*, *Conditorum*, *Marmelatarum aromaticarum*, *regiarum*, &c. ut plurimum (per Specierum numerositatem, aduersitatem, aut inconsideratam conjunctionem) simul ingratorum, magisque adhuc loco *Aurea Alexandrina*, & *Saracenicæ*, *minorisve* (Chalybeatæ) *Tryphera*, confiniumque merito nunc exolescentium massarum, sufficeret facilis quædam Mixtura, & vel sola *Rosarum Conserva* *gratorum Pulverum*, *Essentiarum*, *Extractorum*, *oleorum*, &c. competenti quantitate medicata. Quod *Eleosacchara* e prædictis supervacue seorsim serventur, & hic tandem *Compositum* aliquod, ad imitationem *Diaromatici S.* sine vel cum *Moscho* factum intentiones nostras explere possit, ab initio notavimus.

Atque inde pariter diffusius haut repetemus *Aquarum hujus generis destillatarum* evidentes excessus; sive ingredientium destillationi minus convenientium confarcinationem, (hæcenus aliis fatis excussam;) sive saporis odorisve (sub ipsa quoque compositione accidentario nonnunquam satagentioribus emergentem) aduersitatem, vel ex aduerso apertam (cum ipso effectu coincidentiam seu conformitatem sive tædiosos secundum præscriptum, aut languidiores sæpe (v. g. per *M. Balneum* hisce passim præscriptos) destillandi modos, supervacuos sumptus, inutiles ambages, *Vini Cretici*, *Hispanici*, *Rhenani*, &c. spirituosiorum, multoque magis oligophorum, (dum debita *Spiritus ardentis*, etiam *frumentacei* quantitas satisfacit,) frustraneas profusiones concernant. Et sane modo dictam gratiam quidni pleræque famosiores quoque hujus generis *Aquæ* perdiderint aut usque dum perdant? dum hodieque nemo subsequeturæ fragrantia, vel expetiti saltem (è *Vegeta-*

bilium Animaliumve nonnullorum miscella) odoris saporisque proportionem sufficienter per pondera mensurasque adnotavit: & sub privata saltem Dispensatione similive exercitio curiosioribus innotescit, qui ex iisdem modo jucundus, modo herbidus vel alias adversus, modo plane tertius (alii Simplici penitus naturalis) odor saporque in Aquis Mixturisque (variata tantum proportione &c.) prodeat. Si quis labores atque sumptus (cum infumptis immerentibus quamplurimis Ingredientibus) frustra dispersitos inficiabitur? inanes tantum Aquarum illarum *Regiarum, Imperatoriarum, Ducalium, hujus vel illius Cephalicarum, Apoplecticarum, Antapoplecticarum, Cordialium calidarum, Aurearum, Vitalium, Catharrhalium, Arthriticarum adextra, Spirituum apoplecticorum moschatorum, Elixirium Vitæ, cephalicorum, & stomachalium* similiumque, ordine tantum, aut aliquali ingredientium variatione, vix autem effectu notabiliter inter se, vel à vulgari saltem *Aqua vitæ alba* differentium coacervationes, expositiones, aut (ultra jam *Usitatas*) superadditiones (sæpe vix meliores, tantum operosiores aut cariores) cogitans. Siquidem in hoc genere vel *Unica* tantum sufficit, sive simultanea destillatione, ad sobriam modo dictæ *Aqua vitæ alba, vel Virtutum, aut Carfunkuli*, (sed omnino hic dimissis ingredientibus & accessoriis inconvenientioribus, aliundeque satis constantibus,) paretur; sive per compendium confusis saltem inter se solitariis aliquot, (ut pargās inter Aromaticorum oleorum destillationem habentur; singulas pro certiori gratia mensurando. Uti si v. g. Aquæ Cinamomi bonæ & Rosacæ ana Libra una, cum quatuor Aq. Apoplecticæ nostræ unciis miscetur, sique placet,

grana

grana sex Moschi inibi suspenduntur, præstans ad complures usus provenit. Atque harum alicui si *Infusum quoddam è Nervinis* penetrantioribus, (etiam animalibus,) cum Spiritu ardenti sat forti paratum, externos in usus diffususque Apparatus (siquidem Contractiori Essentia Camphoræ varie diluta, aliæque extemporaneæ Mixturæ, vel Apoplecticarum per olea urinososve Spiritus exaltationes, *Catharralium* quoque loco oppido sufficiunt,) pro lubitu superadderentur; (æque *Aqua Acovistica etiam correctiori*, Tinctura è competentibus aliquot simplicibus ad imitationem *Otagica M.* confecta convenientior hic est;) lagiter sane sub considerata solum, (præsertim in æstuantibus & talia raro sat commode ferentibus Hypochondriacis nostris haberemus, quod in (quorumvis hodieque Dispensatoriorum & Pharmacopæjarum) varie *Compositis Cephalicis, Nervinis, Cordialibus, Miralibus, Virtutum, Aquis vita compositis aliisque* supra jam dictis quæritur, quodque ostentatorium pene *Elixir Vita vulgare, & Stomachalis Off. Aqua Aromatica* promittunt. Certe qui Apoplecticæ nostræ, aut *Serpilli saltem spirituosæ*, Olei Succini, Juniperi, Terebinthinæ, &c. quidpiam instillaverit, *Anhaltina* illa innatans oleum alias ostendenti, inferiorem non habebit. Et ex Aquæ Cinnamonæ bonæ (aroma, non ardentem Spiritum satis sapientis) partibus duabus, Aquæ Menthæ spirituosiori parte una) Apoplecticæ demum nostræ (de qua paulo post,) parte dimidia inter se confusis Liquor proveniet, quod cuivis (jampridem doctioribus correctionis indigere viso,) *Embrionum Balsamo* à libellis & abutentibus sæpe Mulieribus adscribitur. Similique modo per convenientium Aquarum odoriferarum, Præparatorum præterea &

Cinnabarinorum vel Essentiarum competentium mixturam, *Liquorum Cordialium temperatorum vel calidiorum*, ðorsim propositorum Vicarii nunquam non parabuntur: multoque minus opus erit, ut *Aqua vel Liqueores pro Epithemate Cordis* extent; cum tot simplicissima languentes, (quantum quidem Topicorum istorum effluviis sub aliquali concursu, sæpe tamen inter humectationes & percussiones subsequas non sine noxa datum est,) satis (siccioraque securius) reficiant; & odoriferæ inter se vel cum Acetosis usus tempore haut difficulter confundantur.

Porro potius ponamus in secunda quasi Classe, primo *Mentham crispam quamlibet*, aut potius odoratiorem illam *Palustrem rotundifoliam*; per se vel cum Pulego aut Serpillo; *Saracenicam*, *Calamentham quamlibet*, olentem *Cattariam*, imo *Medicastroarum*, parabilia (præ *Vnguento* quoque hinc parato & *destillata Aqua*) negligentium *Cardiacam*, similiaque in suo genere sat exequantem: ceu etiam *Aqua ejus* (non *simplex*, hic cum *Calamintha aqua* inutilis,) sed *spirituosior* (ita tamen, ut calidioribus quoque quadret,) solitarie vel eum *Galangæ parte* destillata, plane polychresta, operosiori *Spiritu fermentatio* parabilior, sæpeque haut debilior est; liquoribus Aromaticis, aliisve resolventibus vel anodynis facile exaltanda; *Carminativis quibusvis*, *Physogonis antiquioribus recentioribus*, de *Chamomilla composita*, *Anticolicis similibusque contra tormina*, nostratibus frequentius ab acri potius materia contingentia, incassum multiplicatis & ut plurimum (ob *Chamomillam*, *Cuminum*, &c.) ingratoribus, ipsi insuper *vulgari Essentia par*; *Decoctis carminativis* hætenus propositis, (dum *Vinum carminativum contra flatus* extem-
pora-

poraneæ infusionis seu imitationis est,) licet spiritu-
 ositatem per Alembicum serves, admodum tamen
 adversis, in suo genere (tanquam per accessoria
 haud difficulter alterabilis,) nihilo inferior; ut ea-
 dem de causa nec adversiorem adhuc *Conservant*,
aut Sirupum seu simplicem seu compositum, antiquio-
rem nostris operolum, aut recentiore, Melve
vulgatius vel correctius sibi associanda exigat: siqui-
 dem ut *Extractum* hinc alias est evanidum, ita
 (conforme ipsi) *Succi spessamentum* Sirupalibus
 istis exigua fortificatione iuperadditur: Cydoniata
 vero, Rosata, Aromatica æque ac dulcorantia
 nullo negotio aquæ nostræ admiscentur. *Oleum*
 una (præsertim deflorescente fere herba) profluens
 (nam de *Infuso* superius conjunctim talia perlu-
 strando diximus,) commodius tunc affnibus
 adjicietur, quam seorsim in ea pareitate, per destil-
 lationem conquiretur. De cætero Menthæ forsan,
 qui paulo diffusiori apparatu ducitur, superaddere
 posset transmarini nunc *Calami*, ipsiusque (huc
 aliquibus tracti & in Electuarium seorsim coacti)
Gladioli loco *Acorum nostrum*; pro *Aqua* fortasse,
 non *simplici*, sed (radice debite prius reclusa,)
spirituosa, solitaria, aut Menthæ sine vel cum Ga-
 langa compositæ proportionaliter associanda. *Ex-*
tractum, saltem (pro radicis natura,) loco arden-
 tis Spiritus cum Aqua s. paratum saccharatumque,
 haut plane est rejiculum, ut *Conditum* quoque sim-
 plex ac *Confectionem* negotioliioribus mulierculis,
 vel inter Bellaria, *Electuarium Diacori Acorumque*
conditum iis, qui Aromatica citra Amygdalas,
 Carettas, rancescentesve Pineas esse nequeunt, se-
 cure quis relinqueret: sed inter tot elegantiora
 Stomachalia è cunctis hisce vix uni hic extat
 locus.

Quin potius è *seminum carminantium* censu sequatur vulgatissimum *Carvi* pro euporisto, polychresto tamen *Oleo* neglecta *Herba* & inusitatiore (licet *spirituosa* haut inefficax, sed adversior sit, *Aqua simplici*. Accedat præ *Aniso*, (ni parabilitas interdum præferendum jusserit;) acceptius *Fœniculum*, similiter pro *Oleo*; *Aqua* simul profluendis (dum *Anisi* quasi fatui saporis est) particula opthalmicos forsitan in usus reposita; plane vero dimissis supervacanea utriusque *Herba* & *Umbellis*; item *Fœniculi* (inter tot vulgatiore Diuretica,) *Radice*, effæto *utriusque Extracto*, & *Anisato* potatorum *Spiritu*; cujus ac Juniperini vice, si simplex Vini Spiritus displicuerit, pro Pectoralis cujusdam Tincturæ confectioe *Fœniculatus* tandem quasi gratior assumi posset *Fermentatio* laboriosioribus, *Confectioe Carvi*, *Anisi*, *Fœniculi Mensis secundis*, *Balmo Fœniculi*, (etiam superioribus annis *Salito*,) nescio quid singulare intus quærentibus secure relectis. Quinimo si alibi posita Rutacea, Zedoarina, Serpillina, Hyslopina, Pulegina, &c. intuemur nec adversiori *Cumino*, *crudo vel Aceto macerato*, cum *Aqua Oleoque* suo indigemus; nec *Umbellis Seminibusque Anethi*, (ni parabilitas ad *Oleum*, parcius tamen destillandum invitet;) *Aqua* hisce locis alias inusitatiore: non Tragearum (pene supervacanearum,) patre vel basi *Coriandro*, *crudo vel maceratione enecto*, aut institorum *Confecto*, nec ejus *Aqua*, vel inter fæcundiora æquivalentia *Oleo*; non olente vetularum *Meu*; aut *Lauri foliis Corticibusque* seorsim, imo nec ipsis (in clibano quoque quibusdam tostis) *Baccis*; ni polychrestum hinc *Oleum Expressum* domi (at parciore proventu) præ emptio parere placuerit; siquidem *Destillatum* paucissimum tædiosumque, *Electuarium e baccis* exoletum, nec (inter

ter nostrorum averfationes extemporaneamque imitationem,) adeo Substituti indigni, *Emplastrum* vero cum congeneribus Off. quasi-femicataplastmatibus (v. g. *de crusta Panis*, *Diaphanico utroque*, &c.) inferius est Resino quodam; utpote quod longe commodius gestatur, & præ *vulgari stomachali* elegantius per recentiorum compendia, secundum *correctioris de Baccis Lauri, reliquorumque Emplastrorum pretiosiorum* imitationem confit; saltem *Tacamahaca*, arenoso *Ladano*, *Styrace*, *Gum-Animæ*, *Benzoc*, *Balsamo Peruviano*, carioribus *Oleis*, & recentium herbarum impastationibus tantisper hic dimissis: nam omnis profecto hæc gestatio in stomacho revera flaccescente, parum solummodo confert: in subitaneis, à Spiritus ardentibus abstractiis, per se vel cum sacculis, calide applicatis, calefactisve penetrantiorum Illitionibus plerumque vincitur: ut *Fermenti pro gregariis Cataplastmatis de Fermento* imitatione, simplicissimam applicationem taceamus. Nec denique sic opus habemus separatim asservatis *Chamomille Romana herba, floribus Aqua Oleoque; cum Vulgaris* hæc in parte, siquidem opus foret, satisfacere posset. Sed nec hanc Internis formulis adeo necessariam. Topicis sane aptiorem deprehendet, quisquis *Aqua s. & abstracti Spiritus*, imo *Aquarum* tantum non omnium, quibus associatur, balneatorium pene odorem, (*Olei* si *Terebinthina* vel *Abietis* segmenta absint,) sub eleganti quidem colore paucitatem tamen *Extracti* manifestum languorem, & supervacaneum hinc tandemque ad *Clysteres* damnatum *Sirupum* pensitaverit, & quod *Infusi Olei*, æquipollentiumque ei, *Anethini sc. Ligustrini*, & (quantæ quæso jucunditatis?) *vulgaris Iasmini*, imo suo modo hic *Irini* quoque ac *Sambucini*, seorsim prostantium loco, contractiori Praxi aptius & nihilominus, sufficiens

ciens esse queat *Oleum*, ad imitationem ejus, quod *de Septem floribus* dicitur (sed simplicissimis tantum infusionibus) compositum, tam solitarium, quam usus tempore alio Expresso resolvente vel Destillato competente alteratum.

Elixiria Stomachalia. (Proprietatis germina) *Sulphurata, Vitriolata, Tartarifata, &c.* paulo ante attigimus. Et si referet, (dum nostris Amaricantis præaromaticis oleosis calidioribus longe convenientiora observantur, aut tandem parabilior & æque jucunda Aquarum destillat. convenientium Mixtura, vel simplicium aliquot Infusum Spiritu præsertim abstractitio quodam paratum satisfacit,) numquid de cætero facilius, quam contractioris Chemicorum quorundam *Elixiris vitæ majoris aut minoris, primitivi vel correctioris* loco confieret compendiosa quædam *Essentia Stomachalis*, è *Menthæ, Calami, Fœniculi, Absinthi*ve hunc aliosve in usus tum parato Spiritu, analogo nec (uti complurium ejus generis sunt) effœto Extracto Oleoque competente saturato: quibus Salis quoque fixi cujusdam particulam superadderet, qui istud ejusmodi Mixturis Intentionibusque adeo quadrare persuasus erit. Sed enim speciale quid e *Chamomillæ, Menthæ Calaminthæ, Carvi, Anisi Fœniculi, Anethi, &c.* seorsim multiplicatis *Salibus* hic quidem frustra expectatur: nec cur præter superius jam allegatos *Pulveres & Species*, etiam *Diacalaminthæ, Diacumini, Dianisi, &* (licet præ aliis præsentiores fere) *Diasspoliticon*, taliumque in *recentioribus Pulveribus Stomachalibus, Speciebus carminativis, &c.* (dum vel unicum alterumve Seminum quatuor calidorum majorum minorumve grosse concisum plebejis satisfacit,) Variationes, item *antiquarii Dianisi, Diacoralli N. similesque Trochisci* prostant,

ulla est necessitas. Sane non solum horum, (in exiccatione virtutis multum dispergentium,) verum etiam tot *Rotularum ac Morsulorum Stomachalium, Carminativorum, &c.* imo quoque supra notatarum *tenuiorum grossarumque, officinalium vel* (non ineleganti quidem enchirisi) haectenus *superadditarum Tragearum* vice sufficere *Tabulas vel Rotulas,* (citra dissipatorias fusiones) illitione saltem oleorum acceptiorum paratas, sæpius jam notavimus; & ni *Sacerdotale antiquiorum Sal* potius condimentum quasi quoddam, (æque ac *Sal quorundam contra navigantium Malaciam,*) cum extemporanea præparatione foret. Trageis istis in permultis circumstantiis sæpe convenientius diceremus: ut Pulveres præcipitantes inspidos, hypochondriacis nostris ad humores amaros, acidos & acres, (inter se vel cum assumptis ebullientis, & hinc tot ardorum, angustationum usque ad gulæ principium, inflationum, præfocationumque autores) longe commodiores, item si Oleosa, & quidem præcise sub hac forma placuerint, Elæosacchara, extemporanea tunc, (pro delicatioribus) prætereamus. Sed de his satis sic forsan actum est.

Sit nobis amplius *Melissa*, saltem *vulgaris*, (quo *peregrina Species*, destillationi tamen similiter sat aptæ, hortorum exornationi, *Horminum* extus etiam Hystericis interdum illitum, Moschatellini Vini fictoribus cedant,) pro *Aqua* non quidem *simplici*, sed *Spirituosa*, sive solitaria placeat, quavis *corticum Citri Aqua*, item *Conserva Melissa*, & cum *Extractum* effœtum, nec dulcia hic adeo amica sint, *Sirupo de Melissophyllo communi vel correctiori* commodior: sive potius *Composita quadam*: ceu Aromaticarum quarundam v.g. Cinamomi, Caryophyllorum, Apoplecticæ, Menthæ &c. *simplici*
saltem

saltem at proportionali confusione haut inconveniens, adhuc tamen præsentior per simultaneam destillationem habetur, si (præstantissimæ præ aliis) *Aqua Hysterica Ulmensis imitatione* copiosæ *Melissæ* recenti, unus alterve *Manipulus* *Salviæ*, *Rutæ*, *Spicæ*, *Cinamomi* præterea, *Caryophyllorum*, & *Zedoariæ* aliquid sub debita proportione si peraddatur, & per *Vesicam* cum aliquota *Spiritus Vini* parte. *Aqua* mediocriter *Spirituosa* (quo etiam calentibus, siticulosis, hæmorrhagiis nimis, &c. in & extra puerperium quadret,) abstrahitur: cujus dimidium simpliciter sit, vel etiam competentium accessu exaltatum, prompte præstabit, quod *Aque vitæ mulierum antiquiores recentioresve* pollicentur: alterum vero dimidium infuso (potius, quam toti destinandæ aquæ addito, rostrove alembici appenso) *Castoreo*, instillatave eius *Essentia* sufficienter alteratum, efficaciter supplebit tantum non omnes toties interpolatas, aut frustranea simplicium conglomeratione vel alteratione variatas (hujus illiusve) *Hystericas*, sæpe calidissimas, item de *Panace Heraclio*, &c. (*Aquas Tincturas liquidas Hystericas, Ebulinas,*) *Spiritus* cum *Allio* quoque, *Cæpis*, *Valeriana Galbanoque*, *Hystericos aliosque castorisatos vel indifferenter camphoratos Liquores*; siquidem ubi quædam hanc ferunt, *Essentiæ* ejus guttæ quædam in istiusmodi *Aqua* consimilive vehiculo haut difficulter sumuntur; ut profecto supervacua sit *Spiritus Matricalis*, (è solutione cum *Amygdalino Oleo* parata) *camphorati* præparatio. *Oleum Melissæ* vel ipsa paucitas (in ea *Succinei*, *Rutacei*, &c. sufficientia) excludit; ceu tot euporista vulgoque nota odora *mentum* cujusdam *hystericum*; intus alias minus conveniens; sique acetosum quid omnino & in specie placeat

ceat vel requiratur, extemporanea tunc *Aqua Apoplectica*, uti vocant, *amara*: de qua mixtura alio loco diximus. *Extracta Hysterica composita* plerumque viribus (dum Volatilia dissipantur, fixiora vero non attinguntur) orba certe simplici, *Simplicium* huc (ex *Alexipharmacorum*, &c. classe) spectantium Extracto quovis superiora vix aut non deprehenduntur. Et cum Polychresti *Succini Essentia*, (*Elixiris Uterini* nonnullibi nomine) hic quoque multum possit; quemadmodum *Castorei* quoque *Camphoræque* (in iis qui hanc ferunt,) *Essentia*, solitaria quævis, aut proportionaliter inter se (ceu alibi jam notavimus,) mixtæ, vel *Olei Rutacei Succineive* modico, non modio, (uti in *Vulgari Elixirio* factum est,) in super exaltatæ, *Anodynis* præterea, *Cinabarinis*, ac *Præcipitantibus* interpositæ: non videmus fere, cur diversorum hæctenus autorum *Hysterica* (sæpe non satis concinne intimiusve composita, aut nil novi præter mixtum aliquem *Liquorem* afferentia) *Elixiria* imperari, vel seorsim ex iis quoddam asservari debeat. Quemadmodum (modo dictorum *Pulverum præsentiorum*, *acceptiorum*, sique *Jovialia* tantum hic posse credimus, facile iis combinandorum intuitu,) nec *Speciebus*, *Trageis Pulveribusq;* *Hystericis*, etiam *Gemmis* alicubi (dum nobis *Mater perlarum* aut vulgatiores *Conchæ* sufficiunt,) vel *Sali Jovis* sociatis, aut supervacaneis adversissimis ingredientibus miseras interdum magis commoventibus, *antiquioribus*, *recentioribusque* hic opus est: præsertim cum ejuscemodi consistentia *paroxyfmo* non aut raro quadret, extra eum præservatorie, *continuatio* perquam sit difficilis. Nec in *Melissæ*, *Matricariæ*, &c. *Sale* peculiare hunc in finem quidpiam, in *Sirupis Hystericis compositis*, *Conditis*, *Marmeladis* similibusque dulcoribus plus

noxæ repetimus. *Pilulas Hystericas laxativas* supervacue fingi, parilis simplicissimarum Laxantium, (dum specificæ Tincturæ, Aquæ, &c. commodius interponuntur,) effectus monstrat: *Alterantes* solum, (diffusiore hujuscemodi Extractorum mole istas admodum multiplicante,) quota passim continuat? sique referret, eodem effectu saltem è supraposito *Extracto Alexipharmaco, cum Castoreo vel ejus Essentia subacto, &c.* haut difficulter fingi possent. Atque hæc eadem opera de Hystericis.

Citrum, (ceu Mala ista hic locorum indifferenter vocantur,) tam quoad *extima quam interiora*, parabilioribus Alexipharmacis Refectivisque collatum, in contractiori sylloge vix aliqua quidem requirit necessitas: ne tamen in ea hodie commerciorum facilitate famosum hoc ægrotantium solamen penitus tantisper exclusisse videamur, si primo *Cortices* (pro Infusis Tincturisve compositis) domi potius debite siccati, quam *aliunde cõempti*, (ut plurimum effœti) reponantur; *Conditos, Cantabisatos, & Confectos*, uti & *Integrum cum Corticibus conditum pomum*, (acceptioribus sane vegetioribus *Recentis*, si præsto fuerit taleolis,) item *Morsulos de Citro* (subitanea illitione quibusdam alicubi repræsentatos,) inter Bellaria vel Aulicarum labores; *Flores solitarios, Conservatos, cum saccharo (præter Sal aut Acetum) Conditos, vel Destillatos*, (certe haut adeo jucundos) inter supervacanea, & attentioribus Dispensatoriis jampridem expuncta *Aquam vitæ & Elixir Citri quodvis*, (si libuerit prompte imitabile,) potatoribus inter similes eorum delicias matutinas, *Balsamum* (inter tot fragrantiora) supervacaneorum ordini relinquendo. Si porro prædestill. etiam non putrescentis *Citri Oleo*, (ut plurimum è Malis a mediterranea

nea huc delatis, minus vegeto, tractuq; temporis hinc declinante, & in Mixturis complurium tunc gratiam pervertente, è Galeato vero vel vaporoso Balneo per quam pauca,) longe commodior acceptiorque reponatur *Liquor oleosus*, qui è derasa flavedine exprimitur, & postquam ab aquoso copiose subsidente succo per tritorium quadantenus separatus fuerit, diversimode adhiberi potest, tum per se solitariusque, tum pro impediendo tandem situ, cum Saccharo in molliculam, *Essentiis citri*, etiam oleum destillatum assumentibus, in fragrantia parem,) aut potius in *Elaosacchariformem fere consistentiam* redactus. Ita nec *Sirupo de Corticibus*, seu vulgariter, seu per elegantiora recentiorum compendia, modo haut uno parato, Moscho quoque & Rosarum Essentia (cum hæc isti quoque, associati queant,) exaltato, (dum alias præ *Aqua Corticum citri*, Melissæ parabilior & æque sufficiens est,) indigebimus: minusque adhuc accidentariis, nimium hodieque inter Alexipharmaca tractis *Seminibus*, aut *Expressi hinc Olei* admodum extensis promissis. Imo ipsa insuper *Aurantia*, (ægotantium delectationi vel navigantium refectioni aptiora,) præter ullam rei medicæ mutilationem hinc dimitti poterunt; sive *Corticum* (Colicis domi) *siccatorum*, aut per *Confectionem vel Condituram*, (æque ac Citriis vulgo contingit,) semitruncatorum, sive languentis *Extracti*, nec præsentioris (ni præter necessitatem, laboriosius viribus aliquo modo conservandis insistamus,) *Sirupi*, item (licet forte speciosioris) *Tinctura seu Essentia, simplicis vel Composita carminative*, aut *Aqua Olive* (tædiose cariusque inter parabiliora) destillati, & hujus extemporanei *Elaosacchari Balsamique*, sive demum *Immaturorum Fructuum* (pusillorum, & nonnullis specie-

cialiter commendatorum,) vim Alexipharmacam, Cordialem & carminativam spectamus : sive *Florum* tandem, modo *Vini* (pro destillatione) *Spiritu*, modo *saccharo Conditorum*, modo in *Sirupum*, (exteris potius) decoctorum, modo in famosæ *Naphæ Aquam* destillatorum gratiam atque fragrantiam, qualem nauseabunde dulcem odorem, (misso solum Peregrinitatis circa talia, *Fasminum* &c. studio) etiam in *Veprium Dumetorumque* nostrorum floribus revera invenias, serio expendimus.

Ita nec *Croco* paulo compendiosior selectus adeo indiget, *Anodyna* sane citrà ejus (alias haut admodum proportionalem) accessum, nihilominus sat bona sunt ac tuta. Verum ne famigeratissimarum, ac satis cararum *Antherarum* omissione, *Materiam medicam* nimis mutilare dicamur, accedat per nos diffusiori apparatus, (citra curiosiorem secundum exteras *Regiones* delectum,) saltem sat fragrans, non mucidus notabiliterve falsatus; ut non quidem indifferenter, in quælibet fere *Remedia*, etiam incompetentissima *Topica* dilapidetur; sed *Majori* forte cuidam *Antidoto Tincturæve* pro more, (veruntamen ibi citra perversam *Tosturam* pulveratus,) adjiciatur; aut *Extractum* inde confiat, non (deprædatorio & ingratum quid africanter) *Vini Spiritu*, sed longe vegetius saltem cum *Aqua simplici*: missa *Rosacæ* perditione, missaque simul *Vulgari*, vel (si pro majori exaltatione *Alcali nitrosi* addere volueris,) languidiori & fere spicea tantum *Essentia*: ceu reliquas quoque *Chimiæ* curiositates flos tenerrimus & in suo genere sat essentialis, haut adeo tolerat; & inconsideratissime hinc (tantis impensis) in tantillum *Olei* destillatur; aut pro *Cocto illo Off.* (dum vilioris *Vegeta-*

getabilis Oleum extus satisfacit,) æque ac pro destillato Sabinæ, cujusdam crocato, Galbaneto crocato, Oxycroceo, &c. consumitur; Vel exoletis ingratisque Trochiscis, item *speciebus diacurcumæ* appingitur. Multo vero magis hic hortorum forte areis relinquetur (inter Uterina aliqualis, inter Cordialis sane hospes & ingrator) *Calendula*, cum *Aqua & Conserva* sua, nonnullis hyperbolica. Nec inter tot pariter fragrantia exigemus *Basilicum* (dum recens suaviusque Viridariis, aut Scorpionum, si in calidis regionibus felicius quam hic locorum procedit, Venatoribus aptius est,) siccatum, cum *Semine suo*. antiquariis quibusdam Compositionibus destinato: vel *Syriacum* denique (ceu olim vocabatur,) *Balsamum*; cum nostra medicatio & Theriaca hac in parte ob Mahumetani istius donarii defectum, & ipsi proin substituta etiam Europea Opobalsama, deterior non fuerit: uti nec ob *Peruani Tolutani* que *cujuslibet* (etiam in *Oleum* prodige destillatorum) accessum, (quandoquidem intus Sulphurata, Succinea, Mastichina, &c. extus vel Therebinthina aut vile Hypericum nobis, satisfaciunt,) aliis perigrinitatis studiosioribus hæctenus felicior extitit.

Vini, ut in eo finiamus, frustraneam in tot Aquas destillatas consumptionem supra jam notavimus; ceu alii supervacaneum illud, quod pro Aromaticis nonnullis diluendis, Oleisque coctis præparandis frustra hæctenus infumitur. Pariter autem & specialis ille, (pro hac *Aqua Malvatici*, alias raræ in mediterraneis hisce aquis pro illa *Hispanici*, pro ista *Renani*, *Neccarini*, &c.) *delectus*, (procul dubio à diversorum in bibentibus effectuum observatione ad destillationes extensus,) justo curiosior; præcisa *Spiritus Vini Rhenani*, postulatio pene ridicula est quasi æque validius aliunde

de haberi nequeat; aut remotiorum quoque locorum *spiritus*, (*etiam è fecibus Cerevisiæ vel frumentatio pro parte constans, & inter destillandum è Vini admistis fecibus odorem assumens,*) eo titulo passim non divendatur. Sane qui præcise specialiores in usus, *ipsius Vini Spiritu*, (tanquam eo, qui è Fecibus, post varios quoque & operosas rectificationes provenit, aliquantum acceptiori) omnino indiget, bibitorum noxas, præsertim volatilem Vinorum, (Arthritidis Paresisque alicubi autorem) Tartarum, (nonnullis suppositum) nil veritus, sufficientem, è parabiliorum generosiori quovis secure habebit. Sed *Quintarum subtilissimarumque Essentiarum* nimia superiorum seculorum promissa) forsitan insuper accedente potatorum, æque ac circa Tabacum consuetudine,) admodum nunc claudicant, ut talia cum *vegetiore Liquore, per extremi frigoris concentrationem* quasi ad novam *Emblam* collecto, huc referre non sit opus. Quod autem externos (in Chemicis laboribus ipsisque subtilioribus Incerationibus, &c.) usus attinet, si denuo præcise Vitis genimen requireretur, parabilior hinc inde *Fecum*, (post destillationem etiamnum, si exiccentur, polychrestarum,) *Spiritus* nihilo invenietur inconvenientior: at qui Ardentium istorum omnium naturam & applicandi vel agendi modum hic expendit, (licet particularum volatilium præsertim sulphurearum aliqua inibi sit diversitas,) a Viniferis tamen regionibus remotior, pro ejusmodi laboribus, Aquarum spirituosarum destillationibus, Tincturarum, Essentiarum vel Extractorum præparationibus, &c. *nec Frumentaceum* (vulgo venali *Fecum Spiritu* alias jucundior,) *aut Hydromelinum*, (ceu in generalibus etiam notavimus,) aspernabitur: sive simpliciter sic Subjectis
 minus

minus resinosis salinisque nonnullis, &c. in specie minus dephlegmatum ferentibus aut exigentibus, adhibendus fuerit; sive denuo *super Cineres vel Calcem vivam rectificatus*; aut amplius *per Sal Tartari*, istud inibi *dissolvendo*, (quo multa Phlegmatis pars, instar Olei deliquati, fundum petit;) vel potius *desuper abstrahendo*, (ubi per retortam quidem, post aquositatem quoque extillatam, ultimæ guttæ manifesto salinæ exeunt,) *dephlegmatus*. Saturatio vel *combinatio cum Salis* (præ Vitriolico fere convenientiore) *Spiritu Armoniacali urinoso*, (præsertim si ardens hic non fuerit extreme dephlegmatus,) etiam citra destillationes vel singulares digestiones in æquivalentia sua haut difficilis, sed non hujus loci selectusve est. Tantillum *Oleositatis* vero, quod *rectificatori Vini Spiritui cum Salis concentrato Spiritu digesto*, nonnunquam (ceu sponte quoque è generosioribus fecibus destillato contingit,) supernatat adeo singularis efficaciam non deprehenditur; & si curiosior expetat,) facilius à destillatoribus, (istud *rectificati Spiritus Vini residuo supernatans colligentibus*,) levi pretio Viniferis in regionibus emitur; paucis (dum Spiritus alcalifatus hoc nomine passive venit, aut oleosi quid post secretiores adhuc infractiones vel digestiones inde quæsitum est,) notatum, nec proinde tamen, (uti intus inter cordialia, & pro *Vini quoque melioratione*, tam *super Alkali aut Salis Spiritum*, quam convenientius *per Vesicam rectificatum*, vel in *Essentiam cum triplo Spiritus Vini alcalifati redactum* varie tentavimus,) promeritum, ut alias minus jucunde, etiam post *rectificationes olens*,) huc referens. *Musto* una pro melioratione illa additum, (præter exoterici fere quidpiam in sapore & odore,) parum de cætero conferre videtur; dum in quæsitâ hinc qualicun-

licunque fortificatione potiores Spiritus ardentis partes sunt : æque ac alii *Vinajam fermentata flaccescentia Saccharatis sollicitare* conantur; licet in utroque artificio haut æquo semper Gratiarum aspectu. *Tartarus in Vini*, data opera destillati *residuo* concrefcens, utut à nonnullis admodum, (ceu è Salis Essentialis profapia) commendetur, experientibus tamen vix quidpiam ultra vulgare Acidum vel Crystallos Tartari præstat : nec *Fulepi de Vino communis* effectus tantus, ceu *Correctus* quasi quædam Aqua Vitæ est, ut præ vulgari quoque Jusculis Analepticis ac Panatellis, extemporaneis Limonatis, aut per duorum inverforum Vitrorum, (inferiore Vino, superiore Aqua repletorum,) reciprocationes infractis, fructuumve alterantium Essentiis attemperatis Vinis, aliisque Aulicarum Dilutis item (ab altera parte,) Claretis similiter extemporaneis, Vini cum Aquis aromaticis, Essentiisve competentibus &c. mixturis, huc referri mereatur.

Quin potius residua, quæ inter *Cephalica Nervinaque* magis recensentur, jam persequamur : & quidem si primo hic posuerimus *Lilium Convallium*, non tam (oriente tunc quasi Nicotianæ odore,) solitarie, vel cum ipsa *Radice*, (inter tot usitatiora & polychresta Ptarmica,) *siccatum*, quam recens potius in *Spiritum*, (citra damnosam sæpe Fermentationem,) abstrahendo, sub mediocris tamen temperiei observatione destillatum, & ut Florum flagrantia sic quidem non attingatur, nihilominus sat jucundum : missa *Aqua simplici*, effæto *Extracto*, adversa *Conserva*, & *Oleo* profæto tædioso. Si porro accedat *spica nostra*, *utralibet*, in *Herba Floribusque* conjunctis : aromatica vi non solum *Celticam*, sed exuta saltem peregrino-

rum

rum complacentia,) ipsam *Indicam*, (cui tamen Celticam parem, ceu huic Valerianam in Substitutis fecere,) expertis alibi superans, alibi exæquans, etiam (dum Rhabarbarum hodie cum Spica dari desit,) in magnis istis Compositionibus. Siquæ dimissa herbata *Conserva* abstractitii Spiritus, (cum ardente quovis parati) tertia vel (pro roboris ratione,) quarta pars, (*Oleum* copiose simul profluens aliis Cephalicis adjiciendo, emptitium vero, raro falsationis expers, veterinis mechanicisque nonnullis relinquendo,) dictæ Liliorum convallium Aquæ spirituosæ misceantur, *Aqua Apoplectica sive Cephalica* (post paucorum dierum repositionem) proveniat fragrantissima : tam solitarie, quam superiorum Aromaticarum etiam extemporaneo accessu sufficienter in hoc genere præstans, quod tot (inconsideratæ compositionis, aut frustranæ saltem variationis,) *Spiritus & Aquæ* (diversorum autorum) *Apoplectica, Cephalicæ Mirabiles, Auræ, Salviatæ, Levendulatæ, contra Vertiginem, &c.* in vulgaris hæctenus libellis largiter promittunt, at per frequenter (cum iudicio quoque datæ,) parum servant; dum sæpenumero intensiori (per accessoris, aliterve affectatum acumen, caliditate, vel incompetenti (Lactantius, Hysteris Hypochondriacisque haut paucis) Dulcoratione, (quo *Epileptica puerorum cum Rotulis perlatis* pertinet,) rem potius pervertunt, aut affectus exasperant: vel herbido saltem adversiorique odore (inter inconcinnam ingredientium proportionem) resectivam jucunditatem expectantibus confundunt; aut labores, Vitra atque expensas supervacue tantum multiplicant. Ita quod *vulgares Picarum, & tres Hirundinum Aquæ*, (quo merito loco hoc recenseantur,) præ se ferunt, solitariam relquarum saltem Specierum Destillatum,

aut Mixtura nobis jam olim, citra omnem pullitie i
 associationem præstitit; nec (dum circa recentio-
 ra additamenta vel imitationes postmodum occu-
 paremur,) *vivorum* semianimati quasi *Latices* soli-
 di & præparabilioribus quibusdam, (ceu *Lamii, Ia-
 cea hortensis*, germinis Avenæ, &c. *Aquas, Succum
 Sedi majoris, &c.* mulierculæ cum qualicunque in-
 terdum alteratione propinant,) specialioris quid-
 piam tantopere conferre visi sunt; utut residuorum
 ingredientium *Salefixo, volucrumque Volatili*, (in
 notoria tamen amborum repugnantia,) secundum
 præscriptum saturati essent. Idem sane obtinuimus,
 si modo dictæ consimilive excitatoræ Aquæ, (per
 temperatiorem aliquam etiam prius, si opus fuerit
 infractæ,) *sa e m Cornu Cervi rectificatus*, vel alibi
Salis Armoniaci Spiritus, alibi *Essentia Castorei*, (so-
 litaria, vel *cum Rore minerali, Acetove medicato*,)
 permiscebantur, quo non solum *correctiorum e Pul-
 lis, reliquarumque Apoplecticarum & Cephalicarum*,
 (*cum & sine Castoreo, cum & sine Acetosis, &c.*) *pro-
 positarum Aquarum* succedaneæ, verum etiam *sin-
 gularioribus, e Mineralium profapia potissimum peti-
 tis*, haut adeo tamen interdum satisfaciendis æ-
 quivalentes aut magis polychrestæ Mixturæ prodi-
 bant vel ex tempore. Ceu pariter loco *decantata
 Apoplectica amara* muliercularum Aquæ, citra pe-
 culiarem destillationem sufficientissimus habetur
 Liquor, dummodo (ceu alibi quoque notavimus,) prædictæ Aquæ nostræ Apoplecticæ simplici, Ace-
 ti rutacei dimidium cum guttis aliquot Essentiæ
 castorei addatur.

De cætero si hætenus nunc positis omnino quid-
 piam pro diffusiori apparatu agglomerandum fo-
 ret, esse forsitan posset *majorana*, (*Maro vero* jam pri-
 dem sanioribus expuncto, *semine vero Conserva*

que *Amaraci* interea diuissis,) herba; ut *Aquis* image compositis adjiciatur, vel potius aliquantum *spirituosa* inde seorsim, ut & *Oleum*, (è quo ex tempore, pro lubitu *Balsamum* aut ipsum *Elaosaccharum* confiet,) destilletur. Sique tandem pro superponendo accesserit, in fragrantis (non quidem *Cretici*, sed tantum *nostratis*) *Thymi* vel æquipollentis *Satureja* defectu, vulgatissimum saltem *Serpillum*, præcipue pro *Abstractio*, (*simplicique* potius, quam aliquorum *Composito Benedicto*) *Spiritu*, extus imprimis non contemnendo, aliis destillatis, *Tincturis*, &c. competentibus, (*Aqua catarrhalis* quorundam imitatione) haud difficulter exaltando: satisfieri sic (ut probe scimus,) poterit omni quæ è reliquorum insigni congerie vulgo concipitur, expectationi; nec indigebimus insuper (præter jam expuncta) seu *Cretico nostrove* (balneario fere) *Origano*, seu *Stachado* (etiam è Gallis) *Arabica*, (inter tot succedanea, & vulgari *Citrina* nonnullis requiritis, siquidem opus foret, satisfaciende;) cum exoletis inde *triformibusque vulgaribus correctisve* (inter tot penetrantiores *Tincturas* & *Essentias* cephalicas,) *Sirupis* atque *Conserua*. Non inusitatior aliis *Polio*, vel depastis ut plurimum *Schananthi* culmis, ob aromatici tantillum afferti certe vix promeritis; non inconsiderate hic *siccatis Tilia* vel *Conseruatis floribus*; aut (elegantiori quidem) *Veris primula* post *exiccationem* magis adhuc languente; ejusve *Conserua simplici* vel aulicarum alicubi *Sicca*, *Extracto* admodum effæto *Fermentato*, *Sirupo*, *Melle*, & si quid aliud inde, (expectationem etiam dum *recens*, *aque ac Tilia flos* fuerit, intus in plerisque fallens, vel additamenti potius effectum debens) una cum supervacaneis *Foliis radiceque* petitur. Non

Thymi Satureiave oleis, aut (Origanique) Aquis: imo (ni Compositarum quarundam causa Manipulos aliquot, nullibi tamen non habendos, seorsim reponere placuerit,) de cætero ne Salviæ quidem adeo, seu lotis seu illotis foliis ac floribus, solitariis vel Conservatis, aut (non sine multa debilitatione) Extractis vel in Essentiam liquidam dilatis; uti nec tædiosiori Salvia Oleo: nec ipsa (quamvis olim decantatissima,) cum floribus suis Betonica, indeque parata Conserva, (cephalicorum conditorum matre vulgo seu basi.) Extracto languido, ejusdemque sortis (ni præter necessitatem operosior instituat confectio,) Sirupo (dum Compositus alias eviluit,) simplici quovis, aut ob dimidiam unciam dicto ac Betonico Emplastro, inter tot affecto capiti satisfactientia, destillationesque securius impediencia; ut nec operosiora carioraque recentiorum Substituta Cephalica, nec antiquorum ex parte huc pertinens Gratia Dei &c. pro expeditiori Praxi exigantur. Sane nec Chirurgorum cephalici sacculi sine Betonica deteriores sunt; dum alibi solus cum calefacto Vino fatus, alibi unum alterumve è vegetabilibus hætenus selectis consimilibusve Euphoristis, (etiam è fæni, Trifolio exuberantioris retrimentis subter colligendis,) apprime satisfact: quo nec (laudatissimi quidem) Rorismarini hortensis, (nam sylvestris in ea raritate nunc fere circumforaneorum est,) necessitatem videmus, ut ejuscemodi Topicis, minusque adhuc internis usibus adeo vindicentur Folia, sola, vel (ubi tolerabiliter suppetunt,) Floribus interspersa; aut Oleum, præter rem care satis destilandum, herbidave Conserva, vel supervacaneæ (inter tot aromatica) Dianthos species, aut rari usus Mel officinarum antiquius recentiusve quodvis Extra-

tum alias effætum, *Essentia liquida* languida, *Aqua simplex ipsaque* s̄p̄ rituosior adversi saporis est, Compositasque alias sub paulo liberaliori herbæ florum-
e accessu similiter tales reddit : sane præ Cephalicis Odorisque nostris hinc inde politis, præsentius vidpiam non præstat; uti nec frequentationes aduc, (sed opinioni traditionive plerunque potius quam realitati cuidam innitentes,) *Betonica*, *Sabia*, *Primula veris*, præque reliquis mulierculis commendata *Florum Tilia &c. simplices* (raro primitivi sui gratiam attingentes) *Aqua*; ac horum liquod *Abstracti*, quemadmodum & *Cerasorum* *igrorum* diversimode (sed tama effectu, ni *Spica* inc adjiciatur particulo, passim majore,) conquiti *Spiritus*.

Ipsa *Paonia tum maris tum semina*, etiam ad superstitionem usque collecta *Radix*, (in taleolis) *apensa, pulverata, decocta, condita, imo destillata quoque*, quantopere expectationem curative fallat, hinc inde non sine tædio observamus. Nec adeo præsentius est *Florum* utut speciosiorum, *Destillatum*, (Aquis aliis excitatoriis, etiam citra eorum cessum, præter efficaciora nonnulla specifica, efficientibus;) uti nec *Extractum* (parumper de cæro ad impediendum situm saccharum; sive è dictis *orbibus recentibus aut siccatis, sive è Radicum exteriori cortice*, vel superstante (effætæ) *Facula succo* partum fuerit; licet alias *Sirupi* (varie usquedum propoliti,) *conserva Tincturaque* (e *floribus vel extimis corticibus confecta*,) imo ipsius *Extracti Diapaonias* hinc evidentius complere posset : siquidem hic etiam alias correctiones, *Essentiæ* quædam similia-
ce competentia haut difficulter, si opus foret, ad-
jherentur; æque ac tot *Extractorum Cephalico epilep-
ticorum vegetabilium*, (ut plurimum desiderum, vel

exigua ingredientium inter se proportione, aut ad extractionem aptitudine usquedum constantium) vice, parilis *Mixtura* eodem modo confieret. Sed paretca hæc nostri nunc non sunt selectus. *Semen Pæoniæ* majorem aliquibus præ se ferret speciem: verum etsi Cephalicis quibusdam Pulveribus adjiciatur, in se tamen antepileptici parum contribuit, puellarum Armillis tantisper aptius; ceu *Oleum destillatum vel expressum* iis, qui otium citra tædium ejusmodi minutiis impendere consueverunt: *Aquam Panacis Heraclii* paulo ante inter Hysterica adduximus; & si quæ ulterius in specie *Epileptica* dicuntur, (hujus illiusve Autoris olim aut nuper nomine;) saltem inter ponderum variationes, ingredientiumve transpositiones parum præterea vel nil amplius præstant, quod in *Aqua Liliorum convallium s. vel cinamomifata*, *Apoplectica supraposita s. vel castorisata*, &c. similiter exuscitantibus aut stomachi nervos demulcentibus non inveniatur. Eiusdem vero sortis & *Viscum* est, sive (pro præscribentium opinione,) è *Quercu*, *Pyro*, *Pomo*, *Cynosbato*, sive speciosius adhuc è *Tilia*, *Corylo*, ipsave (infidi *Periapti Sambucini* matre) *Salice* recisum & *Pulveratum vel appensum*, aut in *Spiritum* quoque (acido è Corylino, Guajacino ve ligno nihilo hic pollentio rem,) destillatum fuerit. *Extractum* solitaria stolonum raspatura (forsan interdum aliquid absorbente vel invertente,) adhuc debilius apprehenditur. *Aucuparium*, (bonum alias, sed pene neglectum malacticum, epispasticum & intermixto sulphure resolvens,) sociis istis linquamus; *Squamariam cum Aqua sua*, *Lunariamque botryoidem* (hic tamen interdum non contemnendam,) in ea talium raritate, queinadmodum & *Pulsatillarum Urfique*, (sed nostra quidem observatione *Doronico* re-

missiorem) *Auriculam* curiosiorum experimentis; *Nigellam* (dum supervacua est ejus *Præparatio*, & *Aquæ Oleique* collectio,) villicorum periaptis ac suffitui: *Antkirrinum* manifestioribus circa incantatos comprobationibus: *Aniocardos* denique *crudos* aut frustra *Præparatos*, cum *Melle suo*, *Confectioneque vulgari* perpetuæ oblivioni; promissis enim haut adeo se exolvit, ut proin nec *Liquidam* inde *Essentiam Confectionesve correctiores*, &c. exuscitatricem vim accessoriis potius debentia, huc trahenda videantur. Quemadmodum nec *Euphrasia*, toties caliginosos, vertiginososque (etiam in *Pulvere*, *Conserva Infusoque* continuata,) fallens, ejusve *Simplex* vel composita *Communitatis* (inter tot detergentia balsamicaque *Topica*) *Aqua Spiritusque* ad internos aliquibus usus *Compositus*.

Qui diffusiori apparatu dicuntur, forsitan *Verbenæ* (missa obstetricali *Aqua*) vel potius *Anagallidis Phæniceæ Caruleave Extractum*, (similiter neglecta ejus *Aqua*,) superaddere possent. Sed utrumque *Simplicio suo* (gregariis nonnunquam conferente) deprehenditur debilius, posterioris vero loco polychrestum *Hypericinum* sufficit. Quantum autem ad residua, revera pleraque superiorum annorum *Extracta cephalica composita*, *Majora atque* (ceu inventoribus dicebantur,) *Minora*, deperdita ingredientium volatilitate languent; quique è paulo ante positis sequentibusve *Aromaticas Aquas*, *Spiritus volatiles*, *Olea destillata*, *Tincturas Theriacales*, *Anodynas*, *Essentiam Succini*, consimiliaque alia per se, vel respective cum analogis *Extractis &c.* in *essentiales Liquores* inter se vel ex tempore, simplicissimeque mixta convenienter adhibuerit, non solum istorum *correctivis aut substitutis*, à diversis diversimode multiplicatis, verum etiam alio-

rum *Diapaonia* reliquisque *Cephalicis Epilepticis Elixiriis atque Mixturis*, & magis adhuc (pro forma tantum, citra notabilem effectum, sæpe non sine manifestaria noxa in eam consistentiam redactis) *Sirupis Cephalicis Epilepticisque* facillime carebit. *Salia Paonia, Salvia, Verbena Euphrasia, Origani, Majorana, &c. fixa simplicia*, vel cuidam etiam *Composita Cephalica*, alias specifici parum huc conferunt. Et *Pulveres* è supradictis vegetabilibus Antepilepticis, varie (cum Aromaticis quoque & Pretiosis, imo ipso raspato, foliato, vel ulterius resoluta Auro (permagnis promissis *Compositos vulgares, Epilepticos, Diapaonia, Marchionis &c.* solitarios nil pene, aut accidentario saltem interdum quidpiam hactenus hic potuisse, sane palam est; quique solum qualecunque saltem solamen potius ab accessoriis Præcipitantibus, in sympathico fortasse malo profectum notaverit, nec *recentiores usque dum substitutos*, nucleorum seminumque Massis, Magisteriis, aliisque pretiosioribus, item permultis exotericis, molem (in Paroxismo inconvenientissimam,) augmentibus varie constantes *Epilepticos Pulveres ac Species* seorsim requiret, solitario euporistoque quodam Invertente, è Minerali Animalive regno petito, & Cinnabarinis Anodynisve competentibus exaltato, secure contentus: ceu amplius in istarum classium recensione postmodum hæc persequemur. Eadem vero dubio procul est *Præservatoriorum* quoque ratio ac fundamentum; præsertim in Infantibus, quibus pauca Pulveris nostri *Bezoartici albi suprapositi* grana plus conferunt, quam magna *Paoniarum, Olibanatorum, &c.* quantitas: Ireosque potius esse videtur, quod (præter alia matrumfamilias usualia,) *Pulveri puerorum communi*

munis adscribitur, Residuos *Cephalicos*, *Apoplecticos*, *Mnemonicosque Pulveres*, & è supra recensitis huc spectantes *Species* partim expectantes vota notabiliter deserere, partim si specificis seu Appropriatis quibusdam Involucrum quasi quoddam (ex Aromaticorum & similium remissiorum vel alienorum vegetabilium genere) omnino requireretur, in diffusissimo quidem apparatu vel *unica sub formula*, (diversimode sic applicabili,) sufficere, in contractiori vero sylloge, extemporanea talium, (si quidem exigeretur,) Mixtura consultius compensari posse quis hodie diffitebitur?

Sic loco tot *Simplicium varieque Compositorum Balsamorum Cephalicorum*, *precipue Apoplecticorum* confiniumque loco, nostris quidem nunc intentionibus *Unicus* similiter satisfacit simplicissime sub debita genuinorum aliquot Oleorum proportionem mixtus, sicque (dum Moschus ac Zibetha defuerint, languidioris vero Ambræ pretium merito declinare voluerimus,) nihilominus sat fragrans; uti hujus generis Formulæ tritioribus libellis familiarissimæ existunt. Quantus autem *Devillatis istis Nervinis, Vita Mnemonicis, Antiparalyticis, &c.* decantatissimis quoque, sed ut plurimum incomptioribus, vel Emphyreumate infectis *Balsamis* effectus superest, quem Olea quædam convenientium simplicium inter se mixta, imo solitarie solum adhibita non compensent? Memoriam hisce raro auctam, phantasticum potius nunc incrementum, & post siticulositatem quandam supervenientes Epilepticas tandem convulsionem vidimus; ceu Contracturæ aliæve noxæ, etiam citra Agyrtarum in artubus abusus, haut inrequentes inde sunt. Qui vel facillioris dispensationis causa hujuscemodi (alias equidem extem-

poraneam) *Compositionem* reposuerit, v. g. Olivum aut Nucum Oleum, tanquam è *Perficorum nucleis vel amaris potatorum Amygdalis* (quibus *Prunorum Cerasorumve nucleos* alius substitueret,) aut insolentius adhuc è *Nigella, Carthamo, Eruca, Ricino ve expressis* parabilibus, & nihilominus diversimode sufficienterque accommodandum vel exaltandum, Destillatis aliquot medicando, vel infusis Simplicibus sulphureis convenientioribus, (ne Terebinthina, Styrace liquida, Balsamo Peruviano, &c. poros inviscantibus intimior penetratio impediatur,) saturando: profecto non solum prædictis: *per destillationem Compositis*, verum etiam reliquis Externis resolutivis, olim inter penetrantiorum defectum profusissime infectis, (v. g. *Costino, Nardino s. ac composito, Resolutivo excellenter sic dicto, Sampsuchino, Enulino, Castorino, Piperino, Liliorum alb. composito.* imo quoque *de Euphorbio, Infusis spirituosissimis aptiori, de Styrace &c.*) prompte carebit; nec cur talium *Variationes, penitiores Correctiones, aliasve (sub supra dictorum Simplicium, vel compositorum Nervinorum, Antepilepticorum, Antapoplecticorum, Moschelinorum, Carminativorum, Polychrestorum, &c. Oleorum ac Balsamorum titulis,*) propositas Formulas, (in *Expressitiis* ut plurimum debiliores, *Infusa* per resinofiorum dissolutionem quasi inviscantes, utrinque per extemporaneam mixturam facillime supplendas, superaddere debeat, necessitatem aliquam inveniet. Quemadmodum amplius, si *Unguenti* consistentia fortasse videretur certas in circumstantias commodior, & vel à patrefamilias, aut usus demum tempore malaëticum simulque resolvens quidpiam, familiarior scilicet quædam, *Pinguedo*, ceu ipsum *Butyrum*

tyrum, simplex herbisve nonnullis alteratum, haut immerito, vel ortos sui causa huc trahi posset, supradictis Oleis solitariis aut inter se confusis proportionaliter admisceretur; compendiose sic & æque feliciter habebitur, quicquid in (vilescen-
 tibus nunc alias) *Aregon, Martiato, Nervino, de Bdellio, Dialthea composito, &c. Officinalibus, vele Veruinsuper* (fartis Taxis, Canibus, Anseribus,) *distillatis unguinibus* quæsitum est: nam reliquam longe evidentius faciliusque Vesicatoriis, Rubicantibus, &c. item saponariis plebejorum mixturis, Sacculis Fomentisque transigi versatioris norunt: ut nec (diversimode his hætenus superad-
 dita) *Paralytica, Resolutiva, Carminativa, Nervina, similiaque* præter rem sæpe cariora vel operosiora) *Unguenta* pro curatori Praxi ac Pharmathe-
 cio tantopere requirantur: ceu pariter quod è Resolventium residuis communiter huc relatis, aut seorsim reservatis, *Loto* (etiam in *Aquam* destillata, *Trifolio, Logapo, Galilo Martiati unguenti* affecta,) imo ipsiis, (ni vulgaribus tonforum per-
 suasionibus *Emplastroque* suo dare voluerimus,) *Meliloti albi luteave Summitatibus* (missio præ *Fenu-
 graco, Semine & Aqua,*) hic expectatur, in *Fansi-
 saltem retrimentis minutiisque* supra jam notatis, *Seminis* nomine venientibus, (ut *Matrum fami-
 lias Chamomillas, Hyoschyantum, &c.* taceamus,) largiter invenitur; vix autem in *Abietis Piceave
 vel Pinastris, strobilis cortice & Summitatum* glu-
 tinositatibus (liquidem e *Pinu Cupressove* talia seu roborandi, seu insuper stringendi causa petere profecta supervacaneum, uti *Oleum e Cupressi raspa-
 tura* destillatum, odorum at curiosius, nec hujus loci est;) quod secundum consuetas commendatio-
 nes Arthriticos Resolutosque singulariter fideliter-
 ve juvet.

Emplastra resolventia, tam usitata haecenus, quam per aliorum variationes aut correctiones diversimode superaddita; tot sc. Nervina, Arthritica, An-dipodagrica, Ischiatica, (malum per accessoria pingua, resinosa similiaque tractiva plerumque magis exasperantia, vel licet Hyoscyamina quoque & alia Anodyna accedant, pro forma tamen tantummodo & opiniotenus, donec dolor interea cum impotentia cessarit, gestata,) tot operosa saepe (dum simplicissimum è Colopkonia & Succino compositum sufficere posset,) Diaphoretica ac reliqua hujus sortis opercula, vel solum Di sulphuris vulgare, (competentiori tamen quam communiter praescribitur, ingredientium proportione compositum) aequat aut superat; ceu tonsorum quidam euporistum è Sice sutoria cum Sulphuris polline subacta parili successu adhibent;) alibi (pro affectuum ac circumstantiarum ratione, quamvis sub alio operandi modo;) praestantissimum illud ex Oleo seminis Hyoschiami expresso (simplici, quidam enim sulphuratum quoque adhibent,) cum succo proprio cera & terebinthina tantillo paratum elegantis viroris & effectus, (cuius insuper Splenetico, de Ammoniaco, Sicut a vel Tabaco, &c. teneriorum persuasione datis, aut accidentariis, saepe plane vomitoriis Emplastris par vel superius,) longe magis benefacit: ut denuo praesentiora, alibi quidem Vesicatoria, alibi vero Nitrata, Alcalata vel Medicamentoso Lapide alterata Topica, praestantissimos Spiritus volatiles urinosos, item (dum affectus certi interdum admittunt,) Olea destillantur parabilia & Balsamica, vel solitaria (cum illiquata saltem Terebinthina extensa) Gummata resolventia. (magis usitata,) &c. praetereamus Febri-fuga e Seto, Araneis similibusque haecenus nota Emplastra. Quotidianas Tertianasque, sub accuratiori

nunc

nunc methodo vix exigere, Quartanas autem non, aut vix aliquando tandem revereri, alibi notavimus; extemporanea interea ejus generis *Cataplasmatum*, æque tum sufficientium compositione. *Hydropica*, (quanta etiam,) vanum veri perfectique morbi (nam perfunctoriæ lympharum restagnationes internis aliis commodius solvuntur,) solamen, *Ceroneum Cerineque* (haut inepte quidem Nitratum,) *Cerata* hodie exoleta, famosissima demum *Oxyrocea*, seu vere seu citracum (diversimode nihilominus aliumque in scopum) confecta, quamcunque etiam Indicationem aut assignatam virtutem spectamus, (inter superiorum sequentiumque resolventium ac roborantium collationem) profecto superflua, in Fracturis (nonnullorum more, præter reliquos abusus,) mage ab initio plerumque noxia sunt.

Ita qui laudatum modo de *Hyoscyamo Emplastrum*, solitarium vel aliis malacticis aut resolventibus, pro scopi ratione convenienter exaltatum, ubi vero suppuratio festinanda fuerit, *Cultes ac Cataplasmata domestica*, (longe nunc præsentiora) considerate adhibet, ne quidem (tot editionum) *Meliotinum* huc arcesset: ni forsan diffusissimos in apparatus, antiquariorum tonsorum, (mordicus Magistrorum suorum modis mediisque inhærentium) persuasionibus tale quidpiam, sed exotericorum Resolventium Gummatum respectu probe prius circumcisum dare, sicque *Cerati de Ammoniaco*, *Diachyl compositi*, *Diachyli cum gummis antiquiorum aut recentiorum*, *Emollientis sedantis comp.* conformiumque locum, imo (per facillima malacticorum additamenta) ipsa *Emplastra ad Tophos*, & utrumque de tediosissimo *Oesippo*, (licet citra Saturniorum Mercurialiumve Amalgamatum

aut Malagmatum, vel alibi citra semiveficatiorum Emplastrorum, aut plane Cathæreticorum accessum, revera spem fallant aut protelent,) supplere voluerit. *Matricale quoddam* magis commodum, & præ *Unguendis Balsamisque quorundam Hystericis*, ob contactum quasi conclusum aptius videtur; at simplicissime tantum, v. g. è Galbano & Castorei oleive Succini particula (citra gummatum reliquorum, Iovialium, Opii, aliorumve vegetabilium superfluorum accessum, & citra *Moschi Zibethique* in medio seu Emplastri seu abdominis sepulturam,) paratum: ceu laborum minus prodigis solum quoque *Galbanum, Cerati modo extensum* abunde satisfaciet.

Atque quo ipsa proin hætenus attacta Gummata, pro classis hujus complemento persequamur, profecto hinc sufficiet (è Graveolentibus quidem,) modo dictum *Galbanum* omnibus promissis, quæ seu intus in magnis antiquorum Confectionibus, seu extus in topicis digerentibus,) *Opopanaci Sagapenoque* (sibi jam olim alias substitutis, aut invicem degenerantibus,) passim assignantur, vel hoc quidem in genere ex ipsa (penetrantissima licet) *Asa*, (inter tor uterinos muliercularum fœtores, Indorum condimentis, veterinatio- rumve praxi, aut curiosiorum specialiori contra Veneficia in *fætidis Emplastris* indagati- oni secure relinquendo,) provenire queunt. Imo qui loco *Ammoni- aci* (intus alias tam in substantia, præsertim ea vulgo dosis exiguitate, quam in diversimodis destillatis haud adeo excessivi) insuper id adhibuerit, se non peccasse videbit. De cætero si Electuario cuidam Theriacali &c. adjiciendum fuerit, per nos (qui selectiori hic quoque acquiescemus, (prius *depuretur*: exterius compendiosa illa cum Terebinthina *li- quatione* (ci-

tra consuetas tonforum *solutiones*, ni certum topicorum genus id specialiter exigere credatur,) dilatatum, oppido sufficit; aliquorum *Galbanata diversiformia Emplastra* extempore quali hac ratione satis exprimens. *Olei* vero inde destillati, (quamvis tædiosorum adhuc ex *Opopanace & Sagapeno* locum explere, subque facili Spirit. Therebinthinæ oleique cujusdam cephalici proportionali mixtura, laboriosa nonnullorum *Galbaneta* compendiose referre queat,) necessitatem quandam non videmus: *Cera Pinguedinisve* alicujus aut potius *Saponis Oleo*, (dum graveolentiora è Tartaro Vegetabilibusque nonnullis, item ex Animalibus eorumque Productis, data opera, etiam post rectificationem nolumus,) undiquaque contenti.

Inter *Suaveolentia nunc Gummata* convenientius accedat primo fortassis *Olibanum utrumlibet*, (saltem selectius: & ipso *Thymiamate*, in gratiisque nata *Thuris Manna* facile carebimus; ceu Ophthalmicis *Sarcocolla* quoque, (alias supervacanea,) sive *cruda*, sive (pro acrimoniæ suppressione sc.) incongrue *Nutrita*, Sief album sane sine ea, vel adjecta tantum *Thuris* particula, nihilo est debilius. Pulveribus Cephalicis istud per nos addat, qui volet: *Species* tamen *Diaboliani* uti exoletæ, ita tanti momenti non sunt: *recentiores* vero *Cinnabari* suum debent. *Oleum* autem tam *clarum* ac subtile, (etiam citra nidorem, modo non uno destillatum,) quam subsequum nonnullibi *crassius*, quænam Indicatio vel specialitas exigit? Sic porro potius *Mastiche* tum in Topica quædam ac Suffumigia, (quando sylvanis quidem *Formicarum massæ* æque jucunde spirare, experientibus autem parum ultra vulgarem resinam agere videntur;) tum, pro diffusiori tamen apparatu, in *Essentiam liquidam*, cum Spiritu Vini alcali-

califato communi vel etiam aromatifato stomachali confectam, cuius Ligni aloës cæterisque carioribus Essentiis parem, *Aqua Mastichina* (communi vel correctâ,) *Spirituque abstractio*, (dum simplici destillatione profluens *Liquor* quasi terebinthinatus, nec in effectu adeo stomachalis est,) atque *Decocto quorundam* extemporaneo saturatiorem, præfentiolem; imo parciore aliàs *Oleo*, (seu per Vesicam seu faciliore adhuc modis destillato, residuoque ibi *crassamento* externis usibus vendicato,) non uno nomine, præsertim quæsitæ adstrictionis respectu, commodiorem. De reliquis *Topycis Mastichinis* paulo ante egimus: *Lignum* autem quæ, quæso, exigit necessitas (Sane qui fragrantiam in horum similiumque Gummatum productis tantisper negligit,) qui viliores domesticasque Resinas, &c. idem respectu olere, vel idem præstare nobiscum observavit, vel sola *Sandaracha*, (exoticis pretiosisque permultis longe præfentiori) in Suffitibus, &c. contentus foret: nec cum supra jam tacta Benzoë *Styracem* insuper requiret: ni diffusiori selectui *Calami* saltem, licet impuriorem, (dum in *Gravis* plerunque falsata est,) hisce usibus dare placeat: misso inter tot cephalicâ sistentia, *Extracto resinoso*, magisque adhuc *Essentia liquida*, si cum alcolifato vini Spiritu paretur, haud adeo singulari; sin cum Terebinthinæ Spiritu, alterius tunc profapiæ. Est aliquid *Ladanum*, intus etiam, si ab affluentissimis heterogeniis extrahendo, licet exigua quantitate sequestretur: quemadmodum nec *Pilulæ cephalicæ in Praxi illa Chimiatrix* non sunt de nihilo, vertiginosis exhaustisque senibus præfertim adhibitæ. Verum cum Moschi inibi potiores fere sint partes, & vel Cinnabarinorum cum fragrantioribus aliis cephalicis consociatio

idem

idem præstet, extus autem tot præsentiora euporista Stomachalia suppetant, nec illud huc trahe-
 mus: multo minus autem *Styracem liquidam*, *Liquidambram* & reliquas perfumatoribus aptiores
 massas, aut nidorosa ingratiioraque (ni cariores
 modos nequicquam tentare placeat,) *Styracis calamitæ* *Ladanique* *Olea*; & quæ curiosiores laborio-
 sius adhuc a *Tacamahaca*, *Copal*, *Animæ Elemique*
gummis (inter tot parabilia nervina ac diuretica,)
 destillant. Certe si suffitus aliaque Topica æque
 jucunde efficaciterque è nostris quoque selectis,
 (ceu tot *Pulverum ac suffimentorum Catarchalium*,
Cephalicorum, &c. loco *unicus simplicissimus*, vel
 ipsum saltem *Simplex* aliquod. evidentiori concu-
 rentis calidæ frictionis effectu sufficit,) confieri cer-
 nimus, ne quidem in substantia istud *Animæ quodvis*
gummi, vel *Carannam*, *Copal*, *Tacamahacam*, &c.
 ipsa barbarie terribiliores *Resinas*, dubiumve hodie
 dum *Cancamum*, aut (decantatissimum licet) *Elemi*,
 (quando jam olim capitis vulnera sine eo, viliori-
 busque adhuc curata sunt,) tantum ob incongruum
 illud peregrinitatis singularitatisve studium, sim-
 plicemve præscriptarum formularum observan-
 tiam, hic exigemus. Sed satis forte sic de hujus clas-
 sis Vegetabilibus.

Dispiciamus nunc, quæ (præter supra jam aliis
 sub titulis relata, Cervina sc. Urinosa, &c.) ex *Ani-
 mali regno* amplius huc referantur, indeque syllogi
 nostræ superaddi mereantur. Nam, ut ab *Epilepti-
 cis* ordiamur, *Alce primo* revera hic claudicat; &
Ungula (tot pene superstitionis circa lectionem liti-
 giis vexata, tandemque per succedentem Debili-
 tationem nuper excusata,) quantopere cum *Lyncis*
 (sæpe adulterino) *Vngue*, *Truttarum lingua*, uti
 dentatum dicitur officulum, *Carpionum sin-
 gula-*

gulariori super oculos semilunari lapide, Hirundinum, Urogallorum &c. volatiliū deglutitis Lapillis, Humore diverforū animalium Crystallino siccato, Hirundinum, Turturum, Ciconiarum siccatarum vel perfumat arum pulvere, &c. idiopathicum vel alias validiorem affectum profligat, quotidianæ observationes, magnatumque, (nil intentatum hic linquentium) luctus passim testantur. In consensuali (ab inferioribus, &c.) leviori que malo, nobis quidem, vix quicquam ultra *Cervinam unguam*, (quam, ut alii *Asininam*, intus & extus pro periapto, ignaris eodem successu persuasioneque perfrequenter dedimus,) aut ultra *Cervinum Cornu vel* (famosius adhuc) *Cranium*, post aquæ s. divaporationes aliquot levigatum, aliaque Invertentia, vel Sexti (ceu vulgo vocarunt) paris nervos (ubi ubi tandem, & quoquo modo) demulcentia, aliterve circa stomachum occupata agere vitum est: minusque adhuc in isto genere præstat *Magisterium Ungulæ Alois*, *Cornu ve ejus*, seu *simplex*, seu philosophice *Calcinatum*; Cervinorum instat potius *Diaphoretica*. Nec alterius pene conditionis deprehenditur *Humanum cranium*, sive è respondente *Sexu*. sive ex ipsis *Saturarum complementis* derasum, variè levigatum fuerit. Commendationes talium maximam partem nudis transcriptionibus innituntur, æque ac pleraque mulierularum hic euporista. Si unus interdum, sæpeque per accidens tantum inde levatur, multum est; & statim id, (in ea morbi causarumque obscuritate) appropriatorum strui adjicerunt. Sique pro penitiori adhuc accommodatione vel efficacia, *Crania philosophice* quis prius calcinaverit, aut *Usta* vel è fagarum rogis petierit, aut in *Magisterium* (diversimode præcipitando, vel *Nitri Spiritum* desuper abstrahendo,) redegerit, aut destillando spiritum inde &

Sal volatile legerit, habebit inde quidem, quod se Diaphoreticum, sed rarissime vere antepilepticum sistat. Ita *oleum fœtidum*, Cervino similive, (cum excitatoria graveolentia Salis volatilis quidpiam conferente,) commode suppletur; *Galreda* languet; ipseque *compositus Cerebri Humani Spiritus* adversior, Mixturæ s. spirituosisque Aquis accedentius vim aliqualem suscitatricem potius, quam parce volatilitati propriæ debet; & hinc è *Cervino Cerebro eodem modo parati*, idem deprehenditur effectus. Quod vero residua ex humano corpore in officinas tracta concernit, de *Offibus & Cruore quorvis*, *amborumque Destillatis* superius jam agimus: quemadmodum & de *Urina atque Securis*. *Lac* autem *Topicis resumptivis*, (dum aliud quodvis æque sufficit ac inibi acescit,) per nos addat, aut quolibet modo bibat, qui volet. Vere Phthificos nec hoc nec æque horribile *asininum caprillumve*, quantum nos quidem vidimus, constanter juvit, aut citra majorem sæpe putredinis intensiorem levavit; uti equidem è *Veneris* vel *Vinorum* (crassioris alicubi Tartari) ingurgitatione nimia marcentes & tussientes, juvenes præsertim, sub circumspècta adhibitione nonnunquam restituisse fatemur. *Nauteabundum* inde *Butyrum* mammosioribus, *Lumbricos* reviviscentiæ quibusdam accusatos sordidis, *Unguium* (supra jam notatam, & umbilico licet incassum aliquibus illigatam) *rasuram* Parantis, his & *equorum sudamine* se invicem vexantibus relinquamus.

Nos ad Epileptica nostra redeuntes, nec in *Corvi Cerebro*, *Lyncis lingua*, *Ovis coturnicum*, *Vegetabilium echiniferorum vermiculis* &c. in autem interdum commendatis solidi constantisque quidpiam invenire potuimus: imo nec solitario *Ranarum Hepati*, utut famoso specialiufve siccato, nimioope-

re fidendum: minusque adhuc *Volatilium* paulo ante adductorum *Aquis*, spirituositati & additamentis (suave vel graveolentibus, sali volatili, aliisque,) quod nonnunquam præstant, equidem debentibus. Nec præsentiores deprehenduntur *Pulveres*, è specialioribus hisce compositi, si magis specificis Cinnabarinis &c. item Invertentibus (Cervinis, Corallinis, &c.) suscitantibus Castorinis, aut pro re nata Anodynis destituantur. *Qui Pulveres nostri Bezoarti albi, Succini albi pp. Cinnabarisque nativæ selectioris ana miscuerit*, & adultis quidem ad dragmam semis, infantibus autem anniculis ad grana quatuor, quinque vel sex, natu minoribus dimidium horum &c. curative repetendoque dederit, ac pro indicationum ratione (præmissis vel interpositis Emeticis aut Laxativis,) modo volatilia urinosa (Spiritus C.C. Armoniaci s. vel compositum &c.) modo Essentiam Succini, Camphoræ, Castorei, Tincturam Coralliorum, Antimonii, &c. modo præcipitantia alia, imprimis autem ligantia illa ex⁷ Opio circumspecte superaddiderit; ceu adultorum dosi *grana tria Pulveris nostri Anodynæ* commode tunc adjiciuntur; Lactentibus autem non solum hic, verum etiam in reliquis inquietudinibus, torminibus, vomitibus, Diarrhœis, &c. admodum confert *Pulvis antepilepticus anodynus*, è pulv. Bezoartici albi nostri, drachmis sex, Succini albi pp. drachmis tribus, Cinnabaris nativæ scrupulis quatuor, & Laudani opiatii nostri scrupulo exacta mixtura compositus, trimestrique ad granum unum, &c. exhibitus, vel aliis alterantibus, præcipitantibusve, (ubi tamen Corallia præparata in caloribus febrilibus complicatis minus commoda invenientur, associatus:) is sub hac similive procedendi ratione sufficienter obtinebit, quod *reliqui omnes (Lapide Bezoar quoque,*

que, Auro, Margaritisque stipati,) plerumque diffusioris & hinc incompetentis hic molis Pulveres, &c. cum ipsa vulgari methodo passive spondent. Atque hæc de Epilepticis.

Hystericæ tot è Sulphure, Pice, Corio, Pilis, Allio, &c. parabilioribus fætores norunt, ut *Lichenes* insuper, (etiam inter hyperbolicas *Extracti* præsumptiones,) vel *Equarum* (haut quoque lascivientium) *Ungulas* (intus haut adeo fideliter antidyntericas,) aut *Perdicum Pavonumque* (inter resolventia euporista alias supervacaneas) pennas ustulandis addere frustraneum sit. Suffecerit potius præter Succinum, Galbanum, &c. (*Castoreum genuinum*, recentius, nec adeo exuccum, per se, intus quoque citra noxam, si citrà adulterationes & abusus;) & pro *Essentia liquida*, non tam simplici *Infusione*, (tractu temporis alieni quid olente,) vel *Acetosorum* (encervantium) *abstractione*, quam abjecto Spiritui ardenti (extractioni destinato) salis Tartari ad Castoreum sub quadruplo sub sextuplo confecta: si paulo laboriosior at *elegantior modus*, (per Spiritus Vini abstractionem, & Residui inibi dissolutionem,) displiceat. Eaque usus tempore longe consultius convenientes *Aquæ alterabuntur*, quam totæ castoreo nequicquam sæpe inficientur: inisso sic languidiori *Extracto vulgari, destillato* (per pauco vel perverso) *Oleo & Pilulis officinalibus*, quas vel mulieres deglutitis Castorei particulis, Infusisque uterinorum aliquot resolventium, (sine omni Margarita, tribusque Hyoscyami granis,) æquare sciunt.

E fragrantibus autem, quamvis Vegetabilium Aquæ, Spiritus vel Olea, sub debita (necdum tamen autoribus sufficienter pertractata) proportione, liquidas siccioreisque Mixturas etiam absque
Moscho,

Moscho, (compluribus alias aduersissimo, totque falsationibus, ubi quōque maxime cavetur exposito,) fragrantissimas satisque valentes præbeant: nihilominus *selectior* paulo diffusiori apparatus dari posset, aut citra temerarias illas profusiones, quibus non solum olim præter specialiter hinc dictas *Dulces Amarasque*, haut adeo concinnas *Diamoschi Species*,) tot Pulveribus Confectionibusque, nil minus sæpe exigentibus adiectus, in *Gallia Moschata* aliisque plane trochiscatus est: verum etiam hodie nullis non internis externisque formulis (frustra saltem intenso pretio, fragrantiaque ejus per accessoria sæpe obscurata, vel per inconvenientiore tractationem expirante vel fatiscente,) prodige permiscetur: haut difficulter Analepticis competentibus, (nam *delicatulorum Confectiones, Trochisci, Pastæ, &c. moschata* nostræ nunc considerationis non sunt,) usus tempore seu per se, saccharo vel Elæosaccharo Diaromatico dilatando, aut diversimode infundendo sociandus; si *Liquor* si *Aqua* odorifera spirituosior istius sufficienti copia medicata selectus nostri terminos forsitan alicubi excedere videatur. Quod autem ex adverso ejusmodi *Moschata* multis in affectibus, quos exaspereare credi possent, secure nihilominus exhibeantur, alii alibi, & nos vel in Parturientium defectio-nibus plus vice simplici notavimus. *Ambra* vero, sive volucrum nuper excrementum, sive denuo secundum recentissimas Anthyllarum descriptiones, Bituminosum concrementum fuerit, necessitatem quandam hic non cernimus. Sane fragrantia ejus persuasionibus minus obnoxiiis haut tanta de cætero uti vel Nucistæ oleo, &c. in certis proportionatisque mixturis facile imitabilis, ita odoratorum complurium accessu obscuratu adhuc facili-

lior est; effectu denique (inter eum parabilorum cephalicorum & analepticorum proventum) eouſque non excurrit, ut dum granulare pro more pondus tantum pro forma bibitur, ad ſcrupulos & drachmas uſque juſte quidem, at intensiſſimo ſæpe pretio adſumatur. Teneriorum & exhaustorum hypochondriacorum caput, æque ac Moſchata, Zebethina, oleaque fumoſiora alias magis plerumque replet; ſicque *Species Diambæ, &c.* nihilo inefficaciores ſunt, ut ſunt, dempto licet (pro non ferentibus) iſtius è ſingulis doſibus grano præterpropter: & ſi ſeorſim cum Saccharo oleoſiſque levi-gata, (*Essentia Ambæ ſiccæ, Galliæ Moſchatae, & Ambæ Moſchatae* more locoque,) competentibus remediis ex tempore longe commodius promiſceri poteſt; eccur in (uſitatoris Diſpenſatorii) Species, Trochiſcos, Liquores, reliquaſque formulas ad uncias duas & amplius, (quamvis complurium doſis vix dimidium granum inde participet,) fruſtra profunditur? Cui *Liquor moſchatus* ſupra notatus ex Aqua ſpirituoſiori, (v. g. ad imitationem *Carſunculi aureæ* deſtillata, vel è confuſis ſolum, v. g. Roſacæ & Cinamomi ana parte una & Apoplecti-cæ noſtræ parte dimidia) paratus placuerit, è *ſolo Moſche*, etiam haud adeo magna quantitate, (citra conſuetas aliis *Trans-deſtillationes*,) immerſo nihilo debiliorem inveniet; quo nec carior *Ambæ Essentiæ, ſeu ſimplex*, cum Vini ſaltem Spiritu, (cui non immerito odoriferum quendam abſtractitium nunc ſubſtituerunt,) extracta, ſeu (inter inconfideratorem Amygdalini acceſſum) nonnullibi *abſtracta* requiretur: Multo minus autem mollicellorum *Zibetha*, (donec curioſiores *Occidentalem* maturant,) uſualis, ab acceſſoriis gratiam revera hauriens: dum in privatos quidem uſus ac diſpenſatio-

tiones (nam delicatulorum speciales formulas jam non consideramus,) æque fragrans efficaxque *Balsamorum Cephalicorum* genus citra eam diversimode confit.

De cætero, qui Odoriferis è horum Vegetabiliumque classe varie petitis, in capitis æque ac Febrilibus, (vires simpliciter, aut cum malignitate quadam exolventibus) affectibus, se demum intus ac extus constanter refici vel refecisse credunt, videant, ne insuper interea habito appropriatorum, utut adversiorum suscitantium, alexipharmacorum vel invertentium, (è Cornu Cervi, Tartaro, &c.) usu repetitione ve, malum potius foveant quam percurent. Ceu idem per Juleporum similiumque Apozematum haustus in Febris passive contingere, oculatiores tota die notant, dum consuetudines vulgarium tractationum intuentur. Atque hæc de Analepticis.

Quod vero Pingua resolventia Nervina, & simul ut plurimum anodyna attinet; equidem primo *Butyrum* matrisfamilias usibus linquimus: nihilominus tamen, uti plus vice simplici solitarium Olivum, guttula saltem olei cujusdam destillati obnuptum, eodem effectu adhibuimus, quo tot Pectoralia, Splenetica, Lenientia, &c. adhibita fuisse putantur; ita Vegetabilium hic Flos, aut (vernale præsertim) Magisterium inter peculiarem & semialcahestinam quasi ventriculi liquationem productum, (alias præ Olivo Simplicium incoctorum corpulentiam magis ambiens,) tanquam euporiston, nobis (animi gratia sæpe tentantibus,) tum per se, tum aliorum competentium accessu alteratum, plus præstitit, quam numerosa illa *Officinarum Unguenta & olea compo-*
sita, totque, (ni domi recentes suppetant,) olidæ
 non

non raro, *Caponum*, *Gallinarum*, *Anseris*, *Anatisqueutriusque* &c. *Pinguedines*, aut ipse (hoc in genere) *Oesopus* tædiosissimus; etiam in novorum substitutorumque *Linimentorum* & *Emplastrorum* confectionibus. Sic porro dum diffusissimis quidem repositoriis, ac certis nonnunquam circumstantiis forte *Taxi*, (*Canina* commodior,) aut *Leporina insuper Pinguedo*, (peculiare tractivum aut renitentium suppurationem ruptorium,) abunde satisfacit, contractior comptiorque Praxis ejuscemodi ollulas haut adeo attendit, æquivalentibus potius *Oleorum* communium destillatorumque proportionalibus *Mixturis*, extemporaneis forte fortuna oblatorum additionibus aliisve (convenientioribus sæpe) *Topicis*, aut tutius insertum, solis *Internis* sua transigit; nec *Cati sylvestris*, nec *Castoris*, *cuniculi*, *Alpini-ve agyrtarum Muris*, nec *Vulpina*, *Ursina*, ipsave (fracida ut plurimum vel fallata) *Humana Axungia*, cum *Catellorum* fatagentium *Balsamo* similibusque (frustraneis, interdum noxiis) *Unguinibus* tantopere requiri poterit. Piscosam *Lucii Asciæque*, (si pusiones ita perlinere referret,) vel *Amygdalinum Oleum*, aliaque parabilia *Linimenta*, *Inspersiones*, &c. æquant: & *Ardeæ Pinguedo* potius *Piscatorum*, *Erinacei*, *Coturnicum*, *Anguilla* (ni *Serpentinæ* surrogare nonnulli libuerit, *Oloris* &c. nimicæ ferre singularitatis, quod autem hæc in serie restat, *Equisonum* est. De *Suilla* (*Aprugnæ* vicaria: (item de *Servo Hircino Bovinoque*, quandoquidem pro speciali interdum *Topico* undiquaque inveniuntur, *Agnum* vero delicatulæ reponunt: *Cervinum* præstantius habitum *Tabellionibus* *Peditibusque* magis quadrat,) quemadmodum insuper de tantis *Medullæ Cervinæ*,

Vitulinae, Bovinae, Hircinae, &c. inter se præcellentis aut necessitatibus vel verbum addere piget. *Sapo*, (non solum revera Venetus, sed vegetior quivis) consultius selectui nostro quidpiam contribuet. Nam uti (præter exotericos hic *Aulicarum Globulos odoriferos aut emaculatorios*,) perfrieta hinc *Linteola*, & *Mixtura* cum Spiritu Vini, (ab aliorum *Saponis Balsamo* parum differentes,) vulgi haut semper rejicula sunt euporista: ita *Oleum* inde cum cineribus nostro modo destillatum præstans est resolvens, compluriumque *Pinguedinum ipsiusque Butiri*, (non sine propriæ temperiei permutatione) *Destillatis*, decantatissimis quoque, par, aut si compagem Subjecti sui intuemur, superius: ut in externos quidem usus (ni deffusior apparatus placeat,) nec *Cera oleum* insuper tantopere requiratur; sive vulgatiore modo *butyraceum* temperatiusque, dispensatu tamen simul fere incommodius fuerit, sive *limpidum*, idque vel per Rectificationem, vel per peculiarem destillationem, tam Olei Philosophorum more, quam supradicto potius per Cineres modo institutam, at ubique non sine intensiori hinc empyreumate. De cætero reliquis intentionibus *Cera flava*, (curiosiori magis quam præsentiori *Virginea*, exucca *Alba*, supervacua *Propoli*, negotiosiorumque, *Magisterio* dimissis,) oppido sufficit. Atque quo hunc Animalium censum *Spermate Ceti* (siquidem de novo è Cetaceorum Craniis Inguinibusve fuerit,) tandem concludamus, efficax sane est tam intus quam extus; ibi tamen nauseabundum, utrobique in tanto parabiliorum durabiliorumque resolventium proventu, præter rem carius, in rancorem proclive, ad *Essentiæ* formam (si corruptionem sic impedire vel remedium nobiscum obnubere quis-

piam voluerit,) induendam pene ineptum, etſi extractio vel diſſolutio reſtificatiſſimo Vini Spiritu, (cum vel ſine addito Alkali,) tentetur. *Emplaſtrum* (etiam extemporaneum, nec in ſe inefficax) viliora nihilominus paſſim æquant; ut toto hoc concremento facile hic caruerimus.

Inter *Foſſilia Marinaque* proin nunc potius ponamus polychreſtum *Succinum*, ſaltem *vulgare*, (dum *Foſſile* rarius & quantum nos quidem in diverſis fruſtis notavimus, minus ſuaveolens, opcroſe nonnullis *Regeneratum* curioſius quam venali raſpatura præſentius eſt,) idque ſolummodo *flavum* pellucidum, cariori *Albo* pridem vel ob Artis imitationes prælatum. Sitque præter *Suffitus*, è noſtris quoque ſelectis ſufficientiſſimos, & per additamenta competentia, (ſiquidem permulta folia floresque gratiam obſcurant,) haut difficulter ulterius alterabiles, primo *ſimplex Pulvis*, citra fruſtraneam *Spiritus Vini deſlagrationem* levigatus; ni paulo diffuſior moles, (ſpecificorum tamen cephalicorum, nephriticorum, uterinorumve acceſſu prompte minuenda,) fortaffe diſplicuerit. Sic porro *Tinctura*, cum Spiritu ardente Tartariſato vel alias reſtificatiſſimo, (nam ipſa *Salis Tartari additio* extractionem hic parum promovet,) parata: quovis *Magiſterio*, (ſeu per præcipitationem cum *Aqua ſ. Vitrioli*ve Spiritu, ſeu per exhalationem tantum poſtliminio compacto,) convenientior, Oleorum aromaticorum tantillo pro lubitu facile condienda, confiſilibus (cum Alkaliſato Spiritu, aut ipſo ſimul Alkali Tartareo confectis) Tincturis prompte miſcenda. Ceu tam per ſe, quam Caſtorinæ, Camphoræ, &c. acceſſu, bonum eſt *Uterinum*, (*Elixiris* nomen hinc alicubi naſtum, Nephriticum, Cephalicum, &c. modo in vehiculis calidis, nec adeo præ-

præcipitantibus adsumatur. Sit demum *Oleum Succini*, saltem per se & sine additamentis destillationem protelantibus, aut Salis volatilis (si forsân experiatur,) partem infringentibus, vel pretium frustra, efficaciam parum, (*ut Corallia*) intendentibus collectum. Qui sub privata rectaque sic Dispensatione, *Albi statique coloris* rationem non adeo habere tenetur, simpliciter sic (quamvis aliquanto obscurius,) secure adhibere poterit, aliquoties solummodo ablutum & aliquandiu hinc repositum, citra laboriosiore, alias plerumque Residuum minus graveolens relinquente *Rectificationem* quandam; sive *super Cineres, Colophoniam propriam, aut Alkali aliquod*, sive sumptuosius adhuc *super Salis Spiritum*, læpe superstantis olei partem per bullas elidentem,) aut *super Salismuriam* ut plurimum Totius rectificationi una vice non sufficientem, vel commodissime demum *per Vesicam* (*crassamente* aliis Unguentis & Emplastris pro lubito relicto,) instituitur; ceu nonnulli hoc sine prius Olei destillandi Dimidium, ante erumpentem fumum, (at pariter cum aliquali Salis Volatilis perditione, nec adeo evidentiori destillati gratia,) olim separare consuerunt. *Balsamum* hinc uti vulgati usus, ita promptæ extemporaneæque (cum Nucistæ expresso,) mixturæ, *Sal vero volatile* parergon est isti, qui data opera quærit. Nam in renitentioribus Ischuriis infidum, in reliquis destillationibus, congeneribus nec singularius nec præsentius est, utut modo per se sublimatum, modo ardente Spiritu *in Urinosum liquorem* resolutum, vel *Acido quodam Spiritu fixatum* detur. Unde illud huc tantopere non traheamus. Multo minus autem *Fixi* tantillum (ejusdem saporis,) à laborum fere prodigis collectum ex accumulatis successive. *Capitibus mortuis*: quæ si per

destillationem haut penitus exhausta seu combusta fuerit, ceu alias mulierculis intus tuto dantur, ita quoque *Asphaliti & Gagatis*, (siquidem ipsum Succinum, & ejus præ *Gagatino* Oleum in vectis persuasionibus satisfacere nequeant,) locum sufficienter suppleant, *Petroleum* vero per nos his addat, qui volet: compluribus destillatis equidem parabilis, & penetrans est naturæ genimen: nihilominus quod contractior Praxis Terebinthinæ Spiritu, Saporis vel Cerae, Juniperive Oleo similibusque domesticis, familiarioribus aut magis Polychrestis Topicis non transiget, nec hoc, (sæpe nimis exiccativo) transiget: ut specialem ejus necessitatem non videamus; minusque adhuc periculose à negotiosioribus *Rectificati*, rariorisve (absolute sic dicti) *Terra Olei. Carbo fossiles* operariis, aut cum *Torfa* adfuetorum foco; quodque hinc quidem *Salinum, illinc Oleiforme* secernitur, curiosioribus relinquamus, nitroso Alkali, Succinique congenerive Oleo satis contenti.

De *Sulphureorum*, huc pariter spectantium selectu in Diaphoreticorum classe egimus. Et cum in destinatione sua hodieque sufficientissima, experimentis confirmata, sat tuta, nec (extra abusus, alterius, olim subsequæ noxæ suspecta vel convicta sint, causam non deprehendimus, cur Pectorales insuper in usus, imo Sudoris Vomitusque ciendi ergo (præ exploratissimo nunc Antimonio,) istis superaddi debeant *Arsenicalia, Auripigmentina Sandarachina*ve *Sublimata, Rubini*, (dum in Sulphure Arsenicale quid tantopere veremur,) *Præcipitata* è *Liquore Gummoso, Reguli, Vitra, Flores, Magisteria*, per nitrosam detonationem Fixata, &c. quæ secundum Recentiorum præcipue processus ac compendia elaborari posse, inter odiosissimas

effumationes equidem didicimus, at solidiorem (per domesticas observationes, haut vero per consuetas transcriptiones firmatam,) experientiam, de talium (plerumque pro forma saltem repositorum, aut animi gratia elaboratorum) securitate, etiam ultra Pforam, (ubi aliquando fixum seorsim Arsenicum tuto datum novimus,) extensa, adhuc dum expectamus. Extus sane *vulgare Fixatum* Chirurgis peculiare quidpiam haut adeo præstat; abusus aut alcalibus adhuc combinati noxas alii retulerunt. Solus *Arsenicalis Magnes* mereri videtur, ut diffusiores in apparatus pro *Emplastro* (per simplicissima liquationem, cum vel sine Vitrioli Terra, Fuligineve conficiendo, & nihilominus circumspecte continuando,) præparetur.

Solaria Lunariaque huc forte pertinentia, è superioribus repetantur: Nos ad novam polychrestamque classem pergimus.

HYPNOTICA, ANODY- NA, EPICERASTICA.

It inter hæc jure primum, præstantis-
simum *Opium*; massa (dum domi, de-
center licet, collecta exoticæ acumen
eadem dosi neutiquam attingit,) equi-
dem aliunde comparanda; innocens
tamen, utut hodieque permultis, empyricos for-
san olim (in agonizantibus, aut morbis ejusmodi
sufflamen vel plane non, aut temporum respectu
nondum admittentibus,) abusus spectantibus im-
merito neglecta, ad semidementationem, (dum
non solum in Indiis *Affionii illi atque Pousti*, ve-
rum etiam hisce in regionibus assidui ejus fre-
quentatores oppido diversum ostendunt,) injuste
damnata, suspecta, aut tandem longe parcius,
serius dimidiusque attacta: quanto Infantum,
Gravidarum, Puerperarum, exhaustorum (nec
solis semper spirituosus odoriferis analepticis so-
piendorum) Senum, item Phthisicorum, Epilep-
ticorum, aliorumque ferina tussi, defluxioni-
bus, hæmorrhagiis, profluviis, superpurgationi-
bus, colliquationibus, diversis humorum aut san-
guinis effervescentiis, plerisque vagis fixisque do-
loribus, &c. pene enectorum damno, hic non dice-
mus: nisi quod (ad hæc fere tempora) atque mul-
tos ob meticulosam Opiatorum & Emeticorum
intermissionem, quam per Empiricorum manus
occubuisse credamus. Dum autem oculatiores
alii polychrestum hoc remedii genus quasi postli-
minio reducere, seu frequentiori usui vindicare co-

nati sunt, ab altera parte (inter tot theoretica litigia nimiumque Chemicas tractiones) denuo enormiter vexari cepit. Siquidem experientia docet, quod *Crudum* necessitatis tempore nihilominus secure, modo (ceu ejus generis omnia,) competenti subiecto, morbo, tempore dosique detur; innoxieque similiter *Extractionibus*, &c. subjiciatur, citra prævias *tofturas* aliasque ambages; aut si (disparentem tamen sub plerisque his laboribus) grave colentiam minuere voluerimus, quod tunc *Aqua s. superflusæ* saltem *Divaporatio* æquè satisfaciat, & tostura insuper certior, *Sulphuratione*, ceu quidam Scammonii instar istud perfumare contueverunt,) suo modo facilior sit: quod porro simplex *crudi in Spir. Vini solutio* pariter innocens: innoxiusque nec vere hinc narcoticus existat *Abstractus inde ille ipse Spiritus*: quod *Opii* natura revera magis *ad Ardens quam Acetosum* (simultaneæ cujusdam correctionis causa, inter suppositam salinarum partium eminentiam, huc adeo tractum) menstruum vergat; quodque hinc (dum *Topicis* quidem partim frustra adjicitur, v. g. cauteriis potentialibus, Antarthriticis, &c. partim crudum, v. g. in *Sotirelle* cujusdam imitatione sufficit,) *Extractum* internos in viis paratum, *cum Vini Spiritu*, uti copiosius, (resinosa sc. parte magis simul attacta,) ita de cætero undiquaque sit tutissimum: quodque demum hoc, solitarium quoque, Laudani cujuscunque loco, sub qualibet forma, æquali securitate atque effectu nihilominus exhibeatur. Accedit, quod si omnino tanti momenti judicaretur hic *Acidulatio*, nullo negotio *Spiritus Vitrioli* (tanquam plerisque Opiatorum destinationibus convenientioris, drachma una præterpropter, pro singulis Opii unciis, Spiritui Vini ante extractionem instillari, vel potius

tius (cum acidulata hæc Phthiſici minus commode ferant,) Extracti ſimpliciter ſic, etiam abſque toſtura parati parti ſeorſim diverſimodeque ſociari queat, vel Vitriolorum quoque loco *Spiritus Salis cum aut Vitrioli Philoſophicus*; nobis (ſub liquida præſertim forma) præ *Aceto deſtillato*, imo ipſo & *Sale Tartari* (ſub Terræ foliatæ confectione, *abſtracto*, *Æruginisve ſulphurato Spiritu* ſemper convenientior hic habitus. Nam incompetentia *Fruſtuum acidulorum*, *Aceti roſacei congenerumque liquorum*, extractioni olim adhibitorum Maginata, hodie his neutiquam agglutinabimus.

At quo ſelectus noſter nunc procedat, licet equidem minus prodigus, operationis vero fundamentum & accessoriorum improportionatas ut plurimum minutias rite expendens, ſolitario dicto *Extracto* acquieſcere poſſit, ponamus nihilominus (ne in famigerationibus polychreſtis nimis deficere videamur) *Laudanum aliquod*, ſed ſimpliciſſimum, utpote ſic optimum: ſiquæ v.g. Extracti illius partes duas cum Extracti Croci (tanquam vegetioris ſimplicis) & Cinnabaris nativæ, (corpus quaſi dantis,) aut ſaltem Coralliorum p. p. ana parte una quis probe miſcuerit, largiter proſecto habebit, quod *Perlata*, *Gemmea*, *Bezoartica*, *Mumiata*, *Ambbrata*, *Solaria*, &c. (majoris pretii opinionisque, non vero effectus,) item compluribus intentionibus magis adverſa *Mofchata*, *Oleisve deſtillatis obruta*, hyperbolice sæpe promittunt: ceu ſuperioribus jam annis poſtquam quilibet ſibi (per inanes Extractionis, ponderum & additamentorum variationes) *Laudanum quoddam*, *Nepenthes*, & quid non finxiſſet, verſatiores ſimiliter obſervarunt. Amplius autem nec *Antepileptico*, *Hysterico*, *Pectorali*, *ſpecialior.ve* quodam ſeorſim indigebit: ſiquidem ſim-

placissimum quoque sæpenumero, citra omnem accensorem conventum, quæsitam intentionem sufficienter, sub indifferentia sua complet; alibi vero sub *Pulveris vel Liguoris* forma, morbi simul symptomatumve Ratio æqua facilitate, extemporeque, ac sub ista remediorum accumulatione habetur; aut si omnino *Pilularis* exigatur consistentia, convenientium *Oleorum*, *Tincturarum* *Essentiarum*que illitu vel interpositione, imo solius vehiculi conformatione, desideriiis reliquis providetur: quæ residuorum quoque hujus generis *Pilularum*, de *Cynoglossa* scil. (antiquorum exoletarum, & recentiorum diffusorum,) *Hystericarum*, (opio & Oleis suum aperte debentium,) *Anodynarum M.* (cum *Aloë*, consultius ante cœnam præmittenda,) *Narcoticarum*, *Pectoralium*, &c. cadit necessitas. De cætero *Hyoscyamum* hinc saniores alias hæctenus exesse jusserunt; utut mitigari, semenque insuper, vel antiquorum exemplo, tuto at minutiori pondere dari queat. Certe citra hujuscemodi suspectorum accessum sat vegeta deprehendimus *Laudana*.

Atque hæc de *Pilulari* potissimum consistentia. Ponamus autem amplius, (cum forma ista vulgo quoque nimis innotuerit, quibusdam fere per abusus suspecta facta sit,) *Pulverem anodynum*; non tam *saccharo*, (sub sui dissolutione *Opium* inæqualiter dimittente,) aut in molem coacervatis tot *specificis Magisteriis* constantem, quam (quo pulveris saltem species cum parca dosi exeat,) e *Laudani prædicti parte una & duabus Coralliorum præparatorum*: vel aliter e *Extracti Opii parte una*, *Sanguinis Draconis Santalivæ rubri duabus*, & *Coralliorum rubr. tribus partibus compositum*; utrobique in tribus sui granis, *Laudani* granum unum continentem seu referentem; *Magisterio* è *Solutionibus cum Acidis*, per *Oleum*

Oleum Tartari alteriusve Alkali præcipitato, (licet *ſuperſtans Liquor Alterans & ſigens*, haut adeo fit contemnendus,) vel diſpenſatu ſaltem longe commodiorem: ubi opus Specifiorum Epilepticorum, Nephriticorum, Hyſtericorum, vel Anticollicorum Præcipitantium accèſſu facile ulterius accommodandum: ut *ſpeciales* hunc in finem *Pulveres atque Tragea* nullatenus ſeorſim requirantur; minusque adhuc antiquarii illi ingratioreſque *de Alcakengi*, ob unciam ſemis ita dicti,) *Carabe, Diaſcorallis, Diaſpermaton, &c.* ſiſtentes lenientesque (ſub prompto imitationis modo) *Trochiſci*. Et ſi fortaſſe *Electuarii vel Boli* formula cuidam ſeorſim complacuerit, Conſervæ Roſarum, Rob domeſtico, Extractive jucundioris tantillo haut difficulter tunc ſubigitur; ut abunde ſic, imo tutius compendioſiusque habeatur, quod ſeu *Recentiorum varia, pretioſa, operoſioresve Confectiones Narcotica, Mitigativa, &c. ſeu Antiquiorum* (ut plurimum urentibus aliisque inconvenientioribus præter rem referta) *Philonia, (Perſicum, Romanum, Tarſenſe, Meſueum, Tryphera magna, Requies, Confectio Archigenis,*) imo quod ipſa *Athanafia magna, ac recens* hoc fine expetita *Theriaca* diverſimode promittunt.

Tandem vero *Anodinus* quoque huc accedat *Liquor*; iſque (dum *ſuperioris hujusque Seculi Hypnotica Narcoticaque Aqua* ingratae ac levidenſes, *Specifica* vero, ceu vocantur, *Anodyna* diffuſioris interminationis que doſis ſunt;) ſimpliciſſime quidem (citra Ambrata, aliaque exoterica, imo ipſa Crocata additamenta,) *vulgaris* tamen paulo proportionalius compoſitus: v. g. Opii ſeu crudi, ſeu (ſi ſeorſim placeat,) per Divaporationem in graveolentia ſua prius mitificati partem unam, cum Aquæ Apoplecticæ noſtræ & *Spiritus Vitrioli roridæ*

supradicti, aut ejus loco, *Spiritus Vitrioli Philosophici* ana partibus quatuor per dies aliquot digerendo ac filtrando; quo medio, tanquam *Aceto destillato*, vel à *Sale Tartari prius abstracto*, imò *Spiritu Æruginis sulphurato*, ipsoque *Cydoniorum*, (reliquis haut ita pridem singulariter prælato, at post fermentationes quoque, semet specialius non exsolvente) *succo* præsentiori, Tinctura habetur elegans, quæ in Malignarum complurium principiis, vomitibus ac Diarrhæis complicatis, aliisque affectibus, ordinariis remediis ad guttas sex vel octo sociata, per se vero in Rheumatismo, vomitu, Diarrhæis, Nephritide, &c. ad guttas decem, duodecim, vel octodecim noctu data plus præstat, quam integra remedium vulgo opponendorum phalanx: præsentior quinctiam & saturatior est *Liquore* alias in ebullitionibus inquietudinibusque *Attemperante* & *Alterante* haut contemnendo, qui soluto in *Aceto destillato* (aliisque acidulis menstruis) crudo, tosto, divaporato, & hinc per *Oleum Tartari præcipitato* *Opio* superstat, papaver erraticum olet, & si *Præcipitatum* ulterius edulcorare coneris, id denuo (sub operatione ista solutum,) arripit. Nec sub circumspècta istius adhibitione indigebit quis insuper teu *Essentia capitum Papaveris Erratici immaturorum*, per *Spiritum Vitrioli roridum*, aut *Acetum à Sale Tartari abstracto* confecta; bono in-crasante; seu aliis *Opii Essentiis liquidis anodynis*, solitarium *Sal Tartari*, *Amoniacum*, &c. condensanti *Opii* destinationi haut adeo respondentia, varie pro hujus reclusionè recipientibus.

Hyoſcyamus autem, quamvis Alcalinis Acidisque aliquantum mitigari visus sit, ob restitantiem nihilominus turbulentiam consultius Topicis nonnullis, (efficacissimis inde anodynis, mollientibus

tibus ac reſolventibus,) deſtinabitur. *Semen ſc.* (*Radicē, Aqua deſtill, Succo inſpiſſato, ampliusve Extra-cto* interea dimiſſis; ut è ſolitario, vel potius feliciuſque cum *Papaveris* parte mixto, *Oleum* præſtantiffimum exprimatur, per ſe reliqua huius generis, *Mandragora, Papaveris Infuſum, Populinum, &c.* in deſtinatione ſua facile præcellens, in *Balaſſum quorundam Hypnoticum*, (prompta Olei Nu-*ciſtæ* expreſſi additione,) nunquam non redigendum; imo (ni variationes, Tonſorumve talibus interdum inhærentium cauſa, vel pro aliorum acceſſoriorum quaſi corpore, *Unguentum è floridis*,) Cataplafinata haut inefficacia inſuper conſtituentibus) *Summitatibus*, ſimpliciter tantum in butyro frixis ſeorſim parare placuerit, (Officinalia ſuperadditaque iſta, de *Cynogloſſa, Anodynum, Iorvis utrumlibet*, famoſiffimumque *Populinum quodvis* ſufficienter exprimens. *Emplaſtrum hinc viride, bruno* (ob *Oleum* prius ſulphuratum,) magis polychreſtum, ſupra jam poſuimus; & merito *Diachylis magnis atque parvis, Spleneticis quibusvis, de Cicuta &c. ma-
lacticis aut demulcentibus*, ipſique nonnunquam *Melilotino* (inter alia reſolventia) prætulimus. Ut proin quod reſidua huc ſpectantia Simplicia concernit, *Cicutam* Athenienſibus vel Sturnis, *Cicutariam* mulierculis ablaſtantibus, *Mandragoram* alias rariorem *Agyrtis, Eſſentiam ejus*, ac aliorum circa *Lolium, Pſeudomelanthium, Strammonium*que tentamina curioſioribus, ingratoris & hoc in genere debilioris *Cynogloſſæ herbam, Radicem, Flores*, (alicubi etiam *conditos*) vileſcentibus nunc aut ſupervacaneis formulis, *Petum* denique (poſt Vomitus, vel inſuetorum fumigationes ſomniferum quidem, at huc non quadrans,) alterius intentionis Claſſi, cum productis ſuis relinquamus.

Papaver seu album, seu (nimio tamen delectu) *nigrum, si immaturorum Caputum Extractum,* (ad præcavendum situm prius saccharatum) in ampliores apparatus suppeditarit, præsertim pro Infantibus; (quibus tamen accisæ Opiatorum quoque doses tutissime dantur, & imprimis commodus est suprapositus antepilepticus Pulvis, solitarius aut Pectorali nostro sulphurato sociatus;) profecto non erit; cur è residuorum insigni luxurie accedat amplius sive *Sirupus simplex* aut inconsideratius *Compositus, vulgaris vel correctior;* sive (parum ab iis differens) *Diacodium off. simplex,* paulove acceptius de *Siliquis,* & exolescens nunc, (stringensque potius quam epiceraasticum) *Actuarii, cum recentiorum Stipticis ac Dysentericis,* (liquidem hic dulcia alias majores ut plurimum turbas cient:) aut *Solidum tam antiquius,* (eiusdem cum Extracto nostro fundamenti;) quam *modernorum* (elegantius, at papaverina vi haut saturatius;) sive demum *Loch de Papavere,* linctuum istorum complemento. Si quidem in rei veritate nocturna Laudani, vel Tincturæ Pulverisve Anodynini dosis, sola plerunque, bis terve repetita, longe compendiosius, præsentius, nec raro (dum Sirupi papaverini dosis & operatio, ob diversam capitum maturitatem haut infrequenter inconstans deprehenditur,) certius præstat, quod tota dictorum, (stomachum ut plurimum magis pervertentium) series promittit: interponi quinetiam interdum possunt Mixturæ è selectis nostris Extractis arteriacis fere jucundiores. Et quid similiter notatis Essentiis pectoralibus Saccharoque seorsim sirupifato facilius extemporeque diluitur, Morsulisve epiceraasticis additur, quam dictum Caputum Extractum? *Emulsionum Papaverinarum,* (si accessoriorum attemperantem vim ac deli-

delicias demimus,) quanta ſit potentia, experientia teſtatur, vulgusque paſſim, nihilo inde incautius aut ſomnolentius, in placentis ſuis ad libras, (dum nos religioſe ad drachmas & ſcrupulos formulis diverſimode adjicimus,) innoxie ac citra notabilem alterationem comedit. Ut *Semen* proin experimendo hinc *Oleo* convenientius, *Flores* autem & *Capita* (pro pediluviiſ aliſve palliatis Topiciſ (ſiccata, cum inacceptiori *Aqua*, noſtroque in ſpecie parato *Meconio*, ſupervacanea exiſtant.

Ita nec ex *Erratico* præter (elegans diffuſiorisque cujuſlibet *Sirupi* vicarium) *Extractum*, in Vap. Balneo rite paratum & ſaccharatum, requiri poſſe videtur ſeu (gravis illa, inque utiliſſimi floriſ perditionem) *deſtillata Aqua*, ſeu mucaginoſior *Conſerva*, vel (cum *Extracti* illiſ melliformiſ dilutio facilis ſit,) *Tinctura vulgaris*, aut aliſ negotioſius e *Conſerva* inſuper prolecta. Florum *Pulvis*, aliſque undique nauſeabundæ molis eſt. De *Liquore vero immaturorum capitulorum* paulo ante diximus.

Proin è reſiduiſ *Epiceraſtiſ* ponamus hic *Paſſulas* (citra tædioſam & alterationiſ parum conferentem exacinationem,) *Majores* aut promiſcue, *Mi-nores*, (dum in *Arillarum Spiritu* peculiare nil hætenus invenimus,) ſaltem pro melliformi in Vap. Balneo parata *Effentia ſimplici*, vel ſi libuerit, adjecta *Caricarum parte Compoſita*, *vulgari Paſſularum Melli* acceptiori; magiſque adhuc *Sapa* illa tartarea, quam Vinicultoreſ paſſim coquunt. Ceu quoque *Sirupo Fujukino ſimplici* aperte æqualiſ; in *Compoſitum* æque ac *Loch Paſſulatum quodvis* convenientiſ additamentiſ, ſi neceſſum foret, tranſformatu haut deprehenditur difficiliſ. Accedat *Glycyrrhiæ polychreſta (ſylveſtri* contra tormina

mulierculis relicta) *Radix cum Extracto* suo melli-
 formi, ad impediendum situm saccharato. Quam-
 vis etiam è vulgari institorum *Succo*, (si empyreu-
 mate non fuerit infectus,) fere jucundius, (ma-
 gno tamen heterogeneorum successu;) & ex al-
 terutro istorum, (per congenerum arteriacorum
 additionem,) *Mixturæ Pectorales*, *Sirupo de Liqui-
 ritia composito quolibet* præstantiores, aut æquales
 saltem parabilioresque levi negotio habeantur. De-
 stillatio radicis per se quasi fatuam, in Compo-
 sitis vix adeo pollentiores magisve epicerafticas
 reddit, *Aguas. Unguento ab aliis aliter parato*, Sa-
 turnium aliquod alicubi, (etiam ad Diapompho-
 lygos imitationem conformatum) alicubi ac ple-
 rumque tutius, *Pulvis saltem Erysipelatodes qui-
 dam* (uti v. g. è Cerussæ partibus duabus vel tri-
 bus, Myrrhæ parte una, & aliquot Farinæ dome-
 sticæ cochlearibus sufficientissimus confit,) sat
 commode substituitur, ipseque *Liquiritiæ pulvis*,
 (siquidem omnino quidpiam inde placuerit,) isti
 tum haut inconvenienter additur. De cætero,
 qui nunc supersunt *Dactyli*, (dum Exteris olim
 ficta hinc, alibique jam tacta *Composita* hisce Re-
 gionibus speciale nil conferunt, *Palmeam vero*
Rudiculam jam olim querna æquat, ceu *Ossicu-
 lorum* lithontripticum sistentemque Pulverem no-
 stri ad minimum Nuclei & vel Glandium farina,)
 item specialiter aliquibus requisitæ *Zibebæ*, ac
 (prodigi Filii cibus) Carnubi sive *Siliqua* inter
 Bellaria, *Pruna Damascena* & (in media Germa-
 nia) *Ungarica*, (quandoquidem istorum *Pulpa* &
Essentia simplex ac saccharata corruptionem haut
 ita diu declinat,) culinis, *Fujubæ*, similiter perfre-
 quenter corruptæ, & (vermium illud internecinum
 sc.) *Sebesten* Exterorum usui deliciisque secure sic
 relinquentur,

Quem

Quemadmodum e tot Sacchari (secundum operarum, Regionum, figuræ, &c. diversitates etiam in Officinis supervacue multiplicatis) generibus, Penidium Infantum gesticulationibus, Rubrum exoletis (crudo vel Melli frustra, ob exiguam differentiam præferentibus) Formulis, Manus Christi simplices (nec illitu alteratæ) & Canthium utrumque, (quamvis pro lenta liquefactione ac deglutitione commodius,) Institorum distractionibus, S.rupus denique, absolute sic Recoctoribus, alibi Malazzo dictus, pauperulorum condimentis consultius cedit. Hic nobis (obscuriorem interdum liquidorum colorem, faciliorem in ficcis liquefcentiam, pronioremque ad fermentandum, quo tamen optimum quoque Resinatum similiter tendit, naturam & residuas minutias, inter graviorum neglectum olim exaggeratas, tanto pere non attendentibus,) mediocre in Metis sufficit, etiam non adeo finum. Absit autem, ut istud, (communi hodieque profusione, tot tantarumque Liquidarum Siccarumque Formularum confectaria,) temere tantopereque dispergamus, plerisque commodius imo consultius, (pro subiectorum circumstantiarumque ratione) extempore, Liquidis sane præcipue, (si modo Aqua s. in Sirupalem consistentiam solutum seorsim reponatur,) ubicunque libet addendum: ceu alibi, aliis in requisitis, modo Melle, (recocto quoque,) modo Passularum Liquiritiæve Essentiis, &c. penitus suppleri poterit: ut per frequentes, supraque jam tactas ejus in Spleneticis compluribus, Hystericis, Dysentericis, Infantibus epilepticis, &c. noxas, & haut minimum ejusmodi dulcores (nullibi non affrictos) alias averfantium numerum taceamus, Penidii Canthiique spe-

speciales pro Pulveribus &c. requisitiones alii rejecerunt; ceu jam olim quoque hyperbolicas illas *Tincturas*; & perfunctorie sic dictum *Sacchari Oleum*, *simplex* aut per adjecta quædam (inter deflagrandum,) Pectoralia *Compositum*; dum convenientioribus Aquis destillatis Essentiisve solvi, Spiritusque ardentis communis vel abstractitii quidpiam superaddi potest. *Spiritum* acidulum, (præ congeneribus quidem jucundiorum & ex essentiali quasi Sale destillatum,) *simplicem* aut (ascendente forsitan simul ab adjectis Corallis, liquoris proprii particula) *Corallifatam*, inter tot Aperientia & Solventia Curiosiorum repositoriis; uti quoque *Spiritum ardentem* per fermentationem *Simplicem*, (nam *Compositos* abstractitiis quibusdam supra prætulimus,) item *Hydrosaccharum* seu pariter *simplex* seu (jucundius) *Compositum Passulatum*, maritima incolentibus taliaque sic tolerabilius, (exercitii vel animi gratia) parantibus remitemus.

Porro vero nobis sint *Dulces* (expunctis inter congeneres nucleos *Amaris* potatorum,) *Amygdalæ*, etiam minus gratorum *Pistochiorum Pineorumque* loco. Sit insuper *Cucumerum* & (ubi suppetit,) isti intermixtum *Cucurbitæ* (dimissa fatua hujus *Aqua*,) *Semen*, æquivalente sæpeque rancido e *Citrullis ac Melonibus* parabilibus, pro Emulsionibus, teneriores (per Alterantium variationem) interdum demulcentibus, inter competentia accessoria, (quo Nitrum quoque, tanquam aliquod earum condimentum pertinet,) sufficientissimis, licet vulgatis (per tot Aquarum &c. coacervationem formulis) longe simpliciores fuerint. De earum *Destillatione* superius, inter generaliore Aquarum censum egimus. *Oleum frigide*, vel tantum citra violentam illam frixationem e *dulcibus Amygdalis*, *Magmate*
resi-

reſiduo cuticulæ curatoribus relicto,) *expreſſum*, & per ſe Polychreſtum eſt, (citra tamen conſuetam, ubi vel Olivum intus extuſque ſufficit, profuſionem;) & reliquorum e *Piſtachiis*, *Pineis*, *Nuce nonnullibi Indica Balanoque*, (dum odoratiſſimi Litus ſine rancore nunc nemini non parantur,) item e *Sefamo* (ſi hodie referret,) congeneribusque collectorum locum Medico facile ſupplet: imo Unguinum inſuper quorundam, v. g. *Reſumptivi*, (ſiquidem Heſticatorum pori adeo ſalubriter inviſcantur,) *Anodyn*, *Pectoralis cujuſlibet*, &c. levi aliorum vel domeſticæ quoque pinguedinis acceſſu, inter præſentiora sæpe Topica, promiſſiones æquat. *Loch de Pino* (pene ridiculum) *Confectiones fructuum*, *Martius Panis*, *Pineolatum commune & album*, &c. antiquiores recentioresque *Maſſæ ac* (oleoſis sæpe haut adeo conſulto conſtantes) *Pæſtilli* in rei veritate Bellaria ſunt; & ſupra Heſticiſ Phthiſicisque ad talia, (etiam cum Cancrorum caudis Ranarumque coxis,) damnatis condoluimus.

Amylum comptui culinæque quam Ophthalmicis, (brevi poſt acoris quidpiam plerumque contrahentibus,) Pharyngisque incruſtationibus, (ſæpe tamen ejus vix grana aliquot impropotionaliter recipientibus,) aptius videtur; & è Mucilaginofis, in diffuſiores apparatus, præ *Arabico Gummi* (cui æquivalens ſatque purum vel è *Ceraſo Prunoque noſtro* legitur,) *Tragacantha alba*. Qui vero Cydoniata ſibi remedia parat, (gratuitis ſic & ſat efficaciſ *Seminibus*,) nec *Iſtam* nec *Pſyllium* inſuper (dum vulgatiſſima *Tilia* paſſim hoc fine deliberari poteſt,) cum exoleto ejus *Eclegmate* temere poſtulabit. Quemadmodum nec e *Violis purpureis ſeu ſeorſim evulſa* ficcata recentiave, (niſi quo vulgi oculos cœleſtino Præparatorum colore paſcat,) *Foliola*,
ſive

sive fatui saporis (in perditionem utilissimi Floris) *destillatam aut e Toto* magis adhuc supervacaneam *Aquam* : non *Solutivum* (inter tot tutiora , sub minore mole *Laxantia*) *Syrupum quamvis* ; aut (frustraneum in Clysteribus absterisivum) *Mel quodlibet* ; non antiquarios *Diagon Trochiscos* , aut (alias quidem non inefficax) *Semen* , de quo inter Diuretica. Sufficient *Flores cum ipsis* epiceraasticis *Alabastris* , *recentes vel vite siccati* , vim haut adeo brevi , ut colorem exuentes ; indeque debite (citra dispersorias Infusionum repetitiones ,) parata in Vap. Balneo *Essentiæ* melliformis saccharo præ aliis paulo liberalius condita ; minus quidem sic speciosa , efficacior tamen tam *Violarum communi* , quam *Foliolorum quovis operoso Syrupo* , *composito vulgari* , ac *Melle Violato aptior* ; ipsius *Conservæ* loco contractiori Praxi sufficiens , dilutuque (si brevior dosis non satisfaciat ,) facilis etiam communis tunc *Fulebi Tincturæque simplicis vice* , licet & hæc , (cum Vitriolica quoque exasperatione ,) nunquam non necessitate vero haut adeo notabili præparari queat. *Oleum vero violarum* laborum sumptuumque prodigi destillent.

Decoctum Pectorale , ut ad reliqua nunc devolvamur , item *Florum ac Fructuum* , (dum Hordeata vulgus optima cum simplicissima , domiparat ,) profecto hodie sunt quasi Antiquaria , ab aliorum Infusione (tanquam saturata jam ,) alibi pridem rejecta , sive certas in circumstantias placuerint , è paucis aliquot extempore secundum Recentiore formularem imitationem , (æque ac *Decocti contra calculum F.* æquivalens ,) haut difficulter parabilia. Sed hisce , usque dum contractioribus remediis contenti , non indignimus ; nec vere Phthificos ejusdem nominis usitatoribus *Decoctis*

coctis (etiam Cancris Limacibusque, præter Conſolidas, Veronicam, Naſturtiumque &c. conſtantibus,) ſolide (nam de facilitata hinc, per abſtergentia vel increſſantia expectoratione non eſt nunc ſermo,) curatos vidimus: minusque adhuc (magnificorum promiſſorum, inconfideratoris vero compoſitionis fruſtraneæque tandem expectationis) *Aquis Antiphthiſicis & Antihæcticis*; eodem levamento faucibus arentibus è ſimpliciſſimæ cujuſdam edulcoratæ, conſimiliumve Lenientium vel Attemperantium deglutitione (citra omnem Sanguinum Carniumque acceſſum) ſuboriente. *Malvæ & Althææ* Nephriticorum quorundam *Aquæ* ſaporis fatui, *Verbaſci* & aulicarum coſmetica,) *Liliorum alborum* adhuc ingratioreſ & domeſtico quovis vehiculo poſteriores ſunt. De *Sirupo Dialthææ* ſupra: ſane Epiceraſticis Anodynis que Eſſentiis Tincturiſve, debito cuiſvis affectui Specifico ſociatis, idem (citra toties tentatam ac diſputatam præparationem, ſubſtitutumve leve *Radicis Decactum ſ. aut compoſitum*) paſſim à verſatioribus obtinetur. *Antiphthiſici & Antihæctici Syrupi* communiter propoſiti, plerunque jurulenta infidaque, ſæpe magis noxia ſunt magmata: ſique ſpecioſiores quidam e *ſubſtitutis* Pulmoniacos, (de Hæcticis enim nemo credat,) aliquantillum levant, id ut plurimum Vulneratorium congenereſque ingredientium fit exuperantia: (ceu idem evidentiſſe ſecuriſque per Extractorum Traumaticorum, Pectoralium, Anodynorumque mixturas, inter ſuccenturiata Præcipitantia, citra tantam Sacchari affluentiam,) quantum quidem morbi conditio permittit, habetur. *Conſerva florum Malvæ & Liliorum alb.* hodie nimis delicata ſc. *Eſſentiæ Althææ cum aqua ſ.* confecta, tantum tenerior ſituique
sub-

subjectissime Mucilago; *cum ardentis Spiritus Radice vel ipsa Mucagine spissiori* extracta durabilior quidem est, sed emplastrini quasi quidpiam sapit, quale è vulgari quoque Malva paraverimus; uti curiosiores per Vini Spiritum è Gummi Arabico.

Electuaria Pectoralia, Arteriaca, &c. vulgaria raro nunc, nisi à desperatis tandem expetuntur, tædiosius adhuc continuantur. *Surrogata passim*, modo quidem ratione præparationis speciosiora, modo jucundiora, præter rem tamen, vel Ambræ, Moschi, aut Alchermes accessu cariora, vel ingredientium exoticorum adversiorum respectu ingratiiora, vel demum ob Saturnina, Sulphurisve Spiritum, Lac atque Flores minus undiquaque applicabilia, sæpe noxia, certe propter accumulatas Conservas nihilo valentiora sunt. Nec in *Antiphthisis*, dum affectus vere talis & confirmatus est, certi quid invenimus. Utrisque, (è calidis frigidisque, humentibus atque siccis sæpenumero coagmentatis) acceptiora nonnullibi Medicastræ parant: nobis autem Linctus tunc, aut Mixtura quædam leniens, temperans & incrassans, suprapositorum Pectoralium, item vulnerariorum Extractorum, & vel solius Aquæ Acaciæ confociatione, tantum (ni Dispensationis facilioris gratia *Extractum pariter Compositum* seorsim reponere placuerit,) extemporanea constans, Abunde satisfacit.

Anonymi & Hali (aliquoties hætenus interpolatos,) congeneresque *Pectorales, Antiphthisicos, Catarrhalesque* (rancori per oleosa illa *quovis etiam modo* contusa semina ac Fructus admodum expositos) *Pulveres*, quotus est, qui præservatorie quidem, (inter præsentiora Opiata aliaque euporista sistentia, & dum Morfuli vel Rotulæ huic intentioni multo aptiores sunt,) hodie (quo de effectu sin-

gu-

gulariori non dicamus,) continuando ſumat; curative vero revera ſalvificos ſentiat? ni ſpecialiora quædam, ſed pro circumſtantiarum ratione aſſocientur: nam indifferentem Sulphureorum Saturnorumque acceſſum paulo ante notavimus; nec ſiccantiora Gummata cuivis ſubjecto quadrant: *Fungos ſalignos* ad grana quinque vel octo, bibonibus præcipue, nonnunquam cum effectu, de cætero ſine noxa dari vidimus. Sed commendatiora quoque hic claudicare cœmeteria docent. *Species autem Diatragacanthi frigidi* (in rancorem pariter proclives,) parum profecto hinc ſingulas in doſes conferunt, per ſe ſub cita illa deglutitione ſtomachum potius quam pharyngem inviſcant, ut lenta fruſti Tragacanthæ in ore liquatio foret tunc commodior, æque ac pro aliis (quibus frequentius expectuntur,) Compoſitis, integræ vel Mucaginis ejus (ſine vel cum conciſis Seminibus frigidis) additio: ut *novis harum Formulis* haut adeo ſit opus.

Morſuli vero quidam arteriaci ſeu *Rotulæ*, (tanquam præ *Trochiſcis* aliorumve hujus intentionis *Baculis Pilulisque Pectoralibus* elegantiores, fluidis epiceraſticorum Mixturis, utpote magis portatiles, interdum aptiores,) paulo diffuſiori apparatus conſultius aptari videntur; ſimpliciſſimæ ſaltem compoſitionis, v. g. ex Iride, Extracto Liquiritiæ vel Succi ejus, cum Tragacantha vel ad *Trochiſcorum Bechicorum nigrorum off. (primorum, ſecundis decompoſitis* concinniorum, aliis minus operoſorum) imitationem fuſi, tantumve compacti, ſub debita Extracti Liquiritiæ proportione gratiſſimi, ac citra Sulphuratiorem, (inter lentam deglutitionem fauces parum levantium, in completa doſi ſeorſim plus conferentium,) reliquorumque gratiam ſaltem pervertentium acceſſum ſufficiſſimi; quo
aliis

aliis Pectoralibus Antiphthisicis, &c. contractior Praxis non indigebit.

E reliquis autem Anodynis, Mollientibus ac Lenientibus si quid amplius in Topica seligendum foret, esse forsitan posset trivialis *Malva*, cum toto, tam per se, quam in *Mucagine* sua largiter complens, quod insuper infrequentioris *Altheæ Radice*, *Foliis ac Semine*, seorsim pro more servatis, in (periaptis nonnullibi aptioris) *Alcea herba & radice*, imo in hortulanorum *Arborea rubra albaque*, *completa vel incompleta Malva* (inter tot æque parabilia efficacique Gargarismata,) quæritur. Esse porro posset *Liliorum alborum*, (dum *Anthera* claudicant, *Radices* autem in Cataplasmata paterfamilias è vicino eruit, aut sæpe cæpe cocta supplet,) *e Floribus recentibus* (dimissis *siccatis*) *Oleum; simplex*, levi solum aut nulla insolatione aliave (gratiam perdente) calefactione vel *operosiori encherisi* confectum, aut potius, immerfis eadem opera, (ubi placuerit, & successive suppeditarint,) *Violarum, Rosarum, Sambuci, Chamomilla, Verbasci &c. floribus*, quasi extra ordinem aut aliud agendo saturatum, sive ad imitationem *Olei septemflorum* (missis tamen ambagibus,) *Compositum*: largiter sic citra tantam Vasculorum multiplicationem complens, quod è singulorum illitu, seu temperatorum horum coactione sperari, vel potius in rei veritate obtineri potest. Nam *Unguentum Violatum* alias nunc exoletum, reliqua vero Anodyna ac Lenientia paulo ante vel per *Hyoscyamum* suppleta sunt, ut ne *Linaria* quidem *communis cœruleave herba floribusque*, nec ipsius (alias haut rejiculi) *Verbasci floribus aut foliis simpliciter siccatis*, aut alibi plane *toftis*, (dum *Radix* nonnullorum *Amuletis*, *Liquor* autem insolatus comptioribus puellis magis quadrat,) seorsim tantopere indigeamus. Fœn u -

Fœnigraci Semen aut Farinam huc trahi forte poſſe ſupra circa Lotum ac Melilotum notavimus. At enim quod quæſitam hic emollitionem attinet, in vulgatori adhuc *Lino*, imo expreſſi tantum *Olei* (quod cum *Rapiſtrino*, *Fagino*, *Cannabino*, &c. lucernis nunc, quam internis præſentioribusque externis remediis aptius putamus,) *Magmade reſi- duo*, idem nullibi non invenitur.

Ita Clyſteres æque Lenientes, citra ullum unquam *Clyſmaticum Unguentum*, vel domi confiunt: ut formularum circa talia multiplicationes demiremur. Et dum vel Nuciftæ (pro fiſſuris) oleum, alibi vero Lapidis medicamento ſi Solutio, Sulphuris Baſamum, &c. imo tandem alibi triviale *Agnorum* (ſimplex, aut extempore, citra vulgarem putrilaginem Coſmeticis pulveribus ſociatum) *Sebum* delicatioribus ſatiſfacit, cur *Pomatum Pomataque* inſuper exigantur? aut *Unguentum Dialtheæ*? dum vel ſolum cum Hyoſcyamo frixum Butyrum ſufficit. Sane hujus & Polychreſti hinc Emplaſtri intuitu, nec olidas Pinguedines, nec ipſum antiquariorum Tonſorum *Emplaſtrum Diachylum ſimplex* firmatior quiſpiam adeo requiſiverit; parabile tamen vel è Malva noſtra, ſi opus foret; æque ac Unguento hyoſcyamino mucaginoſorum aliquod haut difficulter aſſociari poſſet.

Oleum tandem, (ut in eo concludamus,) ſit nobis ubique recentius; nec pro calefactoriis olidum *Antiquius*, aut *Omphacinum* (pro ſtringentioribus,) dum pinguia rarius, aliæ vero formulæ magis quadrant, vel extemporaneis pluſque craſſamenti ferentibus Unguentis totum conſultius ſuppletur,) ſtrictè curioſiusque hic requiremus, *Lavare* quodvis fere ridiculum, laborioſe variis que modis in *Philoſophicum* deſtillate, (quando Terebinth. Sa-

ponis Juniperi &c. Olea sufficiunt,) pene supervacaneum, *Nitri denique Spiritu*, cum aliquibus *saturare*, curiosioris intentionis est. *Folia Olivæ* (inter tot parabilia stringendo roborantia,) exteris, *Olivæ mensis* (quas immatura Corna similiter condita haut injucunde suppleant,) è delectu nostro cedant.

Atque hæc de Vegetabilibus qualitercunque huc pertinentibus. Ex *Animali regno Urinæ vel Salis Ammoniaci urinosus Spiritus* sine febre furores & inquietudines equidem interdum feliciter sopit, quam summa quædam Opiatorum, plerunque hic evanidorum dosis. Sed hæc alterius classis & considerationis sunt.

Mel quod attinet, (dum eneetas *Apes Muscarumque* mucosores, siquidem adeo placeant, Calvastrum nullibi non inveniunt, sit nobis non foris *Lithuanicum, aut Virgineum* saltem, sed *quodvis* bonæ notæ : ad internos usus, in certas circumstantias, & vel naturæ suæ intuitu Saccharo à quibusdam haut incogitanter interdum prælatum,) citra quæsititas olim, & nuper alicubi reductas, (dum tamen in compluribus adhibitionibus supposita illa tantique habita *subtilitas* nihilominus disperit, servataque nil evidenter hæctenus contulit,) ambages, consueta colatura *depuratum*, aut quandoquidem ex adverso nonnullis, etiam medicinam professis, cerosus iste odor displicet, (quo vis ex parte, sed oppido tum cum volatilitatis istius consumptione pereat,) denuo ad consistentiam *Recoctum. Melicratum* hinc, siquidem opus foret, prompte, & *Hydromel spirituosum*, ubi potui vehiculoque tali adfuerint, secundum recentiora Monita facile optimumque, (quo *Liquonico quoque Moschovicoque* singularitatibus dediti careant,) nemo non conficiet

ficiet *simplex aut Compositum*. De *ardenti* vero hujus *Spiritu & Aceto* supra diximus. *Tinctura Mellis* mel est, *Spiritu Vini* dissolutum; *Quinta Essentia & Elixir* libellorum quousque produunt, tantum (inter nimia promissa,) supervacuus labor. *Aquas antipodagricas cum Vitriolo vel Tartaro destillatas*, similiter vix uni alterive levaminis aliquantillum attulisse vidimus. *Spiritus* autem, ut cum conformibus acidulis, è *Lignis durioribus*, *Manna*, &c. destillatis admodum conveniat, illic tamen ortus & majoris quantitatis, hic parabilitatis causa, forsitan ad selectum nostrum in solutiones quasdam trahi posset: at citra frustraneas *Digestiones*, repetitasque (sine multa particularum inversione,) *Rectificationes*, quamvis multis in secreto quasi, pro *Philosophicis* habitas; magisque adhuc citra curiosiores aut cariores *Coralliorum* vel *Antimonii*, (interdum in fine tantillum communicantis) combinationes.

Limacum. (pro levi nonnunquam Podagricorum solamine) *Liquorem*, post nauseabundum mucorem tandem colligat, qui *Verbasci*, *Lumbricorum*, *Catellorum*, *Ranarum*, &c. liquaminibus nimium tribuit. Uti quis hic suas patitur manes, ita singulare sibi remedium similiter invenit, aliisque postmodum commendat? Nec de *Lactis* delectu disputationes nostras faciemus. Phthificis liber esto: utinam vero & sperata inde restitutio. De cætero totum in *Topica Medicique* directiones *Matresfamilias* habeant, cum suis, (haut postremæ tamen considerationis) *Coagulis*, alibi à *Venatoribus* quæque, (inter tot æquivalentia acceptiora,) petitis; & *Caseo seu recenti*, seu antiquorum *putido*, ab accidentaria inventionione ad *Cataplasmata* libellis hodieque hyperbolice tracto. De *Axungiiis* autem eo-

rumque affinis jam ante egimus : quemadmodum etiam de *Sulphuris Vitrioli narcotici* (hodieque Laudanis nonnullibi adjecti) sufficientia, titulo de Vitriolo & Martialibus aperientibus. Ut proin institutum nostrum persequentes pergamus ad

Roborantia temperata, Analeptica, Refrigerantia, &c.

S Itque primus (post Monitorii, supra de Refectivis positi repetitionem,) Acidulorum Fructuum Succis locus; utpote quibus (ubi revera opus,) Refectorii quidpiam, ob naturam vegetabilem nobis propinquius, nec mineralibus Acetositatibus (reliquas quidem destinationes feliciter sæpe faciliusque expedientibus,) adeo exprimendum, haut immerito subesse videtur. Ponamus autem è Nostratibus (parabilioribus, sat jucundis atque præsentaneis,) primo *Cerasorum acidorum Succum*, (si libet immaceratis propriis aut *Persicorum nucleis* alteratum,) non tam solitarium, (nec certas in compositiones, aut extemporaneas Vini, cum pauxillo Aquæ Acaciæ, mixturas seorsim placeat;) quam ubi copia datur, *Succi Ribium* subquaduplo, *Berberum* suboctuplo amplius alteratum; post spontaneam residentiam in Vap. Balneo ad tertias exhalatum; per diu sic, (seu solitarius solet, & *Tartari Crystallini* aliquantillum simul deponit,) durabilem; & quod in *Cerasorum, Ribium Berberum, Rob*, ac spissioribus (non sine multa gratiæ diminutione) *Essentiis, in Diamarenatis*, diffusiori *Ribium Vino*, &c. quæritur, compendiose præstantem; dilutu cum aliis, dulcoratuque facilem; ut nec muliercularum vulgaribus talium, aut in specie

cie exacinatorum *Berberum Conditis*, institorumque *Rotulis*, multo minus autem ob antiquaria quædam Composita *siccatis* (non sine perversione) *Berberibus*, aut propter supervacaneum *Electuarium Rosatum*, compactis hinc *Trochiscis* indigemus: cum succi aliquantillum, contusarum *Arillarum* loco, longe jucundius isti aliisque instillari potuisset; & in specie *Cerasa acida siccata* hordeatis æstuantium adjecta, vel per se aut cum passulis decocta, *Conditis* parabilia salubrioraque sint; ceu inverminosorum *Dulcium Sapa*, ipsaque purificationi *Essentia* gratiæ haut ita multum, multam vero in mucosities proclivitatem invenimus; si *Aquam* quidem, non ut (in tanta, post quaslibet etiam destillationes fallacitate,) *Epilepticam*, sed pro aliorum solummodo vehiculo; tanquam gratiorem diffusiori forsan apparatus vel adsuætorum variationi quis largiretur.

Sit potius, ubi per *Regionum* Annique clementiam habentur, *Cydoniorum Succus* ad quartas parili modo exhalatus; sat sic in frigidiori loco durabilis, alias vero in fermentationem (nativæ gratiæ quidpiam dementem) proclivior: quo tale quid per loci incommoditatem veriti, cum *Sacharo Sirupalem* (ita concentrati) consistentiam interdum data opera quæsimus. De cætero spissiori *Rob* simplici, (tanquam denuo nihilominus ægriusque diluendo,) quemadmodum & vulgari, (ac ni communiore modo reposituraque fervetur,) minus contractiori *Myrothecio tractabili* *Vino* commodior; simplici (vinoso magmate cum sui similibus hodieque nequicquam infecta) *Miva* aptior; quo *Aromatica* cujuslibet repræsentatione, per leve *Aromaticarum Aquarum*, *Elæosacchari Diaromatici* vel *Essentiæ* competentis additamen-

tum prompte alterabilis, quodcumque lubet invenietur. *Spiritus* (injucundissimi Fructus Succique perditionem excogitatus,) destinationi ejus revera contrarius, *Semina* pro (non adeo rejiculo) superpondio, *Siccatorum frustra* (potius culinaria,) *Condita*, *Marmelata*, diversimodeque hodieum *Diacydonia* mulierum negotiosorum teneriorumque sunt deliciae, extempore quoque, si complacuerit, citra vasculorum multiplicationem Aromatisandae; Purgantibus sane, utut diversimode, per Magisteriorum quoque solutiones, &c. id peractum sit,) fere frustra perversae; si nostratum ad ejusmodi masticatoria nauseam, & elegantiora Cathartorum compendia spectamus. Atque haec est vernaculis: quibus, ubi tolerabiliter comparari nonnunquam queunt, accedere tunc posset *Citri Limonumve* (indistincta hic) *Aciditas* (post residentiam aut filtraturam) non tam intensiori calefactione divaporationeve infracta, (ceu singularis ejus hic natura curiosioribus pridem observata est;) quam, si *Sirupalis consistentia*, (succu corticibus prius alterati, vel potius simplicis parte una, & una semis sacchari constans) nimis saccharata videatur, ana selectioris sacchari condita; diu sic, praesertim in loco paulo frigidiori durans, nec suboriente interdum fermentationis cujusdam indicio deterior vel ingrator; si placuerit, instillata (ipsi plane congeneris) *Spiritus Vitrioli* particula, haut inconvenienter tunc intendenda; vulgaribus varieque (pro impedienda aliquali flavedine) tentatis *Siruporum Acetositas Citri Limonumque* modis praesentior, seu in nativo suo acore minus persuasa; *Vino* quorundam *simplici* penitusve nonnullis prius *fermentato* asservatu dispensatuque commodior; *Conserva*, *Gelatina*, *Conditoque* (dum recentes, ubi sup-

suppetunt, taleolæ salubrius exfuguntur,) contra-
ctiori praxi longe utilior : De cætero Cinamomi
Aqua hinc similibusque acidis succis & Essentiis
gratiam gustanti in lignosum quid, *Destillatio Succis*
per Retortam, Vitriolicam ejus naturam in Aceto-
sam, (è parabilioribus æque proliciendam) cum
empyreumate incassum pervertit. *Aqua* inde per
Alembicum abstracta exigui momenti, *Morsuli*
ditiorum delectamentum sunt.

Atque his ita pro loci temporumque ratione
tantisper positis, nec *Aurantiorum Conserva*, *Con-*
dito, *acidulorumque Succo vel Sirupo*, (quasi fe-
liciori hinc medicatione, nec cariorum adhuc
faciliusque prætermittendorum *Granatorum Vino*,
aut Acetosorum, multove minus (inter epicerasti-
ca,) *Dulcium utrolibet Sirupo* indigebimus in-
super; ni data opera Antiquos, vernacula sua
merito adhibentes, per cæcum obsequium data
opera sectari voluerimus. Non culinari extero-
rum *Agresta*, *ejusve Rob*, aut (acidulis aliorum
Succis neutiquam gratiori, inter sistentia permul-
tis compendiosioribus, præsertim mineralibus,
posteriori) *Sirupo*, vel subsidente laboriosiorum
Tartaro. Non *Myrtillorum nostratium* (nisi forsan
tincturæ causa, præ *Essentia liquida* saccharata, præ-
que *Fermentato* colorem utrinque facillime per-
dente, *Sirupalis* hic in specie consistentia diffusos
in apparatus placeat,) *sapiformi quorundam Cras-*
samento, *siccatisve* in plebeiorum fluores (at in fi-
dis sæpeque novam fermentationem excitantibus)
Baccis. Non *Rubi vulgaris Fructibus*, aut muca-
ginosam, sambucinique quid sapiente *Essentia*.
Non *simplici* (flatulentiori) *de Pomis* (certe dum
ægrotamus comestui acceptioribus culinæve aptio-
ribus,) *Sirupo*, facillimique mucoris, etsi probe

saccharata fuerit, *Essentia inspissata*; de cætero
 haut profecto tantis, ac communiter deprædicantur,
Cordialibus, ut *Compositos* quoque hinc *Sirupos*,
 olim hodieque inter divaporandum odoratorum
 accessoriorum gratiam plerumque perdentes, in
 solitarios aut Chermesinos usus parare referat.
 Non *Syrorum quorumvis* (sub sirupali consistentia)
Succo, per se & cum *Pomaceo* in Aceti vel Cidre
 Normannorum confectionem aptiori; ceu *Mos-*
chatellina condita & canthifata ad Bellaria delica-
 tiorumque delicias pertinent. Imò nec iis adeo,
 quæ tamen quasi per conditum è *Moro* (omnibus
 districtibus alias haut æque frequenti,) vel ex *Ideo*
Rubo communiter imperantur. Hujus puta *Sirupo*,
 quamvis in Dispensatorio super aurum & unio-
 nes commendato; vel istius vexatissimis *Diamo-*
ris, seu simplici, seu (uti vocant,) *Usitato*, seu de-
 nique (extemporaneo potius) *Composito*; siqui-
 dem æquivalentibus stringentibusque succis, de-
 coctis atque mixturis longe parabilioribus fauces
 nihilo infelicius perlini vel elui tota die cernimus:
 ut nec *Rubi Morique folia* huc trahi debeant; ceu
 pridem cunctis his substituta sua adsignarunt. *Sic-*
care vero utrumlibet *Fructum* fere simplicitatis
 cujusdam, *Acetum ex alterutro* culinare, *Aqua*
utriusque (licet è *Rubo Ideo* non injucunda,) inter
 alias pariter gratas, corruptu sunt faciles: ut proin-
 quandoque, dum ejuscemodi fructuum fieret co-
 pia, *Essentias liquidas* hinc animi gratia paraveri-
 mus; & vel superiori è *Cerasis compositæ* addide-
 rimus, vel decumbentium, (variationem in ejus
 generis reſectivis nonnunquam quærentium) cau-
 ſa seorsim ſervaverimus: *Mori* quidem ſuccum,
 ad tertias post reſidentiam exhalatum, ſimpliciter
 quoque, & citra Sacchari, (ſermentationem in vi-
 noſis

noſis hiſce cum deterioratione interdum promotis) acceſſum; *Rubi vero Idei ſpontaneum*, (cum ad tertiæ partis remanentiam & ultra exhalatus per ſe nihilominus haut duret, fermentatus autem ſimiliter ſit ingrator,) ad ſirupalem fere conſiſtentiam redactum. Sed hæc extra delectus noſtri ſcopum ſunt.

Accedant potius *Rofa* : non pro more ſingula ſpecies ſeorſim, *Alba, Incarnata, Rubra communes & ſaturatiores, Sylveſtres*, imo (cum exuccis *Placentis*, accidentariis que inter tot ſtringentia *Antheris*,) ipſæ hortulanorum *Lutea*; ſed (miſſis tantum minutiis, ac nimiis claudicantium traditionum obſervationibus,) *Hortenſes quævis* parabiliores, aut ubi penitus defuerint, etiam *Sylveſtres communes* vel ſi dantur, *cynorrhodi. Aqua ex arvenſibus* equidem remiſſior, in Completarum defectu tantisper tamen ſufficiens eſt : qui vero ex *Albis*, (alias hunc in finem convenientioribus,) *Incarnatis, Rubris*, & quam *ſeculi roſarum* (diverſa ſcopi prætenſione,) dicunt, paratim ſingulas deſtillant, labores incuſſum, præ exceſſiva circa minima quædam curioſitate multiplicant, dum fragrans quævis (modo pro Ophthalmicis roſæ non nimis fermentatæ, vel majori Vini ſpiritusve ardentis quantitate ante deſtillationem humectatæ fuerint,) ſatisfacit. *Damaſcena* (etiam extemporanea,) delicatiorum, *Acetum culinarium, Iulep* ſaltem *Aqua roſarum edulcorata, Spiritus abſtractitiuſ* parum rofaceus, *fermentatiuſ* per ſe paratus (in ea requiſita florum copia) non cujuſlibet loci, cum *Saccharo* (alibi dicto modo collectus) parabilior, diffuſiorum tamen potius apparatus eſt; ceu denique *Oleum*, etiam *antheris capitulisque adjectis*, (quod in Oleoſiſſimo, ſi per ſe cucurbi-

ta è retorta destilles, flore oppido mireris,) parcissimum aut suspectum; ut illud è *rhodino ligno* (dum *rhodiam*, haut alias rejiculam Semper viviformem *radicem* vel *Cynoshati spongiæ* æquant,) tantisper petendum veniat; quousque datur recens falsationisque expers; siquidem *rassatura privatim destillata* raro sumptus compenlat; adjecto vero ana sacchari post fermentationem *Spiritum* haut injucundum curiosioribus promit. *Conserva* è *rubris quibuslibet*, (sed in defectu *nec Albæ nec Incarnatæ*, nonnullibi *seorsim* sic, sub frustra tamen ejusmodi saccharatorum multiplicatione servatæ; quæ sitas intentiones deserunt,) secure nobis parabitur, ususque demum tempore *Vitrioli Spiritu* convenientibus alterabitur citra supervacaneam *Vitriolatæ* asservationem. Accedat insuper potius melliformis *Essentia*, è *rubrarum Albidarumve* (*recentium aut rite siccatarum*) infuso clarificato Per Vap. Balneum conquisita, sacchara; *Fermentato rosarum* commodior, in *Tincturam* (*Vulgari* corruptu facili) simultanea *Mixtura* prompte redigenda; *Melli* quinetiam (si opus foret,) aut oleosæ *Citri Essentiæ* haut difficulter, quo *Mel rosatum quodlibet*, aut olim nequicquam *Citratum* exeat, confundendum; profuso *de rosis siccis Syrupo* superior; Ipsi (paulo amaricantioris) *hermes Essentiæ atque Sirupo*, (rosis alias haut raro saturato, viribus revera par: ut competenti confortantium & suscitantium adjectione profecto *Mixturam* cuivis *Confectioni Alchermes*, (à Nostratibus Exterisve, seu secundum *Arabum*, seu quasvis solertiorum *recentiorum* designationes compositæ) præsentiosem, ad minimum (persuasiones dimittentibus, & quantillum Antiquior compositio de Grano tinctorio participarit; item quod *Analepticus Mynder Pulvis* alia-

aliaque Confortantia, citra Chermes accessum nihilominus præsentanea habeantur cogitantibus,) multo minoribus impensis nanciscatur, quisquis solummodo hoc hæsitantium aut desperabundorum Asylum nobiscum aliquanto penitius, & in quibus potissimum effectus fundamentum consistat, excusserit. *Floccos Chermesinos* sacculis & epithematibus addere, alias saltem ostentatorium, *Filis* cruentantes ligare, vel *panno*, viliori quoque, Morbillos sollicitare, muliercularum est. Antiquariam *Sirupi* (quot modis hodieque temere profusarum?) *rosarum solutivi*, *rosati simplicis*, *Mellis solutivi*, similibusque è stringentibus hisce catharsin, varie usquedum procuratam tutioribus nunc passim, dum opus est, feliciusque (citra exoticas dulcorum effervescentias) procurari, supra notavimus. Nec *Saccharo rosato*, licet vel extempore fat commode concinnetur, opus hic habemus, nec pridem Dispensatoria: siquidem cum aliis potius Compositionibus quam solitario usui serviat, ubique adjecta proportionali Pulveris aut Essentiæ rosarum particula compensari potuisset. De cætero cum superioribus lustris adsuetis alicubi Hepaticis, præsertim potatoribus simplicissimum è *Rosis*, *Coralliis*, *Sentaloque rubro*, (*Essentia Berberum* aut *Vitriolicis* moderate saturatum) Pulverem sive Trageam, etiam Rotulas Morsulosve (plus tamen sacchari quam solidioris efficaciam sic ingredientes,) redigendam daremus, facile, famosissimis licet, *Diarhodon*, & (nomen illud majori jure promeritis) *Diatrionsantaloni*, *Rosatæ novellæ* &c. (inconsiderate è contrariis superabundantibusque conglomeratis) *Speciebus*, ac ejusdem fortis *Trochiscis de Rosis atque de Cantalis* carebamus. At qui

liis, &c. longe majorem gratiam, Nitri vitriolati insuper, Clissi, &c. sufficientiam considerat, facilius adhuc cunctis istis, varietateque sub *Tragearum, Morsulorum Confectionumque Hepaticarum temperatarum* titulo hucusque superadditis carebit. *Oleum Rosarum simplex*, (dum per ambages *Compositum* nihilo est saturatius,) imo negotiosius ipsum *Omphacinum* quovis modo parent, qui traditionibus cum damno quoque, inter simpliciorum tonforum persuasiones adhærescunt. Quod ex Oleositatibus hoc in genere sperari secure potest, supra ad imitationem Olei septem florum propositum nobis præstat: quemadmodum *Farinacea quædam, Saponaria, Saturnina, vulgarissimaque Epiceraistica, aut domi ad Infrigidantis Unguenti modum paratum*, in suo quodvis genere longe tutius commodiusque efficiunt, quod *vulgari Rosato Unguini*, (dum inibi nequicquam olim quæsitæ deliciæ tanti non sunt, *operosiores* autem ambages amplius vix meretur,) adscribitur.

Cæterorum, ubi *Caryophyllorum hortensum*, cujuscunque coloris aut (in ea hodie nominum vanitate, amplitudinis, nobis facta fuit copia, intermiscuimus Rosarum floribus Essentiæ earum destinatis; quo nec dicitorum *Caryophyllorum Essentia* (ferri contactu aliquantum alterabili, pro diuturniori vero conservatione satis saccharanda, (seorsim indiguimus : utut in Vap. Balneo rite parata alias non sit inelegans, diffusiorisque *Sirupi* (dum *Aqua dest.* inusitatior, *Acetum* culinarium est,) & *Conserva* (licet simpliciter haut ingrata) locum prompte suppleat. Multo minus autem Myrothecium contractius *Cyani Flores* (plebejorum cachecticorum Infusis forsân aptiores,) hic exigit, aut nimis alicubi commendatum *Sirupum*, satisve parcam
cvani-

evanidique coloris , (dum Ophthalmicas *Aqua* destinationes vel Rosacea complet,) *Essentiam*. Sane qui *Borraginis* speciosiorisque *Buglossæ vulgaris* aut ipsius *Italica in Floribus* haut tantam vel potius accidentariam, in *Radicibus*, *Foliis*, expressiove, (quovis modo) *Succo* putatiam tantum (per traditiones) vim Cardiacam deprehendit, nec ista huc cum *utriusque Sirupo* mucaginosioribusque *Conservis* huc trahet : ceu olim *Echti Flores* paratamque hinc *Essentiam sive Extractum* melliforme (sat tamen adversus situm saccharatum) illis eodem successu substituimus. Sed hoc non nostræ nunc intentionis, *Sal vero Borraginis* tenerius quidem, at extra herbæ destinationes, præque aliis in effectu nihilo singularius, *Aqua* demum seu e *Floribus* seu è *Toto* destillata alias deses & quasi fatua, corruptuque (ni præter plantæ naturam *Spirituosa* ingratorque paratur,) facilis est. Ita nec *Santali Species* adeo, cordiales inveniuntur. *Citrini* remissiorisque *Albi* fragrantiam propinquiora e *Cupresso* &c. æquare *Rhodinum* superare posset : *Rubri* vero adstrictionem etiam in vulgatiore *Brasilienso Ligno* invenimus : quemadmodum *Tinctura* (alicubi hinc petitæ,) paria in magno Nostratum Hæpaticorum sistentiumque numero. Si tamen omnino quispiam vel ob Timorenses, (istius effluviis ex parte non nemini adscriptas) febres aliquod hinc velit, forsitan *Rubrum verum*, (*sylvestri* Afrorum litui relicto,) esset ; pro gregariis in *Decocto* præcipue, haut plane deses ; ceu in dispositionibus Phthisicis ac hæmoptoicis macilentorum, pro falsuginosioris sanguinis aut feri attemperacione haut incongruum deprehenditur : ut ex adverso equidem (cum aliis fixioribus & inodoris,) Topicis aut *Speciebus pro Epithemate Cordis atque Hepatis* non

quadrat : sique exiguum speciosiorum quoque vel correctiorum levamen, (muliercularum euporistis, item odoramentis &c. æque facile & ut plurimum securius compensandum) expedimus, totum (hujus intentionis) Compositorum teorsim propositorum genus exesse hinc poterit : quemadmodum (inter tot attemperantia ac stiptica) *Corotum* quoque *de Santalo*, *Incognitumque* (utinam!) *Emplastrum* : dum pro forma saltem, & satis incommode, vel accidentario solum effectu gestantur, etiam Artis pharmaceuticæ regulis magis applicata, at nihilominus paucorum effluviis ingredientibus, resinosis inviscantibusque constantia Santalina atque Hepatica. Podagrisci qui lenimentum quoddam è raspatura Ligni cum resina subacta sentiunt, emplastriforme magna nunquam non inde habere queunt. *Utramque* vero *Pimpinellam sanguisorbam*, Santalo licet quadantenus affiuem, iis qui Vina coronant, *Aquam* autem, *Conservam*, *Sirupum* & *Extractum*, inter tot sistentia Vegetabilia, Corallina, Martialia &c. diffluentioribus repositoriis, quemadmodum & *Caryophyllatam*, infusis olim tantopere vindicatam, (præsentioribus contractioribusque catharrhalibus & anodynis contenti,) Cerevisiarum alterationibus, *Rosam Hierichunticam* demum incertis tenellarum persuasionibus, cum aliis supervacaneis hic remittimus.

Nimphææ (alias haut omnium destriatum) *albi luteique Flores* sive destillantur, (nam *utrarumque aqua* prostat;) sive *conserventur* in acceptiores, *Siccitati parvi momenti*, & *Sirupi* (*simplex* sc. atque inconcinnior *compositus*, præ tot temperatis epicrasticis,) revera superflui sunt. Vis Antivenerea & Suppressoria in specie & hic, & in *Semine*, *Radice*,

muagineoque ejus Extracto, etiam per ardentem Spiritum amplius *depurato*, pariter atque in castissimo (si calida affinitatis causa huc referre licet,) *Agno*, *Trochiscis* istius, & pomposis *Aquis Castitatis*, *Cannabisque Emulsionibus*, (nonnullis etiam *compositis*.) plerunque claudicat; majorque sæpius inventa in Nitro, vulgarique *Salice*: ceu hujus *Extractum* (missa floridorum *Fulorum* ingrate-dulci *Aqua*,) è *Foliis* (Nympheinis commode substituendis,) aut potius summitatum autumnalibus illis *Glomis* quasi balaustinis confectum, quandoque non sine fructu dedimus. Verum (donec forte emaculans *Cahuwee* frequentius coqui incipiat,) dæmonium hoc plerunque nec nive nec jejuniis ejicitur; ceu ab altera parte Gonorrhœa legitima (sub cujus specie aberrans procul dubio chilofitas, in Urina primo clara, postmodum copiosissime subsidens, plures hæctice consumit,) hic locorum est infrequentior.

Quantum autem ad residua, *Lactucas & Portulaceum recentes*, citra notabilem alterationem indies largiter comedimus: atque hinc nec singulare quid in *siccatis Saccharove* (refrigerii tamen causa) *conditis Caulibus ac conservatis foliis*, uti nec *Sirupo de Portulaca* (dum *Compositus* fere magis Intibacens est,) *simplici siccatove utriusque* (Lactucæ alias innoxio *Succo* invenimus. *Fabariam* (gravidarum alicubi contra cæcas hæmorrhoides) periapton (*Solanum*, ac *Sempervivum majus*, recentia,) siquidem inconsiderate *siccantur*, vagis & è mure tunc (pro expresso *Succo* quoque, si *Sirupo simplicis* extemporanei que per Ammoniacum *Compositi loco* magis placuerit,) legendis experimentis, *Lentem palustrem lacustrium*, *Alsinem oscinum* ingluviei, vel cum recenti *Nummularia* tabido-

rum

rum aliquando, placentulis, *Violariam* (clysteribus hinc nihilo melioribus,) pauperculorum Oleri, *Erygerum* demum utrumlibet, tartarea *Vitis folia* & (omnibus forsitan in virore suo præstantiorem) *Anserinam* euporistis, nec interdum contemnendis Topicis relinquemus. *Nummulariæ*, *Senecionis*, *Anserinæ*, imò *Lactuca Solanique Aquas*, ac *Vitis* (alias non cujusvis loci) simplicis vel (in singulare oculorum gravidarumque solamen) alibi *Destillatas*, (inter diffusas earum præparaciones largosque, effectu tamen plerunque minores haustas,) elegantiora præsentioraque in quavis destinatione æquant, ceu *Fabaginis*, *Portulacæ*, ac *Semper vivi Destillatas* sæpenumero vel Aqua simplex expressit. *Trochiscis Gordonii*, (nam Opiati & Adstringentes reliqui alterius classis sunt,) competentium Emulsio (interpositis sistentibus &c.) longe est commodior; uti præ *Nymphææ* (Violato alias comparato) *Oleo* suprapositum illud, infusis temperatis aliquod floribus constans, ac *Hyoscyamino* pro lubitu ulterius alterandum: siquidem horum ac consimilium Unguentorum Emplastrorumque Infrigidantium effectus ut plurimum magis accidentarint, sæpe nullus aut innoxius deprehenditur.

E Venereis ponamus hic potiorum *Satyrriorum sacculentas* (emeritis seu *marcidis* paucum potius, quam contrarium succum reddentibus;) *Radices*, (cum *siccatae* langueant) *recentes*, non tam *Conditas*, quam ardenti Spiritu rite (citra quoque Panisnicam) *Extractas* seu in *Essentiam Saccharatam* melliformem, (sequestrata superflua mucagine, redactam; & dum *Aqua simplex* ingrata languidiorque, *Aqua Vitæ* & *Essentiæ liquidæ* ob Diffusiores Spiritus Vini Doses exhaustis inconvenientior,

tior, *Sal* denique haut specificè Venereum est.)
 reficientibus aut simulantibus additamentis, (si
 opus fuerit,) amplius modificandam; ut *Extracto*
composito, officinalique (culinariis quoque stipato)
Diasatyrio aliorumve *Electuariis ac Mixtureis magna-*
nimis, Pacificis, Satyriacis, (testiculis etiam, pria-
 pis atque carnibus animantium varie constanti-
 bus,) separatim non indigeamus. *Morsuli* hujus
 census ulitatiores, vel extemporanei vel remissio-
 res sunt; & qui flaccidissimum emeritorum hic
 stomachum novit, turbata mane (nimium Saccha-
 ratis formulis) præcordia inferiorem appetitum
 potius extinguere haud infrequenter deprehendet.
 De cætero flaccidorum sanguis sive serum non so-
 lo *Fraxini, Erucæque semine, sed Pipere quoque, Si-*
napi, Capis, Favonorum Cubebis, &c. accenditur,
 seu acrimoniam irritantem induit; tripudiantem-
 que vel trivialis cantilena juvat. Vere autem, præ-
 fertim præcocius emeritos, talia (sæpe non sine
 noxa, ceu stimulantia pleraque diutius continuata
 plures in lithiasin præcipitasse constat,) perfunctorie
 saltem (æque ac *Eryngium simplex ac conditum*,)
 erigunt; præsentioribus in isthoc casu (dum famo-
 sior *Boletus cervinus* rarius sat bonæ notæ, nec
 semper adeo præsens observatur,) flatulentioribus
 Analepticis, pro re nata aromatisatis; è culina
 quoque lascivientium quamlibet (per americanis-
 mum invecam,) potam comestamque *Chocolatam*
 passim superantibus. Mirum autem, quod In-
 dostanorum *Bange* tamdiu exesse potuerit, vul-
 gares de *Cannabe* traditiones, (si vere nec per simi-
 litudinem solum tale est,) vanitatis impostherum
 convincens.

E Frumentaceis, uti *Paris calidus, tostus, biscoctus,*
vino acetove humectatus, Fermentum pistorium, Mil-
li-

lipeeta &c. diversimode adhibita euporista, multis operosisque sæpenumero Emplastris Unguentisque officinalibus præsentiora ; ita *Panis destillatus*, & vel è clibano singulari (præter faciliores modos) comparatus *Vapor curiosiorum*, (pro jejunante forsitan Democrito;) famosæ vero *Essentia* (resinoso exhalantis *Cerevisiæ magmati* quasi congeneris) vires, citra Cordialium accessum, adeo analepticæ non sunt, ut contractiori selectui superaddi mereantur. Ipsam *Tricici Secalisque*, (& quo eodem tenore reliquas etiam percurramus,) *Hordei*, *Avenæ*, *Fabarium*, imo *volatilem insuper farinam plebs* in Domesticæ experimenta nullo negotio sibi (citra publicam, *Teredinis* quoque asservationem,) conquirit; antiquarii vero Chirurghi plerunque præter rem Cataplasmatibus suis ingerunt. *Ptisanam* citra Dispensatorii præceptum mulieres sat bene coquant; æque ac Septentrionaliores *Avenatum* suum, & quivis hinc inde *Aquam Hordei*; optimam equidem, si simplissima, nec ad alia Decocta denuo recepta fuerit. *Phaseolos* mundo deditis culinæque relinquamus; quemadmodum & *Asparagi turiones*, *Scolymum*, *Sisarum*, *Pastinacam albam*, &c. Delicatorum mensis & intentionibus magis, quam comptiori medicationi aptiora. Uti profecto nec in *Napo*, (extusque epulotica) *Pastinaca lutea*, *Rapo recenti*, vel (pro tussientium decocto) *siccato*, florentisve pro Asthmaticis (potius è *Rapistro*) *Aqua fatua Atriplice*, exoletoque ejus *semine*, *Brassica quavis*, etiamsi Romana, & vel è Catonis commendatione fuerit,) ac similibus reale quidpiam in intentionem nostram invenimus.

Et si hinc ad Animale Regnum nunc descendimus, quantum primo Confortantia concernit, profecto nec *Perlarum* inconsideratissime (præter
Dia-

Diamargariti calidi parciore hic, & *Frigidi* unctuosas Species,) in tot Pulveres, Confectiones, Extracta, imo Destillata, in Manus Christi aliasque Rotulas, imo ipsa Epithemata profusarum, non solum *Occidentalium*, sed ipsarum *Orientalium*, speciosissimarumque quoque, *integrarum aut Foratarum*, provenientiumque inde *Retrimentorum*, (etiam genuinorum) tanta deprehenditur efficacia vel singularitas, quæ, dummodo præjudicia, potissimum ab exotericorum æstimo nata exuimus, & (si tenerior earum substantia, vel hujusmodi Solutionum diversitas alicubi obstat,) experimenta saltem in iis ac congeneribus seorsim facta, (levi cum minutiarum neglectu) conferimus propriis Testis aliisque Conchis, Oculis Cancris, Corallis, &c. invertentibus æquari nequeat: ceu solas Aquas aut Mixturas analepticas hoc titulo oblatas, citra quandam tamen Margaritarum Atomum, idem pluries (imaginatione sic delinita) revera præstitisse scimus. Et si omnino speciale quidpiam nonnullibi conferent, ex tempore sane commodius competentibus formulis adjicerentur, quam tot supra dictis (hactenus officinalibus) Speciebus ac Pulveribus, eorumque suffraganeis *Analepticis, Perlatis Cordialibus temperatis, de Gemmis calidis frigidisque, Rotulis Perlatis, &c.* fatiscencia sæpe vegetabilia nihilominus adsciscentibus, in solitariam asservationem immiscerentur. Ut taceamus quasi, absorbentis Perlarum virtutis inversionem, data opera (pro majori plerumque exaltatione sc.) procuratam; dum modo per *Acetosorum, Salinorum, Vitriolatorum*, item (præcipitantis tamen *Succi citri*, consimiliumque qualemcumque combinationem in *Magisteria, seu vulgaria, seu* (speciosiora quidem) *Plumacea, Butyracea, Squam-*

Squammiæ, &c. negotiosius quam utilius redactæ, modo *Acetosis* &c. (earum interim naturæ seu destinationi minus quadrantibus) particulis sub *Solutionum siccarum communium secretiorumque forma* amplius complicatæ, vel in *Solutionum deliquatarum* aut *dilutarum Oleiformes liquores* redactæ sunt; aut per *Spiritus Saliæ* (alias per se *Diaphoretica*,) alioversum in *Arcanis Floribusque Perlarum* tractæ, vel denique per *Calcinationes* penitus perversæ. Quo tota hæc congeries, *Sirupi* insuper, diversimode (inter extemporaneas solutiones & præsentationes earum in substantia *Mixturas*,) quasi pro *Cleopatræ* mensas quæsitæ, deterioresque adhuc *Spiritus*, in perditionem elegantis & per se longe magis proficui lapilli excogitati, *Liquores* denique ac *Olea Perlarum*, quæ sæpenumero nil nisi *Menstruum* inde abstractum, aut ad summum, phlegmatis proprii particula saturatum, vel *Liquorem* post digestionem aut præcipitationem notabili *Margaritarum* commercio hautquaquam gaudentem exhibent,) *Auri* (nec raro sanitatis simul) prodigis, nilque in culina sapidum, nil in medendo validum, ni carum fuerit, putantibus, aut potius *Matronarum* monilibus tantisper secureque, donec *verum Perlarum Lac cum clave sua* in tot tabitorum atque arthriticorum solamen reveletur, relinqui poterunt.

Aquis Caponum, de Pulmone Vituli, sanguinis Serophæ, Cochlearum, similibusque diversimode (tam olim à nimium-Chimicis, quam à negotiosioribus mulierculis hodiernis) *Compositis*, (nam extremum valeant, qui *Simplices* hujus generis etiam è rorido *Balneo petitas* potant; & *Brodia, Consummata, Collisa, Embammataque* reselectiva amplius nequeunt,) teneriorum aliquos è *Tabidis, squal-*
len-

lentes arentesque (per actualem frigiditatem, aut accessoriorum fragrantiam, destinationemve pectoralem) aliquantum adhuc refocillatos vidimus, restitutum vero neminem. Neminem Hepaticorum *Lupi*, (dum delicatioribus *Gallarum Vitulorum*, &c. indies jucundiusque vescimur,) *Epate*. Stomachicorum neminem, supradictis *Ventriculorum membranulis*. Et qui penitius arrigere voluerit, è Veru Jureque consultius *Volatilium* (quibus *Quadrupedum* quoque galones nonnullibi superaddiderunt) *Testes ac Cerebella*, *Leporis renes*, *cochleas*, *ostreas*, &c. (inter conspirantium analepticorum & irritantium vegetabilium accessum,) petet, quam (non sine perversione) *siccato* nonnullibi *Apri Cervique Patrimonio*, aut inter ipsam etiam *copulam confossorum Veretro*, *cochlearum* sub amplexu præciosorum *Pulveri*, lascivientiumve passerulorum *cerebris*, inter comptiora refectiva Electuarii quoque nauseabunde inviscatis, &c. revera, (ni inflammantibus periculose exasperentur,) languidioribus confidet. Est aliquid *Succinus*, si exoticam Lacertam, ut olim ad Alexipharmaca, ita ad Venerea quoque, sed liberaliori (præ granulati vulgo) pondere trahere placuerit. Verum cuncta hæc mollicellos tantum aliquantum juvant, emeritos parum ac rarius, ligatos, (quantum nos quidem observavimus,) solitarie nunquam. Sic *Leporis uterus* pariter languet, cum ipsis e *Horatiano delicio farciminibus*, *Oleique formicarum* (ubilibet etiam instituto) litu: *Vice Mastlach illud*, *Aqua Magnanimitatis* & *abstrahitius seu à bestiolis*, seu ab eorum (cui bono alicubi *siccatis*? *Ovis Spiritus*, alias intus quidem, præ aliis volatilibus salinis sulphureisque Liquoribus, singulare quidpiam haut adeo præstat;

extus

extus utilior : sed si placuerit, sub Aquæ cujuldam nervinæ ac resolventis destillatione *formicæ*, (in Oticis solitarie neutiquam tantæ præcellentiæ,) compendiosius tunc adjicerentur : *Myrmeciorum* autem Inseſſus vulgi, nec infrequenter abufivi ſunt.

Quantum ad reſidua, quo in viam redeamus, *Os de Corde Cervi*, *cornu Cervi*, *Ebur*, *Lapides Bezoardicos*, *Oculos Cancris*, *Conchas*, & *Perlarum matrem* ſupra jam attigimus : quemadmodum & *Lac* in præcedente claſſe. *Sartorium Sericum*, alias ſatis hæcenus (cum *Bombicum* pridem ſuſpectis *Folliculis*), traductum, fatagentium Virginum mundo ; *Ovi* vero *Albumen*, (dum *Vtelli Oleum*, at citra nimiam toſturam, expreſſam Matresfamilias parare norunt, aut diffuſioribus ſaltem apparatus quadrat,) extemporaneis Topicis, *Aquam* inde deſtillatam (medicaſtrarum *Expreſſitia* in Ophthalmicis poſteriore,) felicioribus pro Mercurialis Secreti edulcoratione, *Galaturam* demum, in nonnullis oculorum paſſionibus haut penitus rejiculam, gravidarum de cætero vanis perſuaſionibus hauſtibusque remitemus.

Et quod tandem (inter refrigerantia, remedia è *Ranis* petita attinet, cum *Spermatis Liquor Alumine ſaturatus* omnibus indicationibus non adeo conveniat, epidermida ſane in tenerioribus interdum ſeparet. *Simplex* autem aulicarum (diverſimode *ſiccato ſpermate* quidem commodior,) aſſervatu tamen fere tædioſior, *Sperniolæ* denique *compoſitum* (cum ipſo *Ranarum cinere*,) inter tot ſiſtentia ſupervacaneum nunc fit : ſuffecerit proin diffluentiori forſan ſelectui, (ſi quid omnino hinc reponendum foret,) ſola non tam *animalculi*, quam *Spermatis Aqua* (poſt paluſtrem debite ſecretam) de-

destillata; extus (ceu interna quoque experientia testatur,) Simplicem inalterationis gradu aliquantum præcedens; compluribus intentionibus præ *Oleo cocto*, (nam de Emplastro de Sperm. Ranarum sub Saturninis dicemus,) multis indicationibus convenientior. De cætero tot in nostra quoque sylloge habemus Resolventia, sat citra omnem Ranarum mucorum efficacia etiam emplastri forma, quibus Mercurius insuper varie dilatatus vel amalgamatus superaddi posset, ut inconsideratus complicato, *antiquiori*, recensve surrogatis *Emplastris de Ranis cum & sine Mercurio* in specie neutiquam indigeamus. Vesicatoria sensibilibus plerunque magis conferuntur.

Ponamus proin è Tertio nunc Regno, demissis supra tactis Gemmis,) primo *Corallia*; & quidem *Albis*, licet haud plane desidibus, & curiosis Tincturam rubicundam pariter fundentibus, (si que libet è Rubro similiter parabilibus,) tantisper (è prædecessorum etiam sententia) neglectis, *Rubra*; (citra magis minusve *Rutilantium* minutias) saltem selectiora, ab albida nonnullibi crusta liberata, eaque cruda, nec vanis prius (*tam solitariis, quam inter punices*) *Ignitionibus, aut nitrosis Sulphureisque calcinationibus* a nativo suo vigore dejecta, sed incassum vexata: satisfacietque nobis inde principio *simplex* (per sufficientem levigationem vel decapsulationem, aut colatorias per linteolum excussiones subtilisatus) *Pulvis*; inter consimilia, (haut uniformiter tamen, dubio procul ob diversam particularum, vel oblatæ insuper materiæ rationem, semet intus æque, ac in Chemicis solutionibus sistentia,) *Absorbentia* fere prima; (nisi quod, ni dissimulemus, lactentibus erraticè febrientibus in progressu hoc sine data, minus profecto quam

quam Concharum aut Matris pl. vel Oculorum Cancri pulvis, Cornu Cervi, Terra Sigillata, &c. quadrare deprehenditur;) De cætero non solum in Hypochondriorum immediatis, verum etiam confectoriis superiorum regionum Hypogasterique permultis vitiis plane polychresta; sive per se, sive Cinnabarinis, Martialibus, Anodynisque, pro circumstantiarum ratione sociata dentur: ut præsentanei effectus intuitu, equidem nemo forte deinceps damnata pridem, & in plerisque sui speciebus desidia, vel alterius saltem aut accidentariæ actionis *Magisteria*, sive per *Alcalia* jam olim, sive (sub sequiorum annorum curiositate & emendandi cacoethe) per *Vitrioli Sulphurisque* (hic compactiora reddentis) *Spiritus*; &c. sub *Plumaceorum*, *Amiantinorum*, *Squammeorum*, *Butyraceorum*, &c. titulis præcipitata, nihilo tamen hinc magis (etsi inter aliquanto majorem adstrictionem) *Cordialia*, utrobique sane jam saturata; vel Pulvisculi tantillum, ægerrime è Sale Ammoniaco una sublimate, (*Florum inscriptione*) elutriatum exigere queat. Quod autem si omnino quispiam tale quid, seu *Vitriolicæ* (post elotionem quoque restitantis) *stipticitatis*, seu *accidentarii levoris causa*, in diffusiores forsitan apparatus, intentiones aut persuasiones expeteret, è simplici saltem Aceto æque elegans, ac è Destillato præcipitari queat, supra monuimus. Nam qui eundem in finem *Spiritum Salis*, aut (simul aliquid sponte dimittentem) (*Vitrioli Philosophicum*, imo nonnunquam ipsum *Æruginis* (instillato Vini Spiritu *Squammeum Magisterium* dantem) *Roris*, *Mellis*, *Mannæ*, &c. cariores præstantioresque *spiritus* hic adhibent, aut novos *plumososque* prius, aperte tamen Nitrosos, aut nil à Spiritu Salis composito (gratis quasi è permultis operationibus pro-

veniente) | differentes destillant, polychrestos istius generis Liquores tantum disperdunt, laboresve frustra multiplicant. Sic pariter *Pulvis Coralliorum Vitriolatus* & *Bezoarticum Corallinum* profecto tanti non sunt, ut (instillandus) ibi *Vitrioli Spiritus*, hic vero *Citri succus* (quorum uterque sub prima dissolutione seu ebullitione de soluto quidem aliquid transmittit, post brevem vero repositionem totum, quicquid Libelli dicant, deserit,) amaricantibus & semicuperosis sæpe istiusmodi Productis insumantur. Curiosior, qui acidulum simulque *Tinctum* vult *Magisterium*, loco vulgaris (ingratoris stipticitatis) *Magisterii Rosati*, & negligentioribus nonnullibi per *Albumen* præcipitati, (plane hinc compositi,) longe speciosius habebit è *Berberum*, ubi suppetit, succo, soluta inibi corallia per Vitriolicum acorem pefsumdando: restante Liquore æque ac qui post præcipitationem in Aceto destillato per Vitrioli Spiritum peractam remanet, aliis usibus tunc destinando. *Solutiones* (uti vocantur,) ac similium *Extractionum Magma* pleraque omnia alias sicca consistentia difficiliter dispensari queunt; & nisi quædam per divaporatos, aut desuper abstractos ardentis Spiritus, (siquidem Aquæ inde destillationes frustra sunt,) aut per competentium Liquorum associationem (tanquam modum, simplici talium Deliquio aptiorem,) pro parte mitigentur, ingratum sapiunt: ceu hinc cum Aceto dest. *Solutio* præcedentibus annis aliquibus, abusus forte simul attendentibus, plane noxia fuit credita. Aliæ parum insuper de Coralliis participant: uti quæ cum Spiritu roris vulgari, & *Sassafras abstractio*, (sed nec per retortam destillatus

peculiariter quidpiam ultra Guajacinum, Quernum, Putaminum Juglandium, &c. adhuc speciosiores confert;) item cum primo profluentibus *Terebinthinae Succinique Aquis*, cum *Succo betulae*, (ea equidem ad orientem,) cum *Clyffo antimoniato nitroso*, potissimum inter ebullitiones praecipitante,) &c. comparantur. Quo Extractiones quoque per *Olea destillata* curiosioribus interdum magnae aestimatae, item per (paulo ante desertionis accusatum) *Spiritum Vitrioli Citrique Succum*, & *Sal ustulatorum cum Sulphure Coralliorum* (dum *Cremor calcinatis*, ceu in *Calce Viva* solet, superstans, alias effectus est,) pertinent: imo *Solutio cum Aqua in confectio- ne Acidi Tartari* residua: licet haec, aequae ac quae cum *Tartaro crudo* coquendo confit, (ni *Magma* de- nuo *Aceto destillato* extrahatur,) à *Coralliorum* destinatione profecto nimis ad aperienda ac detergentia abeat; magisque adhuc cum *Sale Tar- tari* ad instar *Liquoris Silicum* praeparata. Cum *Spiritu Salis* impente falsescit, & pene rodit: nec mitior (tanquam affinis isti) massa (ni repetitis *Spiritus ardentis* abstractionibus utraque infringatur,) e *Capite mortuo salis Ammoniaci super Corallia sblimati* (nonnullis ad *Tincturae* confectio- nem adhibito,) scernitur. *Berberum succus* soluta post dies aliquot maximam partem (*Tartarei* formi consistentia) dimittit. Equidem vero elegans est cum *Aeruginis* (s. aut *crystallisatae*, vel etiam *Sulphuri sociatae*) *spiritu facta Solutio*; advertentibus tamen *Veneri* quid sapit; & si fateri voluerimus, potiores crudorum effectus revera non attingit. *Dulce autem Sal*, citra exotericorum, *Satur- ninorum* &c. accessum hactenus quidem invenire non potuimus: uti nec *Viri*, (quibusdam ex immaturioribus *Coralliis*, aut forte potius *marinorum*

norum investitis circumcirca ramosculis, vel ex ad-
ditamentis visi) Olei aliquantillum, quo experien-
tia firmari potuerit.

His itaque tantisper sepositis, de Liquido quo-
piam (dum consuetudo fere sic hodie postulat, æ-
groti horum interpositionibus haut parum capiun-
tur, fama denique vel sæpius persuasio, his in spe-
cie permultum huc usque tribuit,) deinceps erimus
soliciti. Diffiteri enim de cætero non possumus,
quod donec superlativi effectus *secretior ista* pro-
deat, Tincturarum (ceu ejus generis Solutiones
pro more vocantur,) hætenus vulgarum, sele-
ctiorum quoque, ac largiori Dosi propinatarum,
nec dum ea fit in depurando sanguine, roborando,
sistendo, &c. deprehensa efficacia, quæ firmiter
experientiæ Practicum à Martialibus, antimoniali-
bus, Opiaticis, & cæteris liquoribus præsentioribus,
aut ad minimum alibi æquivalentibus, avocare
queat: & in specie sane, quod etiam elegantiores at-
tinet, *Solutiones cum quolibet Æruginis spiritu factæ*
Liquor seu Tinctura, (ni dissolvens aliunde medica-
tum vel analepticum fuerit,) ejusdem est cum (pau-
lo ante notato) sicco suo Magisterio conditionis;
Solutionisque cum Aceto destillato (à nonnullis per
Spiritus Salis aut Nitri insuper associationem, alio-
vorsum inconsideratius detorto,) communiter con-
fectæ *Extractionem*, debite digestam, idem nobis
præstitisse, plus vice simplici notavimus: ut tacea-
mus *Tincturam e Magmate Corallino*, (per *Acetum*
pomaceum non destillatum, animi gratia quondam
procurato) separatam, pro secretissima quibusdam
effectum qualemcunque advertentibus æstima-
tam. Parca est cum *Clyffo Antimoniato nitrato*,
vel Tartarifato, & illic simul seminitrosa: parcior
adhuc cum *Spiritu Coralliorum proprio*, alias langui-

diori; item è *Floribus*, seu (uti alii vocant) *Sulphure*, id est Pulvisculo cum floribus Salis Armoniaci ascendente; ut & cum *Citri* (alterius simul contagii,) *Oleo*: magisque cum *Roris majalis* acuato operosissimo *Spiritu*, cariorive *terræ sigillatæ Liquore*. Et quantum inde separat *Tartarisatus*, à *Sassafras* vel *Antiscorbuticis abstractus*, aut *proprii Salis tantillo acuat* *Vini spiritus*? Dum *Simplex rectificatior* quasi sponte, etiam super *calcinata* tingi cernitur. Speciosior licet *Manna*, *Melli* tamen hic æquivalet; atque ut cum utrisque his *Tincturæ* per *Querni*, *Guajacini*, *Sassafras*, *Rhodini*, vel *Lignorum aliquot* conjunctim, (etiam post *prævias Extractiones*,) adsumptorum, item *Panis aut Putaminum Fuglandium Spiritum* paratæ in sapore quadantenus, ita effectu quoque perquam conveniunt. Nec qui abstractiorum à *Saturni*, *Ceralliorum* & *cæteris Solutionibus*, (cum *Aceto destillato factis*) *Liquorum*, item *Aceti dest.* à *Sale Tartari destillando repetiti*, similiumque naturam, saporem, & operandi modum paulo attentius examinat, ac congeneribus modo dictis *Spiritibus*, simplicibus, vel ab ejusmodi *Subjectis*, (cum notabili conformique alteratione) abstractis confert, è laboriosioribus carioribusque istis, (etsi vel phlogistis particulis interdum interspersa forent,) singularius quidpiam expectabit. Quæ cum *Tartari Vitriolique crudi* (variante proportione) *Combinatorum Spiritu* confit, à *Mellea* sapore effectuque similiter adeo notabiliter non distat; dum vero paratum hinc (ad extractionem) *Magma* denuo prius *Aqua temperata* extrahitur, si *Spiritu Salis* hæc constat, prævii labores frustra multiplicantur, simultanea ejus affusione eandem fere *Solutionem*, (neglectis tantum minutiis,) suppeditante; sin autem *Vitrioli Spiritus* ita

ta temperatus fuerit, de solutione plus, quam ab initio poterat, remanet. *Vitriolatos liquores solitarie* huc pariter tractos, alias potius præcipitare supra diximus; & spissamentum inde post exhalationem remanens, revera extrahenti Vini spiritui Corallini parum contribuit; ceu *Citri quoque succi* post condensationem *Magma*, nonnullorum Tincturis destinatum. Cum *Nitri Spiritu* horribilis, cum *Salis communis*, & æquivalenti *Vitrioli Philosophico Spiritu*, quemadmodum ex *Ammoniacalis* quoque *sublimationis capite mortuo*, (eodem recidente,) æque ingrator (ni Guajacius Melleis, Acetosisque, ex parte tamen hinc fidentibus solutionibus combinemus,) habetur. Per *alkalinum* autem *Alcakest*, per *Sal Tartari*, ac *Nitri calcinationes* quis infontia sistentia Corallia plane extra oleas naturæve intentionem duci, non cernit? nec ejusdem notæ expers est, (ni per Acetosa postmodum aliter tractetur,) cum *depurato Tartaro*, aut *residua ejus Aqua* instituta Solutio: quæque cum *Cordis sanguinisque Cervi spiritu* particulariores plane in usus confit. *Guttulas* vero quasdam, ægerrime demum, vel ex additamentis, (*super retortæ vel alembici rostrum levatas*, (dum profecto aliter longeque levidentiùs, ac Martiales sic concentratæ se habeant, (secure, cum *Sacchari desuper destillati ultimo liquamine* relinquere possumus. De *Calcinatorum* perditiõibus, sive cum *Sulphure* (parco proventu,) sive *Nitro* (hinc fixiori,) aut inter *Pumices*, aliunde quoque rubentes, aut *per se singularioribus quoque in Furnis* vexentur, modo communiter, modo *per Urinæ spiritum* (sed ut plurimum sub virore) postmodum extrahantur, aliqam satis questi sunt. Ut merito in talium delectu quis tantisper hæreat,

aut siquidem absque liquida Corallina manca videri posset nostra Sylloge, parabiliorem quandam Tincturam interea huc ducat: v. g. cum *Mellis* iorte, (licet nec per *rectificationes digestionesve* amplius, cum immutatione sane quadam, *philosophicetur*,) nihilominus innoxio spiritu, simplicissime tantum, citra prævias Coralliorum solutiones, aliasve *spagiricarum* titulo dispositiones (paratam; vel quæ per *acidulum vegetabilis cujusdam supradicti Liquorem* confit, convenientiorive adhuc (siquidem plerunque hic permultum seu in substantia, seu in aborta saltem hinc modificatione contribuit,) Solvente, naturæ sc. Coralliorumque, (multis neglectæ vel indifferenter habitæ) destinationi magis respondente, aut solum minus adverso, vel per dilutiones digestionesve istas satis mitigando, solutum intimius amplexante, ad minimum tam subito facileque haut deferente, &c. Quo inter reliqua symbolizantia, nec *Sirupis, tant antiquiorum editionum*, (adversis, vel parum, aut nil minus ac *Corallaria* vehementibus,) quam postmodum à diversis diversimode, per varia quæsitæ enchirifes, solutiones, &c. sub *calidiorum, frigidiorum, cordialiumque gemmatorum inscriptione superadditis*, (potissimum tamen adjectis analepticis debentibus, extemporaneæve dissolutionis,) indigebimus: uti nec *simplici Berberum*, (cum aliquali saporis perversione ea paulo post dimittente *succo, crudis*, (dum solutiones cum Aceto destillato *Æruginisve Spiritu* confectas constantibus ferre potest,) saturato, aliisve hujus generis inventionibus. *Trochiscos ac Species diacorallii* in præcedentibus, *Corallinum veromuscum* paulo post attingemus. Atque hæc de commendatissimo simplici sufficiant.

Accedat autem amplius *Crystallus*; haut rejiculum rodentium in primis viis humorum attemperans; inter alia, (per relationes sæpe tantum commendata) *Lactifera*, huc usque usualia, aut parabilius aut præsentius; eoque ipso diversitatem resolutionis, aliterve subsequæ operationis in ejuscemodi Præparatis ostendens. Sit autem saltem (ceu facile potest,) *pulveratus*; citra prævias frustraneasque *Ustulationes*: quemadmodum nec *Salis Tartari* perfusionem, combinati *Deliquium ac Cremor* peculiare quid super *Silicum Liquorem*, experientibus infert. Inter reliquas *Solutiones* potiore quidem, quæ cum *Salis Spiritu* fit, observavimus; tot tamen præsentiora extant diuretici *Liquores*, ut commode cunctis hisce careamus, & magis adhuc longe pigriori, quam crudus lapis est, *Magisterio salinisque* (difficilioris dispensationis) *Coagulis*, incassum sane ab adhærentibus *Menstrui* particulis per quæsitam *volatilisationem* liberatis.

De Solaribus Lunaribusque, quantum ad Temperatiora hæc spectant, in præcedentibus diximus. Restant forte saltem *Saturnina*: quorum, simpliciorum etiam, longa series, necessitas vero haut tanta. Nam cum *Cerussa, Lithargyrium, Plumbum ustum, Minium, &c.* (neglectis tantum circa colorem, subtilitatem, aliqualemve puritatem minutis,) in fundamento de cætero, (citra Præparata hinc quoque, etiam *Chimica*;) admodum convenient, cur *singula Species* (nobis solum hic) reponantur? aut in eadem *Formula* (majoris effectus persuasione, deinceps pro invento more coacerventur? vel certa quædam mordicus ac præcise, (idque non tam superficiali coloris, quam inferioris prævalentiæ causa,) requiratur? aut dum *Minium*, (præter *Cerussam*, sat bonum,) vili venit; viliusque adhuc

huc *Litargyrium utrumlibet*, (siquidem ob exoterici quidpiam intus præter rem veremur,) extus tamen sufficit; cur *Plumbum ipsum*, alias in Menstruis suis sat solubile, seu *Officinarum seu figulorum* more insuper *uratur*? vel ob secretiora quorundam, (interdum Lunari participationi innitentia) promissa, aut quia nil passa, *ipsa frugifera Minera*, (*Plumbagine factitia* aliis artificibus relicta,) in vulgatiores quoque Processus imperetur? *Cerussam* supervacue plerunque *lavari* aliis jam notatum est. Et si, quoad internos Saturninorum usus, vim Antiveneream quidem hic admodum claudicare, attemperantem vero vix decimo ferventiorum Hypochondriacorum aut tabidorum quadrare, Phthificis autem perparum conferre, sæpe dejectos horum omnium Ventriculos magis pervertere, passive deprehendimus; quidni proin suffecerit vel unicum quoddam è prædictorum usualium (nobis hic indifferentium) aliquo, cura & (quousque licet) gratia mediocri concinnatum: v. g. *Solutio cum Æruginis Spiritu*; tanquam dulcoris, præcommuni *Saccharo*, (alias inter tot insipida attemperantia Ophthalmicis extus haut adeo necessario,) aliquanto minus nauseabundi; uti similiter, (sed tamen paulo simul acriores) sunt *Cryscalli cum Nitri Spiritu solitario, vel Aceto dest. adjecto* parati: Aut si communis his dulcor nihilominus displiceat, esse forte tum posset *Magisterium illud* (*volatile*, ac inter additamenta sua sublimabile,) quod è *Nitrosa vel Aquæ fortis solutione cum Muria præcipitatur*; *Vulgaribus per Oleum Tartari*; majorive candore *per Vitrioli Spiritum pessumdatis præsentius*; *Saccharo Saturni cum dicto Vitrioli Spiritu* (non sine aliquali præcipitatione) quibusdam *insuccato*, in suo genere par; reliquis

ope-

operosioribus (interdum segnioribus, nec extus adeo singularibus) *Floribus* paratu facilius, & satis de cætero (quantum inde sub debita adhibitione sperari potest,) activum atque tutum. Qui vero præterea nihilominus *Liquidi quidpiam* desiderat, (licet & simplex *Magmatis, cum Acetone destillato confecti Extractio* haut plane sit inefficax,) è prædicto (per *Æruginis Spiritum* proveniente) *Solutione*, ardenti quodam mediocri Spiritu diluta facili negotio *Essentiam* habebit, quæ *Sacchari communis in Acetosis* (siquidem aquosa istud præcipitant,) simplici *Dissolutione* vel per *Vini Spiritum Extractione*, (ut plurimum non sine inutilibus Aquarum diversarumque Spiritum abstractionibus, Circulationibus similibusque ambagibus instituta,) partim erit gratior, partim compendiosior: *Oleosis in Terebinthino Juniperino Dissolutionibus seu Saturninis Balsamis*, (inconsideratius quibusdam *destillatis*, arreptoque Plumbo sic denuo exutis,) plerisque affectibus Metallique ipsius destinationibus convenientior: operosissimis, (post prævias *Solutionum Fixationes*, *Milii* vel *Lithargyrii* cum silicibus *vitricationes*, negotiosius adhuc vel altioris indaginis causa institutis) *Tincturis* intus, & in medendo, (si experientiæ conferatur,) par: *Martialibus* compluribus *Tincturis*, si cum aliquibus, (è *Saturni Saccharo & Martis Vtriolo Antiphthismicam*, sed ut plurimum infidam præparantibus) sociare lubet & è refuerit, facile socianda: magis denique Saturnina, quam famosus ille *Sacchari, vel* (majori compendio,) *Magmatis cum Aceto simplici tantum confecti* (utrobique citra *Arenæ, Boli, Aluminis* usti, &c. supervacaneorum additionem destillabilis) *Spiritus*, nec intus adeo, (quamvis

ardentis quoque Spiritus quidpiam postliminio ostendat) inter tot acceptiora certioraque singularis, nec extus (si hyperbolem demas, ortum ejus consideres, parabilioraque æquipollentia & æque placida Menstrua inter experiendum opponas,) adeo in Tincturarum quarundam præparatione specialis. Quemadmodum pariter tantopere Saturninum non est *Oleitantillum*, una (si crudum ad solutionem adhibitum fuerit Acetum,) exiens; aut Tartaræ profapiæ *Spiritus*, è *Tartaro Saturninis percoctionem saturato*, cum *Olei* particula collectas; secretiorve (abstrusioris potius, cum *Capitis mortui Liquore* destinationis, quam firmationis medicamentis) *Spiritus e Sale Tartari Saturninique Vitro destillatus*, fumidus volatilis; at acidulus & aliquantum stipticus, si Sal Tartari cum Nitro denotatum fuerit: ceu in *Diff. de Volatil. Sal. Tartari* notavimus. *Sal verum e Capite mortuorum* Extractionum ac Destillationum cum Aceto dest. Spiritu Mellis, &c. protractum, *Cremorem Saturni* atque similia, tantum hujus Solutiones esse, alias nunc constat: & in fundamento profecto parum à communi Saccharo differunt.

Quod autem Topica specialiora jam concernit, equidem dum quivis peculiare quid hodieque invenit, aut ex antiquiorum libellorum orco reproducit, vel in Minio, Cerussa, Lithargyrio, solitariis, aut invicem copulatis, vel exotericis accessoriis nequicquam aggravatis, in albo, rubro, spadiceove Colore similibusque accidentibus quærit, ultra modum excrevere. Sed circumspecto, nec traditionibus aut consuetudinibus Magistri sine judicio adhærenti Chirurgo revera hinc suffecerit primo *Limentum quoddam*, ad imitationem *Unguenti albi vel Saturnini recentioris* ex aliquo saltem (non tota

congerie) Saturninorum simplicium, Aceto s. prius rite imprægnato, oleoque hinc secundum artem dissoluto: neglectis coloris lenociniis, (quas per Aceti destillati imprægnationes, & lenitissimas mixturas curiosior quærat;) *Unguento albo communi Off.* (è Cerussa butyro vel domi subacta parum differente,) præsentius, & *Camphorato* (cum usus etiam tempore adjici queat Camphora,) nonnulli bi commodius; cum *Lithargyrino Off.* levi interpolatione symbolizans; sique seu sub prima confectio- ne, seu postmodum, pro re nata, Nihili, Lapis calaminaris, imo Antimonium diaphoreticum, Thus &c. addantur, (uti Albuminis permixtio si- militer extemporanea potius est,) haut difficulter *Rubrum quoque Unguentum*, aliaque Officinalibus varie *superaddita* exprimens. *Primum* (Dispensato- rii usitatoris) *ad Membra perusta*, alias nulla, inter tot parabilia securioraque Topica, requirit ne- cessitas. Sit porro *Emplastrum* quoddam, pariter (ad *Recentiorum Albi cocti*, vel de *Minio*, aut magis *Triapharmaci* imitatione,) tantum v.g. è Lithargy- rio per Acetum saturato confectum; non solum singulorum modo nominatorum Officinalium di- versimodeque *adjectorum vel correctorum*, eorum insuper, quæ ab *Imperialibus aliquot civitatibus* pri- dem aut nuper tunc, (variantibus licet aut suppres- sis descriptionibus,) nomen per famam aut Dispen- satoria nacta sunt, locum secure supplens; verum etiam si paulo ante notati Pulveres minerales, &c. pro re nata superaddantur, reliquorum, (pinguibus, tractivis, rodentibusve accessoriis frustra combi- natorum, v.g. de *Minio vulgaris*, *Minii cujusdam cocti*, tot *Saturninorum*, imo ipsius olim de *Piperibus*, *recentioris de Plumbo*, &c. promissa sufficienter tunc exolvens: ceu qui adhærentis (cum Oleo) Liqua-

minis tantillum, aut (nonnullis solummodo receptæ) Aquæ spermatis Ranarum hic vanitatem, Saturninæ solutionis, Vitrioli, Aluminis, aliorumque (inter tot variationes) ingredientium prævalentiam, Gummatum alicubi non sine exasperatione inconsultius adjectorum inconvenientiam, &c. considerat, effectusque talium inter se citra præjudicium confert, nec *Emplastrum de Ranarum spermate* seorsim tantopere requiret. *Liquidum* vero quoddam, ut certis circumstantiis nonnunquam debetur, (dum *Aqua Lithargyrii* nullius momenti, *Liquor aliorum de Cerussa, de Tutia &c.* mixturæ extemporaneæ, sed una quasi superficiariæ sunt,) sufficienter quodocunque lubet, invenimus in *Aceto de Lythargyrio*, non tam infusione, quam compendiosa concentranteque *coctione* paratum; siquidem opus, Aquis destillatis Solutionibusve (haut adeo contrariantibus) dilutu vel infractu facile; cosmeticis Magisteriis, Nihilo, Mercurio dulci, Myrrha, &c. imo Oleosis quoque similiter prompte permiscendum; ut quodvis etiam *Lac Virginis*, passim in lixiviosis aluminosisve perversum, alique hujus generis Liquores satis commode hinc exesse queant; nec *Saturni saccharum* vel pro ejuscemodi Dilutiis seorsim exigatur. *E Marcasitis* (si huc referre licuerit) multa quidem, ad internos quoque usus, inter varia promissa proponuntur, *Aqua, Liquores per deliquium & detonationes, Flores, Essentia, &c.* Quædam etiam ut *Extractiones, Fixationes, &c.* in præparationis modo procedunt: ut alii autem merito hic image comprobatis fidsque Antimonialibus acquiescunt, ita nec nos solidiores circa talia observationes, (in ejuscemodi suspectorum experimenta alias haut proni,) afferre possumus. De cætero tamen mereri videtur Minerale hoc, (pro *Stanni*
quæ-

quæſita *induratione* Regulo Antimonii longe inter ea poſterius; quemadmodum & ſolubiliffimum volatileque *Zinckum*, *ejus Flores detonatusque Pulvis*, ut ulteriori penitiorique Experientiæ ſubjicerentur; nec in ſolo fere *Magiſterio Marcaſita* coſmetico, licet per ſe & cum Mercurio dulci, Saturninis, (ceu nonnullis cum Benzoe quoque) haut rejiculo, atque tunc per *Muriam vel Aquam ſimplicem* elegantius, quam cum *Tartari Oleo*, & certius quam cum *Vini Spiritu* præcipitando, hæreremus. Sed de hujus claffis affinibus fatis forſitan nunc dictum eſt.

Vulneraria, Adſtringentia, Detergentia, reſiduaque Topica.

IN Ultimo vero hoc capite reſidua conjunctim expendimus; ducto in Vegetabili quidem regno à *Vulnerariis*, communiter ita dictis, initio; ſitque primum inter ea (*utralibet vel promiſcue*) polychreſta *Plantago*, pro *Extracto ſaccharato*, tartareo quidem ſedimento perquam affluente, fruſtra tamen aliquibus in Hepaticis & cæteris affectibus multorum pretioſiffimorum loco ſane non commendatum; *Sirupum*, *inſpiſſatumque ſuccum* ſufficienter exprimens; mixtu cum Bellidis, (ni potius laborum minus prodigus utramque plantam conjunctim extrahere voluerit,) *Vulnerariis*que *Effentiis* perfacile. *Semen* commendatû quidem eſt, cum ſuis *Diaplantaginis*, (ſed oppido interpolandis) *Speciebus*; vique ſimul leniente *Lapathi* conſimiliaque ſtipticorum *ſemina* nonnunquam ſuperat: dum tot tamen æquivalentibus circumſcribitur, & in *Dyſenteriiis* præcipue promiſſis proſecto haut adeo ſtetit, quandam ejus neceſſitatem non videmus; uti nec

(ophthalmicarum, aliarumque, potissimum exter-
narum formularum causa) *Aqua Plantaginis destil-
lata*. Sin autem omnino quis vel in internos usus
voluerit, è *Fulis floridis* longe præsentio-
rem vulgari, item *Polygoni*, *Prunella*, & cæteris aquis,) majori
olim expectatione, quam efficacia, præparatis
inveniet. Nobis porro sit, at in diffusiores solum
apparatus, & pro gregariorum forte Decoctis aut
infusis pectoralibus, (ob liberio-
rem distributionem hic, dummodo simpliciora fuerint, interdum haut
ineptis,) *Tussilago*, in foliis aut toto: cur enim *Ra-
dices* insuper, atque *Flores*, (in *Conserva* flosculenti
ac *Patafitini* quid sapientes,) seorsim serventur?
Atque sic inter suprapositorum *Becchicorum* *Ar-
teriacorum*que, item sequentium *Vulnerariorum*
competentium, & utrinque præsentissimorum
Opiatorum *Invertentium*que accessum, exucca
Hispidula, ejusque (promissis ditissimo) *Simplici*,
& alienæ potius efficacix *Composito Sirupo*; *Pulmo-
naria* præterea, seu (speciosiori quidem & quasi
Symphytina) *maculosa*, seu (parva *Lichenis* diffe-
rentia,) *Arborea quavis*, (dum utriusque languor,
vel è vulgi Decoctis Infusisque oppido cum tabido-
rum planctu manifestarius est;) & magis adhuc im-
bellibus horum & *Hispidula* *Aquis* secure carebi-
mus. *Extractum Tussilaginis Sirupi* & parum inde
differentis *Lohoch de Farfara loco*,) saccharatum
bolari Tartaro affluentissimum, (uti eo adhuc satu-
ratus est, quod è *Pulmonaria* arborea confit,) pa-
ret qui volet: nos dum *Aqua destill.* alias tanti non
est, aliis hujus generis *Essentiis* acquiescere possu-
mus.

Accedat potius *Hypericum*, in *Extractum* poly-
chrestum, pro faciliore distributione aliquantum
(ceu semiresinosa quoque commoda possunt,)

saccharatum : Sirupo Tincturaque liquida, (ardens Spiritus alias permultis hic intentionibus non convenit,) sic commodius atque præstantius, & multo magis *destillata Aqua*, frustraneoque hac in classe *Sale*. Oleo præterea cedat, *simplicissimo* saltem, (ceu vel Patresfamilias è proportionali summitatum maturarum pondere parant,) sine frustraneis Infusionum incompetentiumque Specierum multiplicationibus, ac vanis in longe excedentiores affectus destinationibus : sive per se, sive correspondentibus sociatum usurpetur. De cætero *Balsamicarum* (haut adeo unctuosarum) *Mixturarum*, *Solutionum*, (ceu variæ magnoque numero è Resinosis, Sulphure communi & Antimoniali, Martem cum spiritu Nitri resoluta, & cæteris hinc inde præpositæ, simplicissimæ vero ex euphoristis ut plurimum sunt optimæ,) item *Extractorum vulnerariorum*, &c. decenti applicatione extus plus, quam pinguibus illis *Vulnerariis*, *Mirabilibus*, *Magistratibus*, *Hispanicis*, *Samaritanis*, &c. *Oleis*, *Balsamis* atque *unguentis* effici, circumspectores è Chirurgis alias jam pridem observarunt.

Alchimillam, *Pyrolam*, *Saniculam*, *Virgas aureas*, *Consolidam Saracenicam*, *Pervincam*, *Hederam*, (*Baccis*, *Aqua*, *Oleo* & incerto, ob vanas quasdam compositiones invecito *Gummi* alias superfluis,) *Folia*, *Nummulariam* (phthificis alicubi commendatam,) & ejus generis alias in *Vulneraria Decocta* separatim cumulare, simplicium hodie tonforum est. Sufficit unicum aut duo : v.g. *Pyrola* ubi datur, aut hinc *Sanicula* vel *Alchimilla*, aliisve pro districtus ratione parabilibus. Paratum ex istorum uno alterove conjunctim polychrestum *Extractum*, & singulorum loco est, & horribilibus inconsiderationibusque *Potionibus*, *Pulveribus*, magisque adhuc

Destillatis (cum Vino acidulave Cerevisia) Compositis Vulnerariis, simplicibusque (Saniculæ, Alchimilla, Virgæ aureæ, Pervincæ, Geranii, Millefolii, Perfoliatæ, &c.) aquis utique præstat, parabiliori, accommodatiori, vel domestico vehiculo dilutum. Inter ipsam Herniarum, Auriculam muris (in cephalæis alias haut rejiculam,) & Perfoliatam delectus pro experientiæ Regionisque ratione, per nos erit liber, ut ex his & æquivalentibus permultis unicum, (cum congruis Topicis ac Ligaturis, tanquam hic potioribus,) extet. Lunariam botryoidem, (quorundam Epilepticum) Ophyoglossum, Unifolium, Bifolium, &c. ulteriori curiosiorum experimentationi, Lamium fœtens & inodorum, cum Aquæ ejus Medicastrarum antepilepticis, Polygonatum aulicarum consuetis, Equisetum, (si signaturæ causa placeat, in quavis domo invenendum, sterilitatis tamen concitatæ quibusdam accusatum,) ancillarum mundo relinquamus. Qui Defensiva, Catagmatica &c. Topica sua citra vegetabilium multiplicationes aut variationes parare vel adhibere nequeunt, sibi hinc aut Persicariam (mitem quoque, extus haut inefficacem) habeant, aut vulgatissimum, (hæmorrhagiam quidem, sed improba narium vexatione concitans) Millefolium. Et si pro Stomaticorum, forsan accessorio (dum Uvularia rarior, utrumque Periclymenum, Consolida bugula, Ligustrique uti Aqua inacceptior, ita Folia inusitatiora sunt,) Prunellam alias receptilissimam, ampliori apparatus, (quando Sambucifungos, de cætero non rejiculos, mulierculæ domi servant,) quis adjecerit diversorum hinc inde positorum repellentium, stringentium, epicerastlicorum ac resolventium intuitu, profecto pluribus non indigebit: contractior Praxis ne his quidem.

dem. Quemadmodum nec ad Coagulata, (in eo, ex animalium quoque ac Marinorum classe, Resolventium, mundificantium, sistentium, invertentium, anodynorumque proventu & effectu, rariori *Alpina Plantagine*, vel ipso (alias tamen haut inepto) *Ceresolio*, cum decantata anicularum *Aqua*, fluido *Semine*, laboriosiorumque *Sale*: non tot ad *Casum Stipticis*que, (carbonibus etiam infectis, myrrhatis ac mumiatis) *Pulveribus Potabilibus*ve, (liquidis sæpe) *Medicaltrarum Unguentis Rubris, Viridibus*, & è *Solano Aureis*: quasi competentis Extracti, Oculorum cancri, &c. dosis in jusculo probe butyrato, vel alternatim Olivum rusticorum sumi nequeat. Nec exiget hinc insuper, adversus Hæmorrhagias aut pro Vulnerariorum complemento, *utramque* (hortis decentiorem,) cum *Fuëtu Oleoque suo Balsaminem, Amarantum* *cujusvis etiam speciei* vel *Pastoris* pro periapto, (dum è Cichorio, Nigella, Carduobenedicto, Fraxino, &c. talia præsentioraque justo maturitatis tempore leguntur,) *Bursam*, aut *spicatam*, (in decocto Extractoque viscosam) *Lysimachiam*, Rhopopolarum diversi coloris *Gnaphalia*, vel *Geranii* (tonforibus in illud propendentibus nullibi non legendi) *genera*, aut ipsum (forsan horum omnium potissimum) *Polygonum*, muliercularumve panaceam *Quinquefolii cum Radice Herbam*; alias languidiori *ejus & Pilosella Aquis*; & si quid amplius, saltem ex eo capite, quod profuit aut profuerit, in hanc reliquasque classes tractum est.

Stiptica tot nobis inter vernacula hinc inde proveniunt, ut profecto inconsideratius hodie agat, qui excepto forsàn, (coloris, Extrac-tione alias difficiliori, temere non obscurandi causa,) *vero* selectiorique *Draconis sanguine*, è longinquo insuper requi-

requisiverit seu incertum *Lycium*, raramve *Hypocistidem*, seu mangonifatam *Acaciam veram* rejiculosve *Granatorum cortices*, carioraque præter rem cum *Cytinis Balauſtia*, coriariorum alibi cum *succo Sumach*, & per substituta jam olim dimissum dubiumque *Behen utrumque*, *Myrti folia*, *Baccas*, & vel ex Italia *Sirupum simplicem*, Decrepitarum sandaliis (citra incinerationem) aptius *Suber*, vel *coctura tostioneve* enectum *Rhabbarbarum*. Infectorum, (nec tamen *Turcica* saltem) *Galla* extus possunt aliquid: sed idem in vulgaribus ramorum *Quernorum tuberculis*, *capulisque glandium*, vel si in specie ad *Decoctum nigrum*, (bonum certe, si debita modificatione paretur, remedium,) aliave stringentia Topica præcise quis exigit, eadem tunc apud infitiores inveniuntur. *Glandium*, (alterius fere classis, primive seculi,) *Lentiumque Farina & siccata*, *Quercus Locusta*, hic plane sunt supervacaneæ. Quemadmodum & *Castanearum*, *Fuglandiumque*, (in *Conditura* contra suppressionem mensium frustra commendatarum,) item *Avellanarum* (Cephalicis & Alexipharmacis utrinque, nescimus qui, insertarum) *Putamina & Membranula*; Mensisque secundis sub debita maturatione aptiores *Mespili*, *Corni*, *Sorbique fructus*, alicubi *conditi*, alicubi in *Rob* (mulierculis potius) *decocti*; tandem etiam penitus *siccati*. *Muscus* undiquaque, si opus, velli potest; & è *Quercu* quoque, vulgarique *Acacia*,) cujus *Aquam* quidem supra laudavimus, *Conditura* vero, communisque *Pulpa* vel *Immaturorum fructuum Extracti*, *Acaciæ* veræ substituti, necessitatem non videmus,) cuius *Usnea*, (usque ad superstitionem etiam, vel è *Patibuli calvariis* collectæ,) in Physicis remediis. (v.g. *Pessis*, *Turundis*, *Unguentis*, &c.) æquivalens, sane non inferior habetur:

tur : & si quid amplius subitanei casus , tonforum variationes , experimentaque vulgi hic accumularent . Nam quod reliquorum quidem Dysentericas in specie destinationes attinet , qui sub contractiori Praxi hæctenus nobiscum observavit , vulgaris (per Laxantia & Clysterisationes ad Styptica interna & externa decurrentis) Methodi (præsertim in epidemio malo) vanitatem ; Dulcoratorum majores (è nova quasi fermentatione) turbas , Stipticorum vegetabilium & animalium frustrationes , aut subsequas , (si fluxum interdum aliquantum sufflamment) anxietates , Martialium , & vel è Terra Sigillata paratarum Tincturarum insufficientiam , Acidorum spirituum non tam noxas quam nullitates , Emplastrorum similiumque Topicorum , actu haut calidiorum penetrantiorumve ineptias , Enematum , (nisi nonnunquam Demulcentium,) insufficientiam , Laxativorum Purgantiumque damna , & quod prætensa Intestinorum Exulceratio dubio procul non tam causâ quam productum morbi sit : quodque ex adverso totus hic fluor longe feliciter per Alexipharmaca , (si major fuerit malignitas,) spirituosa calidioraque resolventia , (sin vero remissa,) per temperata simul invertentia seu absorbentia , succenturiatis postmodum vulgatis Præcipitantibus utrobique vero polychrestis Opiaticis in mediocri dosi adjunctis curetur ; is circa hanc classem tunc haut adeo erit laboriosus : & si aliorum potius affectuum intentionumque causa Tormentillam , (in vehementiori Dysenteria pariter insidam , præ reliquis tamen accensis potiozem,) aut pro regionis ratione , ejus loco *Bistortam* , cum *alterutrius Extracto* , (non , aut si lubet , saccharato ;) item in paulo diffusiores apparatus , *Simphyti* insuper *Radice* , & inde
(cum

(cum è separata hinc inspissataque *Mucilagine* ægrius procedat,) paratum cum Vini Spiritu *Extractum* aliquantum Saccharatum habebit, considerateque suo loco atque tempore, (interpositis pro affectuum ratione, alibi quidem Corroborantium fructuum, Rosarum, Bellidis, Plantaginis, Hyperici, & cæteris Essentiis, alibi Corallinis, Cancrinis, Conchinis, alibi Martialibus, Aluminosis, Vitriolicisve competentibus; præcipue vero Opiatis,) adhibebit; profecto nec inexpuncta hæctenus recidet, nec hujus census vulgatiore residua v. g. *Sirupum* semiexoticum *Myrtinum compositum*, de *Symphyto*, totque *Recentiorum Stipticos ac Antidysentericos quoslibet, vel Conditas Radices, aut Conservam florum Symphyti, Tormentilla, Locustarumque Quercus* exiget: uti nec inconsideratius olim ut plurimum conglomerata, vel supervacue saltem (inter extemporaneas mixturas) hæctenus superaddita *Electuaria Dysenterica, Stiptica, Diacodia, Dysenterica, contra sanguinis sputum &c.* emeritam *Micletam*, (fortuito inve olim; nunc primum tonforum solamen) *Rob Dianucum*, dum totaque parabilia extant Stomatica. Quod autem è recensitis acceptioribus Essentiis & Extractis similiter Potiones quædam atque Haustus adstrictorii, item si tantopere placeant, etiam Boli, confortantia (si quidem alicubi expetant, aut ejuscemodi fermentantia commode ferant,) *Moreta* ceu vocant, (*sine Moris* quoque,) & aliæ gratiores adhuc Formulæ fingi vel exprimi queant, Tincturis tamen adstringentibus opiatisque, tam gratiæ quam effectus respectu plerumque cedant, versatiores hic norunt: Nec *Tormentilla* porro, *Consolidarum, Bistorta, Foliorum Myrtilli, Quercus, &c.* ineptiusque *Compositis*, adeo tamen commendatis *Dysentericis*

cis ac consimilibus, (levem solum alterationem interdum patientibus) Aquis temere nunc confidunt. Et quis non videt *Trochiscos de Spodio*, *De Terra Sigillata*, *de Carabe*, *Ramich*, *Diacorallii*, *Myrobalanatas de Bdellio Pilulas*, &c. frustra compingi: quemadmodum (quantum quidem ad Oculos, *Sief de Thure*, *de Rosis* &c. extemporaneis mixturis atque liquoribus simplicissimis ophthalmicis passim superantur. Ita præ tot *Antidysentericis*, *Stipticis*, *Stegnoticis*, *contra Abortum*, congeneribusque, (è nullis non simplicibus, etiam vices tractu temporis alternantibus confectis) *Pulveribus*, revera solitarium quoddam Præparatum, v. gr. *Corallia*, *Conchæ*, *Crocus Martis adstr.* &c. (nam Vegetabilium moles atque sapor hic ut plurimum est adversior,) *Opiatorum* parte exaltatum; aut si *Stiptici Pulveris* formulam, (at simplicissimam, & usus potius tempore varie alterandam,) suo tempore in quotidianas dispensationes omnino asservare placeat, *unica* tunc sufficit. *Externos* vero antiquorum *Adstringentes Pulveres*, (inter alios compescendi modos,) vel solum *Lupi crepitum*, uti vocant, rite prius constrictum atque pressum, vel insperfas alibi *Gallas*, *Glandiumve* capulas, aut *Tormentillam*, *Colcothar*, &c. præcellere: *cataplasmata contra Cruorem*, *Durcbande* / &c. (licet *Emplastrum ad fracturas* fere sit usitatus, sæpeque convenientius,) domi quoque per aliquam suprapositorum adjectionem fingi posse: *Myrtinum* denique *Myrtillorum*, & (dispeditorum sic) *Cydoniorum* similiaque, (Stiptici profecto parum sub quavis etiam ratione vehementia, vel perlitis communicantia) *Olea*: corpulentiori adstringenti, imo sæpe tantum anodyno & resolventi Topico superari, alibi pro forma saltem

& se-

& secundum consuetudinem magis, quam notabiliorem efficaciam (quo Comitissæ quoque quodlibet, extemporanea sane competentis Simplicis frixatione imitandum Unguentum pertinet;) imo quædam, non sine noxa illini, quotidiana (talium effectum penitius attendentibus, & aliis euporistis conferentibus, (experientia monstrat.

Unguentum de Succis, Aureus (vulgare, nam *Aurei Vulnerarii rec.* commodior, aliis tamen polychrestis nihilominus supplenda est Compositio,) *Fuscum*, (ut residuam Topicorum è Dispensatoriis conflugem hic appendamus,) quæ hodie inter polentiora Balsamica euporista requirit necessitas? aut quotus è paulo versatioribus Chirurgis *Emplastrum Basilicum majus*, parumque à vulgi *Citrino*, vix à *Tetrapharmaco* differens *Minus*; dum hæc & congenera, cuius fere tonsori specialia Magmate, magnam partem tantum instar operculi, (naturæ subtus operationem velantis,) agunt, si quis reliquas circumstantias è recentioribus Saturnium aliquod, (supradicta ratione Aceto in succatum & fossilibus exiccantibus pro more sociatum;) item *Diachalciteos* quasi quoddam, sed admodum interpolatum, *Sticticum* denique, citra vanam tot adstringentium & exotericorum coacervationem, simplicissime v. g. è solo quodam Extracto stiptico vel Sanguine Draconis, Terra Vitrioli edulcata, vel ubi suppetit, extremæ destillationis Colcothare, &c. (cum aut sine Gummis) confectum habuerit, & indefinitorum fere, at in consideratorum, hyperbolicorum, præter rem operosiorum *Nigrorum*, *sticticorum*, *Vulneratorum*, (tam universalium, quam ob appropriatorum qualemcunque accessum, particularium, *Pectori*, *Hepati*, *Renibus Herenisque* specialissime dicatorum vice, cum iudicio

tamen, suo quodque loco atque tempore adhibuerit, naturæ rem sub ejusmodi tegmine circumspicere committendo: profecto non solum enumeratis hæcenus, sed tot insuper usquedum superadditis, sæpenumero negotiosioribus, imo quantum huc spectat ipso famosissimo *Opodelthoch*, (cujusvis etiam editionis, dum alias Emplast. Stictico congenerive alicui, Gummi quoddam balsamicum, resolvens aut consolidans nullo quasi negotio associatur,) facile caruerit; idem quod alii inter tot variationes, & subsequas frustrationes vel naturæ perturbationes quærunt, æque feliciter affecutus. Et quoties his ipsis, aut parabilioribus adhuc *Involucris, stuppis albumine alum. ineque infectis, &c.* (uti sub inflammatoria dispositione *Defensivo* tonforum *viridi*, correctionis tamen oppido indigo, recentioribusque hunc in finem substitutis) fracturas nihilo sinisteriori successu tractavimus? Accedat tamen hic *Catagmaticum aliquod*, non tam hodieque nihil non, secundum antiquiorum Chirurgorum, (etiam Chimici quid sibi nonnunquam sapientium) imitationem congerens, quam paucis aliquot, revera necessariis constans, nec per frustra nea accessoria nova nonnunquam symptomata, (ceu inconsiderationibus *Oxycroceum* sæpenumero solet,) concitans. Fallimur? aut (uti non fallimur,) allegatorum efficacia etiam ad *Hernias*, sine sectione curabiles, dum Subligaculorum conformitas primum, secundum ac tertium est in hac scena,) extenditur. Internorum quoddam supraposuimus; & tot alias suppeditant vulgi experimenta. Extus plerique *Litus atque Unguenta ad Hernias* tantum pro forma, sæpe Indicationibus potius inconvenientiora sunt, ut paucis parabilioribus hoc in genere contenti. Castratoribus *Magmata sua*, Officinis

cinis vero tot editionum *Cataplasmata ad Hernias*, *Emplastraque de Arietina pelle*, aliaque gestatu plerumque difficillima Topica merito reliquerimus. Ceu *Sparadrappum* similiter facillime, ac præ vulgari compendiosius invenit, qui ejuscemodi tectoriis, ruinosæ profecto constitutioni subditis, tantopere confidit. *Stiptica Emplastra* cordacior Praxis alias negligit. Et Hæmorrhoides dolentes vel solo Oleo Hyoscyami, Septem florum, Unguento anodyno, &c. è Verbalco Hyoscyamoque constantibus fatis demulcentur; ut rariores in requisitiones *Linimenta* seorsim reponere, inter extemporaneas insuper talium imitationes, forte sit supervacuum.

Quantum vero ad *Detergentia* residua, profecto *Beta Alba* (si tamen in specie expetatur, passim habenda,) tinctorumque *Rubra*, cum *Spinachia* & congeneribus, Mensis est aptior: *Lupinus quivis*, (quamlibet etiam intentionem spectemus,) & *Acanthus vera* Hortis: *Branca ursina* iis, qui *Bartsch* suum alicubi hinc coquunt: nam Injectionibus hæc, quemadmodum & rarior interdum *Mercurialis* cum *Parietaria*, frustra (inter cum abstergentium stimulantiumque proventum, simplicissimarumque compositionum sufficientiam,) reponitur; aut *Mercurialis* in supra jam notatos *Sirupos* aut *Mel* recoquitur. Nec aliqua *ejus* & *Parietariæ Aquæ* reperitur necessitas; quemadmodum nec inusitatioris alias *Ptarmicæ*, pediculosorum *Staphisagriæ* ac *Paracoculi*, ipsiusve (cur Cephalico Sirupi M. adjecti? Dentibus sane haut adeo amici) *Pyrethri*. Cum Polychresta è crudo Tartaro, Sale Vitrioli, Saccharo, Ammoniaco, Mastiche, & (ubi suppetit, ad drachmam semis in libra semis Aquæ decoquendo, sat tamen nares vexante) Euphorbio, Peto, Jalapio pulverato, Spiritu lignorum acidulo, &c.

&c. varie petita, aliave substituta euporista Apoplegmatizantia & Ptarmica requisitis nostris abunde satisfaciant; sive *Pulveris* cujusdam simplicissimi, loco profusissimorum & interdum nimis commoventium *Vulgarium*, sive *Noduli*, *Collutionum*, *Masticatoriorum*, *Fumive Forma*, (*Nasalibus* fere nunc exoletis, aut certas in circumstantias facile tunc effingendis,) adhibeantur.

Inter ea, quæ Vermibus opponuntur, *Santonico* recenti, nec *Macerationibus* exhausto primas dare cogimur; siquidem ipso *Tanaceto* aliisque huc tractis, (licet parabilioribus) Vegetabilibus, ipsaque (toties commendata) *Corallina*, (largiter quoque citra falsuginis adhærentis elutriationem exhibita,) revera præstare deprehenditur: dummodo seu per se, vulgari more, seu paucis (mole saporeque haut adeo adversis) mortificantibus stimulantibusve permixtum, tenerioribus etiam, (quos Martis hinc limatura præp. vel Mercurialibus ingratis sæpe sollicitare cogimur,) ingeri queat. Qui proin præ ejusmodi acciso Pulvere *Confectionem* adsumptu faciliorem putat, contractiorem per vos fingere poterit. Sed ejuscemodi masticatoria similiter hic ægrius diglutiuntur; magisque ad huc usitata *adversus Lumbricos*, *Diacina* & *Diamercurii M.* (ni ingredientia quadantenus permutentur,) *Species*; item *simplex Cina*, *communesque* (tot supervacaneis, imbellibus, præter rem æque ingratis refertæ, & molem hinc cum adversitate frustra intendentes) *Confectiones*. *Simplex* (nec Mercurisata) *Tanaceti*, *Filicis*, *Graminis*, item *Compositæ quorundam*, *super Argentum v vum quoque destillatæ Aquæ*, curiosius *Corallinae Magisterium* & consimilia in libellis tantum commendata, alias frustra propinantur: ceu nihilo præsentiori ef-

fectu *Unguenta*, (tam *Officialia*, alibique *superaddita*, quam insuper *extemporanea*,) atque alia hujus intentionis *Topica*, (si certum verimum Umbilicarium, è residue forsàn sanguine, delatisve ad Vasa, debite nodum occlusa, superfluitatibus nascentium genus, & qui in aut sub poris oriuntur, excipimus,) applicari videntur.

Scrophulariam in externos usus (licet de cætero, si gregarium non adversantem inveniat, multa exotica operosaque remedia vincat intus,) Chirugi sibi colligant; Aulæ in quæritos ex *Aqua Infusioque* nitores, *Polygonatum*; donec ulterioribus experimentis promissa exolvat: *Sideritidem* cum *Filagine* (alias nulli non domui hic locorum familiarem,) mulierculæ, detergentem cum Mucilagine tamen, (per acidum, è poris elicatum coagulabili,) Herbam in lotionibus suis superstitione deturpantes: *Lapatki* demum acuti atque *Aquatici folia & radices* ii, qui (dum *Aqua* eorum tanti non est,) scabiosis hepaticisque Balnea, Epithemata, & Unguenta hinc condunt. Comptior Praxis & eo, & reliquis *contra scabiem de Rhamno*, aliisque nitratis etiam, salitis, alcalifatis, &c. Officinarum olentibus sæpe magisve irritantibus *Linimentis* dimissis, vel sola dissolutæ Tabacinæ Essentiæ; Mercurialiumve Infusorum lotionè, aut compendiosiori extemporaneoque litu, secundum *recentiorem quandam*, (at pariter interdum præcidendam) formulam, è Saturninis, Mercurio dulci &c. parato, sufficienter tandem acquiescere potest. Atque hæc de toto nunc Vegetabilium acervo.

Ex Animalis deinceps Regno merito referuntur huc Oculi Cancris, Cornu Cervi, Sanguis Hirci, Mandibulæ Lucii, &c. item Mel solitarium aut detergentibus aliis exaltatum. *Turtures* autem,

Leporesque (cum pelle) siccati, pulverisati cum assa-
 tarum *Aricularum pedibus ossiculisque* dati aliterve
 adhibiti, tot supra jam considerati, infidi supervaca-
 neique *Cruores, Talparum* extus inspersus, & ad Spe-
 ciale quoque *Emplastrum tractus Cinis, Cuticula ex*
Anserinis pedibus, (iquam meæ, quisquiliis aptiores,
 quoties sane frustra datæ?) inter tot sistentia & in-
 vertentia, non tam confirmatorum Medicorum
 aut Chirurgorum, quam medicastrarum & eorum
 sunt, qui in accidentario sæpe experimento quo-
 dam fluctuant, vel (laudabiliori quidem consilio)
 aliorum traditiones quasi aliud agendo nobiscum
 experiuntur. Tonsoresque demum in persuasio-
 nes mixturasque suas exoptent *Os Sepia*: dum re-
 vera vulgares Strumæ solis quoque *Spongiis* domi
 præparatis, aut si gregarii deglutire queant, poly-
 chrestæ de cæterò *Scrophulariæ*, vernaculo alicubi
Vincetoxico &c. cedunt; citra tot compositorum
adversus Strumas Pulverum variationes; uti *Glan-*
dularum maxillarium &c. successive primo, hinc
 enormiter excrescentes Tumores, nec talis modi
 (*recentioribus etiam varieque commendatis*, aut se-
 cundum Lunæ phases exhibitis.) *Compositionibus* in-
 tus, vel extus *Cataplasmatibus Emplastrisve* emol-
 lientibus solventibus, aut plane cathæreticis solide
 cedunt; plerumque in Tabem, (ceu Mesenterii
 glandulas in ejusmodi Subjectis similiter induratas
 jam olim observarunt aliqui,) lente desinentes.
Sartoriam, uti vocant *Costam in Magisterium* eodem
 fine redigere conati sumus aliquando: sed in aquo-
 sitatem quasi quandam abiens, tota pene cum Niri
 Spiritu (inter hujus abstractionem) collum retortæ
 transit; exiguis mucoris cujusdam vestigiis relictis.
Apri, Suis, Hirci, Ovisque Vesicam pro Urinatori-
 bus suis (haut adeo tamen succedente effectu,

certe *Guttur Gallinaceo*, æque facile colligendo, posteriore,) matrēfamilias siccent: aut *Hæmorrhoidales* sibi *stercoreos* (nos sæpe deferentes,) *Scarabæos* (inter tot usitatorum præsentiorumque sistentia,) torreant. De *Oleo Lacertarum solitario*, concurrentibus semper subligaculis, seorsim usque dum dicere nil possumus.

Quod autem residua mineralia concernit, jure primum huc referimus *Martem*, *adstrictioni* similiter, ac superius majori apertioni per diversas rationes destinatum. Et quidem, quoad *siccam* formam, è consuetis tincturarum sedimentis, diversis *Vitrioli martialis* factitii præparationibus, subitanisve calcinationibus, aliisque inter manus & experimentationes varie natis *Crocis*, equidem tantum quotannis colligitur, quod post sufficientem, adeoque nonnunquam repetendam calcinationem, internis usibus, cum aut sine *Opio*, *Coralis*, &c. (dum extus *Colcothar* extreme perustum, aut dulcificata *Vitrioli terra* satisfacit,) *Crocis Martis adstringentis* forma sive loco, eodem effectu inservire queat. Aut si quis copiosioreni forsan exigat, idem vel è vili *candentis ferri* *batitura*, (dum *Flos ferri nativus* fere rarior, perfecta *simplicis Limatura* calcinatio aliquanto protractior est,) repetitis ignitionibus examinata, (quo trabecularum destillatoriarum abscedentes tessulæ similiter secure referri possunt,) facili negotio, neglecto saltem coloris lenocinio habetur; præstabiturque pariter, quod alias insuper è cariori *Aqua fortis Croco abstractio*, capiteve mortuo *Florum salis armoniaci Martialis*, ulterius exusto, e *Crocis aperitivi* (hoc sine prius parati, vel penitus alcalisati) repetitis *Calcinationibus*, *Limaturave ferri*, *Urina*, *Sale*, *Aceto s. vel Destillato &c.* (sæpe non sine

sine reviviscentium salinarum particularum suspi-
 cione,) expectamus. Inter *Liquida* vero quemad-
 modum multæ passim proponuntur aut circumfe-
 runtur *Tincturæ*, in se neutrales, sive (pro ratione
 menstrui, affectæ partis, materiæ peccantis, alia-
 rumque circumstantiarum,) modo aperientes,
 modo leviori adstrictione roborantes: quales quo-
 que sunt, quæ v. gr. è *Martis*, (unde *Salammonia-
 cum per retortam levatum aut destillatum fuit*,) *residuo*,
 ab adhærente adhuc Sale per ulteriorem cal-
 cinationem potius, quam elutriationem liberato,
 item, quæ è *Limatura incoctionibus, incerat onibus
 vel ignitionibus* aliisve eodem recidentibus ambagibus
 vexata, *ferrariorumve batitura, aut Vitrioli
 Martis factitii colcothare cum Aceto destillato*, (sed
 oppido forti,) consimilibusque modis, mediocri
 effectû parantur: Ita longe consultius vel unicus
 saltem *Liquor*, qui intentioni nostræ hic satisfaciat,
 videtur. Et cum rubicundus ille (nonnullis
Olei nomine propositus,) & è solutione Martis,
 Cremore Tartari subacta, extremo igne, (ne Spiritus
 saltem tartareo-salinus exeat,) proveniens, in-
 gratus compendiosioribusque modis posterior;
Oleum simul profluens, Tartareum; *Oleum vero Mar-
 tiale nigrum*, è florum armoniacalium ultimorum
 solutione vel deliquio, (per se aut diversimode di-
 latatum,) horribile; *Limaturæ demum crudæve
 sulphuratæ, aut Croci è Vitrioli Martis varie præci-
 pitati Solutio cum Spiritu Salis, vel etiam Spiritu Vi-
 trioli Philosophico* facta, & post evanescentem scæ-
 torem, factoque coagulo, per Spiritum Vini ex-
 tracta mitior quidem, saporis tamen nihilominus
 adversior sit; utut saccharinum dulcorem huic
 quidam adscripserint: merito proin tanquam
 inter omnes hæctenus subtiliorem acceptiorem-

que præferimus hinc *Tincturam* è *Marte crudo* per
(recentem, nec aliquoties aliis adhibitum) *Æru-*
ginis spiritum s. aut *sulphuratam* præparatam; com-
pluribus *Corallinis* *Opinatisque* *Tincturis* facile
sociabilem; aliis, è *Scoriis quoque, vel congeneribus*
Massis cum *Aceto* similibusve, (aperitivi haut pa-
rum interdum affricantibus,) *menstruis* paratis
aperte *superiorem*; *singulariori & quasi volatili* illa,
quæ è *florum, e solutione Martis* (cum *Spiritu* *salis-*
facta & coagulata,) *sublimatorum*, (vel etiam *ulti-*
morum Armoniacalium nigrorum,) *diluto aut potius*
deliquato liquore, per *Terræ foliatæ Tartari* *solutio-*
nem, similiter *deliquio* potius *procuratam*, &
s. q. *instillatam* *infracto* *confit*, suo modo *parabi-*
liorem, & (cum ista, sub *levi Terræ foliatæ* *ex-*
cessu sæpenumero sit *instabilior*, *Martemque*
dimittat,) *dispensatu* *commodiorem*. *Reliqua* *su-*
pérflua sunt, & *curiositatibus* *viciniora*.

Sequatur hic potius *Alumen*, & quidem *missis*
Saccharino, ac *reliquis* *incertus* vel *abusively* *dictis*
Speciebus, *Rupeum*: *singulare* *perfecto*, nec usque
dum *fatis excultum* *Coagulum*: per se *intus*, (ceu
Sanguine Draconis quidem pro *lubitu occultant*,)
pro *gregariis* quidem haut interdum *inutile*, ad-
versissimum tamen, & in *Dysenteriis* nuper *infi-*
dum Empiricorum sufflamen; *extus* in *Chirurgi-*
cis & Chemicis *utilius*: dum *desidi* non uno *Sim-*
plici innoxium, nec *inconveniens*, vel *adeo fu-*
gax, (ac *Spiritus Vini* est,) *vehiculum* è *Phlegma-*
te suo, (uti *Residuum arreptam* vel *restantem*
Aluminositatem *fatis ostendit*,) *de se largitur*;
etiam *volatilibus* nonnullis *urinosis*: siquidem li-
cet alicubi pro *ejus depuratione* (ceu *sequestratione*
Urina *accedat*, aut in *ipsa Aluminosa* *substantia*,
seorsim *extra ejuscemodi additamentum* *confide-*
rata,

rata, falsæ volatiles particulæ supponi queant; hæc tamen in acerbæ stipticitatis subjecto hoc, inter varia tentamina nondum deprehensæ sunt; quoad Urinam vero, ea proportione isti inesse, vel si adforent, inter tot operariorum laborès subsistere vix ac ne vix quidem queunt; ut accedentis postmodum Simplicis Sal volatile præ se ferant. *Magisteriis* de cætero *Vegetabilibus* & *Mineralibus*, (cum in Solutione vel Præcipitatione Alcalibus opponitur,) terrestreitatem suam oppido frustra inconvenienterque, per vulgatos processus complicat. E præparatis vero tantisper nobis sufficere poterit vel unicus labor, in aliquot Producta polychrestus. Si scilicet non tam *Spiritus Sulphurei*, (parcissimi sane, si seorsim abstrahatur,) vel etiam *acidi Fixioris*, (pariter pauci, ultra Vitriolicum, aut selectiores adstringentium Tincturas parum præstantis, adeoque specialin secretionem ulterioremve *Mitificationem* haut promeriti,) causa; quam ob *Phlegmaticum acidulum*, (Rori minerali haut inconvenienter adjiendum, vel substituendum,) *Liquorem* instituat, & *Alumen* (citra præviam *Depurationem*) destillationi, saltem per arenam, considerate tamen, (ne ebulliens recipiens diffingat, ut contentum ejus inquinet,) subjiciatur; intermissa collecti liquoris super caput mortuum, (ni propter specialem intentionem, qualemcunque ejus aciditatem revera sic subtrahere libuerit,) *rectificatione* vel redestillatione. Gratis ita simul proveniet *Alumen*, sat in externos usus *Ustum*, & (licet æque ac *vulgare*, in humido acerbicatem suam quadantenus repetat,) ulteriori cuivis accommodationi pariter sufficiens. Si scil. *Dulcificatum*, seu qualitercumque sub *Sacchari* nomine mitifi-

catum placuerit; per repetitas dixi phlegmatici Liquoris abstractiones, & simplicem postmodo dissolutionem, &c. citra reliquas ambages. Sin vero (nec immerito) potius *Magisterium illud siccum*; per notoriam in Aceto destillato dissolutionem subsequamque crystallisationem, cum aut sine extranea quadam coloratione: quo Conchis, Alcalibus, Armeniacoque desertus, Antifebrile, (etiam tertianarium,) itemque Sistens quoddam in horum alterutro nonnunquam inveniatur. Nam Corallinorum, Martialium, & Opiatorum intuitu, nec *Magisterium illud liquidum*, olim in *Vesicis animalium*, aut negotiosius postmodum per *repetitas solutiones abstractionesque* conquisitum, nec *Tartarum* (nescio cui bono) quibusdam *Aluminatum*, aliave frustranea operosioraque quis inde requireret?

Hæmatiton potius, sed misso *exotico* saltem *nostratem*, ipsumve, neglectiorem licet, *Sekistum*, simpliciter tantum *preparatum* sive levigatum hic, præsertim in paulo diffusiores apparatus ponemus: siquidem in certis affectibus præter congenera, pariter nil passa aut immaturiora Martialia, flores nativos (alias rariores,) semibolarem Mineram, &c. interdum præstat quidpiam. Variationibus enim vel accumulationibus remedium minus adæquatum, etiam Croco Martis adstringente, Coralliis, Oculis Cancris &c. Opio præsertim exaltatis idem plerumque intus transigit; ceu extus vel sola Terra Vitrioli dulcificata. Ut Periapium autem, in concitatoribus Hæmorrhagiis, aliorum Lapidum (hic pariter commendatorum,) globorum plumbeorum, &c. infrigidationes raro specifica quadam remorante vi superare, (nobis quidem,) visus est. Flores alias Martialibus qui-

quidem acceptiores, simplicibus tamen Ammoni-
acalibus longe remissiores; *elotus hinc* exi-
gua quantitate *Pulvis*, colore quam effectu
pectatior; *Spiritus*, destillato è Martis mine-
ra compar, de cætero parcius; *qui vero e Su-
blimationum Ammoniacalium capite mortuo, ali-
terve* diversas in applicationes conquiruntur,
superius suo loco attacti, certe in universum hujus
non sunt delectus.

Ita nec *Ætiten* cum *Geode* aliqua requirit necessi-
tas: Nam Lucinarum nostrarum hyperbolicæ sæ-
pe persuasiones etiam circa selectiorem claudicare
passim experimus: sique quidpiam interdum con-
terre visus, forsitan inter circumstantiarum igno-
rantiam per vulgatissimum in Medicina (non Cau-
sæ ut Causæ) elenchum aut violentas Matricis præ-
cipitationes similiter factum, ad minimum incer-
tæ est fiduciæ. Quod autem in Cardialgiis, Nephri-
tide, Fluoribus, Immaturorum conservationibus,
in Stegnotico quoque Pulvere; &c. præstat, co-
piam olim in experimentationes nacti, in para-
bilibus adhuc Præcipitantibus, incrassantibus,
Restrictivis, ac Diureticis temperatis, Cancrinis,
Corallinis, Martialibus, Opiatis &c. supradictis
largiter invenimus. *Magnetem*, dum *Præparatus*
equidem Integri, (certam particularum posituram
aut conformationem exigentis) destinationes, vel
in medendo saltem non attingit, *Philtre solitarii*,
(absque aliis Electuarii hic commendati ingre-
dientibus, infringendique rationibus,) hodie-
que nobis quidem haut adeo fideliter & ultra Cha-
lybeata invertentia tantopere subigit; tonforum
extractoriæ herniosæque jactantiæ, (nonnullis
etiam ad Arthritidem extensæ) fallunt, aut tan-
tum sunt accidentariæ; in Emplastris vero *Martialia*

idem efficiunt, Mechanicis relinquamus: ceu *Ophitem* imbricatum, inter æquipollentia pauper-
culorum Opercula, Ditiorem aqualiculis: *Alabastrum*, (nam quanti hodie inter tot commodiora
est *Unguentum*, quantive congenera *Cataplasmata*,
usquedum supervacue variegata?) Statuariis; *Amian-
thum* curiosioribus, quo nexi tandem queat, experi-
mentes; ignibus plusquam philosophicis, aut gra-
datorum haut rejiculis inde Cæmentis: *Lapidem
specularem*, inter tot (è Stomachò) Epilepticos Do-
lentesque certius juvantia specifica, Moschorum
fenestris; ad minimum ulterioribus explorationi-
bus; congenerem denique his *Talcum vulgarem*, (de
Rubri enim Magisterio superius inter Diaphoretica
actum est,) delicatulis: quo scil. post *varias
calcinationes*, institutas (cum Spiritu Salis aut Vi-
trioli, philosophico, vehementioribusque adhuc
Menstruis) *Solutiones*, *Digestiones* cum ipsis incon-
venientioribus Oleis, reliquasve cum Sale Tartari,
(simplici vel Essentiali, alias in se hic non inepto,)
Nitro fixo, Ammoniaco, &c. vexationes, *Liquo-
rem*, (rarius amplius quam per se solebat,) deter-
gentem, *Oleum* interdum compositum, aut opi-
nionetenus saltem *quid iam cosmetici*, in quo sibi
placeant, nanciscantur.

Calaminaris lapis consultius, nec uno nomine no-
stris usibus destinari videtur: non ut *Magisterium*
similiave Purgantia, (inter tot usitatiora,) curiosio-
resque *Solutiones*, *Liquores Oleiformes* &c. hinc
eruemus: Sed in potiora saltem Topica: sive
per se, vel in extemporaneæ mixturæ Liquoribus,
etiam operosiorum (seu aperto igne seu detonando
rem tentes,) *Florum* loco adhibeatur: sive Un-
guentum Emplastrumque quoddam Saturninum,
ceu supra notavimus, una constituat; sicque famo-
sa

sa illa *Griseum*, de *Lapide Calaminari*, & reliqua hujus sortis *Officinalia*, varieque hæctenus pro *fluidis*, *disepuloticis*, *Tibiarum ulceribus* &c. aliisve titulis *superaddita*, sufficienter exprimat. *Osteocollam* simpliciter solum *levigatam*, non supervacuis laboribus prius *inversam*, *saturatam*, *Magisterificatam*, &c. tonsores sibi per nos reponant. Præstare quidpiam interdum visa est; sed nil, ubi os effractum aliterve discessit, nil intus in *Arthride* aut *Nephritide*, quod *polychresta* alia hic nequeant.

De Antimonio, quatenus *Diaphoreticum*, item *Croco Metall.* & *Sulphure* istius suo loco diximus: quemadmodum etiam de minus adhucdum trito *Zincko* & *Marcasita*. *Cadmia nativa metallica communis* curiosorum nimisque securorum examini- bus, *Ferruginea*, *Chrysocolla nativi viridis*, &c. *Opi-*ficum *incrustationibus* cedant.

Lapis quidam medicamentosus selectui nostro aptior est: simplicissime scilicet, & dimissis tot inanibus, (sub *Rubri*, *Salutis*, *Mirabilisque nomi-*ni,) variationibus, citra quodvis herbarum *Alcali*, citra *Ammoniacum*, *Æruginem*, imo ipsum *Nitrum*, &c. (magis interdum irritantia, aut usus demum tempore consultius adjicienda,) confectus: v. gr. e. *Vitriolo* saltem, *Alumine*, *Cerussa* atque *Bolo*, vel *Dulcificata Vitrioli Terra*: ad *Varos* quoque, *gingivarum vitia*, *epiphoras*, &c. in diluto sic quoque sufficientissimus.

Sed hæc demum *Mercurialium ad Topica spectan-*tium repetitione concludamus. Nam de plerisque ab initio satis forsan egimus; & *Vivi* quidem per *salivalem*, (licet oppido singularis naturæ,) *laticem* (apud *Hypochondriacos* fortasse quærenda) *ligatio* sane hodie nimis superficialis, *lentum Sublimati deliquium* tædiosissimum; cum *Marte* similiterve

institutum metallicæ magis sic profapiæ; cum *Acto destillato*, simplex quasi Præcipitati Solutio est: sufficietque proinde loco tot *Mercurialium*, ut plurimum inconsideratius compositorum, aut frustra solum multiplicatarum *Aquarum Liqueorumque externorum*, item tot *Unguentorum*, præter rem vasta olim ingredientium serie, viscositate, excedente calore &c. exundantium, nec meliorum plerumque *Emplastrorum* vice, modo *crudus* decenter simplicissimeque subactus, modo *Sublimatus*, (non tam communis, ut plurimum vehementior, quam *Dulcis* ille,) præsertim superior in cucurbitula impuriorque, *ad Extra* hinc quibusdam dictus: alibi præcipitatum quoddam mitius, v.g. *Turbith* è *Sublimato dissoluto*: alibi saltem *Vulgaris* (præsertim ubi epuleatici quid simul quæritur,) *Cinnabaris*: quodlibet horum (vel extempore,) attemperantibus aut mundificantibus, (pro scopi ratione) Liqueoribus, Succis, Pulveribus (infrigidantibus nec præcipitantibus,) simplici Axungia, Unguento, Emplastrove Saturnino, vel etiam resolventi cuidam, (ceu *Amalgama* quoque, si superimponere noluerimus, poterit,) commiscendo aut subigendo: seu quando seorsim aliquod omnino, (licet *Regiones* nostræ per Dei gratiam haut adeo exigant,) extare debuerit, ad imitationem *Emplastri antiveneri Mercurialis*, Solutionem cum Aqua forti factam competenti massæ per exhalationem sociando. In quo nunc tædiosissimum *Materiae medicæ* censum finiemus. Quod superest, singula quæ vel pro redimenda vexa retinuimus, alius secundum summa Schönbornii Morellive capita digerat, (id enim nostri non est Instituti; & sub levi, (ceu circa ejusmodi Polychrestorum adhibitionem par est,) manuductione, prudentique affectuum

penſitatione , ſufficientiam undiquaque inveniet ;
atque hoc inſuper : quod de Retentorum æque
ac Dimiſſorum effectu nil temere vel opinionete-
nus tantum adſeruerimus , ſed quod cuncta hæc
(ſaltem ut plurimum ,) ita ſe habeant : ſi forſan
aliud interdum ſpecialioribus è circumſtantiis ob-
ſervetur , aut ſecundum Elenchum non Cauſæ ut
cauſæ obſervari tantum videatur.

DISSERTATIO II.

De Taxarum Moderatione.

Postquam itaque de Remediorum Selectu, & Compositorum in iis convenientiori Præparatione breviter quidem, at sufficienter forsitan egimus; consequens est, ut tertiam quoque Tractationis seu postulatorum nostrorum partem, de Taxarum scil. hinc inde Temperamento, cuius Tractui (pro Mercimoniorum, Impensarum, Laborumque ratione,) competentiori, consideremus: quod similiter compendiose tantum ac simplicissime, ne data opera Camatinam movisse, aut ullius commodis invidisse videamur, deinceps persequemur.

Principio proin omnino æquum est, ut Redhøstimentum quoddam, ac debitum Solamen sibi inveniant tot Infortunia, ac Detrimenta, non solum in Usualium Præparationibus, asservationibus, & (Liquidiorum præsertim ac prætiosiorum quorundam,) dispensationibus, verum etiam in Novorum indagacionibus, aut intentatorum, vel suspectorum examinibus diversimode contingentia; undique sane haut paucis, incertis sæpe vel (decolante experimenti spe,) penitus frustraneis, nec hæredi tandem quicquam conferentibus Expensis complicata: tot insuper Pericula, tædia & effluviolorum, lenta demum noxa occupatiores hic ferientium inspirationes; tot Exoletorum, (licet cautiores horum pleraque aliis amplius usibus adapta-

re

re sciant,) item tot per accidens nonnunquam confusorum, memoriæve alios inter labores excidentium justæ omnino Exterminationes : quotidianæ Debitorum frustrationes, Onera alicubi privata, & si quæ insuper Negotiatoribus reliquis minus communia allegari queunt Incommoda. Imo, (quod nonnullis accidisse novimus,) ne Habitiorum interdum aliqui, curationis felicitatem, aut Medici doctrinam industriamve ex erogatis sumptibus fortasse mensurantes, quandoque pro insufficientioribus nulliusque momenti Remediis reputent, dum (in se satis rara, vulgariumque Taxarum respectu pariter cara,) diabolari quasi pretio indifferenter divenduntur.

Atque his equidem sic stantibus, ex adverso nihilominus similiter conveniens, justum & è publicæ Rei commodo est, ut ejuscemodi tamen *Æstimia* & *Compensationes*, præsertim in notoria hac *Seculi ac complurium Districuum Indigentia*, vel naturali saltem *Æquitati* magis imposterum respondeant : necdum minus passim æstimata *Mercimonia*, æque inter varia dispendia, incommoda oneraque, per minutiora quoque pondera & mensuras successive distrahi cernimus, in hac nostra, *Liberale* quidpiam promittente *Dispensatione*, justæ usitatorisve in reliquis compensationis modus excedatur, & alias sat afflictis major addatur afflictio.

Numne vero hoc in permultis passive contingat, etiam ubi *Materialistæ Pharmacopolis* ex adverso quasi habitant, aut *Publico publice* per *Provisores* saltem, prospicitur, nos non dicemus : illi tantum judicabunt, qui manus oculatas operi admovent, nec (quod superioribus *Seculis*, alia tunc rerum facie, fortassis accidit,) solis subter

versantium relationibus vel æstimationibus fidere coguntur ; practica Laborum vulgarium ac Chemicorum, modi porro procedendi , temporis infumendi , impensarum, proventus , detrimenti , &c. notitia penitiori destituti.

Ita nec Taxationum istarum aliquam specialiter hic evolvemus ; ne data opera quemquam pungeret, vel novas aut certas alicui, (in ea Regionum, Mercimoniolorum, Modorumque comparandi varietate, negotio Regalia Superiorum concernente,) Taxas inconsiderate condere videamur. Saltem generaliter in vectos hinc inde excessus debita moderatione notabimus ; & si quæ in exemplum ex usitatioribus adducentur, istud quoque laxe factis, absque minutiarum æstimatione fiet : siquidem Æquitatem solum in omnibus intendimus, quam singulis pro circumstantiarum ratione quis in ejusmodi Materia aliquantum versatus haut difficulter postmodum in specie, & ita quidem applicabit ; ne ab una parte (præter supradicta postulata,) Operam insuper & Studium quovis tempore indifferenter impendendum, quotidianum in Contagiosis periculum, Asservatorum inæqualem aut nullam sæpe, vel exiguam Distractionem, & hinc Laborum per majora vasa copiosioremq; materiam, (evidentiori alias emolumento instituendorum,) inconvenientiam, difficiliorum necessariorum (dum Simplicistæ longius absunt, aut annuis usibus minora solum, sed intensiori plerumque pretio venientia pondera satisfaciunt,) comparisonem, levioris ponderosiorisque Libræ differentiam, &c. obvenientia vel prætendenda incommoda neglexisse ; ab altera vero parte excedenti (quorum quorum etiam,) Dispensantium Lucelló inconsiderato connivisse, & post-

postquam hi totius sæpe Districtus lumine saturati sunt, negligentiã perfrequentique remissioni ad Ministros, fores aperuisse; gregarios autem simplicioresque vel attentiores alios, à Medicis salubrique Remediorum usu abalienasse; Viduas demum Orphanosque (dum morbus quidem curatus est, at æger periit,) expensis, plus vice simplici deploratis subjecisse dicatur. Nam ut scapham scapham vocando, in recensione nostra pergamus, diffiteri profecto nequimus, quod ex usitatissimis ac polychrestis non solum triplum, quadruplum, sextuplum, sed octuplum quoque, duodecuplum & amplius; è trivialibus vulgatissimisque non tam alterum tantum, quam triplum quadruplum &c. redeat: dum citra ullum rei domesticæ, (debita moderatione circumscriptæ,) erogatorumque sumptuum damnum, magno vero Reipublicæ, præsertim pauperiorum commodo, sub triplo alicubi alibi dimidio, vel in operosioribus altero tanto secure hac tempestate acquiesci posset: ceu sub hujusmodi moderatione incedentes nihilominus satis feliciter vixisse, nec aliis ita inserviando temere consumptos, quin potius (parabilitatis Remediorum illicio,) proventus in singulis mediocritatem frequentia compensatam; raro vero Gazophylazia excessivis constructa, hæredibus stabilia fuisse, sufficienter scimus.

Nos quo Lustrum nostrum persequamur, & quo vulgatissimi excessus eo facilius computari queant, per Imperiales eorumque Partes, (tanquam Monetam notissimi, ac in quaslibet cujusvis Regionis Sortes facile resolubilis valoris,) procedentes, perque Libram, civilem semper intelligentes, à Simplicium consideratione nunc ordiemur. Ubi licet alicubi nonnullis, Chirurgorum
tamen

tamen potius opificumque usui cedentibus, (ob notorium forte apud Institores pretium,) quadantenus sit parcitum : & licet alibi (inter Alternantium, secundum Æquum & Bonum, distractiones,) moderationem quandam afferre videatur ad Arbitrium dispensantium remissio : utrumque tamen nec Catholicum, (uti v. gr. aliis in Taxis circa Metallica & Aromatica satis videmus,) nec (una cum Residuorum longe tritorum plerisque,) à multa adhuc inconvenientia exemptum est. Nam paulo difficilius interdum conquirenda, vel (pro Negotiorum fortuna, Proventusve differentia,) pretium variantia, (ut Exotica pleraque,) alibi nihilominus summo, quem unquam assèquuntur valore passivè divendi constat : & quibus difficultatibus ut plurimum determinatur, observatur vel (remittente intensiori prius precio,) ad antiquum redit illud Æquum & Bonum; saltem in Oppidis, si severiores inspectiones in Urbibus insolidum caveant. Accedit, quod circa horum permulta, (tractu temporis corruptionis initia sentientia, semet in se consumentia, vel mage siccescentia,) partim peculiari Repositura, seu competenti cuivis conservandi modo, partim cauta Quantitatis æque ac Qualitatis coemendorum pensitatione, Corruptionem minitantium alios in usus conversione, Viscidorum curata dispensatione, aliisque notoriis compendiis evidentiora detrimenta, parumper hic versatus haut difficulter declinet : quodque indeclinabilia in quibusdam dispendia, Exoterica carioribus nonnullis admixta, &c. moderatori quoque Taxatione compensentur; citra Valoris passim triplicationes, quadruplicationes &c. vel plane extremum illud incrementum pretium : ceu exemplum in Rhabbarbo, Camphora, Castoreo,

Sper-

Spermate Ceti, Manna, Moscho, Croco, Sena, Fructibus Mollioribus vel Oleaginosiſ &c. mani-
feſta ſunt.

Multo minus autem Vulgatiſſima, Vernacula, aliaque Euporiſta hic excuſari poterunt. Sane non inſuetus, polychreſta tamen, & in communi praxi uſitatiffima (præſertim cum negotium tantum inter nummos verſetur,) referre piget; quæ puer nihilominus quaſi aliud agendo, circa Mænia vel è proximis compitis gratis legit, aut viliffimo pretio ex Agris, ripis, dumetis, viciniſve nonnullibi ſylvis aut nemoribus afferuntur; oppido assignatæ taxæ dimidio & ultra multanda. Sique v. g. Liliſſorum conv. Cynosbati, Acaciæ, Tiliæ, Violarum martiarum (exceptis pauciſſimis alicubi diſtriſſictibus,) Flores, Fraga, Myrtillos, &c. cum productorum ſuorum (Aquarum, Siruporum &c.) valore conferimus; quænam, (imo nonnullorum quoque per ſe,) venditorum & emptorum eſt proportio? Multa locis ſuis vernacula pari diſſictorum Diſtriſſictuum Taxa haut raro divenduntur; ut Scorzonera, Diſſictamnus alb. Rhodia, Bryonia, Chamæpitys, Scordium, Saxifragia alba, Polypodium, Tartarus, Foffilia non pauca, quæque ex iis conſiſſunt, &c.

Et quid diſſicturi eſſent? ſi facetiores è vulgo reſſiſſicerent, quanti paſſim per minutiora ponda venundarentur in ignotis ipſis Formulis atque Compoſiſſictis Domestica illa vel culinaria, Carvi, Papaver, Cœpe, Allium, Lentæ, Cicer, Sinapi, Cannabis, Petroſelini, Lactucæ, Lini, Napi ſemen, Juniperi baccæ, uterque Raphanus, Farina volatilis, Hordei, Tritici, Fabarum, Teredinum, Sulphur, Pix Reſina, Ovorum teſtæ, Nidus Hirundinum, Album Græcum, Mel, Butyrum, Adeps,
Se-

Sevum, Acetum, Fuligo, Sal, Alumen, Martis Limatura, Calx &c. Vel si Jalapii, Mechoacannæ, Gummi guttæ, &c. valorem noſſent, forſitan (quasi per Decretum,) invecum illud, & conſilium atque laborem plerumque excedens pro trivialibus Purgantibus pretium, Diſpenſatoribus haut adeo conſtanter numerarent: aut Delicatiffima quæque penitus, aut maximam partem gratis eos eſſe pejerarent, qui Pinguedinibus nonnullis ſatis uſitatis, Lappillis, offiſculis, talis, Mandibulis, Sanguini, &c. Taxationes iſtas aſſignarunt. Et quantopere hæ circa vulgatiffima Hortenſia, ab Enula Pœoniaque uſque ad Odoriferas cordiales, Stomachales cephalicasque Herbas & Flores, circa acidulos vinoſosque Fructus, &c. Olitorum Matrumque familias merces excedant, in foro vel hortis licitantibus haut difficulter conſtabit. Quod autem magis eſt, omne hoc lucellum, (quantum quoque fuerit,) ex huiſcemodi Simplicibus perfunctorie ſolum diſtractis, levi tamen brachio ac citra pulveris cujuſdam jactum acquiritur; ſaltem pro more reponendo, ponderando, vel obiter (neque hoc nonnullibi gratis,) quodvis conſcindendo, conterendo, conquaſſando. Nam ſimul ac horum aliqua paulo diutius verſantur aut ſubtiliſantur, continuo etiam pretium, non quidem (pro laboris aut fortuito diſſipatorum compensatione,) ad alterum tantum, duplumve, ſed ultra triplum ad octuplum, decuplum, extendi cernimus. Sic quo potiorum quædam in exemplum adducamus.

Corallia rubra vulgari modo præparata (reliquis adhuc utiliſſimis,) expenſas raro tantum quater, quinquieſve, plerumque ſexies, decieſque refundunt; Mater perlarum inſumpti precii triplum; ſextuplum, octuplum.

Conchæ vulgares, simpliciter pulveratæ vel nonnullis calcinatæ pro libra semis, quatuor passim aut quinque Imperiales, & amplius.

Succinum præparatum valoris sui triplum usque ad quintuplum.

Cornu Cervi ustum, (destillati tamen Spiritus parergon,) è libra una semis, rarius saltem duos, plerumque quatuor Imperiales; dum sexta vel quarta unius parte, crudi, quoque tantum apud figulum calcinatur: Iple Colubrinus pulvis, (pro regionum ratione,) plerumque quadruplum, sextuplum & ultra: ut Pinguedinem nonnunquam separatam (missis Exuviis,) taceamus.

Sanguis Hirci à lanionibus quotannis sæpe gratis aut levi redhostimento habetur: ceu quoque Afellorum Lumbricorumque quantum satis à pauperculis; Dentes Apri, Pulmones Vulpis &c. à Venatoribus exiguo contentis. Si negligenter præparata vel exiccata Taxis conferas, æstimationis excessus statim comparebunt. Nec alia est Eboris, Oculorum Cancri, Cranii, (unde unde etiam nonnunquam petiti,) Crystallorum, Lap. Calaminaris, Tutia, &c. ratio: rarius duplum, plerisque triplum vel quadruplum nonnullis superadditur.

Terebinthinæ coctæ, (Superpondii sane destillati per Vesicam Spiritus,) libra Semis Imperiali & octava ejus parte passim prostat:

Radix Aronis præparata, seipsa non triplo tantum, sed quadruplo sextuploque carius; magisque adhæc, si loco Vini Acetum recipiatur.

De Helleboro nigro, Esula spontanea, aliisque fere inusitatioribus addere quidpiam supervacaneum est.

Ipsi simplicissimi Vegetabilium in Officinis Pulveres,

veres, ut equidem aliqui difficilius (v. g. Althææ, Fænigræci, Liquiritiæ, &c.) alii molestius, (uti Purgantium similiumque nares atque fauces velliantium,) vel non citra quoddam detrimentum parentur, & hinc jure merito moderatum laboris aut dispendii redhostimentum sentiant; æque ac in Gummatum, v. gr. Ammoniæ, Laccæ, &c. Depurationibus, item extraneorum corticum, stiptum, &c. sequestrationibus, (in Sena, feminibus quatuor frigidis maj. &c. par est:) numero tamen longe plures inveniuntur, quibus fere nil, aut residuum aliis adhuc usibus commode aptandum decedit, triplicato vel quadruplicato nihilominus pretio: ceu præter paulo ante notatas Farinas, in vulgatissimis Pæoniæ, Consolidæ, Enulæ, Carduibenedicti, Tormentillæ, Iridis Florentinæ, &c. pulveribus cernimus. Ita quot sunt Gummata, quorum Residuum, aut Vilior saltem pars sufficiente vel eodem sæpe (quo Totum conjunctim comparatur,) valore non distrahitur? spectatioribus interea particulis nihilominus seorsim triplo quadruplove carius divenditis. Amygdalis sane excorticatis alicubi quarta assignati valoris pars, superadditur.

Sic porro Pretiosiorum polychrestorum Taxatio, quoad ejus fieri posset, merito deberet esse mitissima; vel egenorum aut debitæ complendæ dosis gratia. At (ne Gemmarum sæpe jure suspectarum sat caras, è difficiliori tritura atomos attingamus,) Margaritis (sæpe saltem titulotenus Orientalibus, aut suspectæ foratarum rasuræ;) plerumque duplum triplumve; (ceu Valor variat;) Lapidum Bezoar. Or. triplum, quadruplum, occidentali quadruplum & ultra, Ambræ Zibethæ (si humidiori nonnunquam pilosiorique Moscho aliquantum quis

quis connivere velit ,) duplum aut triplum passim assignatur

Et licet inconvenientiam hanc Moderatio quædam nonnullibi excipiat, qua detracta id genus Pretiosis lucri pars, auctiori proleta riorum Viliorumque Taxatione refunditur; id tamen vix aliquo Plebejorum fit commodo: siquidem tum quod Reges peccant, plectuntur Achivi; miserique Vulgatoribus pulveribus, infusis, aliisque cuporistis à Medico politico, (qui oppido iis damno, aliis deridiculo esse nolit, & cariora interdum persuasione saltem aut condimenti loco dat,) tractati bonam Moschatorum, Ambratorum, Auratorum, Bezoartorum, Perlatorum, Alchermes &c. ditioribus delicatulisque (talìa plenis sæpe buccis ligurientibus,) tacite ingratiisque persolvunt.

Sed hæc de generali Simplicium censu sufficiant: nec enim singula, (in tanta Materiæ medicæ vastitate & districtuum proventusque differentia, accuratiori talium disquisitione tandem in minutiora, minus inibi versatum Lectorem turbantia Monetarum genera recidente,) seorsim resolvere fert animus Nihilominus quæ circumcirca passim peccari hæctenus diximus, uti permulta ordinis solum servandi causa hic allegata sunt, ita Levia plane minorisque momenti videntur, si excedenti plerumque Compositorum, præsertim Chemicorum, (ubi nescio qui labores semper, at à particulari exaggerantur,) æstimationi conferantur; frustra in tenuioris fortunæ pauperiem extensis Taxationibus: dum tamen in Anatomia cujusdam Simplicis, vel unicum solum Principium, aut Caput mortuum, neglectave quædam Enchirisis, (licet in sequentibus vulgares semitas data opera sectemur,) omnes expensas laboresque, cum magno ple-

plerumque superpondio rependit : & quotannis diversos in usus de Chymicis Polychrestisque haut parum consumit exercitatus, & aliquantillum saltem inclarescens Medicus : quo nec de majori forsân sequentium Quantitate, (Valvationis insuper gratia) resoluta quis queri poterit.

Et quo nunc Elufina hæcce Sacra planius detegantur, per potiora usitatioaque, (ne singulariora confusionem pariant,) similiter ibimus; ducto à Chymicis exordio.

Ubi quod primo Mineralia concernit, Butyri Antimonialis (polychresti illius plurimum productorum fundamenti,) libra semis & ultra, unico cum dimidio, imo per fictionem, duobus Imperialibus insumptis, de cætero haut adeo magno negotio destillatur : æstimatur aliquibus octo, decem & amplius : sique Cinnabaris una ascendentis pretium (unciam unam saltem & ad minimum, quæ quatuor tribusve communiter Imperialibus prostat, præsupponentes,) addimus; (Mercurii vivi purissimi, tot tædiis alias conquirendi, uncias quatuor, ut & ipsum sæpe non rejiculum destillationis Caput mortuum tantisper seponendo :) proveniunt inde nihilominus duodecim vel quatuordecim. Quod in suo genere haut parum est, id vero majus, quod dum equidem consumptionis ejus expectatio, (in Chirurgica aliave curiosiora Chymica,) nimis longa est, Mercurii vitæ (etiam citra rectificationem,) sat boni uncix ad minimum quatuor nullo negotio hinc præcipitentur; superflite Spiritu Vitrioli Philosophico, in quotidianis usibus haut infrequente, ad libras tres & ultra : ut unicus sic Ungaricus, per duorum horum productorum Taxam, rarius tantum 20. frequentius

30. usque ad 40. fere Imperiales ferat. Et si denuo quidem hic Mercurius, (in ea parabilioris Croci Metallorum sufficientia,) utut insuper varie corrigatur, aut (citra omne Taxarum dispendium,) vitrificetur, tardius tamen distrahitur; Bezoarticum interea minerale (longe frequentius,) compendiose per Nitri (saltem venalem) Spiritum, aut Aquam fortem bonam abstrahendo paratum, majori adhuc lucri multiplicatione, pro quinque vel 6. Thaleris, (tanquam Mercurii vitæ Valore,) nunc 24. aut si pro Nitrosis, (denuo tamen alibi adhibendis,) Liquoribus, duos aut plane tres decurtamus, 21. præstat: adeoque Cinnabaris, Spiritus Philosophicus & Bezoarticum hoc conjunctim 50. usque fere ad 60. Imperiales.

Sin demum è prædicta Butyri quantitate: vulgare quis Bezoarticum malit, impensis (ad Liquoris gummosi destillationem supra requisitis,) pro (licet pene frustranea,) Rectificatione, & Aquæ fortis vel Spiritus Nitri sufficiente quantitate, adjiciamus duos, imo plane tres (si opus foret,) Joachimicos: adhuc tamen Pulvis iste Bezoarticus solus ad 10. vel 11. Ungaricos; Totum, per Valoris Cinnabaris & restitantis Spiritus Nitri compositi (hic abstracti) accessum, fere ad 30. Thaleros excurret.

Antimonii Diaphoretici libram semis, levi negotio, tertiam forte partem, vel alibi dimidium, fingamus duas tertias Imperialis impendendo nanciscimur: & simul decantati illius Anodynæ mineralis uncias quatuordecim, plus minus. Secundum famosissimas Taxas Antimonium saltem, (si Nitri fixioris, per se, & in Vinis laxativis complurium salium, alibique ipsius Lapidis prunellæ vulgaris loco satis commodi, difficiliorem con-

V

sum-

sumptionem prætendimus,) octo Imperiales, utrumque conjunctim duodecim sexdecim, octodecim & amplius refundit. Sique rejiculum quandam, (indigenam solum) Retortulam perforatam negligimus, Clissi optimi libra una semis ad duas usque, simul proveniunt; passivæ sex, octo vel decem Imperialibus æstimatæ. Flores copiose surgentes, (in Diaphoreticum Nitrosorum abstractione haut difficulter figendi,) transeant, ne navatæ operæ redhostimentum nimium & ultra 30. Imperiales extendatur.

Sic Croci Metallorum vulgaris (extus & ad aliqua quoque Composita commodi,) uncias sex, quasi aliud agendo paraverimus octava, sexta, ponamus quarta Imperialis parte: hinc inde tamen quatuor, alibi octo Imperialibus æstimantur. Sique Nitrum (hic mage) fixum addimus, & Clissum, si libuerit eodem modo (præter Flores,) collectum; Summa illic facile ad sex, octo, decem, hic ad quatuordecim Imperiales ascendet. Quid, si in Bezoarticum minerale redigatur? Florum Antimonialium, (licet sufficiens in id genus Vomitoria quantitas post Croci metallorum aliorumque præparationem prompte proveniat,) tantum tamen, quod 8. Imperialibus prostat, citra negotiosorem peculiarium Furnorum apparatus, facili enchirisi modoque non uno, vix infumto dimidio, (ut pro vulgari tædiosiorique integro fortasse,) colligitur.³

Vitrioli Spiritus usitati, boni tamen & usibus medicis sufficientissimi libræ tres, circa talia exercitatio ne unicum quidem Joachimicum, (singamus tamen unum cum dimidio,) impendenti haut difficulter destillantur; duobus) passim, imo (ponamus pro concentratori, fere tribus coëmuntur;

tur; at (præterquam quod externis nonnullis destinationibus interdum sufficiat,) ignarorum aut desidum hinc inde more haut adeo laudabili, Rectificationi per Retortam (licet propria manu destillatus ea non admodum indigeat, in emptio autem vix decimus occupetur,) ob laborem & unciam unam semis præterpropter deciduam, assignetur Dimidius, aut per nos plane Integer. Nihilominus adhuc 20. 30. 40. Imperiales, secundum vulgatissimas taxas, pro navatæ operæ, vel si coëmatur, pro dispensationis solum compensatione supersunt: & simul (post propriam vulgaremque destillationem,) Caput mortuum; per se quoque, si externos in usum distrahatur, Vas aut Carbones exsolvens; sin autem unicum tantum interdum, (singula enim accommodari sic vix poterunt,) perfunctorie eluatur, vi Taxationis Terræ Vitrioli dulcificatæ, (nec versatioribus Chirurgis infrequentis,) appensæ, 8. vel 10. alicubi Imperiales & amplius superaddens; ceu Sal (quod Vitrioli albi loco precioque dari posset,) quinque sex aut octo. Vel si hujus plerumque tardior est distractio, è singulis prædicti ponderis destillationibus habentur ad minimum libræ quatuor polychresti illius Roris mineralis (prius à Vitrioli, aut postmodum à toto destillato abstrahendi,) uno alterove Ungarico haut raro divenditæ: ut proin è 12. Vitrioli libris, etsi pro diversa productorum accommodatione, communiter tamen 40. 50. usque ad 60. mitioribus & utut res cadat, 30. usque ad 40. fere Imperiales, intra haut adeo protractum temporis spatium redire queant.

Sulphur labore haut adeo magno libram semis Florum prompte fundit, insumpta forte tertia Thaleri parte, vel (ex abundantia,) dimidio. Pro-

stant passim quatuor vel quinque. Ut Aciditatem sulphuream, Rori minerali haut incongrue associandam taceamus. Lactis sulphuris unciaë quatuor notoriis euporistis Solventibus diversimode octava Imperialis parte, vel si purum putum Salis Tartari lixivium recipitur, dimidio forte, imo (si Spiritus Tartari inde prius non est abstractus, adeoque per simplicem calcinatum acquisitum majori constat,) uno vel à muliercula parantur; venduntur 8. Joachimicis: Spiritus vero Sulphuris sexdecim: cum tamen hodie passim uno cum dimidio, duobusve complurium (sed de bonitate ejus securiorum,) more coëmatur; duobus, si quis perfumationibus istis occupari voluerit, domi præparetur.

Elixir propriet. usitati acidulati libra una similiter 16. Imperialibus prostat, cum duobus sat commode, vel per fictionem, & si quis modum ingredientium data opera negligere velit, tribus undiquaque confiat.

Nitri depuratissimi libra una & ultra, sexta vel quarta Thaleri parte, (nullo de cætero labore, residuoque amaricantiori Sale, si coaguletur, adhuc sui usus,) colligitur: at pretium pro dispensatione ultra duos cum dimidiò passive extenditur. Ceu unciarum duodecim Lapidis prunellæ vulgaris taxatio ad duos Imperiales; cum iisdem impensis, (crudo quoque Sulphure sufficiente,) habeatur: ut secundum Nitri fixi, (ab Antimonio Diaphoretico elutriati,) coagulum, parum hinc differens prætereamus. Spiritus usitati optimi libræ duæ, uti duobus, ad tres usque, (si fidere voluerimus,) comparantur; ita, vase insuper plerumque superflite, vix integri impensa haut difficulter desiliantur; taxantur passim 20. 30. Joachimicis. Et qui

Aluminis additionem non veretur, pro uno & sexta forsan, istius parte, expeditiori adhuc negotio, 40. & ultra sic lucrabitur: Capite mortuo nihilominus sui usus, si circa seu Terram seu Sal aluminosum curiosior esse voluerit. Ipsius Aquæ fortis, (ut vel Arcani duplicati causa eam hic appendamus,) libræ tres, (bonæ de cætero notæ, & subito in Aquam Regis vertendæ, ut inconsideratius profecto, tunc duplicetur aut triplicetur pretium;) vix tribus quartis, rarius integro Thalero insumpto proveniunt, passivæque eodem comparantur; divenduntur quatuor, sex, vel octo nihilominus: & Sal illud polychrestum, vix tertiam unius partem (pro extractione & perfectione sua,) requirere, frequentissime, (siquidem dimidium è capite mortuo pro more provenit,) 24. vel 30. Spiritus Salis libræ duæ, (quo laborem probe redimamus,) parentur unico; emuntur, si placet, duobus vel alibi duobus cum dimidio: accedat adhuc dimidius pro (supervacua tamen, & permultis Officinis haut adeo frequenti,) rectificatione, & uncia unius semis præterpropter remanentia. Detrahis sic detrahendis supersunt nihilominus (secundum Taxas,) dispensanti rarius duodecim tantum vel 15. plerumque 18. 20. 25. vel si Alumen addatur, copiosiori sic per easdem impensas prolecto Spiritu, 30. Joachimici & amplius. Flores, ni Liquori prolecto adjiciantur, utrobique superaddunt alibi 4. vel 6. Nec in aluminoso Capite mortuo curiosior plane nil invenit; quod tamen cum Retorta interdum superstite, nostræ nunc considerationis non est.

Convertamur hinc potius ad Sal Ammoniacum, cujus genuini & urinosi (quovis etiam modo, cum Alkali Tartareo nitroso, &c.) subli-

mati Flores, ad quatuor uncias Imperiali præterpropter habentur. Spiritus volatilis, (plerisque sub phlegmatis fætidæ titulo neglectus,) primo profluens hunc, secundum vulgatas taxationes, ut plurimum rependit; ut 10. vel 12. reliquos, floribus istis assignatos, quasi gratis lucremur: quemadmodum & omne illud, quod è Sale medio acidiusculo, (Spiritus Salis coagulatum haut incommode referente;) item è fixiori, (è Capite mortuo extracto,) simplici aut Martiali (ceum vocant,) purgante, (si Martiales Flores parati fuerint;) aut è Tinctura quoque Martiali è residuo confecta, diversimode acquiritur. Spiritus genuini sat boni lbj. cum Alkali Tartareo nitroso deliquato, integrò Joachimico vix infumpto, cum Calce viva adhuc tolerabilius, cum puro Oleo Tartari unico cum dimidio, ad summum (si data opera Tartarus alibi seorsim prius calcinetur,) duobus colligitur; venditur sexdecim: præter Sal è Capite mortuo, intus & in Chemicos labores utilissimum.

Martis limatura & batitura quanti passim constat? & tamen Alcohol Quercetanicò similive modo paratum, (vix nummos aliquot in libram impendendo,) rarius tantum 2. 3. vel 4. frequentius sub Croci Martis aperitivi nomine, 8. 12. & ultra rependit: quod sane pretium, si ipsi Croco saccharino, aliisque per præcipitationem, fumigationem, tædiosiusque adhuc confectis assignaretur, haut adeo forsân excusari posset. Æque ac dum libræ duæ limaturæ Martis sulphuratæ 3. 4. ve Thaleris; aut cum Aceto levigatæ idem pondus, uno, duobus, pluribusque distrahitur: cum hic quidem vix sexta, ibi ratio tertia integri pars infumatur. Adstringentis Croci, quantum intus quidem consumitur, (dum extus Terra Vitrioli dulcificata

satisfacit,) per intentius (apud singulos) ignis examen è limatura sulphurata, aliterve levigata vel alcolifata, (si rasuram è trabeculis capellisque adeo differre credimus,) levi negotio provenit: ut excedens sit quatuor Unciarum pro duabus tribusve Imperialibus taxatio: quibus sane libra una & amplius Croci adstrictorii cum Aqua forti similive operosiori modo parari posset. Ceu quoque Vitrioli Martis cum Spiritu Vitrioli, (quippe tædiosum & longe parcius Cæmentum allegare piget,) libra semis & ultra, ne integro quidem erogato: quæ passivè tamen duodecim sexdecimque venit: curiosiorique insuper Spiritus sulphurei volatilis quidpiam, sub præparationis initio suppeditat. Tincturæ Martis per acetosa illa, similiaque officinarum menstrua libræ duæ habentur, insumptis forsan tribus ad summum Imperialibus; condonemus adhuc unum; (ut eadem impensa idem pondus speciosioris quoque, v. gr. Tartarisatæ, vel è Vitriolo Martis Arcanoque Tartari &c. productæ parari queat:) & nihilominus rarius 32. vel 36. sæpius 48 usque ad 62. hodieque in libellis æstimantur.

Mercurii dulcis optimi uncia tres, vix dimidiò constant; quatuor vel quinque Joachimicis, (præterquam quod sublimatum superius, externis sat sufficiens, Mercuriusque vivus in capitello; magnam partem expensarum redimat,) passivè prostant. Uti Turbith minerale (per Sublimati cum oleo Tartari præcipationem proveniens,) decem alicubi Thaleris, dum uncia duæ semis vix unius dimidium pro confectioe exigunt; & superstes Liquor, originem cogitantibus, alias hæut est inutilis. Turbith vulgare per Spirituum acidorum abstractionem, vix adeo majori sumptu, at eo-

dem pondere confit; quinque, sex, vel septem taxatur.

Saturni saccharum quatuor Imperialibus; ubi totidem unciaë similiter dimidio, ad summum integro præparantur: & Magisterii unciaë duæ, eodem pretio cum Vitrioli quoque Spiritu præcipitataë; quatuor Joachimicorum valori pariter subjiciuntur.

Succini Oleum clarum ad uncias quatuor primo profluit, aut à toto destillato abstrahitur itidem dimidio, duabusve tertiis unius; ponamus penitus (pro rectificationis quoque compensatione,) integrum: quinque, sex, vel octo Thaleris per Taxas distrahuntur: præterquam quod aliaë unciaë quatuor (aut paulo minus,) Olei rubri crassioris, at odoratu gratioris extusque saltem polychrestis restent: item uncia semis (ad unum usque) Salis volatilis, aliquota Spiritus Salis parte, &c. facile liganda, Ungarico plurisve divendi debere credita. Balsamum (cum Nucistæ Oleo,) optimum ad unciam semis, sexta Thaleri parte paratur; prostat dimidio vel duabus unius tertiis.

Coralliorum autem communis illa Solutio, ad uncias quatuor, octo Joachimicis; dum tamen una, aut tertia ejus parte insuper, prompte confit: æque ac unciaë duæ Magisterii, elegantissimi quoque, erogatis forte tribus unius partibus, aut (per suppositionem,) integro; quatuor autem taxantur: ut restantem Liquorem taceamus; qui si, (vulgo equidem paulo laboriosiori,) Aceto destillato & Oleo Tartari constiterit, Arcani tamen Tartari, (post aliqualem adhuc Aceti destillati abstractionem,) fundamentum aut partem præbet: ceu, si præcipitatio cum Spiritu Vitrioli facta fuerit, Liqueor Acetosus Vitriolatus M. in medicis
chi-

chimicisque usibus haut adeo rejiculus oboritur : idque majus adhuc, quod etiam Acetum non destillatum, eodem successu queat recipi. Tincturæ Corallorum communis è prædicto Sale, aliisque vulgatoribus Officinarum hætenus modis comparatæ, libra una tres rarissime Joachimicos, (quibus etiam speciosiorum hodie Solutionem ramossissimarum Tincturarum idem fere pondus paraverimus,) communiter exigit : cur autem 32. rariùs 24. assignantur? adde quod Salis vulgaris residuum in Magisterium præcipitati, aliudve extractionis Magma nihilominus novis usibus accommodari queat.

Tolerabilior videtur Magisterii Perlarum taxatio, dum (variabili alias istarum pretio,) duodecim Thaleris æstimatur uncia, ubi prius quatuor, vix quinque nonnunquam infumuntur. Sed Acetum destillatum hic quoque est supervacaneum; & paulo ante notatus Liquor Acetosus Vitriolatus expensarum partem interdum refundit : in univèrsam autem, si tantum est resectivum, mitissima taxatione languentibus dispensari deberet. Quæ vero proportio, quod uncix duæ Magisterii Matris Perlarum vulgatissimæ, quatuor Imperialibus profiant; dimidio, ad summum tribus integri partibus, (plumacea quoque specie,) præparandæ?

Atque ut reliqua nunc ex Animali regno desumpta similiter persequamur; Spiritus Cornu Cervi libra destillatur tertia forte parte, ad summum dimidio Imperialis : pro rectificationis labore, detrimento, Spiritusque Vini accessit assignemus idem majusve pretium : distrahitur uterque 6. 8. Thaleris. Oleum foetidum, tribus æstimatum hic non attingemus; uti nec Sal volatile, Spiritu proprio ab initio non illiquatum, & (sive per se con-

venienter dilutum, sive Acidis fixum affer vetur, facile duos per Taxationes, suppeditans; siquidem fatius esse putamus, si sub rectificatione isti combinetur. Tessulæ saltem (integro plerumque vase eximendæ,) perfunctoriæ apud figulum albificatæ, unicum ad minimum Imperialem superaddunt; adeoque è rejectitio sæpe cornu 8. 9. ve Imperiales levi negotio habentur. Cornu Cervi ph. calcinati libra, quasi aliud agendo paratur dimidio vel duabus tertiis Joachimici; venundatur quatuor integris: superstite adhuc Galatina, quovis, (si placuerit vel expetatur,) modo excepta, nihilominus impensarum duplum sic exsolvens. Magisterium Cornu Cervi cum Spiritu Nitri, ad uncias duas, (debita tamen intentione inter istius abstractionem,) collectum vix ultra dimidium constat, venditur tribus, quatuorque: & si edulcorantem Liqueorem saltem Urina (si Sal Tartari displicuerit,) perfundamus, præcipitantur adhuc fere unciaæ duæ, à residuis Spiritus, (qui ad perfectam siccitatem hic citra totius combustionem abstrahi nequibat,) particulis absorptæ, à vulgari Magisterio nil differentes; unde denuo duo vel tres, atque adeo ex unciis quatuor Cornu Cervi facile sic 5. 6. vel 7. Thaleri redeunt: præsertim cum ambo haut inconsulto permisceantur, posteriori per prius intenso. Abstractus hic Nitri Spiritus, (sed & Aqua fortis citra noxam quandam adhiberi poterit,) diversas in dissolutiones satis adhuc sufficiens, pro lucri sit superpondio. Imo eadem solvendi ratione communis Magisterii unciaæ quatuor parari poterunt, insumptis duabus tertiis, aut integro ad summum Imperiali; quæ nihilominus 4. vel 6. venundantur: & si quis Alcali quoddam Diaphoreticum, cum Nitrosi Spiritibus crystallisatum desideraverit, instituta

cum

cum isto præcipitatione coagulum istud compendiose gratisque suppeditabitur : uti si Sal Tartari receptum fuerit, Liqueor Nitrosus attemperans, diureticus, in Nitrum artificiale coagulabis restabit.

Solutionis Oculorum Cancris unciæ duæ habentur forte dimidio. distrahuntur quatuor; Magisteriique idem pondus similiter quatuor Imperialibus, dum etiam dimidio confit; imo leviori adhuc expensa, si Acetum solummodo simplex pro dissolutione adhibeatur.

Circa Castorei Extractum moderatio quædam interdum reperiri videtur, siquidem (in ea forte Valoris variatione,) unciæ uni præterpropter alterum tantum aut duplum assignatum est. Verum abstractus, sub præparatione, Vini Spiritus, (libræ unius pondere & amplius,) sumptus omnes ab altera parte liberaliter compensat; siue Hysterics, Cephalicis, Arthriticisque Aquis aut Mixturis extempore adjiciatur; siue potius (cum liquidum hic quidpiam praxi commodius minusque exhaustum sit,) in Essentiam redigatur; seu diluto inibi prædicto Extracto, seu (simplicius adhuc) infusa tantum Castorei recentis unciæ una semis, cum aut sine tantillo salis Tartari. Ut cara nimis sit 12. Imperialium taxatio, cariorque adhuc, si loco abstractitii hujus, simplex saltem Spiritus ardens prædicta Essentia recipiatur.

Oleum Cerae non rectificatum, (sufficientissimum, saltem ob butyrosam consistentiam dispensationi paulo incommodius,) vulgari modo ultra duodecim unciæ colligitur, vix duas Imperialis tertias pro prima & secunda, (rectificatoria, ubi tantum Octo Olei clari unciæ prodire ponamus,) destillatione insumendo: prius tamen integris octo, rectificatum octo, frequentius decem aut

pene duodecim Thaleris æstimatur. Atque hæc ex usitatioribus Animalibus sufficiant.

E Vegetabilibus Tartari Spiritus libra una unico, ad summum uno semis; (etiam duabus eo fine Destillationibus institutis,) habetur; amplius quidpiam addat, cui Tartarus aut opera carior. Rotorta iisdem usibus, eloto Capite mortuo, adhiberi potest, & rectificetur quovis modo & vel quatuor unciarum detrimento. Dispensatio polychrestæ hujus remedii nihilominus plerumque octo, rarius sex vel septem; omissa cum quamplurimis rectificatione 10. Joachimicos rependit; & Caput mortuum Salis usitatissimi tantum, (nam Oleum fœtidum, efficax quidem, at comptiori praxi minus commodum, nihilominus ridiculo pene ad quatuor vel sex Imperiales; etiam citra rectificationem taxatum, hic non adducemus,) quod passim octo cariusque prostat: ut destillationis tædium utroque probe compensetur. Sed enim è figulina quoque Calcinatione libra istius Alkali provenit, erogato alibi dimidio, alibi ponamus integrum aut amplius quidpiam: quæ tamen quinque Thaleris passim, sed adhuc iniquius, si ex ana Tartari Nitrique detonatorum constiterit, æstimatur; aut octo vel decem, dum debita facileque dissolutum, Olei Tartari deliquati nomen induit.

Prosapiæ istius est Vitriolatus Tartarus vulgaris. Taxantur unciaë quinque, octo vel decem Imperialibus; tribus integri partibus, vel integro ad summum confectæ. Tincturæ Tartari communis, at satis bonæ libra, 12. 16. quæ unico cum dimidio, duobusve imo (demus) duobus cum dimidio, de cætero facillime paratur; & (præterquam quod Salis, novis usibus impendendi quidpiam interdum pro ratione processus relinquat,) Spiritus

tus istius nominatissimi Tartarifati libris duabus eadem opera abstractis, duos tresve Thaleros æstimo isti superaddit. Ipsum Acidum Tartari, (à Cremore parum nisi tædii diminutione differens,) ad libram unam, Muliercula quoque vix quarta vel tertia unius parte conficit : ponamus alibi dimidium & amplius : Prostat passim sex octove : Et quo Mixturam simplicem hic annectamus, libræ 30. vel 32. Joachimicis, inter frequentissimas hodie distractiones divenduntur, quæ tamen facili negotio cum Spiritu Theriacali communi, infuso quidem tribus, Stillatio vero 4. vel 5. ad summum infumptis confiunt. Tincturæ Bezoarticæ usitata eadem est ratio, siquidem ingredientia suo modo (& ni Spiritu Vitrioli Martiali &c. singulariores sumus,) eadem, eademque fere est proportio; nec Spiritus Theriacalis majorem partem vulgatoribus constans, majus adeo pretium requirit, præ Infuso Theriacali communi proprieque sic dicto : ceu supputanti nunquam non manifestum fiet.

Nos ab Alkali Tartareo ad reliqua fixa pergamus. Ubi sane libræ semis Salis Millefolii, Ononidis, Stipitum fabarum, Chelidoniæ, &c. polychrestorum, (nulla tamen aut vili impensâ comparandorum,) demus nihilominus impendi dimidium Thalerum : pro Cardui benedicti, Absinthii, Artemisiæ, &c. eodem pondere, secundum regionum ac proventus rationem, duas unius tertias, integrum, & amplius : distrahitur octo, rarius sex tantum : quo sane valore ne rariorum quidem, aut parum suppeditantium, Centaurii minoris, Fraxini alicubi, &c. Salia æstimari debebant. CrySTALLIFATIS pretium ut plurimum duplicatur : at cum Sulphure quidem vix octava sextave pars integri; cum

Spiritu Nitri vero dimidius forsan Joachimicus ulterius infumitur.

Aronis feculæ unciaë sex hinc inde exprimuntur vix quartam tertiamve unius partem erogantibus : nonnullibi raritati amplius quiddam demus : interea taxantur integris tribus.

Florum Benzoës unciaë fere duæ, vulgatori quoque modo collecti, duodecim ; dum uno cum dimidio vel duobus haut difficulter parantur ; & eadem opera proveniens oleum facile quatuor aut quinque Imperialibus distrahitur.

Magisterii Scammonii unciaë tres vel tres semis proveniunt, vix, ni massa plane nequam fuerit, duorum in sumptione ; aut si quid Spiritui ardenti (interdum cariori, sed tunc repetendo,) damus ulterius. Taxantur 9. 10. rarius 11. aut duodecim Thaleris.

Sic Magisterii Jalapii unciaë tres, novem, raro tantum septem : cum duobus, imo, (quo pulverisatio, infumendusque sed repetendus,) Spiritus probe compensetur, duobus cum dimidio haut difficulter præcipitentur. Extractum mucilaginosum, cum Sacchari particula in Essentiæ uncias quatuor redigendum ; ob languorem ejus non attingimus.

Magisterii Gummi Guttæ ad minimum unciaë duæ, sæpius ad tres usque, tribus unius quartis acquiruntur ; & hinc sub dispensatione quatuor, sex imo octo Joachimici.

Extractum Agarici pro unciis duabus, (puris factisque spissis,) uno præterpropter constantibus, quinque vel sex rependit. Uti Turbethini Extracti (resinosi ac pilularis consistentiæ,) idem pondus, sex Imperiales, uno dimidioque ad summum collectum. Spiritu insuper utrobique sub confectio-

ne separabili. Extractum Hellebori nigri communi more ad quatuor (consuetæ consistentiæ,) uncias paratum, tertiæ vel dimidia unius parte constet : addamus idem pro depuratione per vini Spiritum, magmatisque secedentis compensatione pretium : adhuc nihilominus tres, quatuor aut quinque pro locorum taxarumque more refundet. Uti uncia duæ Extracti Colocynthini spississimi sex Imperiales; quæ uno cum dimidio sat commode comparantur. Extractum Aloës ultra pilularem consistentiam condensatum ad minimum octo, (nam ob successivam majorem exsiccationem plures allegare nolumus;) reddit; dum infumtis ad summum duabus Imperialibus habetur; sique Spiritus ardens hic pro opinionum variatione assumitur, auctius Spissamenti semiresinosi pondus istius valorem prompte redimit : ceu Extracti foliorum Senæ uncia duæ, (pilularis & à mucagine superflua satis liberatæ consistentiæ,) infumptas duas unius tertias, tres quartas, aut si amplius quid increscens interdum valor exigit; per assignatos tres quatuorve (nam Exteris viciniore duos tantum assignasse rarum est,) Imperiales, eademque fere invenitur unciarum duarum Extracti Rhabarbari conditio, si quatuor vel quinque nonnullibi dispensentur; siquidem usitatores Taxæ sex vel septem ponunt, dum unico cum dimidio, duobusve, (præsertim cum remissius pretium talia suos postmodum in usus præparanda suadet,) sat commode colliguntur : æque ac Extracti Panchymagogi (usitati completique) uncia tres & amplius duobus, vel alibi duobus cum dimidio Thaleris: quæ octo tamen novemque passim veneunt: quatuor enim alicubi tantum compendiosiori cuidam Compositioni adscripti videntur; sique Ambratas

bratas superfluitates in prædicto omitteremus, istius quoque competentiorum taxationis modum excederent.

Minus autem adhuc moderatus est vulgatissimorum (v. g. Absinthii, Scabiosæ, Hederæ terrestri, Agrimonix, Chelidoniæ, Cichorii, Plantaginis, Vulnerariorum, &c.) Extractorum valor; dum unciæ tres, vix ac ne vix quidem octava quartave unius parte constantes, tribus Joachimicis dividuntur: aut Cardui Benedicti, Veronicæ, Polypodii, Centaurii minoris, Gentianæ, Aristolochiæ Tormentillæ, &c. unciæ tres eodem pretio; dum sexta quartave Imperialis parte parantur. Liquiritiæ spississimi Extracti unciæ quatuor totidem Thaleris æstimantur, sexta, quarta, rarius octava unius parte, pro districtum ratione habendæ: Et Croci optimum ad unciam unam semis, unico, (sique vel dimidium addimus,) Imperiali; taxatur passive sex.

Atque quo eorum etiam nonnulla, quæ (præ jam dictis, Aquoso menstruo satis obedientibus,) consultius cum ardenti extrahuntur, similiter in exemplum producamus: usitatissimorum ex Angelica, Enula, Hyperico, &c. unciæ duæ totidem Thaleris prostant; passive, præsertim in mediterraneis hisce, duabus unius tertius aut paulo amplius colligendæ; sique Spiritus ardentis valor interdum increverit, tres insuper Imperiales, (è totidem Spiritus medicati libris, sub eorum confectioe abstrahendis,) superaddentes: Sique Spirituum horum (v. g. Hyperici Enulæ &c.) partem, in Essentiam liquidam amplius redigere libuerit, denuo singulæ harum libræ, (duobus Thaleris taxatæ,) etsi vel Extracto proprio saturantur, impensarum duplum, triplum, & amplius, præcipue

cipue si confimilium Extractorum loco, parabilior eorum modus, per Aquam simplicem Sale Tartari sufficienter acutam, alicubi pro re nata observetur; aut ipsa saltem Simplicia infundantur,) præstant. Extracti Symphyti, nullatenus mucaginosi, uncias duas haut difficulter habemus, vix tertiam unius partem infumendo; prostant integris duobus; & Extracti resinosi ligni Aloës (satis boni) uncia una semis (pilularis consistentiæ,) sex, octo, imo 12. Thaleris, quæ unico cum dimidio probe præparatur: Ceu Opii (sine vel cum præviis quorundam ambagibus,) Extracti, (citra acetosa quædam alias plane innoxii,) unciæ tres Imperiali solo, vel interdum cum dimidio; aut si amplius damus quidpiam: taxantur 6. & inexcusabilior adhuc est proportio, qua Laudana passim distrahuntur; recentissimæ scilicet descriptionis uncia una semis (quam mediocris quoque Praxis intra vertentem annum facile consumit,) 20. 25. 30. Thaleris; (sive tota massa, sive dimidia tantum Moscho magis, aut plane non infecta sit:) conficitur autem ad literam, complete, missisque compendiis, duobus, duobusve cum dimidio ad summum.

Essentia Absinthii optima, cum Spiritu fermentatio Extractoque proprio parata, libram unam semis sex vel octo interdum Imperialibus estimari vidimus; vulgariorem, (Extracto tamen proprio constantem,) tribus quatuorve; imo vulgatissima (per simplicem summitatum infusionem,) vix dimidius decedit: cum nihilominus & ad summum, prima quidem duabus unius tertii, secunda tertia Thaleri parte vix insumpta, ultima nummistantum aliquot constet. Ceu Extracti Theriaca Andr. (de viribus, processusque convenientia hic non quaritur,) uncia quatuor (totidem Joachimicis vena-

venales,) unico cum dimidio : superflite insuper Spiritu Theriacali abstractio optima, (soluta Camphora facile alterando,) ad libras tres & amplius, quod Ungaricis passim taxatas? Sane vulgaris descriptionis libra tres 12. 16. 24. Thaleris prostant; cum ad literam insuper quinetiam habito residui Extracti pretio, tribus commode destillentur : accuratioribus infundendo potius consiant, ne duobus quidem insumptis.

Spiritus lig. Guajacini lbj. colligitur duabus præterpropter tertiis unius Imperialis, venditur citra rectificationem aliquam, integris octo; rectificatus (detractis detrahendis) amplius adhuc quidpiam nihilominus, certe minus pretium non refundit : sique Oleum fœtidum pariter distrahi posset, è taxatione ejus adhuc quinque redirent, post rectificationem vix infra octo. Eademque est Buxi ac fere Corylini ratio.

Circa Spiritus arduos Abstractitios, (v. g. Anisi, Fœniculi, Calami, Juniperi, Menthæ, Veronicæ, Absinthii, floram Liliorum convall. Cochleariæ, &c.) ut alicubi moderatio quædam, nec excessus adeo ultra duplum. (præsertim cariore frumenti Vinive Spiritu,) observari videatur; Oleum tamen per vesicam simul profluens, expensas in nonnulla (v. g. Anisum, Fœniculum, &c.) factas redimit : plerique præterea alibi atque frequentius, care satis dividenduntur : v. gr. Absinthiaci, Liliorum Convall. Menthæ &c. libræ duæ non tam duobus, quam 3. 4. pluribusque Thaleris; dum paranti vix ultra tertiam unius partem dimidiove consent : æque ac fermentatorum (ut in quibusdam simplicibus immerito prælatorum, similiter libræ duæ (è fl. Sambuci, Absinthio, Mentha, aliisque parabiliorebus,) vulgatiore quoque more, (quo Sacchari Mellisve accessu nihilo inferiores taceamus,) destillatæ

vix unico Imperiali; aut si quid ulterius varianti comparandorum pretio dederimus: prostant quinque, sex, octo, duodecim; ceu Spiritus Liliorum convallium, Cochleareæ &c. libra una, uno, vel superaddito dimidio præterpropter parabilis, octo, Rosarum duodecim, sexdecim Thaleris: tantillum olei, quod è Mentha, Absinthio, &c. simul profluit hic non attendimus: quemadmodum nec (exiguo pretio, sed haut sine exotericorum accessu) venalem hinc inde Juniperi Spiritum: siquidem ut rariorum nonnullibi baccarum majus sit pretium, debita tamen compensatio eo non ascendit, ut libræ tres fermentati quatuor Imperialibus æstimati queant: vel olei libra non tam duobus, quam quatuor, quinque, &c. dum (raro nunc destillantibus) sat bonæ notæ passim duabus unius tertiis, ad summum alicubi integro coëmatur.

Ita Spiritus Terebinthinæ libræ duæ, unico & tertia forsân unius parte comparantur: sin domi destillamus, & quidem per Vesicam, emptitii istius pretium ne quidem insumitur, restitansque Colophonia, (dummodo vulgaris Colophonix taxa distrahatur, aut ejus libra semis saltem Terebinthinæ coctæ loco usurpetur,) impensas liberaliter redimit. Si vero per Cucurbitam; Oleum subsequum flavum rubrumque, pro Imperiali nonnullis æstimatum, idem præstat; ut Spiritus quaecunque hic superpondium non allegemus. E Lateritio communi passivè triplum, quadruplum, è rectificato sextuplum redit; larga laboris (etiam citra vulgare tædium instituendi,) compensazione. Olei carvi uncix duæ totidem Thaleris prostant; parantur hinc inde vix octava sextave unius parte, vel si amplius quid quispiam postulet, insumpta: ut priores aliquot Aquæ sat bonæ libras prætereamus. A
nisi

nisi ac Fœniculi eadem est ratio. Uncias duas Olei paraverimus Imperiali præterpropter ; quatuor dividenduntur : & si Aquam per se nolumus, è residuo per fermentationem Spiritus tantum postliminio prodit, quod ad minimum omnes impensas exsolvit. Olea Aromatica cum affinibus, v. g. Rhodino, Menthæ, Chamomillæ, &c. olei parum tardeque fundentibus, si ab ingenuis Destillatoribus ac Materialistis intemerata nonnunquam haberi queant, magno sumptuum alias impendendorum compendio, (præsertim ubi singulariores quædam Enchirises, vasave capaciora deficiunt,) coëmi posse fatemur. Cur autem per solam dispensationem è plerisque duplum, aut (licet quædam ob aquæ s. aut salitæ instillandæ defectum, crassescant, in se consumantur, aut per guttularum exstillationes disperdant aliquid,) è drachma tamen, satis alias excessive in taxis æstimata, denuo in guttarum distractione statim duplum, triplum, imo quadruplum, quintuplum redire debeat, id quidem non videmus. In Cinamomi nihilominus, Rhodino, Caryophyllorum, Nucistæ, Macis, Majoranæ, Menthæ, Rorismarini, Citri, Aurantium, Anisi, Fœniculi, Salviæ, imo Pulegii, Rutaceo &c. Oleis, (ipso sane Juniperino, cujus drachmam octava Imperialis parte nonnullibi dispensari cernimus,) exempla passim sunt manifesta : æque ac in Spiritus Vitrioli, Salis, Nitri, Ammoniaci, &c. guttis. Vesicæ vitraque corrodamur ; & inter extillandum semper dispereat aut elabatur aliquid ; refarciri tamen, citra impositæ) singulis drachmis unciisque) Taxationis duplicatione, &c. minori adhuc redhottimento poterat. Sin autem prædictorum pleraque, vel mangonii evitandi causa, domi quis destillare voluerit, nihilominus circa quamplurima mode-

moderatiorem taxam, publici boni causa, citra privatum incommodum observari posse deprehendet. Nam ut Cinamomi, Nucistæ, Macis, Citri Aurantium, &c. Olea solitaria expensas haut adeo, præsertim per minora vasa rependere videantur; sunt tamen Accessoria, Aquæ, Succis, Spiritus, è residuo, &c. quæ sub facili distractione, redditus hinc factis superque exaltant. Ita Citriorum, imo ipsorum Aurantium succus per se duplum triplumve, (Compositis adhibitus, plerumque magis adhuc multiplicatum,) reddit pretium, quo Mala illa, recentia quoque & selecta, (ne corruptionem minitantia viliori valore, licet haut adeo laudabiliter huc tracta allegemus,) passim comparantur. Qui Cinamomum destillat, v. gr. duabus libris Aquæ spirituosioris optimæque ad minimum libras octo, adeoque pro tribus præterpropter Imperialibus communissime decem nanciscitur; ut si vel scrupulum tantum Olei secerneret, (siquidem drachmæ unius ad Cinamomi libram unam tradita proportio, in quantitate Vesicaque minori non procedit,) gratis illud habeat. Rhodinum, (dum, nisi è majori raspaturæ pondere, profecto parce satis alias prolicetur, Rosarum autem verum, post quævis etiam tentamina, per quam est exiguum,) ementis nunc pro more argentum proculdubio satis compensat? idque eo liberalius, si vulgo Rosacei veri loco consumatur. Caryophyllorum olei uncia duobus, (vix majori,) prolecta, quinque Imperialibus distrahitur; dum prioris (data opera) paulo spirituosioris Aquæ v. g. libræ duæ Aquis Compositis constituendis, (ceu præcedente Diff. notavimus,) per quam commodæ, impensas penitus, aut eorum saltem dimidium exsolvent. Eadem est Macis ac Nucistæ circa ejuscemodi super-

perpondium ratio : nam drachmas sex vel unciam unam Oleosi Magmatis, post destillati unciam semis, in Vesica restitantis, (quibusdam loco debiliorum adhuc liquaminum, Emplastris Linimentisque mixti,) hic non adducemus. Absinthii, Menthæ, Chamomillæ, & fere Rorismarini olea paulo difficilius colligi certum est : sed hujus ut & Chamomillæ, (pro iis, qui Phisogonas condunt,) priores vegetioresque Aquæ, illic vero diversimode collecti Spiritus, ea taxatione veneunt, ut olea tunc pene gratis alicubi haberi, vel secundum vulgarem quoque destillationis modum nihilominus moderatori æstimo dispensari queant; Additamenta (vel ex Abiete,) cum adulterina nolimus, hic non attingimus; ceu nec quorundam certis in locis parabilitatem. Uti Majoranæ hinc, Rutæ, Pulegii, atque congenerum, (majorem horum copiam suppeditantium,) Oleis tertia vel quarta assignati pretii pars eo evidentius subtrahi posset.

E Balsamo, (supponimus autem optimum, citra viliora corpora, cum oleo Nucistæ puro confectum;) Cinamomi, Rhodino, Macis, Nucistæ, Majoranæ, Succini, Rutæ, &c. passim triplum; E Caryophyllaceo quadruplum vel quintuplum; ex Apoplectico A. Cr. alteriusve fragrantiori, (Ambra, Moscho, Zibethaque sufficienter saturato,) triplum, quadruplum, & amplius (impensas saltem supputantibus,) redit : ut hic alibique decedens sub distractione tantillum satis undiquaque compensetur. Balsami Sulphuris Terebinthinati optimi libra, ne integro quidem Imperiali erogato paratur; passive sexdecim venditur : ceu quod (externos in usus,) cum Oleo Nucum pro tertia forte istius parte, si Flores Sulphuris recipiuntur; dimidio præterpropter, cum Oleo Amygdalino, (ponamus,)

mus,) integro confit; hinc inde tamen quatuor, quinque, rarius tribus tantum Joachimicis profat.

Quod autem Aquas destillatas simplices concernit, mitius quidem cum compluribus actum videtur; dum v. g. Rosacea, Acaciæ, Fragorum, Carduibened. Pæoniæ, Majoranæ, Melissæ, Menthæ, Pulegii, Rutæ, Cochleariæ, Cherefolii, &c. vulgari modo elicitiæ, ad libras sex, Imperiali præterpropter ac successive distrahuntur. Permultis tamen nihilominus (severior forte aut potius æquior,) quispiam detrahere quidpiam posset: siquidem dictum pondus paucis horis, è minutiori quoque Vesica vel mulierculæ quasi aliud agenti destillatur: aliquas profluens simul Oleum largiter compensat: plures notabili quotannis copia, (seu quia debiliores, seu quia polychrestæ,) consumuntur: multæ parvo constant; uti Fumariæ quoque, Cichorii, Betonicæ, Scabiosæ fereque (si cui placent,) Veronicæ, Acetosæ, Fl. Tiliæ, &c. Et è nonnullorum sedimentis, si quis curiosior, aut ampliori apparatusi deditus esse voluerit, Essentialis Salishaut parum, nec parvo æstimatum provenit; multo majus autem quidpiam ex iis, quæ cum vino destillatæ communiter dicuntur. Nam v. gr. pro libris tribus Aq. Mentha Melissæ, Cochleariæ, Veronicæ, Pulegii, Lil. convallium &c. vix ultra octavam, sextam, aut quartam Imperialis partem (phlegmaticarum respectu,) requiritur: pretium tamen passim duplicatur aut triplicatur. Aquæ Cinamomi libræ quatuor, fere sex, rarius quinque Joachimicis distrahuntur; optimæ notæ uno cum dimidio parantur; & qui circa subsidens tractu temporis oleum repetito occupari avet, hinc quoque impensarum partem aut dimidium

dium nanciscitur. Si porro Aquæ Spermatis Ranarum libræ tres dimidio venundari poterunt, etiam tædiose per Mariæ Bal. destillatæ; cur totidem Aquæ Typharum Cervinarum simplicis libræ cum vino eodem modo collectæ quatuor Thaleris æstimantur? dum vinum atque rariores etiam alicubi Typhæ dimidio, vix integro constans. Nec minor circa Compositas quoque deprehenditur excessus; etsi omnes indifferenter Species recipiantur, generosiorique vino quasi suffocentur. Quid si laborum sumptuumque (per Ingredientium delectum, substitutumque Vini Spiritum,) accedant compendia? Aquæ Apoplecticæ selectissimæ libræ quatuor uno, rarius uno ac dimidio confiunt, profiant quinque; & Epilepticæ L. Hystericæ Off. & Aquæ Vitæ mul. tres libræ, quatuor Imperialibus, quæ unico, (vix quarta insuper parte) præparantur. Aquæ Anhaltinæ, (cum Moscho quoque;) Theriacalis usitatæ, ipsiusque Carfunculi aureæ, pariter cum Moscho, (omissis saltem ultimis, è Sole, Perlis, &c. jam olim ineptiarum convictis additiunculis,) destillatæ, eadem est circa impensas atque reditus cum prædicta Apoplectica ratio sive proportio. Balsami Embrionum libræ sex tribus aut majori adhuc pretio (observatis omnibus hic, præter solam à Sole redestillationem, ceremoniis,) habeantur: sexdecim tamen passivæ hæctenus distractæ sunt, rarius quatuordecim aut duodecim Thaleris: sique nuper lucrum ad octo reductum est alicubi, etiam labores tum ac vana accessoria notabiliter simul præciderunt. Ex Asthmaticis usitatoribus, Carminativa vulgata, Antiscorbutica, &c. ut plurimum triplum redit; amplius sane quidpiam ex Elixirio Vitæ M.

Sed hæc è priori classe sufficiant. Consequens est,

est, ut è reliquorum quoque congerie pótiora similiter sistamus : singulorum enim resolutio Lectori forte tædium, certe in causa liquida frustraneum nobis laborem pareret : & satis erit unum vel alterum è quovis remediorum genere, tanquam in exemplum adduxisse.

Theriaceæ Andr. libræ fere quindecim, uti in simplo describitur, legitime facillique negotio nulli non præparari possunt, 11. 12. ad summum 13. vel 14. Imperialium insumptione. Ino septem vel octo sufficerent, si exuto saltem peregrinitatis aut antiquitatis studio, Pulveri colubrino, Terræ sigillatæ Silefiacæ, Terebinthinæ, Acaciæ, Spicæ, Scordio, Dauco, Dictamno, Sefeli, Thlaspi, Bulbis, &c. nostratibus acquiesceremus. Polychresto huic remedio nihilominus excessiva profecto taxatio passim adsignata est ; ut ex impensa ista rarissime tantum 60. ut plurimum 70. imo 100. pluresve Joachimici redeant ; & genialis illa Spectatorum cœna probe redimatur. Mithridatii Democrat. libræ fere decem, septem Imperialibus haut difficulter, etiam in remotioribus ab Emporiis opidis conficiuntur : ex adverso infrequentius 30. saltem, plerumque 40. 50. pluribusque divenduntur. Et tamen senescentium horum Electuariorum viribus, secundum vulgatas traditiones, nil aut parum decedit. Exsiccationem nimiam alias diversimode impedire sciunt Dispensatores : nec tanti est, quod inter quotidianam distractionem, (liberalissima hac taxatione,) decedit. E Theriaca Diatessaron quintuplum & ultra redire, profecto nimis multum est : è Diascordio sextuplum aut septuplum : Alchermes Monspelienfis, sive (qualis qualis etiam,) coëmatur, sive seorsim præparetur, in ea polychrestæ necessitatis persuasione, passive ta-

men triplum refundit; amplius autem iis, qui supervacuas additiones omittere didicerunt. Eiectuaria è succo Rosarum, Benedictum laxativum, Caryocostinum & alia ejus generis purgantia similiter hinc inde triplum. Lohoch de Pulmone Vulpis, sano & experto, &c. paulo æquiores videntur Taxæ, duplo fere hinc inde contentæ. Rosarum autem, seu Hortensium, seu quoque Cynorrhodi Conservæ libræ tres duobus Imperialibus passim æstimantur, dum tamen duabus unius tertiis aut tribus unius quartis sat commode confiant: ceu libra una Conservæ ros. Vitriolatæ tertia Imperialis parte; dividitur integro & quarta unius parte. Reliqua hujus generis Bellaria potius, quam genuina Medicamenta recensere piget; duplo nihilominus, sæpe majori, rarius tolerabiliori taxatione venalia.

Sirupi Violar. Rosar. Papav. erratici, fl. Pæoniæ, de Acetosa, Veronica Sceletyrbicus vulgaris, item ipsius Borriginis atque Buglossæ Cydoniorum, Ribium, Berberum, Ceras. acidorum, Rob. Diamorum, Dianucum, &c. etiam ubi simplicis minus existunt parabilia, ad duplum nihilominus ampliusque adscendunt. De Liquiritia, Dialthæ, (etiam negotiosius confectus,) de duabus & quinque Radicibus, Acetosus s. de Sena, de Coralliis (usitatoris hæctenus Dispensatorii,) alique hujus generis tritiores, illud passive longiusque transgrediuntur; imo quidam & alicubi ad triplum, cum Sirupo Rosarum solut. abeunt: quemadmodum & Sirupus de Cichorio cum Rhabarbaro de Pomis Saboris, &c. ut Diasereos, (in ea valoris simplicium variatione,) duplo aut paulo æquius nonnullibi tractetur: eademque moderatio circa Sirupum acetositis Citri (vulgari modo proportioneque paratum,) obser-

servari videtur : sed Cortices residuos qui seu in Essentiam, (uti Liquor oleosus vocatur:) seu in Sirupum de Corticibus citri, (cum aliquali quidem Impensa denuo, redigit, aut in oleum destillat, horumque pretium superiori addit, superabundantiam tunc facile comperiet : quemadmodum etiam, si recentiora compendia enchirifesque sectetur. Oxyfaccharum vero Emticum octuplum aut decuplum reddere, plane est excessivum : nam libram semis facile dimidio Imperiali paraverimus : uti Mellis passularum, purissimi quoque, libram unam semis, eodem pretio, quæ tamen integro cum dimidio Joachimico venundatur ; & in subsidente Tartaro eadem opera expensarum dimidium facile refundit, secundum usitatores hætenus taxas.

Aceti Theriacalis communis libras duas vel materfamilias confecerit, quarta Thaleri parte ; distrahuntur passim quadruplo carius : & totidem Aceti scillitici libræ quatuor Imperialibus ; quæ vulgari quidem modo dimidio forsan, ad Galeni vero normam sexta vel quarta unius parte nullo negotio parantur : ceu uncia quatuor & amplius Olei Nucistæ uno præterpropter cum dimidio ; quatuor Joachimicis, rarius minoris æstimatæ. E polychresto Amygdalino, etiam frigide vel citra intensiorem calefactionem expresso, pro dimidio in libram, (quam duabus unius Thaleri tertiis coëmas) undiquaque insumpto, passivè unus cum dimidio, & amplius, (ubi major licentia,) redit : majus autem adhuc, si vehementiori igne, (pro complurium, gratias hic susque deque habentium more,) copiosius colligatur.

E Pulvere Puerorum, absolute sic officinis dicto, Iride Pæoniaque constante,) pro insumpta in

libram semis sexta vel quarta unius parte, hinc inde integri duo cum dimidio Imperialis repetuntur : ex unciis tribus Pulveris Marchionis, unico & quarta unius facile, (si perinde fuerit Cornu Cervi an Unicornu adsumatur,) conficiendis, non solum quinque vel sex, sed ubi ana sacchari addunt, etiam decem vel duodecim : quo sane æquior quispiam (hic requisitas) drachmas duas Rhinocerotis vel alterius ex interiori Africa ultimave Grönlandia petiti Cornu haut invitus redimeret ; si Fossile insufficientius crederetur. Pulvis ad Casum non tam duplum quam pro negligenti mixtura triplum reddit : & Stomachalis Birckm. pro tribus unius quartis in libram forsitan erogatis, Imperiales duos cum dimidio, imo alibi quinque, sex, sæpeque superioribus annis plures. &c. quis enim Obsoletos jam, aut pro inventorum aut præscribentium lubitu miris modis variatos omnes sigillatim recenscat. E Diagridio vulgari æque, ac Scammonio sulphurato, (si bene hic procedas,) rarius duplum tantummodo acquiritur. Et ut Speciebus Aromaticis completis, præsertim pretiosioribus, v. gr. Diambrae, Diamoschi dulce, Diaromatici caryophyllat. Diamargariti frigidi, (nam Diaromatici ros. Diarhodon, Diaxylaloës, &c. gravius æstimum est manifestum,) hinc inde, etiam ubi ficta illa moderatio haut observatur, quadantenus sit parcitum, ex incompletis tamen Diarhodon, Diambrae, Diaromatici caryophyllati, rosati, &c. non tam duplum solum, quam triplum quadruplumque præter rem reddit : quemadmodum etiam è Speciebus Imperatoris, Diatrion Pipereon, Diazingiberis, & amplius adhuc è (paulo quidem tædiosioribus,) Diatragacanthi frigidi, &c. æque usitatis. Dia Ireos ad sextuplum passim adscendere cernimus. Nec mitius

fere

fere cum Siefalbo, cum aut sine Opio actum. Trochisci de Myrrha triplum ferunt; ut hinc in paulo tædiosioribus Alhandal, (Colocynthide tamen hodie facili compendio probe pulverabili,) & Agarico trochiscato duplum minus forsân elevari posset. Utque mitior adhuc nonnullibi sit Galliæ mosch. usitatorum Rotularum, Morsulorum Imperatoris fructibus, ipsarumque manus Chr. perlatarum taxatio; reliquis nihilominus v. g. Aniso laxativo, &c. passim triplum, rarius duplum assignatum est. Eadem vero tritiorum quoque Pilularum, e. g. Aurearum, Cochiarum, Arabicarum, &c. sine quibus, plerumque observatur ratio, seu à duplo ad triplum (post perfunctoriam mixturam,) ascensus; at in Angelicis communibus Tartareisque, ceu dicuntur, correctis amplius adhuc quidpiam: siquidem hic pro insumptis præterpropter in libram semis duobus, passive decem vel duodecim redeunt; illic loco integri & duabus unius tertiis, Imperiales octo: quibus efformationis (otiosorum puerorum) labor satis forsân compensatur; æque ac dum idem Extracti Aloës s. vel aliquantillo euporistorum vegetabilium alterati pondus, uno cum dimidio, (ponamus,) duobus constans, nonnullibi 32. Thaleris distrahitur. Et qui reliquas minus nunc usuales Pilularum officinalium Formulas obiter saltem censebit, haut difficulter singularum, altero tanto haut contentarum, extravagantias deprehendet. Ordine enim eas recensere nostri non est instituti, qui per Topicorum usitatorum lustrum, inter insperatas pagellarum excrescentias ad finem properare cogimur.

Ita è vulgari Lumbricorum Oleo passim non solum triplum, sed quadruplum quoque aut amplius ultra expensas prove nit: è Scorpionum simplici,

cum Olivo parato, plerumque triplum; raro minus, si Amygdalinum receptum fuerit. Pro sola Laurini Petroleique dispensatione hinc inde duplum assignatum cernimus: nec tritiorum, v. gr. Chamomelini, Anethini, Rosati, Violati, Verbascini, Liliorum alb. Hyperici, Rutacei, Absinthii, Mastichini, &c. labor & impensæ compensationi undiquaque quadrant: Vulgatissimorum vero Lini, Cannabini, Juglandium, Papaverini, &c. excessus etiam in parabilitate sua, adhuc sunt evidentiores: sique otiosior aut diligentior quispiam supputationem circa Composita quoque instituere voluerit, idem in plerisque deprehendetur. Unguentum album, Populeum, Dialthæ, Ægyptiacum, Rosatum Pomatum, Potabile Resumptivum, Nervinum, Comitissæ, &c. etiam observantissime, & in locis à facilitate mercimoniorum remotioribus parata, plerumque ad duplum ascendunt; alibi nonnulla, cum Ung. Nihili, sui que similibus euporistis ad triplum evagantur. Et eadem fere est Emplastrorum Diachyli s. de Meliloto, simplicissime confecti, de Baccis Lauri cum cera quoque, &c. Splenetici, Albi, Oxycrocei com. congenerumque ratio, ut plurimum ad duplum ducta. E Vesicatorio, Matricali pro more extenso, Diasulphuris, R. Diapalma, Stictico Cr. &c. etiam nominatioribus in locis, triplum, rarius minus redit. Sed hæc in exemplum hucusque recensita procul dubio sufficient; non ut cuiquam ægre hinc fiat, verum quo asserti saltem nostri constet veritas; quam non solum in allegatis tantum, sed in reliquis insuper, quæ resolvere penitus vel referre piguit, oculata manus haut difficulter observabit largiter, in plerisque cum superpondio: siquidem vel oppidorum minorumve Apparatum gratia faciliores

liores comparandi modos atque pretia ut plurimum negleximus; nec in Resolutionibus ipsis ad solidos, grossos, nummos, &c. minutias delabi volumus; multo minus ad recentiora Compendia, quæ labores atque impensas in permultis haut perfunctorie levant. Si quæ amplius in assertione ipsa supererit (è brevitatem vel generaliori censu) obscuritas, plana hæc cuilibet statim fiet, qui modo spectabit aut inquiret in Simplicium seu statum quasi, seu alternantem valorem; expendet modum dispensandi; observavit quid inibi singulis, tam integris quam resolutis, varie tentatis decedat vel accedat; quanti quævis Præparationes consent, quantis laboribus, quot horis, quibus vasis, quo tædio; quantum crassamenti subsideat, filtro adhæreat, quantum inter Digestiones, Abstractiones, &c. dissipetur; quinam sit districtus sui situs & natura, non solum (mage tum) necessariorum usitatorumque remediorum, & hinc distractionis frequentiæ vel infrequentiæ, verum etiam ipsorum Emporiorum, ac modi, per (variantes libras aut Centenariorum partes comparandi respectu. Qui hæc & alia forsitan insuper, quæ vel Privati quid sapiunt, vel conniventia arbitratoque proprio in Regularitatem quasi quandam nullibi fere non tandem transferunt, paulo penitus considerabit; is diffusiores hic determinationem, specificationem, & specialia Subtractionum aut Divisionum Exempla neutiquam desiderabit. Excessus nullo negotio advertet, & tum demum Pretium singulis conveniens, quasi aliud agendo statuet; non quo Privatorum unus aut alter, sed tota Respublica indifferenter, & citra ullam, (huc alicubi tractam,) pretiosorum modificationem seu moderationem gaudeat. Nec

enim, ut denuo hoc repetamus, sub relata hactenus determinatione, (generali sane,) Taxam quandam condimus; sed Excessus saltem, quasi per transfennam subterversantibus ostendimus. Addat, detrahatve qui volet, ubicunque Loci, Distractio- nis, Processus, Laborum, Detrimenti, &c. modus & ratio postulabit. Qui sub competenti sibi moderatione, sua tolerabilius divendet, Religio- sior esto.

DISSERTATIO III.

De privata Remediorum Dispensatione.

Reliquum nunc est, ut pro Tractationis aut Postulatorum nostrorum Com-
 plemento commoda, quæ in Rem-
 publ. simpliciter, aut inter aliqua hinc
 Professionis nostræ, (alias hac tempe-
 state sat fidentis) Magmenta; plerisque præsertim
 Mediterraneis hisce minorumque Comercio-
 rum locis, per privatam Remediorum, (revera sic
 dictorum & requisitorum,) dispensationem redun-
 dant, consideremus: at omnino sub Referentis
 saltem, nullatenus vero Disputantis Persona; retro
 velum & præfiscine; ne hæctenus diversimode qui-
 dem subterversantium, & per introductum passim
 receptissimum seu reditus suos tutantium, seu
 consuetudini (haut raro ingratiis, alibi vero ob
 præsupposita quædam,) litantium Contradictiones
 temere in nos convertamus: aut Magistratus
 Constitutiones placitaque, quibus (pro referen-
 tium informatione vel judiciis,) Medicos atque
 Pharmacopolas (è liberrima olim favorabilique
 communicatione sua successive colligentes,) par-
 tiri tunc negotia voluerunt, inconsideratius indi-
 stinctiusque intueri putemus. Ideoque nec de Ju-
 re quidpiam tantopere impræsentiarum quidem
 adducemus; sive intimiorum Medicinæ Partium
 naturam, salutare hoc exercitium in se (præsertim
 hac Seculi facie,) & exigentem admodum, & alio
 respectu satis oppido permittentem allegando;
 sive morem insuper diffusius referendo, qui
 X 5 non

non solum antiquitus ab ipsis artis primordiis observatus fuerit, & adhuc à Medicinam professis in Oriente observetur; verum etiam sub ipso postmodum contrariæ consuetudinis exortu, præcipue vero simul ac liberaliores Artes paulo cultius tractari inciperent, à diligentioribus, nec cuncta sua cuivis temere concedentibus identidem custoditus est. Ceu plures sane, sua sibi Medicamenta parantes & vindicantes, vel in decimo quinto saltem Seculo harum rerum curiosiores invenient: & numerosiores adhuc versus decimum sextum nostrum: exercitio hoc postmodum famigeratissimis inde Viris indies familiariori; ab aliorum prætensionibus, qui ex accidentaria olim cessione legale tandem quidpiam erigere conabantur, magis magisque exempto; & uti Protomedicis nonnullibi specialiter, ita (cum gregariorum salus Superiores non minus tangat, aliasque sit indifferens,) Reliquis quoque, diversis in Locis, ob prægnantes hoc in genere rationes, usque dum libere concessio. Nec insuper odiosius forsitan inquiremus hic, num Concessionibus olim illæ circa Medicinalia, (plerumque nunc vulgaria, maximam partem revera inusitatiora minoriisque hac tempestate momenti,) tantisper factæ, ac successive postmodum Privilegiis quibusdam (pro facilitanda Possessorum distractione,) sociatæ, ad subsequa Recentiorum, (ex alio capite euntia) Inventa, Remedia, modernasque Medendi necessitates extendi queant? Numne porro pleræque hujus sortis Confirmationes, etiam hoc seculo redintegratæ, Chemicum protinus commercium semper & undiquaque, (si particularissimis, nobisque forsitan haut adeo necessario recensendis de causis alicubi quid datum est,) inferant? aut Taxis cum reliquis conditionibus hinc inde præ-

fixæ;

fixæ, Proprietarii quidpiam tantopere ex eo supponant, dum Pretium saltem, (cujus æquitatem Medicorum quoque libera suis in locis dispensatio pariter observare jubetur,) singulis (in tantum, & pro referentium opinione) figunt; causæ pendenti, & ei quod in Quæstione est, interea nil inde detrahentes, imo clausulis reservatoriis nonnullibi hinc aperte munitæ. Non urgebimus adeo istorum etiam Locorum Placita, quæ cum Medicorum (hac in Materia,) Jus & Æquitatem insuper satis advertissent, ipsam suorum distractionem nullatenus prohibuerunt: alium saltem Dispensationis modum, per Pharmacopolia, (cujus rationes & effectus infra distinctius considerabimus,) tantisper posuerunt. Nec amplius aliarum quoque Artium Professionumve exempla ac libertatem eo fine nimium exaggerabimus; vel quomodo non tantum Mathematicorum cultores, citra Metalla diversimode honorificeque occupat, &c. potiora sua citra minorum gentium, (similia perficientium, aut inibi ministrantium,) contradictiones vel exprobrationes, laudabiliter varieque fabricent, aut effingant, verum etiam in nostra nunc Materia, ipsi Chirurgicorumque (diversorum Titulorum) affectæ, Medicis sane longe inferiores, Remedia sua, multæ pariter consequentiæ, & circumspeditionis æque indiga, domi propriisque manibus tanquam ex condicto parent: quomodo Personæ plane non huc pertinentes, ob arreptum polychrestum aliquod Pharmacum, (inter tot abusum & affectata Monopolia,) Privilegiis passim muniantur: Pharmacopoliis ob causas forte haut semper publicas, certarum Pilularum, Mixturarum, aliarumque Compositionum, (in aut pro Secretis habitarum) specialis plane distractio, Spirituum aliorumque difficilium aut laboriosius præparandorum,

(Chimicorum æque ac Vulgarium,) saltem aliunde & ad sensum coëmptorum dispensatio, passive concedatur: & si quæ amplius adduci, suisque ab exceptionibus, quibus forsitan aliquibus elewantur, facili negotio, (ceu infra quoque circa potiora fiet,) liberari poterunt. Certe si ad Postulati nostri illustrationem solum, quasi nil conferrent, & Medici in univèrsum omnes, vel ab Arabum usque tempore parile exercitium usquedum neglexissent, aut per fictionem juris, ob complurium vel plerorumque concessionem illam. Unguentariis olim suis, Aromatariis Rhopopolisque, magis magisque, (præsertim inter Græcorum ultimos & delicatiores Mahumedanos, sequioribusque porro seculis sub ea scientiarum caligine, necessaria studiorum cultura, concurrentium laborum multitudine, Pharmaceutices ignorantia, aut putata inconvenientia, aliisve adhuc minus excusabilibus de causis,) factam, per quandam hinc quasi præscriptionem, (si de temporariis consuetudinibus ita loqui possumus,) jure suo penitus excidissent: Utilitas tamen, quæ seu directe, seu indirecte, evidentius interea diffusiusque per Suppositum nostrum, quam vulgarium traditionum observantiam in publicum passim redit, tanta & ejus momenti videtur, ut vel istius saltim, utpote supremæ Legis intuitu, salutaris hæc Medicamentorum Tractatio, (utut alibi hætenus intermissa, alibi suspensa,) nihilominus plerisque Locis, compendiosiore parabilioremque Medicationem exigentibus, per plenitudinem Potestatis denuo ni imperari, vel Proprietariis olim, quasi è Pancirolli perditis Tutoriove nomine restitui, libere solummodo, (& ne præ paulo ante allegatis Artificibus deterioris sic conditionis, minus pollentes minus-

ve fidi sic videantur Medici,) concedi hac tempe-
state debeat : æque ac longe majoris ponderis &
consequentia Consuetudines, Statuta ac Compa-
cta communis boni causa, in publicis superiorum
annorum necessitatibus, ad admirationem usque
permutata, vel penitus abolita, ab initio diximus,
& ne parva magnis imprudenter conferre videa-
mur, data opera hic loci, tanquam notoria præ-
terimus, potius ad Instituti nostri pertractationem
properantes.

Prius autem quam istud persequamur, & ordi-
ne, (qualis quidem in hisce complicatis esse po-
terit,) potiora referamus, quæ decumbentium seu
sanitatem atque vitam, seu fortunas solum, seu
utraque conjunctim concernunt, cuncta tamen in
publicæ Salutis magmenta melioremque Civium
conservationem tendunt; ingenuè monemus, nos
dum saluberrimum hoc exercitium commenda-
mus, neutiquam hinc indifferenter & continuo
cuivis manum injicere, vel eorum semi Empiriæ
protinus patrocinari, qui modum hunc præcipi-
tanter involant aut arripiunt, citra quandam or-
dinariamque Vocationem, aut saltem citra suffi-
cientia realiaque Specimina ac Testimonia non
solum Theoriæ consummationem, (quia à posse
ad esse hic non semper valet consequentia, & Præ-
cojam olim notas fugitivi referens lateri adstan-
tem ignoravit,) verum etiam positum jam (per se-
riam Manuductorem,) Practicæ manualisque Chi-
miæ fundamentum satis edocentia; sed ex eo tan-
tum capite, quod nomen aliquandiu inter Philia-
tros professi, libellos introductorios alicubi sum-
mariter evolverint, aliaque confectaria, (que pra-
cticum de futuro quidem informant, inde tamen
protinus neutiquam sistunt,) tractarint, &c. vel

speciosiori adhuc titulo, famigeratori cuidam Chimiastro (sub multo interim solidioris Theoriæ neglectu,) saltem à Carbonibus fuerint, aut ejus aliorumve cultiorum Practicorum Processus, Formulas atque Euporista, suis sub titulis collegerunt. Ejusmodi extensiones & abusus, ab origine profundius ut plurimum inquirenda profecti, non nostræ hic, sed Superioris considerationis sunt. Hæc, uti Regularis Postulati commoda facile deinceps, vel aliorum exemplis percipiet; ita irregularis, (donec majorem perfectionem sub ingenua versatorum manu ductione acquisiverit,) inconvenientias, cum competenti medela, similiter advertet; & quod (utrisque sic juxta se positis,) profecto nemini, etiam è quibusvis exotericis, qui Arti hoc in genere seu hodie semet agglomerare possent, seu per consuetudinem, nescio sub cujus dextræ titulo, (forsan vix sine Chirurgiæ contumelia,) gradatim hætenus associati sunt, saluberrima hæc Medicamentorum tractatio propriaque in singulos ægrotos adaptatio ea queat concedi fiducia eoque fructu; imo quod nemini hinc adeo debeatur magisque competat, quam Ordinariis proximioribusque Practicis, supradictis requisitis debite circumscriptis; qui vel solius Gratiiosi nominis intuitu, oppido nil in se desiderari patiuntur patienturque, quod secus in hoc negotio sentientium exceptionibus aut suspicionibus, (ceu plerasque successive expendemus,) apprime non satisfaciat, nec ex adverso alleganda nunc commoda satis superque comprobet.

Sit autem inter ea, quæ publicum directe magis spectant, primum: tot miserorum Conservatio, qui vulgaris Medicationis sumtus veriti vel declinaturi, ipsos simul Medicos penitus, aut debito sal-

tem tempore prætereundo, negligentissime passim, magno tamen Reipublicæ damno percunt. Et sane nemo non novit aut perferunt hodie epidemiam pene rei pecuniariæ Angustiam, passivamque hinc illam in quævis expensarum compendia ac plane singularem tantum non omnium attentionem. Unde sane quamplurimi, mediocris quoque sortis judicive, & qui è (quovis modo) personata ratione Status nihil non de se pollicentur, nihilominus de cætero quidvis patiuntur prius vel pertentant, quam Medicum adeant: dumque Sostra cogitant, dum excurrentes in Pharmacopoliis impensas, eventum interea incertum, familiarem rem jacentem, Viduæ Orphanorumque certas alias miseras, &c. totum inde potius modo fatali fortitæve Terminationi simpliciter committunt; modo sumptifactori scilicet sic quidpiam, quaslibet Anus, Tonsores, Pharmacopolas, (in oppidis ad ejusmodi consilia perquam hinc inde promptos,) Agyrtas, aliosque è proprii officii desertione passim propullulantes Empiricos consulunt; sicque tandem (inter majores sæpenumero impensas,) aut moriuntur multi, aut nisi (spontaneæ nonnunquam) reconvalescentiæ spes affulgeat, tum demum Medicum, (saltem quo in Personalibus sub exequiis recitari queant,) re desperata vocant, quidvis interdum pollicentur, rarius servant; imo fabam tandem penitus in actiones ejus cudunt, ni res cedat ex sententia. Quod autem hisce inconveniendis eorumque consecrariis, inter (supra simul quaesitam) Taxarum, & ipsius insuper præscribentis, (quo necessaria solummodo, nil vero pro forma tantum aut desultatorie imperet,) moderationem, privata præcipue dispensatio singulariter & apprime, (idque non sine magno gratiæ & authorita-

tis Medicæ augmento,) medeatur, intimiorem ejus rationem paulo attentius expendens, experienciæque suis in locis conferens, haut difficulter apprehendet. Non repetemus hic antiquum illud: quod potest fieri per pauca, &c. nec cum aliquibus subtilius forsitan quæremus: eccur, dum clientes nostri satis hoc in genere juvamenti percipere queunt ex una, duas tamen separatas Familias hunc in finem seorsim sustentare debeant? Saltem è nostris quotus est, qui ubi Sostia hodie honorariaque alias quasi nulla sunt, istorum, imo nonnulli moderatiorum quoque Visitationum loco, solitaria, (non dicimus usuali, sed temperatiori etiam) Taxæ pro diditis Remediis solutæ non sit acquieturus? Sub ea vero facilitate Simples ac Procrastinatores passim allici, Medicisque sæpenumero magis devinciri, profecto palam est: experiunturque complures in isto sumptuum compendio quidpiam, magno suo postmodum commodo, qui alias negligentissime perirent: ut taceamus patentissimum hinc campum, qui ipsi Medico non solum in propriæ famæ & authoritatis, (etsi vel aliquali nonnunquam redhostimenti debiti jactura,) verum etiam sub paulo protractioribus difficilioribusque morbis, in tot desperabundorum & circa remediorum continuationem tunc hæsitantium conservationem aperitur.

Atque ut hæc medendi ratio vitam hæctenus ac sanitatem complurium ægrotantium, ita (quod secundum nunc est commodum) Fortunas quoque eorum seorsim, salubri levamento respicit: & sumpti sit sic non tantum pauperibus, sed (in ea temporum conditione, indifferentique personarum ac facultatum respectu,) reliquis quoque, quod alias communiter in honoraria, in Pharmaco-

poliorum (decenter etiam observatas) Taxas, in Accessoria pro Labore ac Studio, imo penitus alicubi in Taxationum extravagantias, privatas Quotas, Ministrorum additiunculas, &c. conjunctim erogandum est, & de cujus nimietate, præsertim in protractioribus curis, tum Hæredes postmodo, tum ipsi (utut hac ratione feliciter,) Restituti tantopere, hæc immerito semper conqueruntur; totum quod insumptum est, Medicis, qui plerumque tamen vix nummos aliquot inde habuerunt,) indistincte adscribunt; Sostra, sub tot expensarum aliarumque rei familiaris jacturarum æstimatione vel prætextu præcidunt; post (ortas hinc, & ex usitato Practicæ modo viventibus longe magis noxias,) frustrationes aut alternationes, male volunt; alios per ejus generis Relationes à salutari Medicamentorum usu deterrent; vel (æque ac nonnunquam semetipsos, post morbum denuo forte abortum,) in diversa Protelationum, Empiricorum, privatæ Medicationis, &c. Præcipitia inconsulto deducunt.

Fieri quidem poterit, ut sub privata quoque dispensatione sumptus in Chronicis gravioribusque affectibus aliquo usque nonnunquam excurrant, vel excurrere videantur: sed enim si totum, hoc tritiori Medicandi rationi, (positis interea iisdem affectuam personarum & forinsecorum circumstantiis,) proportionaliter conferimus, dum Receptissimo quidpiam vel ingratiis, (adsuetorum scilicet, Vulgi & Pharmacopolarum causa,) dandum est, eo profecto non, aut vix excrefcit: siquidem cultior hæc compendiosiorque Praxis, simplicissimis quousque datur contenta, ceremonias illas ac curialia, quæ schedulam redemptu solum difficiliorrem, neutiquam vero præsentiozem reddunt, & ne
rem

rem ignorasse vel neglexisse videamur ; pro forma saltem superadduntur, ut impune ita liberrime præterire potest; sicque plurima sumptuifaciendo, haut pauca, quinetiam, pro devinciendis clientum animis negligendo, parvis de cætero potius at crebrioribus redivibus (quo facilitas ejus frequentia compensetur,) acquiescendo, ita se in universum sistit, ut ei (post concreditam sanitatem) è Bulgademum, (quasi Empiricorum, miseros olim deglubentium, duriterve prius de pretio paciscentium gregi,) lis non nisi deposita fronte moveri, vel Ephemerides suas ordinarias Thomistis & Euclionibus in eventum tandem producenti minus, quam repositis schedulis, aut Mercatorum (tot incertitudinibus subjectis,) Libellis fidi queat.

Sequitur tertium nunc & majus quidem adhuc commodum : passivorum sæpeque exitialium in Pharmacopoliis errorum, & hallucinationum circa præparationem æque ac dispensationem Remediorum diversimode contingentium, longe facilior feliciorque evitatio ; evidensque hinc ac salutatis illa in quibuslibet, considerationis cujusdam indigis, Chemicis præcipue, vegetatoribusque aliis securitas, imperanti sumentique communis. Abusus equidem & particulares profitentium errores ipsi totique Arti haut imputandos esse satis scimus. Sed enim profecto nos Pharmaceuticam hinc, adeo Medicationi nostræ necessariam, & si forte quispiam Diæreticorum, (nemini tamen non tractabilium,) directionem saltem, obtendere voluerit, longe intimiorem ac specialiozem simpliciter aut undiquaque elevamus vel convellimus : dum in administranda tantum ratione, aliter (pro locorum exigentia,) qualitercunque modificanda occupamur ; nec in personalia hic aut plus quam indi-

vidualia solummodo; vel quod hominis Sanitatem irrevocabilemve vitam concernant; quod è dicta consuetudine, consequentia (tam objecti quam subjecti tractantis intuitu,) vix aut non declinabili in solidum pene fluant; & alia haut nullius interea momenti, impræsentiarum conjunctim adducenda, adeo devolvimur: dum tantum aut præcipue, cunctarum vel plerarumque harum inconvenientiarum faciliorem longe felicioremque evitacionem, saltem per qualemcunque forinsecarum circumstantiarum immutationem, parata hic, nec minori culpa (quam Navarchus, Architectus, imo ipse Pharmacopæus & Chirurgus, &c. antiquum obstinate obtinentes possunt,) negligenda Medela, rogamus & ostendimus. Et quo singula paulo planius compareant, principio quis sane nostrum nescit, aut ingratis interdum fortasse non persensit frequentissimas illas & enormes sæpe Præscriptorum permutationes, confusiones, ponderum inversiones, scriptionis & ingredientium perfunctorias incompetentesve tractationes, &c. etiam circa vulgatiore, (trivialis notitiæ, diffusioris molis, minusque operosioris mixtionis,) Medicamenta diversimode, nec tam inopinato, quam sub obrepente (vel Ministris saltem;) nonnunquam negligentia, adhærenteve simplicitate vel in permultis Imperiritia, (præsertim si ad Remedia singulariorem attentionem, arbitrationem & enchirisin undique exigentia veniendum fuerit,) contingentes: pariterque ad ipsam insuper Simpliciorum Compositorumve collectionem, asservationem ac præparandi modos, &c. varie extensas? Quis recensere aufit insuper & ea, quæ vix sine culpa, (ceu data opera) alicubi eveniunt? & nos ab altercationibus & exprobrationibus alienissimi, diffusius hic non per-

persequimur : ne Heros forsitan aut Provisores, inter domesticas alienasve, sæpe minus quadrantes curas, &c. Ministris Puerisve suis cuncta, vel potissima, inconsideratius interdum concedentes; circa Medicamentorum debitas tractationes minus attentos aut versatos; quævis indifferenter dispensantes; sub aliquali nonnunquam acquisita medicandi notitia præscriptas (ignota sæpe sibi de ratione,) Formulas in aurem censentes, indeque pro lubitu addendo, subtrahendo, substituendo variantes, (& si quæ amplius per illætabilem præcipue cessionem illam oriuntur,) temere in nos concitemus; aut Ministros, talia superciliosius alicubi audentes vel involantes, durius habere videamur. Quis denique non comprehendit, obiter hæcenus (solummodo) ostensa, eo esse graviora, si in Drafticorum ac Chemicorum genere peccentur : ceu proin validiora, viresve (pro diverso Præparationis, Asservationis, imo levissimæ cujusdam circumstantiæ modo,) alternantia, (præcipue Mercurialia, Antimonialia, Martialia, Opiata, &c.) à conscientiosioribus sibi que caventibus Practicis aut plane non, aut non sine multo angore diffidentiaque hinc præscripta, vix demiremur. Nam cuncta hæc ægroti jugulum semper, Medici vero famam plerumque intimeque petunt. Obviare quidem ejuscemodi inconvenientiis videntur (laudabiles de cætero) Visitationes Inspectionesque, Urbibus ac Civitatibus quibusdam certo tempore solennes, aut ex insperato supervenientes. Verum quantum solitariæ sic caverint, etiam cum maxime cavetur, saltem impressæ Observationes docent; & curiosiores per nos amplius inquirant. Si quidem profecto circa vulgatiore plerumque, aut particulares quasdam particularium nonnullorum

circumstantias occupantur; potiora vix undiquaque (in ea præcipue materiæ Medicæ vastitate, circumstantiarumque varietate,) attingentes, eave exhaurientes. Quid autem de reliquis Civitatibus Oppidisque dicemus, quæ hujuscemodi negotiorum sæpenumero admodum sunt secura, Pharmacopolæque sua liberrime relinquunt? Quid, ubi versatior animus atque manus circa supradieta solum, ne singulariora & majus quid interdum exigentia adducamus, desideretur? Quo proin diligentiori horum omnium ac consimilium Observatori, jureque hinc inde meticulofo Medico, præfertim si Operarum suarum, (quamvis sub quotidiana etiam præsentia,) languore nihilominus attentionemq; expectatione sæpenumero minorem, hic vero Familiam penitus separatam, ad parile tamen quidpiam suo modo præstandum foris destinatum cogitat; vel si sperati è præscriptis effectus loco, contrarium potius aut diversum, exuberans aut deficiens quidpiam, (ceu pluries fit,) contingat; equidem multus atque magnus hæsitandi dubitandique locus undique superest. Et in talibus paulo versatior nobiscum prius forsitan, quam tot undiquaque sic, & longe numerosius, (ac communiter putatur,) requisitis inspectionibus & directionibus continuo quasi distringatur; imo prius (dixerimus,) quam ipsam schedulam, cum requisitis vulgo curialibus consignet; longe lubentius, facilius atque felicius cuncta propriis oculatisque manibus transiget, parabit, miscebit, didet. Nec enim pro iis hæc dicta volumus, qui alienis officiis foris continenter implicati, domi interea Remediorum suorum elaborationes ac dispensationes conductitio cuidam, necessariisve suis (in solidum & indifferenter, absentes interim,) forsitan committere possent: re-

cluso

cluso sic in eosdem lapsus præcipitio. Qui secundum intentionem nostram tantisper procedit, meritoque quod suum est, saltem agit, quo hic etiam tam famæ quam conscientiæ caveat, inter subsidiariorum quidem, (abjectiora nullique periculo exposita secum transigentium,) accessum, cuncta de cætero, quæ realem Remediorum Præparationem ac Dispensationem quocunque tandem modo concernunt, aut cujusdam inibi momenti sunt, ipsemet perficit aut tractat: idque eo securius & expeditius, quo per contractiorem Myrothecii proprii apparatus, ista Materiæ Medicæ vastitate minus distringitur, minusque, (dum quæ anno hic, bienniove sufficiunt, ipsi similiter & in tantum sufficiunt; semet quotannis exsolvunt, nec hæredibus hinc post obitum, negotium adeo faceffunt,) exhauritur; quo insuper singula exquisitius novit, æstimat atque tractat; usualia sua penitius dignoscit; suspecta vel confusa promptius (tanquam de proprio rejicit; complacitis jam, (dum nihilominus nec infrequenter, sub ipsa Dispensatione posterioribusque sic cogitationibus, convenientius quid incidit,) id tunc facilius substituit, addit, detrahit; si diversum aut speciale quidpiam circa Remedii effectum contingat, planius (quid, quale, quantum, datum sit,) novit, observatque rationes certius pervestigat; Elaborationes ipsas, cum suis, accidentarioque sæpe supervenientibus circumstantiis, securius moderatur; quamplurima non solum in (reposituræ vel successivæ distractioni destinatis,) Compositis, verum etiam extemporaneis quotidianisque Formulis vix aut ægrè determinabilia, v. g. Analepticorum seorsim quæsitam in odore Sapore gratiam, manuali additione vel subtractione domi longe feliciter obtinendam, quam conjectu-

rali-

raliter per Schedulam determinandam, Acidorum, (tantæ, nec succutrentis semper variationis,) Spirituum, solitariorum aliave Composita constituentium, item Emeticarum, Opiatarum liquidarum, &c. validiorum Compositionum certiores doses distinctius salubriusque (ne de Topicis dicamus,) dimetitur; & si quæ insuper sunt amplius, quæ (dum pariter quidem homo est, & humani nihil ab eo alienum,) nihilominus Actiones ejus, (eo modo facili negotio directas,) aliorum munitationibus suspicionibusque (si forsân alicui cuidam in hisce exoterico diversum quid contingere potuit,) evidentius adhuc subtrahunt.

Posse vero Practicum, etiam frequentatissimum, ejuscemodi Medicamentorum privatorum, tam præparationi, quam dispensationi vacare admodum, manifesta docet Experientia; nec diffusioribus hunc in finem deductionibus opus est. Sane si supervanæ Pharmacopoliorum & Dispensatorum congeriei semet inevitabiliter ingerere vel implicare cogeretur, equidem difficile foret hoc, & aliquibus forsân minus possibile. Sed hunc offensionis lapidem in prima Dissertatione, luxuriantisque tunc Molis recensione, (negotium ad longe pauciora reducendo,) sufficienter removimus. Protractissimas vero Visitationes, & similes quorundam consuetudines, (assidendo, &c. peregre præter necessitatem subsistendo, &c. constantes,) versatoribus & ejuscemodi affectationum minus prodigis nemo hic prætendat. Asservere possumus, quod Potiater vel potioribus saltem ab initio, tanquam apparatus sui fundamento instructus, exercitioque huic sensim adsuescens, de cætero suis intentus, exotericorum incurius, haut difficulter decuriam non unam sufficienter, (imo peregre

regre vicinos subinde simul) visitare, cōsilia formare, ea cum imperatis Medicamentis ephemeridibus suis inserere, succesivas horas insuper quandoque novorum perquisitioni lectionive, vel correspondentibus, uti vocant, id promerentibus impendere, & nihilominus decuriæ similiter non uni, eodem respectivo die Remedia sua domi decenter dispensare, & interea quæ sensim deficiunt, vel adjicienda alternandaque videntur, cum ciniflone seu uno seu nullo, successive nulloque fere negotio supplere queat; etiam in Civitate solitarius: dum ampliorem plerumque plures partium laborumque divisionem inhabitant; Aularum vero alicubi distractiones, ipsaque Militaris conditio, (vel Collonellorum quorundam, secretiori quoque Chimiæ superioribus lustris ea ratione vacantium exemplo,) quotannis, imo penitus intra biennium saltem, septimanas aliquot intercalariter suppeditant, quæ necessariorum quidem reparationi, (inter leves aliquot enchirifes & operæ partitiones, dentur. Quod autem contagiosis Malignitatibus luctuosiori tempore dejectos attinet, profecto qui eos tum seu (sub competenti moderatione,) visitat, uti forsitan nec Ordinarii, nec Praxin juxta istos exercentes, indeque salubriori Reipubl. statu commoda sua decerpentes, vel tituli Professionis suæ intuitu, Castrensium insuper & ipsorum Aulicorum Medicorum exemplo aliter posse videntur;) seu tantum per Chirurghum aliosve referendarios, (æque contagii suspectos,) audit; is quoque loco Schedulæ vel informationis ipsum Remedium dare; multa simul Compendia (seu olim facilitandæ affecurandæque Dispensationis causa diversimode, sub præservatoriis Curatoriiisque Modis inventa, seu pro renata denuo superaddita) præ-

sertim

sertim uniformi fere tunc in compluribus Medicatione, inibi sectari; necessariis (paucis tamen numero similiter comprehensis,) Apparatum supplere; sibi demum domesticisque suis parili, qua reliqui solent, ratione cavere potest oppido, speciali Numinis tutela comprehensus: aut si fatis forsitan eum cedere tunc temporis interdum contingat, haut adeo hinc major existit confusio, quam si solitariis Consiliis indigentibus inserviens, ipseve Pharmacopæus diem suum obiisset; pro locorum conditionibus hujuscemodi defectus restituendi vel potius præcavendi ratione non una; eaque status tunc irregularitate, (potiori sane stragis autore,) alias hic quoque variis confusionibus tentaminibusque (ceu olim hic implicati probe reminiscuntur,) subjecta. Quod autem extra turbulentias istas ægotantem attinet, notum est, quod in acutiorum permultis ne nobis sæpe, vix aliis in Consilia saltem sufficiamus: ubi vero in aliquibus, ut & in Chronicis eorumque intervallis licuerit, exigentibus ibi qui Receptis & Informatione quiverit, etiam necessariis Medicamentis, sub clinico intuentis directorio tantisper ponderatis, mixtis atque signatis inservire, (manifesto famigeratissimorum quorundam exemplo,) potest: & quid, si Pharmacopæus in oppidis præcipue, surrogando ministro destitutus, eidem infortunio subjiciatur?

Quid autem, si Medici privatim ita dedita Remedia curandique ratio, (ceu accidentario quidam interdum, quod istis postmodum imputari possit, supervenit, aut commune nobis fatum hujus æque ac aliorum conatus infringit,) ab impatientioribus aut singularioribus nonnullis, (propter seu rationem status, seu privatas affluentias, mor-

dicus & ingratiis supervenire, seu volentibus, seu requisitis,) post eventum demum. aut sub Medicorum alternationibus congregationibusve traducatur, vel (Thessalis olim, Themisonibus, atque aliis tum Empiricis dicta Lege) inter privatos saltem (mulierum, dicaciumve quorundam præ iudiciis deditorum) confessus accusetur. Transigant primo hi istis cum Locis, quæ passim (Medico minus diffidentia, & æquius de ejus Actionibus sentientia;) Remediorum privatim paratorum Distractionem, ignotisque etiam sub titulis dispensationem, (modo in Pharmacopolis fiat, libere secureque concedunt. Qui porro è nostris, aut alieno in foro curiosioribus, tot intercalaria, intus & extus (occulte sæpe,) simul sub Praxi Medica concurrentia, paulo attentius notarunt, & tritum illud, (si hic esses, aliter sentires :) cunctis suis pronuntiationibus præjudiciisve, instar terminalis lapidis statuerunt; pro vel contra alterius innocentiam è schedulis, etiamsi vel ab incunabulis ægroti comportarentur, simpliciter & insolidum haut dicent, &c. Odiosum est relatu vel perquisitu, quot procul dubio forsitan intereant, plane nihilominus regulariter & examussim, (non solo Pharmacopola, Receptarum hic haut postremo semper iudice,) tractati; violentia vero morbi, vel inter neglectiorem Diætam, vini acetabulo, piscium pomique bucella, &c. saltem pessum dati; quos tamen versatior Practicus superveniens, incompetentibus Venæsectionibus ac Laxativis inconsideratissime prius debilitatos, Clysteribus tantum vexatos, Topicis incassum oneratos, specificis longe serius & post festum tentatos, tot totiesque variegatis (Mofchatis Ambratisque insuper,) Cofortantibus, (abortis novis ebullitionibus stomachique perversio-

nibus,)

nibus,) solummodo magis confusos invenit taciteq; gemit. Quot credimus passim vitæ suæ pausam fecisse, saltem inter Negotiosorum officiosiores Remediorum variationes, ac Confortantium vulgarium, Juleporum, Apozematum, Mixturarum, &c. multiplicationes? Quot periêre, aut perire possent per tot, semet (tacite, modoque minus læpe cognito, (similiter perimentia, invertentia, expellentia, &c. haut adeo de cætero inusitata; vel solitarie infontia,) junctim aut consequenter data vel alternata inconvenientiæ non unius authores, &c. quæ tamen omnis Receptissimi æstimatio proba dicet & innoxia. Ut tot intercurrentes indicibilesque sæpe circumstantias, optima quæque pervertentes denuo fileamus. Et quodnam demum testimonium Pharmacopola producit, quo non solum composita ejus (in ea nonnunquam libertate vel incuria,) sed etiam formulæ insuper indies transmissæ, debite semper & ad præscriptum indubitato parata fuerint. Asserenti vel interdum jurato creditur; Medico vero præter solenne suum, arctiori adhuc explicatio-rique sub officii primordiis juramento (meritoque) obstructo, convocatis actitata sua ingenuè referenti, Diaria demum sua eventualiter producenti, non item? Certe generosus, ac præjudiciorum calumniarumque undiquaque contemptor animus, uti quidem in (cujusvis etiam formæ,) Curationis decursu, Criticas aliasve imminentes turbas, ne salutaribus postmodum Remediis imputentur, aut (dum omnia post eventum disputari possunt,) Censori super sinistrum eventum dicenti, ansam præbeant, attentissime (inter manifestum sæpè numero tutelaris Numinis concursum) devitat, aut præmonendo ostendit: ita si nihilominus quidpiam secus contingat, conscientiæ suæ tunc semet invol-

vit. Deoque suo cuncta liberrime remittit; donec tractu temporis, (dum alias sub quovis etiam Medicandi modo pleraque nihilominus Medicis imputantur,) vel affaniæ istæ, (sæpenumero inter feliciores aliarum Curationum successus, ceu Philippus nihilominus Alexandrum suum invenit,) dispareant, vel integritas tandem, ut plus vice simplici vidimus, in apicum producat. Nam qui sub primo plerumque, vel declinante demum fervore irritatiores, tale quid per impressas innocentia suæ deductiones, rogataque suffragia obtinere conantur; profecto (dum quis inde, quantum inter tot ignotas circumstantias voluerit, credit,) majoribus sæpenumero traductionibus, contemptui præjudiciisque sistere se, (nobis quidem) etiam post busta visi sunt. Atque hæctenus de tertio commodo, injiciendisque forsitan difficultatibus.

Videamus nunc quartum, idque magni similiter momenti. Quod scilicet sub ejuscemodi Pharmaceutices tractatione, rerum naturalium, non solum directe illuc pertinentium, sed reliquarum quoque complurium cognitio manifesto hinc magis magisque excolatur; nova sæpe ac polychresta Remedia, novæ Enchirises atque cautelæ, praxi æquo ac laboribus Chemicis perutiles, (interdum quasi aliud agendo,) inveniantur; Arti naturæque mage conformia remedia condantur, aut citra (risu à subterversantibus excipiendos,) lapsus præscribantur; probabiliores varie hic contingentium rationes eruantur; inter imitationes aut fortuitas miscellas, Saporum Odorumque, (adeo usque dum parum tacta,) natura, ac miscendorum consensus ac repugnantia aliquanto fiat manifestior, dissentientia felicius declinentur; Pathologica & Therapeutica quamplurima, per indirectum quasi,
 aut

aut illustrentur, aut vanitatis, (cœu hæten us inde circa tot Medicamentorum coacervatione m, circa Purgantium abusus, totque Alternantium Confortantium Topicorumque luxuriam, &c. feliciter factum est, & circa permultorum Symptomatum, causarum effectuumque rationes pariter fieri posset,) convincantur, &c. Imo quod in rei veritate æqua competensque Taxa condi, de aliorum Pharmacis parandorumque Processibus rite judicari, inconvenientiores emendari, Visitationes, rite obiri, &c. nequeant, citra intimam totius hujus negotii cognitionem continuatumque exercitium. Nec enim sufficit hic quædam in Museo acquisita notitia, Tyrocini Dispensatoriive recentioris lectio, vel superficialia olim Præparationis Antimonii Diaphoretici Spiritusve Salis, &c. inspectio; sæpenumero postmodum, cum imitari talia perfunctorie visa voluerit, claudicans: sed firmatus per continuationem (indies novi quidpiam, in Praxi præcipue, oblatisque tot occasionibus suppeditantem,) horum usus, firmatumque similiter in istas investigationes, deductiones, &c. judicium requiritur: unde profecto habent, quicquid pulchri commodique habent Pharmacopœia.

Atque ut hæc in se sint manifestissima, & Medicus perfectus exquisita, uti Chirurgicorum, ita Pharmaceuticorum quoque ac Chemicorum cognitione hodie profecto carere nequeat; eam vero non nisi per manuales continuatosque labores sufficienter consequatur, indiesque confirmet vel extendat: factos interea in (publico perquam saluaria) hæc exercitia sumptus, cum insumptis materialibus frustra disperdere, partave tot curis, impensis ac sudoribus compendia, aut singularior-

res remediorum modos cuivis exoterico, inde semet efferenti, &c. propalare nolit, nec teneatur; adeoque vel ea de causa Medicamentorum ita paratorum, aut una provenientium distractione, (pro erogati restitutione, navatæque operæ redhostimento,) abstinere arcerive jure vix aut non possit: nihilominus tamen, procul dubio ne Pharmaceuticæ consuetudines (tantæ necessitatis olim creditæ,) præter rem inde forsitan confundantur, vel Medici fortasse plus quam Seplasiæ poscant, placitum est haut paucis, (cætera nobis hoc in negotio æquioribus,) locis, ut specialiora quidem sua Pharmacopoliis in usitatam dispensationem, certo hinc accepto pretio sistant. Sed alius, nec immerito hic quærat, cui usui reliqua, usualia quoque, varie inter labores provenientia, aut data opera, exercitationis, ulterioris perquisitionis, aliorumve respectuum causa præparata, destinanda sint? Et numne inter ejusmodi suspiciones distractior quispiam, si vellet, etiam viliora, varie solummodo mixta, condita, tinctâ palliataque secretissimorum loco oculatissimo quoque Pharmacopolæ offerre nequiret? Saltem cur miseris decumbentibus expensæ sic duplicentur, non videmus: siquidem qui parat, suum hinc, & qui dispensat, repetit. Ut taceamus, quæ inter ipsam hanc cautelam (manifesto interim effectus sufflamine vel perversione,) sub vario lucello deditorum imitamento nihilominus nonnullibi fuere substituta. Quod autem non dedecet Medicum pretii pro datis Remediis indicatio & acceptatio, aliarum honoratissimarum Professionum Officiorumque Sportulæ, Taxæ ordinariæ, solutiones pro studio ceremoniisve, &c. dicant. Certe diversum sentientes hic forsitan nimis pudibundi

videntur ; & tamen nemo non pro Consilio, Lotii inspectione, visitationibus, &c. sua libere (quo privatas quotas taceamus,) poscit. Sin vero privatorum Præparationibus occupati, cum Medicamentis Authoritatem quoque venundare, nec eos hujus fortis abjectiora decere putentur : quærat quispiam similiter, numne decentior jucundiorve sit Urinarum, Sputorum, Ulcerum, Cadaverum, missi Sanguinis, Evomitorum Excretorumque inspectio nauseabundaque versatio, hauriendorum Pharmacorum libatio, &c. Laudantur passim nec immerito, qui profusissimis Prosectionibus, curiosissimisque novissimarum quoque fibrillarum productionibus, (inter tot factores licet, & fastidia,) per vestigandis, aut interitus causis ex ipsis putrilaginis Cadaveribus eruendis indefinenter fere occupantur; vel prima etiam Plantarum germina, indefinitasve Synonymias per tædiosas tandem nulliusve hic usus comprehensiones norunt. Qui vero proximiori sanitatis causa, sub salutarium remedium præparatione, manus interdum denigrant, vel inter Empyreumata nonnunquam versantur, minores inde æstimentur, nisi solis Dissertationibus, Formularum designationibus, ac ipsi ægro haut raro molestis visitationibus Praxin (circumscribendo,) quod caput & cardo rei est, in vere Chirurgicis æque ac Pharmaceuticis tertio cuidam, (utinam satis ubique sufficienti,) semper commiserint? Quin potius authoritati medicæ plurimum hinc accrevisse vidimus: confirmatioresque sic ac confidentiores facti sunt quamplurimi, imo (præter spem, aut longe facilius) per vulgatiore quoque, delinita imaginatione restituti, dum à Medici manibus suo proficisci cernerent. Laudatur Artifex, qui accessoria sua seorsim parare poterit: nec

spectatissimis quibusque vitio vertitur, si securitatis aut felicioris faciliorisve expeditionis gratia, quæ Scriba solet, transegerint. Sique Chirurgia hætenus eadem ratione tractata fuisset quanta nunc ejus forent incrementa?

Expendamus proin hisce dimissis, potius quantum commodum: promptum scilicet & expeditum hinc sufflumen vel impedimentum nocentissimæ istius Empiriæ, quæ divulgata per Receptissimum Remedia, si præsentiora polychrestave deprehensa fuerint, subsequitur; & non solum alterius professionis hominibus, talia ad Monopolium usque involantibus, verum ipsis etiam Pharmacopolis, (ea vel servitii tempore colligentibus, ac postquam oppidum quoddam infederunt, Medicis satis ægre inde facientibus,) haut raro familiaris est; familiariorque profecto deinceps fiet, si pariter selectiora hodie specifica, elegantiores Remediorum formulæ, cultiora contractioris Praxis compendia, curatioresque præsentiorum Medicaminum (v.g. Cinnabarinorum, Opinatorum, Martialium, Emeticorum correctiorum, &c.) modi, id genus hominum, (alias hic curiosiorum,) abusui per schedulas ulterius prostituentur. Nec enim tanti est contraكتورum hic Remediorum Dispensationem præsumptio: quod suspicaces aut nauseabundi quidam, ignota sibi sic Remedia forsitan respuere vel declinare possent. Confirmatiorem aliorum sententiam paulo ante notavimus. Si vero revera quidam fluctuent, Magnatibus sane (quando & in quantum retulit,) talia nonnulli quadantenus & seorsim nec adeo semper inconsulto detegunt. Reliquos autem num lubentius majorique effectu bibituros credimus Theriacam aut Mithridatium? si serpentibus atque lacertis constare dicantur; aut,
(dum

dum sanitatis suæ conservationem, longe pluribus circumstantiis, quam nuda Medicamenti notitia, compluribus tamen locis haut expetita, circumscriptam, Medico interea concredunt,) Myropola obscurum per æque obscurum, (Tachamacum puta, Carannam, Chocolatam, guttam Chamboardiam, Jalappam, &c.) è Recepto prælegat atque commendet. Qui vero inter ridiculam Chemicorum averfationem, per quorundam hic imperitiam aut affectationes equidem superioribus annis denuoque fotam, satis autem hætenus (Experientia ætatem, aliorumque Districtuum superioribus annis ea similiter declinantium, imo exterorum damnatum olim Antimonium postliminio nunc reduentium exemplis,) convictam, nostra ex eo capite averfari voluerint, quod procul dubio in univærsum sint Chimica, ignea, venenata, Mercurialia, Antimonialia, &c. habeant sibi Crateres suos, cucullos atque Mixturarum ollulas, donec abortiva tandem nausea, perceptaque Spagiricorum, si rite, (seu alia quoque debent,) tractentur & exhibeantur, præsentia, securitate atque gratia, senium hoc exuant; intelligantque non omnia esse Græca, quæ regi non possunt. De cætero quanta sit præterea obnuptorum aut saltim privatim sic diditorum Medicamentorum utilitas, rationi isti sensim adsuetæ facile percipient. Increfcit inde denuo Medici Auctoritas & suorum æstimatio? Imaginatio quamplurimum magis excitatur ac delinitur: Supervacua seu toto genere, seu singulis in formulis, facilius uti deprehenduntur, ita & intermittuntur; Parabiliora simplicioraque, (dum parum infertunt,) parvi plerumque habita, magno interea pauperculorum, majori adhuc habitiorum, toties præiosis suis Mixturis pessundatorum euporistis autem

(quæ si rescissent, insufficientia sibi indecenti adhiberent, servatorum commodo, eo expeditius adhibentur; apud innovationum (in diuturnioribus morbis,) avidos, continuatu necessaria Remedia (quæ comperta è Myropoliis negligenter,) sub levi quodam accessorio felicius repetuntur; præjudiciis aut parili relatione vel censura præoccupatis specialiora quædam, v. gr. Opiata, Antimonialia, Mercurialia, item Emetica vel pusionibus, (opinionetenus saltem alicubi imparibus,) &c. præsentissimo levamine propinantur; inter tot impertinentes plane, & (utut Medicamentum empiricos in abusus tandem nanciscantur,) Methodi tamen prudentiæque medicæ expertes Inquisitores, ægre hinc & authoribus clientibus ipsis facientes,) Secreta Secretis competentibusque doctrinæ filiis, (siquidem noster quidem Medicus indifferenter aliis sua, tot sudoribus sumptibusve parta, vel demum famam ipsam cum usurpantium sanitate diversimode concernentia, prostituere haut forsitan tenetur nec Ambitionis inde, affectatque Monopolii accusari potest,) fidelius servantur: & si quæ insuper attentior quispiam superaddet. Si vero privatam hanc Remediorum tractationem aliud Empiricæ genus excitaturam, & non solum complures, persuasione Titulove non uno, ei semet immerfuros, verum etiam Pharmacopolas (quo Medicis, distractionem suorum minus sic facilitantibus, quasi par pari referant,) simile quidpiam passim & licentiose satis subituros esse prætendatur: existimabit forsitan alius, plenitudinem potestatis, quæ Ordinarios congeneresque Practicos à salubri hoc, & ipsis alias competentissimo exercitio tantisper alicubi suspendit, vel Authoritatem, quæ Medicastrosum, Ardelionumque negotiationes

coercere consuevit, etiam horum excessus sufficienter compescere posse: accedentibus præsertim Collegii cujusdam Medici (in eadem, vel è vicinioribus civitatibus ac oppidis nullo negotio formati,) relationibus, judiciis aut attestatis. Ubi vero, (ceu compluribus equidem in locis,) ista Empiricorum, (per miserorum eviscerationes aut carnificinas publico tantopere nocentium,) inhibitiō fusque deque habetur; versatior ac generosior Medicus & hos quoque (istorum appendices) negligit, eodem (quo illi conantur aut consueverunt,) compendio sibi nihilominus, etiam interdum è resipiscentibus, ingenue hauriens, quod satis sit: præcipue dum multam Myropolarum partem alias à privatis Medicationibus Consiliisve vix ac ne vix quidem abstinere; haut paucos insuper (dum sub ipsius Receptissimi observatione, merito continuatiusque circa singula attentior esse voluerit,) salutarem ejusmodi diligentiam vel tacite, & cum auctore ipso tandem aversari; vel postquam secreta singulariorave quædam illuc communicata seu manumissa fuerint, authorem obsequio æstimationeque longe sæpe minori prosequi cogitat. Quod autem hæc medendi ratio Pharmacopolia, (sane superiori jam sæculo, inter eas tunc Artis nostræ conditiones,) per Imperialium Comitiorum constitutiones publico commendata, tollat hinc vel evertat, nihil est; & experientia constat, ea (ni sibi metipsis excedente illo inconsideratissimoque numero, eodem in Oppido vel Civitate, impedimento sint,) in medio quoque privatæ Medicorum dispensationis, revera nihilominus satis commode subsistere; satisque, (Privilegiorum olim desuper conceptorum intentionibus atque contentis acquiescentibus,) vel ex Euporistorum,

totque Adiaphororum, &c. Requirentibus indies libere divendendorum distractionibus, reliquisque (per consuetudinem) accessoriis aut contactariis, (dum alias vix decimus Officinales illas Species, Sirupos, Electuaria, &c. hodie desiderat vel præscribit,) redit. Nec Medici forsitan nonnullibi recusarent, Materialia sua sibi hinc, sub tolerabili redhostimento deprompta. Quid ni vero magis (per nostrum hoc institutum,) subsistant; ubi propter speciale quoddam, tam active quam passive ea frequentantium commodum, seorsim requiri, postulatave nostra minus iis forsitan quadrare videbuntur? Sane dum (curabiles quidem) sufficientissime, de cætero (nomine non uno) facilius feliciusque per privata quoque Medici experti remedia curari posse docemus, neutiquam hinc ipsa in universum Myropolia rejicimus: (eoque nec tot hinc inde Oppida, iis nihilo infelicius, Medico interea necessitatibus hinc abunde satisfaciente destituta; multo minus exteras Orientalium plagas, paucitatemve in Septentrionalibus provinciis adducimus :) dumque porro pariter excessus tantummodo circa Materiæ Medicæ quantitatem, qualitatem, statutum pretium, &c. diversimode commissos notamus, neutiquam inde protinus totam rem pharmaceuticam elevamus, quarundam saltem circumstantiarum inibi alternationem in istorum medelam quærentes: quæ certe permutatio uti Reipublicæ, Pharmacopolia (suis forsitan de causis) omnino quibuslibet frequentari volenti, emolumentum non unum manifesto nihilominus confert. ita (ubi Medicus prægnantiores ob rationes sua dedit,) eo ipso reliqua (proxima isti) Myropolia adhuc minus, (directe quidem) tangit. Quod vero consequenter quasi, privati nimique

ho-

horum reditus hinc ex parte minuantur, integrior intentionum nostrarum æstimator, publicique boni nobiscum studiosior ægrius profecto non feret; subinde expendens: quod plura passim hac tempestate inveniuntur non oppida tantum, sed etiam civitates, ubi decumbentibus supradictis aliisve de causis, quidvis interea tolerantibus vel aliunde tentantibus, per septimanam sæpe vix unum Recipe Officinis inseratur: quod è solis etiam, (indubitato concessorum accessiorumque) quotidianis distractionibus nihilominus plus passim hauriat, quam famigerator quispiam Practicus (dum nunc ære merent parvo,) è cunctis suis alicubi foris: & in univèrsum perquam sit iniquum, ut per ejus tantum latus, (tot ab initio sudoribus & expensis, postmodum vero curis præjudiciisque undique expositum,) alieni reditus, (sub Receptissimi Taxarumque vigore plerumque profecto honorariis decuplo duo decuplove majores,) frustra vel in abusus sæpe, coacerventur: quod porro is in salutari hoc exercitio, saltem sibi propria & jam olim debita, nec continuatorum ab initio privilegiorum intentionibus adeo comprehensa, (siquidem recentissimæ, & aliunde singularioris alicubi concessionis super Purgantium etiam ordinationes, Chemicorumque indifferentem dispensationem factæ inconvenientiam, alii quoque, seorsim alias a nobis sentientes viderunt,) tractet: multaque quin etiam ex euporistis, Topicis, aliisque Officinarum institutioni propinquioribus (antiquo quasi more,) imperare queat; si dissidia, (plerumque sub privata Remediorum tractatione illic subnascentia Medicoque tandem, sibimet undique sufficienti, publicoque sic satis consulenti neglecta,) defuerint.

Confusiones aut Singularitates, quæ in Practico negotio diversimode hinc exorituræ fortasse dici possent, haut magni (quod genuinam Methodum & ipsius Finis intentionem attinet,) sunt momenti. Certe nec officinalibus adueti uniformiter agunt, iisdemve vel eodem modo paratis Medicamentis utuntur. Alteri vero accito Medico, sub privata quoque, (isti forsan minus etiam familiari,) dispensatione tam observata Methodus, quam ipsorum Remediorum natura, destinatio, generalior præparationis ingredientiumve ratio, &c. parili modo facilitateque queunt exponi, exponunturque, eodem clinici emolumento, nullo vero (si indifferenter divulgari voluerit,) proprietarii, (de cætero erga versatiores hic, atque abusui præjudiciisve minus hinc obnoxios haut adeo parci vel tenacis,) detrimento: siquidem satisfacientem sufficientemque Communicationem longe specialiozem, (quam hic quidem fieri necesse est,) expositionem in plerisque requirere, exercitatiores quoque (inter tot tentaminum & imitationum frustrationes) norunt. Quod autem in temerarias ignotorum vel intentatorum experimentationes, per adhibentium damna sub ea medicaminum tractatione iturus forsitan sit Medicus; id quidem nimis durum est, si ab aliis, quam alterius Professionis taxatoribus priorumve excessuum sibi metipsis consciis de eo præsumatur. Practicus ob eruditionis pariter ac ingenuitatis testimonia, ad ordinaria hæc vocatus, aut proxime admissus, ut (æque ac quivis alius) faminæ (tanquam actionum suarum condimento,) ita quoque conscientiaæ suæ, (sub quotidiano quinto Præcepti exercitio & observatione,) satis meritoque cavet: tot aliorum quoque observationibus confirmata, (licet in speciem alibi secretiora me-

dia

dia modosque, circa quæ similiter innoxieque occupetur) præter usualia habet: nec si quid amplius inibi, diversa ob decumbentium commoda, (ceu alius pariter in ipsis officinis potest atque v. g. in China Chinæ, Chocolada, Matulista &c. non solum extus illatis, sed etiam Vernaculis, sine nota, sine culpa, solet;) rescire voluerit, Venena tunc, adit; aut Empiricis tantum sua tractat, sine iudicio vel delectu, sine Analogia, sineque processuum, operationum, subjectorum æstimatione aliqua, &c. Certe melius de eo senserunt, qui tectas ejus compositiones per Pharmacopolia solum dispensari voluerunt. Sit itaque (vanis ejuscemodi suspiciacium præsumptionibus dimissis,) sextum deinceps commodum: Subitanorum Casuum, noctu quin etiam contingentium, in Apoplexia, Epilepsia, Deliquiis & Virium ex abrupto dissolutionibus, aff. Hystericis, Abortu, Hæmorrhagiis, anxietatibus ac perturbationibus Criticis, aliisque, etiam Chirurgicis, præsentaneum inde levamentum: ceu qui in Praxi aliquantisper versatus est, & difficultates illas, (morte sæpe redimendas, aut occasionem melius agendi admodum præcidentes,) donec (inter alios necessarios,) etiam Medicus hic, illic Pharmacopola conquiratur aut vel expergefiat, nobiscum vidit, prompte fatebitur. Hac enim ratione non solum consilium, sed Remedium quoque eadem opera præsto est. Pariter vero res se habet cum peregre vocato, ubi sæpissime hujusmodi subitanea, totque insuper aliæ notoriæque circumstantiæ, præsentia postulant, & quidem variationi insuper ac singulorum accommodationi sufficientia Medicamina: siquidem eventualiter aut conjecturaliter quidpiam illuc exportatum, sæpenumero tunc, cum statum ægri cum

cir-

circumstantiis suis coram penitiusque intuemur, vel accidentariis nonnullis subjicimur, haut convenire vel sufficere, dubio procul plures nobiscum similiter observarunt: planiusque judicabunt, num Professionem nostram (ad minimum) deceat, ut ejus generis medicamenta tum, aut in futurum quoque, à Pharmacopola, (dimidiata etiam, vel tertiata Taxa,) coëmat; ejusve Merces aliter extrudat.

Sit potius in consideratione hac nostra septimum: Beneficentia erga Pauperes gregariosque, chronicos præsertim, impensis impares, medicationumque tandem pertælos. Quibus num consiliis tantum atque votis, an ipsa Remediorum insuper suppeditatione præsentius liberaliusque succurrat Medicus, determinare forte fuerit ridiculum. Quid Myropolia hic undiquaque agant, nostrum non est perquirere: & ut Superiores alicubi vel Urbes, hac in parte indigentiae publicæ succurrerint; reliquis tamen in Locis quam lenta insufficientiaque hic sæpe sint omnia, alii scient. Medicus autem & Deo suo, (largiori longe remuneratori) gratum facturum, & famæ suæ (à Terra plerumque Cælum versus surgenti seu à pauperibus ad Illustres tandem propagatæ,) consulturus, amplissimum hac ratione campum nanciscitur, realiter compluribus hujus generis (etiam cum aliquali, aliunde tamen, per Divinam benedictionem refuso) Detrimento benefaciendi.

Sic octavo, cum quamplurimi Amystidum tandem profusissimarumque formularum pertæsi, Chemicarum ac consimilium Empiricorum accisis, desibus (præsertim dum eam inibi energiam inter tot abusus, vel per accidens interdum salutem

tem observant,) implicentur: His quoque in quaesita jucunditate, majorive (pro refractariis Affectibus) Efficacia, longe evidentius, nec sine multo noxarum, illinc (ex inconsiderata adhibitione) expectandarum impedimento, satisfacere potest Medicus sua privatim præparans atque dispensans: securius sane, quam si hujus generis formulæ ac medicamina Myropoliis, seu in Tertii demum tot abusus aut præjudicia indifferenter inferti; seu inde inter eos sæpe, talia præparantis, ponderantis, miscentis, didentis, &c. (ceu diffusius eos paulo ante deduximus,) lapsus efferi debeant: & si quæ insuper sunt alia, à Versatoribus huc ulterius referenda, quo è conjunctim (ceu par est,) sumptis, Publico magna illa ac saluberrima privatæ Dispensationis compareat utilitas.

Nam porro, quod nostræ nunc Professionis Commoda seorsim attinet, cum ea tum Dissertatione I. tum in præcedentibus Paragraphis satis attigerimus, diffusius hic, ne per Concessionem istas saltem, (aut potius) Privati quidpiam intendisse videamur, vel pagellæ tandem in quaesita alias brevitate, nimium excrescant, haut adeo persequemur.

Principio tamen, (quo potiora compendiose tantum quasi repetamus,) Medico ita procedentis non solum Famæ sic, sed Conscientiæ quoque, (dum quæ ipsemet transigere vel præcavere poterat aut debebat, aliis inconsideratius interdum concedit,) largiter consulitur, ne vulgato more isti tandem, (seu directe seu indirecte) imputentur, toties sub simplici usitatorum (Consuetudinum observantia) è Dispensatorum præceptis ac Constitutionibus, Apparatum Officinarum defectibus Tractantium ac dividentium di-

diversimodis, (sæpeque postmodum satis suppressis) erratis, Taxarum extravagantiis, &c. suborti finistri eventus, curarum protelationes, profusi sumptus; & si quæ insuper sunt, quam plures postmodum in desultatorias istas Medicorum alternationes, averfationes &c. inconvenientias præcipitantia. Autoritas porro ejus existimatio, (vel famigeratissimorum inde virorum exemplo,) magmenta hinc haut adeo obscura suscipit: dum Offinarum strui ac consuetudinibus minus sic adstrictus, ultra ea quidpiam adhuc, (magno clientum commodo) agere, Myropoliis minus quadrantia, sæpeque (non una de causa,) molesta vel damnosa, securius lubentiusve privatim tractare; ulterius in plurima tam Pharmaceutica quam Naturalia inquirere; præsentiora acceptioraque indies excolere; convenientius adaptare, circumspectiusque dispensare; secreta ab alienigenarum hic abusu defendere, plurimos in morbis procrastinatores magis magisque allicere; teneriores chronicisve dentos varie delinire; desperabundos alternationibusve deditos diversimode detinere; vel imaginatione per vulgatiore quoque suscitata evidenter sæpenumero levare; pauperculis demum, (Deo benedictionis duplum sic superaddente, ingratorumque defectus, quos equidem severius aut Pharmacopoliorum more exigere nequit, largiter compensante,) longe liberalius benefacere hac ratione potest.

Et cum Sostia demum hac tempestate profecto perquam sint exigua; raro sane ea, unde passim, interioribus præcipue in Regionibus vel decimus Medicorum, (accisis simul admodum Stipendiis,) solitarie semet (mediocriter saltem) sustentare queat; Accessorii hinc quidpiam eadem opera,
jure

jure de cætero meritoque, (aque ac si cum clarissimis inde Viris Chirurgica quoque, parili modo tractare,) habet, quo non solum paulo tolerabilius nonnullibi degere, verum etiam indigentioribus facilius succurrere, compendii factisque sumptibus, nec adeo consideratis honorariis, &c. acceptior, circa ulteriorem vero Medicaminum aliorumque huc pertinentium perquisitionem diligentior esse queat: nec (dolendo profecto more) è putido lotio quidpiam divinando venari, vel quo fostra eo magis mereri videatur, adhuc indecentiora præter necessitatem tractare, frustraneis discursationibus semet cum clinicis sæpe suis fatigare, bonas horas præter rem assidendo perdere, aut penitus cum iis, qui Medicorum olim beneficio vivebant, inversa nunc ratione, privatim pacisci, vel exotericis è redivitibus vitam tolerare cogatur: ceu Dissertatione I. diffusius questi sumus: eosque (nunc pro clausula,) haut adeo demiramur, qui jucunditate studii primitus illecti, postmodum cum ad Praxin easque tunc molestias, quas abjectissimus interdum verna vix subiret, ventum est, inter nullam quasi tot tædiorum compensationem, facultates & labores isti insumptos, animumque huc unquam applicatum fere sunt detestati.

Atque hæc de odiosissima Materia impræsentiarum sufficiant: & glaciem sic forte fregimus ulteriori aliorum observationi, delectui atque culturæ, quo manifestius exinde publicum incrementum indigis ejuscemodi mutationum locis compareat. Rogamus autem omnes, quos vel per indirectum hujus generis pertractatio concernere possit, ne quæ, (pro more) ingenue nullique palpan-tes disseruimus, sinisterius excipiant. Scimus esse, qui seu consulendo, seu consilia exigendo, officia
sua

sua realiter & maxima cum laude faciunt, nostrisque hinc non indigent; scimus esse, qui alienis de causis invec̄tis consuetudinibus semet subtrahere, vel eas ex condigno permutare nequeunt: cur hi nobiscum litigent? Si vero quispiam extra hos, se per Dissertationum decursum forte tactum videat, quæso, ne dicat cum isto: quid est veritas? sique difficiliora inconvenientiorave quædam æstimbuntur, dilucidationem & responsonem in contextu vel aliis paragraphis inveniet siquidem, qui consilia tantum hic, non præcepta, (quæque Myropolia seorsim spectant,) ea forsitan moderatione, (quam impatientiores etiam, & per superiorum annorum diversos Libellos aut invec̄tivas irritiores ferre queant,) scripsimus, diversum sentientium privatisve de causis nobis adversantium litigiis aut contradictionibus tandem in personalia odiose desinentibus, nos non immiscebimus; succesivas horas impofterum, si DEO placuerit, utiliori labori locaturi.

F I N I S.

A D

P R Æ F A T I O N E M.

*Pro satagentium quorundam more) variatis
topicis hinc inde perungeremus aut involve-
remus.*

Aut adeo de iis nobis nunc sermo est, qui decumbentium dignitate, singularitate, austeritate, impatientia, inconstantiave hodieque nonnunquam confusi, licet alias rerum suarum satis gnari, nihilominus tamen sub ea nunc temporum iniquitate, salariorum parcitate, conditionum inter tot competitores raritate, existimationisque medicæ potissimo fere hinc decremento, nil non tentare, aut indies remedia accumulare coguntur: saltem quo impatienti patienti satisfiat; ipsi vero non deferantur, præjudiciisve postmodum aggraventur. Verum cum autoritate (*vel olim, privatisque ut plurimum de causis*) perdita aut labante, nil tunc habetur reliqui, quo primitus alliciantur aliquandiu, aut obsequentiores serventur ægroti: Vel ob penitioris ad praxin Medicam manuactionis ab initio defectum, & surgentem hinc, circa morborum complicationes, eorumve exoterica accessoria, Symptomataque urgentia, Criticorum dierum motiones, Prognosticorum applicationes &c. hæsitationem, ad quævis postmodum lamenta vel incommoda superficialia, quavis quasi hora, medicamentum præscribitur: quo fieri sane nequit, quin
sto-

stomachus amplius aggravetur, Pharmacorum operatio impediatur, aut in ea miscella nesciatur, sumptus multiplicentur, Pharmacopola dicitur, præscribens tandem si versatior supervenerit, vel tacite derideatur, fideque demum excidat. Nam qui recensita nunc, cum Medicamentorum agendi (*quousque quidem penetrari potest*) modo noverit; sua semper eum Medica prudentia (*utpote quæ æque ac oratoria Demosthenis hypocrisis, primum, secundum atque tertium in praxi est*) exhibuerit; Existimationi suæ, quomodocunque tandem, ac privatim quoque caverit; (*ubi diligentissimus D. J. Fostonus in Ideæ Med. Pract. sine legi meretur;*) eidemque porro per circumspecta prognostica curatioresque medelas confidentiam, inter divinæ benedictionis serias sollicitationes, successive per gradus, aut semel tantum apud eminentiorem quendam pararit; haut adeo difficulter, (*cæteris paribus,*) conciliabit sibi, etiam in aliorum medio, superiori-ve conclavi decumbentium obsequium; Picam quorundam delinet, aut (*postliminio sæpe revocandus,*) tantisper contemnet Medicamenta interea non secundum seriem, sed necessitatem, (*uti quotidie unum e revera activis, morboque legitime oppositis, duove, raro tria dixerimus sufficiunt, & interdum plane nullum, utinam Habitiores hoc crederent! oppido magna similiter est Medicina,*) disponet; Resolventibus, figentibus, detergentibus, invertentibus, absorbentibus, anodynisque suis, & si quæ sunt præterea minus adhuc dum explicatæ operationis, secure confidat; Purgantibus Emeticisque haut difficulter moderabitur; Confortantia ac suscitantia pro re nata facile interponet &c. Utinam vero exurgeret alterius professionis eruditus aliquis, dum Medici, (*ordinarii præcipue,*) citra arrogantia

cujusdam, vel ad consultationes insufficientis notam, sinisteriorive tandem eventus imputationem tangere hæc privatiim nequeunt;) qui Magnatibus saltem (*dum alii oppido ut plurimum, qua passim itur eunt,*) vulgatum illud Imperatoris Epitaphium paulo diffusius explicaret, & incommoda ostenderet, quæ in ipsos tandem è parili diffusiorum consultationum, congregationum consiliorum & consequenter etiam remediorum coacervatione dum intimioris admissionis unus aut alter, (*utpote constitutionis eorum, aliarumque externarum, potissimum quandoque conferentium circumstantiarum magis, artis suæ de cætero sat gnari,*) rem æque transigerent, redundant. Sane sub ejuscemodi morborum æstimationibus, remediorum collationibus, anteaكتورum pensitationibus aut (*nec raro*) taxationibus, notabiles quidem dissensus, contentiones, præjudicia, animorum (*ob vile sostrum, vel penitioris cognitionis aut accommodatioris curationis præsumptionem,*) alienationes, rancorem, invidiam, arrogantiam, aut si sinisterius res cedat, *ἐπὶ χαλεπαίνουσαν*; quod autem patientem in ampla hinc concepta spe attinet, circa executionem agendorum, procrastinationes lentioresve tractationes, circa delectum (*ceu inter canam dubiam*) hæsitaciones, competentis methodi confusiones, &c. forte plus vice simplici notavimus: singulariorem vero, feliciorem, facilioremve curationem profecto rarius: ut hæredibus sæpe id genus collectanea nausæ postmodum, Autoribus præjudicio vel despiciatui fuerint. Forfan vero totum hoc, (*præter merito quidem expetitam homini sanitatem,*) ab ægrotantium parte potissimum inde contingit, quod plerisque istorum Medicus tantummodo quasi quoddam sit experimentorum inventarium, quorum aliud alio existat uberius: non

autem, quod sub rationis insuper directorio experimenta consequendo fini applicet, vel ubi id genus media deesse videntur, nihilominus invenire queat. Quod alteram vero partem concernit, D. Jonsthenus forte causas allegato loco satis recensuit.

Tot insuper exoterica ac revera supervacanea sæpeque noxia, &c.

Remediorum hic & in sequentibus recensitorum, suo modo, loco atque tempore circumspicte adhibitorum efficaciam, absit, ut indistincte elevemus. Complurium saltem secundum ordinem solummodo, (*quo in generali Methodi designatione se invicem consequuntur,*) aut ob succedentium sibi seculorum consuetudinem, singulariora hæctenus promissa, (*ponamus ab antecessoribus tantum*) Imperatorum necessitatem (*formato præsertim individuali casu,*) Superlativumque adeo effectum, seu negavimus, seu ulteriori considerationi reliquimus: eoque magis, quod si solida, (*non Dialectica*) sæpe quærat ratio, cur hoc vel illud, quove fine, compendio, præ eminentiave commendetur, dari pluries tum, nequeat; intereaque curatio, si non invertatur, saltem (*nec raro sic*) protrahatur aut aggravetur. Indeque forsan est, quod dum ipsimet ægrotamus, adeo sæpe, circa selectum adæquati remedii luctemur, ipsisque in subsidium vocatis (*dum Aristoteles equidem ut Philosophus curari vult,*) pariles hæsitaciones injiciamus.

Vel Præctica passim è Gallorum, Hispanorum, Italorum recensitis collatisque sententiis nata) nobis Germanis imitanda imperant, &c.

Absit, ut in cujusquam Præjudicium hæc dicta sint, aut ceu absolute dicta accipiantur. Cum culti-

tiffimæ nationes sub præcedentis potiffimum inclinatione & toto nunc seculi nostri decursu, cultiffima similiter habuerint ingenia, quæ neutiquam repetitis solum venæsectionibus, clysteribus, purgantibus, Alchermes aliisque dilutis, secundum vulgares aliorum (*ceum alibi quoque invenias*) abusus, morbos tollere conata sunt: sed longe circumspicius per genuinæ methodi accommodatiora, etiam selectiora postmodum Chimica cum propagationis quoque zelo (*uti de Laz. Riverio, in Editionis Arcanorum ejus Præfatione, prius istius discipulus, nunc Religiosus Venetus P. Christini memorat,*) inceserunt; idque eo nunc liberius, (*vel manumissæ nunc Antimonii exemplo,*) quo præsentiora innocentioraque hucusque ista viderunt; totaque cultior Europa circa hæc quoque hætenus est occupatior.

Ita porro nec liberaliores v.g. complurium ibi venæsectiones indistincte hic taxaverimus, &c. cum præSeptentrionalioribus nostris nonnullibi facilius ferre vel superare possint, æstuantior nonnunquam sanguis eas queat exigere, & jam post Poterium l. 2. de Feb. usque dum extiterint, inibi moderatiora. Saltem, quod ex exterorum observationibus, adsertis ac consuetudinibus, suæ genti applicatis, nobis quoque formam atq; leges eadem expectatione tenendas condiderimus, id quidem visum fuit inconvenientius; ut ut v.g. in Astrologicis circa tempestates longe certius quid prædicere deprehenditur, quàm ad privatas quasdam, è locorum suorum planitiarum conditione, saltuum situatione, fluentorum paludumq; æris, periodicorum ventorum, Paroledorum Helmont, &c. conditione formatas observationes, (*inter conjecturandum*) potius, quam ad exterorum, vel à Chaldæis petitas traditiones respexerit. Ita, cum viris hujus ævi versatiffimis similiter affe-

vimus operæ pretia longe majora facturum esse Medicum, si (*ceu in ea nunc artis, quotidiana inspectio- ni directionique coram expositæ dilucidatione, prompte confidentiusque poterit,*) actiones suas, quoad ejus fieri queat, regionum districtuumque suorum naturæ atque requisitis, etiam antiquissimorum exemplo penitus accommodaverit: dum vel sola victus aërisque ratio ingentem alias hic mutationem infert. Notum est, capitis vulnera, contusiones, sedes, & si quid amplius ad trepanum usque illic extenditur, Germanos nostros haut difficulter superare; sique oleosis non-balsamicis secundum famigerationum ibi quoque præscripta tractarentur, perline- rentur, deligarentur, contusiones (*etiam cruore tur- gentiores*) citra peculiarem necessitatem aperirentur, terebrarentur, recte urgerentur, officiose saltem morti dubiæve curationi dedi. An tiliarum ulcera alicubi, forsitan ob inconvenientiorem quoque tractationem chirurgicam adeo sint dyssepulotica, è vulgatis olim ibi locorum scriptis nunc non judicabimus. Erysipelatis curam atque Topica, in tædiosa ulcera plerunque ducentia, jam ante Sen- nertum nostrum, (*qui haut inconsiderate de venæse- ctionis in febris catarrhalibus parili abusu monuit,*) notarunt alii. Comitem cum Plica scorbuticum, ad virum hunc suo tempore consummatissimum, tan- quam in talibus versatiorem Patavio missum è l. 3. Pract. constat. Morbos alios, eorumque penes no- strates condiciones suo adducemus loco.

4. Similiter & hæc pro supina inconsiderataque cujuscunque *probatum est seu specifici (ita habiti)* exhibitione dicta nolumus: utut quidem empiri- cis vulgoque non adeo infeliciter nonnunquam cedere videantur. Superflua tantum ab adæquata Methodo exesse voluimus. Utque bonus familiæ pater

pater protinus non omnia quæ utilia forent, comparat, sed tantum necessaria: Ita multo magis accuratorem Medicum putavimus selecturum, quæ cultiori methodo adæquata & quasi consanguinea sunt, ab iis, quæ in linea tantum collateralis affinia existunt, omittique citra omnem istius truncationem queunt; quamvis etiam aliquam necessitatis speciem præ se ferant. Sane paulo versatior dimidiæ quoque selectorum nostrorum parti secure acquiescere poterit, pro quarumvis intentionum suarum complemento; sive revera curativo quoque, sive palliatio saltem terminetur. Nam cum Viscus principale quodpiam penitus & chronice à tono suo dejectum pessundatumque fuerit, quanta perfectæ restitutionis spes queat, etiam ex universalibus (*ita dictis*) acidulis, thermisve concipi, quotidiana docet experientia. Quod autem mechanicam remedium applicationem attinet, similiter cum accuratatione sua, & citra alienæ morborum causæ, alienæque partium functionis suppositione instituenda videbatur. Nam ex. gr. stomachi quasi salivæ liquatio, & oleosarum à salinis terrestribusque particulis quasi Alcahestina separatio forsitan à vulgaribus menstruis ac instrumentis haut parum differre poterit. Nec mirum, si v. c. accusatur ponticum istud Acidum in affectu hypochondriaco, neque insipidis (*etiam Martialibus*) pulveribus, neque urinosis volatilibus, (*etiam oleositate cuidam, picrocholis nostris haut adeo sæpe convenienti combinatis,*) fixisque cicurari semper queat; dum extrema potius ventriculi, (*per poculorum, Veneris &c. excessu,*) flacciditas aut fermenti mucilaginosæ singulariorve corruptio peccat. Sed hæc in transitu. *Fr. Sylvii.*

5. Tum temporis, cum ea chartæ mandaremus, Practici sua tempestate famigeratissimi editum

nil, quod quidem vidissemus, erat, præter privatum quoddam ab auditorum aliquo exceptum collegium, D. C. Hoffmanni libello de Ichoribus Francofurti annexum. Ubi cum primis contractior quædam remediorum applicatio, præ omnibus autem insolita fere tritioribus tum Libb. Pract. Opiatorum frequentatio complacebat. Triumviratus enim illa postmodum extensio in acerrimas tandem contentiones desinens nondum adeo tunc advertebatur. Knöffelii vero in genuina febb. curandarum methodo defendenda eodem tempore libertatem quis non laudaverit. Viri sane vel è posthumis suis Excellentiss. Naturæ curiosorum Ephemeridibus infertis æstimandi. Reliqui deinceps parili in negotio usquedum satagentes alias erudito Orbi noti sunt.

Tunc demum se consummatos fore credant, si hujus vel illius famigeratoris practici formularum descriptiones sub speciali singularitatum expectatione collegerint &c.

6. In exemplum superioribus annis, quo recentiora prætereamus, esse poterat privatorum medicamentorum D. J. Michaëlis, absolutissimi illius Medici ac Chimici catalogus seu descriptio. Haut paucos scimus, qui eam (*nec tamen una Viri genium ac consummationem* (nacti, post quandam Institutionum epitomes evolutionem, se totum medicinæ ambitum emensos esse rebantur, confidenter praxin medicam adoriendo; qua sufficientia? (*dum simplex vulgus, rite secum cuncta agi putans, id non intelligit,*) supervenientes ejuscemodi curationibus alii haut raro deprehendunt. Quot etiam sub primis studiorum annis universalibus (*vel quasi*) dictis, & unde unde exsculptis abripiuntur; ut relictis sæpe manudactoribus merentissimis jaëtabundos ejuscemodi

modi possessores, saltem quo Homeri opera in luce compendioque cuncta habeant, sectantur. Lege meam methodum, & habebis mea secreta, recte olim retulit Capivaccius.

Atque sic præter confusam notitiam, etiam odorem, saporem, colorem, pondus atque molem, &c.

7. Quantum in eo situm sit, quo quis gratiora remedia præscribat, vel aliorum secretius habita detegat & expiscetur, experiendi haut difficulter constabit. Sane, omnes fere hinc ingratiæ, inconvenientiæque, quæ internis pariter atque externis accidunt. Impresso vero memoriæ potiorum odore, sapore, colore, nonnunquam etiam consistentia, cuncta prompte moderabitur: nec porro, facta collatione, & circumspecta postmodum experimentatione, in occultatorum istorum conjectatione adeo fallitur. Ita v. g. cum sub primis praxeos annis plerique, quos noramus practicum, circa Opiata, per quam essent timidi, alium vero famigeratissimum tinctura pulvereque secrete habitis plurimum præstare resciremus, utrumque nacti Opium facile deprehendimus, eoque exemplo, accedente Med. Ind. J. Bontii lectione, veterumque tam liberalium collatione confidentiores facti, polychresto huic medicamini magis tum adsuescere didicimus. Ut proin Medicinæ Studiosus equidem haut male sibi consulat, qui domicilium apud Pharmacopœum, Chirurghum hinc & Aurifabrum Academiis legit, materiam eorum & enchirises, ceu aliud agendo cogniturus. Quam vero publicum demeretur, qui dum Cartesium Boylæumque, Illustres Viros subsequosque aliquot conceptui aliquanto manifestior colorum est data ratio, odorum quo-

que, forsan & saporum, (*tanquam similiter quarundam tactus, vel Aristotele advertente specierum,*) naturam explicatiorem per observationes redderet. Ut vulgatissima tantum allegemus, quot inter destillationes, aliis innoxias, gratiam nativam perdunt, Cheyri, Hyssopus, Ocimum, Salvia; ipsa convalliorum Lilia vix dimidium referunt sui, ceu quoque Spiritus Rosarum abstractitius, dum fermentatitius ipsaque Aqua simplex adeo fragrat. Rosmarinum per superabundantes tantum aliquot pugilos ingratis herbidas reddit: multaque inter se mixta tertium plane sistunt odorem; uti v. g. manifestè Sambuccinum, si Aq. ros. uncia tres cum Si Opii aliquandiu reponatur, Cinnamomeum fere, si malum Cydonium cum aliquot spicæ nostræ spicis vel in strophio gestetur, cum tamen fructus in conclavi tam putidum per se oleant, ceu quoque Myrtilli nostri comesti, Buxus in restagnantibus aquis putrescens. Cinamomum in acidorum liquorum miscella fatiscere alibi notavimus; forsanque plura alio tempore adducemus; Ut profecto versatoris Practici nota non sit postrema, si gustui odoratuique acceptiorem ex tempore (*dum domi certius miscere forsan non licuerit,*) præscribat formulam; adeoque hac in parte H. à Mynsicht laudem suam circa exquisitiorem proportionis ingredientium observantiam, (*utpote citra quam vel drachmam aut granum gratiam pervertere deprehendimus,*) oppido vel à ditioribus saltem meretur: Licet interea passim in ipso ingredientium delectu, pro more tunc, aut fortean etiam affectatione quadam, oppido titubarit: quod qui nunc evolveret, fortassis post Zwelferi talium taxationes actum ageret.

Ceu in eandem observationem in Chemicis, Anatomis atque Mathematicis, &c.

8. Simul ac Verulamius, specialiusque postmodum Helmontius, generosissimorum Virorum par, Augmenta artis nostræ paulo pressius urserunt, increvit una denuo severior, illa de prioratu inventionis contentio. *Suum equidem Deo, suum Cæsari, suum cuique.* An autem vegeta, occasione sumptibusque quin etiam haut destituta ingenia, interdum quoque per accidens in idem incidere nequeant, id forsitan pauci temere crediderint. Quod ansam è peregrinantium, præsertim aditum aut commendationem quærentium relatione, primisve quorundam inventis nonnunquam capere possint, capiantque nemo negaverit. Et jam ante Columbum, confusum quidpiam de Occidentalibus dictum atque scriptum est: nec tamen ante eum, ovum in mensa directum sistere quis poterat. Et dubitare forsitan posset aliquis, an Hippocrates, Eresistratus, Aristoteles, P. Servita, Eust. Rudius alique, semper dilucidationis saltem gratia recentiorum inventorum autoribus fuerit superallegati. Asellius sane ipsemet ingenue Eresistrati mentionem facit. Pecquetus inter accidentariam similiter inventionem, uti de re ipsa ita de Rudio quoque (*alias variore*) haut adeo tum cogitasse videtur. Fabritius ab Aquapend. (*dum de P. Servita certiora nescimus,*) valvas suas circulationi nondum applicuit; & istæ uni solum argumento postmodo fundamentum præstiterunt. An vero ex obscurissimis Hippocratis ipsiusque Aristotelis Physiologicis adsertis præ Harvejo serio quid prætendi queat, adhucdum fere hæsitamus. A Cæsalpinus acutissimus posterioris interpretis, at maximo genuinæ Philosophiæ Peripateticæ

damno minus nunc (*cum L. Bonamico, Feder. Pendasio, F. Cesare Cremonino, superiorumque annorum Scherbio, Sennero, Piccarto, & si qui amplius, præter consummatissimum in hisce Conringium supersunt*) tritus, certe cum Cartesio in quam plurimis conciliabilis etiam huc accitus, longe aliud in Quæstionibus suis conjecturando egisse videbitur. Sique porro pari passu recentiora quatuor vel quinque hætenus lustrorum inventa per præcedentiam metiri vellet quispiam, eorum quæ de affectu Hysterico disputavit cultissimum Anglorum par, maximam partem jam ante 40. annos Jenæ pro Loco asseruit curiosissimus P. M. Slegelius: uti quoque eodem tempore de Lactis ortu, è rarissimo tum Prosp. Martiano de usu Bilis nobiliori, forsitan è Helmontii particulatim antea editis, &c. Sancte testari possumus, quod duodecennium haut adeo excedentes fortuito notaverimus in fabis, phaseolis, pirorumque majorum seminibus &c. quam postmodum in Academia apud benevolentissimum Præceptorem D. G. Rolincium in Jos. ab Aromatariis de Hydrophobia tractatu legimus tenellam Plantulam. Quæ ante Zwelferi austeriores sæpe taxationes in eadem materia conceperamus, viderunt Amicorum aliqui. Recentiora exempla, quia notiora data opera præterimus. Et cur alter eo, quo alius, deferri nequeat; cum plures hodie credantur Adepti; & tamen plerique à sola singularissimaque Divina gratia, (*ni forte communicationem faventiolem aliumve modum subintelligant,*) sua sibi contigisse dicant. Nec tamen, quæ hætenus incipientium, multorum superioris ævi ignarorum causa diximus, in Excellentissimi Thomasi elegantissimæ Dissertationis de Plagio literario Augmenti (*oppido forsitan continuandi,*) consummationem dicta voluerimus.

*Cum uni sæpe, nulloque id negotio succedere so-
leat, quod alteri nullatenus, aut non nisi post
complures repetitiones.*

Revera hoc complurium meritissimorum viro-
rum est fuitque purgatorium, quo ad fidei usque &
autoritatis elevationem asserta eorum proces-
sumque veritas elevarentur, ab iis præcipue, qui
uno sæpe die tot, uti vocant, probas conficere no-
runt. *Repete*, olim gladiatoribus acclamabatur: id-
que sub laborum Chemicorum exordiis eo magis
est necessarium, quo versatiores quoque, præsertim
post intermissionem aliquam, aut memoriæ decre-
mentum consequi sæpe nequeunt, quod antea levi
brachio præstabant. Ceu minima nonnunquam
circumstantia, neglectim habita, totum perdit aut
pervertit. Imo processus quidam ita fere comparati
videntur, ut propter variables fortuitoque cuidam
simul expositas tot minutias, fatis quasi describi ne-
queant, quo semper & cuivis adorienti protinus
succedant. Exemplum, ut secundum institutum
quædam adducamus, sit in Cinnabaris Antimonia-
lis quantitate, olim etiam D. Sennerto, D. Rolfin-
cio, quamdiu ipsi adstitimus, Dethardingio (*contra*
D. Agricola,) aliisque drachmis tantum, postmo-
do nunc unciis computata: Variante tamen nihi-
lominus in singulis destillationibus hodieque pro-
ducti pondere: idque plerunque magis ipsius tracta-
tionis, quam solius forte materiæ defectu: Siqui-
dem è viliori quoque Antimonio aliquando, quod
fatis erat, accepimus.

In Tincturæ Martis Tartarifatæ nostræ confe-
ctione ipsimet nonnunquam punctum istud, quo
paucis residuo reliquum plenarie transeat, attingere
nequivimus: sæpiusque quod filtrum permeare de-

bebat, & in fundo hinc (*ceu nimium*) in salinum, effi-
 cax sane coagulum concrefcere folet, bonam par-
 tem remanfit; Liquore tamen tranfeunte nihilomi-
 nus fatiſ adhuc ſaturato validoque. Nota eſt Mercurii
 cum Ærugine & fale com. vel ſolo ſaltem Vitriolo
 fixatio, & per Tutiam atque Curcumam, (*hæc an
 omitti queat, necdum ſufficienter experiri potuimus,*)
 auriformis coloratio. [*Nam quod reſiduum hic ſola
 Venus ſit, expreſſo expulſoque Mercurio, præter pondus
 artuumque è geſtatis annulis denigrationes iſa redu-
 ctio docet.*] De veritate interim proceſſus contende-
 bant in vicinia ſuperioribus annis Chimici duo
 famigeratiſſimi, fato nunc functi; quorum alter,
 quamvis alias adhuc verſatior, negativam nihilomi-
 nus ſuſtinebat, donec coram elaborato negotio
 convinceretur. Quid Aurum fulminans anteaſtis
 luſtris non concitavit, ut diabolicis tandem præſti-
 giis adſcriberet in Freitagii Anti-Sennertianis cæſ-
 pitans hic, ut homines fumus, tum temporis A.
 Luchtenius, &c.

Ad Introductionem.

Et in proclivi, ni odioſiſſimum foret, &c.

SI quis, quæ ſuperius & hucusque dicta ſunt
 paulo diſtinctius expendere voluerit, equidem
 deprehendet, quod quantum recentiores cor-
 rectiones vel ſubſtitutiones attinet, haut pauca ſint
 ſuperflua, nimisve curioſa: ceu in peculiari cauſa
 circa permulta ſimiliter oſtendit diligentiffimus D.
 L. Schrokus, inque aliis pariter, ſi opus foret,
 cum de ſimilibus idem ſit (*ut labor hic, ita &c*) judi-
 cium, oſtendi queat. Superflua præterea, non citra
 fum-

sumtus atque tædia, sæpius quin etiam alterius utriusve jacturam, exurgat hinc eorundem remedium duplicatio; dum adhuc multi, sua quisque de causa vel experientia, usitatorum hæctenus plerisque passim acquiescunt.

Constitutiones s. ordinationes in rebus pharmaceuticis generales, quales etiam D. L. Horniceus superioribus annis edidit, oppido prius ad cujusvis loci conditionem restringendæ veniunt. Et postquam id est præstitum, rari profecto inveniuntur, qui eas debite observent; aut nemini magis, (*quem stringant,*) quam Medicis, (*dum Pharmacopœe Chirurgique & quod eo pertinet, sub severioribus quoque constitutionibus, medicationibus tamen suis abstinere nequeunt, Empirici vero in nidis suis ipsove foro tolerantur,*) dictatæ putantur: etiam boni Publici, quod tamen plerumque in privatos quosdam denuo recidit, prætensione.

De consultationum collegialiumque conventuum præstantia, nihilominus quæsitum haut semper adeo exhauriente, paulo ante diximus. Uti inferius de institutis Taxarum moderationibus, raro tamen semet tales ostendentibus: & quanta hinc incommoda miserrimi hoc in passu patiantur subditi, cum propter incongruam nunc consuetudinem, (*sensim nec sine contradictione tamen in vectarum*) observantiam, aut quosdam in publicum quidem quoadantenus redeuntibus; consequentia vero incommoda profecto haut exæquantes redditus, vel privatissimas demum, (*sed non medicinales, verum culinarias aut ex area*) dispensationes à saluberrimo hoc, commodiosissimo atque adeo parabili medicandi (*per manulem Medicorum ordinariorum dispensationem,*) genere arcentur. Exempla, ut qui solvendo non sunt, inter istas arctationes luctentur atque crepent, hinc inde obvia, sed odiosa, habentur. **Et**

Et que amplius tunc, (é simplici quorundam assensu, vel invalescente postmodum componendi cacoëthe, &c.) nata sunt.

Sufficienter hæc post helmontium, Sennertum, aliosque persecuti sunt D. Zwelferus, D. F. Hofmannus, & nuper D. Wedelius noster. Inferiusque fusius attigimus tam præcipitem illam diligentiam, quidvis è quovis vel ingratis petentem; quam nimiam alicubi singularitatem, se citra propriæ inventionis formulas officio haut satisfacere posse putantem. Quot vero hinc v. g. natæ sunt Aquæ Apoplecticæ, Hystericæ, &c.

Ne denique passivis quorumlibet empiricorum abusibus indifferenter adeo pateat:

Ita, quo superiorum annorum inventa Polychresta protinus officinis, indeque Taxis quasi ex condicito illata prætereamus, non sine animi turbatione quispiam nunc viderit, comptiores quoque Vomitoriorum, Opiatorum, Martialium, Cinnabarinarum, &c. recentioris inventionis & observationis modos atque formulas indifferenter eo passim conferri, eademque opera cultioris Medicationis compendia cuivis attentiori observatori in subsequos postmodum abusus inconsiderate propalari, saltem ut Medici, præsertim minorum gentium in locis nil habeant reliqui, quo emergente ibi Polypragmone quodam semet tueantur, aut super eas jaçantias efferant.

Vel exotericorum privatos solum reditus nequicquam augeat, &c.

Quotus est, qui ipsemet non sentiat, præsertim interioribus hisce tractibus, quantum inde nunc habeat Medicus, quod in malignis aliisque improvise

perculsionibus tota die venalem circumferat animam, aliorumve præjudiciis semet haut raro exponat, vel in consultationibus cum alio in perpetuas sæpe animorum alienationes, sub vili forsitan imperiali ejusve parte, conjiciatur: dum interea nihilominus per quotidiana sua præscripta aliorum censum, quasi conductitius auget.

Nec impunitam, & à nobismet ipsis sæpe per publicatos nostro idiomate libellos practicos atque Chimicos, &c. fomentatam licentiam &c.

Quanta hinc in Rempublicam redundarint damna, utut ejus commodum pietasque quædam prætendatur, practici non sine tædio notant. Nec satis erat, præter tot manualia Receptis, (*suspectis quoque periculosisque*) indifferenter facta, Conradum Kuhnrad, Keslerum, Glauberum, aliosque germanice legi; etiam recentiores, Angli quoque, Galli (*ubi obiter monemus, Glaseri versionem in duodec. titulo Chymischer Wegweiser/ longe accuratiorum videri altera, fusiori licet, in octav. Chymische Artzney- und Werck-Schul/*) Italique eo traducendi fuerunt. Cum cuncta hæc, (*ni abusui totque consecuturis noxis cedere debeant,*) omnino Med. directione indigeant, cur Medicorum manibus eruditorumque saltem linguæ non relinquuntur? Exterorum exemplum eadem ibi incommoda post se trahere videas. Et putare forte posset quispiam, ejuscemodi laboribus, ni à habitioribus vel animi gratia suscipiantur, domesticas ut plurimum subesse causas.

Aut Myrothecium quoddam privatum, parvo constans, & compendiosum, at sufficientissimum tantisper ordinare, &c.

Plura hujus generis Myrothecia, labente præcipue hoc seculo, Peregrinantium, Militantium aut Ma-

gnatum usui seorsim, designata habentur. Quædam tamen nimis exuberantia; ex aduerso alia curta nimis, nec (*ut circumstantia variant rem,*) singulis in necessitatis tempore debite satisfaciencia; alia non nisi secretis vel quintessentialibus circumscripta, multa de cætero inter hæc. Iucello saltem, (*ubi Turnheuserianum, olim publicatum, profecto inexcusabile fuerit,*) aut patrono quoque conqui-
rendo destinata. Qui portatu facile, plerisque tamen requisitis in excursions peregrinationesque obuenientes sufficiens voluerit; personarum naturam (*modo hoc modo illud magis admittentem*) numerumque (*nec tamen omnes statim agrotaverint,*) tempus hinc præterpropter præfixum, loci conditionem, medicamentorum denique destinationes, continuationes vel reiterationes (*quandoque necessarias*) expendens & inter se conferens, haut difficulter è polychrestis aliquot, debita nec frustranea quantitate selegerit. Exempli denuo & incipientium gratia, pro Vomitorio Tartari Emetici quidpiam. Pilulas porro laxativas Aloëticas: item purgantes, ex electivis quibusdam, naturæ convenientioribus, aut tantum ad Panchymagogi modum compositas. Pulverem porro pro adultis laxativum, è quo, fructuum vulgarium succis aut sirupis, (*uti passim obvii sunt,*) diluto breves nec ingratae (*cum rosacea similisve aqua porsiuncula*) portiones: sique Magisterii Jalapii quidpiam in angulo seorsim servare placuerit, dum omnes indifferenter non ferunt omnia, cum Amygdalis diluendo, vel in vini spiritu, (*cum edulcoratione*) solvendo liquores haut inaccepti provenient. Pulverem denique laxativum pro infantibus, qualem vel infra descripsimus. Et cum vomitoriis his nil sæpe magis necessarium proficuumque, Oxysacchari Emetici

tici nostri Mynsichti quidpiam, pro ætatis ratione, ut hæc persequemur alibi, didendum. Nec Mercurius dulcificatus commode semper his defuerit. Ex Opiatis, quandoquidem non solum naturarum, verum etiam symptomatum, præcipue vomitus gratia variatio quædam est necessaria, suffecerint tamen massa Laudani pilularis, pulvis & Tinctura aliqua Anodyna: postremaque hæc, (*ni ex tempore placuerit,*) in liquore quodam non præcipitante, nec nimium acido, (*Tinctura Bezoartica armoniacali, Tinctura Theriacali, spiritusve Epileptico,*) proportionaliter diluta pro infantibus; quemadmodum etiam pulvis pro iis similis; ceu inferius designatur. E sudoriferis ponamus Tincturam Bezoarticam Mixturamve simplicem; alterutram vel cum Tartari vel Armoniaci spiritu. Spiritum porro salis Armoniaci simplicem, aut oleosis vel cornu cervi rectificato combinatum; undique, etiamsi vel Florum aliquid simul adservetur, polychrestum. Bezoarticum simplicem è præcipitantibus vel absorbentibus (*citra Antimonialia pro lubitu adijcienda,*) Pulverem. Bezoarticum minerale, vel prout quis adsueverit, Antimonium diaphoreticum s. aut ejus loco, vel pro superpondio Martiale cachecticum. Præterea vel sudoriferum maximum Fabri, vel antihecticum Poterii, præcipue pro plethoricorum muliercularumque teneriorum ebullitionibus. Accedat insuper Sal aliquod antifebrile, quasi Mynsichtianum, aut ejus loco Arcanum duplicatum, eodemve fere nunc recidens Sal polychrestum: & cum Theriacalis quæpiam mixtura nullibi fere non habeatur, Camphoræ tandem polychresta Essentia; proque puerulis interdum haut inconueniens cornu cervi Magisterium cum sp. Nitri paratum. Ex Aperientibus ac Diureticis

ticus satisfecerint Arcanum Tartari æque polychre-
 stum, Tinctura Martis aperitiva convenientior,
 pro cujusvis consuetudine; Limatura Martis sul-
 phurata aliterve ad aperiendum præparata; Nitrum
 vitriolatum M. quod etiam ipsius spiritus loco esse
 posset, sed non incongrue seorsim servabitur ejus
 quidpiam, cum Elixirio Prop. vel communi sal-
 tem; oleo carvi, & Essentia Absinthii. Porro vero
 illa multi usus præparata, oculi Cancri, Conchæ
 vel consimile quid, atque corallia rubr. ejusque
 plumosum solubileve (*in Tincturæformem liquorem
 facile redigendum*) Magisterium. Hæmatites præp.
 Essentia Tormentillæ, ac quædam Vulneraria,
 Tinct. Martis adstringens. Hinc pulvis aliquis pe-
 ctoralis sulphuratus, vel etiam Benzoinatus, pulvis
 specif. Pleuriticus; Essentia florum pectoralium
 epiceraisticorum saccharata, sed ne fermentet spis-
 sior; imo forsan quidpiam de Oxy-saccharo scilli-
 tico, oleoque fœniculi aut Elæosaccharo simili.
 Amplius, polychresta succini Essentia, Cinnabaris
 nativa vel Antimonialis, & inde pulvis aliquis An-
 tepilepticus, infantibus etiam proportionatus; (*Ma-
 gisterium Lunæ cujusvis arbitrari cedat.*) Sequatur
 autem Essentia Castorei, & propter occurrentia
 sæpe subitanea, una alterave dosis specifici ad par-
 tum, ex Anguillæ hepate; Sief ophthalmicum at-
 temperans, cum vitrioli albi & polychrestæ pingue-
 dinis viperinæ particula. Demum de aqua Cina-
 momi, Hysterica, Apoplectica vel Carfunculi,
 Menthæ similive stomachica, & ad diluendum ro-
 sarum aut insuper flor. Acaciæ aliquantum; Vivitur
 parvo bene. Absit tamen, ut Lexicon hic quasi me-
 dico practicum condere voluerimus. Saltem è pa-
 rabilioribus potiora, æquivalentibus singulariori-
 bus oppido permutanda, quin etiam ab altera parte,

si *(pro circumstantiarum ratione)* succenturianda in vicinia præsto fuerint, præcidenda designavimus, quibus sub curatori adhibendi methodo, & domesticorum euporistorum chirurgicorumque (*si opus fuerit*) accessum, peregre degens facile forsitan acquiescere posset. Sed hæc in transitu.

Insuper in causa est, ut Medicos modo penitus negligant, modo de re demum desperata vocent, aut tumultuarie alternent, &c.

Invitat huc salutis avidos moderna quoque illa Medicorum, non in civitatibus solum, sed etiam in neglectioribus sæpe oppidis frequentia seu affluentia. Unde, præsertim si de faciliori feliciorque curatione rumor, privata nonnunquam de causa increbruit, alterum in medio conceptæ sibi curationis decursu deserunt, quid alter possit experturi: quo plerunque damno, palam est: commodumque foret, si isti præcavendo, exorientique hinc Medicorum tædio animorumve sæpius insuper collisionibusque præcidendis, præter alia, vel Opificum, (*semet aut sua, sub numero excessivo perdentium*) exemplo, certus forte inter ingenuum præcipue selectum determinaretur numerus, ne tot in uno loco Practici ab omnibus quidem aliquid, in toto tamen tandem habeant Nihil. Quam vero similiter deinceps sibi consulerent, qui animum arti primitus applicaturi, eam ex anatomicis quibusdam Botanicisque delitiis, conceptave nescio, qua majorum redituum facilitate æstimant; si amplius etiam expenderent molestissimos illos & simul periculosissimos labores, qui inter eam passim ægrotorum ingratitude eaque præjudicia, satagenti hodie Practico postmodum indies nec nocte quieta obveniant; quæ tum revera servorum servi fiant,

fiant, praxisque eorum quotidie circa quintum feveri judicis præceptum versetur. Ut necessario non in unum, sed plures studiorum annos, in libros fere cariores, peregrinationes quoque &c. sumptus, (*cum Deus pauperiores etiam hic allevet,*) Animum vero patientem & ad quævis obfirmatum, cum agilitate judicii, memoriæque præsertim, in ea rei medicæ vastitate, vigore præsupponamus. Ne postmodo susceptam telam, privatissimo cum damno, vel non, vel perfunctorie saltem absolvant; aut cunctis licet rite peractis, nihilominus tamen passive nunc deficiente promotione, salario nostro inter supradicta tædia erogatos sumptus exantlatosque labores, (*ceu à permultis non sine dolore audivimus,*) tere detestentur. Et sane magis hac tempestate vilescens fere existimationis medicæ inibi causa hæret inter alias haut ultima. Siquidem qui in illa paucitate olim rogabantur & invitabantur, hodie sollicitare coguntur & diu satis expectare, Salaria quoque, quæ consultius reticentur. Usque adeo ut nonnullibi eo, quod joco nuper (*exceptis tamen excipiendis*) invertimus, similiter jocabundus querelas suas forte posset concludere:

*Nunc dat Baldus opes; dat Justinianus honores:
Æris & æstimii nil habet Hippocrates.*

Imo nonnunquam in remedia plane prohibita precipitentur.

Quæ & olim & superioribus annis (*inter quæ tamen D. Merreti insignis viri, labores Anglica linguæ peritia destituti nondum vidimus,*) de hisce edita sunt, supervacue repetere, ingenuisve per alienæ culpæ recensiones ægre facere nolumus: siquidem res alias in propatulo, diuque est ex quo vel Opium saltem cum Apio in proverbium abiire. Si-
cubi

cubi vero, quod aliquando objectum scimus, im-
 provisi vel humani quidpiam, etiam in privata dis-
 pensatione non nemo passus fuerit, re cum cir-
 cumstantiis suis penitus excussa longe alio ex capi-
 te id plerumque prodiisse deprehendetur; dum mo-
 do actionibus natura accidentarium quidpiam in-
 terferuit, & hinc v. g. dato revera sudorifero alvus
 fluere, à Laxativi consueta alias dosi, per humo-
 rum copiam vel acrimoniam plane diffuere cepit,
 huic vel illi pulveri Epilepsia, Arthritis, exter-
 nusve tumor supervenit, aut æque ac Dysenteria,
 affectus uterini, Nephritis, &c. exacerbari visi fue-
 runt; & si quæ insuper per præjudicia, præcipue
 confidentium, & superciliose grandem adeo pa-
 recphasin exigentium muliercularum exaggerantur
 aut differuntur; Medicus vero generosus oppido
 contemnit, aut, quod factu apud ejuscemodi Siro-
 nes haut inconsultum erit, dupla vel diffusiori,
 pro re nata in collationem data dosi, prompte di-
 luit. Dum porro hujuscemodi exoterica sympto-
 mata, vel si quid amplius, è vomitoriis præcipue,
 purgantibusque, ad grani dodrantem (*praesertim in
 minus ab initio familiaribus subjectis*) haut adeo sem-
 per (*etiamsi pharmacopoliis quoque praescribas,*) di-
 metiendis ex improvise nonnunquam, imprimis
 latitante febrili dispositione, instantibus mensibus,
 similibusque etiam curatiorem inquisitionem haut
 raro fallentibus exurgit, simplices quidem spon-
 tanæ remissioni permiserunt, malitiosi vero vel
 refractarii apud alios extulerunt, implicitum au-
 tem medicum rite de iis certiore reddere, quo
 exortas forte turbas sistat, noluerunt, &c. Vel de-
 mum, quod ut alias rarissimum, ita institutum hoc
 nostrum haut æque tangit; dum aliis negotiis labo-
 ribusque distracti, tertio cuidam nec semper satis
 ver-

versato (*in Pharmacopoliis tamen idem similiter sapius, eadem de causa evenisse constat,*) demandarunt, quod ipsimet coram oculatissimeque manibus expedire debuissent. Nam impræsentiarum hoc ipsum est nostrum Postulatum. Quod autem practicus; frequentatissimus quoque, ejuscemodi dispensationi, Ponderationi obsignationique, etiam citra adstantem aut, (*extra necessitatis casum, presenti nihilominus directioni tunc subjectum,*) viliora saltem curantem aliquem, (*utrobique sic secure satis*) sufficiat, experti nobiscum, qui vel hic solum, anno non uno, sub extremo famigeratissimi felicissimique Practici D. Balthas. Glassii, Antecessoris nostri morbo, solitarii (*vel quasi saltem,*) viximus, affirmabunt. Quam vero publico hac in parte conduceret, si Superiores Medicos practicos ordinarios aliis officiorum generibus, (*ob causas sepe haut adeo graves, salariive aliunde sane emendabilem paucitatem,*) intricari non sinerent: dum alias vasta sua Professione sat sint obruti: & revera, quod expertissimus Crato ad suum Monavium alicubi scripsit: *Nemo multa simul agat, eademque recte.*

Imprimis a. Polypragmones Pharmacopole, &c.

Hic nil addemus, nisi è Sacris illud: quod oculus Domini pascat equum: (*Nam in materia ea fontica nimium putamus: Mercenarium non curare oves,*) Et tamen plerisque Pharmacopoliis, quæ publice Publico præcipue destinata dicuntur, ejuscemodi Administrationis adsignatam cernimus rationem.

Et, (in preparatione sua) indicibile sepe accessoriorum proportioni, &c.

Hic vexatissimi istius R. q. f. fundamentum est. Et revera, ceu supra jam de odoribus ex parte nota-

tavinus, rarius per solam simplicemque extemporaneæ nec antea tritæ formulæ præscriptionem obtineas, ut quæsitæ in sapore, odore, colore vel consistentia gratia semper & exquisitè respondeat; cum drachma sæpe, granum aut gutta, excedens aut deficiens totum notabiliter immutet, utut ingredientia methodo de cætero satis convenient. Aliter vero longe res se habet, cum ista, & quidem à nobismetipsis parata coram, per additionem, subtractionem, gustando, odorando, &c. moderari possumus. In simplicioribus eorundem vegetabilium destillatis succis &c. pro temporum tractationisque diversitate multa passim notatur diversitas; Spiritus eorum modo ardentiores modo temperatiores, Minerales jam acidiores jam remissiores habentur; & si quæ amplius sunt plurima, quæ non tam gratiam, quam ipsum effectum operationemque hinc justo sæpe intensiorem vel remissio-rem concernunt: v.g. validiorum purgantium opiatorumque Extracta liquidiora vel (*et tractu quoque temporis*) spissiora; Essentiæ liquoresque Antimoniati, Opiati &c. modo magis biluti, modo concentratioribus &c. in menses sæpe mutabilia, aut repetita vicerarius vel difficillime eodem plane pondere, odore, sapore, vigore, consistentiave habenda

Ad Dissertationem I.

De Remediorum selectu in genere.

Neutiquam hinc Polychrestorum empirico penitus abusui patrociamur.

I. Alis fere (*ceum olim in Theriaca,*) erat sub studiorum nostrorum exordio circa Vitrioli salisque spiritum, Elixir. prop. Bals. Sulphuris similiaque magno sæpius æstuantium hypochondriacorum phthysicorumve damno. Postmodum septentrionalioribus præcipue in locis, circa Sal (*vel quasi*) viperinum, Tincturas solares, Balsamum vitæ, Emplastrum Norinbergense, &c. Et nunc passim, (*interdumque saltem ne nihil agatur,*) circa tincturam Bezoart. Anti-Tartaream, Solarem Nephriticam, pulverem nephriticum, sulphura solaria, Cinnabarim nativ. spiritum salis Ammoniaci oleosum, præterque Thee nunc & Chocolatam, alia.

Sesquipedatumve quorundam Receptarum complementum, &c.

Quo similiter præcipueque pertinent illa alias insolita seu supervacua, officinis saltem, eo quod semel aliquando composito cuidam, Pulveri, Electuario, Sirupo, Unguini, Emplastro eorum præterpropter drachma una vel altera (*è paucis plusculum*) infumatur, pro complemento quasi illata, v. g. Concha venerea usta, Entali, Dentali, Umbilicus Veneris, Vitrum ustum, Rusci Orobigue (*dum Scillinis trochiscis jampridem aliud adsignatum est,*) semen, Tribuli aquatici, Smilacis asperæ, Bac-

baccæ, Anguriæ succus, Elaterii folia, pes columbinus, Millefolii Genistæque radix, & quid non amplius? Deficientibus sane Asphalti drachmis quatuor cum semisse, nemo Theriacam & trochiscos pro Mithridatio Cypheos hodie debiliores credit. De speciosioribus inferius agetur.

Qui præterea &c. in museo se ad superstitionem usque extendit; videat, ne cum ad executionem ratiociniorum veniendum, &c.

Ut in Anatomicis ejuscemodi conjecturæ rem, donec severius ad novaculæ aciem revocaretur, non expedierunt; ita si sufficiens & per præviam prius manuactionem firmata experientia, cum quadam in recensitis hic circumstantiis, (*quasi symptomatibus practicis,*) tolerantia defuerit, Practicarum collationes, institutæ desuper speculationes, causarum è rariori quodam casu venaturæ, præcisæ temporum dimensiones, severiores exotericorum directiones, & si quæ sunt amplius, quibus naturam sibi, non se naturæ ægrotantiumque conditionibus accommodare instituunt (*quæque à necessaria Morbi potiorumque circumstantiarum perquisitione ac ponderatione, præsertim in Absentibus, confusa alias sæpenumero narratione referentium, oppido differunt;*) Medicationes profecto haut reddiderint feliciores, difficiliore potius ut plurimum, habitioribus raro obtemperantibus, plebejis, etiam si velint, non sufficientibus. Atque hinc haut infrequenter videmus, ut sæpe frigeant vel à scopo declinent eruditissimorum quoque de cætero viro- rum, solida tamen continuataque Praxi non confirmatorum de hisce judicia vel consilia. Imo exercitatissimi quandoque per nimias super contumacioribus singulariorive cuidam complicatis chronicis

n̄icis affectibus speculationes alioverſum abripiuntur, ut relicta ordinaria cauſa curandique via aliam ceu è Schenckii obſervationibus, aut ſi rari quid ulterius ſemel in vita contigit, conquirant medicamentisque eo directis, (*at incuſſum*) perſequantur, aut penitus incurabiles, contrario ſæpe eventu, judicent. Exempla de præſuppoſito ſic circa Meninges calculo infixove, uti Dn. D. Schneiderus aliquando obſervavit, officulo, de Polypo cordis, ſtomachi, ulcere, uteri ſcirrho &c. adducere longum foret. Ita porro, cum ab anno 1635. Germaniam noſtram uſquedum ab univerſali Peſte, divina gratia, clementer ſervaverit, quouſque complures eorum, qui iſtius curæ interea haut præfuere, cogitationes, diſſertationes, methodique ordinationes pertigerint, experti procul dubio erunt, quos particularium quorundam Emporiorum miſeria ejuſcemodi labori involvit. Sic quid non de Dyſſenteria, ſaltem ab 1634. anno, quo deſerviebat tum epidemia, uſque ad 1666. à plurimis adfertum aut conjecturatum eſt? quod ſi quis abſque opiatis & Theriacalibus, per clyſteres ſaltem aut præcipue Laxativa, internaque abſtergentia pureque ſtringentia perſequi voluiſſet, ne ægrum, 50. ſæpe una nocte ſurgentem, letho officioſe tum dediffet. Quam damnata fuerint uſque ac propiores hoſce annos, D. C. forſan in Apoplexia vomitoria, notum eſt: & tamen quantum in plerisque circumſtantiis, præſertim ſtomacho Hypochondriis que debitis, imo in iſſis capitis (*citra fracturas, pungentiaque harum ad meninges ſpicula, ac contraſſuras, ſpontaneos alias cum periculo vomitus concitantes*) concuſſionibus (*cæteris tamen pro ſubjecti ratione ſemper paribus,*) valeant, Experientia oſtendit, & olim, cum alterius generis in ejuſce-

modi affectu remedium adhibitum ægrotus, evidenti angustationis præcordialis allevatione, sensuumque recollectione revomisset, observavimus; exemplo hinc ducto; præsertim dum si scotomias è ventriculo, obtusumque ac fere comatosum in crapula, post deglutitum è forno recens calentis panis aut placentæ bolum, pyrumve adstringentius &c. conferremus. Plura deinceps alibi.

Occulta enim aut sane minus pervia, etiam in albedine sua (*compositum aliquod præseferente*) magisque adhuc per diversas tincturas, præcipue rubificationes (*ex. gr. Santalo, papavere errat. cochinnillis, Torna Solis &c.*) colorata permanent, quæ si è Pharmacopoliis nonnullibi petenda jufferimus, v. g. Coralliorum, oculorum Cancr. Concharum &c. præparatorum, simplicium, aut Martis, Antimonii, Cinnabaris, Anodynive pulveris aliquantillo sociatorum dosim, de spiritibus acidulis Tincturis vel Essentiis contractioribus drachmam, riderentur, & tanquam præ aliis, (*huc longe magis conferentibus, tot ingredientibus constantibus, adeoque hinc non nummis saltem, sed imperiali ejusve partibus aliquot redimendis*) formulis elevarentur; ejus generis quinimo aliquo, cum plerisque in numero sint, etiam sub fide silentii quandoque, substituto.

De horum perquisitionibus superius ex parte egimus: Revera autem, ut res hæctenus tulere, (*& dum Helmontiana genuina parilisve generis Secreta pauci usquedum viderunt,*) præter (*e Vegetabilibus quidem*) opiatum aliquod, Arcanum Tartari s. aut Corallinis, Martialibus &c. sociatum, Myrrham essentificatam, Essentias Tincturasve accessoriis alcalinis vel acidulis sua potius debentes, è Musco elevato, Lunaria botryoide, fungo saligneo, Den-

taria pulvisculum; (*ex animalibus*) Sal aut spiritum vol. urinosum, solitarium, vel sulphureo acido volatili combinatum; præterve demum (*e Mineralium censu*) Antimoniale, præsertim sulphureum, aut Mercuriale diversimode (*& vel seorsim vel invicem*) fixatum, aut Martiale, vel tandem (*ac sæpe nominatenus saltem*) Solare aliquod, rarius insuper inventum est, quod Materiæ, Menstrui, singulariorisve elaborationis ratione potius, quam per solam occultationem, extravagantisve nominis cujusdam impositionem, ejuscemodi titulum jure suo tueatur; nec demum à curiosioribus talium indagatoribus tractu temporis sit exsculptum. Exempla, ut instituimus, è recentioribus adderemus, ni & odiosum id foret, & talium æque, ac v. g. Glauberianorum olim, tam Medici quam Magnatum non pauci, nec sine damno sæpe, adhuc probe recordentur. Haut infrequenter enim concepta primum de tantis (*medicis ac Metallurgicis*) Secretis eorumque jactatoribus spe, inter frustraneos sumptus, Aulas nonnullibi ditioresque alias nihilominus postea excidisse, hæcenus vidimus, autoribus sæpe longe refarctiore, quam ante adventum erat, Experimentis Mantica, (*dum pro inaudiendo eorum judicio quævis Bibliotheca secretissimaque collectanea ipsis patuerint*, semet subducentibus; quod Serenissimi nunc beatissimi Principis nostri de Extero quodam, Aulis hinc inde perquam superioribus annis familiari, sincerum tum erat judicium. Quod autem generosissimus van Helmont, vir nobis de cæterò æstimatissimus, tantum suo tempore, (*ut hæc quoque attingamus*), præstiterit, forsân id non temper Alcahestinis saltem similibusque quin essentialibus secretis factum fuisse colliget, qui vulgatiore quoque è Sulphure,

Sale,

Sale, Vitriolo, Marte &c. passim legit adhibita, con-
tuleritque simul passivum ibi locorum ea tempesta-
te medicandi modum, plerumque Clysteribus, pur-
gantibus, venæsectionibus, Alchermes &c. (*vid.*
Præfationem libri de Febb.) tandemque Aquis Spa-
danis circumscriptum: unde singulariorem & effe-
ctum & æstimationem polychrestorum talium pau-
cas quoque guttulas tum fuisse infecutum nemo
mirabitur. Nec tamen, quoquo etiam interea u-
sus fuerit, præfixum sibi finem semper hinc obti-
nuisse vel è tractatu de Asthmate, (*præter D. Fran-*
chipani ad D. O. Grembsium literas, hujus operi præ-
fixas,) deprehendetur. Quod autem specialiora
pleraque inter eas contestationes, publico nihilo-
minus, (*ni editori quidpiam hic è tractatu in Verbis,*
herbis &c. item Indigesta in scripto imputare voluerit
aliquis,) negarit, tot inde ut plurimum frustra de-
perditis sumptibus ac laboribus, id quidem, ut per
Cardani decretum c. 7. De lithiasi relatum decida-
mus, absit; Potius persecutionibus suis fracto,
à revisione Operum, (*ut è nonnullorum Tracta-*
tuum, eodem recidentium, mutilorum, aut secundum
ejus stylum non satis exasciatorum collatione patet,)
impedito, vel sublimiori inter inæquales antagoni-
stas animo, humani quidpiam sic forte passo, ad-
scribentes. Haryeiana enim, Ascelliana, Senner-
tiana, imo Gallorum contra Scholasticam Philo-
sophiam aliqua, (*cum jam anno 1621. libros edide-*
rit,) legere potuisset; multa proculdubio in Theo-
ria ipsaque scribendi vehementia, (*Theologica enim*
reliqua, forsitan magnam partem Teutonico isti Jacobo
Bohemo debita, huc non pertinent) mutaturus. Hæc
ingenue de Helmontio. Iuerint autem Arcana
ejus potiora incipientium compendio ac præter-
propter Liquor Alcahest, Mercurius corallatus,

& Diaphoreticus, ignis Veneris, Aroph, (*cum mixtura panis secalini, Lithiasis c. 7. sumptuosum tamen c. 8. de quibus inferius:*) & quæ insuper vel è Paracelso laudavit: Tinctura Lili ab Electro minerali, (*Tr. Arcan. Par.*) Tinctura Lili Antimonialis, (*Tr. Potestas Medic. & Arcan. Parac.*) Mercurius vitæ Stibii proles, (*Tr. Potestas medicamin.*) eodemque Tractatu Lac Perlarum antihecticum & antiparalyticum: Vel è propriis laboribus aut observationibus istis intermiscuit, Arbor vitæ tr. proprio, Substitutum lapidis Butleriani, (*cujus tamen ingredientia longe aliter hunc intellexisse, nec quæ nobilissimus Filius coram de Minera Vitrioli cum Ammoniaco sale sublimanda, cum spiritu vini rectificanda, & hinc in Sulphur Philosophorum olei forma per Retortam destillanda, postmodum cum sale vitrioli depuratissimo jungenda, & per Arsenicum semel sublimatum mortificanda perque ignis gradus denuo glorificanda Venetiis communicaverat, sufficere sibi visa refert ad curiosissimum, ea tempestate, Principem F. H. D. Anonymus tum in de Alcahest Epistola.*) Porro Opii, (*ut lethalia à papavere separentur, tr. de Duumviratu,*) præparatio; (*quam per cydoniorum succum (æque ac si cum Alcahest instituta foret,) transigi idem dicta epistola autorem docuit, ac citra controversiam fermentatoria fuit; vix tamen majori hujus in praxi satisfactione; sed de his alibi egimus; & infra similiter.*) Arcanum sedativum in Hydrope; cujus in fine tractatus proprii meminit, ut primus revelaturus, & tamen (*ni Mercurius corallatus, Bryonia Colocynthisque inversa intelligantur,*) non persequitur vir laboriosissimus. Bryonia proin, virulentia solutiva exuta, tr. de Hydrope: & Colocynthis, cujus (*secundum tr. Dispensatorium inscriptam*) vis laxativa

tiva ac deleteria intro, quo resolutiva emergat, versa. An Alcahestine hæc sint accipienda, nescimus; Fermentatio, in quam, dum circa Paracelsi Anodynum illud cum succo Cydoniorum occuparemur, olim accidentario incidimus, singularius nobis hic non contulit. Ludi Paracelsici solutio, libro de Lithiasi. Cujus expectationes an exolvant constantia notioribus acidis aut alcalinis liquoribus Diluta, vim talium perquam adhuc (*vel secundum ipsius Helmontii catalogum*) modificandam & plerunque coincidentem quadantenus experti, suo loco relinquimus. Est demum Emplastrum antiquartanarium Febb. c. 14. & 17. è Tabaci cum vino infuso atque Melle; laboriosissimo tamen D. Takenio in allegata sæpius epistola pariter haut satisfaciens; & Annulus contra Hæmorrhoides ac suffocationem uteri; id est, secundum factam communicationem, clavus equo ad vivum usque per unguam adactus; ubi tamen æque experientiam quam equum claudicasse dicit: Et si quæ forte alia superesse poterunt. De cætero alia iusuper hæctenus à diversis locis & inventoribus, scripto quoque schedulisque commendata vidimus singularia, præcipue Antarthritica & Lithonriptica, Spiritus, Tincturas, Pulveres. Mirari forte posset quispiam, cur isti Bohemiæ, Austriæ, Moraviæque tractus adeo non frequentent; millia à tot contractis calculosisque lucraturi; sique perfecte siliceum Dulech totaliter eliquaverint, neminem non (*dum tamdiu talia, à fœminis quoque, sumptuose quidem, at frustra sumpta videmus,*) inter admiratores habituri. Sed hæc tantum in genere dilucidationis gratia.

Aque hinc nec Auctorum nomen, libellosque ſpecificatim allegabimus.

Cum haut parum obſcuritatis è nominum ſubintellectorum auctorum omiſſione legentibus, loco ac materia memoriæ non ſemper protinus ſuccurrente, equidem oriri queat, addemus ea poſterum ubicunque pro majori dilucidatione ſeu diſtinctione opus erit: ingenuè tamen, & Explicanditantum animo, non traducendi; à litigiis caviliſque increſcentibus nunc annis eo magis alieni.

Adhuc dum incerta, proſapiam mentita, ſuſpecta &c.

Exempla, cum inter eos, qui à J. Prævotio uſque ad D. Derebeque nuper, pro Medicina domeſtica ſcripſere, præcipue J. Beverovicus in Autarkia ſua compendioſe ex Antiquorum, (*Dioſcoridis Plinique*) æque ac Recentiorum admonitionibus & deſideriis ſuper uſitata ſaſoſioraque pleraque contuliſſe videatur pauca ſaltem in recentiorum lectione obſervata, vel ſub manuali tractatione magis obvia adjiciemus. P. à S. T. Carmelita, itinerario paucis abhinc annis edito, Luſitanos refert, Piper (*alias in Sole jam ambuſtum*) onerariarum ſuarum ſeu Caraccarum, uti vocant, fundo (*quæſi ad ſentinam*) condidiſſe; Cinamomum extus in ſaccis, per 20 plureſve dies, donec evacuatis aquæ aſſervandæ deſtinatis compluribus doliis locum intus inveniatur, appendiſſe: ut debiliores hujus è Malabar, China, ac Cochinchina ſpecies, evehi jam Linſchotti tempore prohibitas quidem, nihilominus tamen (*telenio quoque eodem, quod pro Zeilano datur ſoluto,*) paſſive evectas taceamus. Cubebas in Java, ne alibi plantentur, prius decoqui inſignis ille vir, O. Wormius

mius Musæi p. 197. monet: mirum quod Jac. Bon-
tius in suis de Judæorum Medicina opusculis præ-
terierit! Quid non hodieque pro Rhapontico, Dra-
conis sanguine, Amomo, Behen, pinguedine ac tro-
chiscis viperinis passim divenditur? Quantum are-
nularum Ladano, exotericorumque aliorum Aloï,
Galbano, Opio intermixtum est? Olea aromatica,
si vel Indiis Rhodoque petas, rarissime plane sua
sunt; & quantum ipsa Aromata in illis quoque Em-
poriorum horreis per frequenter alterentur, nemo
non novit: Sicque centum alia aliis notata, in per-
multis tamen, cum vis declinari queant, toleranda,
vel artis ope nonnunquam postmodo emendan-
da.

Nam ut per exempla denuo eamus, adhuc dum
nobis, experimentis circa talia forsitan sat confirma-
tis, nemo facile persuaserit, aut cum ad executio-
nem ventum est, re ipsa tum ostenderit, quod Jala-
pio v. g. effectu saltem & operandi modo, ut de sa-
pore moleque nil dicamus Iris nostras ejusque suc-
cus, aut semen Ebuli vel Sambuci æquipolleat. Quæ
prioris sit violentia, duriora quoque Messorum ilia
sentiunt: ipsaque Florentina, (*quod in modica pecto-
ralium quantitate equidem non percipitur*) paulo li-
beralius (*ipsis lactentibus ad grana quatuor*) data est
emetica. Ut Ebulina, præcipue vero Sambucina
aliquantillum mitiora sint; plerisque tamen omni-
bus adhæret vis vomitoria ac longe turbulentiore o-
peratio; sive corticum decoctum, sive semen conci-
sum, aut in emulsionem (*ferino isii oleo expresso haut
parum accedentem*) vel etiam Electuarium cum Sa-
la (*oppido robustioribus: hac destinante*) Anat. Essentia-
rum Veget. s. redactum detur Gemmæ in acetariis
quoque, alvum quidem turbant, sed nulla cum
Jalapio Senave comparatione, nec in paulo tene-
riori-

rioribus citra nauseam ; quam etiam ex aceto conditis, (*antequam flosculi expandantur,*) corymbis, ipsoque vino floribus pro conciliando sapore moschatellino haut raro infecto, per paulo liberaliorem hautum experiuntur. Et ne à transplantatione, (*tantisper hic supposita, per Orientaliorum quoque exempla, quasi possibili,*) parabilius quid expectetur ; cum adhuc superioribus annis mirabilis Peruana idem cum isto crederetur, dedimus non cum Clofæo, singulari viro, apud D. G. Horstium duas drachmas, sed pro tractus nostri conditione. saltem dimidiam. Movit aliquid, sed parum in plerisque promovit. Quis vero hic excessivam molem istam sumeret? Atque eadem est hortorum nostrorum Rhabarbari, quod nunc pro vero habent curiosiores natalitium ejus perscrutatores, seu operandi seu naturalisandi ratio. Multo minus autem vulgaria Lapathi genera in notoria ea latitudine seu imbecillitate id exæquatint, aut Frangulæ cortex sustulerit. Nec in adversa ac turbatrice Bryonia invenimus, quod in Mechoacanna, utut congeneri æstimata quotidiana praxis ostendit. Senam substituta sua è Sambucino cortice, Ebulino femine, Bryonia, Soldanella, & (*e libro plerumque commendato*) Polygonato similiaque (*febricitantibus debilioribusque aliis, quo animo hic proponenda?*) manifeste excedunt ; Epithimum, Fumaria, Polypodium ne quidem attingunt. Colutheam semper debilem invenimus. Sique per tot secula civitate quasi donata, plane nunc Excellentissimorum Virorum voto non uno, domestica fieri desideraretur, testari possumus, sub initia belli primi Germano-Suecici in pago Vinarix, (*patria*) propinquo, adhuc fuisse cultam, patrique hinc venditam, sed extera longe languidiorem ; ceu quam ex isto postmodum, imo

exoticæ interdum etiam femine produxeramus, parilem similiter (*cum Croco ibi collecto Austriaco perquam inferiorem*) invenimus. Sororia, ut de noſtratibus purgantibus amplius aliquid addamus, collegerat olim pro acetario Rapiſtri arborum ſylveſtris (*Hepderich vulgo,*) folia, loco fativi illius (*Kube-Gaſt/*) cujus ſemen oleo herbam lactucæ loco menſis noſtrates deſtinant. Ut comedentes per noctem exercuerit, referre hic non attinet. Ita cum noti nobis Nobilis ſervus Dominum Coryza ſimilibuſque ſuperfluitatibus extreme confeſtos equos cardui pratenſis leucantheſi radice ſucceſſive data feliciter expurgando curare videret, eandem & cum ſucceſſu (*inter hypochondriacas præfocaciones penitus fere conſumptus*) ſumpſit ipſe, & aliis uſquedum haut fruſtra propinat. Sed ejus generis Sennata ego nolim: uti nec pro Scammonio, adeo rodentia ac (*preparantiumque quoque manus atque faciem*) urentia Eſulina. Adulterari iis ſuperiori jam ſeculo è copioſiſſimo proventu conjecit diligentiſſimus L. Rauwolf Itin. p. 2. c. 1. Verum eo ipſo colligi poterit, vel ſoli ſaltem ratione ibi mitiora exiſtere Tithymallina, noſtris in regionibus ſub tertiata quoque doſi haut æque torpida. Sicque gutta etiam Cambodia, ejusdem (*ceu Boetius c. 9. M. M. Indica refert,*) proſapiæ incorrecta quoque, nihilominus noſtratibus, (*niſi forte longe ſumptuoſioribus laborioſioribus extractionibus varie repetitis penitus exhausta, vel exceſſivis acidis quaſi combuſta fuerint,*) remiſſior deprehenditur, liberaliorique hinc procul dubio pariter ibi ac alia ejus generis Eſula Elateriumque Javanum, in locis tamen alvi fluoribus adeo expoſitis datur. Certum ipſum Turbith Eſulinis vulgaribus eſt mitius.

Nec invenire possumus, quid Aloï demum, adeo polychrestæ substituatur: cum Mannæ Cassiæque succedanea tanta opera collecta deficient, conjunctimque via ea commoditate effectumque eo præstent, quod istius duo vel tria, imo unicum sæpe granum. Ita quoad Aromatica, exæstuationis in sanguine hic concitata, (*sub porri tamen, caparum, allii, Sinapi, raphanorum &c. pro condimentis commendationem,*) accusata, Caryophyllorum sub ea oleositate fragrantiam Caryophyllata, quodocunque etiam effossa, profecto non æquabit: Multo minus Cnicus noster Crocum, aut Juglans Moschatam nucem. Ut Piper cum Zingibere per Sinapi, raphanumque exsit, quid tenerrimi penetrantisque dulcoris resectivo, Cinamomo succedere queat, non videmus: non quid Aromaticotato Cardamomo; ut Carvi effectus partem forte præstet; æque ac juniperi baccæ Laurinarum, Saccharum, si ad mellaginem simplicissime redigatur, Melle hodie, præsertim iniquiori aëris constitutione, plerumque minori pretio comparari potest: & revera in sapidis nunc, per tot annorum decursum investis, venter oppido auribus carere, frustra que inter eos subditorum hinc, & inde ad Magnates reditus, de eo, quod endemium est, & mercium permutatione ut plurimum parvo comparatur, disputari videtur. Chermes grana, Magni quoque Bartholini judicio, vermiculis auriculæ muris vel polygono adnatis potius, Rosarum rubrarum Essentia (*similiter aliquantum stringente*) facilius quam image diureticis Cochionillis, alteriusque destinationis Sambuci Rubive Idæi Rob supplenda, cum aliis quam plurimis infra dimisimus. Nec tamen Lignum Aloës ex hoc capite suspectum; quod cum Santalo citr. carius in China Japoniaque, quam apud nos, (*teste Mulle-*

ro in Cataja sua) veniat, tanto ardore & forsitan non minoribus impostis idololatriæ ibi destinatum. Si- quidem, ut diversas species, crescendi ac colligen- di modos, mercantiumque invicem differentiam taceamus, Vina v. g. Franconica Rhenanaque hinc in districtibus pluries minori, quam in natalibus suis pretio bibimus; dum rei familiaris causa gene- rosiora per dolia exteris mittuntur, oligophora v. retinentur, (*wel tandem quoque ista, non sine multis gravaminibus*) domi-Asiam tætidam pariter expun- ctam, nemo tamen riserit, quod Indi piscibus præ- cipue, pro condimento, Bontio referente, addant: nam & allium nos Vervecinæ assæ, suillæ in farci- minibus, Passeribus seu, ut Ausonius vocat, Plate- sis piscibus passim nec sine multorum delectatione adjicimus: ut cæparum, porri, raphanique rustici matutinos quoque, (*ut Asa a Vena intermixta totum equi corpus penetrat,*) fætores prætereamus. Sed ex- tra jocum, quodnam foret Camphoræ succeda- neum? quod Opii? dum eo fine adducta aut eo non adscendunt, aut quod D. Zwelferus huic immeri- to impigit, vere deinentantia sunt. Hyoscyami se- men ad pauca grana, in Hæmoptysi potest aliquid. Quid paulo largius pondus, radicesve comestæ, ali- quoties hic experti sumus, comatosos hinc, & cir- ca præcordia summe angustatos, Vomitorio, (*mu- cilaginosissima ejiciente*) indeque Tinctura Bezoart. Armoniacali non sine labore restituentes. Datu- ram Turcarum, præcedente anno dedit ancillis dua- bus, è Pharmacopolio quodam, nequam; optime quod ipsemet fuerat ebrius: nam secundum Itine- rariorum Mandelsl. & Olear. consequentiam mire se devestierant, obdormescentes tandem, sed ob parciorem dosin non adeo protracto (*quem D. Dap- perus Africa suap. III. ponit,*) termino.

Guajaco Fraxinus, Buxus, aliaque secretius adhuc habita, in remissiori Lue haut adeo interdum infeliciter sint, (*ut ex parte novimus,*) substituta: Cur tamen vile hoc, interea tamdiu experimentis mage confirmatum, ac caduceatori tandem adolescentis Veneris Mercurio æque oppidoque cedens, penitus hinc exterminemus, in causâ nondum liquente haut paucis adhuc dubia, vix videmus. Ita Theriacæ Andr. loco equidem quandoque suffecerit Electuarium aliquod è præsentioribus nonnullis alexipharmacis; etiam sine viperis, sine Opio &c. ceu Diatesaron quoddam; uti Zwelferus quoque advertit. At cum ad mâligniora ventum erit, Calendulæ conserva, & (*quo vulgus aque ac suo carduiben. pulvere Allioque miseros hic incassum saltem tunc debilitat.*) Rob Sambuci vix iatisfecerit.

Plura supervacue adduceremus; cum D. Primerosius jam l. 4. c. 7. aliisque, ista sufficienter ostenderit; & quæ (*è tot polychrestis*) civitate medica tamdiu donata sunt, indigenarum confidentiæ, adfuetudini imo (*demus nonnunquam*) persuasioni nemo temere per conjecturas novasque experimentationes exemerit: nec Sulphure Magnetive districtius carere hinc velle putaverimus, quod penes eos non inveniatur. Multiplicarentur insuper de novo, fere pro Ducatum numero, sub domesticorum cujuslibet districtus particulari substitutione, cum Dispensatoriis suis composita; proculdubio non sine multa, (*hoc vel illud expetentium at citra ignota propria-ve experientia minus confirmata hesitantium*) perturbatione: dum noster hic delectus, liquidem id opponatur, utrique forti communis sit, notoriisque constet. *Sic in vernaculorum hodieque infinito cumulo, cui bono tot sub uno genere symbolizantia?*

Ita v.g. in Vulnerariis saltem, iisque internis ac
vege-

vegetabilibus tantum, præ Alchimilla, Pyrola, Bellide, Sanicula, Vinca pervinca, Hyperico, Consolidis; &c. directius agere creditis (*ut collateralia prætereamus,*) videmus numerum plus quam tricenarium; dum circumspectiores chirurgi vel tribus acquiescunt.

Tot hac tempestate fere exoleta, &c.

Ita habemus Rusci, Asparagi Solanique baccas; Cicer, etiam album, Ervum, Juglandes, Avellanas, Longobardicas quoque seorsim Tribulos aquaticos, Castanearum, Avellanarum, Mori, Sambuci, Juglandis cortices, Propolin Oesypum, volatilia reptiliaque aliquot usta, nidos Hirundinum, Album græc. & quid non? peculiaris effectus antiquariæve cujusdam compositionis gratia.

Tot plane inefficacia, vel nimis imbecillia, &c.

Quo fine lustremus saltem Antipodagrica, Antepileptica, aut Menses moventia. Quid enim ipsa Iva, Chamædrys, Sarsa atque Sassafras, ultra alia eo tracta stomachica, Hydrotica ac Diuret. usquedum serio præstiterint, notum est: Sic quid in Epilepsia, puerorum quoque, ipsa plerumque Pæonia, Viscum, Cranium: ut eo magis secundaria hinc exesse possint. In Retentione (*ut parce fluentes facilius quandoque sollicitentur,*) Mensium atque Lochiorum, quid illuc relatorum pleraque ab Artemisia usque ad Sabinam queant, cum rubore sæpe experimur; & quod alia eorum ac Purgantium sit operatio; præsentanea hic, cæterisque paribus certa brevisque periodi; dum per menses illic annosque incassum passim allaboramus. Sic Alimentariæ, præsertim temperatiores indeque Hepaticæ dictæ herbæ, à Lactuceo genere adusque pecorum gramina, haut exiguo in officinis numero siccata profecto medicamentosi parū, intus præcipue relinquunt &c.

In respectu vero. (seu peculiaris morborum locorumve respectu) remissioribus Antiscorbutica tantum nobis in exemplum esse queunt, & quam à superioris ævi præstantissimis Medicis commendata plurima, nunc (invalescente passim quasi per traducem illa sanguinea massæ corruptione,) promissis stare partim nolint; partim vel ob domesticam debilitatem, (ut apud nos ex. gr. pene fatuum est *Chelidonium minus*;) vel adfumentium (ad plebejos quoque nunc extensas) averfationes, (uti in expressis talium succis, similibusque sat tunc commendatis *Miscellis cernimus*;) nequeant.

Moleve præter rem abominabilia &c.

Molem incastum ut plurimum in Pulveribus compositis, Trageis, pilulis &c. augent plerarumque foliorum, summitatum, florum Julorumque, imo Radicum minus resinifarum mucilaginosiorumve Pulveres. Et ipsa paulo antedictorum succorum quantitas reddit eos fere abominabiles. Ad dimus quidem nostro quoque Selectui graveolentia quædam & minus Sapida: Sed præter *Hystericum*, aut *amaricans* adstringentiufve unum alterumque pauca: eaque per aliorum accessum, (ut in *Electuario Theriacali*;) Extractionem, (ut in *Opio*;) condensationem (ut in *Extractis pilularibus*;) Vehicula demum domestica mitigata, obnupta, commendatave: ut in super nulla forte necessitas adeo imperet *Gratiolam* v. g. *Chelidonium* (utut alias satis efficax,) majus, *Imperatoriam*, *Cuminum* &c. vel inter Graveolentiora *Matricariam*, *Nepetam*, *Horminum*, *Calendulam*, *Valerianam*, *Allium* &c. ne *Cotulam*, aut in fœminini sexus contumeliam alicubi superadditam attingamus.

Tot curiosorum vel præjudiciis occupatorum minutia.

Hic denuo in exemplum sint à Talpa ad Sciuros & Ciconias usque extensa tot Antepileptica. Paucis abhinc annis in Vicinia perquam se efferebat aliquis Lunaria botryoide, in somno sibi (ut *olim isti contra hydrophobiam Cynorrhodi radix,*) ostensa, Alius nostras, granulis quibusdam (*uti vulgus vocabat,* corallinis. Cum nacti essemus aliqua, Fumarix bulbosæ semen; Effectus autem in Epilepticis (*quibus præcipue dicebatur,*) pusionibus nihili erat. Plura inferius persequemur. Interea in hujusmodi singulariorum Sylloge, cui bono Orobanche insuper, Pulsatilla vel Asphodelus, Umbilicus Veneris, Ornithogalum, Amaranthus, Æthiopis &c. hortulanis convenientiora; item Flammula atque Raniculi (*vilibus tamen adeo Cantharidibus;*) & quorum nil aut tantillum aliquando usui publico cedit, Aparine, Dulcamara, Convolvulus, Galium (*et am utrumque seorsim;*) cum lacryma Cervi, Scarabæorum cornu, dentibus humanis, Tauri vulpifque priapo, pilis hircinis, pinguedine ursæ separatim, lapide Ceraunio, &c.

Tot exsiccata, quorum vires recentibus tantum constant, &c.

Exemplo sint 1. tot Consolidorum Geraniorum Terrarumque hinc inde sigillatarum genera. Rosarum cum sylvestribus & centifoliis nunc, quinque ad minimum numeramus species: & tamen alicubi luteas quoque superadditas vidimus. Ita 2. in frustraneam saltem multiplicationem adservantur Cydoniorum quoque, Citrulli, Calendulæ, Enulæ, Caryophyllatæ, Tormentillæ, Ellebori albi &c. folia: Papaveris hort. Chelidonii min. Enulæ, du-
pli-

plicesque Meliloti Melissæque &c. flores, Ericæ, Agrimonîæ, Verbena, Artemisiæ &c. radices. 3. Perperam Siccata v.g. Antiscorbutica pleraque Aquosioraque alia pridem aliis notata sunt, eodemque referri possent Fabaria, sedum minimum, ipsaque Ruta hortensis, antiquarum quarundam compositionum Berberes, imo Fraga nonnullibi, idæique rubi bacca &c.

Et quo utriusque generis præparata (vulgo quidem speciosius quam verius sic dicta,) similiter excutiamus :

Huic enim Titulo inserta quoque videmus simpliciter tantum exiccata, v.g. Elaterium, Scillam fere, lumbricos, membranosas animalium partes, cruores, ac parenchymata, vino saltem prius s. vel myrrhato lota. Item Marina, lapides, duriores animalium partes & excrescentias Pulverata saltem vel levigata; nomen hoc in specie præ aliorum simplicium Pulveribus nacta.

Cui bono adhuc dum hinc inde servantur, & à scientibus etiam nonnunquam imperantur tot pota, nutrita, usta, tosta, cocta, macerata, &c.

Nec enim indifferenter ejuscemodi Tractationes rejecerimus : & ut equidem hodie superflua habetur v.g. illa Sulphuris, (*selectiore siquidem pulverisato tantum, tamdiu, florum quoque loco secure usi sumus,*) infusio; Magnetis Cohobatio; Asellorum imbibitio, (*dum in crudo æque ac ipso Laürembergiano pulvere effectus differentiam vix aliquam, ab utroque vero pariter præcordiales quasdam in tenerioribus anxietates observavimus;*) Myrrhæ (*cribro aquisquiliis secure separabilis,*) Aloësque simultanea, (*cum experientia nunc teste gummea pars, etiam in*

exigua quantitate, præsentior sit minusque vellicet,)
 Expressio; Sarcocollæ olim Nutritio; Olivi, Adipum, lapidis Lazuli, (*centies post simplicem saltem levigationem, Emplastratione jam olim à Libavio Boetioque diffusissime descripta, pictoribus relicta, à nobis citra aliquod incommodum exhibiti; imo paucorum, (in Collyris sponte semet separantium, in Emplastris unguentisque exiguæ profecto considerationis)*) Impuritatum Cerussæ, ipsiusve (*alias rectificatissimum Vini spiritum exigentis*) Laccæ, (*dum grossa prius contusio, selectus hinc & tandem, æque ac in Terris sigillatis Cribrum plerumque satisfaciunt,)* Lotio; Salis decrepitatio; Serici, Avellanarum &c. Tostio; Æris (*si quis in usus chirurgicos Terræ Vitrioli dulcif. confidere voluerit;*) Tutix porro, (*experientia teste;*) Vitri, (*quando præcipue è negligentius fictis lagenulis elegans securiorque, post diuturniorem inibi spiritus Vitrioli vel Salis asservationem, exurgit pulvis*) Eboris, (*sive interni, sive externi, dum longe minori ex ossibus cornibusque exiccativum aliquod habetur, usus gratia,)* Ustio; Scille in pane, (*qua cruda tamen, ut hic locorum venundatur, tamdiu in Aceto Oxysacharoque usi sumus,)* Coctio; Anacardiorum, Coriandri, Cumini &c. olim Maceratio, &c. Ita ex adverso labores isti circa permulta sane Simplicia, vel accuratioris saltem Medicationis causa, omitti profecto nequeunt: v. g. Nihili, (*uti conglomeratæ massæ prostant,)* in ophthalmicorum excoriatorumque convenientiorem tractationem Lotio: Colcotharis vulgaris, (*cum omnes collectioni tantisper insipidi per protractissimas illas destillationes vacare nequeant,)* pro polychresta, (*stringentissimoque, cuius inde circumstantiæ haut æque apto Vitriolo Vener. calcinato commodiori*) Vitrioli Terra Edulcoratio. Sat enim
 effi-

efficax in suo genere deprehenditur, pariter atque Æs ustum, Crocus Martis & Veneris similiter fere quandoque tractata, inque salinis istis adhærentibus particulis in tantum & aliquandiu, (*siquidem ejuscemodi Martis sulphurati Pulvis nihilominus post diuturniorem in pyxide asservationem denuo semi-vitrioliter concrefcere occipit,*) quasi multata: dum proculdubio acido-salsus ulcerum vulnerumque latex sive ichorea postliminio aggreditur, &c. ceu præter effectum, vel ipse mutatus hinc in Emplastris color ostendere poterit. Pertinet porro huc Aluminis, (*si semiphlegmatici spiritus caput mort. defuerit,*) Ustio. Limaturæ Martis (*quo magis attenuetur & splendor ejus obturbatur,*) Præparatio; per deflagrationem anatici vel plusculi Sulphuris de cætero, præ Magdaleonibus, (*ferrum non nisi extreme candens, ac sub æquam nihilominus defragrationem residui exigentibus,*) præque protractiore per Acetum dest. fortissimum (*sat laboriosum*) attenuatione facilior; præ urinosis Quercet. rubificationibus naturæ rerum, convenientior, effectuque præsentior. Item Radicis Ari in vino acetove s. maceratio. Secedit equidem proculdubio sic aliquid; figitur tamen etiam eo ipso, in ipsa, pungens urensque illa substantia ceu in (*ad tactum conformis*) Scillæ Aceto, si succo conferas; inque radice pulvere, guttis aliquot spiritus Vitrioli consperso cernimus; nemoque temere, præsertim tenerior, eam simpliciter siccata deglutiverit; cum post quadriennium etiam fauces satis impetat: ut hic quoque quod in loco negligitur, pro lucro habendum videatur.

Per istas autem vexationes vires magnam parte n exuunt, aut si quidpiam fuerit reliqui usitatoribus tamen &c. merito cedunt:

Ostendunt passim hoc in Strumosis Spongiæ Pilæque

Pilæque marinæ, interdum à vulgo plusquam tostæ; item vegetiora quædam animalia, cornu cervi ustum, Conchæ &c. de quibus inferius.

V. g. Radices quinque aperitivæ majores, aliæque jam antea notata temperatiora, (*hactenus anxia;*) liberalius præcipue Aceto mersa; à pungentibus illis (*Scilla atque Aro*) in adhibitione practica per quam differentia. Et forsitan hinc pro diffusiori apparatu, (*dum nostro nunc sic non conveniunt,*) deducere posset aliquis Hellebori, Esulæ, Mezerei, &c. ita maceratorum, plerumque tamen cum aliis potius quam solitarie exhibitorum, (*forte etiam ab Ari. Scillæque particulis aliquantum insuper differentium*) tolerabilis tantisper exhibitio.

Aut simplici saltem pulverisatione; vel mucilaginis cujusdam agglutinatione superficietenus, aut nil minus quam corriguntur.

De Pulverisatione ante diximus; ut autem Selectis quoque nostris pariter equidem in suo genere est necessaria: ita nihilominus ea v. g. Agarici ac Colocynthis accommodatio abesse facile hinc poterit: licet pro diffusiori & in substantia usu, proque heterogeneorum ibi separatione, promptiore vero hic attenuatione, radula tum aut gummi quoddam abesse forte nequeat.

Quæ per insolationes frustra debilitantur.

Aloë cum conterraneis suis equidem ardentis Solis radios, sed breviori periodo perpeffa est. Annon sine alteratione aliqua, (*ceu de Aromaticis diutius negligentiusve isti expositis supra notavimus, & in vegetabilibus nostris, fixioribus quoque præ culinarii ignis competente minusque sic suffurante Calore passim experimur;*) facta in loco proportionalibusque subjectis collatio ostenderit. Interea protractioris apud
nos

nos insolationis vice, convenientius videtur mite illud, suum tamen brevi absolvens vaporosum Balneum, aëris mutationibus sordibusque minus subiectum.

Vel per insuccationes, accessoriis nequicquam obruantur, &c.

In exemplum huc adduci poterit non tam Aloë denuo; utpote inde haut quidem (*præsertim si gummæa tanquam potior pars, & succi laxativi vel amaricantes magis, quam adstringentes aut diuretici adhibeantur,*) deterior; incertioris tamen determinationis, diffusiorisque dosis: quam Scammonium Cydoniorum succo aliisque accessoriis (*pro D. agrydio;*) Euphorbiumque Amygdalarum dulc. oleo, (*cum desuper potum auxilio sit,*) olim præparatum; item radices illæ purgantes vegetiores, Ari &c. cum superfufo aceto (*Zwelferiano, per animadversionem tamen ad Gummi Gamandræ fere dubio instituto*) exiccata. Siquidem si parum hujus fuerit, parva quoque hinc videatur exitura correctio. Sin copiosius; evaporati magma, non sine exerente se denuo postmodum madore, frustra istis appingetur: guttæque aliquot spiritus Vitrioli, ut in gutta Cambodia ipsius D. Zwelferi, Scammonioque rosato Mynsichti, (*quandoquidem omnino acidum hic quispiam exegerit,*) totum compendiosius expediverint.

Præparata &c. magisteriis evidenter in suo genere præpollent.

Quia magis hic absorbere vel invertere posse videntur. Licet interea magisteria plumosa ac solubilia Zwelf. quod suum est, (*quamvis ex alio quasi capite adherentiumve menstruorum copula,*) nihilominus agant.

Et

*Et diversam istorum solubilitatem, solutorumque
diversos similiter sapes, &c.*

De ejuscemodi diversitate, in solutionibus etiam Aceto non destillato factis manifeste perceptibili, satisque (*in oculis Cancris, Coralliis, Conchis &c.*) distinguenda alibi egimus. Indeque forsan ex parte provenire posset, quod lactentes adhuc Coralliis præp. exhibitis (*utpote quorum solutio aliis acerbius quid sapit,*) alterationem aliquam circa præcordia plerumque pati videantur: dum satis commode conchas, oculos Cancris, Unicornu foss. &c. ferant.

Privateque præsertim dispensatione, &c.

Ita enim multa ægrotorum cum confidentia, minori vero nausea, effectu de cætero præsentaneo exhiberentur accisæ istæ, at polychrestæ talium doses; quæ in schedulis designatæ, (*℞. Concharum præp. drachmam dimidiam, ℞. Corallorum præp. scrupulum unum; vel oculorum Cancris scrupulum, Limaturæ Martis sulphuratæ grana quinque, &c.*) ab aliis non adfuetis aut diffusiores cariioresque hinc Mixturas præferentibus vilipendio sæpius aut risu exciperentur.

Cui vero subtilior pulverisatio non satisfacit, elutricatio teneriores particulas, quas alii è conchis radendo querunt facilius præstabit.

Ceu meritissim. D. Rolfincius olim solebat, (*splendentem Margaritiferarum pulverem vulgari perlarum Magisterio equiparans;*) dum D.P. Müllerus in miraculis Chemicis per linteolum indita & aqua merfa excussit.

*Calcinationes horum & lotiones Lapid. Terrar.
& mineral. expunctæ.*

Cum nil videremus, seu necessarii (*cum facillime
secus*

secus ac vulgò de plerisque traditur, pulveriscentur) seu adeo specialis, quod inde hodie expectaremus, ab ipsis Praxis primordiis non Calcinatis eodem effectu usi sumus, extus v. g. Tutia, Pumice, (*quem insuper in vaccino lacte*) silicibus, (*quos aqua Ammoniacosale acuta extingui jussit Mynsichtius,*) &c. Crystallis intus, lapide Lazuli, speculari, (*contra Epilepsiam infantum quorundam experimento, ceu alii pro antifebrili, Chineses referente Nichosio, Athanasiae loco habuere:*) & si qui sunt præterea. Sic jam ante hos 60 annos Tenzelius in Exegesi, Commentatores Beguini, Mynsichti. 4. Hellmont. c. 3. de lithiasi & tractatu 60. &c. Coralliorum, Margaritarum, Eboris, Concharum Crollii, cornu Cervi &c. calcinationes noluerunt, antea, quam superioribus annis mage confertim impugnari occiperent. Quod autem Terrarum Lotiones attinet, decedere proculdubio hinc quidpiam, non Potulenta solum ægrotantium, dum Sigillata Strigon iis injicitur; sed (*cum intimior solutio hinc aliqua, æque ac mersis inibi lap. Cancrorum, Creta, Testis ovorum, Ovis integris &c. plus, quam absorbendo solum forsitan agentibus contingit, adduci queat,*) ipsa Aqua simplex, parce quoque ac citra externum calorem superinfusa ostendere videtur. Siquidem præter odorem, ficcatorum Argillaceorum denuo madefactorum ex parte quidem æmulum, simul tamen singulariorem & quasi medicinalem, sapor ejus deprehenditur, ut in Agollocho fere aut Absinthii Rom. Extracto, cum amaritie quodam satis adstringens; Color aliquanto obtusior, ac postquam maxima filtrati prius liquoris pars in patella vitrea lente exhalata est, spiceus; innatantibus atomis è flavo rubentibus, Remanentia post perfectam evaporationem, quasi viscosa, salinis particulis intermixta

mixta subrubens, linguam concentrato quasi prædicto sapore vellicans, pondere è libra una, cum fontanæ quadruplo, ad scrupulum unum accedens, alia vice eum excedens, cum si ab ipsius Aquæ contentis deducatur, ejus ad prænotatam quantitatem triplum, (*ni sal com. tephacei ve quidpiam liberalius admixtum fuerit,*) vix ac ne vix quidem grana duo concrementi pulverulenti, salis sulphureitatisque tamen notas aliquas simul præ se ferentis communiter simplicique sub exhalatione relinquat. Terra demum residua à pristino sapore longe recedit, compactaque licet denuo, ægrius cohæret: æque ac in venalibus illis, ex alba rubraque Sigillata paratis urceolis, (*utpote haut adeo, atque præstantiores argillæ solent, vitrificandis,*) cernimus.

Ulterius de cætero in ejuscemodi superiorum annorum experimentationibus non perreximus, quo salinas quoque particulas, ceu laboriosissimus D. D. Schrockius nuper, seorsim colligeremus: cum equidem illarum tantillo, imo fere nec nostro, ex iis, & (*cujate etiam*) accessorio composito coagulo totalis aut præcipuus effectus, (*siquidem fieri forte vix poterit, quin sub prima quoque præparatione ac efformatione, talium quidpiam quandoque subtrahatur; integræ porro Terræ alio insuper modo in stomacho ulterius, seu resolutæ s. saturatæ agere queant,*) simpliciter & insolidum adscribi forsitan vix possit: licet ut proin simplici solum Trochiscorum selectiorum contritione ac percibratione tantisper acquieverimus. Ceu etiam in Argilla cruda Coburgensi eandem diaphorisin absorbendique facultatem amicus noster aliquis observavit; & in Terra semiargillacea è vicino nobis, famosissimo alias monte Horrisono (*dem Hærtselberg*) elata, item inter fortalitorum hic reparatione nonnullibi effossa

effossa fere margæformi nobiscum notarunt alii.

Citra constantem sequiorum observantiam.

Exempla forsitan talium etiam in recentioribus adhuc, (*post superiorum annorum lustrationes*) pharmacorum dispensatoriis inveniri possent : ea vero hic adducere nostri non est instituti. Ita porro pro Chemicis destinationibus videmus alicubi triduanas illas, D. Hæfero l. 8. c. 4. relatas calcinationes, ab Antimonio, forte (*si compendia vel e Sala deforent,*) convenientiore, ad Corallia rubra tractas : an cum Vegetabilis illius Helmontiani, (*tr. de Conceptis,*) conservatione, aut effluviorum igneorum potius congregatione (*haut sæpe consimilium extractionibus deside,*) vel prætena quadam extraversione, nunc quidem non determinaverimus.

Contractior apparatus istis pariter in tantum carere poterit.

Ita jam olim Pulveribus, v. g. Griseo & Rubro Cæsaris contra Pestem, Theriacam ac Mithridatium Bezoartico N. species Diamargariti frig. Confectioni pectorali D. Zwelf. species Diaireos, & Pastillis pectoral. secundis Iridem denuo intermixta cernimus. Interea revera, teneriores præcipue, lubentius admittunt hujus generis pulveres in natura, quam accessoriis in cochleari turgescentibus obnupta.

Aut æris inter tundendum consortium;

In antiquioribus purioris metalli, ceu passim adhuc habentur, Mortariis illis tale quid olim peragentes, per Helmontianam Aquæ fortis affusionem Venerii nil evidenter deprehendimus; quod forte è mage nunc confusanea æris caldarii (*quo passim longe ponderosiora cedentiaque fingunt*) massa facilius contingere, aceto tamen etiam citra reliquorum dispendium separari posset. Gutta cavat
lapi-

lapidem ; & ut tantillum Venerii (*nec pure tamen talis*) sit adeo noxium , vel è ferreo secedens Martiale aliquid , insons erit &c. Obsequentiore hic esse , etiam selectissimum porphyrium pro præparandorum levigatione lapidem , passim in durissimorum quoque medio, circumcirca fat attrito cernimus. Sed & hoc accessorium equidem est innoxium : vidimusque aliquando non sine risu fœminam , quæ filices exiguos similesque lapillos quasi Gallinarum Indicarum more integre deglutiret, magno (*ut post semiconsumptorum excretionem notarat & adseverabat ,*) languentis stomachi solatio.

Aut insolubilitatem , è Chemicis observationibus ad stomachi liquationem tractam.

Forfan n. quispiam efficacix talium seorsim exhibitorum contestationibus ductus , Irradiationem autem Helmontianam haut adeo concipiens , per membranarum saltem (*in grandioribus ac quidvis saepe concoquentibus piscibus*) ventriculorum collationem colligere hinc posset solutionem aliquam , vel aliquantilli tolum , & quare forsitan Cinnabari, Antimonio diaph. aut in quibusdam infusis (*tractu temporis nihilominus corporale quidpiam tandem dimittentibus,*) ejus vitro Crocoque metallorum decedere nonnemo crederet, fat de cætero efficax.

E. quidni eoque magis facessant hinc, que &c.

Exemplo sint ex ejus sortis simplicibus tot Aquæ s. cephalicæ & refrigerantes hepaticæ, ad Gramen usque & Cucurbitas ; Item Herniariæ, Nigellæ, Melissæ Turc. & adversissimæ pro vehiculo, de cætero insufficientes graveolentium Alexipharmacorum Aquæ: tot Nervina infusa , & (*è plantis & pinguedinibus*) destillata olea ; forsan etiam

Rosarum verum, dum Rhodinum tantisper satisfacit: Essentiæ vegetabilium antarthriticorum, eo tamen non pertingentium, &c.

Seu hodieque nonnullibi finguntur?

Adducamus saltem Essentias & Quintessentias illas, quæ v. g. è Tincturis plantarum cum spiritu salis fortissimo, vel vice versa è Solutionibus Mineralium (*per eum factis*) cum spiritu Vini digestis, Glaub. F. 1. c. 9. (*genimen tamen Vitis inibi F. 2. c. 82. agnoscente*) proponuntur: Quæ cum oleis è retorta (*ipsisque Rosis*) destillatis, empyreuma post quasvis etiam rectificationes penitus non exuentibus & Sale volatili hodieque in Aurora Chymica Bolnesti, ceu olim in Myrothecio spagirico Fabri parantur: quæ Extractis vegetabilium, sua tamen penitus sub exhalatione disperdentium (*qualis Melissa, Ruta, Mentha, &c.*) sociantur. Olea carminativa antepileptica, stomachalia, nephritica D. Zw. dum oleosæ basi destillatorum aliquid facile adjicitur, Pulvis ad generationem Lactis cum ubere vaccæ, Aquæ vivorum volucrum ac catellorum, &c. suo loco amplius expendenda.

Effectu postmodum naturæ predestinationisque simplicis reluctante &c.

Uti fere videntur Tincturæ & Essentiæ cum Alcahestino illo Glaub. Nitri fixo, Menstruisve volatilibus, oleosioribus, nimisve Incidentibus (*interea equidem quod suum est agentibus*), è vegetabilibus marinisque, adstrictioni potius destinatis, (*uti v. g. sunt Corallia*), præparatæ.

Ceu manifestissima habemus in Antimonialibus, mercurialibus, solaribus &c. exempla.

Ex Antimonio sit tota Diaphoretici vulgaris
con-

confraternitas : ut crudum modo simultaneè, modo per vices, cum & sine (*eoque varie addito*) Tartaro, imo cum Perlis atque Coralliis (*l. 3. Sapient. universalis P. 7. Fabri aliisque*) calcinatur : Dilutum cum Aceto vel Vitrioli spiritu in Flores Diaphoreticos fixos præcipitatur : ut crudi loco Regulus, (*quo Mercurium vitæ Sulphur Antim. vulgare, Flores Crocum metallorum varie similiter fixata prætereamus,*) pro Cerussa Antimonii diaphoretica &c. recipitur, &c.

Aut præter rem care satis, inter tot euporista redimendo ;

Ceu tam in Aularum nonnullibi, habitiorumque (*euporista passim profiua, longe infra dignitatem suam æstimantium*) affluentis ; quam in Consulentiis quoque (*præconceptæ opinioni reditibusque suis, hac temporum præcipue iniquitate ægrotantiumque tenacitate*) sæpe ingratis invigilantium commendationibus advertere qui volet, hinc inde poterit.

Redundant tamen æquipollentium simpliciorum familiariorumque respectu ?

V.g. Species, Pulveres atque Trochisci officinales plerique, recentiusque Substitutorum haut pauci ; ob vegetabilium (*sæpenumero parum conferentium*) accessum, magnæ molis ingratis saporis, perfunctoriæ insuper haut raro (*si accuratius quædam conferantur,*) compositionis. Dum interea ponderosioribus è cornu Cervi, conchiliis, Terra figill. Coralliis &c. solitariis, aut minerali quodam diaphoretico specificove sociatis, idem profecto tamdiu (*præmissis tamen præmittendis, interpositis pro re nata interponendis,*) præstiterimus, quod alias in famosissimis quoque Pulveribus Pannonicis, Bezoarticis offic. Senn. Speciebus atque Confectionibus

nibus de Hyacintho, cordialibus, de Gemmis Diamargariti trig.&c. in quibus æque ac in Marchionis pulvere, collatis invicem ingredientibus, ejuscemodi præparata præcipitantia vel invertentia alias prævalent,) quærebatur.

Ut plurimum unicum saltem aut duo, perceptæ operationis fundamentum sustinere, ideoque solitarie quoque data idem sæpe numero efficere &c.

Ita Trochisci de Alkekengi, Diacorallii Gal. Philonia omnia, Requies N. Electuarium D. Zw. mitigativum, ipsa Tryphera magna ac confectio Archigenis, supputatione instituta, Opio, alicubi quoque Hyosciamo simul, quod agunt, debent; vel potissimum saltem: æque ac si alius Laudani pulverisve Anodynini debitam dosin vel in oculis Cancræ exhibuisset.

Cui bono tot compositiones actu & in promptu continuo servantur, quæ longe consultius &c. ex tempore confierent?

Pertinent huc pleræque pro usitatoribus substitutisque decoctis species; præsertim Dactylos, Caricas, Passulas &c. fructus pectorales, (alias sub asservandi modo corruptionem adhuc facilius eo sentientes,) in se continentes; usus tempore secundum proportionem haut difficulter confundendæ. Species sensim pro Cucuphis, Sacculisque cordialibus; Pessi uterini D. Zw. post indurationem incommodiores. Julapia è Violis, Sambuco, ino, Rosis, etiam laboriosissimi in cunctis hisce Viri, D. Zw. faturatus.

Cui bono hodieque reponuntur aut proponuntur tot ingratiissima Miscella?

Sic quantum inter se differunt Electuarium de Gem-

Gemmis frig. Confectio cordialis N. & fere de Hyacintho? multa interea Gemmarum Margaritarumque consumptione. Item tot Sirupi fructuum aciduli & acetosi, cum suis variationibus: cum istorum saltem (*praesertim ejusdem coloris*) aliquod conjunctim facilius dispensarentur.

Imprimis autem abominabili mole languentem stomachum molestantes & in lucta sua naturam perturbantes.

In exemplum sint vulgatiore Electuaria, & Boli hinc cum accessoriis saepe unciales; Looch Viscidioribus porro caepisque (*utut subtiliorem partem interpretationem perdant,*) hodieque constantia; Alliata; Pulveres atque species, praesertim magis vegetabiles, ad unam alteramve drachmam pro dosi excurrentes, graveolentibusve vel amaris (*alia ratione exhibendis,*) haut adeo sociatae. Forsan etiam Epilepticæ aut Antarthriticæ è volucris catellisque per Retortam destill. D. Zw. Aquæ: dum utrobique Salis armoniaci, Urinæ, cornu Cervi, Fuliginis &c. rectificati Spiritus, idem, & quod hoc in genere obtineri potest, in æquivalentibus Aquis domesticisve vehiculis agunt: ceu paulo ante, & in superioribus quoque talia notavimus.

Uti pro certis interdum circumstantiis in pectoralibus & vulnerariis dilutiora hæc contractioribus dosibus commodiora deprehenduntur.

In Phthisi (*vera, nec sicca hypochondria eorum teneriorum tussicula, collectionibusve matutinis circa excretoria faucium vasa, vel aliquandiu tantum deludente,*) sunt equidem Chimica nonnulla, Opiata precipue, & quandoque Tinctura illa, (*è Saturno Marteque, pro hypochondriacis praesertim,*) An-

tiphthifica. In Hæcticis Corallina & Margaritifera raro tamen ad radicem mali pertingentia. Natura interea nihilominus præ Essentiis Extractisque pectoralibus, præque fauces in internis ibi ardoribus tantisper lenientibus, (*aut magis sæpe in-viscantibus*) Morfulis, Trochiscis atque Mixturis antihecticis, antiphthificis, (*recentioribus quoque,*) diffusius quidpiam & ad remotiora, (*quæ quæ etiam*) perveniens una ut plurimum velle videtur: modo stomachus semper in hisce, palliativa quoque ferre posset. Sic in inveterata Tussi (*cum Sulphurea &c. desinunt,*) & circa Empyematum declinationem parilis est ratio. Vulnerariaque, licet Essentiæ Extractaque Traumatica oculi Cancri, vino infusi Osteocolla, &c. quod suum est præstent, nemo tamen in ea Praxis variabilitate simpliciter rejecerit. Quid Laxativa, parca quoque dosi, in durioris, nec (*repetitis etiam*) elective s. una vice purgantibus obtemperantis alvi subjectis præstent, notum est, & veteranus tunc Practicus D. Thonnerus in observationum sine inter alios jam pridem monuit.

Ne per inconsiderata minus convenientium consarcinationem &c.

Ceu in ejus generis formulis, utut alias sumptuosior, & circa Ingredientium coacervationem vel delectum, (*pro temporis tum more, & ante Helmontiana fulmina*) inconsideratior, jam pridem tamen selectum ibi quendam servasse cernitur Mynsichtius.

Qui vero &c. aut Galenismum quendam data opera affectantium persuasionem ducti, miscellas quales quales lubentius, quam &c.

Hodieque forsitan nonnullibi inveniuntur, præsertim circa chemicorum polychrestorumque aliorum

rum specialiorem accommodationem minus versati, qui majoris quoque Abollæ hominibus confidentiam, (*etiam in securissimis longeque convenientioribus,*) magno sæpe hõrum damno, nec si tertius quandoque superveniat, sine propria confusione, ejus generis persuasionibus excutiunt.

Et citra necessitatem aliquam sæpenumero non sine repugnantia invicem commixta hodieque per frequenter ostendunt.

Exempla ante specialiorem recensionem præstare possent usitatiorès seu superioribus annis seu nunc quoque, Species ac pulveres: ubi Myrrha cum Amygdalis, Dactylis, Liquiritia, Galbanum, Valeriana cum Ambra & Moscho, Pyrethrum æquali pondere cum Orobo, Pyrethrum, Capsicum atque Piper longum cum Margaritis, Flores nymphææ, Buglossæ, semen papaveris (*ad scrupulos quoque expensum,*) aliaque oleosa cum iisdem reliquisque Gemmis sociata, hæque ipsæ cum Auri foliis Ambra & Moscho nimis largiter (*ceu alibi notavimus,*) hinc inde erogatæ deprehendetur; etiam in Mynsichtianis hujus generis, Rotulis insuper atque Morsulis. Trochisci Moschati oleisque saturati vulgares & Mynsichtio cordiales vitæque dictæ pulveribus suis debite asservatis plerumque remissiores sunt. De Camphoratis dicere supervacaneum putamus, &c. Omnes vero hujuscemodi compositionis modi nihilominus excusabantur olim, & quo omnium (*hic saltem daretur ratio,* ingredientium unum alterum attemperabat, conservabat, obnubebat, &c.

Feculas quod concernit; eas equidem haut exigit apparatus contractior.

Uti nomen illud ab Amylo, (*quo recentior expres-*

fitia Brassilianorum quorundam Yucca farina, ac semispontanea e Segumante Indorum arbore excussa, similiterque postmodum secundum Iuorsens Itinerarii c. 4. tractata pertinet,) & a Serpentariæ seu Dracunculi bulbosi, (*cujus loco quidam cognominem, at inconvenientem Bistortam posuere,)* Gerfa, ad sequiorum annorum amyliiformes Pæoniæ, Bryoniæ, Ari &c. feculas proculdubio traductum; & curiofioribus postmodum, semimucilaginosi bolaribusque, minus plerumque albicantibus sedimentis, Liliorum alborum sc. Scillæ, à Quercetano in Pharm. Ref. cum spiritu vini digestæ, Raphani rust. Iridis vulgaris &c. applicatum est. Ceu hujus fortis plura sed vegetiora è Sirupiformibus Pulmonariæ arboreæ ac maculosæ, Tuffilaginis, Ononidis (*si novella fuerit, in arthritide vaga paresique alias haut evanidi,)* Plantaginisve Extractis; vel è cochleariæ, Nasturtii aq. &c. succis, pro conservatione majori, cum quarta spiritus vini parte, (*D. Brendelii in Chim. in art. for. redact. modo*) digestis colligere quis poterit.

Nam acriorum radicum suæ, superstites quasdam vires experiēti monstrant.

V. g. Si emplastica Amyli vis hic nil valuerit, Aro tamen id, Bryoniæ & Iridi, (*utut potissima ejus violentia in succulenta parte stabuletur,)* denegari nequit. Cæterum cum sub specifici anodynî Parac. (*l. 7. Archidox. alibique hinc descripti,)* digestionē fortuito in fermentationem aliquando incidere-mus, eamque non solum in Opio, sed sub Helmon-diani tum voti tractatu *Duumviratus, Ignoti Hydro-pis Dispensatoriique moder. ad Sal circulatum ubique forsitan directi*) succedanea expectatione, in Helle-boro quoque. Colocynthide ac restante hic Bryo-niæ

niæ succo persequeremur inde usitatis eorum (*sed tamen secundum cujuslibet naturam institutis*) Extractis nil adeo singularius aut in catharsi mitius habuimus; è Bryonia vero turbatorium potius hinc quidpiam: uti quoque est ingratum è prædicto succo (*simpliciter cum saccharo confectum*) melliforme Extractum.

Sed quia aliquæ quidem justo sunt curiosiores plerarumque vero loco præseniora, commodiora dantur succedanea:

Scillæ, Raphani &c. Et quis vel Jalapio saltem Iridis feculam certius atque securius, in unguento Basilico Gersam Amylo vel Ari fecula non suppleat? Stomachica, Pectoralia, Uterina & præsentiora vel æquivalentia, ceu nota, præterimus.

Simplex mitiorum pulvis efficacior, acriorum vero parabilior est.

Ponamus in priorum exemplum, sed in sua tantum hic comparatione, Pæoniæ radicem cum corticibus, aut semen pulveratum: inter posteriora Arum saltem suprædicto modo mitigatum, aut cum spiritus Vitrioli tantillo per Papaver errat: vel Santalum rubr. incarnatum: totum sic usibus suis aptum; dum è libra recentis verno tempore, (*uti è Bryonia autumnali, alias vix dimidium datura,*) parum ultra tres feculæ uncias provenit.

Terræ ejus adeo expertia deprehenduntur.

Sunt enim & alii talium colligendorum modi, Simplicia sua interea equidem diversimode referentes; quidam vix amplius; quidam aliquantum; alii, (*ut Gummi Gutta &c. vegetiora eamque lætam facilius perferentia purgantia, quis enim innocens imbellegue Rhabarbarum huc cum nonnullis traxerit?*) evidentius: Ita inter remissiora quoque, ex istius-

modi Lixivio vel oleo Tartari cum Santalo rubro digesto, præcipitavimus per Vitrioli spiritum Magisterium brunnum quidem & originale suum, æque ac Liquor residuus, satis resipiens. Nec tamen proin quispiam tam care temere mercabitur licet è dicto liquore Tartarus Vitriolatus queat colligi; præsertim cum ipsius Magisterii exigua sit quantitas. Sic cum semiresinosum quid per Alcalia omnino simul videretur extrahi, Acetum alia vice cum Rosis rubris tentavimus, pessundatumque post filtraturam est per oleum Tartari sedimenti rubicundi, secundum proportionem plusculum; rosaceum quamdiu madebat; exiccatum nullius momenti. Perparum vero, ut adstrictorium quid inibi distinguere vix potuerimus, cum alteri Aceti saturati parte Vitrioli spiritum instillaremus, Magisterium mage confertim, (*ceu in similibus Coralliprum, Oculorum Cancri, &c. solutionibus acetosis solet,*) secessurum expectantes. Quod autem nunc Aluminosa attinet, proculdubio Laccæ pictoriæ, jam olim ita paratæ, debent originem, primusque forsitan Mynsichtius, (*siquidem pariles Balsamorum Tinctura ante primam Armamentarii ejus editionem haut innotuere,*) ea proposuisse videtur. De Aluminis vero complicata innoxia licet terrestreitate in Dissert. de Volatil. salis Tartari jam diximus: Superpondiumque istud pro Aluminis accedentis quantitate haut difficulter forte computaverit aliquis, cum ejus uncix duodecim parum ultra uncias duas cum dimidia dent Terræ, primitus & antequam exiccentur, levissimæ, diffusissimæ, ni superinfusi Aceti solutio, sapor, odor & coagulum plane fallat, simul Saturniæ. E Chermes autem granis, ut exemplo sint, secedat per lixiviale m costionem eorum dimidium: (*ceu Excell. quoque D. Schroekius*

notavit, & per simplicem quatuor unciarum extractionem, cum superadditi uncia una sacchari Extracti spissi melliformis tantum tres uncia habentur.) Lacca vero denique inde confectæ pondus, ceu diligentissimus D. Zwelferus advertit, duplo ipsis granis assumptis sit auctius. Quod autem indistinctius, etiam in majori Apparatu huic labori subjiciantur Cochlearia quoque, Nasturtium; atque Chelidonium min. Salvia, Majorana, Mentha &c. experientia postmodum ostendit, ipseque B. D. Rolfincius de partium volatiliu tum conservatione dubitat, L. 5. f. 2. c. 3.

Nam qui pro majori magisterii copia spiritui vini sal vel oleum Tartari addiderit, &c.

Affinia his sunt sedimenta illa resinosa, fortuita; Scammonii sc. nigrum; dum secundum D. Brendelii modum Chim. in Art. Form. red. c. 4. cum aquæ frigidæ parte teritur, majoris istius vehementia, ceu diligentissimus Vir ibi colligere videtur, causa; in se tamen nil nisi resinosa substantia: uti manifeste si spiritu vini digerenda dissolvatur, indeque præcipitetur, deprehenditur. Sic alterum Gummi guttæ, in Magisterii hujus confectioe subsidens subfulvum colophonix simile, ejusdem fortis est, & spiritu vini, rectificatori tamen, integre fere hinc solvitur, licet candidissimus Sala Effent. veg. f. 5. c. 7. diffidat. Alias autem, quod ardentis Spiritus ad ordinariam Magisteriorum resinorum confectioem selectum attinet, cum fecum iste, quem vini vulgo dicunt, etiam post rectificationem graveolentis quidpiam Resinis affricet, semper frumentato hic locorum venali, nec de novo interdum rectificato usi sumus; odore si quis post elotionem superfuerit, brevi disparente, quoad

quantitatem vero pro succorum condensatorum e. gr. Scammonii, Gummi Guttæ &c. Extractione sextuplo vel septuplo, radicibus pulveratis ad summum decuplo (*citra supervacuas ulterius repetitarum affusionum insumptiones, istas*) sufficiente; ceu alibi ac infra notavimus.

Magnam partem aut totum disperdet.

Accidit id aliquando nobis in Jalapio & ligni Guajaci cortice, ut resinosis particulis, per alcalinas semiaffines assumptis ac dilatatis, (*quemadmodum in saponariis massis videmus,*) nobis nil esset reliqui. De cætero ipsa Filtratio, cum calidior quoque Liquor intra manus sensim refrigescat, multum quoque, præsertim in semigummeis, (*poros obstructibus,*) subtrahit, lotionem, quod extraneum est, satis separante.

Ita cum Aceto vel ipsa Aluminis diluitori solutione albicantius interdum provenit magisterium.

Etiam cum Acidis instituta postmodum præcipitatione.

Usque adeo, ut hypercatharses sæpe vix compescibiles insequantur, præsertim si quis hic paulo fuerit, pro cujusvis regionis ratione liberalior: uti de Magisterio Jalapii à 17. usque ad 30. grana temere extenso supra laudatus D. Thonnerus exemplum in observationum Appendice retulit. Alias vero sub considerata exhibitione non solum Jalapii, sed etiam, (*adeo tamen rodere crediti,*) Scammonii ipsiusve Gummi Guttæ pro more tincti, breves equidem tutæ & jucundæ, (*passiva nunc*) habentur doses, ultra drachmam unam usque ad duas necessario non excurrentes; spiritu vini non tam Sirupis (*post paulo protractiorem moram totum præcipitantibus,*) quam Essentia Glycirrhizæ violarum

rum Papaverisve Errat. saccharatæ tantillo edulcato, Emulfiones cum Amygdalarum dulc. aut feminis Cucurbitæ vel Melonum excorticati drachma una, Magisterii Jalapii vel Scammonii; granis hic locorum octo vel decem & Aquæ Cinamomi tenuioris portiuncula aliunde notæ; colore tamen jejunis quandoque nauseabundæ sunt. Siccæ vero formulæ conveniet Tartarus selectior aut depuratus Arcanum dupl. ipsius Jalapii pulvis &c. uti passim constat. An autem separatarum sic resinarum purgantium Residuo evidentior quædam vis cathartica insit, occasione Observationis 34 Hecatost. 2. Celeberrimo nunc beatiss. D. Vellchio aliquando relatæ quæsitum est. De gummea succorum seorsim condensatorum parte, Scammonii sc. Gut-tæ Chambodiæ &c. res videtur planior; eoque pertinet Scammonii quoque in aqua simplici vel phlegmatica quadam, (*citra supra notatum D. Brendelii tritum, tenuiorem gummosisque part culis mage implicatam resinam ex parte simul abripientem,*) Infusio Aloësi que notoria illa extractio Nec ipsarum plantarum partiumque earum, simili separationi subiectarum, (*postquam resina hinc consueta præcipitatione separata fuerit*) retans Liquor, per se vel cum saccharo in melliforme coagulum redactus, in Jalapio v. g. ac Turbith plane deses deprehenditur: movet aliquid; non tamen ut ipsæ radices in substantia. An autem idem etiam agat residua (*præsertim suo modo inspidorum*) lignositas spiritu Vini sufficienter exhausta, hæsitare forte queat quispiam. Superiori anno facetus quispiam expressioni prædicti Jalapii superveniens, & nunquid remanentia adhuc posset aliquid, rogans, abstulit aliquid, periculum facturus. A drachma dimidia quædam inde tormina, alii duo (*alias tamen*

unoradicis scrupulo facile movendi,) nil sensere. De Turbith, Mechoacanna, similibusque idem conjecturare posset quispiam, vel gustu nonnullibi educente; & quod non solum Resinosas, verum etiam gummosas simul, (*vel magna ex parte tantum*) inde separari, supra notatus post Magisterii præcipationem ostendat Liquor. Rhabarbarum post Spiritus V. extractionem fatiscere constat, ut adstringentibus pene associetur. Agarici aut Colocythidis remanentiam de pristino amarore quidpiam plerumque adhuc præ se ferentem, ulterioribus experimentis relinquimus: Siquidem & in nonnullis sensibilibus Alterantibus vestigia quasi quædam nonnunquam similiter relicta videntur, v.g. in Sabina, Hyperico, Angelica &c. Succinique hic reliquiæ aliquid adhuc olent: dum ex adverso Cinamomum, Lignum Aloës, Guajacum &c. exhausta deprehenduntur: ceu post talismodi tractationem destillationi per retortam subjecta, nec Oleum, (*ut ut qualemcumque spiritum*) dare solertissimi quidam viri dudum observarunt; longeque parcius ex Incineratis Sal provenire alias constat. Quod autem remanentiæ Jalapii duo scrupuli sat valide tum purgarint, forsitan ob imperfectam resinæ extractionem contigit: uti plures (*propter menstrui paucitatem, digestionis insufficientiam, calentissimæve expressionis intermissionem*,) de multo minori quantitate unciave questos scimus, cum è libra nobis ad minimum tres unciæ provenirent.

Collectæ ejuscemodi Magisteria resinosa, quidni curiosioribus hinc remitemus?

Exempla quorundam paulo ante adduximus: & v.g. Extractum Ligni Aloës, Rad. Angel. Enulæ &c. longe hic foret convenientius; siquidem cum
gum-

gummosa parte etiam resinosi aliquid, (*ceu de Diagydio Brendeliano superius notavimus, institutaque desuper cum spiritu Vini extractio ostendit,*) eluitur. Ita porro Tinctura Succini, oleum Cinamomi, juniperi, fabinæ, &c. præ operosioribus, carioribus, parcioribus aut semiexhaustis talium resinositatibus oppido commodiora videbuntur.

Et cui bono cuncta Animatorum Marinorumque Magisteria?

Etiam è Lapide Manati, Bezoar, Mynf. Dente Castoris, Hypopotami, osteocolla, Osse Sepiæ, adeo alias solubili, testis ovorum Struthionis, cornu Alcis, dum hic Cervina, illic culinariæ nostræ sufficerent; è Lapidibus Percarum, lunulari, non triangulari solum Carpionum lapide, testis cochlearum, &c. Jam autem ante Glauberum quoque ex lice: & alio forte capite agentem Helmontium hifce Præparata prætulit D. Sennertus, & subtilitatis præcipue intuitu Ang. Sala Tartarologiæ f. 1. c. 2. & Synopf. Aphorismorum n. 36.

Quamvis non quidem in Acidis, in urinosis tamen spiritibus quadantenus iterum sint solubilia.

Quod tamen non absolute nec de omnibus indifferenter intelligendum esse, talium digestiones, solutioni tamen ac retentioni sufficientes seu respondentis satis ostendunt: ut ut jam ante D. D. Zwelferum Glaubertus F. 2. c. 9. pro Magisteriorum per oleum Tartari præcipitatorum, (*equidem præ Vitriolicis præcipitationibus minus albertium*) elevatione potissimum id fere urgeat: nihilominus tamen, cum ejus è Nitro fixo Alcahest omnibus subjectis non sufficeret, adeoque & Nitrum crudum

dum illiusque spiritum, in Pharmaceuticis suis adungere cogeretur, Animalia aliaque in prædicto spiritu soluta & inde per Nitrum alcalisatum præcipitata, per quam postmodum commendet. Subigit autem talia, imo (*quod D. D. Schröckius insuper observavit,*) plumosa quoque, seu per Vitrioli spiritum ex Aceto pessumdata non solum modo adductus Nitri spiritus: Verum, (*si paulo videretur respectu nostri corporis violentior,*) pro quadam sui parte obsecundant etiam mitioribus adhuc Menstruis, spiritui salis Vitrioli philosophico, Veneris Zwelferi &c. ceu (*in exemplum,*) præcipitatum per alcalia Magisterium oculorum Cancrini in istis, item plumosum Corallorum Magisterium in spiritu Vitrioli philosoph. digestum, instillato denuo Tartari oleo ostendit; æque ac v. g. Spiritus Salis ammon. super Cancrinum illud præcipitatum similiter leniterque saltem digestum, quidpiam per Alcalia instillata deponit. Quis enim usque dum determinaverit, quid & quantum, (*ut An & Qui, circa talem liquationem & dispensationem, tanquam conceptu profecto, difficillima pretereamus,*) de istis in stomacho resolvatur. Siquidem puræ suorum non sunt calces; sed uti Helmontius (*Solutiones tantum ejuscemodi simplicium in Acido vulgariter factas, ante artificialem eorum præcipitationem intus in tractatu Dispensatorium moder. inscripto rejiciens,*) pridem monuisse videtur, Apertis iis (*etiam cum secum quandoque rejectione*) Archeus feminalis ibi adhuc præsidet, servantque aliquam concreti crassam: (*tr. Natura contrar. nescia; & tr. sextuplex Digestio:*) licet in lucta illa equidem quid patiantur, aut per solventis præcipitantive, qualem qualem quoque Associationem, (*etiam A. Sale allegatæ Tartarolog. loco agnitam, Medicique judicio*

permissam) simul aliter modificentur, evidentiorve absorbendi invertendique vim pristinam tantisper tum semi quasi deponant. Interea tamen haut sunt penitus inertia; ceu vel in Cervino, Corallino Cancrinoque per seculi decursum notatum est, hodieque notatur: sique (*actioni solventis ac precipitantis*) renitentiora hæc forte putarentur, etiam in tenerioribus Asellis, Cantharidibus, Lumbricis, Viperis, &c. in spiritu Nitri Glauberiano more solutis ac cum Nitro alcalisato præcipitatis, nativarum facultatum partem in praxi deprehendimus. Ut salis volatilis illud, quod (*secundum recentiorum solertiam*) addito saturatoribus Animatorum Magisteriis ana Alkali surgit, hic (*dum de Tartareis agimus,*) prætereamus. Quod autem talia quispiam per diu accumulata retinuerit, singulari forsitan conductuum vasorum auferentium, musci intestinalis, &c. constitutione similive de causa factum esse potuit; cum passim apud Magnates ista copiosissime variis sub formulis assumentes, id haud adeo observatum sit; deglutitaque marina ac Metallica post diutinam retentionem alios arrosa, alios illæso superficie levore reddidisse videamus.

Simplicium vires maximam partem neutquam attingunt, &c.

Antepileptica enim v. g. proprietas in talibus è Cranio, Alcis ungula & Cornu &c. paratis perquam exigua deprehenditur; forte quia nec in crudis semper tanta est. Evidentior in Mandibularum Lucii, dentis Apri &c. antipleuriticis Magisteriis; forsitan quia diaphorisis hic alias magis necessaria.

*Nitrosa Animatorum nonnullorum speciosiora,
& in se bona sunt :*

Ex. g. è Talis Leporinis, Suillis, item è triangulari Carpionum lapide cartilagineo, spiritui Salis & Vitrioli philosoph. alias non obediente. Sed medicria saltem hæc inveniuntur eo in genere.

Ni forte pro infantibus unum, ad granulares doses &c.

Sufficeret forte loco omnium Cervinum Eborino præsentius, Viperino parabilius: de cætero in malignitatibus eorum, procedentibus præcipue diebus haut incommodum. Quod autem ipsa cornu solutio sub abstractionis vel exhalationis fere finem, dum posterior spiritus nitri rubedo prodire incipit, totumque adhucdum satis est liquidum flammam in cucurbita sponte facileque concipiat, & in cineres hinc fatiscat, notum est. Sed & bacillus, experiundi vel circumagitationis causa immixtus, ardere occipit; idemque nobis aliquando cum recentiori Cervi cranio contigit; ut oleosiora proin talia imo minus quoque medullosa v. g. Ebur, Apri dentes &c. abstractioni ad perfectam siccitatem postmodum haut adeo exposuerimus: præsertim cum ea in durioribus illis securius quandoque obtenta, inter necessariam Magisterii edulcorationem nihilominus tertia sæpe hujus pars una eluatur, per instillatum Tartari oleum, vel (*quo magis candicat,*) spiritum Vitrioli denuo hinc separanda. Per quandam itaq; quasi Præventionem dum crassamentum aliquod in fundo cum prædicto rubore sensimus, (*quod v. g. in cornu Cervi citius, in Ebone tardius contingit,*) plerumque exemptum protinus, & frigidæ immixtum vitrum, quam totum tum perdere maluimus: quod Aquæ solutum

tum adhuc inhæret, & sæpe tertia Soluti pars est, relato modo (*Magisterio interea in operatione sua satis adhuc valido,*) præcipitando. Nam cum solitaria Aqua f. (*etiam maximæ copia affusa, & tribus quoque spiritus Nitri partibus subtractis*) tædiosissime tamen quædam obtinetur præcipitatio; atque v. g. ex Eboris soluti quatuor unciis, post eam abstractionem & refrigerationem Gelatinam potius quandam exhibentibus, vix drachmæ duæ subsident: dum talia, præcipue solidiora, sub priori suo pondere denuo alias redeunt. Quod autem Branchiarum Balenæ (*Sartorum Fischbein / alia intentione huc tractarum*) solutio plane per retortam transferit, inferius notavimus: idemque cum insecto quodam minori (*quod tamen memoria excidit,*) nobis aliquando contigisse recordamur.

Secretiora tandem pleraque licet per diversa menstrua modisque varie splendeant, &c.

Quo fine diversa sunt observata, & à D. Schrödero ex parte proposita, jam vero D. Michaëlis & D. Rolfincii usitata menstrua. Istius plumosum; ex ana Nitri, Salis & Aluminis cum holo destillatum: cui alii simplicem vel cum Alumine Vitriolove destillatum Nitri spiritum, (*exigua scilicet, cum Sal Petræ ubique prævaleat, differentia*) substituere. D. D. Rolfincius autem eligebat tum Cohob illud Antimonii seu Spiritum Vitrioli philos. uti communiter post Mercurii vitæ præcipitationem remanet; item Phlegma Vitrioli roridum acidulum; sed parum id hic agit, instabileque deprehenditur; æque ac ipse Spiritus, Clyffus nitratus, succus Citri, petulæ, Berberum &c. præsertim diutius cum soluto suo repositi: aggregandi-

diuntur hoc, (*quodvis pro sua natura*) satis valide at simul vel postmodo totum aut potissimum dimittunt, exiguo retento. De cætero Amianthina talium è spiritibus Nitrosis aut Salinis per Vitrioli (*præcipue bene dephlegmatum*) aut Sulphuri spirituum præcipitatorum facies & candor, è Vitriolicorum horum accessu proculdubio provenit; si quidem si loco spiritus Vitrioli oleum Tartari recipiatur, idem in substantia coloreque cum vulgaribus subsidet: Ex Aceto quin etiam simplici quoque (*ceu inferius notavimus,*) æque plumosum elegantique per sæpe dictum Vitrioli spiritum habetur superstante Liquore & intus Polychresto, & Ostracoderina similiaque denuo (*quæ L. Crûgneri in Vere Chimico c. 5. & 6. fuit observatio,*) solvente, Magisterium sane adhuc elegantius & flocciforme iterum per instillatum spiritum Vitrioli reddente. Uti quoque amplius eleganter lanuginosum è Coralliis (*quæ hætenus nobis exemplo sint*) in Clisso Antimonii Nitrato, cessante fervore subsidet, à corpulentia reliqua facile eluendum. Incarnatum jucunde acidum è Berberum (*sed ultra biduum eum soluto suo, ne sponte secedat, haut asservando*) succo per præcipationem cum spiritu Vitrioli colligitur; (*ne tamen acor cum colore pereat, non edulcorandum*) Squamosum elegantissimum eadem ratio è Magisteriis hujus generis solubilibus Zwelferi, aqua s. diluto, &c. Sed enim & nitrosum Glauberi Alcahest in hanc classem ab aliquibus tractum est: & licet sicca forma liquandoque Marinorum lapidumque animatorum quædam solvat, via tamen humida v. g. oculos Cancris nec digerendo nec coquendo serio aggreditur. Et quid tandem primitus circa secretum Zwelferi menstruum in Aceto, Agresta, Tartaro &c. non tentabatur, donec

donec altera editio V. Basiliæ Dque Schröderi illud, publico explicatius fisteret. Cæterum, si sibi de Lacteis quoque constat Helmontii (*tr. Dispens. mod.*) assertio : quod (*etiam eo loci*) superata & transmutata peregrina illa venisque hostili Dissolventium aciditate, soluti Lapidis pulvis maneat ut ante &c. adeo magna præ aliis usitatoribus gaudere vix poterunt prærogativa ejusmodi Solubilia hinc Magisteria. Quod vero Spiritum ipsum seu simplicem seu sulphuratum attinet, revera post aliquot adhibitiones debilitatus deprehenditur ; imo in confectioe Tincturæ Martis adstringentis Zwelf sub prima abstractione perquam fatiscit : ceu alibi notavimus. Et sane, quo solubilia existant, salinas Menstrui particulas, (*sive Acetosæ sint, sive simul Tartareæ volatiliores ex acinis inversæ, utrobique interea hic concentratissimæ,*) Solutio proportionaliter adhærere oporido necessum est. Si porro Aceti destillati loco simplex recipitur ; Vini, Pomacei, Hydromelitis ; procedit quidem etiam aliquousque : & dum v. g. libra una semis Æruginis in duodecim istius libris coquendo soluta, viridissimus liquor, (*remanentibus uncis novem feculentis,*) per filtrum trajectus, & (*ne penetrans aciditas simplici evaporatione frustra disperdatur,*) ad trium fere librarum remanentiam per retortam lento cinerumve igne prius abstractus est, intensiori tandem libræ duæ uncisæque tres vel quatuor spiritus una cum olei præterpropter drachma è vini pomaceique (*dum Melleum hic nil dat,*) Aceto proveniunt, Aceto destill. comm. longe validioris, quæque spiritui Veneris quadrant, equidem solventis, sed longe parcius, ac vix (*hujus respectu*) dimidium : Post abstractionem demum debilissimæ, ac quen-

dam

dam Mellis Mannæve spiritum tunc resipientis.

Quandoquidem alias compluribus sapor præter necessitatem adversior & vix declinabiles & c. hinc exurgit ingrate stipticus;

Atque hoc etiam v. g. Magisterio Corallorum rosato Myn. similibusque contingit, ut aut adversus (*nec jucunde acidus*) sapor relinquendus, aut color, qui etiam Floribus Papaveris errat. conciliari poterit, eluendus sit. Pariter se habet cum Magisteriis spiritu Veneris, rectificato quoque confectis & c.

V. g. Diaphoretico adstringentes particulas, stringendo roborantibus aperientes & c.

Atque hinc proculdubio ex. gr. Magisterium cornu Cervi per spiritus Nitri abstractionem pure vel maximam partem supra dicto modo paratum præ alio, simpliciter tantum ac totaliter per Vitrioli spiritum præcipitato; item Magisterium Corallorum plumosum præ vulgari in competentis adhuc sibi operationis consecutione præsentiora deprehendimus.

Cui bono tandem tot Mineralium ac Metallicorum Magisteria;

Etiam hodieque è Magnete, (*inter tot Martialia Lapide calaminari, dum Antimonialia emetica securius satisfaciunt,*) Pisolitho, Thermarum concrementis, contumaci illo Talco, Tutia, Lithargyrio, (*inter puriora Saturnina a'ia,*) & c. proposita. *Imprimis autem tot ac tantæ eorum variationes.*

Cum supra de Antimonio diaphoretico ejusque affinibus exemplum adduximus. Mercurius, saltem ex Aqua forti, (*ut alios modos prætereamus*) præcipitatus apud laboriosissimum D. D. Schröderum alibique proponitur albus, flavus, incarnatus, ruber;

Turbith minerale Crollii, Mynsichti, cum liquore silicum Glauberi &c. Pluresque talium secundum præcipitantium diversitatem in colore variationes curiosas superaddidit in Hippocr. Chymic. D. Tachenius. Hucque diversi Martis Metallorumque Croci pertinent. Ceu de cætero hos, Præcipitatorumque seriem Alii pridem ad hanc clâssẽ merito reduxerunt: D. Libavius autem, Logicæ Ramificæ tum deditus, diffusioribus distinctionibus exotericorumque per eas insertionibus nimium in Alchimia sua auxisse videtur. Quod vero & hujus demum Sortis solubilitatem attinet, Antimonium Diaphoreticum ex. gr. in Spiritu Salis, Magisterium Saturni, etiam sale communi (*Luna cornea modo*) præcipitatum in Aqua forti, in eadem porro aliquantum, largius vero in spiritu Nitri (*cum sale*) composito Joviale illud, Fabro Sudoriferum maximum dictum, Crocus metallorum vulgaris ipso Aceto simplici, (*uti parati hinc Oxysacchari emetici subsidentia aliquandiu post testatur,*) Crocus Martis sulphuratus in quibuslibet acidis Menstruis solvitur: & quod etiam in ventriculo, (*licet pro ejus elevatione insolubiliorem quoque Glauberus F. 2. c. 9. dicat*) vel Excrementa in plerisque inde nigricantia testantur.

Et varias solum, sæpeque mirandas mutationes inde subeant.

De prædicto Antimonio notorium hoc est; & ut per simplicissimas Præparationes modo Emeticum modo Diaphoreticum prodeat.

Ad summum forsitan quinque vel sex hujus generis pulveribus &c.

Imo diffusiori apparatusi duo triave per nos superraddantur, ut v. g. internos in usus ex Antimonio hu-

hujus sortis duo, duo Martialia, Joviale & (*inter Solaris alicubi forsan optiones.*) Lunare unum, unumque (*maximam partem topicum*) Mercuriale habeatur.

Nec opus est, ut ejuscemodi producta, eorumque æque ac tot Florum Sublimatorumque variationes.

Etiam hinc inde excessivas. Nam è Coralliis quoque atque Margaritis Flores, etiam cum tale Ammoniaco (*neutrius destinationi adeo quadrante*) conquisiti: è Camphora porro: quod tamen, secundum recentissimam colligendi præsertim curiosissimi D. Brynii Tomi 4. Eph. Germ. relationem, tenerrimi jam sublimati repetita tantum sublimatio est: ex Arsenico & Rubiniformes ex Auripigmento, exercitii Chimici potius quam serii usus medici gratia. Tot diversicolores Antimonii, apud D. Schröderum, A. Salam &c. & quos R. Glauberus majoribus plerumque impensis ac promissis quam successibus in primo suo Furno, è Mineralibus atque Metallis, non sine multis experientiis, (*inter eas effumationes, dispersiones, prunarum suffocationes, separationes difficiles,*) molestiis conficere docebat; tandem etiam Furni 2. c. 26. ex ipso Ceraunochryso. Frustraneas nonnullorum sublimationes repetitas, reliquorumque Sublimatorum & Corallinorum Arcanorum seriem studio præterimus. Odiosum adeoque instituto superioribusque nostris de coincidentia in idem medicamentum adfertionibus contrarium foret, si à Basilio Valentino usque ad Cunradi Medullam destill. Kesleri Centurias, Tenzelii Exegefin, Hartmanni Praxin Chym. & commentaria &c. secretissime hætenus denuo habitorum plurima in ejuscemodi

di scriptis jam designata ostendere quis voluerit. Saltem in hujus classis exemplum sit Mercurius præcipitatus Vitriolatus fixus dulcificatus, in recentissima Kesleri editione bis, numero sc. 143. & 164. hinc à D. Schrödero c. 15. n. 14. descriptus. Cum eo secundum Magni cujusdam Amici communicationem plane idem est famigeratissimum illud celeberrimi notissimique hinc Medici Antipodagricum, nisi quod ante spiritus Vini cohobia, ter prius aqua albuminis ovorum abstrahatur: de quo pluribus forsitan inferius. Sic in D. Hartmanni notis ad Crollium alibique, & inde apud D. Schröderum c. 1. numero (*inter præcipitata cum Metallis*) primo habetur D. Riverii Febrifugum; si sibi constat, meritissimi D. D. Rolfincii (*antiquitatem hujus pariter notantis,*) Chimix L. 5. s. 6. c. 12. descriptio: Nostris hic locorum, cum in durioribus quoque experiri vellemus, plerumque vehementior. Sin autem per tot contestationes certior deinceps fuerit superius laudati P. Christini compositio, l. 3. Arcanorum Riverii p. 69. relata: Vitri hiacinthini, & florum Antimonii cum Ammoniaco ter sublimatorum ana unciam dimidiam, in Aqua forti dissolutam, Mercurii porro, è Cinnabari revificati uncias sex, similiter in Aqua forti solutas, & Auri demum (*e Cechinis Venetis aut Ungaricis*) præterpropter unciam unam in Aqua regia resolutam recipiens, ut à tribus hisce invicem mixtis Spiritus per retortam cum duodecim cohobiis abstrahatur, Pulvis aquis cordialibus aliquoties abluatur, sexies hinc desuper spiritus Vini rectific. cohobetur, residuum per trihorium in crucibulo igniatur, tandemque abstractus Vini spiritus super id deflagret: Dosi à granis sex ad 20. etiam cum 12. granis, usque ad 25 Magisterii vel sulphurum Scammonii:

Larga sane similiter dosi, & quam nostratium quispian temere vix aut non, ii vero, qui in chirurgicis quoque quidvis ibi sustinent, facilius forte tulerint, aut post sinisteriorem eventum pro Chemicorum remediorum indifferenti virulentia allegarint. Ut abstracti prius, adeoque acidis particulis, (*quarum tamen separatio intenditur*,) vix hinc destituti spiritus Vini deflagrationem prætereamus. Cæterum quod reliquorum hujus classis circa Titulos, colores &c. variationem attinet, exempla passim in Chemicis nonnullorum designationibus inveniuntur; & generosiores quoque Medicos quandoque humani hic quidpiam passos cernimus. Calomelani cultissimi D. Riverii paulo ante facta fuit mentio. Antidotus Quercetani (*per quam hoc in genere liberalis*) Lysiponos Antimonium est diaphoreticum paulo protractius calcinatum, aut Cerussa Antimonii diaphoretica D. Schröderi. Antidotus polychresta ejusdem, si secundum laudatum modo D. Schröderum sicca forma adservetur, vix aliquid ultra Mercurium vitæ; Anima Vitrioli Mynsichti, (*per totum similiter hic nimii*,) croco Vitrioli Martis usitata longe inferior. Candidissimus alias à A. Sala nihilominus in Scriptorum suorum appendice, (*de Erroribus in Præparatione Medic.*) de durezza & materia Perlarum, Sole diaphoretico per sanguinem Draconis chemici præparato, Thyro ab Aquila rapto & à Tartaro liberato grandius quid loquitur. Quod tamen postmodum D. L. Combach queternione de istius Antidoto pretioso pariter obscurata edito, intelligibilius fecit. Ut sequiorum seu nimis olim hic Paracelsizantium Arabicas magis Barbaras inscriptiones, seu alias è titulis præter rem quid affectantium compositiones taceamus: v. g. Fioravantæ olim Lapidem philosophorum;

rum; id est, Mercurium præcipitatum, particulæ croci Martis, (*cum Aurum additum Aqua ejus fortis vix solide attinget,*) sociatum: Bovii Herculem, Angelo Salæ per quam quidem commendatum, jam olim tamen notissimum, & à posteriorum Auro vitæ parum differentem: è recentioribus Azoth Heslingii parochi in vicinia officio depositi, adhuc dum hic locorum & in Ducato Würtembergico vel è mordaci scripto noti. Excellentiss. D. D. Michaëlis in prælectionibus pro Mercurio cum Sole & Luna præcipitato aliquando habuisse docebatur. Sed perquam de accessoriis hisce dubitamus, nota nobis paupertate hominis, in hoc quidem plane apostolici: Aurum enim & argentum non habebat. Alia hujus fortis suo loco adducemus. Sic quoad colorationem, ejuscemodi Remediorum Tincturas non rejicimus: siquidem contra incompetentes & à professione nostra alienos inquisitores ita obnubuntur, atque ægrotantibus semetipsa eo magis commendant: sed nimia tantum hinc promissa, majoremve ob partis forte gravi accessum, expectationem. Nam v. g. Rosa vitæ mineralis A. Salæ peculiari quaternione adeo commendata, à D. Tenzelio (*circa colorem interea fere hæsitante,*) postmodum in Exegesi protracta. D. Rolancio olim è Brendelii c. 7 in prælectionibus, & tandem l. 5. chimiæ, s. 6. c. 14. clarius tradita, post abstractionem additamenti quasi mentalem in essentialibus suis Mercurius vitæ est; æque ac Magisterium Coralorum rosatum, pæoniatum D. Mynsichti, Rolancio &c. ab ejus processus Plumoso; Pulvis Scammonii polychrestus s. santalinus, Scammoniumque rosatum, Gummi guttæ santalinum aut rosatum. Eorundem ab ipsis simplicibus depuratis illorumve Magisteriis parum in effectu differt.

Cui bono tanta saltum vegetabilium fixorum series, &c.

Nam in recentissimis quoque Taxis ac Dispensatoriis Sal Perfoliatæ, Plantaginis, Acetosellæ, Borriginis, Buglossæ, Althææ, Malvæ, Satyrii (*ad conceptum*), Cinamomi reliquorumque Aromatum, Liliorum convall. ac consimilium volatiliorum, carminativorum, scorbuticorum &c. item Melissæ Chamemelique utriusque sal seorsim legimus. Et quanta porro est cultissimi Mynsichtii etiam in compositis facilitas? dum præter Panis triticei Sal in speciebus Diasaturni, Apoplecticum quoque (*ex Eruca quoque, Cerasisque nigris*), Epilepticum, (*e palma Christi, cineribus volucrum &c.*) Pectorale, (*è Liquiritia, Althæa, Consolida majori &c.*) Cordiale, stomachale ac Carminativum ex Aromaticis, Croco, Cydoniis &c. proponit: ni generalis vis incisoria in subjectis quibusdam una requiratur, promissis destinationibusque hic suis certe longe inferiore. Num sc. simultanea partium simplicis lapidarum, præcipue fixiorum, (*inter deflagrationem*) colliquatione, unione, alia configuratione &c. prodeant. Quæ recentior doctissimorum Virorum, & inter hos etiam Wedelii (*Pharmac. in Art. for. l. 2. f. 4. c. 4.*) videtur sententia. An vero, (*quod post D. Takenium aliis quoque pariter Doctissimis, etiam è Helmonti: quibusdam locis complacuit*), ligato potius Sale volatili ab Acido quodam; diversimode licet, & quandoque forsitan profundius requisito: dum obscurior adhuc appareret talium proportio; & Producti per similem (*salsi acidique*) mixturam sapor foret alius; superficialiorque, (*ceu vel Tartari oleo passive disjiciuntur*), consociatio; manifestior denique post disjunctionem restantis Acidi deprehensio, (*ceu alibi de colle-*

collecto per Tartari Nitricæ deflagrationem Alkali denuo monebimus;) ac Sulphuris insuper mineralis (in accessorio suo acore) oleosarumque vegetabilium particularum, salia sui generis volatilia promptius amplectentium haut exigua fortassis disparitas. Ut Enixi Experientissimi D. Barneri Salis speciem quasi quandam tacitè hic supponi prætereamus. Aut demum & tertio, num Alcalia ista, inter disgregantis Ignis turbas, è salis volatilis parte, arrepto vicino sibi Sulphure (secundum Blas kumani Helmontiani §. 43.) quasi ligata exurgant: perque sulphureas ibi particulas oleosæ quales tantum intelligantur; quod è dicti tractatus §. 38. (præter Alcalinorum cum illis intimiore præ acidis amicitatem,) non sine specie quadam colligeret aliquis: utut interea complicatæ pinguedinis (ceul. c. loquitur) proportio similiter indeterminata tantisper maneat: adeoque hinc nihilominus per destillationem multa residuæ oleositatis pars prodire queat, æque ac in deflagrationibus cum alia salis Volatilis portione, (magis forsitan perfunctoria vel aliter proportionata hic copula,) in fuliginem abit. Imo ulterius hæc novi Luminis c. 2. videri posset extendere Polemannus, (Helmontianorum alias satis gnarus;) sc. ad transmutationem usque sulphurearum in Alcalinas particulas: ni paulo durius hic (si Helmontii loca, salisque è Resinis consimilibusque paucitas conferantur,) effatum c. 5. modificaret, & plane secundum supra allegati Blas Humani §. 38. explicaret.

Et multa inter se copia, coagulo, figuratione, verum etiam effectu quadantenus hinc differunt.

Ita vero Gramen, Borrigo, Beccabunga, acrioresque (forsitan liberioris sic salis volatilis) herbæ spleneticæ, Tilia, Fraxinus, Abies, &c. respectively

parum dant. De Ligno sancto, Helleboro similibusque egit in Mantissa (*deducta ratione e præpollente particularum salinarum nitrositate*) Zwelferus: Et cum per unum alterumque Annum animi gratia collegissemus hæctenus è candelis pro fumo, ad imitationem Mynsichti (*sed simplicissime tantum,*) è Styrace, Benzoe ac Ladano cum mucilagine Tragacanthæ formatis Cinerum duas tandem uncias, vix habuimus inde crassamenti salini flavescientis Scrupulum dimidium, odore tamen ac sapore, præsertim primitus in Lixivio, simplicia sua satis, referentem. Ex adverso, ex Absinthio, Carduobened. Artemisia, Millefolio, Chelidonio, Ononide &c. equidem copiose provenit; ut id genus cinerum satis albertium, (*quo facit, si perfunctoria saltem combusti, denuo Arena loco Capella in destillationibus indantur;*) Libra facile præbeat salis sat puri & alibi uncias præterpropter quatuor: ceu circa talia versatis alias notum est. Ita quod ipsam coagulum diversamque Configurationem concernit. Ononidis v. g. quasi arenosus est, tenerimum Borriginis, foliatum quasi Chelidonii majoris, unctuosius. Centauri minoris; quod insuper pulveris Pyrii instar accensum strepere notavit Hecatostæ 1. observatione 25. Celeberrimus D. Velschius: ceu antea idem in Extracto Ligni Guajaci D. Zwelferus in Append. & nos aliquando in Carduibened. decocto inspissato, (*post aliqualem asseruationem nitrosis speculis affluentissimo,*) igni similiter per crucibulum postmodum exposito. Dum autem iste Carduus, Absinthium ac consimilia, (*intus nitrose salina, oleosis quoque particulis satis simul instructa,*) nihilominus plurimum Salis fixi dant; circa universalitatem rationis, superius de paucitate aliorum à D. Zwelfero datæ, hæsitare forsitan hinc possit

posset quispiam. Ideales vero illas simplicium in congelato Lixivio Figuras, à Quercetano (*Herm. Med. defensionis c. 21.*) usque ad & ultra Borellum, (*Cent. 2. Observ. 21.*) nonnullis hodieque traditas, invenire hactenus haut quivimus; phantasia forte nostra non adeo extensibili. Advertit id pridem curiosissimus Boyleus *Dissert. 2. de Experim. frust.* nec ante cum Helmontius, Cineribus Ens seminale figurativum, Archeo, (*qui inter deflagrationes hic ablatum est.*) debitum, denegans, concoquere potuit; toties (*in Tractatu Formarum Ortus, ad Dispensatorium mod. inscripto.*) in Quercetanum invecus. Depinxit è Cellæ janua accidentarium hujusmodi Phænomenon diligentissimus D. Reginus *Fundament. Phyl. c. 6.* Totaque die in conglaciata aliquousque urina videmus Filicis, Polypodii vel etiam Abietis foliola, picato tamen vase pro potu, lentis haut usi: Et in Aquæ s. superficie, cui non solum Tartarus pulverifatus, verum etiam Corallia oculi Cancr. Conchæ &c. levigatæ superinspersa (*cum aliquali agitatione*) fuerint; imo in ludicro illo Puerorum liquore pro bullis saponario, eisdem botros, ac qui è Tartaro cum proprio Sale cocto (*essentially tum resolutione*) provenire dicuntur. Ita nec Alcalium sementa unquam frugifera deprehendimus; utut sat pura Millefolii, Chelidonii & Artemisiæ (*tanquam herbarum cujusvis fore soli.*) Salia terræ, ad id quoque præparatæ, hactenus aliquoties crediderimus; præcipue recentiorum P. A Kircheri in M. S. autoritate, & curiosissimi Dn. Rochas tr. de Aquis Mineralibus, bina de Urticæ simplici saltem, vel inspissati combustique Succu Sale contestatione moti. Nam P. J. Fabri Alkali, in Panchymici c. 2. ad ignem fluens, (*indeque commode à D. D. Wendelio Phar.*

art. 1. 2. §. 2. c. 4. notatum,) profecto singularius fuerit. Et quod Serenissimo nostro superioribus annis Illustriff. Comes D. H. referebat : Cineres sc. radicum Graminis Offic. aut filamentorum Turffis impicatorum terræ insperfos, tenerimum dare gramen : æque quispiam (*dum in Pinetis fortuito, aut Frutetis alibi data opera, agrorum hinc formandorum causa combustis, tale resuscitativum temere vix deprehendatur*) ad primam quasi communemque Terræ (*præsertim latamine hoc, alias Pratis destinato, eoque penetrantiori suscitata*) inclinationem referre posset: ceu inter penitus accidentaria, (*in notoria variaque talium ad distantiora quoque delatione,*) Dn. Febure, mediam Helmontii Vitam, Formarumque incorruptibilitatem pro se part. 2. c. 9. Manud. Chim. hic adducentis, Fœniculi ex ipso elutriato jam cinere germinationem. Cum diversissimorum seminum, simpliciterque saltem destillatorum residuum toties hinc inde disperferimus, nulla tamen talium propullulante hinc plantula : ut D. Highmori D. Anat. l. 1. p. 4. c. 5. & ante cum aliorum Decocta (*præteritis inter ebullitionem nonnullis*) superficialiora, & Nucistarum (*postquam ab avibus cum cortice devorata & iterum excretæ*) nihilominus (*Saar c. 5. Milit. Indicar. Neuboff Leg. Tart. p. m. 360.*) reviviscentium ad instar fuerint. Sed hæc, ceu quoque Semina fortuita in Aqua s. vel destill. saltis alte surgentia, tenerioresque Menthæ, Melissæ &c. stolones radículas tandem in ea agentes directe hic non pertinent.

Requisita tamen Alcalium adoptatio vel prædestinatio.

Nam Quercetani aliorumque de indifferente, eminentiore, imo resuscitativa specificarum virium

rium possessione hyperbolen, (*Spag. med. def. c. 23.*) jam pridem agnovit A. Sala, Tartarol. f. 3. c. 2. Quandam tamen nihilominus participationem ibidem admittens. Num è Helmontii Tractatu Blas Human. (*ubi suam Alcalibus ponit Rempublicam, & §. 42. Sal alcalisatum denuo volatilifari dicit, manente concreti proprietate,*) eadem similiter deduci quadantenus queat; (*cum Tractatu Potestas Medic. alib. que saponaria ac resolutiva, seminali vero virtute orba ponit,*) inquirere nostri non est instituti: id vero tot annorum versatorumque in Praxi Viro- rum experientia certum, quandam inibi circa effe- ctum, (*Alcalium tamen naturæ generalibusque pro- prietatibus conformem, in Diaphorisi, diuresi, vi anti- febrili, aperitiva &c. (pro variantium hic, eoque de- clinantium simplicium ratione) differentiam depre- hendi. Ulterior enim extensio ut plurimum ipsi eorum destinationi simul repugnat; & de proprie Antepilepticis, cordialibus &c. superius modo du- bitavimus, ceu jam olim, cum Cichorii, Acetosæ, Acetosellæ Sal simplex, (eminenter enim Vitriola- torum, ceu D. D. Rolfincius l. c. c. 6. habet, alias tum esse potest ratio,*) nobis ut attemperans aut re- frigerans Hepaticum commendaretur; quo titulo in Manuali quoque Practico materiæ Medicæ Schrönb. legebatur. Purgantia, speciosa licet, pridem tamen alii, & novissime curiosissimus D. Rhedi tr. de Viperis notavit, cum in Adstringen- tium etiam alcalibus vim, ceu D. D. Rolfincius l. 5. f. 1. art. 1. c. 3. limitavit, abstersivam, si ad züß darentur deprehendisset. Proculdubio autem (*uti quoque Excell. D. D. Borrichius Sap. Ægypt. p. 2. c. 4. advertit,*) assertæ hodiedum Aliquibus uniformi- tati ansam dedere excessivæ talium, (*pro more acqui- rendo quoque majore candore,*) Calcinationes, quod

è simplicis sui profapia abſorptum quaſi reſtitabat, teneriusve erat, ſub indifferente Impuritatum nomine diſſipantes, ut facile quarta pars primo minusque albenti coagulo, vel prima vice decedat, & diverſa inſuper particularum invicem hic complicatio vel conformatio invertatur: quo equidem demum vulgari Tartari Sali, præcipue in acedinis intenſione, magis magisque accedant; ut tamen ne ſic quidem diſparitatem ſupradictam penitus exuiſſe videantur: ceu v.g. Mercurii atque Martis (*apud D. Tachenium H. C. c. 7. & 16.*) per vegetabilia ſatis, (*vel Abſinthii ibi exemplo*) alcaliſata ſalia nihilominus diverſicolor præcipitatio (*proculdubio pro variante adhuc reſiduarum, præſertim ſulphurearum particularum participatione intenſior vel remiſſior,*) perſuadere poſſet; quemadmodum & varians talium concretio, ſeu configuratio; ac ſupradicta in Gummatum quorundam cineribus obſervatio: ſi forte ſupernatans, in Tartari Vitriolati confectione, qualiscunque ſulphureitas accidentariæ retentioni, aut tantillum oleoſitatis, quod ſub violentiori ſalis Tartari, Aceto deſtillato ſaturati deſtillatione plerumque provenit, Aceto abſorbenti æque, ac ipſi Sali adſcriberetur: licet poſterius in pure Acidis proſecto difficilius ac tardius contingere videatur præ mixtis illis, urinoſo volatili ſimul conſtantibus ſpiritibus, Tartari v.g. Mannæ, Mellis, Lignorum duriorum &c. poſt deſtillationem & diligentiffimam Filtrationem nihilominus denuo, (*præcipue Tartareus,*) multum viſcoſæ oleoſitatis deponentibus. Experientia interea dictorum Alkaliū diſparitatem, quodque ex.g. ſal Abſinthii evidentiſſe, antifebrile ac diaphoreticum quam (*quod alicubi opponitur*) Sal Tartari commune ſit, oſtendente.

*Nihilominus ultra duo diaphoretica & diuretica
vix ac ne vix quidem requirit.*

Siquidem communes Alcalium Proprietates sunt incidere, abstergere &c. adeoque nec Affectus nec ipsa Medicatio, ubi qualitates istæ non quadrant; Salia ex appropriatis simplicibus seorsim exigent: nec per istorum admixtionem felicius tractabuntur: ut si v. g. Opium, in quo tamen vim incrassandi, sistendi ac demulcendi quærimus, stimulantibus hisce; (*præsertim in vomitu, vel diarrhæa symptomaticis, dysenteria, &c.*) pro utualium Liqueurum vel Tincturarum confectio; (*quo Glauberi Alcahestina correctio è 1. parti Operis miner. referrè quoque posset,* indifferenter sociaretur.

Præsertim in ea Nitri, eo varie facileque disponendi parabilitate.

Uti sunt Nitrum fixum commune ac Glauberianum, Antimoniatum è Diaphoretico, & magis fixum è Cræco metallorum, Sal polychrestum è Sulphuris ac Nitri deflagratione Glauberi, Arcanum duplicatum &c. partim diaphoresin, partim diuresin magis sollicitantia.

Catholico, è symbolizantibus aliquot aperitivis ac sudoriferis junctim confecto feliciter acquiescunt.

Dum alias Tartari sal, Nitrum fixum similiave polychresta nomini non suos in usus quasi parergas proveniunt. Id vero pro lubitu combustis invicem aliquot parabilioribus Hydroticis & aperitivis spleneticis, Absinthio sc. Artemisia vel Millefolio, (*Sale jam Tartarol. c.l. equipollente,*) Fumaria Chamædry fœm. Chelidonio maj. &c. facile tum forteque instituto nostro convenientius, quam si

cum aliquibus indifferenter omnia, vel cariora quoque, parciorisve salis simplicia concremarentur; aut Aquarum spleneticarum, diureticarum, sudoriferarum, per Vesicam abstractarum Remanentiæ, ab affuso Liquore perquam exhaustæ, (*similiterque longe minus hinc, ac competentium particularum haut exiguo sic destituti Salis dantes,*) huc adaptatæ fuerint.

Simpliciter sic, & citra repetitas fusiones.

Vel si aliquanto minus albens displicuerit, solutione tantum ac filtratione depuratum: utut hic quoque modus partem forsitan non adeo inutilem subtrahat; indeque eam candoris affectionem in privata Praxi semper neglexerimus: Ceu alii cum Crugnero in Vere Chim. post sufficientem exhalationem, plane hinc forma liquida Tincturæve instar ad servare voluerunt: cum salia ipsa alias in vehiculo solvi debeant, ultimamque sui partem, (*communi via aut tandem effundendam, aut si una exiccetur, coagulum ad deliquium magis disponentem,*) ita perdant. Verum ejuscemodi (*necessario*) fusiores doles re ipsa ingratiore sunt, ipsaque residua, minus coagulabilis pars, tanquam sale longe magis alcalifato constans, tantisper forsitan posset negligi; vel eorum exemplo, qui Talia sponte repetitoque *facilias tecto statim vase, instillata spiritus Vini particula, &c.*) crySTALLIFATA colligunt.

Nec tamen, qui ad liquabilitatem eo magis impediendam, &c.

Nam & modo dicta, in vesicis desuper sat muniuntur, humidiuscula tandem in udo fieri incipiunt; præsertim si è vitis prosapia fuerint; v. g. quod è Sarmentis eruderatisve eorum caudicibus confit.

Pulverisati sulphuris cochlearia aliquot flagrantibus herbis inspergit potius &c.

Siquidem sub anatica quoque Sulphuris ac Cinerum proportione nihilominus permultum non coagulabilis, aut in granulatūm Sal redigendi Liqueoris, (*quem dein communi Tartari oleo citra perceptibilem hujus huic variationem addidimus,*) remanet, ut exiguo hoc herbis tenuiter hinc inde insperfo semper contenti fueramus; ceu olim Hartmannus aliique, inter secretiora tum habentes, aut pene hyperbolice commendantes; D. Zwelfero quoque moderationem mixturam in notis ad mantisfam p. 453. tandem admittente. Uti sane consumpta usquedum haut exigua talium quantitate, vim diaphoreticam & antifebrilem inde remissiolem non deprehendimus: imo nec ipsum ejuscemodi Sal, è primo nigricantique incineratarum herbarum coagulo cum ana Sulphuris (*inter erumpentes aliquas quasi nitrosas scintillulas*) ustulato extractu è dicti primi coaguli unciis duodecim, per præmissam hic filtrationem, sæpe vix uncia dimidia, ad summum drachmis sex crassamenti tunc secedentibus: quemadmodum absorpti quoque & in Lixivio hærentis Sulphuris, (*alias innoxii,*) potissima pars inter hujus evaporationem, (*aque ac Nitri fixi, e Croco Metall. vel Antimonio diaph. superstitis coagulatione contingit,*) sponte ac flocciformiter subidet.

Quamvis Sal oppido hinc aliquantum ligatum vel alteratum &c.

Ut ad Enixorum classē sic pertingat. Sed horum saturatiora quoque nihilominus videmus diaphoretica: v. g. Arcanum dupl. Sal supra dictum polychrestum, aut Glauberi f. 2. c. 53. è pulveris

Pyrii remanentia separatam &c. quo longe profusioris mixturæ Tartarum Vitriolatum, Crollio aliisque, nec præter rem, expresse simul diaphoreticum, volatilia præterea salia, per Vitrioli quoque spiritum Glaubero jam fixata prætereamus; & quod, qui Alcalia per Acidorum concursum produci statuunt, modum hunc eo minus rejicere posse videantur.

*Admixtosque salis Armoniaci flores perferens
exeat.*

V. g. in Sale antifebrili Myns. similive recentius alicubi proposito: ubi sive simpliciter mixta reponantur, sive novum solutorum ingredientium coagulum tentetur, sal Volatile pro more per quam evaporare percipimus: dum inter sulphurata quiescit, præientiori simul effectu.

*Qui denique specialius in certas circumstantias,
Alcali suum per sensibilia additamenta de-
terminare intendet.*

In evidentiore scilicet Diaphorisin, Diuresin, aut aperientium attemperationem quandam in ebullitionibus.

*Nitri Spiritu vel Aquæ forti pro more saturare
poterit.*

Ceu plus vice simplici sal Cardui bened. vel Absinthii, sed cum domi destillata, aliasve per innocentes abstractiones emerita ita paravimus; innoxium hinc sane; uti si de Vitriolicis particulis quid una surgeret, accessio ejus pariter, vel Nitri Vitriolati Myns. Salisve Nitri compos. antifebrilis l. 5. f. 1. artic. 2. c. 8. Chymicæ Rolsinc. exemplo foret innoxia. Licet indifferentem hinc, specialiorique destinationi seorsim non præscriptam Pharmacopolarum quorundam ejuscemodi combinatio-

tionem merito interea taxet l. c. D. Zwelferus. Requiritur autem pro dimidia Salis libra (*in s. q. aquæ s. soluta*) spiritus Nitri levioris uncia præterpropter tres, fortioris duæ : atque sic de Aqua fortiquoque : & habentur inde coaguli nitriformis ficci, (*in charta tamen tractu temporis madentis*,) uncia septem, aut pro puritatis ratione paulo amplius.

Pure lixiviosum Sal potius exigentibus, semper convenit :

Ita degeneres è Tertianis Quotidianæ Alcælia simplicia vel sulphurata, Arcanum duplicatum &c. facilius è salino genere terre videntur. Nec in symptomaticis Malignarum Diarrhæis ac Vomibus Nitrosa hæc, (*licet ab as fat efficacia*,) uti nec Nitrum ipsum in Mixturis refrigerantibus, adeo conveniunt.

Nilominus facilior præsentiorque est hujusmodi ligatio seu saturatio, quam quæ cum aceto destillato sit.

Alia proculdubio, & ceu Nobiliss. Boyleus quoque Tractatu de Nitro advertit, forte superficialiori (*qualem etiam inter Tartarum Vitriolatum & Alcælia sulphurata comparationem similiter instituere fortasse posset quispiam*,) Nitroforum hic copula. De cætero quod prioratum inventionis hujus Regenerati Nitri attinet, jam ante Glauberum quoque, D. D. Rolfincius nobis in prælectionibus ac manuactionibus Chemicis Sal Cardui bened. spiritu Nitri saturatum ostendit. Utpote in diaphorisi penetrantiore, sique laboriosi Aceti destill. pondus (*ad octuplum sæpe, pro acoris ratione extensum*,) spiritui Nitri saltem cum Alumine destillato conferas parabiliore nitrato hoc sale, præ allegato,

ab A. Sala in Essent. Vegetab. Appendice descripto, & perquam in deliquium prono Oxyfaccharo. Vegetiora pro diaphorisi sunt Alcalia cum proprio vel analogi Vegetabilis Spiritu acido saturata, & à modo memorato Glaubero F. 1. c. 26. aliisque postmodo admodum commendata: ni propter Spiritus empyreuma ut plurimum ingratiora existerent.

Saturatio vero cum Salis spiritu nonnullis eodem sine instituta inter tot acceptiora Diuretica profecto nil singulare.

Talia etiam è Fraxino, Junipero, Mentha, Portulaca marina, Sarmentisque vitium, Magisterii Titulo (*libr. & sectione sapius citatis c. 7.*) proposuit D. D. Rolfincius: aperitiva in suo genere. Nimum vero tribuisse videtur ipsi Salis spiritui, super sal Absinthii similiter coagulato Mynsichtius; nemoque forsitan tantum renovativum ac Cordiale, præsentaneumve in Dysenteria, Apoplexia, Paralyfi, Hernia &c. auxilium facile invenerit. De cætero supradicta, moderata tamen, consociatio ac imitatio interea quoque ad aliqualem constitutionis & naturæ Salis communis illustrationem facere fortasse posset; ac qui quantumque exotericæ quasi (*cujatis etiam*) corpulentia Aciditati volatiliori, hoc in genere, præterpropter copuletur seu inhæreat. Uti quoque Gassendiæ Mixturarum occasione, ipsorum salium nativorum ac factitiorum (*ratione gravitatis*) inter se differentiam, nonnunquam ad confusorum distinctionem, contentorumve, (*seu integrorum, seu phlegmatis saltem aut terrestrioris corpulentia*) quantitatem aliquousque determinandam tunc conferentem hanc aliquando notavimus. Soluta sc. in unciis quinque una Salis

com.

com. nostratis siccissimi uncia, vitrum præcise similiter quinque unciarum aquæ s. capax, muria ista repletum, uncia dimidia duobusque scrupulis ad lancem invenimus gravius; restantibus equidem, pro totius mixturæ complemento, aquæ ita salitæ drachmis tribus cum uno scrupulo. At Nitri uncia in eodem aquæ s. pondere soluta, idem vitrum hinc repletum, tantum uncia dimidia unoque scrupulo præponderabat; remanente residua solutione præcise drachmarum trium duorumque scrupulorum. Salis Ammoniaci vero eodem dissoluto pondere, dictum vitrum solum duabus drachmis erat gravius: restantibus extus reliquis sex drachmis. Ex adverso Sale Tartari siccissimo eadem ratione tractato, è Vitriolo com. Goslariensi, (*ut hoc quoque addamus*) ut & ex Alumine superpondium diversum à dictis fuit. Residuo interea conjunctum pondus semper explente. Sed hæc obiter.

Ceu etiam de spiritus Salis Ammoniaci cum Sale Tartari destillati residuo alibi notavimus.

Anatico adhuc passim tum temporis Ingredientium pondere: (*cum postmodo copiosius Alkali pro totali volatilitatis propulsione requiri oppido observatum fuerit.*) Sal è prioris modi residuo, volatilis plusculum, (*sive Igne simpliciter sublimatorio, sive adjecto insuper sale Tartari denuo tentetur,*) adhuc dum retinente, D. D. Michaelem olim, Rosincium aliosque pro singulari aperitivo atque nephritico adhibuisse notum est. Eleganter autem prius, & antequam invicem in coagulum striatum perfecte exiccantur, salinæ hic particulæ in liquore suo primitus plumarum instar, & earum quædam (*de sale culinario,*) ad latera vasis figura cubica concresecunt.

Per

*Per Vitrioli spiritum, sed copiose affusum acidu-
latum.*

Utitalia laudatissimus D. Rolfincius l. c. c. 6. è Cichorio & Absinthio proposita intellexisse videtur.

Ne tantum Tartari vitriolati simile quid extat.

Cui accedit V. C. D. Hoffmanni, in Thesauri Pharmaceutici f. 25. Proportio è Salis Absinthii ℥ij, spiritus Vitrioli ℥ij : Aperitivo interea non contemnendo; ac vulgatori Antifebrili Riverii Mixturæ è salis Absinthii ℥i vel ℥ss. spiritus Vitrioli guttis sex vel decem, (*cum Aqua cichorii f. q.*) simili.

In contractiori apparatu vel solum Nitrum vitriolatum nostrum supplebit :

Per Mynsichtii commendationem id magis tum frequentari noxæque suspicio, de Nitrosorum cum Vitriolicis mixtura, (*etiam ubi nitrositas ipsa abit, & fixa salina pars, quasi alcalisata remanet.*) eo tempore adhuc validior, sensim minui cepit. Usurpavimus autem usquedum simplicissime saltem & citra repetitam in spiritu Vitrioli Mynsichti mersionem præparatum; sat interea acidum & efficax. Si sc. spiritus Vitrioli optimi libra una, (*alias 2 ℔ requirerentur,*) à Nitri, non tam in stircias concreti, quam corpulentioris libra dimidia, in cucurbita curta divaporetur Arenæ igne, tandem sat valido, donec amplius nec Nitrosi spiritus exire, nec materia in fundo, per agitantem (*sæpeque sic sponte inibi accensam*) rudiculam ligneam fluere percipiatur; Coaguli albissimi plerumque uncii septem usque ad dimidiam fere remanentibus. Servari quidem poterit evolans alias (*pene unciarum sexdecim cum dimidia,*) Spiritus, ab Aqua forti tenuiorive Nitri spi-

spiritu, odore, sapore, & inter procedendam colore, effectu denique nil differens; Si labor per retortam instituat; in tempore tamen, (*dum sub ultima Nitri rubore recipiens jam refrigerari incipit, & materia in fundo quasi siccata apparet,*) ignem remittendo: ne propulsa simul, (*que cum fixa Nitri parte coagulata persistere debebat,*) aciditate Vitriolica, amarescens solum Nitroque fixo communi similis massa tum proveniat. Quo ipso insuper alicui Coaguli ratio, quâ secundum D. D. Zwelferum spiritus Vitrioli cum Nitro propter affine Acidum facilius combinari (*Mantissa pag. 455.*) dicitur, quadantenus fieri posset dubia.

Nec inefficax Mixtura alterans, quæ sale quodam diaphoretico v. gr. Absinthii, Carduibenedicti, &c. in Aqua destillata solutio, &c.

Convenientiori, si herbacei saporis aut inodora fere, vel è pluvia Martia Roreve potius, quam sapidorum odoratorumve vegetabilium fuerit, ex. gr. Rosacea, Rubi Idæi, Fragorum &c. ordinaria postmodum vehicula, jura, cerevisiam &c. ingratiore seu nauseabunda reddentes.

Et spiritus Vitrioli s. g. exasperato constat.

V. g. Hujus partem unam, Alkali complacentis duas recipiendo: unde acor quidem remissior: quæsito vero per acidi spiritus plusculum, intensiore, potior pars tum concrefcit.

Nec Essentialia porro vegetabilium salia &c.

Ita proculdubio Antecessoribus dicta, quod citra violentiorem simplicis sui analysin, inhærentia jam, & Alcalium postmodo fundamentalia spicula, hic, (*licet uniformiter*) concentrata seu coagmentata, spiritum suum, oleum atque sal fixum ejusve (*ut Bolaxia*) analogum Cremorem, præbeant
inde

Indeque forsan etiam impositum olim Volatilium nomen, à Beguini quoque Commentatore adhuc retentum est. Inter salium vero censum suo modo suaque latitudine relata videntur, quasi secundum aliquam Attributionis Analogiam, dum omne Sapidum à Salino deducitur Principio. Quamvis interea non pure falsa, nec in frigido, (*quod Sala Tartarol. s. 2. c. 4. potissimum urgebat,*) sint solubilia, oppidoque hinc infimum gradum constituent Bolaria, ipsa tamen salinis particulis, (*vel spiritu teste*) intimius haut nunc destituta; Atque per dictum modo Præsuppositum Dulcia quoque nonnulla à nonnullis huc relata sunt; utpote similiter in se Essentialia; sive spontanea de cætero fuerint, (*ceu de saccharo Indo olim traditum, interea tamen secundum Neubosii Legat. Tartar. p. 355. ad adultiores Bambustolones id quasi pumicosum saltem & nativo dulcore fere destitutum est:*) sive mitiori tractatione conquisita: v. g. Sacchari usualis species, & Sapæ, Rob Juniperi Mellisque, (*si referri huc poterit*) diutius ad servatorum (*in Append. Furn.*) concrementa, sacchari confectioni Glaubero superioribus annis destinata; nihilominus configurationis ratione, (*uti in canthi factorum coagulo, aliorumque fere cubica, (irregulari licet,) forma videmus,*) ad Tartaream naturam hoc in passu declinantia, eoque per competentem fermentationem haut difficulter, (*quamvis nobis quidem non in promissa adeo copia,*) redigenda.

Superioribus annis satis hyperbolice deprædicata.

Proculdubio tam ob novitatem, quam ob notatam aliqualem adhuc constitutivorum participationem: unde etiam illa (*v. g. apud Beguinum*

c. 17. & *Mynsicht. f. 11.*) pro dosi adsignata paucitas. Interea, ut suorum simplicium vires equidem exacte ac indifferenter haut referant, nec temere quispiam in Tartaro, quam D. Zwelferus Append. p. 68. pro exemplo reponit, cuncta Vini essentialia quæsierit; quasdam tamen ejuscemodi coagulo competentes, ex istis hæc, & quidem evidentius retinere experientia monstrat, etiam in Bolariis nonnullis; quod ipse A. Sala quoque (*licet in Aphorismis. Alcalibus saltem æquiparavit,*) l. c. conjectavit: Glauberus p. 1. Operis mineral. & f. 3. c. 23. generatim speciatimque agnovit: nec ipse D. Zwelferus, (*in Pharmacop. reg. tit. de Pulveribus ac Speciebus alibique,*) Sal essentielle Acetosellæ e Stomachicis ac Hepaticis, Nasturtii è Spleneticis, & in prioribus Editionibus Scordii, Centaurii min. Cardui bened. Absinthiique è sale Theriacali (*ubi tamen postmodum p. 278. parabilia Crystallisataque facilia istorum Alcalia substituit,*) &c. exesse voluit.

Ulla requirit necessitas.

Nam ad Tartareum genus, nisi forsan analogice, (*ob dictam principiorum participationem,*) indifferenter, (*quod jam ante D. Zwelferum Append. p. 74. contra Laurembergium volebat Billichius,*) cuncta referri commode vix poterunt, vel evidenti Coagulationis differentia. Et in Carduibenedicti decocto rite inspissato, (*dum Succo ad sextæ tantum partis remanentiam exhalati, & bolare saltem aliquid, in Tartarolog. f. 2. c. 5. A. Sale sic dantis, alia est ratio,*) stiriolas oblongas diaphanas plus vice simplici vidimus, quadoque tamen infeliciores, ut toto dissoluto, post filtraturam, sal illud postliminio haut semper seorsim recuperare potuerimus; ceu quoque circa Rob Juniperi. Sapæ, &c. (*alterius licet speciei*) similiter plu-

pluries contingit. Pertinent autem huc, quæ Extractis Lignorum nonnullorum, Hellebori, Chelidonii &c. inhærere, supradicta deflagratio ostendit: Absinthii porro, Fumariæ sociorumque diaphoreticorum sua; quamvis interdum inæqualiter granulata potius, quam in stiriolas concreta, nec tamen vere hinc Tartarea. Numne etiam D. D. Wedelii ex Opio: l. 2. sæpius laudatæ Pharmacop. c. de Salibus? nobis enim in nostris quidem Extractionibus tale quid oblatum non est hæctenus.

Nulla specialis observatio supra communium Crystallosum Tartari contubernium usque dum magnopere extulit.

Quidpiam enim nonnullis v. g. Acetosæ, Acetofellæ &c. dari posset. Quod autem in Citri succo nil tale concreseat, A. Sala jam l. c. c. 3. annotavit: ratione simul seu in subtilitate ejus, (*quo D. Zwelferi de frustranea, pro intensiori acore, concentratione observatio pertinet,*) seu in aliqua viscositate quaesita. Exadverso Tamarindorum copiosum est ac elegans; singulare Melissæ, planta præsertim Citri æmula; vulgatiores Ribium, Berberum, Cerasorum, Mororum, (*quamvis etiam mucilaginosorum,*) succis ad quartæ vel sextæ partis remanentiam exhalatis, (*Cydoniorum vero, quo tandem quid concreseat, satis inspissato;*) diutiusque singulis ita repositis. Fallimur autem, aut ejus generis quoque fuit, quod in Terræ) Catechu (*per Acetum dest.*) extractione aliquando invenimus: siquidem è vegetabili profapia, (*cum Mineralem, potissimum è Terrarum ibi natura, per Itinerariorum relationes tum crederemus,*) esse docuit peculiari Tractatu Cl. V. D. D. Hagedornen. quæque ex Anguriis, Asparagis &c. adduxit laudatiss. D. Velschius L. I. Hecatost. obs. 78.

Vulnerariorum diureticorumve succis vel decoctis &c.

Ita A. S. Carduibened. Scordii, Ononidis, item Salviæ ac Lupuli l. c. recenset : ac copiose similiter ex Alkekengi, Hederæ terrestris, pulmonariæ arbor. Plantaginis &c. spissamentis secedit.

Nonnunquam etiam per accidens subsideat.

Dum v. g. incrassatio succorum est insufficientior ; indeque proculdubio bolare modo dictum A. Salæ concrementum, succo ad sextæ tantum partis remanentiam evaporato.

(Uti nos quidem aliqua tentavimus) invenire potuimus.

Nec tamen hinc plane sunt effœta ; ceu in Ononide & Alkekengi deprehendimus. Item in Plantaginis sedimento simili, inter Hepatica &c.

E volatilium verò vegetabilium Salium censu &c.

Dari enim (*plus minus, pro cuiusvis simplicis natura, seu aciditate forsitan inibi prævalente, volatilesque sic particulas retinente*) talia, & quidem citra (*exceptionibus hic forsitan expositam*) fermentationem aut incerationem præviam, per simpliciore saltem resolutionem, forsitan vel Fuligo ostenderit, & jam olim, cum circa summitates & semina non adeo aromatice oleosa occuparemur, etiam simpliciter tantum, & citra Calcis vivæ similitudinem additionem ea destillationi subjiciendo, disjecta (*quasi per sylvestre quoddam Gas,*) sub Volatilis lanuginosi Salis eruptione, retorta non una didicimus. Sic usitatum (*sub liquoris forma,*) tunc quoque erat famigeratiss. D. D. Glassio, quod copiosissime è siccatis Vini fecibus per retortam provenit, imo expositis figulino furno, in olla tecta eorum frustis, desuper insigni quantitate sublimatum aliquando notavimus

mus; alibi inter Salis Tartari Volatilis species relatum; (*quod qui Sal Tartari fixum hic præsupponunt, forsitan videbitur inconvenientius:*) alibi, quod etiam D. D. Schröckius refert, vermiculis in fecibus situ obfatis natis imputatum. Verum, qui recentissimas, statim post primam Musti f. novelli Vini (*circa quadragesimale tempus*) separationem, & ardentis spiritus abstractionem, ad Solem vel in furno ficcari vivimus, tale quid, ea præcipue copia, è compactis hujuscemodi thrombis concipere tantisper nequimus. Glauberianum modum per peculiarem Furnum profecutus est D. D. Rolfincius Chimix l. 5. f. 1. Art. 1. c. 11. Et in Retorta paulo capaciore procedit opus similiter, præcipue in plantis amaricantibus, (*præsertim post compressionem aliquantum incalcescentibus,*) acrioribusve. Sique violentiora hæc æstimentur, etiam mitiori calore Salinæ Cochleariæ, Nasturtii, Sinapi, Piperitidis, Urticæ, &c. particulæ secedunt, gustu, ebullitione ad concentratiora acida, ac coagulo tandem perceptibiles. Et si quæ amplius in exemplum & contra D. Zwelferi, (*quod miretur aliquis,*) sub Pharmac. Reg. p. 216. negativam, (*forsitan sub fervore disputationis contra fixiorum simplicium Aquas*) adduxit ante aliquot annos Nobiliss. D. D. Wedelius, in peculiari tractatu de Glasti Volatili sale: quod cum per insignem Evaporationum Acredinem, nares & oculos perquam ferientem, primus hic observasset, amice adhuc ante abitum nobiscum communicabat; utrobique tamen non sine quadam circa universalitatem hæsitatione: quo, cum de Amaricantibus jamdum ex parte constaret, alia quoque inconvenientiora præcipue visa, ulteriori experientix similiter subjicienda putabamus. Serenissimo sumptuum ac laborum subsidia gratiosè offerente.

rente. At interveniens ejus Morbus cum recidivis, impedimento erat, quo minus vel circa Lilia convall. (*tanquam facillimæ post paulo duriores tractationes putredinis,*) ea quidem ratione, & ceu in Aprico, (*dum secretior fere tum temporis Liqueor, post diuturnam in cella repositionem penetrantissimus D. D. Wedelio quoque l. c. c. 3. notatus, per enchiridis disparitatem æstimari forsân potuisset,*) quidquam tentare quiverimus: uti nec circa vulgare Gramen: cum Fænum adhuc humidius, inconsiderate conditum & ad flammæ penè eruptionem incalescens animi olim gratia cum aliis bina vice distrahentes, nil urinofî, sed mucidum saltem vaporum odorem percipissemus. Quercus demum folia, (*tanquam sub adstrictione sua quasi Vitriolica ab ejuscemodi volatilitate perquam remota,*) Glaſti modo in glomos (*facilius quam siccius Absinthium,*) redacta, post justo quidem diuturniorem asservationem, in se accensa, expirarunt in superimpositum instrumentum Liqueorem, herbacei quid olentem, simul tamen, inter diffusius phlegma, salini aliquid sapientem; ut pro obscuratorum expeditiori manifestatione, spiritum Vitrioli rectific. ac concentratiorem, (*conjecturali nec adeo perceptibili proportione*) instillaremus; post lenissimam evaporationem coagulum aliquod salinum quasi Ammoniacale nacti: ac dubio procul plusculum, si recentiores globos parili ratione tractare licuisset. Atque hæc sub observationis istius initia, quæ pluribus experimentis c. l. ampliavit ac dilucidavit postmodum Vir curiosissimus.

Suffecerit nostræ intentioni vel unicum ac parabilius.

Aut in contractiori Praxi, sufficientiumque Anima-

malium intuitu, quandoque forte nullum : siquidem Sal Tartari volatile laboriosius fuliginis Fecumve Vini (*citra tadiofas resuscitationes*) graveolentius videbitur, aut uniformia sunt omnia ; quod de suis per extremam putrefactionem peculiari modo præparatis, concessit in Transactionibus Anglicis curiosus D. D. Cox ; Evaporationes autem Glasti imitatione collectas odoranti ac gustanti, sub percepta diversitate aliqua, quadantenus fieri posset dubium : ceu D. Wedelii re&ificatus quoque spiritus post annum non unum, Isatidis in areis suis odorem & in sapore simile fere quidpiam, inter urinositatem suam præ se ferebat : Oleosique aliquid forsitan hic quoque Salinis particulis, vel Fuliginis exemplo, sub prima præsertim separatione adhuc complicari posset ; cum per artem hodie, alia licet enchirisi, tantisper tamen liberaliusque sociari queant.

Inter tot hætenus processus, parum vel nil, aut inversum potius quidpiam post varios labores tandem relinquentes.

Exemplo sint tot circa Sal Tartari Volatile conquirendum processus, quorum haut paucos Dissertatione peculiari tum retulimus ; Materia inferius suo loco commodius consideranda.

Idque forsitan commodissime liquida seu spiritus, uti vocant, consistentia.

Licet & sub hoc adservandi modo Salis Tartari Volatilis Fecumque Vini æque ac Calcis vivæ urinofus spiritus, eo ipso fine mediocriter solum re&ificati, semet (*quamvis vitrosat obturato,*) tractu temporis tamen iuduxerint, vappæ quasi tantillo relicto. In Animalibus v. g. Cervino, Viperino, Ammoniacali &c. re&icatoribus solitariis vel

Corallifatis Solive sociatis id alias quotidianum est.
Per Salis autem vel Vitrioli spiritum qualitercun-
que ligata, &c.

Item per Acetum destillatum; quo famosissimum tum Sal Viperarum volatile figi, superioribus lustris nonnulli judicabant. Spiritus Salis autem, vel Vitrioli, (*Glaubero etiam hunc in finem propositus*) hic quoque; secundum Zwelferianum. circa sal viperinum, modum, p. 275. haut difficulter applicari poterit. Quod vero interea duo hæc invicem saltem (*citra notabiliorem inversionem*) complicentur, per utriusque recuperationem, (*Urinosa sc. partis, adjecto Alkali; Acida, associato Marino vel Minerali aliquo solubiliori,*) fatis nunc notum est: quemadmodum & experientia, (*præter faciliorem Evaporationem, materiaque cujusdam quasi sulphureæ, sub acidorum instillatione separationem,*) constat, quandoque simplicia nilque sic passa hujus generis Salia, inter penetrantiam evidentiolem, in Cephalicis atque Malignis inventa fuisse præsentiora.

Nec adhærens empyreuma in solidum ita deponunt.

Nisi per tædiosas fixationes ac repetitas resuscitationes, (*cum multa interim dispersione,*) ab adhærente, præcipitationique tum cedenti sulphureitate vel (*remissius licet,*) per simplicem solum solutionem atque coagulationem magis liberentur.

Cum specificas vires Vulcanus oppide præcidat vel alteret &c.

Deleri enim penitus similiter vix dixerimus simpliciter: dum Sali fixo disparitatem quandam hic suo pariter modo, absque tamen eminentia in certis destinationes tribuerimus: uniformem configurationem, complicationem, mobilitatem &c. (*per*

diversas præcipue caloris seu Ignis gradus atque species,) deduci adeo credibile, vel differentiam illarum circa odorem, saporem, consistentiam &c. intuenti protinus probabile sit. Experientia ostendit, in Malignis spiritus cornu Cervi & Urinæ, (*utroque licet penetrantissimo,*) diversitatem tamen aliquam in operatione reperiri, sicque forsitan Helmontio (*Tract. Sextupl. Digest. & tr. Aura Vital.*) Sal urinæ secundum species Animalium differt: & sanguinis humani ab Urinæ dicto sale non differt, nisi quod ille Epilepsiam curet. Plura pro more eleganter hunc in finem proponit Excell. D. D. Borrichius, Sapiens. Ægyptior. l. 2. c. 4. Suffecerint nihilominus interea in compendiosiores usus duo illa: Cervinum & Armoniacale: cariore nec penetrantiore vel re ipsa validiori, sætentiore interea Viperino, curiosiori Eboraceo Monocerotis marini, Ungulæ & Cornu Alcis, Cranii humani &c. tantisper sepositis.

In proprio scilicet spiritu sive liquore, cum aliquota spiritus vini parte, super cineres vel alcali quoddam, pro more rectificato, dissoluta:

Sic enim (*pro ratione tamen Volutilitatis*) constantior ac durabilior plerorumque videtur unio, quam si solitarius, hic perquam se una subducens Vini spiritus reciperetur.

Supervacaneisve prius fixatorum, resuscitationibus, imo ipsis fixationibus &c.

De quibus in exemplum D. Zwelferi & D. Takenii concertationes circa adeo superioribus lustris decantatum æstimatumque Sal viperinum, vel primo saltem capite super Hippocrat. Chim. legi queunt. Sane ut laudatus modo D. Zwelferus vulgaris quoque Salis (*per commune s. marinum*) falsationes

tiones p. 274. Animad. alibique detexit : ita isto etiam tempore nimiam secretioris copiam diffidentiores quidam mirabantur, exoterici aliquid urinosi vel Ammoniacalis inibi suspicati : ceu postmodo de Sale Tartari Essentiali id c. 1. Zwelferus adseruit. De cætero semel ac considerate fixatum nacti, denuo ac citra specialio rem rationem levare nollemus ; postliminio sic pristinae disparentiæ expolito sublimato ; sique major fuerit Salis volatilil figendi quantitas, perdito una tum spiritu acido figente ; utpote cujus sextuplum aut amplius, pro acoris modo, facile requiritur. Frustraneus circa Sal volatile supra cornu Cervi ustum labor olim, alias notus est : & quantum D. Zwelferus (*Animadvers. p. 276.*) alii que cum sale Fixo (*infido sane volatiliun socio,*) Calce viva similibus que profecerint.

Diversimode per Aceta tum vegetabilia tum mineralia institutis.

Ita D. Zwelferus in manuali sua communicatione, Anti-Taken. c. 1. coram hoc, Vitrioli spiritum adhibuit : in publicatis autem postmodum Animadversionibus Salinum. Glauberus parte 6. Pharmac. Spag. similiter Vitriolicum super sal Urina; genuinum hinc Alcahest, etiam è quibusdam F. M. van Helmont, (*qui a mentalium inquisitoribus haut adeo erat facilis,*) verbis sibi promittens ; in exemplum Elixir. propr. Essentias &c. trium Regnorum separationes adducens. Sed & D. Rummelinus jam pridem in Compend. Hermet. ejusdemodi coagula proposuit, ac in specie spiritum Urinae volatilem, reliquumque è capitis mort. sale destillatum, acido cuidam conjunctim sociatum, salina forma ad grana aliquot commendavit. Oleosa demum, (*interea temporis, postquam hac*

forent edita, partim commendatiora, partim vulgati-
 ziora) huc, quia ex Animalia familia facilius copio-
 siusque habentur, pertinent; fereque se ut subsidia-
 rium aliquod aut incitamentum Helmontianæ vo-
 latilisationis (*de qua inferius*) habere videntur. Fixa
 enim jam olim C. Cunrad. part. 1. Medull. dest. p.
 13. cum oleo & spiritu ardente, (*quibus post Crol-
 lium in Elixirio uterino, etiam Extracta propria, ceu
 in Zwelferianis quoque Mantissæ p. 423. Essentiis,
 superaddita sunt,*) exhibuit in Sylvianis vero Mix-
 turis, (*quibus quasi præivere saturatissimæ Glauberi
 Part. 1. Pharm. Spag. ex Oleo saltem & spiritu arden-
 te Tartarificato Essentiæ,*) cum adhuc secretiores es-
 sent, statim se prodebat spiritus salis Ammoniaci;
 & cum post menses aliquot, ut vitro sat obturato,
 plane se omnis subduxisset volatilitas, in fundo vis-
 cidam olei Citri guttam relinquebat; processu facile
 postmodum hinc exsculpendo; nec incommodo
 iis, qui Olea Saliave Volatilia ferre queunt, Medi-
 camine, si prævalens ut plurimum urinosus odor
 additione competentium Tincturarum vel Essen-
 tiarum, (*ubi præ Aquis quoque Cordialibus spiritus per
 infusionem Theriacales plerumque aptiores invenimus,*)
 ulterius obnubatur; ejuscemodique Formula, sive
 magis Nervina sive magis alexipharmaca, in am-
 pliores apparatus, dum interea vel in Tinctura Be-
 zoartica Mixturave s. (*loco spiritus Tartari cum spiritu
 Armoniacali urinoso, Vitrioli saltem rorido, Theriacali
 urinoso, Vitrioli saltem rorido, Theriacaliq, infuso para-
 ta*) compendium inveniri poterit, & in paulo diffu-
 siori vehiculo (*alias salis illa oleique copula ex parte
 solvi occipit,*) complaceat; sive simplici, (*v.g. spiritus
 urinosi fortioris unciis duabus, olei pro subtilitatis ra-
 tione dimidia usque ad integram spiritus ardentis re-
 elif. quinque vel sex præterpropter*) constet; sive sub-

subsequa infuper horum Destillatione : Vel Aromaticus saltem salis Armoniaci spiritus per simultaneam abstractionem, (*qualem quoque D. Deckerus in Exercitat. Pract. c. 5. ex Armoniaci salisque Tartari ana libra dimidia*), spiritus Vini quatuor, Vini generosi duodecim, & specierum Aromaticarum affiniumque cordialium, carminativorum ac pectoralium quinque fere uncis descripsit,) præparatus substituitur. Ceu de Theriacalibus f. Viperinis vulgo venalibus, fereque sic Salium olim sacerdotium æmulis, paulo ante è D. Zwelfero notavimus. Remanere vero in plerorumque omnium Cineribus falsi quidpiam, ad minimum sapore, (*si propter parcitatem, oculis coaguli forma nequeat,*) distinguendum, negari nequit : & huc ipsorum Ossium ac Cornuum incineratorum elotiones apud accuratiores Mètallicorum Probatores, præter alteratum sub prima talium extinctione Liquorem, forte referre posset aliquis : Licet ista ab ejuscemodi commercio, (*æque ac Mel, in quo tamen debite incinerato vestigia quædam alcalina percipiuntur,*) penitus quasi absolverit. Helmontius tr. Tria prima & c. 3. Lithias. Interea tamen evidentiores virium in Compositis Essentiisve suis è Tantillo intensionem (*ceuv. vel inter recentiores P. I. Faber in Myrothecii libr. 1. sæpe non sine aliquo excessu, & nuper Bolnest. in Auror. Med. p. 1. voluisse videntur;*) aut v. gr. vim sudoriferam hinc in Cornu Cervi usto (*uti varie olim disputabatur,*) præcipue haud expectaverimus ; publicisve usibus vel sola parcitatis causa id destinaverimus. Ut enim ex. gr. è sanguine (*commodissime citra laticis proprii effusionem,*) destillato proveniat plusculum ; è Carnosis congeneribusque partibus parce satis colligitur, & D. Zwelferus è mille Viperis vix unciam satis hujus promittit : è viginti

quatuor successive aliquando collectis, tandem forte grana sex; è Sciuris quatuor, quorum Sal formulis suis contra Vertiginem inferere solebat olim D. D. Rolfincius, vix totidem grana habuimus: curiosissimus, & qui de his Actorum Hassnienf. volumine 2. observatione 60. &c. amplius oppido legi meretur, D. D. Borrichius ex Aquilinæ carnis unciis viginti, scrupulum unum. Ex urina similiter paucissimum, communi pene simile nobis sæpius provenit, quod pridem etiam Helmontius c. 3. de Lithiasi notavit, & suo modo quasi duplicavit, &c.

Partim exiguus effectus, &c.

Nec tamen plane nullus; præcipue Diaphoreticus aut Diureticus. Remanere enim in iis quoque, vel quale quale quidpiam, è tot differentibus subjectis, præter saporis coagulique diversitatem, haut penitus colligeret denuo forsitan aliquis: Vi absterfive Laxativa, aliis Alcalibus in ea, (v. g. ziiff *D. Rhedi tract. de Viperis,*) quantitate,) *confert. in sic aliorsum eunte,*) communi, nihilominus persistente. Nec porro tamen hinc evidentiosem in compositis Essentiisve quibusdam, (*e volatilioribus Animalium partibus concinnatis,*) ab accessorio capitis mort. tantillo, (*veu vel inter recentiores J. P. Faber Myrothecii l. 1. sæpe non sine excessu, ac nuper Bolnestus in Auroræ Med. p. 1. voluisse videntur,*) Virium intensionem expectaverimus: aut ex gr. vim Cornu C. usti (*toties olim ex eo capite disputati,*) adeo deduxerimus: de promiscuo (*ut speciales quædam Sal Sanguinis humani aut Cancrorum voluerint,*) Officina- rum usu vel in conjunctione, per eam ipsam quoque parcitatem alias forte securi.

Nec in marinorum ac mineralium quorundam cremore calciformi, qui scilicet ex ustulatis & aqua simplici postmodum perfusis simplicibus, æque ac olim è calce viva communi &c.

V. g. Coralliis (cum specialiori nonnullibi expectatione,) cochleis, conchis similibusque Testaceis ustis; Batavis, (ceu notum) Calcis vivæ saxatilis loco passim usitatis. Et hujus quidem Cremor extus in ulceribus fordidis dyssepuloticis &c. haut inefficax: in exulcerato vero Cancro spina ventosa, Nattis &c. circumspectæ adplicationis indigus, interque quæsitæ separationes dolorem & fluorem haut raro magis irritans. E residuo autem Coralliorum, (peculiari Tinctura pridem à nonnullis sic destinatorum,) Crytalli, Silicum, (cum sale Ammoniaco destillationi, usque ad urinosæ volatilitatis separationem subjectorum) post quaecunque istius deliquium sufficientemque dilutionem, parile quoque concrementum, (sed in fundo, & ut integri tantum solutio) provenit; (ceu in Schröderianis etiam D. D. Hoffmannus postmodum l. 3. c. 8. notavit:) æque ac è Glauberianis (Furn. 2. per capita aliquot sub Liquoris silicum nomine adeo tum commendatis) salis Tartari dictorumque Silicum vel Arenæ colliquationibus, moderate (alias affusa copiosiori aqua quoddam potius Magisterium subsidet,) dilutis aut deliquatis. E pulverato Talco, inter ejus cum Aceto destillato ebullitiones, tenuiores adscendunt eo apud D. Schröderum nomine particulæ: coagulatur desuper (variegatum per actionem aëris) Vitriolum in affinem Mynsichtio ita dictam Animam, & si quæ sunt amplius.

Certe quoad ipsas solutiones, diffusior quoque praxis haut ultra duas hac tempestate exigit :

V.g. Martialem quandam aperitivam ; ubi Vitriolum Martis factitium facile præque aliis hujus generis salinis concrementis suffecerit : & Saturninam ; five saccharum vulgare cum Aceto solum destillato, five Zwelferianum cum Æruginis spiritu fuerit. Ni Alumen forte dulcificatum, ac Vitriolum mart. calcinatum adstrictorium, (*dum Ærugo crystallifata spiritus caussa potissimum paratur, & in chirurgicis ipsa æruginè vel Vitriolica Veneris solutione facile suppletur,*) superaddere placeat. Corallina enim, &, siquidem placeat, oculorum Cancrici liquida forma fere videtur aptior; reliquorum, Margaritæ, (*scilicet,*) Crystall. Lapidis Lyncis, Judaici. Nephritici &c. adhibitio in substantia plerumque præsentior.

Per immerentium torturas, & calcinationes aut menstrua penitus aduersa procuratas.

Exemplo saltem sint Corallina; & qui talium quidpiam jam olim diversimode quæsitum sit per varias istas calcinationes, solutiones in spiritibus etiam salinis, Nitrosis &c. præ Acetosis vulgaribus, eorumque (*è vegetabilibus nonnullis*) affinibus, longe ingratiore coagula relinquentes, aut in succis vitriolice-acidis, simplex arrosum tantummodo, (*vel maximam partem*) dimittentibus : item per Alcalinas, (*Silicum instar*) Glauberi fusiones aut ejusdem cum Tartaro (*F.2 c 77.*) coctiones, Nitri in Nitro corallifato associationes; vel super Saturnum, cujus anima sic (*in Nitro anodyno minerali Saturnino*) saturari inque refrigerando intendi dicitur, Deflagrationes : processu tamen vel Addi-
ta-

tamentis Corallorum naturæ seu destinationi plerumque parum convenientibus.

Quod autem his nonnulli superioribus annis solutiones marinorum & ostracodermorum cum Aceto destillato factas tanquam corrosivas annumerarint, constat quidem:

Sali hoc Perlarum superiori seculo contigisse, multotiesque Chemicis remediis à Billichio quoque, (*Thessali redivivi, c. 15.*) nonnullisque postmodum objectum fuisse, notum est; observatione vel relatione de Episcopo quodam Uratislaviense, ac Marchionissa aliqua in Craton. l. 1. Epist. 2. ansam dante. Verum Aceto, etiam plenarie destillato abstractivè phlegmatis residuo, (*alterutrum enim Radicati nomine intelligendum videtur,*) aut paratis inde solutionibus vitra, etiam Abiegnæ tantum profapiæ corrodi, (*quod ibi allegatur,*) hæctenus quidem non observavimus. Et Paracelsista ejus temporis forsitan aut proculdubio alterius sortis Menstruum adhibuit: ceu inter recentiores quoque variationes, v.g. Saturni saccharum, Aceto spiritu Nitri exasperato confectum, à simplici usuali vel extus saltem & in Topicis, per quam differre haut difficulter deprehenditur; nulla vero ex adverso è Coralliorum solutionis Acetosæ (*simplicis, aut in Tincturæ-formem Liquorem redactæ,*) considerata moderataque exhibitione noxa. At enim quid apud Magnates nonnullos frequentius, quam ut ob exotericas ut plurimum commendationes singularioresve Titulos cordialibus. (*ita laudatis,*) stomachicis, Antihypochondriacis, Nephriticisve quibusdam nimium adhæreant, & per ab usus equidem stomacho molestiam non unam, majores in Hypochondriis turbas, aut ad Renes Tartarum eo magis

cieant. (*Quo Historia Zwelferiana de restantibus Magisteriis forte pertinet.*) Ne fervidius tum temporis in Chimica odium allegemus; & quod ab æruginosa quoque bile vel acido pontico pariles in ejuscemodi Personis maculæ aut arrosiones (*quales bis in Nobilibus vidimus,*) vel extremæ attenuationes stomachi, (*ceu de Imperatore Ferdinando III. D. Hæferus in Herculo suo refert,*) oriri queant.

Eo ipso tamen (uasmet & aliorum, eodem interveniente præparatas Tincturas, & c.

V.g. Martis, Saturni, Antimonii; Crystalli porro vel Oculorum Cancri Liquores ac coagula; ipsamve fere Coralliorum cum spiritu Salis proprii Hartmanno in Croll. paratam aliisque postmodum haut parum æstimatam Tincturam.

Et ex parte ipsamet solubilia per spiritum æruginis Magisteria eidem nota immerenter involverunt.

Siquidem præcipuum Aceti quasi concentrati genimen habebitur. Cæterum & Salia volatilia mineralium huc pertinent; uti ex.gr. è Sale com. ac Gemmeo in destillationibus suis levantur; commodissime vero spiritibus prolectis redunienda. Ammoniacale quasi quoddam, à natura sublimatum, curiosissimo quoque D. Wormio notatum, & Anglicæ Regiæ societati, secundum Aëtorum philosoph. annum 1669. in frusto quodam missum, alterius considerationis atque classis est; nostræ vero potius succineum, olei parergon, adeoque tum pro lubitu destinationibus suis accommodandum. Nam ipsum quidem succinum è Minerali esse familia, cum hodieque haut pauci dubitarint, eoque luculentam quoque deflagrationem ejus negarint, post versatissimum in talibus (*utinam haut adeo, vitio secu'i, affectata Latinitatis*) Agricola & D. Auti-

Aurifabrum, Archiatrum Prufficum, (*l. 4. Cratoniar. Epistol.*) & nuper (*in Ephemeridum Gallic. Tom. 3.*) D. Schefferum atque Hefelium recentissime satis ostendit autoptis M. Hartmannus in sua Succini Pruffici Historia lectu digna. Porro vero & Salia quasi essentialia è Marinis Mineralibusque per coctiones &c. quibusdam posse colligi, interea nunc similiter magis innotuit, ac D. D. Borrichius etiam p. r. c. 4. Sapiens. Ægypt. quædam proposuit: quantitate in se oppido quidem exigua, quæ tamen rei demonstrandæ, ceu in permultis aliis, tantisper sufficient: ad Tophaceam autem aliquarum Aquarum materiam, vel accidentario nonnullis admixtum Sal com. vel seminitrosus reduci forsane nequeunt; uti similiter fortasse nec ad intimioris admissionis ipsius Aquæ s. salinas particulas, post digestiones seu putrefactiones, demum, copiosissimasve exhalationes (*quorum neutrum tamen hic contingit, & sedimenti simplicium divaporationum parcitatem supra jam notavimus,*) suo tunc modo deprehendendas. Explicatione interea hujusmodi Actionis aut dissolutionis haut adeo prona; Incallescenciæque ac (*in Rubiginem*) concidentia limaturæ Ferri Burrhianæ, vel Minerarum quoque salino sulphurearum accumulatarum fere simili; nec in exigua ea (*praesertim pro Burriano experimento,*) Aquæ quantitate, seu à salinis istis specialiter, seu ab ipsi Aquæ intermixto, (*quod etiam curiosissimo D. Maijow Tr. a. de Nitro c. 15. placuit,*) aliterve hic intercedente Aëre (*tanquam alias separatorio, fermentativo aut salsedinis promo condito quodam,*) citra multas adhuc difficultates adeo facile deducenda.

Eleofacchara, ut portatilia nec magnatum Mytheccis interdum incommoda sint;

Excogitata ab A. Sala, (*Essent. Vegetab. Appendicenum. 20. & Saccharologia p. 2. c. 15.*) cum similes aliorum, (*ex Oleo & Sale proprio*) Mixturæ superficialiores, nec congruæ invicem; Saccharum autem hunc in finem convenientius ac neutrale quasi foret. Quod autem hujus unciæ Olei destillat. scrupulus unus aut duo, pro expetitæ scilicet consistentiæ vel subtilitatis oleorum ratione plerumque sufficiant, aliunde notum est. Mynsicht. sect. I. quatuor (*sed humidiores hinc Mixtura,*) de oleo Citri posuit; annexo modo, quo gratiora è succo hujusmodi Corticum expresso, (*subtiliori adhuc, si digitis eos complicando in saccharum explodatur,*) præparentur.

Ni forsitan unicum aliquod Diaromaticum compositum placuerit.

Talis A. S. l. c. meminit, Ambra, Moscho, Essentiisve constante. Et aliquod D. D. Rolincius l. 4. f. 4. Chimiæ proposuit, partim Saccharo ad imitationem Magisterii cochleariæ D. D. Michaëlis, cum succo proprio (*cui alii Tritici vel Avena pubescentis expressum substituere,*) vel Tinctura aliqua Aromatica, Magisteriove quodam vegetab. Mynsichtiano tincto vel saturato constantia; partim insuper ad instar Trageæ pulveribus vegetabilibus aut Martialibus sociata; quæ tamen, ut & Moschardina, turbidiora & dispersis inibi pulvisculis vegetab. turbidiora ingratiore reddunt Vina similiave vehicula: haut adeo interea difficili hujusmodi Mixtura, etiam citra Moschum atque Ambram fragrantissima, proportionali saltem, adeoque manuali, (*tanquam in additione vel subtractione*

certiore) Oleorum competentium, (quo etiam spontanea Aquarum Apoplecticarum, Carfunkuli &c. sua pertinent;) confociatione.

De specierum ac pulverum officinalium inconciosa profusissimaque (pretiosiorum cum vilissimis, durabiliorum cum fatiscentibus &c.) compositione.

Ita qui v. g. horum Formulas ad literam secundum usitatissimum hactenus Dispensatorium parere voluerit, supputatione facta facile Margaritarum tantum, ut (præter Gemmas, unica saltem Formula sufficientes,) Ambram atque Moschum taceamus, uncias sex & amplius infumendas inveniat. Et quæ supra de nimietate ipsa, (spes substituta hodieque magis adhuc crescente) adduximus, hic non repetemus.

Dum pro affluetudine vel confidentia, modo familiares & usitatæ hactenus nominatioribus Dispensatoriis compositiones ac Formulæ, modo Mynsichtianæ. Zwelferianæ alorumve expetuntur; aut Privatæ superadduntur vel subordinantur; plerumque tamen, ceu alibi jam notavimus, ordine saltem aut pondere Ingredientium aliquantum, vel per grana quandoque variato; uti soli pulveres Bezoartici, (quasi pro singulis olim Scholis Logica atque Grammatica peculiæ,) exemplo esse poterunt. Ut v. g. sit pro Infantibus quidem separatim Pulvis quidam laxativus, Antepilepticus & Anodynus: pro Adultis autem similiter Pulvis quispian purgans catholicus, Bezoarticus, Anodynus, Pectoralis, Pleuriticus, contra vermes, & in diffusiores usus forte Aromaticus Polychrestus, Ambra, Moscho, oleorum destill. vel Essentiæ Castorei guttis aliquot, radice Aronis præparata &c. ulterius

rius Cephalicis, Cardiacis stomachicis, (*instar Tragacantharum*,) Uterinisve applicandus. Quamvis & pro horum aliquibus simplicissima vel extemporaneæ Mixturæ quædam intentionibus quamplurimis in contractioribus Myrotheciis æque vel ut plurimum satisfacere queant : magisque adhuc in Reliquis nonnullis Affectibus; ex. gr. Epilepsia; Bezoartico quodam per Cinnabarim utramlibet, Antimonium, aliave habita specifica, in Febribus, Specifico febrili per Antimonium diaphoret. aut Joviale aliquod, &c. (*præter Salina*,) haut difficulter alterando : Hepatico quodam roborante, ni in diffusiores usus seorsim placeat, per Essentias vegetabiles Tincturasve Martis, Coralliorum &c. pariter supplendo : in Dysenteria ingredientibus pro malignitatis ratione oppido variandis, nec tantopere sufficientibus solis quasi adstringentibus : in Cachexia Martis præparati dosi, pro subjectorum natura haut uniformi : in Calculo, tot ejus, (*quousque quidem pertingere queunt*,) Euphoristis, solitariis aut opiatis : in Partu difficili, vel Anguillæ hepate, Borrace &c. contra Abortum, saltem Coralliis cum opiato; in Casu præcipiti, vel oculis Cancris aliisve tumorum experimentis sufficientibus : Sternutatorii, alias passim venalis, & contra Strumas eadem est ratio: ac Cucuphæ Sacculique cord. longe commodius cuivis extempore aptantur. Cyprios vero & Dentifricos Aulicæ inter mundum suum alias satis norunt.

Fallimur autem, an (uti experientia confirmati non fallimur) totum hoc octo vel decem ad summum formulis, pro dispensationis scilicet facilitate.

Tædiosum enim foret v. g. Magisteria pro singulis

gulis Purgantium dosibus oleoso quodam subigere: Pufioni quod è Diaphoreticis, Præcipitantibus, Epilepticis Anodynisve sumat granulatum aut grani particulis conquirere : in Epidemiis malignitatibus morari decumbentes &c. Præterquam quod Aromatica subtiliora in compositionibus nonnullis vegetiora fere., quam si seorsim pulverata reponantur, servari videantur.

Aut etatis vel affectuum (eas omnino præcipitationis vel inversionis causa exigentium, vel alias admittentium) ratione &c.

Pueris enim sua (*qua paulo ante posuimus,*) Antepileptica, Opiata atque Purgantia peculiarem componendi rationem exigunt, ut pro annorum sorte; & novellis etiam sint divisibilia: quod Antelmintico quoque cuidam Pulveri Mercurii dulcificati respectu competit. Sic exadverso Senes exucco minusque aptabili ore graviores & subsidentes pulveres minus commode è cochleari exhaurire cernimus. Quantum hac procedendi ratione, etiam in aliis extra stomachum affectibus, in stomacho tamen nihilominus præstetur, deducere hodie quidem est supervacaneum. Interea alios insuper agendi vel alterandi modos, ad præcedentem, (*citra nimiam subtilitatem*) haut adeo reducendos, non excluderimus. Et ut certum est (*pauloque post notavimus,*) Liquidis semper aut satis commode, vel citra factum ægris fucum, omnia haut posse transigi, vel complurium stomachi affectuum, Alvi fluorum, Cachecticorum, Febricitantiumve exemplo: ita quoque volatiliorum oleosiorumque nonnullorum partes etiam fixiores ipsave corpulentia quandoque requiri videntur, quo fugitivæ illæ, citiusque aliorum, (*ceu vel spirituosiores talium A-*
que

que, in debiliorum capite ostendunt,) cunctes, aliquan-
 diu quasi sistantur, moram agant, aliudve insuper
 contribuant. Ita Apoplecticis, Epilepticis & fere
 Hystericis, in paroxyfinis suis seu specifica, seu
 (illic) vomitoria ea forma vix aut non quadrant. In
 vomitu sub febrium malignarum initiis, (ni volatile
 quoddam, aliquantum opiatum premittatur,) aliter-
 ve violentiore quamvis similiter opiatum, nihilomi-
 nus rejiciuntur. Et Mercurius dulcis in Pulveribus
 usquedum passim suspectus est; licet in tenerioribus
 quoque, nil inde damni sic (cum subito deglutiatur)
 perceperimus.

*Paucissima solummodo, semet inter se ferentia,
 durabilia, &c.*

Ne Theriacalis quasi Diaprasii mixtura, vel
 confusum olei Scorpionum aut Antidoti Matthio-
 li imitamentum exeat. Nec præter rem, quo sæpius
 delatus cernitur Mynsichtius, in inusitatioribus il-
 lis, oculis Lucii, Faba marina, Lapide stellari,
 Bolo Norwag. Sale panis, Carne mamillarum
 cum Rapunculis &c. peculiare quidpiam ibi quæri
 videatur, Sal Antifebrile Mynsichti è floribus Am-
 moniaci salis, & Alcalibus superius adduximus. Olei
 cinamomi gratia accedente Vitrioli spiritu perdi-
 tur; & hic Pulveribus, (preparatis insolidum aut plus-
 culum constantibus,) instillatus ingrate perit; ceu
 Moschi fragrantia per paulo largiora destillata olea
 etiam odorata; ut foetida illa, v. g. cornu Cervi & fe-
 re Succineum, cum Castoreo, isti in speciebus Dia-
 Lunæ Mynsichti, oleum lig. Corylini in speciebus
 Dia-Mercurii ejusdem, (propueris interea,) supe-
 raddita; Nitrum (stimulans, nec alvi fluoribus un-
 quam adeo conveniens,) Pulveri Dysenterico ejus
 insertum &c. prætereamus. Nec quantum energię
 Am-

Ambraë, dum saccharo ad Tabulati consistentiam coëcto illiquatur, in speciebus cordial. temperatis, similibusque Morfulis contortantibus Zwelferi accedat, (*cum nil ita passa admisceri posset,*) rantisper deprehendimus.

Mole saporeque (tanquam potissimis vulgaris averfationis causis) grata proportionaliter miscendo;

Ne curiosior aut cultior quispiam temere inveniat, in quo hæsitet; si v. g. usitatiorem olim officinalium specierum ac pulverum, (*Solutivi magistralis, Diamargariti cal. Diaprassii, El. Ducis, Diathamaron,*) exemplo, Diagrydium, Pynethrum, Euphorbium Anacardi &c. cum Mineribus, Sena, Iride, Aniso, Fragacantha, Margaritis &c. anatico pondere misceantur; Vel Remissiora quoque semina quat. frigida, Glycyrrhiza, Dactyli, carvi, Anisum, Tragacantha &c. in allegatis modo speciebus, (*quo Ambra, Moschi Camphoraque granula in de Hyacintho, Liberantis, & Pleres Archonticon inscriptis referri possent,*) per grana computentur. Licet interea ipse Compositi effectus equidem è granulati in quavis dosi pondere simpliciter & indifferenter æstimari nequeat; (*quo D. Zwelferus animadversione ad Officinales species, à D. D. Schrockio fusius excussa, inclinare videtur,*) concurrentibus hic, ac in unum quasi desinentibus, (*dummodo alias conspirent, & revera cujusdam vigoris sint,*) Ingredientibus. Nec tamen hinc Prærogativam aliquam obhorum aliquod, (*sape satis exiguum, aut effectu non adeo excessivum,*) quævis sibi compositio (*quod Theriaca Salique Viperino vulgari contigisse alibi notavimus, & inscriptiones quædam v. g. Diabuglossa, Diasuccini, Diaplantaginis*

nis &c. Mynsichti præ se ferre videntur, facile vel indifferenter invenerit.

Etiam citra præviarum extractionum insuccationes aut pinguium (emulforum vel contusorum) accessus.

De istis superius titulo de Præparatis egimus; & quod nec novum nec difficile, interea nec pro feliciori Praxi expeditius sit, Electuaria, Extracta, similiaque liquidiora Pulveratis, præsertim porosioribus aut ficcioribus Viperinorum ac Cervinorum epilepticorum & antipestilentialium Zwelferianorum imitatione incorporare. Emulsa contusaque in frigidantium oleosorum semina in speciebus Diaireos P. R. similibusque ejusdem post paulo protractiorem asservationem (*nec enim parciore quantitas semper protinus consumitur,*) æque rancescere dies docet.

Saccharive (intus data opera corrumpendi) condituras.

Quantum nullis non præter rem & modum passim affricatum, (*& jam pridem candidissimo Salæ Sacchar. p. I. c. 6. taxatum*) Hypochondriacorum nostrorum picrocholorum aut acido pontico vexatorum stomacho conferat. Cardialgiæ hinc, Inflationes, Tormina &c. testantur. Inferiusque de Hystericarum, Lactentium, Dysentericorum &c. incommodis amplius agemus. In specie, ut Pectoralia (*ireata vel tragacanthina,*) id sub lento ac moderato usu in tantum exigant, & nonnullorum simplicium (*v. g. Tormentillæ, Angelicæ, Pimpinellæ, Dauci, Erucæ, Zingiberis, Piperis, sem-Cynæ, Myrrhæ &c. amaricantior,*) acrior, adstringentior aliasve adversior sapor in Elect. de Bolo, pulvere contra calculum A. stomachali Birckm. aut D. D. Zwelferi,

feri, contra vermes ejusdem &c. idem quadantenus equidem (*cum excreſcente hinc doſi*) excuſent : cur tamen ex. c. Cachecticus Querc. (*pro Hypochondriacis,*) vel alicubi ipſe Marchionis, (*pro pueris ad Epilepſiam alias tum inclinantiſ,*) pulveres in ſe non ingrati ita condiantur, vel confectioni Liberrantis Sacchari penidii ac canthii ana ſcrupuli duo acceſſerint, ſolidiorem haut adeo invenimus rationem : uti forſitan nec pro uſuali Hyſterico ac contra Abortum pulvere : ſumentibus alias tum temporis in tormina proclivibus.

Sic è magna Rotularum ac Tabularum (uſualium aut denuo varie propoſitarum,) ſerie, vix ultra Arteriacas ſorte quaſdam (variationis cauſa) comptior contractiorque praxis quidquam exigit;

Alias hac Remediorum Formula, præſertim inter privatas diſpenſationes, & cum Ingredientia, imprimis Cordialia ac Cephalica, tam uſualium quam Mynſichtianorum ac Zwelferianorum in ſe ſatis grata ſumptuque facilia ſint, fere nunc neglectiori. De ſaccharo pro ſtomachalibus, Hepaticis, &c. de talium commodioribus ſuccedaneis paulo ante diximus : Pluresque adhuc vidimus ſtudiis præcipue, Curis, Venere, Ingurgitationibusve exhaustos, adeoque languidiſſimum pro more ſtomachum circumferentes, qui viriles Morſulos atque Mynſichti canthariſatas quoque Rotulas ac conſimilia quaſi Succolatina noctu ſumerent, mane vero multa, (*æque ac per frequenter poſt ſtomachales ac hepaticos,*) ſuborta Nauſea, Cardialgia, & perturbatione Ventriculi, nil minus quam hoc tunc poſſent. Ambræ Illiquationes, Oleorumque poſtmodum admixtiones ſuperius & alibi ſimiliter nota-

tavimus. Revera semper sic aliquid magis disperit. Pectorales vero satisfecerint, si fauces atque larynx inde humectentur : Plusculum Sulphurea aliaque additamenta Thoracica, minutim hac ratione deglutita, in Phthisi, Hæmoptysi, Asthmate &c. raro præstant; præsentiori cæteris paribus integra talium dosi.

*Accedit in purgantibus & Antelminticis drastico-
rum inæqualis interdum permixtio;*

De Scammonii, Jalapii, Gummi que Guttæ præparatis ac Magisteriis nil dicamus, & quod Mercurius dulc. sic quoque suspectus sit. Rotulas sane, v. gr. Zwelferi è Mercurio Vitæ s. aut correcto, P. R. p. 60. æque ac Morfulos olim è vitro Antimonii indifferenter, hisce præsertim in Regionibus (*motu longe facilioribus*) uti nollemus.

*Mercurii dulcis incertis quandoque circumstantiis
suspecta masticatio.*

Qualis oppido non potest è Rhabarbaro, Dauco, Filice, Cyna, Tanaceto, Myrrha &c. Officinalium Mynsichtianorumve ingredientibus non exurgere. Vidimusque præterea haut semel vel hac de causa, aut propter nimiam saltem (*ceu per id sacchari pondus aliter fieri nequit,*) quantitatem, integre (*à pusionibus præcipue, tenerioribusve,*) non deglutita dosi, (*adeoque mota tantum haut vero promotamateria,*) solummodo aliaque incommoda, (*clysteribus postmodo lenienda,*) suscitata.

Circa Aromaticas vero alias notum est, quod vulgatis quibusque in superiores certe parts &c.

Ambra sæpe, Moscho, confectioe Alchermes, exhaustorum capita magis passim replentibus exuberantes, palatumque potius delicatorum, (*ut fere Imperiales ex. gr. Cordialesque Mynsichti Rotulæ,*
for-

forſan etiam regia Cephalica prima, ac Refectiva D. D. Zwelferi confectio,) delinire hinc viſæ.

Extracta talium ſimplicium, ut plurimum effæta ſuperaddentibus, &c.

Uti in ſingularibus, nonnullibi officinarum aut conſiliorum Formulis, circa Cort. Citri, Aurantium, Cinamomi, Meliſſæ, Menthæ, Rutæ, Salviæ, Liliorum Convall. &c. compoſita quoque, (*ex eorum parte, aut deſillatarum Aquarum compoſ. reliquis confecta,*) Extracta, languidiora aut penitus fere exhausta deprehenditur. Nec adeo ſimiliter percipitur, cur loco ipſius Theriacæ vel Mithridatii horum debilitata ſpiſſamenta haut raro, etiam poſt Mynſichtianas Section. ſept. Rotulas &c. (*dum diffuſioris molis adverſiorisque ſaporis alia nihilominus adduntur,*) in ſpecie imperentur. Reſinoſiorum aut renitentiorum v. g. Ligni Aloës, Zedoariæ, Angelicæ, Helenii, Scordii &c. ſi horum ejuſcemodi additamenta in ſuper in Peſtilentiales confectio- nes, tanquam magis portatiles, diffuſioresque in apparatus conferre placuerit, alia tum eſt ratio.

Olei ſimplicis vel compoſiti ſuper ſimplices Aromatariorum Manus Chriſti illitione &c.

Eodem ſcopo, minori vero diſperſione, quam ſi olea ipſa cum Saccharo recocto, uſitato more miſcerentur.

Siquidem omnino res alia ratione compendioſiori- que modo tranſigi nequeat.

Nam & ipſa Maſticatio, ſi caput per nervos aut ſerum ſubrilioremve evaporationem proximius (*vel potatorum, minutioribus vitris citius inebriatorum exemplo,*) afficere dicatur, per ſimpliciſſima nec ignota Maſticatoria (*ut bucellas Eſſentia Succini, Theriacali, Camphoræ, ſperitu C. Cervi, Aqua Car- funculi*

bunculi vel parili cordiali humectatas, spiritum Cephalicum Hartm. Ammoniaci s. & oleosum taceamus,) suppleri poterit; parili sc. Cordialium & Alexipharmacorum ratione.

Confectiones communes & canthidatae, conservae recentiorum siccae, [simplicis sui pulvere plerumque debiliores,] &c.

Gustu à simplicium vigore id facile discernente: Speciosæ de cætero, dum v. g. Primulæ Veris Lilia convall. &c. ita condiuntur: à Quercetano Pharmacop. dogm. rest. l. 1. c. 21. jam olim descriptæ, vulgaribusque tum prælatæ.

Pineis, Pistaceis & Amygdalis quoque etiam modo comminutis.

Incisis potius, quam contusis; in Aquis appropriatis per noctem præviam maceratis.

Vel ipsis Ranarum, testudinum, cancrorumque carnibus facta damnuntur.

Nam profecto v. g. cultissimus Mynsichtius nimium tribuere videtur Morsulis suis reffectivis de Cancris; alias Sulphureis huic scopo minus forsitan convenienter sociatis. Et quantum è renitentiorum istarum carniū, vel etiam (*uti pariter aliis additæ sunt,*) pulparum Perdicum aut Caponum uno alterove scrupulo cum saccharo comesto expectemus? ut cultiores talia (*nec omnium locorum, temporum palatique,*) merito antiquarint.

Arentes hinc fauces (quamvis difficulter interdum) lenitas vidimus, curatum neminem.

Videmus id etiam in Febribus ardentibus, variolis &c. ubi consimilibus Siruporum Conditorumque dulcoribus, ipsoque Diamoron, Dianucum &c. mellaginibus paulo post fauces plerumque magis irri-

irritantur aut inviscantur: ut si collutiones cætera-
que dilutiora Lenientia vel Mundificantia, (*quovis
tandem modo applicanda,*) non suffecerint, vel con-
venerint, olei Amygdalarum dulc. tantillo per vi-
ces linguæ ingesto, lenteque sic deglutito lenimen-
in pusionum variolis præsentius, inter alia quæfive-
rimus.

*Quin potius intensiores inde depascentes febres,
dejectum magis appetitum, festinatosque fluxus
colliquativos.*

A Sacchari, oleosorum fructuum, ac carniū in
stomacho, æque tunc intus, ac reliqua extus, ex-
hausto corruptelis.

*Vel [si quis omnino ciborum & aromatum saccha-
ratorum miscellæ magis &c. confidat] facilit
tunc negotio, ad recentiorum imitationem &c.*

Aucto v. g. Aromaticorum pondere, vel vege-
tiori quodam stomachali superaddito; ceu in
Zwelferianis nonnullis formulis videmus. Omittis
quinetiam prostantibus jam usualium hic seminum
confectionibus; utpote (*ni seorsim parentur,*) Amylo
plerumque magis nunc, quam saccharo obductis.

At missis ambagibus supervacuisque sumptibus.

Acciso Moschi ac Ambræ, inter & post cibos
nescio quas insuper corruptelas (*nam de naturarum
proprietas ipsoque pretio ipse D. Zwelferus class. un-
decima Ph. Reg. monuit,*) nonnunquam ostentan-
tium pondere. Revera porro, præsertim in lar-
gioribus talium dispensationibus, nostræque in-
tentionis intuitu, laboriosior videtur Globulorum
cum Tragacantha (*dum vulgaris confectionis for-
mulæ ibidem, tanquam, uti sunt, æquivalentes propo-*

nuntur,) efformatio; speciosior vero saltem cum saccharo desuper obductio, seu crispatura.

Ita quoque Moschardina vel eorum Analoga; Mynsichtiana, Zwelferiana, corpus sine anima Schröderi, l. 2. c. 86. &c.

Cosmeticos Moschati vel medicati globulos, præter passivè nunc venales, quanam Aula non novit commodiora salubrioraque sæpe succedanea?

Et sale Tartari Aceto s. vel destillato saturato, solutionibus Benzoes præcipitatis, Marcatitis, Saturninis in Liquores medios vel extemporaneos redactis, & si quæ præter Talci fucos Cosmetica Aulicarum, Medicum generosum tantopere haut semper attingentia continent.

Ejusdem sortis & exoleta præterea fere sunt poma Ambra.

Vel pro delicatioribus secundum Mynsichti, Zwelferi aliorumque proportionales mixturas, sed enim & citra pretiosorum odoriferorum nimium in his accessum, seorsim tunc fingi queunt; æque ac sequentia Suffimentorum mage seriæ medicationi supervacanea.

Candelas pro fumo institoribus hodie; & speciosiores contra subitanea, Anfall-Kertzen / etiam conchiliis corallisque conspersas medicamentis relinquamus.

Ceu jam olim à negotioribus introductæ sunt, & in nominatioribus nonnullis Urbibus hodieque contra defluxiones &c. adhibentur ulcus quoque vulnusve citra hanc in fine perfumationem rite deligatum vix credatur. Directius quidem & minori adscendentis fumi dissipatione locum feriunt; Sed brevior vagantis candelæ mora, confertiora

ex iisdem vel consimilibus haut adeo sane caris ingredientibus (*Sabina insuper, corticibus baccarum Lauri, Colophonia, Sandarachæ &c.*) diversimode accomodatis suffimigia. (*suum alias inter lentam con- cremationem magis quam per luculentam flammam agentia*) vix aut non (*inter frictiones, litus aliaque penetrantiora vel constantiora Topica*) superat. Est vero istarum (*der Anfall Hertzen/ uti loquuntur,*) ea antiquitus (*in Collectaneis olim Wurtembergensibus Euporistis*) Descriptio. $\mathcal{R}$. Thuris masculi $\mathfrak{z}$ ss. foeminini $\mathfrak{z}$ ij. Succini alb. citrin. ana $\mathfrak{z}$ j. Camphoræ $\mathfrak{z}$ ss. Mastichis $\mathfrak{z}$ ij. Myrrh. rubr. $\mathfrak{z}$ j. Benzoes, Angelicæ, Pimpinellæ ana $\mathfrak{z}$ ss. cornu Cervi rite pro more cæsi raspati $\mathfrak{z}$ is. Ceræ libras duas: pulverabilia pulverisentur, liquatæ Ceræ permisceantur, & è massa cum tribus Cannabinis, Sericeis, Aureis Argenteisque totidem, invicem ellychnii instar contortis filis Candelæ usualibus pares formentur: quibus postmodum ornatus gratia Corallorum rubr. Matris perlarum, Entali, Dentali &c. frustula extus impressa vidimus.

Uti quoque reliquorum Sief ac Trochiscorum pagmenta inter supervacanea &c. relata sunt.

Horum communiter 45. fere numeramus; in antiquioribus nonnullis plures: cum tamen subducta ratione, non tam in nostros, quam diffusissimos apparatus vel duo forte, (*Pectorales, & Rotularum loco Alexipharmaci*) sufficerent. Supervacuum (*plerorumque dicamus,*) efformationem ac difficiliorem pulverisationem sub classe 12. adduxit quoque D. Zwelferus: addamus, quod virium haut parum, præsertim in odoriferis, frustra sub exiccatione divaporet: nam Tragacantham in Adstringenti-

bus, cum ejuscemodi emplastica in acrioribus fluo-
ribus haut raro simul demulceant, hic non elevabi-
mus. Sief vero, dum octo passim eorum ponuntur
formulæ, polychresta autem Vitrioli albi solutio,
Crocī metallorum infusio, Pinguedo Viperarum,
Colubrorum, Anguillarum, Mustelæve piscis, in-
ter alias extemporaneas ac simplicissimas siccantes
vel detergentes Mixturas, plerisque indicationi-
bus satisfaciunt, unico sub schemate, ad Officinalis
Albi cum Opio, vel Pulveris Ophthalmici Myn-
sichti (*sed accisam hic*) imitationem composito,
pro attemperatione sufficerent; omīssa singulari
illa effiguratione; saltem quia frustranea est: nam
prævia (*& revera indicto Sief Albo tādiosa*) pulveri-
satione pagmentum tale non indiget, siquidem
aquis injecta, per alias necessariam circumagitatio-
nem nihilominus brevi dissolvuntur ac diffluunt.

(*Quo nec pastas pro suffumigiis, licet inter com-
burendum aliquando renitentiores exemerim-
us.*)

Nec repetierimus hic, quæ de Vegetabilium
Saccharique additamentis, ipsoque Moscho pru-
nis una ingesto monuit; si delicatum potius, quam
medicatum saltem suffitum, (*ceū è laminis etiam si-
deliisque fornacum plerumque fit,*) quærimus.

*Et cui bono etiamnum tot pilularum purgantium
masse &c. passim asservantur.*

Ceū ejuscemodi variarum destinationum For-
mulas jam pridem apud Quercetanus, indeque
Mynsichtium, Zwelferum, & passim in potiorum
Civitatum Officinis Privatas insuper (*ultra vulga-
tiores, ad 30. numerum fere excurrentes,*) inveniri
notum, idque cujuslibet delectus est.

Aut per inanes inter se commistiones, accessoriorumve supervacaneorum adjectiones imperantur vel multiplicantur.

More, olim præcipue & donec Purgantium operatio indeque adaptatio paulo clarius proponeretur, haut adeo infrequenti; ut tres vel plures usitatæ Massæ, (*Aggregativa v. g. Aurea,*) Affaireth, Cochia, Sine quibus &c. miscerentur invicem, aut Extractum aliquod, Pulvis, Magisterium &c. superadderetur: ceu in Authorum Consiliis, (*inde tamen temere nunc non æstimandis,*) passim exempla, item in Mynsichtianis Pil. Catholicis cernimus.

Dum due præterpropter Massæ &c. totum hoc negotium expediunt.

V. g. Vegetabilis forte una, (*vel pro robustioribus aut locorum ratione insuper altera;*) altera simul, (*e dulcificato*) Mercurialis. Uti Jalapium nunc est, Magisteriaque compactiora, Extractum Hellebore, Colocynthidis &c. minus interea quadrantibus vegetabilium, præcipue remissiorum pulveribus; Mechoacanna inprimis, Agarico eorumque Extractis.

E vegetioribus minorisque molis aliquot ingredientibus simplicissime compositæ &c.

Per competentes, quo Jalapium similiter, (*præter oleosorum hunc in finem adjectionem aliquam,*) potissimum facere poterit, Pulveres: quod Schröderus jam l. 2. c. 73. notavit. De cætero pro totali massarum incorporatione, si gummosa vel resinosa aliterve viscidiora Simplicia vel Extracta recipiant, Aquas quoque, Succos expressos cerevisiam, vinum &c. sufficere; minus vero, si Pulverulentis solum consent, ex hinc inde habitis,

v. g. super pilulas de Castoreo adsertionibus haut adducemus. De succino Crat. de Bdellio, similesque, item cum Melle quoque Sirupisque (*ut Tragacantham ibi prætereamus,*) subactæ massæ indurescunt tandem, ægerrimeque citra nova accessoria (*Opii modo*) in dosim efformantur. Extracta vero fermentata, ex. gr. Colocynthidis, Hellebori &c. molliores ut plurimum relinquunt pastas: Unde quemadmodum nec Tartarum Vitriol. (*alias hic in permultis compositionibus frequentissimum,*) Zwelferique flores Martis Ammoniacales Vitriolum Martis factit. &c. ita nec ipsa Alcalia, sub moderato pondere, vel ea de causâ exclusâ optaverimus.

Et in rei veritate plerorum chiragogorum seu dirigentium, corrigentium &c. additiones.

Quibus tamen (*tanti olim habitæ, nec inertes*) Cochix, de Fumaria, Fœtidæ, de Colocynthide, de Hermodactylis, Nitro &c. admodum, æque ac recentiores Mynsichti Peruvianæ, Polychrestæ, Hydragogæ, Benedictæ Zwelferi Magistrales Panchymagogæ, Tartareæ Bonzii Schröderianæ, Extracta Catholica ac Panchymagoga officinarum usualia &c. pilularia, perquam destituuntur; penitus vero ex. gr. Extractum pilulare Zwelferi P. R. cl. 7. aliæque nominatissimorum Medicorum Formulæ; nihilominus satis hucusque in suo genere efficaces, & quod aliorum ruit, vel incompetente loco colligitur, subducentes. De quibus inferius peculiari loco.

Ut è frustranea mole 20. (æpe vel 30. majuscula quoque formentur;

Olim præcipue, ut sclopetorum quandoque globulos æmulari, deglutiri tamen, pueri adhuc mirare-

raremur. Cur autem impari plerumque numero, quasi per traditionem, præcipue laxativæ imperentur, aliquoties à curiosulis rogati, expedire commodius tantisper nos nequivimus, quam versatissimi illius Philandri von **Sittenwald** septima, (*Libri sui visionum secundi*) relatione: quod dum inter Milites egisset, ut furta latrociniaque sua sibi feliciter cederent, similiter non nisi impari semper numero exierint.

E laxativis pariter per tot variationes, additiones, inventiones, emulationes &c. ad nauseam usque multiplicatis &c.

Ita, dum ad minimum 14. Usuales Aloëticæ simplices, & aliis purgantibus vel alterantibus diversimode alteratæ in usitatoribus Dispensatorii habentur, apud Mynsichtium insuper additæ sunt Familiæ, Proprietatis, Aleophanginæ propriæ: in Phar. reg. tres ad septem usque variationes: in D. Schröderi l. 2. c. 73. fere plures. Et quot circumlatæ Formulæ, quibus Francofurtenses, Glasfianæ, Würtembergenses, Bavaricæ &c. nunc aut olim celebriores constare creduntur.

Vel unica forsax simplicissimaque compositio in omne quod inde queritur, suffecerit:

Ni forte Hyponchondriaca quædam pro locorum, subjectorum apparatusve ratione, seorsim insuper complacuerit, accessoriis, non tam Purgantibus semper, (*dum gummosa Aloës pars, citra mediocrium accessum, suum sæpenumero feliciter hic transigit, drastica vero ante cibum haut raro quidpiam turbant,*) quam Alterantibus, & quidem vegetioribus Metallicis ac Vegetabilibus nonnullis potius, quam remissiorum succorum pulverumve magmate tunc sociata. Et huc quoque quispiam

Terebinthinam coctam, s. aut (*ad impediendam colliquationem vegetiorumve absterfivorum incorporatio- nem, Cicerum Tartari, Pilularumve Terebinth. Mynsichti imitatione*) augmentatam, specialiores nonnunquam in usus laborisque extemporanei compendium forte referret. Dum Pulveres Cinnabarinos, Martiales, (*in substantia tum magis profi- cuos*) Opiatos &c. per addita Præcipitantia interea paulo diffusiores, perve Hysterica quædam adver- siores deglutire nequeunt, aut inter continuatos Vomitus liquida quoque rejiciuntur, mora quæ- dam in nonnullis Stomachi Intestinorumque vitis vel in odontalgia requiritur.

Alias facillime vel ex tempore pro circumstantia- rum ratione, citra vanam talium asservatio- nem efformantur.

Perquam enim exiccantur; præsertim si Traga- cantha, (*utinonnullibi in Pilulis de Castoreo,*) acce- dat; Quo difficilius postmodum nec si nausea in- terdum vel gravamine liquefcentes; ceu in ipsa eti- am Laudani pilularis Massa tandem cernitur. Vo- latiliores insuper nonnullorum (*oleosæ vel salinæ*) partes successive hinc exhalant: Continuatioque ipsa (*uti si quis Stomachales Hepaticas, Cephalicas, (præsertim mage vegetabiles &c.) ad D. Zwelferi Mynsichtive imitationem Magnatibus delicatioribus- que præscribere voluerit,*) nauseam demum secum trahit. Diaphoreticas aut Theriacales, etiam cœ- lestes, (*in ea Pulvisculorum Liquorumve exigui- tate,*) reliquorumque Specificorum ad hanc for- mam nonnullibi reductionem, uti superioribus annis ejuscemodi (*portatiliū equidem Medicamen- torum*) Thecæ, præci pue in Ducatu Wûrtem- bergico, aliisque inde Aulis haut infrequentes crant,

erant, privatis authorum intentionibus oppido relinquamus.

Ni propter consuetudinem Theriacale quoddam excipias reliquas hujus generis miscellas, vulgares ac correctiores, tanquam manducum horreant:

Nam speciosius præ aliis Pectorale quoddam liquidis Mixturis revera cedit; per se inviscat, siccis (vel applicationis ratione) incommodius. Satyriacum inter æquivalentia nostra minus saccharata, aliaque analeptica, etiam simplicia, delectus hic adeo non exigit.

Cura lenientium, pulpis saccharoque turgentium incommoda &c. alias notoria sint;

Quod etiam D. Zwelferus in animadversionibus super Electuarium Diacassæ ac postmodum in Præfatione Classis 4. Phar. Reg. monuit. Quamvis in ejus quoque succedaneis Purgantibus Cl. 4. & Alterantibus spleneticis, hepaticis &c. Cl. 15. quædam similiter ad dimidiam & integram unciam ascendunt, adversioribusque nonnullis interdum una constantia invenire torte posset curiosior. Interioribus vero hisce in districtibus didrachmales etiam Bolos purgantes ægre deglutiri passim experientia docet.

Tutioribusque & acceptioribus idem nunc obtineatur.

Ceu superiori jam seculo vel Fernelius, (*A Foëfio in Pharmacopœia sua*) hic fere tum liberiori attentior in Methodi Med. l. 5. & 7. cum perdocto Commentatore suo, Guil. Plantio, item Crato hinc inde, Sennertus postmodum l. 2. de feb. & passim in Praxi, P. Morellus in Materia Med. alique

curatiores Practici successive usque dum circa Febres, Icterus, Flatulentias, vermes, debilitates stomachi, Pueros, Reconvalescentes &c. monuerunt; acuereque hinc talia vel accisis vegetiorum dosibus supplere, magis magisque ceperunt.

Elective vero purgans, seu Bolus, quodocunque libet, loco tot horribilium aut tantum supervacuorum magmatum habeatur, &c.

Uti è Rhabarb. Agarico, Senna (*ipsaque olim Colocynthide*) cum Levistico, Chelidonio, Cichorio sylv. Gratiola, Pimpinella &c. etiam in recens substitutis, ipso hinc D. Zwelfero Rob. Ceraforum purgans, (*in Ph. Reg.*) Ribium ibidem, (*quo minus adhuc reliqua Compositiones eximi posse videntur,*) præferente, non potest, non oriri. Ceu, dum Juniperinum quandoque hic est, fuerit inconvenientior, Sambucina vulgi, Ceraforum, Prunorum, in vini-feris quoque Musti est. Revera tamen v. g. Limatura Martis cruda vel præparata ex tempore sic, magisque adhuc in (*diuturnioris Asservationis, ingravioribusque hinc tandem*) Electuariis obnupta, (*quod etiam circa reliqua Pracipitantia, s. absorbendo vel invertendo agentia, & interdum per id genus Acidula, non sine quadam suborta prius effervescencia, jam semisaturata haut raro percipi poterit;*) ut plurimum aliquando remissius agere deprehenditur. Uti alias Pulverati tantum alius longe est actionis modus, præ substituto in recentioribus Electuariis, per Martis saltem Vitriolum Chalybeatis. Gratia enim exigua usitatis plerisque omnibus, nonnullis quoque superadditis, (*quo Absinthiacum Myns. de Baccis Lauri, Hepaticum calidum Phar. Reg. quispiam forte retulerit,*) in ea tamen diffusiori Dosi insunt. Et quis Stypticis vel Dysentericis (*horum, aut anti-*
quio-

quiorum,) eo in Affectu; item Optico Mynf. Opiatis infuper, Mitigativis aut Narcoticis Recentiorum allegatorum, æque ac superiorum seculorum Confectioni Archig. Philoniis &c. ob inæqualitatem mixtionis, (*quam intermoderna contractiora non immerito nunc veretur aliquis,*) simpliciter semperque confidat; Marmeladas interea otiosioribus domi, vel negotiosioribus Aulicis relinquens.

Ita nec ullo Lochsano insanove, nec alia Eclegmatum antiquorum vel recentiorum specie &c.

Uti usitatis in frequentationibus Dispensatoriis; Mynsichti saltem ac Zwelferi seu Formulas seu variationes fere sexdecim superadditas invenimus.

Sive de cætero quidpiam inde profundius descendat, sive non;

Quod pene videtur; diuturnisque, matutinis præcipue exscreationibus, (*sive materia è profundis, sive è præliminaribus, varia de causa provenierit,*) vexati, (*probe prius interea ex inanitis circumcirca faucium terminis ac plicaturis,*) haut raro nihilominus, evidenter tamen, per Larygem tandem Arteriæ quidpiam, (*nam acriorum Detergentium, Exiccantium, vel plane in Diacodiis v. g. Dysenterico ac contra Sputum sanguinis Zwelf. Adstringentium equidem difficilior fuerit ratio,*) ascendere, (*post lentam prius insinuationem*) etiam nobiscum quandoque percipiunt.

Ita Linctus quoque hunc in finem præsentanei, jucundi facilesque, quandocunque opus fuerit, promte consunt, perfunctoria saltem.

Extractorum, Essentiarum, Tincturarum &c.

Arteriacorum, & vel supernæ saltem Viscositate, Incisivorum & Detergentium infra relato-

rum. Quid enim è Stypticorum, ni forte Empla-
stica simul vel obliuentia simul fuerint, accessu si-
bi quis hoc modo in Hæmoptysi, magisque adhuc
in Dysenteria specialiter promittat?

*Inter se & cum sacchari (seorsim ac simplicissime,
complures tamen in usus) syrupisati mixtura,
&c.*

Qua ratione plurima compendiose, citra quo-
que coloris, ubi opus est, jacturam edulcorari,
dilui, ad consistentiam suam redigi, efformari &c.
queunt. De cætero & Mel Passularum Salæ modo
Essentiarum instar paratum, ejuscemodi Lincti-
bus similiter haut inconvenienter, tanquam mage
leniens substituetur.

*Cui bono tot conserva & (effæta, vel si muriam
propriam reddas, maximam partem ingratiore
hinc) condita, &c.*

Etiam per contradictionem quasi, ex Amaris
illis, Absinthio, Carduo bened. Centaurio min.
Scordio &c. ita saccharatis propositæ; aliterve
Mixturas, præsertim sub paulo liberaliori accessu
ingratas. (quod Anthos quoque Lavendula, Ruta, Fu-
maria, Mentha, Botrys, Veronica, Hypericum &c. so-
lent,) reddentes; aut virium permultum sub ipsa
Præparatione, (ceum vel inter Embammatum è Co-
chlearia, Piperitide, Nasturtio &c. confectioe percipi-
tur,) perdentes. Uti secundum laboriosissimi D.
Zwelferi super Classem 14. accuratorem, in Enu-
la, Calamo arom. Cichorio, Pimpinella, Mespilis,
(Fuglandes enim adducere nimium foret,) deprehen-
detur. Quodque similiter simultanea ejusdem In-
coctio haut semper quælibet, v.g. Aurantium Ci-
trique cortices & Radices minus (ceum pleraque hic
sunt,)

sunt,) pulposas sufficienter & pro expetita teneritate emolliat : licet etiam protractior (*at non sine subtiliorum e nonnullis particularum dispersione,*) fuerit. Vase clauso enim eas excipere, & crassamento reddere; idque sub *plerumque necessaria*) talium recoctione seu incrassatione repetere, vix aliquis circa ejuscemodi Bellaria voluerit.

Efficax Medicina horum paucissimis, & vel soli forte Rosarum (quarum libet) conserva.

Nam & hic revera negotiosior foret Albarum, Incarnatarum, Rubrarum delectus.

Nec, si rem paulo curatius expendimus, ullo Syruporum, Rob, Mivarum, Mellium medicatorum, oxysaccharorum, oxymelitim &c. (pro majori virium conservatione vel speciositate) correctiorum tantopere indiget.

Ex Amaris insuper, aliasve sub Sacchari quoque tegmine Ingratioribus, Viscidis, volatilibus salinis aut oleosis &c. (*cum commodior conservandi vel applicandi modus tum temporis vulgo nescitur,*) paratorum. Chirurgis interea suo Melle rosato (*quod in Clysteribus, cum consimilibus, etiam Sirupis eo destinatis, simplici melle vel saccharo alias facile suppletur*) relicto.

Ad precedentia adhuc referri queunt sequentia.

Dum v. g. Myntichtianorum complurium Compositio, (*si Ingredientia haut pauca Aquoso Liquori necessariave Exhalationi conferimus, aut inutile Vini magma expendimus,*) fere inconvenientior; Destinatio, ut in Dysentericis, infida; Commendatio sæpe, ut in Hydragogo, Panchymagogo, nimia est. Circa recentiores vero Pharm. Reg.

variationes, (*Mynsichtianis nonnullis, Perlato, Coralino, Nephritico &c. alicubi vicinas,*) adhucdum hæsitare posset aliquis, quod Volatiliorum complurium, Menthæ, Melissæ, Hyssopi, Cochleariæ, fl. Tiliæ, Aromaticorum affiniumque nonnullorum, Nymphææ (*refrigerii causa*) &c. seu Extracta seu Spissamenta è residuo ad Tabulati consistentiam cocta, revera tamen exhausta vel debilitata nihilominus insint; Aromatica, ac vicina quædam Cephalica, carminativa &c. simpliciter & in aqua decoquantur; Succis non solum humidiorum herbarum, sed Radicum quoque ficciorum, Centaurii minoris &c. seorsim & operose collecti, minusque hunc in finem, (*etiam secundum annotationes ad Aperitivum Mandereri,*) habiles alias existimati novis Extractionibus destinantur; Cochlearia, Fœniculum &c. Acetosis extrahatur, Asthmatici ac Nephritici cœpis teneriorum plerisque adversis imbuntur, &c.

Cum porro, (siquidem alicubi syrupale remedium omnino requiritur,) prompta seu extemporanea competentium extractorum &c.

Et sicca & liquida, Aquarum, Mixturarum Tincturarum, Essentiarumve forma: quid enim Sirupalis in Cephalicis, Cardiacis calefacientibus, Diaphoreticis, Nephriticis in specie conferat, tantisper non videmus; minusque adhuc in Spleneticis, Uterinis ac Dysentericis.

Aut mel purius vel pro lubitu ad odoris qualemcunque obliterationem recoctum &c.

Ceu paulo ante notavimus. Circa Mel vero, quod jam ante Helmontium (*tract. Nutritio Infant. pro Essentia Roris cœlestis habentem*) Quercetanus in Pharm. l. I. c. 10. Saccharo prætulit; si sponte, secun-

secundum C. Cunradi pridem tract. 6. p. 1. traditum, in Apicolis passim ignotum, processum stillans, (*equidem speciosus*) defuerit, curiosiores esse nollemus; vulgari, unica tamen, Albicantis præcipue eliquatione contenti, ob planam usquedum, (*licet heterogenei quidpiam, non fortasse tam ex ipsa Cera atque Propoli, quam inviscatis ut plurimum Apibus eorumque amarissimis excrementis arripuerit,*) Innocentiam; & inter subsequas ejus Adaptationes, vix tum evitabilem conservatarum prius tenuiorum particularum Dissipationem; quas imo Glauberus ex adverso & quasi contrarius, ne ingrato illo melleo odore, etiam stillatio Cunradi adhærente, Hydromel Spiritumque ejus inficeret, data opera Recoctione aliqua, tantisper laboribus effectuique innocua, (*pluries enim repetitas ipsum tandem Mel, quod et am D. Zwelferus S. I. P. R. hac in materia annotavit, perquam exhaurire certum est,*) detraxit, F, 3. c. 12. & in sequioribus.

Quæ denique (numero forte tria vel quatuor) sub alia fere forma &c.

V.g. Violæ purp. Glycyrrhiza, Citrus, Scilla, si cruda recipitur; quibus addi forsitan possent etiam Cydonia, inque diffusissimos apparatus Substitutionis aut Variationis in Refectivis causa Rubi Idæi baccæ Fragave.

Condensatiora scilicet colorem, liquidiora vero, (sub concepta fermentatione) saporem aliquantum mutant, &c.

Ita parata in vaporoso Balneo Essentiarum Salæ modo, (*Jaccharata quoque*) Extracta, Violarum quidem, post debitam inspissationem pristini caloris equidem minimum, si caliculi una, (*nec pro desti-*

destinatione remedii inconsulto) relictæ fuerint, nil, quod nos (*secus ac laudatus modo A. Sala s. 2. c. 3.*) observare forsân potuerimus, retinet. Liquiritiæ fat spissum ægre reliquis postmodo permiscetur; paulo liquidius aut mollius situm plerumque contrahit. Citri succus, (*prater Alborem, in Mixturarum variationibus interdum nonnullis quasitum,*) per nimiam exhalationem de Acore suo. (*uti D. Zwelferus s. 1. Ph. Reg. & jam ante eum Helmontius de Lithias. c. 7. non impertinenter monuit, & parile mitigationis exemplum in ipsis Liquiritiæ Succique ejus Extractis inter se collatis habemus;*) notabiliter remittit: nec inpissato Cydoniorum succo pristina adeo fere gratia inest; uti quidem (*tadiose tamen asservationis diffusiorisque dispensationis*) Vino, vel ad tertias tantum evaporatæ Remanentiæ; gratiori quidem, at (*sine saccharo quoque,*) facile, (*cum induto aliquo amarore*) fermentanti. Scilla cruda porro. nobis tamdiu innoxia, in Aceto simplici. (*cum destillatum acrius modificante corpulentia destituatur,*) tandem mucilaginefcit: & si Fructuum haut acidulorum Succis complacuerint, liquidiores similiter etiam sulphurati, tandem non sine saporis immutatione aliqua fermentant; per se vero corpulentioris cujusdam Rob instar condensati, v. gr. Fragorum, Mori, ceras. nigrorum situm vix effugiunt.

Nec conservatoria talium encheirisi penitus destituuntur, uti nec æquivalentibus suis succedaneis.

Nam in privata confirmatorique praxi Color primo plerumque tanti non est: nec per fermentationem mutatus aliquantum succi Cydoniorum (*ad tertias exhalati, & pro lubitu sacchari quo-*
quæ

que particula conditi,) Sapor destinationi ejus officit, extempore insuper compendiosiusque in singulis dosibus per suprascriptum Sirupum immutandus. Ad præcavendum vero situm, servandam tamen interea reliquorum Subdulcium aut Acidulorum fluiditatem, post peractam ad quartæ partis remanentiam largioremve evaporationem, vel sacchari saltem, (*at alia cum ratione*) Additio, (*dum Acidulatio per Vitrioli Salisve spiritum omnibus subjectis affectibusque haut semper convenit, & nonnullorum consistentiam denuo disturbat, Sulphuratio vero quasi Helmontiana, cum odoris aduersitate quadam expectationem hic interdum destituit,*) tantisper sufficit: longe sc. quam in usitata ista Syruporum diffluentia, parcior, & ut mellago tantum aliqua s. Sirupalis consistentia (*A. Sala, saccharum tamen in Saccharol. p. 2. c. 14. fere nimis accidentis imitatione quadam,*) exeat: sicque Fermentatio etiam, cæteris interea, (*ratione repositionis &c.*) paribus, in condensatoribus ejus generis succis impeditur: quemadmodum & Aceti scyllitici supra noti corruptio, si vel dimidium saltem inibi dissolvatur. Acidi Berberum, Ribium, Ceraforum &c. succi ad tertias vel quartæ partis remanentiam exhalati alias per se, & citra hujuscemodi condituram durant. Plura enim in ejuscemodi Epicerastricorum, Incidentium, ac Roborantium temperatorum genere, parabilia quoque, suppetunt, quæ pro regionum tempestatumque ratione deficienti uni substituantur: v. g. tot Arteriaca è Papavere utroque, Passulis, Tragacantha, Seminibus mucilaginosi, vel (*in Emulsionibus*) oleaginosi, Malvaceis &c. E Becchicis Ammoniacalia utraque, Arum, Nasturcina cum affinibus, Ireata, Hedera terrestria &c. Liquiritia vili pretio è media Germania ubi

ubique habetur : Cydonia similiter ad Septentri-
nalia usque; aut sicubi defuerint, quia cum aliis
nonnullis Acidis, hique inter se soli vel accessoriis
magis accommodati, vel exasperati, invicem per-
mutentur, obstare profecto serii nil deprehendi-
mus, minusque adhuc peculiarem Ruborum Fra-
gorumve pro intentione nostra necessitatem.

*Sic, quamvis Extracta quadam, è simplicibus ali-
quot Polychrestis, Extractioni revera subjectis
&c.*

De hisce primus egit distinctius ingenueque A.
Sala Anatomia Essentiarum veg. s. 1. c. 5 & s. 3.
c. 3. Cum olim indifferenter tantum non omnia
huc (*sive interea vegetabilium,*) traherentur, plane
Volatilia, Aquosiora, Mucilaginosiora, Farinacea,
fructus ac semina illa pingua, culinaria, nec singu-
lariis aliquid revera præstantes vescorum Anima-
lium partes, Lapilli, Testæ, aliaque Marina, (*in
speciebus aromaticis diversimode Anodynis Purganti-
busque Extractis destinatis, plus minus contenta,*) ac
Mineralia ad Martem usque ejusque Solutiones.
Ceu vel in Quercetano saltem, toto Pharm. dog.
restitutæ c. 25. exempla habentur plurima; nec su-
perioribus annis in Mynsichtio, P. J. Fabro aliisque
desunt. Nec tamen proin nonnullorum inconve-
nientium è Destillationis per Vesicam collatione
indifferenter æstimaverimus: siquidem ut oppido
fatis valida est, (*D. Zwelfero quoque Phar. Reg. cl. 15:
monente,*) vaporosi Balnei actio; reipsa tamen per
immediatam illam coctionem magis exhauriri ac
separari Immerisa simplicia videntur: indeque Ca-
ryophylli, Cinamomum flores Tunicæ &c. quæ
prædicta, etiam remissior Destillatio effœta relin-
quit,

quit, de suo quidpiam vaporoso Balneo imper-
tiant.

*Ac parum inter adequati menstrui divaporatio-
nem vel abstractionem & c.*

Tædiosiorem interea, alienoque sæpe sapore Vi-
ni spiritum, indeque Extractum etiam subsequum
ex parte inficientem, nonnulla insuper ita debili-
tantem; ut nisi carissimus tunc fuerit, immorari
istius collectioni nollemus. Idque non solum, cum
naturæ simplicis inconvenientius fuerit Men-
struum; indeque v. g. Croci, Absinthii, Rhabarbari,
Senæ similiumve cum Vini spiritu parata Extra-
cta, aliquanto magis debilitari partim Sala l. c. f. 3.
c. 3. & 4. monuit, partim experientia (*ut ut purgan-
tium horum major hinc correctio aut subtilissatio ho-
dieque pratendatur,*) ostendit. Verum etiam, cum
adæquatus adhibitum est Menstruum: ceu colle-
ctæ inter evaporationem humiditatis sapor odor-
que, ac tandem ipsum coagulum, etiam in fixiori-
bus quamplurimis, Vulnerariis, Adstringentibus,
&c. D. Zwelferi hinc restitutioni per oleum pro-
prium, difficillime quoque per M. B. prius conqui-
situm, Append. p. 17. haut ita subjectis, (*si parili
ratione liquidis adhuc talium infusis gustando odoran-
doque conferatur,*) quidpiam hic (*non tamen rejiculis
ideo Extractis,*) decessisse testatur. Indeque, præ-
ter magis sic expansum Medicamen, fortassis in-
super est, quod ejus generis infusa aliqua validius
sæpe præ Extractis suis, pro ingredientium tamen
ratione oporentur.

Deperdentibus in vaporoso balneo confecta.

Vulgari saltem; si Galeatum olim, (D. Brendelio
adhuc Chim. c. 3. commendatum, tardissimum tamen,
& Coriandri semen aliquando nobis semet empyreumate
infi-

inficiens,) displicuerit, aut recentiori imitatione D. Zwelferi clausum præsentiusque defuerit. Patina, uti notum, pure stannea, vel pro acrioribus etiam vitrea; ceu satis commode è Recipientium vitrorum diffissorum fundis habentur seu excinduntur. Evaporatione, (*si Carbonum laborumque Compendium quandoque placeat,*) hyemali tempore super Familiæ in hypocauftis (*paulo amplioribus vel altioribus*) Vesicam aquariam, æque celeriter ac innoxie, (*ut de Opii Extracto plus vice simplici scimus,*) instituenda.

Præsertim que liquida forma danda sunt, idque alias ferunt, &c.

Uti circa Sirupos notata spissamenta Arteriaca, Refectiva &c. V. g. modo dicta aliaque Pectoralia, Epiceraistica, succulenta Acida & Acidula, Vulneraria, moderate Adstringentia, Diuretica acceptiora quædam &c. Nam, ut in Sirupis olim, nemo forsan nunc amara illa, aliterve adversa, Absinthiaca quasi, vel Opiatici saporis plurima amplius ita condierit, vel hinc è Tincturarum, Pilularum similive competenti forma exclusit.

Etiamsi vel semiresinosa & cum Vini spiritu extracta fuerint &c.

Siquidem & hæc gummosis vel mucilaginosi pariter sociata, v. g. Ligni Aloës, (*quamvis D. Zwelferus præfatione Cl. 7. Ph. Reg. diversum referat,*) Acori, Hyperici, item Consolidæ maj. Altheæ &c. saccharum amplectuntur; licet plerumque minus inde diaphana, purpureis tamen (*v. g. Ess. Papav. errat. succi Liquiritiæ &c*) haut difficulter obnubenda; ut laudatissimi A. Salæ percolatione (*c. 4. s. 2. de Polychresto Hyperico,*) vel spirituosioris liquoris nonnunquam minus convenientis additione, haut adeo

adeo hic opus sit. De cætero istius generis simul femiresinosa, jampridem & prædecessorum exemplo, citra laudatissimi D. Zwelferi particulatim inibi dispersarum Resinarum, (*intimio rem equidem, vix tamen undiquaque perfectam*) separationem, in Vini spiritu solutionem, vel cum Amygdalis aut Melonum femine, (*quorum etiam rancorem subsequum D. D. Schröckius Cl. 7. p. 117. opposuit,*) sub actionem, ac reiteratam (*quæ denuo nihilominus inæqualior oriri poterit,*) conjunctionem, (*simultanea tantum ac continuatiori, circa exhalationis finem permixtione, vel pilularum Cordialium, Anodynarum, ac stomachalium ejusdem imitatione, contenti,*) secure nihilominus & citra inæqualis hinc operationis perceptionem, etiam in Purgantibus, (*Agarico, Mechoacanna, Turbetho, Gutta Chambodia &c.*) adhibuimus.

Secundum recentiorum inventum saccharata.

Præcipue A. Salæ jam ductu Saccharol. f. 2. c. 14. Poteriique l. 3. c. 6. postea commendatione Papaverina, Rosacea, Violacea, quæque è Liquiritia, Consolidis, (*si alluberit,*) Satyrio &c. superius sæpius allegatis habentur.

Et quidni magis hinc expungantur, quæ majori adhuc numero è simplicibus extractioni plane non subiectis &c.

Ceu ipsa talium Simplicia inter superflua, in principio ex parte recensuimus: exemploque esse possent, alibi forte Carlinæ, Angelicæ, Enulæ, Zedoariæ, Petafitidis, Imperatoriæ, Levistici, Dictamni albi; alibi Fumariæ, Linguæ Cerv. Polypodii, Filicis, Cetarach, Cuscutæ reliquorumque (*quovis in genere minorum adhuc gentium*) Simplicium Extracta. Et fallimur, an (*si experientiam spe.*

specialemve necessitatem conferimus,) singularitatis tantum sunt, quæ (*ni accessoria quid nonnullis conferant,*) è bubulo vitulinoque Hepate, ac (*Vulpino quoque dixerimus*) Pulmone Bovis splene, Matrice, Leporis, Secundina Mulieris, Alcis Ungulis, humanis brutorumve Craneis, (*gelatiniformia fere,*) ipsoque Marte, sub longe latiori vocis significatione, pro seculi tunc more huc relato, Tincturisque forsân (*cum Magisterium Martis aperitivum Mynsichti Armam. f. 1. nihilominus iterum diluidebeat, Vitriolum vero Martis factit. D. D. Sennerti, L. 3. Prax. c. 5. de Affect. Hypochond. imitatione, Hellebore extracto facile certiorique proportione permisceri eodem successu queat,*) parantur aut proponuntur.

Viresque suas inibi disperdentibus adhucdum nonnullibi proponuntur? quæve numerosius adhuc &c.

E Pipere, Cochlearia (*cum vegetior pro coloratione vividitas aliter aut aliunde, certius habentur,*) Liliis convall. Mentha, Melissa, &c. herbosum saltem, amaricans, aut remississimum magma, (*cujus intuitu, exemplorumque per singula persecutione, talia quoque teneriorum aliorum, nec tamen plenarie adeo volatiliorum, Croci, Rosarum, Caryophyllorum hortensium &c. Extractis A. Sala l.c. interposuisse videtur,*) præbentibus.

Quæ scilicet nimis clarificationibus, aut longioribus digestionibus debilitamus potius, quam exaltamus;

Utrisque Poterio quoque Phar. Spagir. f. 4. l. 1. àc P. J. Fabro in Myrothecii p. 1. frequentatissimis: at ab ingenuo Sala f. 2. Essent. c. 1. 4. & f. 3. c. 4. Hydræleolog. f. 1. c. 5. haut sine ratione forsân impro-

probatis : dum multæ simul , æque efficaces præsertim lenientes , item resinosæ, Tartaræ, similesque fixiores particulæ subtrahuntur , vinosi vel mucilaginosiores Succis quidam, v. g. Fragorum , Mororum, &c. Infusa Lysimachia spicata absorpto albuminis tantillo sæpe turbidiores redduntur; Castorinus , in Essentia ejus , odor aut imminuitur , aut putido quopiam deturpatur , &c. Non tam ob copiosiore Liquorem , Calorem remissiore &c. equidem declinabilia ; (*indeque Sala l. c. plures pro evaporatione Patellas recipit :*) quam ipsam Liqueurum eo declinantium, Epiceraasticorum vinosorum &c. naturam : antequam tales debitam consistentiam,) *nam fluidorum saccharoque conditorum succorum aliam esse rationem tolerabilioremque mutationem , superius Titulo de Syrupis notavimus ;*) nanciscantur. Acerbo vel Acido , destinationi Simplicis incompetente oborto (*cum effectu per quam acciso*) sapore ; præsertim in subdulcibus mucilaginosioribusque nonnullis ; uti nobis circa Senæ infusum Sambucique succum aliquando accidit.

Quæ nimis repetitisque menstrui affusionibus , [dum unica simultanea infusio in octuplo vel decuplo liquores sufficit,] obruimus &c.

Quod ipsis Zwelferianis quibusdam Extractionibus eorumque in Agarico , Jalapio &c. Paradigmatibus impingere fortasse posset quispiam. Cæterum à primis manualis operæ exercitiis, hac in Materia ad planum A. Salæ ductum institutis , post plures usquedum variationes , Productorumque ponderationes , familiarem ipsi Proportionem plane adæquatam & sufficientissimam esse deprehendimus pro Radicibus sc. Lignis &c. præcipue compactioribus octuplum; levioribus, spongiosioribus,

ribus, mucilaginosioribus, ac Herbis plerisque concis decuplum; Floribus, præsertim tenerioribus, levioribus, mucilaginosioribus, v. g. Violis purp. Papaveris errat. &c. à decuplo usque ad duodecuplum; Succis inspissatis, Resinis ac Gummi-resinis plerumque sextuplum, aut paulo plus. Ita Recentibus, ni sponte succulenti quidam Flores (*ut Borriginis*) diffluant, Fructulve acidi aut vinosi copiam per se præstent, facile, similiter tamen cum aliqua latitudine suffecerint, Floribus quidem anaticum pondus: ut & Herbis medio modo hic se habentibus, Plantagini sc. Cichorio, &c. Succo enim abundantioribus, Fumaricæ, Acetosæ, Carduobened. &c. (*cum accedente calore externo prompte in paucis humido concidant, immediata vero talium expressio sit tædiosior,*) tantum hoc longe foret exsuperantius; Siccioribus autem, Veronicæ, Centaureo min. Hepaticæ nob. (*pro germinationis tamen & maturationis ratione*) dimidium insuper aut duplum oppido magis necessarium; præsertim levioribus mucilaginosioribusve, v. g. Pulmonariæ utrique, &c. Sicque in Radicibus etiam Liquiritiæ, Cichorii, Scorzoneræ (*semisiccæ enim Sala s. 2. c. 13. equidem addit plusculum,*) Tormentillæ &c. ulterius & prout natura exuccæ fuerint, ulterius & ad triplum usque ascendendo: ceu Recentium & Arefactorum (*debite asservatorum*) inter se collatorum proportio, (*dum v. g. è Liquiritiæ Bambergensis recentis libris quatuor, sicca vix ultra unam, è florum violarum purp. recentius collectarum libris sex post ablatos petiolos & exiccationem parum supra unam similiter, & sic de aliis consequenter habentur,*) talia amplius determinaverit.

Quæ ex aquarum extreme destillatarum reliquiis admodum jam infractis colligimus; &c.

Inducta jam olim, Salæ tamen tum quoque (f. I. *Hydræ. c. 5.*) improbata consuetudine; etiam ad Compositas, postmodum vero (*inconvenientiam advertentibus*) ad earum (*Cephalicarum sc. Cordialium, Alex. pharmacarum, Aperitivarum, Hystericarum &c.*) saltem species, perquam nihilominus inde plerumque exhaustas, extensa: ut ordinis tantum exemplique causa, tale quid è Liliis convall. meritissimus quoque D. D. Rolfincius adjecisse videatur.

Vel vulgatissimo modo è magna seplasiarum trulla, (igne violento) profecto toleramus:

Sic inter studiorum decursum, plus vice simplici in vestibulo jam, ejus generis quid confici odore prius percepimus, quam ipsi furno Anemio, similive carbonum conceptaculo appropinquaremus. Unde nec Vesicæ A. Salæ Eff. f. c. stanno intus hunc in finem obductæ temere confiderimus; incrustatione sc. pluries variabili, & per Saturninum sæpe, tandem ad Venereum contagium ducente.

Quæ diversimodo menstruorum reatui inconsideratius, hodieque nonnunquam subjicimus: ut dum resinosa Aquosis &c.

Ceu in Quercetanicis passim olim factum est, & in Poterio quoque, l. c. Schrödero l. 2. c. 57. aliisque postmodo unum alterumve exemplum inveniri posset. Ipse D. Zwelferus, qui tamen Extractum Querc. Phlegmagogum resinosa Turbith Agaricique parte ob Cinamomi (*haut dubio interea pro Officinarum more, spirituosiore*) Aquam

adhibitam destitui in Animadv. afferit, non ea solum, sed plura insuper ejus generis, etiam Aquæ f. Succisque, (*alias saturatioribus*) pro Pilularum Panchymagogarum, Pestilentialium Spleneticarum constituendis massis in Pharm. Reg. subjicit: speciosiori fere, (*dum Rob cujusdam. v. g. Juniperi, ni corpulentia sua cum aqua f. transacti, alia est ratio,*) nec Experientia adeo destituto A. Salæ Schröderique l. c. modo, qui (*licet communis quoque Vini spiritus gummosas etiam particulas haut parce simul extrahat.*) pro faciliiori tamen certiorive utriusque obtentione hunc diversa interim proportione cum Aqua f. vel (*pro more tum quorundam*) destillata miscent, spirituofam quasi aliquam, generosiorique Vino (*ut in Mastichinis Zw. pilulis parem, ita nacti.*

Ut dum resinosa Aquosis, & vice versa aquosum saltem requirentia Ardentibus liquoribus infusa tantum debilitantur, &c.

Quemadmodum superius (*propotiori saltem*) Absinthium, Crocum &c. è Sala; item Rhabarbari atque Senæ Debilitationem retulimus; etiam cum prima horum cum aqua f. confecta Extractio spiritu Vini denuo, labore Drastrictis, pro majori crassiorum seu (*Phar. Reg. tit de Helleb.*) vehementiorum particularum separatione convenientiore, extrahitur. Aloën ita tractatam, longe diffusiori pondere, (*dum pratensa vis confortatrix aliunde commodius peti poterit*) dandam, in gummosa vero sui parte, exigua quoque, adeo præsentem esse, nemo nunc non novit. Non quod cum Beguini commentatore, (*c. 9.*) spiritum Vini penitus à Purgantibus, excepto Scammonio & (*aquosiori tamen*) Colocynthide adhucdum exesse velimus. Saltem & v. g. præter superius jam recensita, Calendula quoque,

que, Melissa, Mentha, Scordium, Ruta, &c. in ipsius etiam laboriosissimi D. Zwelferi binis illis, abstractionibus, & pro constituendis Pilularibus massis decoctionibus, (*Ph. Reg. cl. 6. atque 7.*) inconvenientior forte curiosiori posset videri.

Dum Aqua simplici (in suo genere sufficientissima) neglecta.

Pura quavis, (*siquidem & Tophacea nonnullarum materia sub ipsa hic ferveactione digestionequesece- dit: rigidior vero montanorum &c. vel aequali as- servatione pro lubitu infringi, & ad copiosorem Ex- tractionem disponi poterit.*) non Pluvia solum, aut Martia, Majali, Tonitruali, ex alio capite hic quo- que nimium aliquibus prælata.

Destillatis officinalibus vel sero destillato pretium solummodo, & labores nequicquam inten- duntur:

Salæ quidem etiam, (*post Quercetantum, proprias præcipue amplectentem,*) tum temporis, exem- plo Rhabarbari f. 4. c. 2. adsumptis; ut circa D. Zwelferi mentem, præfatione Classis 7. inque Rhabarbari ac Senæ Extractis eas admittentis, in Marocostinis tamen D. D. Mindereri, ac alibi rejicientis hæsitare posset quispiam. Sapidiores in- terea ac graviori Oleositate imbutæ equidem relin- quunt aliquid, (*vel Rotularum Manus Christi cum aqua Rosarum aut cinamomi exemplo,*) respectivo ta- men carius id est, & atomoides,

Dum aqua simplici neglecta, destillatis officina- libus vel sero destillato &c.

Vel Lactē etiam. Talia vero, acido suo inci- sorio perquam privata, moris similiter aut ordinis saltem gratia D. D. Brendelium quoque, Virum suo tempore haut adeo inaccuratum, c. 4. Chim.

in Art. Form. Red. inferuisse, non immerito suspicamur.

Dum vini seu (graveolens) secum vini spiritus simpliciter & precise exigitur.

Vini quidem; tantis (*etiam ad Maritima*,) è Gallico, Hispanico &c. ibi præ nostris Rhenanis Franconicisque equidem parabilioribus, & eo ultra quartam sæpe partem, (*de qua allegatus modo D. Brendelius l. c. p. 47. & ante eum A. Sala quoque Hydruleol. s. 4. c. 7. videatur*,) affluentioribus, impensis tamen declinandis collectus. Fecum vero, utut in modo dictis Locis, benivolentioribus annis, oppido parabilior, & octavam earum partem sæpe superans aut exæquans, nihilominus tamen adulterinus sæpe, intermixtis, (*uti scimus*,) etiam Cerevisiariis; Tincturis porro, Essentiis atque Extractis, post rectificationem quoque, ingrati quid affricans: item super tantillum saltem, quo vinosi quid spiret, (*cum nihilominus tantum frumentaceus sit*,) abstractus; aut è superioribus versus nos Regionibus pro pure Rhenano Inferioribus divenditus. De cætero Abstractitium medicatum, Zwelferus etiam, pro Extracto Gummi Guttæ sive Juniperi spiritum (*ceu diu ante Sala proprium s. 2. Essent. c. de Hyperico*,) recepit, forsitan non sine aliqua quorundam circa Animadversiones hic hæsitazione: præcipue cum passim & super Extractum Diapæoniæ Mind. totum hoc in auras abire monuerit: æque ac Cinnamomi Aquam in Extracto Holagogo A. cujus tamen parem in P.R. cl. 7. dispersionem D. D. Schröckius ei postmodum opposuit: eoque quæ de Aquis destillatis s. paulo ante diximus, referri possent. Ab omni tamen phlegmate neutiquam hinc, licet lintea quoque
seu

feu stuppam , dispersis tum simul resitantibus aquosis particulis , comburat , (*id ut A. Sala. s. 4. c. 12. Hydræl. monente,*) liber ; Gummosas interea , Mucilaginosas , Salinas Tartareasve particulas complurium Simpliciũm (*ceu jam pridem quoque Boyleus curiosissimus (Dissert. de Experim. Frustr. advertit,*) satis una haut attingens.

Satisfaciente (parabiliiori alicubi) frumentaceo quovis &c.

Sive Triticeus , generosus sane , & cuius fecum Vini Spiritui , (*post competentem dephlegmationem , A. Sala olim similiter c. 9. s. 4. Hydræl. Glauberoque furno 3. c. 10. annotante*) in effectu par , præ aliis insuper uberior ; sive communior Secalinus aut (*plane, super acceptioris tamen simplicis particulam , si vetustius fuerit, rectificatus*) Hordeaceus. Maltho saltem , sive omne frumentum ejuscemodi præparationi (*quod D. Kergero quoque præ simpliciter contritorum Fermentatione s. 2. c. 2. complacuit ;*) sive pars tantum ejus vulgari passim more subjiciatur , rite confecto , nec peregrino odore inquinato. Nam oryza quidem Indis , eo in negotio (*jam à part. 3. Navig. Indic. tempore*) verlatissimis , inque ea tam sementis , quam prodeuntis inde Spiritus affluentia præ nostratis caritate aptior ; ut ut sive singularis Proprietas *Bontius Dialogo 2. & F. Bernier pag. ; 64.* sive rodentia , istique *Dialogo 3. & M. M. c. 3.* adeo accusata Holothuria , sive demum Abusus potius (*profecto hinc in Indostanis interdicto, vel modo allegatus D. Bernier Mogolicorum parte 3.*) in causa sit , interea haut adeo sic commoda ; è Pisis , etiam post negotiosam Vesicæ (*Tract. Testimonium veritatis inscripto. Articulo 39.*) Glauberi duplicaturam , empyreumati nihilominus ex positus ; Avenaceus ve-

getus quidem, ob farinaceæ tamen substantiæ paucitatem admodum parcus est; & cum ex. gr. è Modio nostrate, quod 256. libras fecalis, hordei 220. præter propter capit, subtractis per molendinam subtrahendis, hordeacei 65. aut paulo plures libræ, secalini vero spiritus ultra 90. sæpe habentur, hic ultra 18. se extendit rarius: ceu alibi quoque Tom. 4. Ephem. Germ. retulimus. Cerevisia per se, huic fini, ni infortunium quoddam extus, *adesque saporem odoremve, ut in interna corruptela non mutans*) accedat (*ceu duas post Coëtorum lamentabilem submersionem clam ita insumptas meminimus*) vix à patribus familiæ alias impenditur, curiositas minoris quantitatis robur ita probat potius; & nostra recentior atque vegetior ultra octavam sæpe partem adscendit; uti Salæ Bernburgensis Anhaltinorum, ac Megapolitanorum Knisenack sextam, inferioris vero potissimum Saxonie Breulian (*cujus tamen magna est, sentiturque bibentibus in robore diversitas,*) vix 15. spiritus ardentis rectific. partem s. 4. Hydræ l. c. 7. dedit. Laboriosior insuper ob continuationem ebullitionem talium obvenit Destillatio; ut Fecibus potius, licet haut minus desidibus, plerumque tamen (*quamvis pro Regionum frumenti, tractationisque diversitate,*) ditioribus, & eas, quas Mustum (*cæteris tamen paribus*) deponit, in proventu ad minimum exequantibus, solis, aut denuo Malto novove Frumento sociatis, hoc in negotio occupari, præcipue hisce in tractibus, acquieverint. E Lentibus sat bonum superioribus annis privatos in usus destillari curabat Medicus nominatissimus. Qui vero priori tricennali bello sub ea tum annonæ caritate, è Loliaceis rejectamentis, viciis, similive farragine, (*æque ac ex Anisi quisquiliis pro Spiritu Oleoque hic locorum quibusdam solet*) imo præter Cynosbati

nosbati acceptiores fructus prunaque sylv. autumnalia, è Rhamno insuper cathartico, Virga sanguinea Matth. &c. parabatur, vulgoque nihilominus bibebatur, ingrator erat & faucibus plerumque adversior; Præsertim si Mecereo (*ut Piper quoque nunc loco Granorum Paradisi,*) malitiose nonnunquam acuisent. Pomacei etiam Pyra complectentis spiritus, dum ad fructus quoque ita devenimus, è selectioribus (*uti notum*) satis vegetus ac copiosus est. Cæterum ex expressorum quoque remanentia, (*ceu succi haut parum adhuc retinente,*) post fermentationem haut incommodè colligi poterit: quemadmodum & ex semiputridis, aut gelu aliquo usque tactis, (*per immersionem vero hinc pro more liberatis,*) contractis saltem aut concisis, fermentationi per fecum partem in loco tepido, indeque destillationi (*adjectis etiam pro lubitu, & ad majorem facilitationem novis fecibus,*) submissis: uti præcedente anno quispiam, ne quid periret, experimentum cum emolumento faciebat. Sed hæc diffusioris Familiæ sunt.

I N D E X.

A.			
A Bietis strobuli	347	Radicatum	264
Abominabilia	5	Rhizoticum	140
Abrotanum	256	ex Rhodano	53
fœmina	269	Rubi Ideæ	392
Abrotani oleum	269	rutaceum 128.129. 140.263	
Abſinthium	266	Scylliticum 275.294.483	
Abſinthii aqua	266	Acerum therebinthinatum 264	
Extractum 146.267		Theriacle 140.483	
Effentia 146.259.267.473		vini, in coque Cryſtalli 264	
Oleum deſtill.	267	vomitorium <i>ib.</i>	
Ol. externum	268	Acida fixiora 40	
Spiritus	267	Acidulæ artificiales 289	
Sal <i>ibid.</i>		Acorus 323	
Abſorbentia 408		conditus <i>ib.</i>	
Acacia vera 426		Acoviſtica aqua 321	
Acaciæ fl. aqua 254.426		Actes tinctura 135	
Extractum 426		Tragea <i>ib.</i>	
Muſcus <i>ibid.</i>		Acuti morbi 54	
Acanthus vera 432		Adianthum 273.276	
Acetofa 253.254		Adſtringentia 46	
Acetofæ ſal 255		<i>vide Adſtringentia,</i>	
Acetofella 253		Æneum instrumentum 36	
Acetum 261.262		Æris ſquamma 107.108	
Accidentarium 262		Ærugo 295	
cereviſiarium <i>ib.</i>		Æruginis ſpiritus 17.27.264.	
melleum <i>ib.</i>		293	
pomaceum <i>ib.</i>		Ætites 441	
ſaccharinum <i>ib.</i>		Agaricus 67	
vini <i>ib.</i>		trochiſcatus <i>ib.</i>	
Aceta Alexiphar. 140		Agarici trochiſcati extractum	
Diaphoretica <i>ib.</i>		78.470	
infuſa varia 262		Ageratum 256	
Acetum abſtractitium à Sale 264		Agninum ſebum 365.385	
Tartari 264		Agnus caſtus 399	
Bezoardicum 140		Agreſta 391	
deſtillatum 263		Agreſtæ Rob <i>ib.</i>	
Hyſtericum <i>ib.</i> 328		Syrup. <i>ib.</i>	
Mithridaticum 140		Agyrtæ 495	
Mori 392		Alabaſtrum 442	
		ejus unguentum <i>ibid.</i>	
		Alcaheſt 25	
		Alca-	

I N D E X.

Alcahestina.	<i>ibid.</i>	Alumen	438. 439
Alcahestinus liquor.	26. 51. 231	Rupeum	438
Alcali	14. 15	mitificatum in febribus	150
diaphoreticum	466	Aluminis caput mortuum m	237
tartareum & nitrosum	206	coagulum tinctum	438
Alcalia	43	dulcificatum	440
ex Hedera terrest.	280	liquor acidulus	439
Nicotiana	<i>ib.</i>	magisterium sicc.	440
Scabiosa	<i>ib.</i>	ustum	439
Veronica	<i>ib.</i>	Aluminosa	206
purgantibus cum incommo-		Amara dulcis	128
do miscentur	79	Amaranthus	425
Alce	353	Amaricantia alexiph.	129
ejus ungula	353	Amaraci semen	338. 339
Alcea	384	Ambræ	358. 359. 454
Alchermes confectio	394. 481	Ambræ Essentia	359
Alchymilla	423	sicca essent.	<i>ib.</i>
Alembrot sal	240	moschata	<i>ib.</i>
Alexipharmaca	21. 56. 122	Ambrosia	276
externa	47	Amethystus	172
mineralia	168	Amianthus	442
Alhandal trochisc.	78	Ammi verum	221
Alipta moschata	280	Ammoniacum gummiz	61. 350
Alkekengi aqua	218	ejus essentia	261
extractum liquid.	<i>ib.</i>	extractum	<i>ib.</i>
Allium & alliata	128	oleum	<i>ib.</i>
Aloë	62	Ammoniacum sal	206. 310
Epatica	<i>ib.</i>	ejus spiritus	164
Soccotrina	<i>ib.</i>	Amomum	316
Aloës extractum	471	Amygdala	378. 454
vis infringitur alcalibus	79	amara	222. 378
Aloëtica	261	Amygdalinum oleum	222. 361
Aloëtica pilulæ	87	Amylum	379
Epilepsiæ à lacteo coagulo		Anacardi	343
profunt	283	Anagallis	<i>ib.</i>
Aloës lignum	316	Analeptica	56. 360. 388. 405
Alfine	399	Analepticus pulvis	394
Alterans	21	Anatron sal	240
mixture	15	Anethi aqua	324
Althæa aqua	381	oleum destill.	<i>ibid.</i>
Essentia	<i>ib.</i>	semen	<i>ibid.</i>
Radix	384	Umbellæ	<i>ibid.</i>
Semen	<i>ib.</i>	Unfall-Werzen.	20

I N D E X.

Angelica	125	Antimonium	101. 443
ejus spiritus	127	crudum antepilepticum	102
Anguillæ hepatis in partu difficili	285. 313	crudum	105
Anodyna	46. 61. 367	Antimonium diaphoreticum	123. 172. 457
Anodynæ pilulæ	370	Joviale	190
Anodynum mineral.	457	Lunare	175
Anodynus pulvis	370	Martiale cachecticum	189
liquor	371. 372	Solare diaphoretic.	175. 193
Anserculor. stercus	281	Antimonii annuli	108
Anserina	400	butyrum	183. 456. 457
Anserum cuticulæ pedum	435	Cinnabaris	183. 456
Antepilept. aqua	183	Clyffus	172. 182
Elixir	301	flores ~	102. 172. 173. 467
spiritus	164	fixi	174
Anticolicus liquor	234	purpurei	175
Antidyfenterica	427. 428	minera	26. 182
Antifebrile	440	Acetosus liquor	ib.
Antifebriles pulver.	150	Antimonii regulus	ib.
Antifebrilia empl.	159. 348	Antimonii reguli globuli	103
Anhaltina aqua	480	Sal	181
Antihecticæ aquæ	581	sulphur	108. 110. 176. 177
Antihecticum	191	sulphur cum Mercurio miscendo sublimatur	189
Antidypochondriaca	Essentia	sulphur auratum diaphoreticum	174. 175
	250	cum	157. 181
Anima vitrioli	309	Tinctura	102. 103
Animæ gummi	353	vitrum	105. 179
pennarum	167	solare	105. 179
Anisum	318. 324	Antimonio incrustati calices	108
Anisi aqua	324		108
herba	ibid.	Antiphthifica	380
oleum	274. 324	usque ad	383
Anthophylli	316	Antipodagrici liquores & mixtura	152
Anthora	133	Anthirinum	343
Anthos conserva	340	Antiscorbutica	248. 259. 260
mel	ibid.	Antivenercum	316
oleum	ibid.	Emplastr.	444
Antimoniale	52	Anus	495
Antimon. sulphur.	52	Aperiens sal	54
Antimonialia	8. 56	Aperientia seqq.	30. 248
Diaphoretica	151	Aperitiva	61
num parari possint ut infra			
solum purgent	109. 110		

Ele.

I N D E X.

Electuaria	260	Aqua Hirundinum	337
Apes	386	Hordei	402
Ap̄ii radix	221	Hyssopi spiritiosa	273. 274
femen	<i>ib.</i>	Hysterica	323
succus inspissatus	222	Liliorum alb.	381
Apoplectica	480	Lil. convallium cinnamo-	
aqua amara	338	misata	342
Apoplexiæ non semper profunt		Lithargyrii	420
odorifera	317	magnanimitatis	405
Apozemata	75	Mastichina	352
abominabilia	91	Melissæ	331
Asthmaticorum	280	Menthæ cum acoro	323
Apri dentes	453	Namphæ	332
Aqua acovistica	321	Nasturtii utriusque	251
alterans	34	omnium flor.	282
Anagallidis	251	Otagica	321
Anhaltina	327	Panacis Heraclii	342
Antiscorbut.	251	Perficorum nucl.	210
Apoplectica	37. 342	Picarum	337
amara	263. 338	pulmonum vituli	404
Aromatic.	37. 321	Regia	41. 461
Benedicta	108	<i>vide</i> Aquæ Chrysulcæ	
Caponum	404	Rubi Idæi	392
Carbunculi	320. 359	sanguinis Scrophæ	404
Card. benedict.	135	Sapphirina calcis vivæ	296
Castitatis	599	simplex	28
catarrhalis	320. 321. 339	sperm. ranarum	480
Ceraforum	388	temperata	239. 335
<i>vide</i> Ceraforum aqua		typhorum cervi	151. 480
nucleorum	222	verbasci	384
Aqua Chelidonii min.	251	vermicularis	251
Cinnamom.	477	Veronicæ	256. 273
Cochlearum	404	viridis	295
Cordis cervi	151	virtutum	320
hirci	<i>ibid.</i>	vitæ alba	<i>ibid.</i>
Cortic. citr.	331	vitæ antipestilentialis	136
Dominarum	272	vitæ citri	330
Epileptic.	342	Zedoariæ	133
Fabarum	222	anti histic. & antihect.	225.
Fontana	34. 37		226. 381
Fortis	14. 235. 299. 461	Antipodagrica	387
Fragorum	218	Antiscorbut.	259. 480
Fumaricæ	135	aromatic.	37. 44. 321

I N D E X.

Aquæ asthmaticæ	480	Aristolochia longa	270
Bezoardic.	127	Aristol. rotunda	<i>ibid.</i>
Carminativæ	480	vulgaris	<i>ibid.</i>
Chrysulcæ	235	Armeniacorum nuclei	222
Compositæ	37. 258. 321	Armoniâci spiritus	164
Cordiales	37. 322	Aromatica	4. 19
Destillatæ	34. 218. 219. 254	Aron <i>vide</i> Arum.	
	256. 479	Aroph	247
Diaxyloaloës	317	Arsenicalia	365
Epilepticæ	37. 389	Arsenicalis magnes	366
pro Epithemate cordis	322	Artemisia alba	269
Gradatoriæ	235	rubra	<i>ibid.</i>
Hystericæ	37	Artemisiæ aqua	<i>ibid.</i>
Laxativæ	76	decoctum	<i>ibid.</i>
Lithontriptic.	219	extractum	<i>ibid.</i>
Nephriticæ	<i>ibid.</i>	sal fixum	<i>ibid.</i>
Odoriferorum	37	syrupus,	<i>ibid.</i>
Ophthalmicæ	35	Arteriaca	36
Pugillatoria	235	Arthritica	42
purgantes	77. 86	Arthritidivagæ	188
refrigerantes	35	Arum <i>vel</i> Aron, Ari aqua	266
spirituosæ variæ	320	Ari fecula	266. 470
theriacales	127	radix	266. 453
vino destillatæ	36	Asa dulcis <i>vide</i> Benzoe fœtida.	
vitæ mulier.	328		350
Aquila	185	Afarum	99
Aquilegiæ aqua	256	ejus extractum	<i>ibid.</i>
flores	<i>ibid.</i>	Ascites	291
herba	<i>ibid.</i>	confirmatus	117
Aranearum ictus	159	Afelli	227. 453
Arbores vitæ	49	Alinina ungula	554
Arcana	30. 58	Alparagi radix	222
Arcanum corallin.	113	semen	<i>ibid.</i>
corroborativum & mundifi-		turiones	<i>ib.</i> 402
cativum	56	Asphaltum	365
duplicatum	150. 220. 232	Aslaireth	90
Tartari	211. 212. 213. 216. 224	Asthmatici	236. 273. 274
Vitrioli	51	Asthmaticorum apozemata	280
Argenteum cataracticum	117	confectiones	<i>ibid.</i>
Argentum rude rubrum	55	Loch	275. 280
Tincturam Solis adoritur	56	Astra	185
vivum	184	Astringentiâ	421
Arillarum Sambuci oleum	70	Atriplex	402
		ejus	

ejusfemen & radix	100	Balsamine	425
Avellanarum membranæ	426	Balsamorum corpus	315
Avenatum	402	Balsamum antiparalitic.	345
Avicula Hermetica	53	antipodagric.	360
Avicularum officuli & pedes		apoplectic.	315. 345. 152
	435	cephalic.	345
Aurantia	331	Embryon	480
Aurantiorum conserva	391	Liquor huicæquans	321
cortices	331	Hypnoticum	373
Aurantiorum Elæofaccharum		Peruan.	333
	<i>ibid.</i>	fulphuris	478
Essentia	<i>ibid.</i>	anifatus	203
flores	332	externus	204
syrupus	<i>ibid.</i>	foeniculatus	203
Aurata	56	Juniperinus	<i>ibid.</i>
num agant ut aurata	197	succineus	<i>ibid.</i>
Aureum vellus è rore	194	Balsamum Therebinthinatum	<i>ibid.</i>
Auricula	343	Syriacum	333
muris	424	Tartari	211
Auripigmentina	365	Tolutanum	333
Aurium affectus	165	vitiæ mnemonic.	345
Aurum fulminans	116. 192	Bange	401
potabile	53. 56	Barbi piscis ova	100
vitiæ	116	Bardanæ radix	128
Axungia	387	Bartsch	432
<i>vide</i> Pinguedo		Basilicum	333
Azoth	49. 52	Bdellium	256
		Beccabunga	251. 252
		eius succus	250
B.		Behen utrumque	426
B Accæ alkekengi	218	Bellis	253
Hederæ	221	Benzoe	278. 352
Juniperi	132	Essentia	278
Paridis, <i>vide</i> Uva versa		Flores	<i>ibid.</i> 470
Baculi pectorales	383	Magisterium	278
Balaustia	426	Berber condit.	389
Balneum Mariæ	35	Rotulæ	<i>ibid.</i>
roris galeatum	36	siccat.	<i>ibid.</i>
Balsama alexipharm.	141	Succus	388
destillata	44	Syrup.	<i>ibid.</i>
externa	45	Beta alba	432
stomachalia	268	Betula	222
varia	346. 478	eius cortices	<i>ibid.</i>
Balsamica resinosa	46		gem-

Camphorata quibus noceant		conservæ	396
	122	essentia	396
Cancamum	353	syrop.	396
Cancrorum aquæ analeptica		Cisteus recens	387
	225	Cassia	315
Butyrum	225	Cassie flores	91. 93.
Lapilli	224	Castanearum putamina	426
Morsuli	225	Castitatis medicamenta	399.
Spiritus	225	Castoreum	285. 357
Candelæ pro fumo	20	ejus essentia	313. 357. 467
Canella alba	316	Extractum	467
Cantarelli	227	Tinctura	124
Cantharides	227. 228	Cataplasmata	46. 49.
Cantharidum magisterium	227	Cataplasin. contra cruores	429.
Capparum cortices	257	Domestica	349.
fructus	257	Emollient.	98
oleum	257	ad hernias	431.
Caprifolium	273. 276	Catechu terra	169
Caprillum stercus	281	Catellorum balsam.	361
Caput mortuum vitrioli	459	Catarralis aqua	321
Caxanna	353	Cathartica	61
Carbones		vid. Purgantia	
fossiles	365	Cathartic. cæsareum fivore-	
Cardamomum	315	gium	78
Cardui benedict. aqua	135	argenteum	117
Pulvis	129	nuclei	76
Semen	129	pulvis	80. 81
Spiritus	129	Therebinthinatum	94
Carlina	125	vegetabilium	88
Carminativa	313. 322. 323	quid præstent in intermitten-	
Carminativum vinum	322	tibus	88
decoctum	322	Catholica medicina	58
Carpionum lapis	353. 354	Catholicum	50
Carpobalsamum	316	Sal	13
Carthami semen	71	Cauterium	243. 244
Carvi aqua simpl.	324	Centaurium	131. 256
Herba	324	Cera	274
Oleum.	324	Cephalalgia malign.	144
Semen	324	Cephalicæ pilulæ	352
Caryophyllata	398	Cera	45
Caryophyllorum.	314	alba	362
Aqua	477	flava	362
Balsamus	314	virginea	362.
Oleum	314. 476. 477	Ceræ oleum	362. 467
Caryop. ylli hortenses	396	Ceræsa accid. siccæ.	389
eorum acetum.	356	eorum succus acidus	388
			Cera-

Ceraforum dulcium sapa	389	Aqua	271
Cerafor. aqua	389	Essentia	271
Essentia	389	Extractum	271
Nuclei	222	Chelidonium majus	296
Spiritus	341	minus	251
Cerata <i>vide</i> Cerota		Chelidon. aqua	225
Cerebella animalium per ex-		Chermes Essentia	394
pressionem plus olei dant		Chermesini fili	395
quam per destillationem	152	floci	395
Cerebrum cervinum	354	panni	395
leporinum	167	Chilositas plures heclice con-	
Cerberus triceps	81	sumit	399
Cerefolium	425	China	119
ejus aqua	425	China Chinæ	131. 146
semen	425	Chocolata	401
sal	425	Chronici morbi	54
Cerevisia cum succo betulæ	co-	Chrysocolla	443
cta	223	Chymica	513
Ceroneum	349	Cicadæ	226
Cerota <i>vel</i> Cerata	48. 349	Cicer	222. 269
Cerotum de Ammoniaco	349	Ciconiæ caro	161
Cerotum de fantalo	398	cruor	161
Cervaria	128	spiritus	161
Cervina	7. 56	de Ciconia alexipharmac.	161
quid præstent	156	Cichorii conditum	255
Cervinum cerebrum	355	radix	252
cranium	153. 354	Cicuta	373
Cervin. cornu	152. 354	Cicutaria	373
Cervina ungula	354	Cinæ confectioes	433
Cervi oculorum fordes	152	Cineres	43
Cerussa	415. 416	Cingulum corii humani	284
antimonii	173	Cinnabaris 181. 182. 188. 444	
Chalybeata vina	288	antimonii 52. 183. 185. 189	
Chamæ Norwagicæ rubi	252	299. 456. 457	
Chamædrys	255. 273	Cinnabaris minere mercur. 299	
ejus extractum saccharatum	273	nativa 52. 175. 185. 188	
Chamæpytis	255	Cinnabarina	56
Chambodia gummi	61	Cinnamomum	313. 314
Chamomilla	322. 325	Cinnamomi aqua 271 314. 477	
Romana	325	buglosata	314
Chamomillæ extractum	325	cydoniata	314
oleum	325. 326	rosacea	314
stillatit.	325	oleum	314. 476. 477
Syrupus	325	sal	314
Cheiri flores	271	tinctura	314
		Citrum	330
		Ci-	

I N D E X.

Citri aqua	391	Colubri utriusque sexus	157
aciditas	390	Colubrinus pulvis	433
ejus consistentia	syrupalis	Columbinum stercus	226
	<i>ibid.</i>	Coluthea	63
Balsamum	330	Commixta	8
condit.	390	Composita	8.44.59.60
conserva	<i>ibid.</i>	quæ simplicibus accedunt	
cortices	330	propius	7
elæosaccharum	331	Conchæ vulgar.	7.453
elixier	330	Concharum pulv.	150.165
essentiæ	331	Condita	22.255
flores	330	Conditum pro familia	145
Gelatina	390	rad. Angelica	127
liquor oleosus	331	Confecta cum & sine tabulatis	
Citri morsuli	391		318
oleum	330	Confectio acori	323
syrupus	331	Alchermes	394
Claretum laxativum	75	Angelic. rad.	127
Clarificatio	45	Enulæ	<i>ibid.</i>
Clisus	29.458	Anisi	324
antimonii	172.185	Antiscorbut.	260
Clissiformes liquores	27.233	Carvi	324
Clyster tabacinus	98	Communes & candif.	19
Clysteres	49.96.97	Cordiales	147.148
acriores	97	Coriandri	324
anodyn.	<i>ibid.</i>	Fœniculi	<i>ibid.</i>
emollientes	<i>ibid.</i>	Hepaticæ	260
lenientes	<i>ibid.</i>	Pectorales	280
Clysterisationes	87	Spleneticæ	260
Coagula	387	Confecturæ	19
falis	240	Conservæ	22.255
Cochleæ	161.404.405	Enulæ	127
earum domuncula	166	Hederæ terr. comp.	143
magisterium	<i>ibid.</i>	Malvæ flor.	381
Cochlearia	250.252	Lil. alb.	<i>ibid.</i>
ejus elæosaccharum	252	Rosarum	482
essentia	<i>ibid.</i>	Symphyti flor.	428
spiritus	259	Consolida sarac.	423
Cocta	5	Contracturæ	47
Colchis recens	66	Contrainerva	131
Colchotar vel Colcotar	304.309	Copal	353
Colicæ	188	Cor leporinum	167
Collegium med.	515	Corallia	7.78
Colocynthis	66.72	febrientibus non semper pro-	
ejus extractum	471	sunt	407.408
Colophonia	217.474	Corallia alba	407
			ruerq

Cyathi defides	9	Detergentia	46. 47. 248. 421.
Cyclamen	269		432
ejus radix	100	Diacodium	77. 372
Cydoniorum marmelata	390	Diacodia contr. Dysenter.	428
miva	389	sputum sang.	ib.
Cydoniorum Rob.	ibid.	Diacurcumæ species	256. 333
femina	390	Diacydonia	390
ficcatorum frustra	ib.	Diaëfulæ species	99
spiritus	ib.	Diagridium	72. 484
succus	389	Dialthææ ungu.	385
Cygni plumæ	191	Diamoron	392
Cynoglossa	373	Diamoschi spec.	358
Cynosbati arilli	221	Dianæ liquor	306
Fungi	223	Diaphoretica	12. 13. 61. 118.
Rob	222		122
Spongia	394	quid profint	88
Cyprii pulveres	279	Venerea	118
Cyperus longus	316	Diaphoret. alcali	466
rotundus.	ib.	animale	151
		minerali	168
		Diaphoreticus pulvis ex talco	170
			170
D Aëyli	376	Diaphryges pulvis	296
eor. officuli	221	Diaplanginis spec.	421
Daucum	221	Diarrhodon	402
Daura Paracelsi	65	Diasarum	99
Decoëta	9. 33	Diasatyriion elect.	401
purgantia	92	Diascordium	130. 481
Phthificis parum juvant	380	Diasulphuris empl.	205
	380	Diatrion Piperakon.	268
Decoëtum florum & fructuum		santali	395
	383	Diazingiberis	268
contra calculum	381	Dictamnus	133
nigrum	426	Digestiva	46. 79. 261
Pectorale	277. 380	Dipsacum	222
Tabaci	100	ejus vermiculi	ib.
Decomposita	7	Discutientia	46
Dentali	166	Dispensatio privata	6. 489
Dentes apri	453	Dispensatoria	1
Castoris	167	Diuretica	12. 13. 15. 61. 208
Lupini	ibid.	& seqq.	220. 221
Dentium doloribus	188	composita	244. 245. 246
Detergens sal	54	Doronicum	133
			Dra-

I N D E X.

Dracunculus esculentus	251	Diabelzemer.	79
Driff.	57	Diacori	323
Dulech	136. 227	Diaphoretic.	141. 142. 143
Durrband	429	nucum	146
Dysenteria	168. 427. 428	de ovo	143
prodest etiam tragea sambu-		Papæ	<i>ibid.</i>
ci	135	rosat. purgans	85
		Elemi	353
E		Elias artista	25. 50
Beni decoctum	119	Elixier antepilept.	301
Ebur	153. 165. 453	antipestilentiale	136
Philos. calcinatum	165	cephalicum	31. 363
Ustum	<i>ibid.</i>	calidum	31
Ebuli gemmæ	100	emeticum	99
Echini Dipfaci	222	frigidum	31
Eclegmata	22	hystericum	124
Elæosacchara	17. 319. 327	ophthalmicum	31
Elæosaccharum Alexipharma-		pestilentiale	138. 141
cum	141	pneumonicum	31
Angelicæ	125	nephriticum	363
Citri	531	stomachale	321
Cochleariæ	252	vitæ vulgare	321. 326
Cort. Aurantior.	331	Matthioli	480
Extemporaneum	278	Elixier proprietatis	256. 265
Majoranæ	338	Elixier acidulatum	264. 265.
Elaterium	70	album	460
Electricæ mixturæ	105	cephalicum	265. 306
Electra	49	pectorale	265
Electrum minerale	55	purgans	<i>ibid.</i>
Electuaria 21. 72. 74. 75. 371.		Solis	195
	382. 481. 482	fulphuratum	265
antifebrilia	105	uterinum	328
antimonialia	<i>ibid.</i>	Elixieria	31. 312
Antiphthifica	282	aloëtica	63
Aperitiva	260	hysteric.	329
Arteriaca	382	pectoralia	277
Bezoardica	85	stomachalia	326
Cathartica	83. 84	fulphurata	<i>ibid.</i>
Dysenterica	428	tartarifata	<i>ibid.</i>
Pectoralia	382	vitriolata	<i>ibid.</i>
Purgantia	93	Elleborus albus	99
Stiptica	428	niger	<i>ibid.</i>
Electuaria theriacal.	126	<i>vide</i> Hellebrus	
Electuarium è baccis lauri	325	Elutriatio	6
		Emetica	102
			Eme-

I N D E X.

Emeticum elixier	99	de ranis	407
extractum	<i>ibid.</i>	saturinum	430
oxy saccharum	107	semiveficarium	350
Emetici pulveres	106	de sperm. Ceti	363
Syrupi	208	ranarum	420
Emeticus Tartarus	104	splenicum	348
Emissarii	52	sticticum	420
Emollientia	46	vesicatorium	228
cataplasmata	98	ad topicos	349
Empirici	515	viride tractiv.	296.373
Emplastra	48.486	Empyreuma	44
antifebrilia	160.348	Empyrici <i>vide</i> Empirici	
antipodagrica	<i>ibid.</i>	Emulsio	34.35.49
arthritica	<i>ibid.</i>	Scammonii	85
emollientia	349	Emulfiones arillarum Sambuci	
hydropica	<i>ibid.</i>	& Ebuli	76
ischiatrica	348	Emulfiones nephriticæ	222
martialia	441	Papaveris	373
maturantia	48	Endivia	253
nervina	348	ejus succus	254
resolventia	347	Entali	166
stiptica	432	Enula	125
Emplastrum antivenereum	444	Enulæ conserva	127
de Arietis pelle	432	essentia	128
de bacis Lauri	325	Epar gallinarum	405
Basilicum majus & minus	430	lupi	405
de cicuta	373	vitulorum	<i>ibid.</i>
de crusta panis	325	Epatica <i>vide</i> Hepatica.	
defensivum	296	Epaticum	21
diachalciteos	430	rubrum	209
diachylum.	349.385	Epiceratica	367.374
diasulphuris	205.348	Epileptica	355.355
digestiv.	48	Epileptici pulveres	344
foetid.	350	Epilepticis fel catulorum	nil
ad fracturas	429	prodest	283
ad hernias	431	Epithimum	71.257
de Hyosciamo	349.385	Equisetum	424
incognitum	398	Equorum testiculi	284
Isidis	296	Errores Pharmacopoliorum	
ex Lithargyrio	419	498 499. 500 & seqq.	
matricale	350	Eruçæ semen	251
de Meliloto	347.349.	Erygerum utrumlibet	400
Opodeltoch	373	Eryngium	401
Oxyroceum	431	ejus radix	221
	<i>ibid.</i>	Erysimon	276
		Erysi pelatodes pulvis	276
		Essen-	

I N D E X.

Essent. Absinth. 131. 145. 259.	473	Cholagoga	82
Alexipharmaca	136	Effoeta	24
Althææ	381	Hydragoga	82.85
Ambraë	359	Hysterica	329
Antihypochondr.	250	languidiora	24
Bellidis	301	Panchymagoga	82.85
Camphoraë	124.329	Purgant.	85
capit. papaver. err.	372	Vulneraria	423
Castorei	313 329	Extractiones	53
Cochleariæ	250	Extr. Absinthii	473
Lignorum	120	Extractum Acetosæ	254
Nicotianæ	275	Agarici	470
Saturni	416	Aloës	471.485
Stomachalis	326	Alhandal.	78
Succini	313.329	Angelicæ	472
Viperarum	158	Catholicum	79
Essentiæ	12.30.32.33	Cichorii	253
Diureticiæ	247	Cochleariæ	250
Essentiæ è floribus Antimonii		Colocynth.	471
vomitoriæ	108	Croci	472
Liquidæ	472	Dictamni	133
Martis	290.291	Emeticum	99
Officinarum	259	Enulæ	472
Purgantes	11.77	Eupatorii	253
Esula	70.453	Hederæ terrest.	218
Correcta	70	Hellebri	65.471
Cruda	70	Holagogum	78
Efulina	68	Hyperici	472
Eupatorium	253	ligni Aloës	473
ejus succus	253	Matrifylvæ	253
Euphorbium	69	Nasturtii	250
Euphrasia	343	Ononidis	220
Euporiita	2.58	Opii	473
Excreta nephritica	226	Panchymagogum	471
Exoleta	5	Rhabarbar.	471
Exotica	4	Sennæ fol.	63.471
tor cui bono	4	Symphiti	473
Exoticiæ plantæ	47	Taraxici	253
Expectorantia	294	Theriacæ	473
Experientia practica	5	Turpethinum	470
Extracta	23.24.343	Veronica	218
Alexipharmaca	126	Exulcerationes	47
antifebrilia	146		
Cathartica	84		
Extracta Catholica	82.343		
		F.	
		Fabaria	134.399
		Fabarum flor. Aqua	222
		farina	

I N D E X

farina	222	Flores ammon.	206
fructus	222	Antimonii	102
Falalala	54	Benzoës	470
Farinæ	402	Hæmatitini	206.207
avenæ	402	Martiales	206.207
fabarum	222.402	Mercurii argent.	113
gladium	426	sulphuris albific.	202
hordei	402	Florificationes	31
lentium	426	Florum succi	35
secalis	402	Fœniculum	318
tritici	402	Fœniculi extract.	324
rinacci pulveres	46	oleum	274.324
Fabres continuæ & malignæ	149	radix	324
Fecurandæ quomodo	149	semen	324
depaſcentes	19	Fœnigraci farina	385
intermittentes	157	semen	385
malignæ	157	Fomenta	49.547
extreme	160	Fonticuli	47
quartanæ	145.150	Formicarum maſſa	351
quotidianæ	146.150	ova	100.405
tertianæ	46. 150	ſpiritus	405
Ungariçæ exquiſit.	150	Formula remediorum	10
Febribus externa	159.160	Foſſilia	363
Febrifugum	116	Fraga	219
Febris continua	56	ſiccata	219
Feces vini	214.215	Fragorum aqua	218
Feculæ	10.76	Effentia	219
Fecula aronis	470	Syrupus	219
Fel aprorum	283	Fragaria	253
Bovis	283	Frangulæ cortex	70
carpionis	283	Fraxinus	119.258
catulorum	283	Fraxini cinis	258
gallarum	283	lignum	258
Lucii	283	Sal	258
Perdicum	283	feminis oleum	258
Suis	283	ſpiritus	121
Fermentatio	38.39	Fructuum ſucci	28.262
Fermentum pro cataplaſmate	325	Fuliginis oleum	140
		ſpiritus	139
Ferrum five Mars	285	Fumaria	71.257
Filipendula	221	bulboſæ ſemen	270
Filix	257	Fungi ſaligni	383
Fœmina	257	ſambuci vid. Sambuc.	
Mas	257	Furni	41
Flacciditates	47	Furores ſine febre, ſpiritu Urinæ	
Flocci chermefini	395	& ſalis armon. ſopiuntur	386
			Gag.

I N D E X.

		Granatorum cortices	426
		Syrupus	391
		Vinum	<i>ibid.</i>
		Gratiæ Dei	340
		Gratiola	73
		Guajacum	120
		Guajaci Decoctum	<i>ibid.</i>
		Extractum	<i>ibid.</i>
		Oleum	121
		foetidum	474
		Spiritus	121. 471
		Guajaci sal	121
		Gummata	454
		Gummi Arabicum	379
		ceraforum	<i>ibid.</i>
		guttæ five de Peru	76
		magisterium	68. 470
		rosatum	68
		Gum. Myrmeciorum	217
		Prunorum	379
		Gutta Cambodia	61. 68
		Guttur. gallinac.	436
		H.	
		Hæmatites	58. 440
		Hæmatitini flores	206. 207.
			441
		Spiritus	441
		Hæmorrhagiis	425
		Hæmorrhoidales Scarabæi	436
		Hæmorrhoidibus dolentib.	432
		Hæsticæ	19. 225
		Hederæ	423
		Heder. terrestris	273
		Hellebr. ferulaceus albus	99
		Hortensis	65
		Hellebr. niger	65. 453
		Hellebri extractum	65
		Hepar sulphuris	203. 204
		Hepatica	248. 395
		Hepatica fontana	253
		pratensis	<i>ibid.</i>
		Heraclin. spiritus	121
		Herba cocta	253
		Herbarum succi	35
		Hermetica avicula	53
		Her-	
G.			
Gagates	365		
Galactites	169		
Galanga	315. 322. 323		
Galbanum	256. 350. 357		
Galbanata emplastr.	351		
Galega	134. 135		
Galenismus	9		
Gallæ turcicæ	426		
Gallia moschata	358		
Gallarum stercus	281		
guttur	436		
ventriculi membranæ	282. 405		
Gelatina corn. cerv.	153		
Gehennæ ignis	235		
Gemma vitæ	195. 240		
Gemma	7		
Occidentalis	171. <i>seqq.</i>		
Orientalis	<i>ibid. seqq.</i>		
Gemmar. tincturæ	<i>ibid.</i>		
Genista	221		
Gentiana	131. 146		
Geode	441		
Geranii genera	425		
Gilla venerea	106. 108		
Glacies Mariæ	313		
Glandium capuli	426		
farina	221. 426		
Glaura	55		
Globuli emaculator.	362		
Odoriferi	<i>ibid.</i>		
Głomi in capris reperitibiles	156		
in Rupicapris	<i>ibid.</i>		
in vaccis	<i>ibid.</i>		
Glossopetræ	242		
Glutinantia	46. 47		
Glycirrhiza	375. 376		
Gnaphalia	425		
Gonorrhœa	399		
Gossipii semen	276		
Graminis radix	253		
Grana paradisi	316		
Granatilli	70		
Grapatus	172		

I N D E X.

Hermodyctyli pulv.	66	Hypocistis	426
Heruiaria	424	Hyslopi aqua (spirituosa)	273. 274
Herniis	431. 441. 442	conserva	275
Hieræ	62	oleum	274
Hierichuntica rosa	398	summitates	275
Hippocratici potus	34	Hysterica	42
Hippolappathum	76	Hysterice affectioni	188. 357
Hircinus sanguis	167. 226. 453	Hysterice acetum	328
quomodo colligendus	167	Aqua	<i>ibid.</i>
Hispidula	422	condita	329
Holagogum extract.	78	emplastra	350
Hosippæ	72	extracta	329
Homo	162	Marmeladæ	<i>ibid.</i>
Horminum	327	Pilulæ	330
Humani corii cingulum	159	species	329
Hyacinthus	171	syrupi	<i>ibid.</i>
Hydragogum extract.	85	trageæ	<i>ibid.</i>
Hydromel	34	unguenta	350
purgans	<i>ibid.</i>		
simplex	93		
spirituosum	386	J	
Tartarifatum	75	Alapium	61. 66. 67
Hydrofaccharum	378	convenit hypochondriacis	61. 62
Hyoscyamus	134. 370. 372	cum tartaro	117
Hyoscyami Empl.	385	Jalapii extract.	470
oleum	373	magisterium	<i>ibid.</i>
femen	<i>ibid.</i>	Jasminum	332
unguentum	385	Ictero	176. 291
Hypericum	422	fordid. remed.	281
Hyperici Aqua	423	Idæus rabus	93. 292
extractum saccharat.	422. 423	ejus Syrupus	<i>ibid.</i>
extracta vulner.	423	Ignis gehennæ	26
oleum	<i>ibid.</i>	Veneris	57
sal	<i>ibid.</i>	Imperatoria radix	125
Syrupus	<i>ibid.</i>	Incidentia	248 seqq.
Tinctura	<i>ibid.</i>	Inefficacia	5
Hypnotica	367	Infantes quomodo laxantur	94. 95
Hypochondriaca præfocatio	274	Infantibus quænam profiut	148
Hypochondriacis	43. 158. 210. 248. 285. 291. 293	febrientibus saccharina no-	
Hypochondriacis olea destillata		cent	94
& sulphurea non profunt	43. 317. 318. 359	Infrigidantia	46
Jalapium convenit	61. 62	Infusa	9. 33. 37. 136
purgans conveniens	81	officinarum aceta	262
Hypochondriaci plethoric.	165.	purgantia	92. 93
		Infusa per venas	98
		Infusum pectorale	277
		Gg	Ta-

I N D E X.

Tabaci	100	Ladanum	352
Infusiones	6	ejus oleum	353
Ingratiora	43	Lamium	424
Intolationes	6	Lapathi folia	434
Insuccationes.	6.7	radices	<i>ibid.</i>
Inunctiones nonnunquam su-		Semen	421
pervacuæ	160	Lapilli atramentosi in argillis	308
Jovis liquor cliffiform. 191.	192	Lap. Alburnorum	225
Magisterium	191	Apri è vesica	226
Sal	<i>ibid.</i>	Armenus	118
Tinctura	<i>ibid.</i>	Bezoar	56.78.156
Iris florentina	99.278	Occident.	156.454
Illyrica	278	Oriental.	<i>ibid.</i>
Iridis Extractum	<i>ibid.</i>	in Bovis vesica	226
Fecula	76	Buttleri	57
succus	70	Calaminaris magisterium	117
Ischuriæ	226	Cancrorum	223.224.225
Judaicus lapis	242	Carpionum	224.353.354
Juglandis cortices	100	Ceraunius	242
Juli	<i>ibid.</i>	Cervinus	156.161
Putamina	426	Equinus è ventric.	156
Jujubæ	376	Hirundinum	354
Julebus de vino communi	336	Humanus	156.226.354
Juniperina	218	Judaicus	242
Juniperi aqua	132	Lazuli	118.198
Juniperi bacca	<i>ibid.</i>	Lyncis	242
essentia	<i>ibid.</i>	medicamentosus	443
lignum	119	mirabilis	<i>ibid.</i>
oleum	132.274	nephriticus	240
Rob	132	Lapis Percarum	225
spiritus	121.132	Prunellæ	231.457.460
fermentatitius	132	Rupicaprarum	156
spiritus acidus ex ligno	<i>ibid.</i>	salutis	443
Juvenularum Zenith	284	specularis	442
		spongix	242
L		tincarum	225
L Ac	387	Urogallorum	282.354
Afininum	355	Lappa radix	221
Caprillum	<i>ibid.</i>	Lathyris	70
Humanum	<i>ibid.</i>	Laudana	473
Lunæ	169	non semper tuta	144.145
Sulphuris	202.460	mineralia	312
Virginis	420	Laudanum opiatum	369
Lacca	256	Lauri bacca	324
Lacertarum oleum	436	cortices	<i>ibid.</i>
Lactuca	399	folia	<i>ibid.</i>
		oleum	

I N D E X

oleum destillat.	324	Liquor epaticus	250
express.	324.486	moschatus	359
Laxantia	88	nephriticus	243.247
Laxativum minerale	105-106	purgans	84
Lens palustris	399	silicium	241
Lepores	435	solaris	195
Leporis cerebrum	167.405	sperma ranarum	406
cor	167	spleneticus	250
Martii oculus	284	fulphureus	205
Renes	405	oleosus	204
sanguis	167.226	Tartari tartarif.	211
testes	405	tartarifatus mart.	289
Uterus	<i>ibid.</i>	terræ foliatæ	14
Lepra	157	tutiæ	297.420
Leviathan priapus	166	Liquores	42
Levisticum	125	aciduli	27
Ligatio	14	ardentes	42
Lignorum spiritus acid.	39	cum antimonio vel mercurio	
Lignum Aloës	316	lithonriptici	224
Ligustri aqua	424	mixti	42
folia	<i>ibid.</i>	nephritici	224.226
Lili secretum	55	Hystarici .	328
Liliorum alb. antheræ	384	Lithonriptica	208 seqq.
oleum	<i>ibid.</i>	composit.	244 seqq.
radices	<i>ibid.</i>	Lixivia medicata	43
Lilium convallium	336	Lixivium calcis vivæ	243
eorum aqua spirituosa	337	diureticum	248
oleum	<i>ibid.</i>	Loch sive lohoch	277
Limacum liquor	387	de caulibus	276
Limorum aciditas	390	de fastara	422
Syrupi	<i>ibid.</i>	de papavere	373
Linaria	222.384	de passulis	277.375
Linctus	22	de pino	379
Lingua truttarum	166	de praffio	277
Linimenta	432	de pulmone vulpis	282.482
Linimentum contra scabiem	434	fanum & expect.	277
Linimentum Saturni	418	fanum insanumve	22
Liquidambra	353	Lotiones mineralium	6.7
Liquiritiæ pulvis	376	terrarum	6.7
syrop.	<i>ibid.</i>	Lucius piscis	166
Liquor alterans & figens	371	Lucii mandibula	166.226.434
anodynus	<i>ibid.</i>	Ludus	26
arcani Tartari	216	Ludus fossilis	241
de cerussa	420	Lumbrici	114.229.453
Dianæ	306	Lumbricor. oleum	485
		G g 2	Lum-

I N D E X.

Lumbricor. Spiritus	229	Matris perlarum	166.465
Luna	26	Metallicorum	12
Lunæ flores	200	Mineralium	<i>ibid.</i>
magisterium	175. 199	perlarum	402.403.465
oleum	200	plumacea	12.262
sal	<i>ibid.</i>	Vegetabilium	10.17
spiritus	<i>ibid.</i>	Secretiora	12
Tinctura sicca	199	Magisteria solaria	193
Lunaria	366. 415	terræ sigill.	169
botryoides	424	ungula Alcis & cornu ejus	354
Lunares cryftall.	117	Magnes præparatus	441
Lunaris minera	55	Majorana	338. 339
Tartarus vitriol.	200	ejus aqua	339
Lupi crepitus	429	Elæofacchar.	<i>ibid.</i>
Lupini	269. 432	oleum	<i>ibid.</i>
Lupulus	258	Malabattrum	316
ejus aqua	<i>ibid.</i>	Malignæ febr.	122. 123. 154
turiones	<i>ibid.</i>	Malvæ	384
Lycium five pyxacantha	426	Malvæ aqua	381
Lyncis lapis	242	Mandibulæ lucii	166. 434
lingua	355	Mandragora	373
unguis	353	Manna	92
Lysimachia	425	tartarifata	<i>ibid.</i>
Lytargyrium	415	benedicta vomitor.	106
Lythospermum	221	Mannus Christi	19. 377
		Marcafita	443
		Marcafita magift.	425
		Margæ	169
		Margaritæ	78
		Orient.	454
		Perlæ	<i>vide</i>
		Mariæ Balneum	35
		glacies	313
		Marina	6. 16. 363
		Marmeladæ diuret.	246
		Marrubium	273. 275. 276
		Mars	285. 436
		Ferrum <i>it.</i> Chalybs.	<i>vide</i>
		Martiale antimonium diapho-	
		ret.	231
		Martialas flores	206. 207. 462
		Tincturæ	206
		Martialia	7. 51. 56. 165. 260
		Martii panes	19
		Marris Balsamum	290
		Mar-	

M.

Macerata

Macis

aqua

oleum

Magisteria animatorum

Aromaticor.

Magifter. cochl.

corallior.

rofatum

cornu cervi

diagrydii

gemmarum

gummi de Peru five guttæ

Guttæ cambodiæ

Jalappæ

Lunæ

Marinorum

5

315

ibid.

315.477.478

11

11.13

166

464

409

236.466

64

171

69.

470

85

62. 470

175. 199

11

Margæ

Margaritæ

Orient.

Perlæ

Mariæ Balneum

glacies

Marina

Marmeladæ diuret.

Marrubium

Mars

Ferrum *it.* Chalybs.

Martiale antimonium diapho-

ret.

Martialas flores

Tincturæ

Martialia

Martii panes

Marris Balsamum

19. 377

443

425

169

78

vide

35

313

6. 16. 363

246

273. 275. 276

285. 436

vide

231

206. 207. 462

206

7. 51. 56. 165. 260

19

290

Mar-

I N D E X.

Martis crocus	436.437	aperientia	30
cacheeticus	286.287	aurata	56
aperitivus	462	cervina	<i>ibidi</i>
astringens	462.463	cinnabarina	<i>ibid.</i>
saccharinus	462	corallina	<i>ibid.</i>
sulphuratus	285	opiata	<i>ibid.</i>
essentia	290	Medicamentum agritudine	
tartarifata	<i>ibid.</i>	molestius	9
limatura	286.437.462	Medicæ materiæ classes	60
sulphurata	463	Medici	1
liquor	437	Medicina catholica	58
tartarifatus	289	Medicus exercitatus	9
minera	285	Medicorum averfatores autori-	
Martis oleum	437	tas	in præf.
sal purgans	117	libertas	in præf.
tincturæ	289.290.437.438.	myrothecium	1
vitriolum	117.285.286.287.	Medicum collegium	515
	288.290.463.	Medulla bovis	362
Maslach	405	cervina	361
Massæ pilul. purg.	20	hircina	362
saponiformes	45	vitulina	<i>ibid.</i>
Masticatorii pulv.	433	Mel	386.434
Masticatorium	318	depuratum	<i>ibid.</i>
Mastichis	351	Lithuanicum	386
aqua	352	Medicatum	22
lignum	<i>ibid.</i>	Rosar. solutiv.	395
liquor	<i>ibid.</i>	violatum	383
spiritus	<i>ibid.</i>	Virgineum	386
Mater perlarum	78.452	Melicratum	<i>ibid.</i>
ejus magisterium	166	Mellis acetum	337
Materia medica	1	Elixier	<i>ibid.</i>
perlata	55	Essentia	<i>ibid.</i>
Materialistæ	447	Spiritus ardens	<i>ibid.</i>
Matricaria	271	Melissa	327
Mattisylva	253	Melissæ aqua	<i>ibid.</i>
Mechoacanna	61	Conserva	<i>ibid.</i>
Mechoacannæ extrractum	66	Extractum	<i>ibid.</i>
secula	76	Oleum	328
infusum	66	Sol	329
Meconium	373	Syrupus	327
Medicamenta alexipharmaca	56	Ad menses decoctum	269
ammoniacalia	<i>ibid.</i>	Menstruum ab arcano tartarum	
analeptica	<i>ibid.</i>	abstract.	213.26.
antimonialia	<i>ibid.</i>	Mentha	323.
		Crispa	322

I N D E X.

Mentha Palustris	322	Methodus comprior	9
Saracenicæ	<i>ibid.</i>	Meu	324
Mercuriale	52	Mezerei grana	78
Vomitorium	99. 114	Micleta	428
Mercurialia	8. 443. 444	Millefolium	424
Mercurialis	432	Millefolii sal	469
Terra	27	Minera lunaris	55
Mercurii	54	saturate tinctæ	<i>ib.</i>
Philosophorum	25	siccans & refri ^{er} .	47
Mercurii amalgama	444	Mineralia	16. 60. 61
Aquæ	<i>ibid.</i>	cathartica	101. 102. 103.
Flores argentei	113	<i>seqq.</i>	
ligatio	444	diaphoretica & alexipharm.	168 <i>seqq.</i>
Liquor	27. 444	Minium	415. +19
purificatio	51. 52	Miscellæ ingratiſſimæ	9
Sublimati deliq.	444	Misochymici	<i>ib.</i>
Sublimatus	<i>ibid.</i>	Mithridatium	130. 144. 145
Mercurius	26. 111. 112	cinnabarinæ nat.	481
cinnabarinæ nat.	52	corallatus	112
corallatus	112	crudus	114. 444
crudus	114. 444	dulcis	18. 112. 113. 444.
dulcis	18. 112. 113. 444.	<i>ibid.</i>	463
<i>ibid.</i>	463	Fixatus	32
<i>ibid.</i>	32	<i>laxativus</i>	113
<i>ibid.</i>	113	contra Lumbricos	114
<i>ibid.</i>	114	Luteus	<i>ib.</i>
<i>ibid.</i>	<i>ib.</i>	Philosophorum	49
<i>ibid.</i>	49	Præcipitatus	52
<i>ibid.</i>	52	Regulinus	104
<i>ibid.</i>	104	Splendens	55
<i>ibid.</i>	55	Sublimatus	244
<i>ibid.</i>	244	dulcis	115
<i>ibid.</i>	115	Virgo	26
<i>ibid.</i>	26	vitæ 102. 103. 105. 110. 115.	
<i>ibid.</i>	102. 103. 105. 110. 115.	174. 183. 456. 457	
<i>ibid.</i>	174. 183. 456. 457	vitæ cum sale utroque tritus	
<i>ibid.</i>		110	
<i>ibid.</i>	110	Vivus	183. 443. 463
<i>ibid.</i>	183. 443. 463	vivantimonii	456
<i>ibid.</i>	456	Mespili fructus	426
<i>ibid.</i>	426	Mespilorum arilli	221
<i>ibid.</i>	221	Metallum masculum	55
<i>ibid.</i>	55	Anisi	83
<i>ibid.</i>		carminativi	327
<i>ibid.</i>		ex caudis cancr.	225
<i>ibid.</i>		Mor-	

Morsuli de Citro stomach.	391	Napus	402
pectorales	327	Nasalia	433
venerei	279	Nasturtium	250. 251. 252
Morus	401	Navigantium malaciæ	327
Mori folia	392	Nephriticum	212
Moschardina	19. 20	lignum	223
Moschata	358	Nephritica	220. 221. 381
Moschati saponis globul.	20	Nephritici liquores	163. 241.
Moschata nux condita	315	Nephriticus pulvis	247
oleum express. & stillat.	<i>ibid.</i>	Nervina	245
Moschatellina vina ficta	<i>ibid.</i>	Nervorum puncturis	360
	134	Nicotianæ Essentia	159
	327	infusum	275
Moschus	358. 359.	oleum	70
Mumia	454	Nidus hirundinum	275
exotica	162	Nigella	281
Mumia tinctura	<i>ibid.</i>	Nihil album	343
Muscæ	<i>ib.</i>	Nitrosa	296
Muscerda	386	Nitrum	11. 206
Musci clavati semen	282	depuratum	26. 230. 231
Muscus	223	fixum	460
acaciæ.	426	fix ammoniacale	231. 232
pulmonarius	<i>ib.</i>	fix. antimoniæ.	297
è quercu	253	Nitrum cachecticum chalybeatum, sive martiale	267. 457.
Mustelæ epatis liq.	426	tinctum	458
Myrmecior. infessus	159	Nitri destillationes	231. 233
Myrobalanorum genera	406	spiritus	233. 234
Myrothecium contractus	70	Nucistæ oleum	14. 233. 234. 235
Myrrha	1. 2	Nuclei Armeniac.	460
Myrrhæ extract.	129. 256	cerasorum	45. 477. 488
oleum	129	Perficorum	222
Myrti baccæ	16	Nummularia	219. 222
folia	426	Nutrita	<i>ib.</i>
syrup.	<i>ib.</i>	Nux moschata	399
Myrtinus syr. compos.	<i>ib.</i>	Nucis moschatae condit.	428
Myrtilli nostrates sicci	428	Nymphaea	5
	391	Nymph. Flor. albi & lutei	315
	<i>ib.</i>	oleum	<i>ibid.</i>
		syrupus	398
			400
			398

N.

N Ambu Guacu
Namphæ aqua

76
332

O.		Oleum Capparum	257
Chr̄a	170	Caravitinum	160
Oculi cancror. 26.78. 223.		carvi	475
224. 245. 25. 434. 453		caryophyll.	476. 477
Oculorum cancr. magisterium		ceræ	362. 365. 467
	467	citri	476. 477
solutio	<i>ibid.</i>	Chamomillæ	476. 478
Oculorum pustulis	159	cinnamom.	476. 477
fugillationes	167	Cupressi	347
Odores movent nauſeam	98	cydoniorum	429
Odorifera	36	faginum	385
Odoramenta purgantia	77	foeniculi	274. 476
Odoriferum compositum	263	foetid. cervini ſang.	152
Oſiſpus	361	formicarum	405
Olea & oleoſa camphorata &		fuliginis	140
alexiphar.	140. 141	Galbani	351
communia	361	Guajaci	121
compoſita	44	Hyoſciami	222. 275. 373.
deſtillanda quomodo	44. 45		432
expreſſa	331	Hyſſopi	274
deſtillata	43. 44 361. 474	Jafmini	325
	475. 476	Iriſi	<i>ibid.</i>
pectoralia	278	Juniperin.	274. 365
limica	141	Lacertarum	436
officinalia	46	Lauri	486
ſubtiliora	32	Liguſtri	325
varia	486	Lil. alb.	384
Oleum Abiegum	217	Lini	385
è ſemimaturis conis.	217	Lumbricorum	485
Abſinthii	474. 478	Macis	476. 477
Alexipharmacum	125	Majoranæ	476. 477
Amygdalarum	2. 2, 361	Mandragoræ	373
	378. 483	Menthæ	474. 476. 478
Anethi	325	Myrtillorum	429
Aniſi	274. 476	Myrtinum	429
Anthos	340	Nicotianæ	277
Antifebrile	160	Nuciſtæ	476. 476
Aranearum	<i>ibid.</i>	Nucum	222
Aurantiorum	476. 477	Olivarum	47. 379. 385
Balaninum	379	Omphacinum	385
Buſoninum	160	Opopanacis	351
Butyraceum	362	Ovorum	406
Cannabinum	385	Papaverinum	222. 373
		Oleum	

I N D E X.

Oleum Philosophicum	385	crudum	368
pinearum	379	Opii extractum	368. 369
piperis	269	Opiata	6. 7. 51. 56. 71. 72
pistac.	379	Opoponax	350. 351
pulegii	476	Oriiganum	339. 340
rapiſtimum	385	Orphites	170
rhodinum	476	Orvietanum	143
roſarum ſimpl	396	Os de corde cervi	152
roniſmarini	476. 478	Sepia	435
rutæ	125. 329. 476. 478	Oſteocolla	443
ſagapeni	351	Oſtracoderma	6. 17. 260
ſalviæ	476	Oſtreæ	405
ſambuci	70. 325	Oſtrearum teſtæ	166
ſaponis	365	Oſtalgica	321
è ſeptem flor.	326. 384	Ova coturnicum	355
ſcorpionum magn.	160	ſtruthionis	225
ſimpl.	159. 160. 485	Ovi albumen	406
ſtomachale comp.	268	vitelli oleum	ib.
ſuccini	125. 329. 364	Ovorum teſtæ	225
tartari c. amygdalino	205	Oxycrocca	319
ſætid.	140. 216	Oxymel	22. 263
templinum	217	Oxymel compoſitum	246
terræ	365	Helleboratum	72
therebinthin.	217. 475	de Peto	99
verbaſci	257	Scylliticum	275
vini	32. 38. 335	Oxyſaccharum	22. 246. 263
violarum	380	Emeticum	107. 108. 483
viperinum	159. 160	Oxyſal diaphoretic.	14
vitrioli	307		
Olibanum	351	P.	
Olivæ	386	P Almea rudicula	376
has ſupplemt corna immatu- ra	ibid.	Panacea	49. 52
Olivum oleum	360	antimonii	189
Onobriſchis	134	butyri	180
Ononidis extractum	220	ſulphuris	177
Ophites	442	Cinnabarina	55
Ophthalmica	406. 416	Mercurii	189
Ophthalmica aqua	225. 393	purgans	116
Ophthalmicis crocus metallo- rum annumeratus	103	ſolis	53. 180
Ophyogloſſum	424	calciformis	54
Opium	367	Panchymagogum extractum	85. 471

I N D E X.

Pancratium	274	Perlæ	402. 403
Panis	401. 402	Occidentales	403
Aceto humectatus	401	Orientales	ibid.
destillatus	402	Foratæ	ibid.
Martius	19. 379	Perlarum lac	404
purgans	74	liquores	ibid.
Pantagogus, syrupus	78	fiores	ibid.
Panthaleon	19	olea	ibid.
Papaver album	374	syrupi	ibid.
Nigrum	ibid.	Perlata materia	55
Papaveris aqua	375	Perficaria	424
Capita	ibid.	Perficorum nuclei	222
extractum	374	Pervinca	423. 424
fiores	375	Peruvianum liquidum pretio-	
femen	ibid.	sum	78
syrupus	374	Pestis	157
Papaver erratic.	375	Petafites	125
Pap. erratic. aqua	ibid.	Petechiis	188
conserva	ibid.	Petroleum	365. 486
fiores	ibid.	Petroselini folia	222
syrupus	ibid.	magisterium	ibid.
tinctura	ibid.	radix	ibid.
Paradisi grana	316	Petum	373
Parietaria	432	Peucedanum	276
ad Partum mixturæ	272	Phalaja	54
Partus difficilis	284. 313	Phantasiæ vitiis	188
Parturientium defectionibus	358	Pharmacopœa contrarior	1. 2
Passulæ majores	375	Pharmacopolæ	495
minores	ibid.	Pharmacopolia	I
purgantes	84	Pharmacopoliorum errores	498.
spiritus arillarum	375	499. 500. 501. seqq.	
Pastæ pro suffumigijs	20	visitationes	500
Pastilli	256	Phaseli	402
Pastinaca alba	402	Philosophorum aroma	247
lutea	ibid.	Philtia	167
Pavonum speculæ	167	Magnes non attingit	441
Pectoralia	9. 248. 272. 276.	Phlegmata mineralium	37
380. 381. 382 383. 384		Phthisis	225
destillata	274	Plantago	421
Pectorales rotulæ	279. 280	Alpina	425
Pennæ pavonum & perdicum	357	Plantaginis extract.	421
Perfoliata	424	Aqua	422
Periapertum in hæmorrhagijs	440	Semen	421
Periclimenes	424	Succus	ibid.
		Syrup.	ibid.
		Pleuriticæ species	148
			Pleu-

I N D E X.

Pleuritis	122. 226	Pilulæ de Mezereo	70
Quomodo curanda	148. 149	de octo rebus	72
Pleuritidis remedia	166. 167.	Opopanace	71
	224	Panchymagogæ	82
Pleuriticus liquor	234	peſtorales	383
Plumbago	416	peſtilentiales	90
Plumbum	<i>ibid.</i>	podagrica	261
Pluviæ æquinoſtiales	26	polychreſtæ	82
Martiales & tonitruales	53	de quinque generibus	72
Piceæ ſtrobili	347	regiæ	53
Pila marina	242	de Rhubarbaro	90
Piloſella	425	roſatæ	82. 90
Pilulæ	88. 89. 90. 261 485	de Sagapeno	72
de Agarico	72	de Sarcocolla	<i>ibid.</i>
Aggregativæ majores	73	ſine quibus	82
Aloëtica	87. 88. 89. 90	de Turbiti	71
fragatæ	63	Pilular. maſſæ purgant.	20
roſatæ	<i>ibid.</i>	Peruviana	82
violatæ	<i>ibid.</i>	Pimpinella	398
Aggregativæ	82. 90	Pimpinellæ aqua	<i>ibid.</i>
alterantes	21	conſerva	<i>ibid.</i>
anodyn.	<i>ibid.</i>	extractum	<i>ibid.</i>
antipeſtilentiales	127	radix	221
antiquartiæ	71	ſyrup.	398
Arabica	75. 82	Pineolarum	379
Arthritica	71	Pinguedines	45. 346
aureæ	73. 82	Pinguedo Anatis	361
de Bdellio	429	anguillæ	<i>ibid.</i>
benedict. laxativ.	71	anſeris	<i>ibid.</i>
Cephalicæ	352	aprugna	<i>ibid.</i>
Cochiæ	82	ardæ	<i>ibid.</i>
de Colocynthid.	71	aſcii	<i>ibid.</i>
de Cynogloſſa	370	canina	<i>ib.</i>
de Eupatorio	90	caponum	<i>ib.</i>
de Euphorbio	70	caſtoris	<i>ib.</i>
Fœtidæ majores	<i>ibid.</i>	cati ſylveſtr.	<i>ib.</i>
de fumaria	73	coturnicum	<i>ib.</i>
Hydroticæ	70	erinacei	<i>ib.</i>
Hystericæ	21. 370	gallarum	<i>ib.</i>
de Hiera cum Agarico	90	humana	<i>ib.</i>
Indarum	73. 82	leporis	<i>ib.</i>
laxativæ	21	Lucii piſc.	<i>ib.</i>
Lazuli	72	muris alpinæ	<i>ib.</i>
lucis	74. 82	muſtelina	225
Maſtichinæ	90	oloris	361
Martiales	21	ſerpentina	225. 361

Pinguedo simplex	47	Pruna Damascena	376
suilla	361	Ungarica	<i>ibid.</i>
taxi	<i>ib.</i>	Purgantia	84
ursina	<i>ib.</i>	Prunella	424
vulpina	<i>ib.</i>	Prunella Aqua	422
Piper	268	Lapis	231
Piperis oleum	269	Piora	157
Pix communis	217	Psyllium	579
Podagrica pilula	261	Itamicæ Aquæ	432
Pœonia extractum	341	Pisana	50.439
fecula	<i>ibid.</i>	Ptyalismus	47
flores	<i>ibid.</i>	Puerperæ qua ratione purgandæ	
radix	<i>ibid.</i>		96
semen	342	Pulegium	271
tinctura	341	Pulegii Aqua	<i>ibid.</i>
Polychresta	2.11	Conserua	272
pretiosa	454	Extractum	<i>ibid.</i>
Polygonatum	424.434	Oleum	271
Polygonum	425	Pulmonaria	422
Polygoni aqua	422	Arborea	<i>ibid.</i>
Polypodium	71.257	Maculosa	<i>ibid.</i>
Polytrichum	276	Pulmone erinacei	282
Poma	391	Vulpis	282.453
ambra	20	Pulmoniaca	42
Pomorum syrup.	391	Pulverisatio	6
Pomatum	385	Pulvis Alexipharmac.	201
Portulac.	399	Analepticus	394
syrup.	<i>ibid.</i>	Anodynus	358.370
Potentilla domestica	37	Anonymi	382
Potus Hippocratici	34	Antepilepticus	356
Prætica intimior	19	Antiphthific.	382
Præticus	59	Bezoardicus simplex	344
Præcipitantes pulveres	327	Arthriticus	73
Præcipitantia	6.88	Casaris rubeus	147
Præcipitatum Diaphôr.	55.189	Caryocostinus	73
Præcipitatus Solaris	116	ad casum	162.484
Prægnantes quomodo purgan-		Cartharrhal.	382
tur	95.95	Catholicus	73
Præparata	5	Cholagogus	<i>ibid.</i>
præstantissima	6	Diasennæ	72.73
Praxis contractior	4	Diatartari	73
Priapus ceti	166	Digestivus	209
Leviathan	<i>ibid.</i>	Erysipelatodes	376
Verris aut Apri	67	Haly	382
Primula veris	341	Hermodactyli	66
Privilegia pharmacopolior.	490	Hydragogus	73
			Pul-

Pulvis laxans pro infantibus	99	Pulveres pestilentiales	147
Magistralis	72.73	phlegmagogi	81
Morchionis	484	Præcipitantes	327
Melanagogus	73	Præparatorii	344
Panchymagogus	<i>ibid.</i>	purgantium	424
Panconicus	148	stegnotici	429
Pectoralis	382	stictici	425
pro infantibus	279	stiptici	429
Phlegmagogus	73	stomachales	326
Puerorum	483	ad finum s	435
Purgans	80.81	vegetabiles	260.453
Polychrestus	64	Punex	241
Saxonicus	134	Purgans bolus	21
Sennæ	63	pro tenerioribus	81
Solutivus de tribus	72.73	Hypochondriacis	<i>ibid.</i>
Stomachalis	266.484	Purgantia	4.11.18.61
Pulveres & trageæ	371	78 usque ad	86
contra abortum	429	vide cathartica.	
alexipharmac.	147	effoeta exoleta ingrata	70.71
de Alkekengi	371	externa	96
Aloëtici	98	Oleo Cinnamomi mixta	78
antimoniati pro clysteribus	<i>ib.</i>	Purgantium usus	87
Antidyfenteric.	429	Pyra moschatellina condita &	
Antipleuritici	148	canthif.	392
Apoplectic.	345	Pyrorum succus	392
Astringentes	429	Pyrethrum	432
Bezoardici majores & minores	148	Pyrola	423
contra calc.	245.247		
carabe	371	Q uartanæ febres	146.150
ad casum	425	Quercus locustæ	426.428
catharrales	279.353	Quernorum tubercula	426
cephalic.	318.345	Quinquefolium	425
cholagogi	81	Quintæ essentia	30.32.334
colocynthini	58	Quintæ essent. vener.	49
Cyprii	279	Quotidianæ febr.	146
emetici	106		
epileptici	344	R.	
diacorallii	371	R Ad. Aronis	453
diaphoretici	146.147	Diaphoreticæ	325
diaspermaton	371	Ranæ	406
diatatari	81	Ranarum caro	19
Hellebotati	98	Epar	355
Mnemoniaci	345	Spermatis aquæ	406
officinales	17	Oleum	407
Panchymagogi	24		

I N D E X.

Raphanus uterque	222	Infusum	<i>ibid.</i>
rusticus	251	Roris salina substantia	25. 26
Raphani semen	100. 222	Ros	53
succus	100	majalis	301
Rapistrum	76. 402	mineralis	300. 459
Rapum	402	vitrioli	182
Rectificatio supervacua	44	Rosa Hierichuntica	398
Refectiva	19. 29	Rosæ	393
Refrigerantia	388	Albæ	<i>ibid.</i>
Regne tria	60	Damascenæ	<i>ibid.</i>
Regus antimonii	182	Hortenses	<i>ibid.</i>
Martis	<i>ibid.</i>	Incarnatæ	<i>ibid.</i>
Remediorum dispensatio pri-		Luteæ	<i>ibid.</i>
vata	489	Rubræ	<i>ibid.</i>
selectus	1	Sylvestres	<i>ibid.</i>
Resinosa	11	Rosarum aqua	<i>ibid.</i>
Resolventia	30. 46. 313	acetum	<i>ibid.</i>
Retortæ	42	conserva	22. 394
triostres	41	vitriolata	<i>ibid.</i>
Rhabarbarata purgantia	71	essentia	<i>ibid.</i>
Rhabarbarum	67. 68. 426	mel	<i>ibid.</i>
monachorum	67	oleum	393. 396
Rhabarbari extract.	471	placentæ	393
Tinctura	68	spiritus	<i>ibid.</i>
Rhaponticum	256	syrupus	394
Rhinocerotis cornu	153. 484	tinctura	<i>ibid.</i>
Rhodia radix.	223. 394	unguentum	396
Rhodium lignum	394	Rosatum Saccharum	395
Rhodii ligni oleum	<i>ibid.</i>	Rosmarinus hortens.	340
Rhodii spiritus	<i>ibid.</i>	sylvestris	340
Ribium succus	388	Rotulæ	74. 383. 485
Syrup.	<i>ibid.</i>	berberum succo imbut.	389
Ricinus vulgaris	70	manus Christi	280
Rob	22. 29	carminativæ	327
Baccar. rhamni	76	pectorales	279. 280
Diamorum	482	stomachales	327
Dianucum	428. 482	variæ	318
Juniperi	132	Rubia	269
Roborantia	313	Rubinus	172
temperata	388	Rubinus solaris	195
Rorella	273	Rubrica	170
Rorellæ essentia	<i>ibid.</i>	Rubi folia	392
Extractum	<i>ibid.</i>	fructus	<i>ibid.</i>

Rubi

Rubi essentia	392	Sal Catholicum	13
Rubus Idæus	<i>ibid.</i>	Circulatus	26
Rubi Idæi succus	393	Corn. Cerv. ficc.	155
Rupicaprarum Cornu	153	Corn. cerv. volat.	158
Glomi sive Pilæ	156. 313	Culinaere	236
Ruscus	221	Essentiale saccharin.	92
Ruta	128	Tartari	212
Ruta acetum	129	Fontanum	236
aqua simpl.	<i>ib.</i>	Fossile	<i>ibid.</i>
oleum	128	Fuliginis volatil.	28
syrop.	129	Gemmeum	236
		Hypochondr.	163
		Jovis	191
		Lunæ	200
S.		contra Malaciam navigan-	
S Abina	272	tium	327
Sabinæ aqua destillata	<i>ibid.</i>	Marinum	236
decocta	<i>ibid.</i>	Martis purgans	117. 207
extractum	<i>ibid.</i>	mirabile	27
oleum	<i>ibid.</i>	neutrale	206
sal	<i>ibid.</i>	nitri fixi deliq.	27
Saccharum canthium	377	Pluviæ	54
finum	<i>ibid.</i>	Polychrestum	461
penidium	<i>ibid.</i>	Sacerdotale	327
refinatum	<i>ibid.</i>	Sarmentitium	209
Rosatum	395	Tartari	<i>ib.</i> 210. 211
Rubrum	373	volatile	26. 213. 214. 215
Saturni	416. 464	vitrioli	106
Syrupifatum	22	volatile vegetabile	39
Sacchari Oleum	378	Urinæ	162
Spiritus	<i>ibid.</i>	fixatum	27
Saccharina nocent nonnun-		terra cœmeteriorum	53
quam infantibus	94. 148	profundioris	<i>ib.</i>
Sacculi	347	virginæ	54
cephalici	340	Salia vegetabilia	130. 131
Sagapenum	71. 350	Essentialia	15
Sal acerrimum	163	fixa	16
Alembrot	240	volatilia	15. 16
Amarefcens	14. 54	Sal Absinthii	130. 267. 469
Ammoniac.	310. 461	Artemisiz	267. 130. 469
ejus Flores	462	Card. bened.	469
spirit. volatil.	<i>ib.</i>	Catholicum	220
Fixatum	163	Centaurii	469
Anatron	240		
Antimonii	184		

Sal Chelidoniae	469	Sambuci Fungi	424
Fabarium	210. 469	Gemmae	100. 135
Fraxini	<i>ibid.</i>	Medullae infusum	76
volatile	258	Rob	135
Geniflae	220	Spiritus à baccis	135
Hederae terrestr.	<i>ibid.</i>	è floribus	135
Juniperinum	<i>ibid.</i>	Trigæ	135
Matricaria	329	Sandaracha	352
meliffa	<i>ibid.</i>	Sanguis agninus	157
Milletolii	167. 469	Anatis	<i>ibid.</i>
Ononidis	220. 469	Anferis	<i>ibid.</i>
Petrofelini	220	Afininus	<i>ibid.</i>
Pimpinellae	220	Bovinus	<i>ibid.</i>
Sambuci	<i>ibid.</i>	Cervinus	<i>ibid.</i>
Tamarifci	<i>ibid.</i>	Ciconiae	<i>ibid.</i>
Urticae	<i>ibid.</i>	Columbinus	<i>ibid.</i>
Salia	9	Draconis	425
animalium fixa	16	Hirci	167. 226. 434. 453
volatilia	<i>ibid.</i>	Leporis	167
Cephalic.	344	Suillus.	<i>ib.</i>
è Croco metallorum	100. 111	Sanicula	413. 424
mirabilia	25	Santali species	397
Sulphurata vegetabil.	232	Santonicum	433
Theriacalia		Sapo	45. 362
Salium fixorum deliquium	43	ejus Balsam.	362
Salina coagula	185	Saponæ	19
Salinae particulæ	40	Saponis frustum pro vomitorio	100
Salis ammoniaci spir.	14. 15. 386	Moschati globuli	20
decrepitatio	236	Sapphirus	174
Flores	239	Sarcocolla	72. 351
fusio	236	Sarcotica	46. 47
purificatio	<i>ibid.</i>	Sarsaparilla	120
Salis martii spiritus	57	Sartoria costa	435
Spiritus	14. 235. 236. 237.	Sassafras	119
tinctus	238	ejus extractum	<i>ibid.</i>
Tartari deliquium	27	Oleum	<i>ibid.</i>
Salix	399	Spiritus	<i>ibid.</i>
ejus Aqua	<i>ibid.</i>	pro Tincturis catarrhalibus	<i>ib.</i>
Juli	<i>ibid.</i>	Saturnus, vide plumbum	
Salvia	340. 341	Saturni balsam.	417
Salviae oleum	340	Cremor	418
Sambuci aqua simplex.	135	Cryftalli	416
arillarum oleum	98. 100	Essentia	417
Cortices	<i>ibid.</i>	Magisterium	454
Flores	<i>ibid.</i>	Minera	26
			Sa-

I N D E X.

Saturni Oleum	418	Senna	63. 86. 91
Sacchar.	415. 420. 464	Sennæ extractum	63. 91
fal	418	Folliculi	71
Saturnina	415	infusum	86. 91
Saturatio	14	pulvis	63
Saxifragia alb.	220	Serpentum exuvia	284
Alpina	221	Linguae	<i>ibid.</i>
Scabiei remed.	176. 179. 434	pinguedo	283
Scabiosa	255. 271. 273	pulvis, vide colubrinus	
conservæ	272	Serpillum	339
Scabiosæ extractum	<i>ibid.</i>	Serum lactis laxativ.	76
Syrupus	<i>ib.</i>	Sesamum	379
Scammonium	64	Seseli Æthiopic.	128
Sulphuratum	484	Sevum agninum	361. 385
Scammonii emulsio	64. 86	bovinum	361
Magisterium	64. 470. 484	cervinum	<i>ibid.</i>
Scarabæi stercorei	436	hircinum	<i>ibid.</i>
Scariola	253	Sideritis	434
Scincus	405	Sief	20
Schloder	235	album	351
Schoenanthum	339	de thure	429
Scolopendrium	258	Siler	318
Scolymus	402	Silices	241
Scordium	129. 130. 131. 137	Silicum liquor seu tinctura	241
Scorpionum oleum	159. 160.	Siliquæ	376
	227. 485. 486	Simplicia	49. 59
Scorzoneræ	134. 135. 252	Simpliciflæ	448
Scrophularia	434	Sinapi semen	251. 276
Scutum testudinis	165	Sisarum	222. 402
Scylla	274	Smaragdus	172
Scyllæ acetum	274. 294. 483	Smectis	170
Fecula	275	Sol cum cornu cervi	193
Extractum	275	Solanum	329
Sebesten	376	Solaria	8. 56. 366. 415
Sebum, vide sebum		Solaris regulinus pulvis præci-	
Secundinæ	284	pitatus	194
Sedum minus	252	Soldanella	71
Semen citrulli	378	Solutiones	17
Cucumerum	<i>ibid.</i>	Solis fusio per antimon.	197
Cucurbitæ	<i>ibid.</i>	Crocus	193
Melonum	<i>ibid.</i>	Sorbi fructus	426
Semina calida quatuor maj.	326	Sordes è canthis ocul. cervi	152
carminativa	324	Sostra parvissima	in præf.
frigida quatuor	454	Sparadrapus	432
Sempervivum majus	399	Species	260. 316. 317. 484
minus, vide sedum		Aromaticæ	484
			Spe-

Species Aromat. rofat.	317	Spiritus	9.15
benedicti laxativi	72	absinthii	259.474
carminativæ	326	Æruginis	17.264
diacalaminthæ	<i>ibid.</i>	Ammoniaci falis, <i>vide infra</i>	
diacarthami	72	armon. fal.	
diacina	433	Angelicæ	127
diacoralli	414	Anisatus	273.324.474.475
diacubebæ	315	Antepilepticus	164
diacumini	326	Aperitivus	306
diaëfulæ	99	Ardentes	28.33.36.38.40.
diahyflop.	280		472
diajalapii	81	Armoniaci falis	14.15.164.
diaireos	279.280		386.476
Diamargarit. calid.	403	Beccabungæ	251
frigid.	<i>ib.</i>	Buxi	474
Diambra	359	Calami	<i>ib.</i>
Diamercurii	433	Cancrorum	225
Diamumia	162	Cephal. & Alex.	155
Dianifi	12.79.280.320	Ceraforum nigr.	341
Dianthos	340	Cerebri humani	152
Diaolibani	351	è cerevisiæ fecibus	334
Diapenidii	279.280	Cochleariæ	259.474
Diaphæniconis	72	Concentrati	40
Diapraffii	279	Corylinus	121
Diafulphuris	201	Cornu cervi	154.284.465
Diathamaron	279	& vitriolici mixtura	308
Diathragacant.	16.383	Fœniculi	474.476
Eleoscoph	72	Fraxineus	121
Febrifugæ	150	Fruventaceus	24.334
de Gemmis	11	Fuliginis	28.139
de Hyacintho	147	Guajaci	121.474
Imperatoris	484	Hæmatites	57.207
sine moscho.	317	Heraclinus	121
Indi	72	hydromelinus	24.334
Liberantis	147	Juniperin.	121.474.475.476
Officinales	17	Juglandium	121
Rofatæ	72.395	Liliorum convallium	474.
Specifica	5		475
Sperma ceti	362	Martis flavens	207
ejus Empl.	363	Matricalis	328
Ranarum	406	Menthæ	475
Spica celtica	336.337	Mineræ martis	191
indica	337	Nasturtii	251
nostra	336	Nitri	41.233.476
Spina alba	221	cum addit. aluminis	461
Spinachia	432	compos.	41.235.
			Spir.

I N D E X.

Spir. Salis	14.29.41.57.236.	Stan neum instrum.	36
	237.461.462	Staphisagria	432
caput mort.	461	Stercora animalium varia	100
coagulatus	239.462	Stercus anserculor.	281
dulcis	238	caninum	ib.
fixatus	239	caprillum	ib.
vitriolatus	ib.	equinum	282
Salis martii	57	gallinaceum	281
Tartari	140.213	Hirundinum	ib.
Æsale Tart. & vitro Saturni	417	Humanum	ib.
Sassafras	119	Lupinum	ib.
secundinarum	284	Stercus martis	282
sulphuris	205.460	murium	ib.
Tartari	138. 139.468	passerum	ib.
Tartarifatus	468	pavonis	281
Tartari vitriolique crudi	412	suillum	282
Tartari antimon.	184	vaccinum	ib.
Therebinthinæ	317.475	Stictica	8
Theriacalis	136.137.474	Stimmi	172
vegetabil. fermentatitii	474	Stiptica	425
veneris	293	Stoechas	339
veronicæ	474	Stomachi ardoribus	259
Spir. vini	24.333.344	Stomachalia	266
Spirit. vini alcolifat.	335	Stomachalis pulvis	265
dephlegmatus	ib.	Stomachicum	21
rectificatus	ib.	Stomatica	425
vitrioli	15.41.240.301.302.	Strumis	435
	303.305.306.308.	Struthionis ova	225
	309.412.413.452.459.476	Styrax liquida	353
Spir. vitriol. cephalicus	306	Suber	426
cordialis	307	Sublimationes	31
concentratus	244	Succinum 7.171.313.356.363	
Spirit. vitrioli martis	291.306	Album	363
philosophic.	27.183.184.	Flavum	ib.
	224.237.457	Fossile	ib.
vitrioli viridis	308	Præparatum	453
volatilis	39	Succini Bals.	364.464
Urinæ	386	Caput mortuum	364
Urinofus	242.243.318	Essentia	313.329
Splen asinum	281	Magisterium	363
bovis	ib.	Oleum	364.464
suillum	ib.	Sal fixum	364
vitulinum	ib.	volatile	364.464
Splenetica	36.212.248	Tinctura	125.363
Spongiæ lapis	242.435	Succisa	133.255
Squammaria	342	Succi acidi	29
Squilla vide scylla		Fructuum	28.37.262
Stannum	420	Succi	

I N D E X.

Succi Florum	35	Syrup. Carthami	75
Herbarum	<i>ibid.</i>	Cichorii	255
Subacidi	29	Dialtheæ	381
Succorum condituræ	<i>ib.</i>	Diuretic.	246. 247
Succus Berber.	262. 388	Ellebori	77
Cerasorum acid.	388	Emetic.	108
Citri	262	Hyssopi	276
Mori	392	Jujubis	375
Ribium	262. 388	Liquiritiæ	276. 376
Rubi Idæi	393	Mercurialis	77
Sudoriferum maximum	190	Nephro cathart.	246
Suffimenta	353	Pantagogus	78
Sulphur	200. 301. 459	Pectoralis	276
Antimonii	108. 110. 174. 176. 177	Perficorum flor.	77
Vitrioli anodyn.	310	de Peto	275
foliatum	<i>ibid.</i>	de Præssio	277
Narcoticum	388	Purgantes	93
Sulphurea	265. 366	Rhabarbar.	72. 75
Sulphur Balsam. vide Balsamum.		Rosar. composit.	75
Balsamus extern.	204	Solutiv.	395
Flores	202. 459	Helleboratus	72
Hepar.	203. 204. 205	Sceletyrbicus	250
Lac	202. 460	de tribus	75
Liquor oleosus	204		
Spiritus	460	T.	
Tincturæ	203	T Abaci decoctum & infu-	
Sumach succus	426	sum	100
Sumen terræ	54	Tabacinus clyster	98
Suppositoria	97. 98	Tabidi	19
Symbolizantia	5	Tabularum series	18
Symphitum	427	Tacamahaca	353
Symphit. conserva	428	Tali Bovis	166
Mucilago	427	Cervi	<i>ibid.</i>
Radix.	<i>ibid.</i>	Leporis	<i>ibid.</i>
Syrup.	428	Suis	<i>ib.</i>
Syrupi	22. 29. 377. 482. 483	Talciformis panacea	54
Syr. Acetosæ	254	Talcum	442
Antihect.	381	Rubrum	170
Antiphthif.	<i>ibid.</i>	Talci Liquor.	442
Aperitiv.	251	oleum	<i>ib.</i>
Capilli veneris	276	Talparum cruores	435
		Tamarindi	84. 86. 91
		Tamarisci cortices	257
		Tana-	

I N D E X.

Tanacetum	433	Terræ sumen	54
Tartarus	92. 208. 209. 336	foliatæ liquor	14
Aluminofus	209. 440	Tertianæ febres	146
Chalybeatus	209	Testæ marinorum	224
Emeticus	104	ovorum	225
Nitratuſ	211. 232	Testes apri	405
Tartarus tartarifatus	210. 211	cervi	405
Vitriolatuſ 77.	210. 211. 318.	leporis	<i>ib.</i>
	468	Testudiniſ ſcutum	166
Tartari vitriolati ſimile	15	Testudinum caro	19
Tartarus vitriolat. Lunaris	200	Teucrium	255
Solaris	195	Therebinthina	94. 216
Tartari Arcanum	224	coſta	453
Baſamũ	211	Therebinthinæ aqua	217. 218
Cremor	209. 318	oleum	217. 475
Cryſtalli	15. 209	Spirituſ	217. 218. 365. 453. 453
Oleum	140. 210. 468	Tinctura	218
foetidum	468	Theriacle Electuarium	211. 126
Sal	209. 468	Theriaca	130
eſſentiale	208. 209. 211. 212	andromachi	144. 145
volatile	213. 214. 215	antimon. chym.	144
ſpirituſ	138. 139. 468	articulorum	66
tinctura	211. 212. 241. 468	cœleſtiſ	127. 131
Tarraxacum	253	communiſ	143
Taxarum moderatio	446.	diateſſaron.	142. 481
	447. & ſeqq.	romana	143
Taxus animal	361	Thlaſpi	251
Teredineſ	402	Thurbith	115. <i>vide</i> Turbith.
Terra bolaris rubr.	286	Thuriſ manna	351
catechu	169	olibani oleum	<i>ibid.</i>
foliata	216. <i>vide</i> Arcan. Tar-	Thymiama	<i>ibid.</i>
tari.		Thymuſ	339
Iemnia	168	Tibiarum ulcera	443
melitea	169	Tilia	379
ſamia	<i>ibid.</i>	Tiliæ floreſ	339. 341
ſancta	103. 110	Tincturæ	9. 12. 17. 30. 31. 32
Tera ſigillata	7. 169		33. 40. 260
ſtrigonienſiſ	168	Tinctur. aſteſ	135
germanica	168. 169	Antimonii	53. 157. 177. 178.
rubra	168		179. 181. 193
Terræ ſigil. magiſterium	169	antiſthiſic.	417
ſpirituſ	<i>ibid.</i>	aperitiva	248
tinctura	<i>ibid.</i>	bezoardic.	127. 136. 137. 469
Terra virginea	54	callorei	124
Vitrioli	459	coralliorum	157. 465
Terræ Oleum	365	diaphoretic.	124
		Tin-	

I N D E X.

Tinctur. lunæ	199	Trochisci ramich.	429
martial.	207.289.463	de rosis	389
minerales	294	de scylla	274
nephritica	248	de spodio	429
pectoralis	265.277	sublinguales	20.146
filicum	241	de terra sigill.	429
solares	195.197	Troglotides tostus	226
spirit. nitri	234	Truttarum lingua	166
succini	124	Tubuli uterini	165
sulphuris	203	Turbith è mercurio sublim.	115.
tartari	211.241	minerale	444
tartarifat.	224 145	vulgare	463
vitrioli	309	Turbethinum extract.	<i>ibid.</i>
vitrioli cliviform.	56	Turtures	470
Tithymallina	69.70	Tussilago	434
Extracta	68	Tussilag. extractum	422
Tonfores	495	syrup.	422
Topazius	172	Tutia	<i>ibid.</i>
Topica	45.47.421	Ty mpanitis	296.297.453
contra vermes	434	Typhæ cervorum	116
Torfa	365	V.	151
Tormentilla	427.428		
Tofta	5	V aleriana	125
Tragacanta	379	Varioli	122
Tragæ grossæ	19.318	Vasa operculata	41.42
hystericæ	329	Stannæa	14
stomachales	327	Vegetabilia	26,60
Transmutator	58	Venæsectiones quibus profunt	87
Tribuli aquatici	222	Venerea	400.401
Trichomanes	276	Lues	118.119
Trifolium	252	Veneris capilli	276
nobile	253	conserva	<i>ibid.</i>
Tripheræ	319	decoctum	<i>ibid.</i>
Tripolitana terra	170	Veneris ignis	57.293
Trochisci 20.72.256.371.	383	spiritus	293
de absinthio	485	sulphur	<i>ibid.</i>
alhandal.	267	vitriolum	293.298
antipestilentiales	78	Verbasci flores	384
bechici	146	folia	<i>ibid.</i>
de Benzoë	383	liquor	<i>ibid.</i>
de carabe	280	radi x	<i>ibid.</i>
diacapparum	429	Verbena	343
diacorallii	258	Vermiculi in sanguine	175
dianisi	325.414.429	vegetabilium	355
gordonii	326	Vermibus	423
	400		Ver-

I N D E X.

Vernacula	5	Viri Urina	284
Veronica	255.256.273	Viscus è Corylo, Cynosbato, pomo, quercu, Tilia, Salice	342
Veronicæ Aqua	273	Visitationes Pharmacopolior.	
Extractum	218		500
Vertigines	188	Vitis folia	400
Vesica Apri	435	Vitri cineres	240
Hirci	<i>ibid.</i>	Vitriolum	298.299
Ovis	<i>ibid.</i>	album	106
Suis	<i>ibid.</i>	dulce philosoph.	298
Vesicæ forme instr.	36	Hermaphroditic.	303
Vesicatoria	47.228	Lunare	106.303
Vesiculæ calami scriptorii	226	Martis	106.117.207.285
Hælecum	<i>ibid.</i>		303.304.305.311
Victoralis	126	Regeneratum	304.306
Vincetoxicum	133.435	Rosatum	263
Vina fructuum	29	Rubrum	307
Vinum	333	Saturninum	106
Chalybeat.	288.289	Veneris	57.298.303.310
Hispanicum	333	Vomitivum	106
Malvaticum	<i>ibid.</i>	Vitriolata	51
medicat. sulphur. antimonii	108	Vitrioli anima	309
moschatel. fict.	134	caput mortuum	459
Neccarinum	333	Colcotar.	304.309
Rhenanum	<i>ibid.</i>	Crocus	309
vini feces	214.215	Essentia	311
violaria	400	minera	55
violæ purpureæ	379	Vitrioli Ochra	311
violarum Aqua	380	Oleum	307
conservæ	380	Sal	106.459
Essentiæ	<i>ibid.</i>	Vitriol. Spiritus	240.301.302.
Mel	<i>ib.</i>		303.305.306.308.309.458
Oleum	<i>ib.</i>	Spiritus concentratus	244
Semen	222.380	Vitrioli Spiritus super vitrum	
Syrupus	380	antimonii vel crocum metal-	
Tincturæ	<i>ibid.</i>	lorum digestus	110
Viperæ nostrates	157	Vitrioli terra	309.310.459
morsus)	134	Tinctura	309
Viperarum Essent.	158	Vitrum antimonii	102.103.
Oleum	159.160		104.105
pinguedo	159.453	Ulcera Tibiarum	443
pulvis 157. vide Colubri-		Ulmaria	133
nus pulv.		Umbilici marini	166
Viperina	134	Unguenta	47.346.347.486.360
corona	161	Unguentarii	353
Virga aurea	423.424	Unguent. Ægyptiac.	295

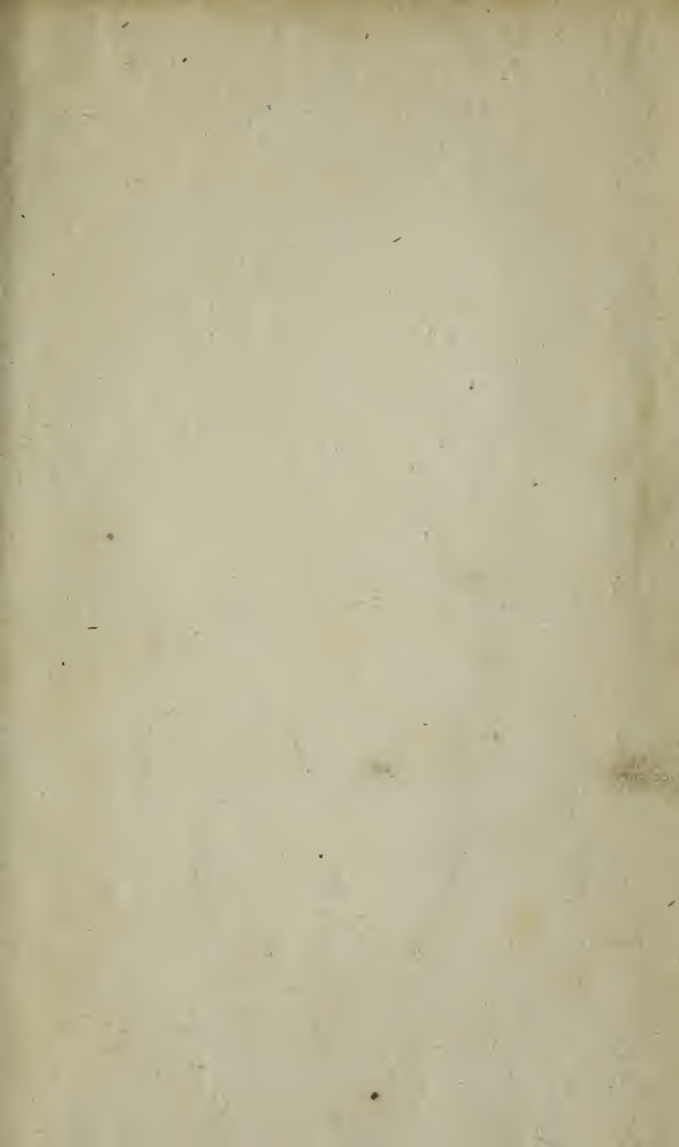
U -

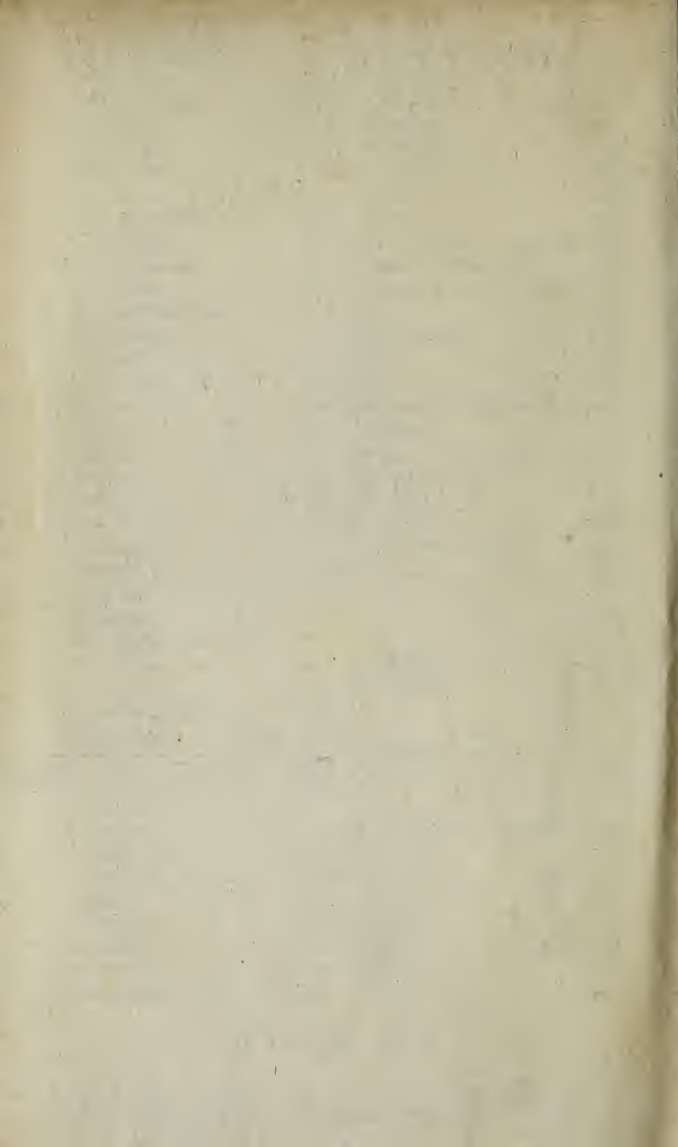
N D E X.

Unguent. Agrippæ	98	Vomitoria Antimoniata	98
Alabastrin.	442	Liquida	107. 108
Album. saturn.	418. 419	mercurial.	114. 115
Anodyn.	47. 379	mineral.	101
Apostolic.	296	vegetabilia	98
de Arthanit.	98	Urina Embrionis	226
Aureum	430	Hirci.	220
Camphoratum	419	Viri	284
Comitissæ	430	Urinæ Spiritus	162. 164. 386
Clysmaticum	385	Urogalli lapid	282
Dialthæa	<i>ibid.</i>	Uromantia maledicta, in præf.	
diapompholigos	297	Urtica	221
Emollient.	47	Urticæ semen	275. 276
fuscum	430	Usnea.	426
ad Hernias	411	Usta	5
Hysterica	350	Ustulatio marinorum & mine-	
nihili	297	ralium	31
pomat.	385	Uterina	248. 269. 283. 284
pectoral.	379	Uterini tubuli	165
potabilia	48. 423	Uva versa	134
purpureum	295	Vulneraria	9. 421
resumpti v.	37	Vulpis pulmones	453
rosaceum	297	Uyularia	424
rosatum	596		
rubrum	419	W	
septem florum	432		
contra vermes	334	Waldzauch	217
violatum	384	Wendzusen	214. 216
Unguium rasura	100		
Ungula alce	353. 354	X	
asinina	354	X Ylobalfamum	316
cervina	<i>ibid.</i>		
equarum	357	Z.	
Unicornu	26. 153	Z Enith juvenicularum	284
fossile	170	Zibebe	376
minerale	51	Zibetha	359. 454
solare	194	Occidental.	282
Unifolium	424	Zibethina	359
Universalia	49	Zinckum	163. 421
Vomitoria	98. 99	Zingiber	268
Animalia	100	conditum	269

F I N I S.

To: Justinianus Fluy.

u

u

u

93-810912

